

atlas

krkonošských

mechorostů, lišejníků a hub

2

Atlas krkonošských mechorostů, lišejníků a hub 2 – houby

Vydala Správa Krkonošského národního parku v roce 2016

Text: Rostislav Fellner

Foto: Radek Drahný, Rostislav Fellner, Jana Fellnerová, Martin Kříž

© 2016, Správa Krkonošského národního parku,
Dobrovského 3, 543 01 Vrchlabí

Vytištěno na papíře původem z lesů s certifikátem FSC, kde se hospodaří sociálně a ekologicky šetrným způsobem podle stanovených standardů.

ISBN: 978-80-7535-028-2

FELLNER, Rostislav. *Atlas krkonošských mechorostů, lišejníků a hub 2 – houby* Vrchlabí: Správa KRNP, 2016. ISBN 978-80-7535-028-2.

NEPRODEJNÉ.

Podpořeno grantem z Islandu,
Lichtenštejska a Norska.
Supported by grant from Iceland,
Liechtenstein and Norway.

Ministerstvo životního prostředí

Rostislav Fellner

ATLAS

krkonošských

mechorostů, lišejníků a hub

2

HOUBY

OBSAH

Houby a jejich role v přírodě	7
Houby Krkonoš, jejich výzkum, ohrožení a ochrana	8
Výběr a uspořádání druhů	13
Ascomycota – vřeckovýtrusé houby	17
Pezizomycetes	17
Eurotiomycetes & Leotiomycetes	35
Sordariomycetes	47
Basidiomycota – stopkovýtrusé houby	57
Tremellomycetes	57
Dacrymycetes	61
Agaricomycetes	65
Terminologický slovník	388
Citované práce	391
Rejstříky	392
Rejstřík českých jmen	392
Rejstřík latinských jmen	396
Rejstřík polských jmen	401
Rejstřík německých jmen	404

HOUBY A JEJICH ROLE V PŘÍRODĚ

Houby jsou velmi rozsáhlou skupinou organismů, dříve řazenou mezi tzv. tajnosnubné rostliny (kryptogamy). Moderní výzkumy ale prokázaly, že rostliny patří do zcela jiné vývojové větve. Právě houby nyní tvoří samostatnou říši (Fungi, dříve Mycophyta), v rámci níž bylo až dosud popsáno kolem 100 000 druhů, ale odhaduje se, že jich ve skutečnosti může být přes jeden milion. V České republice bylo zjištěno přes 10 000 druhů hub, z toho počet makromycetů (velkých hub), tj. hub, jejichž plodnice jsou viditelné pouhým okem, se odhaduje asi na 5 000 druhů. Na tuto skupinu velkých hub se zaměřuje i naše publikace. Přesněji řečeno na jejich plodnice, protože vlastní vegetativní tělo těchto hub, které označujeme jako podhoubí, zůstává našemu pozorování běžně skryté, zpravidla v substrátu nebo uvnitř jejich hostitele.

Houby jsou heterotrofní organismy, které nejsou na rozdíl od autotrofních rostlin schopny využívat energii slunečního záření a oxid uhličitý pro tvorbu organických látek. Získávají je tedy z okolí tím, že do něj vylučují své enzymy, kterými štěpí složité organické látky na jednodušší a ty pak vstřebávají a používají při výstavbě svých buněk. Žijí proto často ve velice specializovaných vztazích se svým okolím, a to ať již jde o houby **saprotrofní** (saprofytické, hniložijné), které rozkládají coby dekompozitoři (rozkladači) odumřelé zbytky různých organismů, nebo o houby **mykorhizní**, žijící ve vzájemně prospěšném soužití (symbióze) se stromy a bylinami, anebo o houby **parazitické** (cizopasně), které získávají výživu přímo nebo nepřímo ze živých buněk organismů. Houby saprotrofní mohou být specializovány na rozklad dřeva (lignikolní), rostlinného opadu (humikolní, případně detritikolní), humusových látek obsažených v půdě (terikolní), ale též mohou být úzce vázány například na odumírající rostlinky mechů (muscikolní), rašelinu (turfikolní), části bylin (herbikolní) či trav a ostřic (graminikolní), šišky jehličnanů (strobilnikolní), staré plodnice hub (fungikolní), zvířecí exkrementy (koprofilní), spáleniště (antrakofilní) atd. Houby mykorhizní, které od rostliny získávají organické látky a naopak jí poskytují například dusík, fosfor či vodu, mohou být v tomto symbiotickém soužití úzce specializovány jen na zcela určité dřeviny (např. klouzek sličný na modřín). A podobně i houby parazitické mohou být specializovány jen na určité hostitele, přičemž vedle velké skupiny hub dřevožijných (lignikolních) se tu můžeme setkat i s houbami parazitujícími na bylinách (herbikolními), meších (muscikolními) či výlučně na rašelinících (sfagnikolními), na jiných houbách (fungikolními), hmyzu (insektikolními) atd.

K houbám mykorhizním je vhodné dodat, že většina velkých hub vytváří tzv. ektomykorhizy, pro něž je charakteristické, že mykorhizní kořínky jsou pokryty pláštěm hyf, které pronikají do mezibuněčných prostorů kořenové kůry (na rozdíl od ektendomykorhiz nebo endomykorhiz, kde pronikají dovnitř buněk kořínků), a že právě na tomto ektomykorhizním soužití jsou životně závislé téměř všechny lesy mírného pásu. K parazitům pak ještě doplníme, že velká

Ohnivec rakouský

část z nich poté, co svého hostitele zahubí, na něm žije dál jako saprotrof, a proto je také někdy označujeme spíše termínem saproparaziti.

HOUBY KRKONOŠ, JEJICH VÝZKUM, OHROŽENÍ A OCHRANA

Poznatky o druhovém spektru hub na území Krkonoš jsou stále spíše jen orientační. O krkonošských makromycetech existují rozptýlené údaje z dvacátých a třicátých let 20. století v pracích J. Velenovského a později K. Kaviny, ale teprve od sedmdesátých let minulého století se začínají objevovat dobře dokumentované mykogeografické údaje ve vztahu ke Krkonoším v pracích F. Kotlaby a Z. Pouzara, na něž posléze navázalo cílené publikování výsledků mykologického průzkumu Krkonoš v pracích R. Fellnera, J. Háka, J. Holce, J. Landy, M. Svrčka a dalších. V roce 1990 například M. Svrček publikoval z území Krkonoš souhrnný soupis 348 druhů makromycetů. Z výsledků mykologického monitoringu v Krkonoších za posledních 35 let však lze usuzovat, že faktický počet druhů hub tu bude několikanásobně vyšší a mohl by v případě makromycetů dosahovat počtu kolem 2000 druhů, ale možná i výrazně více. Tento odhad se částečně opírá o dosavadní výsledky prováděného terénního výzkumu, částečně přihlíží k výsledkům získaným z jiných horských území střední Evropy – např. H. Schmid-Heckel publikoval v letech 1985–1988 z Národního parku Berchtesgaden v Německu celkem 1940 druhů hub.

Je na místě zdůraznit, že možnost odhadu či zjištění aktuálního počtu druhů makromycetů na území Krkonoš byla ve druhé polovině 20. století významně omezena silnou imisní zátěží území vedoucí k ústupu či potlačení fruktifikace u velkého počtu druhů, zejména ektomykorhizních hub. Ty totiž často patří mezi velice citlivé indikátory vzdušného znečištění a monitorování jejich zastoupení na trvalých

Hřib žlučník

plochách proto umožňuje poměrně přesně diagnostikovat míru narušení jejich hostitelských lesních porostů. Druhové spektrum ektomykorhizních hub a tím i procentuální podíl jejich zastoupení vůči ostatním trofickým skupinám hub (tj. saprotrofům a parazitům) jsou i v případě nižších hladin znečištění v hostitelských lesních porostech rychle redukovány. Mohou proto velmi dobře bioindikovat narušení stability hostitelských lesních porostů, a to i za situace, kdy k vizuálnímu poškození (např. ztrátě jehličí – defoliaci) hostitelských dřevin ještě téměř nedochází. Zjištěná míra narušení ektotrofní stability lesa, daná mykorhizním soužitím, pak dává možnost i určité predikce vývoje poškození lesa, včetně posouzení vhodnosti případných melioračních zásahů (např. vápnění lesů).

Na základě těchto poznatků, získaných primárně právě z území Krkonošského národního parku, byl rozpracován model tří fází narušení ektotrofní stability lesa (Fellner & Pešková 1995). Počátkem devadesátých let pak byla při hodnocení míry ústupu mykorhizních hub na studovaných plochách alternativně využívána i analýza vlastních mykorhiz, zejména podílu aktivních mykorhizních kořínků v odběrových sondách. Výsledky získané na základě těchto analýz mykorhizních kořínků byly konzistentní s daty získanými z hodnocení podílu zastoupených druhů mykorhizních hub na trvalých výzkumných plochách. Pro naprostou většinu krkonošských smrčín z toho plynula neradostná diagnóza: v lepším případě akutní narušení ektotrofní stability lesa provázené dlouhodobým poklesem podílu ektomykorhizních hub na plochách na méně než 40 %, v horším případě letální narušení ektotrofní stability lesa provázené dlouhodobým poklesem podílu ektomykorhizních hub na plochách na méně než 20 %. Pouze na imisně krytých dnech krkonošských dolů přetrvávalo latentní narušení ektotrofní stability lesa provázené dlouhodobým poklesem podílu ektomykorhizních hub na plochách téměř ke 40 %. Široká aplikovatelnost tohoto

Troudnatec pásovaný

modelu v dalších územích i v jiných typech lesních porostů pod rostoucím vlivem vzdušného znečištění byla postupně potvrzena nejen z našeho území, ale i z výzkumů publikovaných v zahraničí.

Revize výskytu makromycetů na trvalých plochách v Krkonoších, prováděná od konce 90. let až do současnosti se speciálním zaměřením na klimaxové horské smrčiny, nás ovšem staví před pozoruhodná zjištění. Vývoj potvrzuje návrat řady makromycetů do dříve druhově výrazně ochuzených smrkových porostů. Tento trend se týká zejména řady druhů mykorhizních hub, které nyní fruktifikují mnohem četněji nežli ještě v první polovině 90. let 20. století (např. závojenka žilnatá, ryzec hnědý, ryzec ryšavý aj.), případně se objevily znovu po mnoha letech (pavučinec odchýlný, ryzec černohlávek, holubinka kolčaví aj.), nebo dokonce jde o druhy v předchozích desetiletích na studovaných trvalých plochách vůbec neregistrované (pavučinec příbuzný, pavučinec míhavý, pavučinec slonovinový, pavučinec olivově žlutý, pavučinec datlový aj.). Trend revitalizace mykorhizních mykocenóz, který započal ve druhé polovině 90. let minulého století, je shodně patrný na imisně méně i více exponovaných plochách.

Pro vysvětlení těchto změn se zřejmě můžeme opřít o údaje o dosažených výsledcích v redukci emisí v České republice koncem minulého století. Za období 1985–1999 tu poklesly emise SO_2 o 88 %; emise dusíku pak od roku 1989 do roku 1998 poklesly o téměř 79 %. Prakticky to znamená, že teprve po roce 1995 se emise SO_2 dostaly pod hladinu jednoho milionu tun ročně a že až po roce 1998 se emise obou hlavních polutantů dostaly pod hladinu půl milionu tun ročně. Podobný trend bylo tou dobou možné sledovat v celé Evropě, kde poklesly emise SO_2 ve stejném období o 65 %. Přitom depozice SO_2 a NO_x jsou tradičně považovány za nejvýznamnější polutanty z hlediska ohrožení hub v Evropě.

Trámovka plotní

Při srovnání trendů rozšíření jednotlivých druhů makromycetů v Krkonoších v posledních letech s jejich rozšířením na počátku 90. let je zřejmé, že mnohé mykorrhizní houby byly před rokem 1995 v krkonošských imisně exponovaných smrčínách téměř neznámé. Je přitom příznačné, že mnohé z těchto nově se objevujících druhů nebyly zmiňovány ani v dřívějších výzkumech polského mykologa A. Nespiaka z trvalých ploch v klimaxových horských smrčínách na polské straně pohoří (z nadmořské výšky 900–1250 m) z let 1958–1961. Získaná data svědčí o výrazně vyšší druhové diverzitě makromycetů v současné době. Redukci druhové diverzity makromycetů, patrnou na počátku 60. let 20. století z údajů Nespiaka, lze nejspíše dávat do souvislosti s rozsáhlou industriální aktivitou v poválečném období ve střední Evropě a s dopady jejího imisního zatížení i na krkonošské lesy, i když jejich poškození nebylo tehdy ještě vizuálně tak výrazné.

Nutno dodat, že i když kyselá deště v současné době již nesužují českou krajinu, zůstávají některé další faktory znečištění, které negativně působí na růst hub. Kromě stále vysokých hladin oxidů dusíku a přehnojování polí a luk dusíkatými hnojivy vedoucí v některých místech k eutrofizaci (přílišnému obohacení živinami), na kterou mnohé houby velmi negativně reagují, je to všeobecně redukce vhodných biotopů pro růst řady druhů hub nebo také jejich výrazná fragmentace (drobení do menších nesouvislých celků).

Přesto se v oblasti Krkonoš dosud vyskytuje řada velmi vzácných a ohrožených druhů hub, z nichž jsme se alespoň část pokusili v této publikaci slovem a obrazem přiblížit. Z vřekatých hub jsou to například vápnomilné jarní druhy jako terčovnice síťnatá nebo kališník běločerný, známé od Svobody n. Úpou, nebo nápadná nafialovělá baňka velkokališná, rostoucí na vápencové čočce na Dolním Rudníku v závěru Obřího dolu. Z druhů chráněných zákonem pak pazoubek zelený, známý od Horního Maršova, nebo nad

Outkovka pestrá

Dolními Mísečkami a v závěru Labského dolu nalezená tvrdohouba bolinka černohnědá.

Ze stopkovýtrosých hub rostoucích v lesích podhorských nebo nižších horských poloh jsou to například některé ryzce – ryzec osténkatý nebo ryzec honosný, vázané převážně na břizu, ryzec lilákový, vázaný na olši, ryzec lemovaný, vázaný na vrbu, nebo ryzec ostrý, rostoucí pod bukem. Dále holubinky, jako holubinka hnědofialová pod bukem či břizou nebo zákonem chráněná holubinka drobná, vázaná na olši. Mezi ohrožené druhy těchto poloh ale určitě patří také tvarově velmi nápadný kotrč Němcův, intenzivně česnekem páchnoucí štětinaček bělavý, v zachovalých prameništích olšinách rostoucí pavučinec chřapáčovitý; z druhů krkonošských bučin například ozdobná vláknice štětinatá či některé drobnější štítovky s nápadně sametovým nebo žilnatým povrchem klobouku – štítovka vločkatá, štítovka síťnatá nebo štítovka Thomsonova.

Ve smrčinách převážně středních a vyšších horských poloh jsou to například ohňovec ohraničený, známý z Labského dolu, vláknice špinavá, nalézaná na vlhkých místech v Obřím a Lvím dole, některé větší pavučince, například pavučinec olivově žlutý nebo pavučinec datlový, a také raritní druh břichatkovité houby šamonie modrající, pro jejíž výskyt v horských smrčinách je důležitá trvalá infiltrace proudící vody bohaté na kyslík do horních vrstev půdy a zřejmě i obohacení o vápníkové ionty. Druh byl znám v osmdesátých letech minulého století ze dvou lokalit v Obřím dole, kde fruktifikoval zprvu zcela pod povrchem půdy (hypogeicky), později částečně nad povrchem půdy (semiepigeycky) v jehličí. V současné době jej lze považovat v Krkonoších za nezvěstný.

V porostech vrby laponské, které jsou mohutně vyvinuté v horních částech ledovcových kotlů, ale také na náhorních subalpínských rašeliníštích (zejména na Pančavské louce)

Troudnatec kopytovitý

se objevuje další vzácný a ohrožený druh – vláknice zašpičatělá. Na vrcholových rašeliništích je to například klouzek žlutavý pod kosodřevinou nebo kalichovka rašeliníková přímo v porostech živého rašeliníku. Z druhů arкто-alpínské krkonošské tundry je to třeba na vřesovištích rostoucí helmovka velkovýtrusá nebo živě šarlatově oranžová voskovka vroubkovaná.

Konečně je to také řada lučních druhů, vázaných na chudé, nehnojené, ale pravidelně kosené nebo spásané louky, z nichž mnohé jsou rozšířeny od podhorských poloh až k horní hranici lesa nebo i nad ni. Patří sem zejména některé barevně velmi nápadné voskovky, například voskovka prostřední, voskovka granátová, voskovka šarlatová, voskovka Reidova, voskovka hořká, voskovka veselá a další.

VÝBĚR A USPOŘÁDÁNÍ DRUHŮ

Do této publikace bylo po obtížném výběru nakonec zařazeno celkem 540 makromycetů. Zahrnují zástupce dvou velkých klíčových skupin (kmenů) – vřeckovýtrusých hub (Ascomycota) a stopkovýtrusých hub (Basidiomycota). Ty jsou dále uspořádány podle tříd, řádů, čeledí a rodů na základě jejich fylogenetické příbuznosti, v souladu s poznatky zjištěnými současnými molekulárními výzkumy. Tím se z velké části upouští od dřívějšího tradičního členění hub, založeného převážně na vnější podobnosti a makroskopických znacích.

U každého druhu je zařazena fotografie a doprovodný text. V textové části je kromě českého, německého, polského a latinského jména uvedena – pokud to bylo vhodné – také základní synonymika druhu. Ta je vzhledem k velmi převratnému vývoji v systematice hub v posledních letech u řady druhů velmi důležitá a potřebná. Starší alternativní jméno je u některých druhů uvedeno též v českém, ojediněle i v německém názvosloví, aby byla

Lesklokorka ploská

houba v atlase lépe dohledatelná i pro laika. Následuje popis, zahrnující jak základní makroskopickou, tak i mikroskopickou charakteristiku druhu, protože u velké části hub se bez mikroskopických znaků při určování neobejdeme. Uvedeny jsou dále údaje o době růstu, celkovém rozšíření, stanovištích v České republice a výskytu v Krkonoších, včetně odkazu na zastoupení v jejich výškových stupních (SM – stupeň submontánní, M – stupeň montánní, SA – stupeň subalpínský, A – stupeň alpínský).

V závěrečné poznámce jsou informace o jedlosti, nejedlosti či jedovatosti druhu, diagnostické údaje odlišující podobné nebo příbuzné druhy hub a někdy jsou tu také shrnuty poznatky o léčivých účincích některých biologicky aktivních látek izolovaných z příslušné houby.

Zařazeny byly druhy běžné, méně časté, ale i dosti vzácné. Z nich 66 druhů představují makromycety uvedené v různém stupni ohrožení v Červeném seznamu hub (makromycetů) České republiky (Holec & Beran 2006) a 5 druhů makromycety zařazené ve vyhlášce MŽP č. 395/1992 Sb. o zvláště chráněných druzích hub. U těchto druhů je v textové části pod závěrečnou poznámkou ještě zařazena

Hřib smrkový

kolonka „Statut ohrožení a ochrany“. V ní je uvedena kategorie ohrožení pomocí mezinárodní zkratky IUCN, jak byla použita v uvedeném červeném seznamu (CR – kriticky ohrožený druh, EN – ohrožený druh, VU – zranitelný druh, NT – téměř ohrožený druh a DD – druh, o jehož ohrožení nejsou dostatečné údaje), případně i odkaz na paragraf uvedené vyhlášky MŽP (§1 – druh kriticky ohrožený, §2 – druh silně ohrožený, §3 – druh ohrožený).

Pokud jde o systematické členění a latinskou nomenklaturu, je běžně následováno pojetí prezentované a průběžně aktualizované na webových stránkách *Index Fungorum* a *Mycobank*. Česká nomenklatura vychází převážně z prací „Přehled hub střední Evropy“ (Holec et al. 2012) a „Ottova encyklopedie hub“ (Hagara 2014). Při odkazech na starší alternativní česká jména byla používána jako zdroj zejména „Encyklopedie hub a lišejníků“ (Antonín 2006). Polská a německá jména byla zjišťována s využitím vícero webových zdrojů, ale přesto se v několika málo případech nepodařila všechna dohledat, protože dosud nebyla vytvořena (v tom případě je uvedeno pouze rodové jméno druhu nebo jen jméno vyšší systematické jednotky).

ASCOMYCOTA

VŘECKOVÝTRUSÉ HOUBY

PEZIZOMYCETES

ŘASNATKA HNĚDÁ

Kastanienbrauner Becherling / Kustrzebka brunatna
Peziza badia Pers. / Syn.: *Plicaria badia* (Pers.) Fuckel /
Galactinia badia (Pers.) Arnould

POPIS: Plodnice jsou miskovité, pak až ploše rozložené a zvlněné, mají průměr 2–10 cm, na svrchní plodné straně (roušku) jsou lysé, hnědé, tmavě červenavě hnědé až velmi tmavě hnědé, někdy s lehkým olivovým či purpurovým nádechem, na spodní straně při okraji vločkatě zrnité (otrubičnaté), světle hnědé až světleji červenohnědé. Dužnina voskovitá, jen 0,1–0,2 cm tlustá, velmi křehká, červenohnědá, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusy elipsoidní, se síťnatou ornamentikou a zpravidla dvěma kapkami, 17–19 × 7–10 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, zejména na holé písčitohlinité půdě, na kyselém i zásaditém podkladu, v jehličnatých i listnatých lesích, často na okrajích cest, zpravidla ve shlucích, od nížiny až do hor. Saprotrof terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně podél cest i ve smíšených lesích v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Velmi podobná a rovněž nejedlá řasnatka olivově hnědá (*Peziza phyllogena*) má rouško olivově hnědě zbarvené, dužnina na poraněných místech roní za čerstva vodnaté, po chvíli šednoucí mléko a má také poněkud větší, jemně bradavčité výtrusy.

ŘASNATKA LESNÍ

Buchenwaldbecherling / Kustrzebka bukowa
Peziza arvernensis Boud. / Syn.: *Peziza silvestris* (Boud.)
Sacc. et Traverso / *Galactinia sylvestris* (Boud.) Svrček

POPIS: Plodnice jsou přisedlé, někdy s náznakem třeně, miskovité, pak až téměř ploše rozložené, s okrajem v mládí ohnutým dovnitř a často zubatým, mají průměr 3–12 cm, na svrchní plodné straně (roušku) jsou lysé, okrově až načervenalé hnědé, na spodní straně jsou bělavě vločkatě ojíňené, k okraji často políčkatě rozpraskané, naokrovělé. Dužnina křehká, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusy elipsoidní, velmi jemně bradavčité ornamentované, bez tukových kapek, 18–20 × 9–10 μm velké. **DOBA RŮSTU:** II–XI (na jaře je hojnější). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na opadu a tlejícím dřevě listnáčů, zejména buku, habru a dubu, vzácně i jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní a humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně zejména v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná řasnatka měnlivá (*Peziza varia*) je spíše žlutohnědá a má výtrusy hladké, další podobná řasnatka hnědá (*Peziza badia*) je výrazně tmavě hnědě zbarvená a má výtrusy se síťnatou ornamentikou. Rovněž podobná řasnatka olivově hnědá (*Peziza phyllogena*) je olivově hnědě zbarvená a její dužnina roní na poraněných místech za čerstva vodnaté, po chvíli šednoucí mléko.

ŘASNATKA MĚNLIVÁ

Riesenbecherling / Kustrzebka zmienna
Peziza varia (Hedw.) Fr. / Syn.: *Peziza cerea* Fr. /
Peziza micropus Pers. / *Peziza repanda* Pers./
Galactinia varia (Hedw.) Le Gal

POPIS: Plodnice jsou přisedlé, miskovité, pak až téměř ploše rozložené, s okrajem nepravidelně zubatým, mají průměr 2–10 cm, na svrchní plodné straně (roušku) jsou lysé, okrově žlutavé, žlutohnědé, světle hnědavé, načervenalé hnědavé až šedohnědé, s okrajem v mládí ohnutým dovnitř, na spodní straně jsou bělavě vločkatě zrnité, olýsávající, bělavé, krémové nebo žlutohnědavé. Dužnina křehká, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusy elipsoidní, hladké, bez kapek, 14–17 × 8–10 μm velké. **DOBA RŮSTU:** III–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu severní i jižní polokoule, včetně ostrovů Jižní Georgie a poloostrova Jižní Shetlandy na Antarktidě. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, v listnatých, zřídka i jehličnatých lesích, nejčastěji na tlejícím dřevě buku, ale i mimo les na ruderalních stanovištích nebo na kompostech, často ve shlucích, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní, případně i humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná řasnatka hnědá (*Peziza badia*) je výrazně tmavě hnědě zbarvená a má výtrusy se síťnatou ornamentikou. Další podobná řasnatka olivově hnědá (*Peziza phyllogena*) má rouško olivově hnědě zbarvené, dužnina na poraněných místech roní za čerstva vodnaté, po chvíli šednoucí mléko a má také poněkud větší, jemně bradavčité výtrusy.

BAŇKA VELKOKALIŠNÁ

Kronenbecherling / Koronica ozdobna

Sarcosphaera coronaria (Jacq.) J. Schröt. / Syn.:

Sarcosphaera crassa (Santi) Pouzar / *Sarcosphaera*

eximia (Durieu et Lév.) Maire / *Sarcosphaera dargelasii*

(Gachet) Nannf.

POPIS: Plodnice jsou zprvu kulovité, uzavřené, bělavé a zcela nebo částečně ponořené v zemi, po vynoření na vrcholu praskají a hvězdovitě se otevírají, nakonec jsou hluboce baňkovité, se 4–10 hvězdovitými cípy, mají průměr 3–15(–20) cm a jsou 3–6 cm vysoké, na svrchní plodné straně (roušku) jsou lysé, zprvu bělavé až světle šedofialové, někdy s růžovým nádechem, v dospělosti fialové až hnědofialové, na spodní straně jsou jemně plstnaté, bílé až šedobéžové, na bázi porostlé bělavou plstí. Dužnina je měkce voskovitá, křehká, zprvu bělavá, pak nafialovělá, bez zvláštní vůně a chuti. Výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, 13–22 × 7–9 μm velké.

DOBA RŮSTU: V–VII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, v jehličnatých i listnatých lesích, na půdách s vysokým obsahem vápníku (pH 8–11), zejména v borech, smrčínách a bučinách, ve slucích, od nížiny až do hor. Saprotrof terikolní či mykorhizní symbiont. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v SM–M. Nejvýše položená lokalita v Krkonoších se nachází v závěru Obřího dolu, ve smrkové bučině na vápencové čočce v Dolním Rudníku ve výšce 1100 m n. m. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Díky své velikosti a fialovému zbarvení velice ozdobný a téměř nezaměnitelný druh. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

KALIŠNÍK BĚLOČERNÝ (CHŘAPÁČ KALÍŠKOVITÝ)

Schwarzweiße Becherlorchel / Piestrzyca białoczarna

Helvella leucomelaena (Pers.) Nannf. / Syn.: *Paxina*

leucomelas (Pers.) Kuntze / *Acetabula leucomelaena*

(Pers.) Sacc.

POPIS: Plodnice v mládí baňaté a téměř uzavřené, pak pohárkovité až miskovitě, 1,5–7(–10) cm široké, 1–5 cm hluboké, na svrchní plodné straně (thecium) šedohnědé, tmavě hnědé až skoro černé, hladké, na spodní straně krémové, našedlé až šedohnědé, výrazně plstnaté. Třeň stopkovitě stažený, 1–3 cm dlouhý, 0,5–2,5 cm široký, bělavý, s podélnými žebry, ojíňený. Dužnina bělavá, v theciu hnědavá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusy široce elipsoidní, 20–24 × 11–13 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–VI.

CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ: V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky a též v mírném pásu jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na vápnitých půdách, v jehličnatých, zejména borových lesích a na trávnicích, od nížiny až vysoko do hor, ale zpravidla v nižších polohách. Mykorhizní symbiont jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi vzácně v SM, nález je od Svobody nad Úpou. **POZNÁMKA:** Jedlý, ale zasluhující ochrany. Podobný, běžnější a rovněž jedlý **kališník obecný** (*Helvella acetabulum*) je žlutavě hnědě zbarvený. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

CHŘAPÁČ PRUŽNÝ

Elastische Lorchel / Siodłówka giętka

Helvella elastica Bull. / Syn.: *Leptopodia elastica* (Bull.) Boud.

POPIS: Klobouk sedlovitě laločnatý, se 2–3 cípy, 1,5–4 cm široký, na svrchní plodné straně šedavě, žlutavě až okrově hnědý, za sucha až tmavohnědý, hladký, na spodní straně světle okrový až stejnobarvý a rovněž hladký. Třeň 3–10 cm dlouhý, 0,3–1 cm široký, válcovitý, někdy bočně smáčklý, bělavý, krémový až světle okrový, hladký. Dužnina voskovitá, křehká, ve třeni tuhá, s příjemnou vůní. Chuť mírná. Výtrusy široce elipsoidní, 18–21 × 11–13 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířen v celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule, ale také v Indii, na Papui-Nové Guineji a v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých i jehličnatých lesích, často ve smrčínách, na okrajích lesních cest, ve hlíně, štěrku, hrabance, někdy i na zbytcích dřeva, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont listnáčů i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně, často ve smrčínách, na okrajích lesních cest, v SM–SA. **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný vzácnější a nejedlý **chřapáč sedlovitý** (*Helvella ephippium*) má více šedý sedlovitý klobouk, naspodu vločkaté pýřité a třeni světle šedožlutý.

CHŘAPÁČ JAMKATÝ (CHŘAPÁČ RÝHOVANÝ)

Grubenlorchel / Piestrzyca zatokowata

Helvella lacunosa Afzel. / Syn.: *Helvella sulcata* Afzel.

POPIS: Klobouk sedlovitě laločnatý, se 2–3(–4) cípy, 2–6 cm široký, na svrchní plodné straně modrošedý, tmavě šedý až černošedý, hladký až mírně vrásčitý, na spodní straně světleji šedý. Třeň 3–8(–10) cm dlouhý, 1–3 cm široký, válcovitý až kyjovitý, bělavý, šedý až šedohnědý, s výraznými hlubokými žebry s příčnými přehrádkami, vytvářejícími nepravidelné komůrky a dutinky (viz jméno „jamkatý“). Dužnina voskovitá, křehká, bez zvláštní vůně. Chuť mírná. Výtrusy široce elipsoidní, 10–20 × 9–13 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířen téměř po celé severní polokouli a na Papui-Nové Guineji. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích i mimo les, na okrajích cest, v trávě, někdy i na zbytcích dřeva, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont listnáčů i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M. Opakovaně například na dně Obřího dolu. **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný a rovněž jedlý **chřapáč kadeřavý** (*Helvella crispa*) má klobouk světlý, zpravidla bělavý až krémový.

UCHÁČ OBROVSKÝ

Riesen-Lorchel / Piestrzenica olbrzymia

Gyromitra gigas (Krombh.) Cooke / Syn.: *Discina gigas*

(Krombh.) Eckblad / *Neogyromitra gigas* (Krombh.)

S. Imai / *Maublancomyces gigas* (Krombh.) Herter

POPIS: Klobouk přibližně kulovitěho tvaru, 5–15 cm vysoký, 5–12 cm široký, laločnatý, široce mozkovitě zprohýbaný, v mládí žlutohnědý, pak okrově hnědý, červenohnědý až hnědý, hladký. Třeň je 3–8 cm vysoký, 3–7 cm široký, dutý, komůrkatý, hrubě vrásčitý, pomoučený, krémově bělavý až světle okrový. Dužnina je bělavá až krémová, voskovitá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusy ve vrěčkách jsou jemně síťnatě bradavčité, 25–30 × 10–15 µm velké, na obou koncích s 2–3 µm dlouhým tupým výrůstkem. **DOBA RŮSTU:** III–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, místy až hojně, roste na tlejícím dřevě listnáčů a jehličnanů, někdy zdánlivě z půdy, zpravidla ve skupinkách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, zejména na vápničitých půdách, například v okolí Černého Dolu. **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný, ale jedovatý **ucháč obecný** (*Gyromitra esculenta*) má o něco menší plodnice, které jsou tmavěji kaštanově hnědé, hustěji mozkovitě zprohýbané, a výtrusy má hladké.

UCHÁČ ČEPCOVITÝ

Bischofsmuetze / Piestrzenica infułowata

Gyromitra infula (Schaeff.) Quél. / Syn.: *Physomitra*

infula (Schaeff.) Boud. / *Helvella rhodopus* Krombh.

POPIS: Klobouk je 3–10 cm vysoký, 3–12 cm široký, sedlovitý nebo nepravidelně cípatě laločnatý, se 2–3(–4) cípy, které směřují vzhůru a naspodu přirůstají ke třeni, v mládí žlutohnědý, pak červenohnědý až okrově hnědý, hladký. Třeň je 4–12 cm vysoký, 3–4 cm široký, válcovitý, někdy bočně ploštělý, dole rozšířený, brzy dutý, zbrázděný, jemně plstnatý, bělavý, krémový až načervenalý, často i s fialovohnědým nebo šedě lilákovým nádechem, naspodu bělavý nebo žlutavý. Dužnina je bělavá, v klobouku voskovitá, ve třeni chrupavčitá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusy ve vrěčkách jsou elipsoidní, hladké, 20–23 × 7–9 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých, ale i listnatých lesích, na tlejícím dřevě jehličnanů, méně často i listnáčů, někdy zdánlivě z holé půdy nebo na spáleništích, zpravidla ve skupinkách, od podhůří až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM(–M), zejména na místech, kde je dostatek mrtvého smrkového dřeva, například v dolní části Lvího dolu. **POZNÁMKA:** Jedovatý. Podobný a rovněž jedovatý **ucháč obecný** (*Gyromitra esculenta*) má plodnice tmavší, kaštanově hnědé, hustě mozkovitě zprohýbané a roste na jaře.

OŘÍŠKOVEC BAILŮV

Bails Rasentrüffel / Truflica Bailia

Hydnotrya bailii Soehner

POPIS: Podzemka, jejíž plodnice se vyvíjejí mělce pod povrchem půdy, zpravidla v hloubce do 5 cm, ale někdy mohou i částečně vyčnívat z půdy. Plodnice jsou laločnatě hlízovité, kulovité nebo jen mírně zploštělé, 1–2 cm široké, zprvu bělavé, pak okrové, okrově až lososově růžové, s obalem tenkým, uvnitř s teřichem s mnoha stejnobarvými labyrintickými komůrkami a chodbičkami, pokrytými bělavým, později rezavějícím rouškem. Dužnina voní příjemně aromaticky. Chuť mírná. Výtrusy ve vřeckách jsou monoseriátní (uspořádané v jedné řadě), tlustostěnné, okrové až červenohnědé, kulovité, výrazně bradavčité, 21–36 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Není známo. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, zejména v horských smrčínách, na vlhkých půdách na březích horských potůčků, zpravidla ve skupinách, od podhůří do hor. Mykorrhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen vzácně v M, například v klimaxových horských smrčínách v Modrém dole. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **oříškovc Tulasneův** (*Hydnotrya tulasnei*) má o něco větší plodnice spíše ledvinovitého tvaru, roste častěji pod listnáči a výtrusy má biseriátní (uspořádané ve vřecku ve dvou řadách).

KOŘENITKA NADMUTÁ

Wellige Wurzellorchel / Przyczepka falista

Rhizina undulata Fr. / Syn.: *Rhizina inflata* (Schaeff.) Quél.

POPIS: Plodnice jsou 2–15 cm široké, rozprostřené, nepravidelně laločnaté, srůstající do rozsáhlejších hrbolatě zprohýbaných povlaků, na horní (plodné) straně hladké, v mládí hnědé, červenohnědé, olivově hnědé až černohnědé, se žlutobíle plstnatým okrajovým lemem, na spodní straně bělavé až světle okrové, jemně plstnaté, k substrátu připojené četnými rozvětvenými bělavými rhizomorfami. Dužnina je okrová až světle hnědá, voskovitá, bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusy ve vřeckách jsou větve- novitě elipsoidní, jemně síťnatě bradavčité, 22–40 × 8–11 µm velké, na obou koncích s kuželovitými, 4–6 µm dlouhými výrůstky. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, místy hromadně, na jehličím a mechem pokryté půdě, zpravidla na spáleništích a v jejich okolí, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf antrakofilní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně na spáleništích v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Poněkud podobná jedlá **destice chřapáčová** (*Discina ancillis*), rostoucí na tlejícím dřevě jehličnanů, má ploše miskovité a stopkaté plodnice a širší výtrusy.

SMRŽ VYSOKÝ

Spitzmorchel / Smardz stożkowaty

Morchella elata Fr. / Syn.: *Morchella purpurascens*

(Krombh. ex Boud.) Jacquet. / *Morchella conica* sensu auct.

POPIS: Plodnice jsou 6–20 cm vysoké, klobouk 3–8 cm vysoký, 2–4,5 cm široký, přirůstající celou plochou na třeň, vejčitý až kuželovitý, pokrytý hlubokými nepravidelnými jamkami a podélnými, vertikálně uspořádanými žebry, zprvu šedý, olivově až tmavě hnědý, s žebry tmavšími, někdy až černohnědými. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 1,5–3,5 cm tlustý, válcovitý, dutý, bělavý až krémový, zrnitě vločkatý. Dužnina je křehká, za čerstva bez výrazné vůně či chuti, po usušení aromatická. Výtrusy bezbarvé, elipsoidní, hladké, 17–25 × 10–14 µm velké. **DOBA RŮSTU:** III–V(–VI). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Široce rozšířen téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, místy i hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, v parcích, zahradách, na trávnících, na dřevní drti i na spáleništích, zpravidla ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v lesích i v okolí lidských sídel v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný a jedlý **smrž obecný** (*Morchella esculenta*) má spíše kulovitý klobouk s povětšinou neuspořádanými žebry a je zbarvený zpravidla žlutookrově až hnědookrově. Další podobný a rovněž jedlý **smrž polovlný** (*Morchella semilibera*) má klobouk jen v horní polovině přirostlý ke třeni, v dolní polovině je volný, zatímco též jedlá **kačenka česká** (*Verpa bohemica*) jej má zcela volný.

SMRŽ OBECNÝ

Speisemorchel / Smardz jadalny

Morchella esculenta (L.) Pers. / Syn.: *Morchella rotunda* (Fr.) Boud. / *Morchella vulgaris* (Pers.) Boud.

POPIS: Plodnice jsou 4–20 cm vysoké, klobouk 2,5–10 cm vysoký, 2–10 cm široký, přirůstající celou plochou na třeň, kulovitý, vejčitý až tupě kuželovitý, pokrytý hlubokými nepravidelnými jamkami a v mládí víceméně vertikálně uspořádanými žebry, šedookrový, pak žlutě okrový, ve stáří rezavě hnědý nebo až skoro černě hnědý (var. *umbrina* – smrž obecný tmavý). Třeň je 3–10 cm dlouhý, 1,5–5 cm tlustý, válcovitý, k bázi rozšířený, dutý, bělavý až krémový, později rezavě skvrnitý, zrnitě vločkatý. Dužnina je křehká, za čerstva bez výrazné vůně či chuti, po usušení aromatická. Výtrusy bezbarvé, elipsoidní, hladké, 17–24 × 11–14 μm velké.

DOBA RŮSTU: IV–V(–VI). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Široce rozšířen po celé severní polokouli a na jižní polokouli například v Peru, v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, ve světlých teplejších listnatých lesích, ale i na trávnících mimo les, zpravidla ve skupinách, od nížiny až do pahorkatiny, zřídka vystupuje až do hor. Saprotróf terikolní.

VÝSKYT V KRKONOŠÍCH: Jen zřídka mimo les v podhůří. **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný a jedlý **smrž vysoký** (*Morchella elata*) má kuželovitý klobouk s téměř rovnoběžnými žebry a je zbarvený zpravidla tmavěji, šedohnědě. Podobná a rovněž jedlá **kačenka česká** (*Verpa bohemica*) má klobouk pouze vrcholem přirostlý ke třeni, s okrajem volným.

KAČENKA ČESKÁ

Böhmische Verpel / Naparstniczka czeska

Verpa bohemica (Krombh.) J. Schröt. / Syn.: *Ptychoverpa bohemica* (Krombh.) Boud. / *Mitrophora gigaspora* (Cooke) Šebek

POPIS: Klobouk je 2–5 cm vysoký, 2–4 cm široký, kuželovitý až zvoncovitý, pouze vrcholem přirostlý ke třeni, s okrajem volným, podélně laločnatě žebrenatý, hladký, žlutý, okrový, okrově hnědý až hnědý. Třeň je 5–15 cm dlouhý, 1–3 cm tlustý, válcovitý, vatovitě vycpaný, brzy dutý, bělavý až krémový, bělavě vločkatě oděný. Dužnina je křehká, bělavá, v mládí s příjemnou vůní a chutí. Ve vrcholkách dozrávají dva výtrusy, které jsou bezbarvé, válcovité, hladké, 50–85 × 16–22 μm velké. **DOBA RŮSTU:** III–V.

CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ: V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, místy i hromadně, ve světlých listnatých lesích, v křovinách i na mezích, zejména pod jasanem, osikou, třešní, jeřábem či jívou, přednostně na zásaditých půdách s dostatkem živin, zpravidla ve větších skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf terikolní, pravděpodobně též mykorhizní symbiont řady listnáčů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně na bohatších půdách v SM, například kolem Poníklé. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobný a jedlý **smrž obecný** (*Morchella esculenta*) má klobouk přímo spojený se třenem, nikoliv nasazený jako náprstek. Další podobný a rovněž jedlý **smrž polovollný** (*Morchella semilibera*) má klobouk jen v horní polovině přirostlý ke třeni, v dolní polovině je volný.

TERČOVNICE SÍTNATÁ (TERČOVNICE ŽILNATÁ)

Aderbecherling / Krążkówka żyłkowa

Disciotis venosa (Pers.) Arnould / Syn.: *Peziza venosa* Pers.

POPIS: Plodnice jsou baňaté, miskovité, pak až terčovitě rozložené, laločnatě zprohýbané, 5–25 cm široké, dole jen s krátkou tlustou stopkou zanořenou v půdě, na bázi s myceliovými provazci. Svrchní plodná strana je žlutookrová, žlutohnědá, tmavě hnědá až červenohnědá, výrazně vrásčitá, ke středu až paprscitě žilnatá, hrbolkatá, spodní strana je bělavá, krémová až světle okrová, hladká, jemně plstnatá. Dužnina masitá, voskovitá, bělavá, v theciu hnědavá, křehká, se zřetelným pachem po chlóru. Chuť mírná nebo trochu svíravá až nahořklá. Výtrusy elipsoidní, hladké, na vrcholech s drobnými zrnky, 20–25 × 12–14 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–VI.

CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ: V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na vlhkých zásaditých půdách, zpravidla pod listnáči, často v porostech devětsilu (*Petasites*) v potočnicích luzích, ve světlých humózních listnatých lesích, ale i mimo les, podél cest, v opuštěných ovocných sadech a zahradách, někdy ve větších skupinách, od nížiny až do podhůří. Saprotróf terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v SM, zejména v potočnicích luzích. **POZNÁMKA:** Jedlá, ale zasluhující ochranu. Podobná, rovněž jedlá **destice chřapáčová** (*Discina perlata*) má brázditý třeň a roste na tlejícím dřevě jehličnanů, zejména na mechatých pařezech. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

KOSMATKA ŠTÍTOVITÁ

Gemeiner Schildborstling / Włośniczka tarczowata
Scutellinia scutellata (L.) Lambotte / Syn.: *Lachnea scutellata* (L.) Sacc.

POPIS: Plodnice jsou bez třeně, přisedlé k substrátu, miskovité, s průměrem 0,3–1,5 cm, na svrchní plodné straně živě červené, hladké, olemované na okraji odstávajícími, tmavohnědými, 0,4–2 mm dlouhými chlupy, na spodní straně matně červené, porostlé rovněž o něco kratšími hnědými chlupy. Dužnina je červená, bez vůně a chuti. Výtrusný prach je bílý, výtrusy jsou široce elipsoidní, jemně a hustě bradavčité, 18–25 × 10–15 µm velké, chlupy jsou tlustostěnné, špičaté, přehrádkované, dole kořínkovitě rozvětvené. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé Zemi, poněkud sporadicky jen v tropickém pásu. **STANOVISŤE V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě a opadu listnáčů i jehličnanů, též na holé půdě, od nížiny až do nejvyšších horských poloh. Saprotróf lignikolní a terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména na tlejícím mokřím dřevě, a to od SM až po SA, často též na tlejících větvích vrby laponské, například na Pančavské louce u Labské boudy. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Jeden z nejhojnějších druhů velmi početného rodu (v Evropě asi 30 druhů, rozlišovaných na základě výtrusů a vzhledu chlupů). Poněkud podobná, rovněž červená **mistička oranžová** (*Melastiza cornubiensis*) má na okraji a spodní straně plodnice jen krátké, maximálně 0,2 mm dlouhé tmavohnědé chlupy uspořádané do svazečků.

ZEMNIČKA ZÁŘIVÁ

Punktiertsporiger Moosborstling / Gniazdwówka czerwonawa
Neottiella vivida (Nyl.) Dennis / Syn.: *Octospora vivida* (Nyl.) Dennis et Itzerott / *Leucoscypha vivida* (Nyl.) Dennis et Rifai

POPIS: Plodnice jsou téměř přisedlé k substrátu, kloboukatá část je pohárkovitá až miskovitá, s průměrem 0,5–1,5 cm, v mládí olemovaná zoubkatými shluky spleené, bělavé až žlutavé plsti, na svrchní plodné straně žlutooranžová až červenooranžová, na spodní straně bělavá, pak stejně zbarvená jako na svrchní straně, jemně přítiskle plstnatá. Stopka je klínovitě zúžená, nahoře maximálně 0,5 cm široká, bělavá. Dužnina je bez vůně. Chuť mírná. Výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, nesíťnaté, 22–25 × 13–15 µm velké. **DOBA RŮSTU:** III–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVISŤE V ČR:** Roztroušeně, plodnice často ve shlucích mezi živými mechy, zpravidla na ploníku chluponosném (*Polytrichum piliferum*) nebo na plonitce horské (*Oligotrichum hercynicum*), od nížiny až vysoko do hor. Parazit muscikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně při okrajích cest a na horských loukách v SM, častěji v M–SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **zemnička červenožlutá** (*Neottiella rutilans*) má bradavky na výtrusech síťovitě pospojované. Další podobná, ale velmi vzácná **zemnička běločervená** (*Rhodoscypha ovilla*) je růžová, s bílými chloupky na okraji a má větší výtrusy (33–46 × 10–16,5 µm); je známa z vápencové čočky v Obřím dole na Dolním Rudníku.

BĚLOKOSMATKA POLOKULOVITÁ

Halbkugelige Borstling / Ziemia półkolistą
Humaria hemisphaerica (F. H. Wigg.) Fuckel / Syn.:
Mycolachnea hemisphaerica (F. H. Wigg.) Maire

POPIS: Plodnice jsou bez třeně, přisedlé k substrátu, hluboce pohárovité až miskovité, s průměrem 1–3 cm, na svrchní plodné straně šedobělavé až špinavě žlutavé, hladké, hustě olemované na okraji odstálými, rezavě hnědými, 0,1–0,2 mm dlouhými chlupy, na spodní straně světle hnědé, porostlé řídkými a kratšími rezavě hnědými chloupky. Dužnina je bledě hnědá, bez vůně a chuti. Výtrusný prach je bílý, výtrusy jsou elipsoidní, hrubě bradavčité, 20–27 × 10–14 µm velké, se dvěma velkými kapkami. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVISŤE V ČR:** Hojně, na vlhké zemi, na trouchnivém dřevě a opadu listnáčů i jehličnanů, na tlejících zbytcích rostlin, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont listnáčů i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména na trouchnivém dřevě buků a olší, ale také smrků v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná **bělokosmatka miskovitá** (*Trichophaea hemisphaerioides*) je drobnější, má menší výtrusy a roste dosti hojně na spáleništích.

ZVONEČEK UHELNÝ

Kohlenbecherling / Garstnica wypaleniskowa
Geopyxis carbonaria (Alb. et Schwein.) Sacc. / Syn.:
Peziza carbonaria Alb. et Schwein.

POPIS: Plodnice jsou hluboce pohárkovité až miskovité, s krátkou, v substrátu ukrytou stopkou, mají průměr 0,5–2 cm, na svrchní plodné straně jsou hnědavě okrové až červeně či šedavě hnědé, s okrajem jemně, ale výrazně bělavě zoubkatým, na spodní straně o něco světlejší, jemně bíle pomoučené. Stopka je krátká, 0,4–1 cm dlouhá, 0,1–0,2 cm široká, bělavá. Dužnina s nevýrazným nepřijemným pachem. Chuť mírná. Výtrusy vřetenovitě elipsoidní, 12–16 × 6–9 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule a v jižní Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na starších vlhkých spáleništích v jehličnatých lesích, většinou ve větších skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf antrakofilní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM–M na starých spáleništích, nejčastěji ve smrčínách, zpravidla spolu s dalšími antrakofilními houbami. **POZNÁMKA:** Nejedlý.

MÍSENKA ORANŽOVÁ

Orange-Becherling / Dziezka pomarańczowa
Aleuria aurantia (Pers.) Fuckel / Syn.: *Peziza aurantia* Pers.

POPIS: Plodnice jsou pohárkovité až miskovité, pak ploše rozprostřené, mají průměr 3–10 cm, na svrchní plodné straně jsou červeně oranžové, na spodní straně bělavé až narůžovělé, oviněné, tence masité, křehké. Dužnina je voskovitá, bez vůně. Chuť je mírná. Výtrusy elipsoidní, s hrubě síťnatou ornamentikou, 17–24 × 9–11 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule, ale též na Nové Guineji. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, plodnice často ve shlucích stlačené na holé půdě, v listnatých i jehličnatých lesích i mimo les, často na okrajích cest, od nížiny až do hor. Saprotróf terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, často i na holé půdě při okraji lesních cest. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, ale mnohem drobnější a nejedlá **mistička oranžová** (*Melastiza cornubiensis*) má na okrajích plodnice husté svazky hnědých chloupků. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** NT.

OUŠKO KOŽOVÉ

Eingeschnittener Öhrling / Uchówka skórzasta
Otidea alutacea (Pers.) Masee / Syn.: *Plicaria*
alutacea (Pers.) Fuckel

POPIS: Plodnice jsou uchovitě miskovité až kornoutovité, na jedné straně rozčísnuté, s okrajem dovnitř zavinutým, 2–6 cm vysoké, 2–4 cm široké, na vnitřní plodné straně žlutavě hnědé, hlínové až světle šedohnědé, hladké, na vnější straně světlejší, špinavě okrové až kožově či šedavě hnědavé, otrubičnatě zrnité až plstnaté. Stopka je krátká, zakrnělá nebo zcela schází. Dužnina je žlutavá, bez zvláštní vůně a chuti. Výtrusný prach je bílý, výtrusy jsou elipsoidní, hladké, 13–16 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subtropickém, mírném i subpolárním pásu celé severní polokoule, též je udáváno z Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, v listnatých i jehličnatých lesích, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v SM, zejména pod buky. **POZNÁMKA:** Nejedlé. Podobné **ouško zaječí** (*Otidea leporina*) je okrově až rezavě hnědé, **ouško kornoutovité** (*Otidea onotica*) je žlutookrově až žlutooranžové a je častější spíše v nižších polohách.

ZVONKOVKA ŽLUTAVÁ

Tigelförmiger Kelchbecherling / (Kustrzebkwce)
Tarsetta catinus (Holmsk.) Korf et J. K. Rogers / Syn.:
Pustularia catinus (Holmsk.) Fuckel

POPIS: Plodnice jsou pohárkovité až miskovité, mají průměr 1,5–5 cm, na svrchní plodné straně jsou krémové, žlutavé až šedavě okrové, s okrajem zubatě vroubkovaným, na spodní straně stejně zbarvené nebo o něco světlejší, zrnitě poprášené (otrubičnaté). Stopka je krátká, 0,2–2 cm dlouhá, 0,2–0,5 cm široká, obvykle zanořená v substrátu, často brázditá. Dužnina někdy s nepříjemným mýdlovým pachem. Chuť je mírná. Výtrusy elipsoidní, 18–22(–26) × 10–13 μm velké, parafýzy nevětvené. **DOBA RŮSTU:** IV–VI(–X). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na holé půdě a v opadu zejména listnatých lesů, často na okrajích lesních cest, v parcích i křovinách, na hlinitých půdách, od nížiny až do hor. Saprotróf terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dost vzácně v SM–M. Nejvýše se vyskytuje v závěru Obřího dolu, ve smrkové bučině na vápencové čočce v Dolním Rudníku ve výšce 1100 m n. m. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, ale drobnější **zvonkovka čířkovitá** (*Tarsetta cupularis*) je šedoběžová, výrazněji na okrajích zoubkatá a má užší výtrusy. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** VU.

OHNIVEC RAKOUSKÝ

Östereichischer Prachtbecherling / Czarka austriacka
Sarcoscypha austriaca (O. Beck) Boud. / Syn.:
Molliardiomyces coccineus Paden

POPIS: Plodnice jsou čířkovité až miskovité, s krátkou stopkou, mají průměr 2–8 cm, na svrchní plodné straně jsou sytě červené, hladké, na spodní straně bělavé, jemně plstnaté. Chlupy na spodní straně plodnice jsou výrazně šroubovicovitě zkroucené, pod mikroskopem hladké, bez inkrustace. Výtrusy jsou válcovitě elipsoidní, 25–40 × 12–15 μm velké, za čerstva s velkým počtem kapek u obou konců, které jsou obvykle utaté a sedlovitě vmáčklé. **DOBA RŮSTU:** I–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na spadlých větvičkách listnáčů, zejména akátu, javoru, vrby a olše, výjimečně i na smrkovém dřevě, od nížiny až do podhůří. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, pouze na vápencovém podloží, například v okolí Černého Dolu. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Velmi podobný a vzácnější **ohnivec jurský** (*Sarcoscypha jurana*), který roste výlučně na spadlých větvičkách lípy, má za čerstva výtrusy obalené vrstvou slizu a jen s malým počtem velkých kapek u konců výtrusu. Ještě vzácnější **ohnivec šarlatový** (*Sarcoscypha coccinea*), který roste na spadlých větvičkách zejména buku, jilmu, dubu či lísky, má chlupy na spodní straně plodnice rovné, pod mikroskopem s inkrustací, a výtrusy, které jsou jen s několika malými kapkami, bývají na obou koncích zaoblené.

UŠÍČKO ČERNÉ

Glänzender Schwarzborstling / Uszko czarne
Pseudoplectania nigrella (Pers.) Fuckel / Syn.: *Plectania nigrella* (Pers.) P. Karst. / *Peziza nigrella* Pers.

POPIS: Plodnice jsou zprvu baňaté, pak až ploše miskovité, přisedlé k substrátu, mají průměr 1–4 cm, na svrchní plodné straně jsou hnědočerné až černé, v mládí jakoby nalakované, lesklé, ve stáří matné, hladké či poněkud vrásčité, na spodní straně jsou černé, matné, přitiskle chlupatě plstnaté. Výtrusy jsou průsvitné, kulovité, 10–12 μm velké. **DOBA RŮSTU:** III–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti vzácně, na holé půdě, v tlejícím jehličí, mezi mechem nebo i na tlejícím dřevě, často ve společnosti acidofilních mechů a lišejníků, od nížiny až do hor. Saprotróf terikolní, humikolní či lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčínách v SM(–M), například na Rýžovišti u Harrachova. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Houba se začíná zpravidla vyvíjet již v průběhu zimy, plodné plodnice se však většinou nacházejí až během dubna a května, v horách i v červnu. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

ASCOMYCOTA

VŘECKOVÝTRUSÉ HOUBY

EUROTIOMYCETES

&

LEOTIOMYCETES

JELENKA OBECNÁ

Warzige Hirschtrüffel / Jeleniak sarni

Elaphomyces granulatus Fr. / Syn.: *Elaphomyces cervinus* (L.) Schltldl.

POPIS: Plodnice se vyvíjejí 4–15 cm pod zemí, jsou kulovité až mírně zploštělé, 1,5–5 cm široké, kožovité tuhé, zprvu žlutavé, pak okrově hnědé, s povrchem jemně zrnitě bradavčítým, s obalem tlustým, dvouvrstevným, s vnitřní vrstvou bledě žlutavou, směrem k teřichu až růžově hnědou, 0,1–0,3 cm tlustou. Plodný vnitřek (teřich) je bělavě šedorůžový, prorostlý plstovitými žilkami, vatovitý, po dozrání výtrusů hnědý až hnědočerný, prachovitý, s vůní obdobnou jako má pestřec obecný (*Scleroderma citrinum*). Chuť hořká. Výtrusný prach hnědočerný, výtrusy kulovité, s výraznou ornamentikou, 20–35 µm velké, s tyčinkami až rozvětvenými žebry 2–4 µm vysokými. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum III–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých i listnatých lesích, zpravidla ve větších skupinách, často vyhrabávaná černou či jelení zvěří, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnatých i listnatých dřevin, zejména smrku, borovice, modřínu, buku a dubu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Ve smrčinách v SM–M, roztroušeně, místy dosti hojně. **POZNÁMKA:** Nejedlá, používaná kdysi v medicíně jako afrodiziakum. Podobná, rovněž nejedlá **jelenka pestrá** (*Elaphomyces muricatus*) má mramorovanou vnitřní vrstvu obalu a menší výtrusy.

PATYČKA ROSOLOVITÁ

Gemeines Gallertkäppchen / Patyczka lepka

Leotia lubrica (Scop.) Pers.

POPIS: Plodnice jsou 3–7 cm vysoké, s kloboukem (plodnou částí) 1–2 cm širokým, v mládí téměř polokulovitým, později vyklenutým, s výrazně podvinutým okrajem, hrbolatým, slizkým, lesklým, zelenožlutým až olivově hnědavým. Stopka (sterilní část) je 2–7 cm vysoká, 0,3–0,7 cm široká, válcovitá nebo zploštělá, žlutá až okrová, drobně zelenkavě vločkatá, slizká, dutá. Dužnina je rosolovitá, pružná, zbarvená stejně jako povrch plodnice, bez vůně. Chuť mírná, slabě zemitá. Ve vřecku dozralé výtrusy jsou bezbarvé, úzce elipsoidní až vřetenovité, se 3–7 přehrádkami, 16–25 × 4–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, zejména na vlhké písčité či jílovité půdě, ale i na humózní půdě, často v mechu, v listnatých i jehličnatých lesích, ve skupinách a trsech, od pahorkatiny až do hor. Saprotróf terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně v SM–M, ve smrčinách i bučinách, zejména na vlhkých mechatých místech. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Zaměnitelná snad jedině s velmi vzácným **pazoubkem zeleným** (*Microglossum viride*), který má zelené, zploštělé kyjovité plodnice a roste převážně v listnatých lesích, nebo s **pazoubkem šedo-zeleným** (*Microglossum griseoviride*), který je šedozelený až modrozelený a roste zejména v kyselých smrčinách.

KLIHATKA ČERNÁ

Schmutzbecherling / Prószyk brudzący

Bulgaria inquinans (Pers.) Fr. / Syn.: *Phaeobulgaria inquinans* (Pers.) Nannf.

POPIS: Plodnice jsou v mládí kulovité a skoro uzavřené, později miskovité, nakonec zprohýbaně terčovité, 1–4 cm široké, bez třeně. Horní strana (rouško) je hladká, za vlhka lesklá, černohnědá až černá, při doteku barví černě ulpělými výtrusy, spodní strana je zrnitá až šupinkatá, v mládí rezavě hnědá, později hnědočerná. Dužnina je tlustá, v mládí rosolovitá, pružná, rezavě hnědá, ve stáří kožovitá, tuhá, černá, bez výrazné vůně. Chuť mírná. Ve vřecku dozralé výtrusy jsou tmavohnědé, elipsoidní, 10–17 × 6–7 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, maximum IV–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na padlých větvích a kmenech listnáčů, zejména dubu, buku, habru, jilmu a břízy, výjimečně také na mrtvém dřevě jehličnanů, ve skupinách i malých trsech v puklinách kůry, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně na mrtvém dřevě listnáčů v SM(–)M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Z houby byla izolována řada bioaktivních látek s antimikrobiálními, cytotoxickými, protirakovinnými a dokonce i antimalarickými účinky, které jsou nyní ve stadiu dalšího testování. Způsobuje hnilobu bělové části dřeva. Poněkud podobný a rovněž nejedlý **černorosol uřatý** (*Exidia truncata*) má tlustě pohárkovité plodnice s krátkým třeněm a na bazidíích dozralé výtrusy jsou bezbarvé.

ROSOLOKLIHATKA ČIRÁ

Buchengallertkreisling / Galaretówka przejrzysta
Neobulgaria pura (Pers.) Petr. / Syn.: *Bulgaria pura* (Pers.) Fr.

POPIS: Plodnice jsou zúženě náprstkovité až miskovité, 1–3 cm široké, na okraji jemně zoubkaté, s horní stranou (rouškem) hladkou, narůžověle bělavou až krémově okrovou, s nafialovělým nádechem, případně u **roso-loklihatky čiré mozkovité** (*Neobulgaria pura* var. *foliacea*) i hnědofialovou a mozkovitě zprohýbanou, spodní strana je zrnitá, o něco tmavší. Dužnina je tlustá, rosolovitá, pružná, bělavá, bez vůně. Chuť mírná. Ve vřecku dozrálé výtrusy jsou bezbarvé, elipsoidní, hladké, neamyloidní, bez přehrádek, 6–9 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule, udávána je též z Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na padlých, ještě kůrou pokrytých kmenech a větvích listnáčů, zejména buku, obvykle ve skupinách, od pahorkatiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud tvarem podobná a rovněž nejedlá **čihovitka masová** (*Ascocoryne sarcoides*) je růžově fialová až masově červená a má výtrusy přehrádkované. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** NT.

VOSKOVIČKA CITRONOVÁ

Zitronengelbes Holzbecherchen / Dwuzarodniczka cytrynowa
Bisporella citrina (Batsch) Korf et S. E. Carp.

POPIS: Plodnice jsou terčovité, miskovité až lehce vyklenuté, přisedlé až krátce stopkaté, mají průměr 0,1–0,4 cm, jsou sytě žluté, s citronovým nebo žloutkovým, ve stáří i oranžovým nádechem, hladké. Dužnina je voskovitá, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusy elipsoidní, ve zralosti s přehrádkou, 9–14 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Převážně v mírném a subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, ve velmi početných skupinách, na stinných místech v lesích na odkorněných kmenech a větvičkách listnáčů, zejména buku, habru, lísky, jasanu, javoru, jilmu, dubu, olše, břízy, případně též jehličnanů, nebo i na tlejících ostružinících, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně v listnatých lesích v SM, méně často i v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná drobnější **voskovička sírová** (*Bisporella sulfurina*), tvořící méně početné skupinky, má vřetenovité výtrusy a vyrůstá často na starých stromatech tvrdohub.

TERČKA ŠIŠKOVÁ (ČÍŠOVKA SMRKOVÁ)

Fichtenzapfen-Stromabecherling / Baziówka szyszkowata
Rutstroemia bulgarioides (Rabenh.) P. Karst. / Syn.:
Piceomphale bulgarioides (Rabenh.) Svrček / *Ciboria bulgarioides* (Rabenh.) Baral / *Chlorociboria bulgarioides* (Rabenh.) C. S. Ramamurthi et al.

POPIS: Plodnice jsou pohárkovité až mělce miskovité, s krátkou stopkou, mají průměr cca 0,3–1,2 cm, na plodné svrchní straně jsou tmavě olivově hnědé až černé, na spodní straně o něco světlejší, s okrajem bíle ojněným. Stopka je až 0,4 cm dlouhá, černá. Výtrusy se tvoří ve vřeckách, jsou bezbarvé, elipsoidní, 6–9,5 × 3–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** II–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejících šiškách smrku částečně zanořených v zemi, od nížiny až do hor. Saprotróf strobilíkolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Tvarem a zejména barvou poněkud připomíná rovněž nejedlou **klihatku černou** (*Bulgaria inquinans*), která je mnohem větší a masitější, roste na padlých kmenech a větvích listnáčů, případně jehličnanů, a má výrazně větší tmavohnědé výtrusy.

TERČKA HENNINGSOVA (HLÍZENKA HENNINGSOVA)

Stromabecherling / Baziówka Henningsa

Poculum henningsianum (Plöttn.) T. Schumach. etL. M. Kohn / Syn.: *Lanzia henningsiana* (Plöttn.) Svrček /*Ciboria henningsiana* Plöttn. / *Rutstroemia henningsiana*

(Plöttn.) Dennis

POPIS: Plodnice jsou velmi drobné, pohárkovité až ploché, s krátkou stopkou, mají průměr cca 0,1–0,2 cm, jsou světle, někdy až žlutavě hnědé, hladké. Stopka je až 0,3–0,4 cm dlouhá, 0,05 cm tlustá, bledá, hladká, s bází zúženou, hnědavou, vyrůstající z černě zbarvené stromatizované tkáně hostitele. Druh nevytváří sklerocia. Výtrusy elipsoidní, se dvěma kapkami, jednobuněčné, 13–15(–18) × 5–6(–8) μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–VI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V Evropě. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně až roztroušeně, na tlejících listech a pochvách ostřice (*Carex*), ale i suchopýru (*Eriophorum*) či sítiny (*Juncus*), částečně ponořených ve vodě, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf graminikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v SM–M, zejména na silně podmáčených loukách, roztroušeně v SA, zejména na rašeliništích. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **terčka žlutozelená** (*Lanzia luteovirescens*) je žlutoolivově zeleně zbarvená a roste na tlejících řapících spadlých listů javorů. Na ostřících podobně rostoucí **hlízenka ostřicová** (*Myriosclerotinia sulcatula*) bývá větší a vyrůstá z drobného černého sklerocia.

HLÍZENKA SASANKOVÁ

Anemonenbecherling / Twardnica bulwiasta

Dumontinia tuberosa (Bull.) L. M. Kohn / Syn.: *Sclerotinia**tuberosa* (Hedw.) Fuckel / *Macroscyphus tuberosus*

(Hedw.) Gray

POPIS: Plodnice jsou pohárkovité až miskovité, s velmi dlouhou stopkou, mají průměr cca 1–3 cm, na plodné svrchní straně jsou hnědé, na spodní straně stejně zbarvené anebo o něco světlejší. Stopka je 3–10 cm dlouhá, 0,2–0,3 cm tlustá, zčásti kořenující, válcovitá, hnědá až černohnědá, jemně plstnatá, vyrůstající z hlízovitého, ± oválného, černého, podélně rýhovaného sklerocia, 0,5–3 cm dlouhého, 0,2–0,4 cm širokého, uvnitř bílého. Dužnina je bez vůně, s nasládlou chutí. Výtrusy se tvoří ve vřecích, jsou bezbarvé, elipsoidní, 12–18 × 6–9 μm velké. **DOBA RŮSTU:** III–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Eurasie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, vyrůstá na oddencích sasaneček ve vlhčích listnatých lesích, ve skupinách, od nížiny až do hor. Parazit herbikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Na oddencích sasanky hajní v listnatých lesích, roztroušeně v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **hlízenka orsejová** (*Sclerotinia ficariae*) vyrůstá počátkem jara na oddencích orseje jarního.

JEHNĚDKA OLŠOVÁ

Kätzchen Stromabecherling / Kubianka olszowa

Ciboria caucus (Rebent.) Fuckel / Syn.: *Ciboria**amentacea* (Balb.: Fr.) Fuckel / *Hymenoscyphus**caucus* (Rebent.) W. Phillips

POPIS: Plodnice jsou pohárkovité až ploše miskovité, s různě dlouhou stopkou, mají průměr cca 0,4–1,3 cm, na plodné svrchní straně (hymeniu) jsou okrové až okrově hnědé, s okrajem v mládí bíle zoubkatě vločkatým, na spodní straně stejně zbarvené, jemně bíle ojněné. Stopka je 0,5–2,5 cm dlouhá, 0,05–0,15 cm tlustá, často křivolaká, světleji zbarvená než hymenium, lehce ojněná. Výtrusy se tvoří ve vřecích po osmi, jsou bezbarvé, elipsoidní, 7,5–11 × 4,5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** II–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, vyrůstá na samčích jehnědách olše, vrby či topolu, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Na stromatizovaných samčích jehnědách olše a vrby, zejména v přípotočních olšinách, ale i na zamokřených loukách se solitárními vrbami či olšemi, roztroušeně v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobné jsou další druhy jehnědek: **jehnědka březová** (*Ciboria betulicola*) roste na samčích jehnědách břízy a má menší výtrusy, **jehnědka lísková** (*Ciboria coryli*) roste na samčích jehnědách lísky a má naopak větší výtrusy, **jehnědka čtyřvýtrusá** (*Ciboria acerina*) roste na samčích jehnědách vrby či topolu a má ve vřecích jen 4 výtrusy.

PAZOUBEK ZELENÝ

Grüne Erdzunge / Małozorek zielony

Microglossum viride (Pers.) Gillet / Syn.: *Geoglossum viride* Holmsk.

POPIS: Plodnice jsou štíhle kyjovité, v horní části zpravidla lopatkovitě zploštělé, 2–8 cm vysoké, 0,5–1,5 cm široké, sytě zelené až olivově zelené, někdy až zelenožluté, podélně brázdité, v horní plodné části lysé. Stopka je zřetelně oddělená, stejně zbarvená nebo trochu bledší než horní část plodnice, hladká. Dužnina je zelená, bez výrazné vůně či chuti. Ve vědeckých dozrávajících výtrusy jsou bezbarvé, válcovitě větvenité, přehrádkované, 17–22 × 4–6 μm velké.

DOBA RŮSTU: VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, je udáván též z Madagaskaru a Nového Zélandu.

STANOVIŠTĚ V ČR: Velmi vzácně, na kyselých, často holých a vlhkých půdách nebo na půdách pokrytých mechy a řasami, převážně v listnatých lesích, ve skupinách až trsech, od pahorkatiny až do hor. Saprotróf terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi vzácně v SM. Nalezen například v mechu u Horního Maršova. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **pazoubek šedozelený** (*Microglossum griseoviride*) je šedozeleně až modrozeleně zbarvený a roste zejména v kyselých smrčinách. Poněkud podobný, ale černě zbarvený je rovněž vzácný a nejedlý **jazourek Cookeův** (*Geoglossum cookeanum*), který má hnědé výtrusy a roste především na písčitéch až kamenitých půdách mimo les (v Krkonoších byl nalezen například v blízkosti Luční boudy). **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN, §2.

ČAPULKA BAHENNÍ

Sumpř-Haubenpilz / Mitróweczka błotna

Mitruła paludosa Fr. / Syn.: *Mitruła phalloides* (Bull.) Chevall.

POPIS: Plodnice jsou 2–6(–8) cm vysoké, s horní plodnou částí (kloboukem) nepravidelně elipsoidní, válcovitou nebo kyjovitou, 0,5–3 cm vysokou, cca 0,5 cm širokou, sytě žlutkově žlutou až žlutooranžovou, obvykle rýhovanou. Stopka (neplodná část) je ostře oddělená, 1,5–5 cm vysoká, cca 0,2 cm tlustá, bělavá, později i naokrovělá, průsvitná, hladká. Dužnina je křehká, bez výrazné vůně či chuti. Výtrusy bezbarvé, válcovité, 10–16 × 2,5–3,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na místech omývaných vodou, na tlejícím opadu a zbytcích rostlin, zejména na březích a v mělkých korytech potoků, na prameništích, rašeliništích, v lesích, zpravidla ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně na mokřadech a prameništích v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná, rovněž ve vodě rostoucí nejedlá **míhavka vodní** (*Vibrissea truncorum*) je vzácnější, drobnější, více oranžově zbarvená a s třeněm tmavě olivově černým.

MÍHAVKA VODNÍ

Abgestutztes Fadenscheibchen / Włosóweczka nadrzewna
Vibrissea truncorum (Alb. et Schwein.) Fr.

POPIS: Plodnice jsou 0,3–2 cm vysoké, s horní plodnou částí 0,2–0,6 cm širokou, polokulovitou, bochníkovitou nebo čočkovitou, s podvinutým okrajem, žlutooranžovou, ve stáří až kalně červenou, hladkou, na spodní straně sametovou. Stopka (neplodná část) je ostře oddělená, 0,3–1,5 cm vysoká, 0,1–0,3 cm tlustá, nahoře šedobílá, níže tmavě olivově hnědá až černá, vločkatě šupinkatá od hustě uspořádaných chlupů. Dužnina je křehká, bez výrazné vůně či chuti. Výtrusy bezbarvé, vláknité, přehrádkované, 200 × 1,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–IX, optimum IV–V, ve vyšších horských polohách VI–VII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na větvičkách listnáčů i jehličnanů omývaných proudící vodou čistých podhorských a horských potůčků, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti vzácně v SM–M, například v malé horské bystřině nad Rýžovištěm u Harrachova, ale je známa také od Bedřichova či Svobody nad Úpou. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Je dobrým indikátorem čistoty vody. Poněkud podobná, rovněž často ve vodě rostoucí **čapulka bahenní** (*Mitruła paludosa*) je statnější, více žlutě zbarvená a se stopkou bílou. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** NT.

BRVENKA MODŘÍNOVÁ

Lärchen-Krebsbecherchen / Wetniczka pasożytnicza
Lachnellula willkommii (Hartig) Dennis / Syn.:
Trichoscyphella willkommii (Hartig) Nannf.

POPIS: Plodnice jsou téměř přisedlé k substrátu, maximálně s kratičkou stopkou, kloboukatá část je pohárkovitá až miskovitá, s průměrem 0,1–0,4 cm, v mládí olemovaná bělavými chloupky, na svrchní plodné straně oranžově okrová až oranžová, na spodní straně hustě pokrytá bělavými chloupky. Výtrusy se tvoří ve vřeckách po osmi, jsou bezbarvé, elipsoidně vřetenovité, 20–26 × 9–10 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum IV–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na živých větvičkách modřínu, od nížiny až vysoko do hor. Parazit lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy hojně na modřínu v SM–M, způsobuje korovou nekrózu modřínu. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a někdy hojnější **brvenka Hahnova** (*Lachnellula occidentalis*) roste pouze na odumřelých, nikoliv živých větvičkách modřínu, výjimečně i dalších dřevin, a má menší a zejména užší výtrusy.

KALORKA KOPŘIVOVÁ

Orangefarbiges Brennesselbecherchen (Tocznikowce)
Calloria neglecta (Lib.) B. Hein / Syn.: *Callorina*
fusarioides (Berk.) Korf

POPIS: Plodnice jsou mělce miskovité až ploše terčovitě či čočkovité, s průměrem maximálně 0,1 cm, oranžové, měkce masité. Výtrusy se tvoří ve vřeckách po osmi, jsou bezbarvé, válcovitě elipsoidní, hladké, 10–15 × 3–4 μm velké, s 1 přehrádkou. **DOBA RŮSTU:** III–VII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na mrtvých stoncích kopřiv, v početných skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy velmi hojně na stoncích kopřiv v SM–M(–SA), zejména v přípotočních olšinách, v suťových lesích i v okolí některých horských bud, kde jsou zdroje znečištění z odpadních vod. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobné druhy z rodu **kruhovka** (*Orbilia*) rostou běžně na dřevě a mají mnohem menší a užší nepřehrádkované výtrusy.

SVRAŠTĚLKA JAVOROVÁ

Ahorn-Runzelschorf / Czerniak klonowy
Rhytisma acerinum (Pers.) Fr. / Syn.: *Melasmia acerina*
Lév. (anamorfa) / *Rhytisma pseudoplatani* Müll. Berol.

POPIS: Stromata imperfektního, tj. nepohlavního stadia (anamorfy), označovaná jako *Melasmia acerina*, se vyvíjejí od konce léta a v průběhu podzimu na živých listech javoru, kde vytvářejí nápadné černé skvrny (tzv. dehtové skvrny), žlutě lemované; jsou plochá až mírně vyklenutá, mozkovitě rýhovaná, lesklá, s průměrem maximálně 2 cm, černá. V zimě se proměňují na teleomorfu (perfektní, tj. pohlavní stadium), kdy se uvnitř těchto stromat vyvíjejí plodnice (apothecia), ze kterých se na jaře uvolňují výtrusy štěrbinami v rozpraskaném stromatu. Výtrusy se tvoří ve vřeckách po osmi, jsou bezbarvé, vláknité, 55–80 × 1,5–3 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v severní Africe a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, parazit na listech javoru, ve skupinách, od nížiny až do hor. Parazit foliokolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně v SM–M, zejména na listech javoru klenu. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Může sloužit jako bioindikátor čistoty ovzduší, protože výrazně upřednostňuje oblasti s nižším obsahem oxidu síry v ovzduší. Na listech vrby roste podobná a velmi hojná **svrašťelka vrbová** (*Rhytisma salicinum*).

ASCOMYCOTA

VŘECKOVÝTRUSÉ HOUBY

SORDARIOMYCETES

MASENKA REZAVÁ

Rotbrauner Scheibenpustelpilz / Drobnokropka czerwonawa
Hypocrea rufa (Pers.) Fr. / Syn.: *Trichoderma viride* Pers. /
Hypocrea contorta (Schwein.) Berk. et M. A. Curtis

POPIS: Tvrdohouba se stromaty pravidelně okrouhlými nebo laločnatými, se širokou plochou bází, bochníkovitými až zploštěle terčovitými, vzájemně srůstajícími do větších ploch, běžně až 10 cm širokých, 0,2–0,5 cm tlustých, s okraji zaoblenými a odsedlými od substrátu, v mládí světle bledými, záhy ale červenohnědými, hustě tmavě tečkovanými od ústí drobných zanořených plodniček (perithecií). Dužnina je tuhá. Výtrusy jsou bezbarvé, kulovité až oválné, jemně ostnitě, 4–5 × 3–4,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě a kůře listnáčů, řidčeji i jehličnanů, někdy i na odumřelých plodnicích chorošovitých hub, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, zejména na buku, olši či jasanu. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Jde o perfektní stadium (teleomorfu) této houby, její imperfektní stadium (anamorfa) se nazývá **zelenatka obecná** (*Trichoderma viride*) a lze je zpravidla nalézt vždy někde poblíž. Vytváří rozlité, měkké, tmavě zeleně zbarvené shluky konidioforů s bílým plstnatým okrajem. Výtrusy (konidie) jsou rovněž tmavě zelené, kulovité, bradavičnaté, 3,5–4,5 µm velké.

RÁŽOVKA RUMĚLKOVÁ (RÁŽOVKA RUMĚNNÁ)

Zinnoberroter Pustelpilz / Gruzelek cynobrowy
Nectria cinnabarina (Pers.) Fr. / Syn.: *Tubercularia vulgaris* Tode (anamorfa) / *Nectria purpurea* (L.)
G. W. Wilson et Seaver

POPIS: Tato tvrdohouba se nejčastěji vyskytuje v podobě imperfektního stadia (anamorfy), známého pod jménem **hlívenka obecná** (*Tubercularia vulgaris*), které má podobu růžových nebo oranžových bochánků (konidiomat) 1–3 mm širokých, na jejichž povrchu se vytvářejí konidie. Často se současně vedle anamorfy vytváří perfektní stadium této houby (teleomorfa), a to v podobě hrbolkatých shluků plodniček (perithecií) připomínajících malinu, které jsou rumělkově červené. Jednotlivá perithecia jsou jen 0,2–0,5 mm široká. Výtrusy jsou bezbarvé, válcovité elipsoidní, hladké, s přehrádkou uprostřed, 13–22 × 4–8 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na odumírajících a odumřelých spadlých větvích a kmíncích listnáčů, zejména buku a javoru, od nížiny až vysoko do hor. Parazit a saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně v listnatých lesích v SM, dosti hojně i v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **rážovka šarlatová** (*Nectria coccinea*) má plodnice hladké a výtrusy jemně bradavičité.

HOUSENICE ČERVENÁ

Orangegelbe Puppenkernkeule / Maczuźnik bojowy
Cordyceps militaris (L.) Fr. / Syn.: *Clavaria militaris* L

POPIS: Plodná část stromatu je válcovitě kyjovitá, od sterilní stopky jen nezřetelně oddělená, 1–3,5 cm vysoká, 0,3–1 cm široká, oranžově červená, zřídka i žlutavá, hrubě bradavičitá. Sterilní stopka je 2,5–5 cm vysoká, 0,2–0,6 cm široká, válcovitá, dole zúžená, světle žlutooranžová, někdy i bělavá. Výtrusy vláknité, rozpadávající se na vřetenovitě válcovité buňky 3–5 × 1–1,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé severní polokouli, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, parazituje na kuklách a housenkách motýlů ukrytých v zemi, v listí, jehličí, mechu, tlejícím dřevě, v listnatých i jehličnatých lesích, ale nejčastěji na loukách a pastvinách, jednotlivě i v malých skupinách, od nížiny až do hor. Parazit insektikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v SM, například na Rýžovišti u Harrachova. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Obsahuje látku kordycepin, která omezuje tvorbu rakovinných nádorů.

HOUSENICE CIZOPASNÁ

Zungen-Kernkeule / Maczuznik nasięzrzałowy
Elaphocordyceps ophioglossoides (Ehrh.) G. H. Sung
et al. / Syn.: *Cordyceps ophioglossoides* (Ehrh.) Link /
Cordyceps parasitica (Willd.) Henn.

POPIS: Plodná část stromatu je válcovitě kyjovitá, od sterilní stopky zřetelně oddělená, 1–3,5 cm vysoká, 0,5–1 cm široká, zprvu žlutá, brzy olivově tmavohnědá, červenohnědá až černá, drobně bradavčitá. Sterilní stopka je 3–10 cm vysoká, 0,3–0,8 cm široká, válcovitá, nahoře stejno-barvá s plodnou částí stromatu, směrem k bázi okrová až sytě žlutá, na bázi se žlutými myceliovými provazci, které stroma zpravidla spojují s plodnicí v půdě ukryté jelenky (*Elaphomyces*), na které housenice parazituje. Výtrusy vláknité, přehrádkované, rozpadávající se na buňky 2,5–5 × 2 μm velké.

DOBA RŮSTU: VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých i zásaditých půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, nejčastěji ve smrčinách, parazituje na podzemních plodnicích jelenek, zpravidla v malých trsech a ve skupinách. Parazit fungikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, například pod Dolním Rudníkem v závěru Obrřího dolu. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Ostatní druhy housenic parazitující na jelenkách mají polokulovitou až vejčitou horní plodnou část stromatu; z nich poněkud hojnější a rovněž nejedlá **housenice Rouxova** (*Elaphocordyceps rouxii*) by mohla být v Krkonoších nalezena.

DŘEVNATKA DLOUHONOHÁ

Langstielige Ahorn-Holzkeule / Próchnilec długotrzonkowy
Xylaria longipes Nitschke / Syn.: *Xylosphaera longipes*
(Nitschke) Dennis (anamorfa)

POPIS: Tato tvrdohouba má stromata vysoká 3–12 cm, jednoduchá, nerozvětvená, válcovitá, kyjovitá nebo jazykovitá, v mládí bělavá až našedlá, později jsou tmavě hnědá až černá, drsná až bradavčitá, třeňovitá sterilní část je až 8 cm dlouhá, k bázi zúžená, černohnědá až černá, drsná. Dužnina je bílá, korkovitá. Výtrusy jsou černé, válcovitě vřetenovité, 11–17 × 5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na spadlých větvích, pařezech a ležících kmenech, zejména javoru, ale i buku, dubu, habru, břízy, olše, jeřábu a dalších listnáčů, jen výjimečně i smrku, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně, zejména na ležících větvích javoru a buku, v SM(–)M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **dřevnatka kyjovitá** (*Xylaria polymorpha*) má stromata mohutnější, hnědočerná, dost často laločnatá, s jen nezřetelnou třeňovou (sterilní) částí a s výtrusy většími.

DŘEVNATKA PAROHATÁ

Geweihförmige Holzkeule / Próchnilec gałęzisty
Xylaria hypoxylon (L.) Grev. / Syn.: *Xylosphaera*
hypoxylon (L.) Dumort. (anamorfa)

POPIS: Tato tvrdohouba se nejčastěji vyskytuje v podobě imperfektního, tj. nepohlavního stadia (anamorfy), označovaného jako *Xylosphaera hypoxylon*, vyznačujícího se stromaty šídlovitými, válcovitými až parohovitě rozvětvenými, 2–8 cm vysokými, nahoře na plodné části šedobílými až šedými, bíle poprášenými od nepohlavních výtrusů (konidií), pak černajícími a hrubě bradavčitými, dole na neplodné části zcela černými a jemně pýřitými. Perfektní, tj. pohlavní stadium (teleomorfa) této houby, které lze nalézt pouze na rozhraní zimy a jara, má stromata zploštělá, celá černá, hrbolkatá, s výtrusy ve vrčkách hnědočernými, elipsoidními až srpovitými, 12–15 × 4,5–6 μm velkými. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé severní polokouli, snad s výjimkou tropického pásu, udávána je též z Austrálie a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na mrtvém dřevě listnáčů, zejména buku, olše, dubu či habru, výjimečně i smrku a dalších jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně, zejména na buku a olši, v SM(–)M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Byly u ní zjištěny možné léčivé účinky, především pokud jde o protirakovinné a antivirální vlastnosti některých izolovaných látek. Poněkud podobná **dřevnatka čiškomilná** (*Xylaria carpophila*) bývá skoro nevětvená, štíhlejší a roste na spadaných číškách buku.

DŘEVOMOR ČERVENÝ

Rötliche Kohlenbeere / Drewniak szkarłatny
Hypoxylon fragiforme (Pers.) J. Kickx f. / Syn.:
Annulohypoxylon fragiforme (Pers.) J. Kickx f.

POPIS: Tvrdohouba se stromaty okrouhlými nebo bochníkovitými, někdy vzájemně srůstajícími do větších ploch až 10 cm širokých, v mládí cihlově až rezavě červenými, pak ale hnědnoucími až černajícími, hustě drobně bradavčitými od vystouplých ústí drobných zanořených plodniček (perithecií). Dužnina je černá, tvrdá. Výtrusy jsou tmavohnědé, s dlouhou klíční štěrbinou, elipsoidní až srpovité, 10–15 × 4,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule, je ale udáván též z Indie, Malajsie a Nové Kaledonie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na ležících, kůrou pokrytých kmenech a větvích listnáčů, zejména buku, jen zřídka i olše, břízy, lípy, dubu, lísky, jasanu, javoru a dalších, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy hojně v bučinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **dřevomor hnědý** (*Hypoxylon fuscum*) má stromata menší, purpurově hnědošedá, bez vystouplých ústí perithecií a roste zejména na olši, lísce a habru. Další podobný **dřevomor Howeův** (*Hypoxylon howeanum*) má výrazně menší výtrusy, neroste běžně na buku a v bezprostřední blízkosti jeho stromat se běžně nacházejí význačné proutkovitě keříčkovité, žlutavě hnědé útvary jeho imperfektního stadia (anamorfy) *Nodulisporium*, zvané *synnemata*.

KÁČOVKA PENÍZKOVÁ

Münzenförmige Rindenkugelpilz / Drewniak monetowy
Biscogniauxia nummularia (Bull.) Kuntze / Syn.:
Hypoxylon nummularium Bull.

POPIS: Tato tvrdohouba má plochá, tvrdá, tence korovitá, okrouhlá, elipsovité nebo nepravidelná stromata, na okraji zaoblená, v mládí světle hnědá, záhy černá, od ústí zanořených plodniček (perithecií) tmavě tečkovaná až jemně bradavčitá, prorážející kůru a postupně splývající do větších ploch, běžně 1,5–5(–12) cm dlouhých, 1–2(–6) cm širokých a 0,1–0,2 cm tlustých, s uhlovitou konzistencí. Výtrusy jsou tmavohnědé, s prohnutou klíční štěrbinou, elipsoidní, 10–16 × 6–10 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, místy hojně, na kůře odumřelých buků, zřídka i jiných listnáčů, od nížiny až do podhůří. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná, na buku rovněž rostoucí **korovitka popraskaná** (*Diatrype decorticata*) má neohrazené plodnice a mnohem menší výtrusy.

KOROVITKA TERČOVITÁ

Buchen-Eckenscheibchen (Próchnilcowce)
Diatrype disciformis (Hoffm.) Fr. / Syn.: *Hypoxylon disciforme* (Hoffm.) Westend.

POPIS: Tvrdohouba se stromaty okrouhle terčovitými až polštářovitými a na svrchní straně zploštělými, zpravidla vícehrannými, 0,2–0,4 cm širokými, šedohnědými až černohnědými, na povrchu tečkovanými od mírně vystouplých ústí drobných zanořených plodniček (perithecií). Dužnina je bílá, tvrdá. Výtrusy jsou lehce žlutavě až nahnědlé, úzce ledvinovité, 5–8 × 1,5–2 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky, je udávána též z Indie a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na ležících větvích listnáčů, zejména buku, zřídka i břízy, lísky, javoru a dalších dřevin, ve skupinách, od nížiny do podhůří, nepřilíh často až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy hojně v nižších polohách v SM, zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **korovitka vakovitá** (*Diatrype bullata*) má stromata často mírně protáhlá až rozlité pospojovaná a roste na větvích vrby. Další na buku hojně rostoucí **korovitka popraskaná** (*Diatrype decorticata*) má plodnice souvisle rozprostřené na ploše až několika cm².

KOROVITKA VAKOVITÁ

Blasiges Eckenscheibchen (Próchnilcowce)

Diatrype bullata (Hoffm.) Fr. / Syn.: *Hypoxylon bullatum* (Hoffm.) Westend. et Wallays

POPIS: Tvrdohouba se stromaty zpravidla okrouhlými až vejčité protáhlými, polštářovitě sklenutými, 0,2–0,7 cm širokými, někdy vzájemně srůstajícími, vyklenutými, šedohnědými, černoohnědými až černými, na povrchu matnými, drobně hrbolatými od mírně vystouplých ústí drobných zanořených plodniček (perithecií). Výtrusy jsou průsvitné až lehce nahnědlé, úzce ledvinovité, 5–7,5 × 1,5–2 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I.–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule, je udávána též z Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na větvích listnáčů, zejm. vrby, ale i olše a topolu, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v SM-M(-SA), zejména na větvích vrby v přípotočných aluviích. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **korovítka terčovitá** (*Diatrype disciformis*) má stromata plochá, ohraničená výraznou hranou a roste především na dřevě buku. Další rovněž na buku hojně rostoucí **korovítka popraskaná** (*Diatrype decorticata*) má plodnice souvisle rozprostřené na ploše až několika cm².

POLŠTĀŘNATKA BŘEZOVÁ

Warzige Eckenscheibchen (Próchnilcowce)

Diatrypella favacea (Fr.) Ces. et De Not.

POPIS: Tvrdohouba se stromaty prorážejícími kůru, která je pak obepíná cípatými útržky. Stromata jsou polštářovitá, 0,3–0,5 cm široká, černoohnědá až černá, na povrchu hrbolatá od vystouplých ústí drobných zanořených plodniček (perithecií). Dužnina je bělavá, tvrdá. Výtrusy jsou světle hnědavé, úzce ledvinovité, 5–6 × 1 μm velké. **DOBA RŮSTU:** XI–VII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, je udávána též z Indie a Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na ležících větvích listnáčů, zejména břízy a olše, ve skupinách, od nížiny do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy hojně v SM(-M), často na břízách, ale zejména v olšinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Někdy bývá rozlišována **polštářnatka bradavičnatá** (*Diatrypella verruciformis*) rostoucí na větvích buku a lísky, s poněkud většími výtrusy (6–7 × 1,5–2 μm).

BOLINKA ČERNOHNĚDÁ

Tannen-Kugelschwamm / Workotrząsak galaretowaty

Camarops tubulina (Alb. et Schwein.) Shear / Syn.:

Bolinia tubulina (Alb. et Schwein.) Sacc. / *Nummularia tubulina* (Alb. et Schwein.) J. H. Mill.

POPIS: Stromata této tvrdohouby jsou polštářovitá, protáhlá souběžně s osou ležícího kmene, na němž prorážejí kůru a dřevo, 5–30 cm široká, 2–4 cm vysoká, 1,5–5 cm tlustá, hnědá, tmavohnědá až černá, na okraji červenohnědá, drobně hrbolatá, často zbrázděná, za vlhka lesklá, za sucha matná, řídkce tečkovaná, na řezu hnědá. Perithecia zanořená ve stromatu jsou uspořádána v několika úrovních. Výtrusy sazově černé, mandlovité až elipsoidní, 6–7,5 × 2,5–3,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně až roztroušeně, v přirozených až pralesovitých horských lesích, na trouchnivějších ležících kmenech a tlustších větvích starých smrků, jedlí, zřídka i buků, v horských i podhorských polohách, typicky v klimaxových a podmáčených smřčinách. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v M, například na jižních úbočích Kotle. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobný **dřevomor mnohotvarý** (*Hypoxylon multiforme*) má stromata menší, rozlitá, výrazně hrbolaté bradavičtá a roste na odumřelých kmenech a větvích listnáčů, zejména břízy, ale i olše, lísky a dalších dřevin. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** NT, §1.

BASIDIOMYCOTA

STOPKOVÝTRUSÉ HOUBY

TREMELLOMYCETES

ROSOLOVKA LISTOVITÁ

Rotbrauner Zitterling / Trzęsak listkowaty
Tremella foliacea Pers. / Syn.: *Exidia foliacea* (Pers.)
P. Karst.

POPIS: Plodnice jsou tvořené pružně až ztuha rosolovitými, listovitými, mozkovitě zprohýbanými, až 6 cm vysokými laloky, vyrůstajícími ze společné báze, za vlhka mírně slizkými, lesklými, hladkými, okrově, masově, skořicově až kaštanově hnědými. Dužnina je žlutá, ve stáří se roztékající, bez zvláštní vůně i chuti. Na bazidiích dozrálé výtrusy jsou široce elipsoidní až kulovité, hladké, 7–13 × 5–9 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířena téměř po celé severní polokouli, s výjimkou tropického pásu, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě listnáčů, ale i jehličnanů, od nížin až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, zejména na buku, bříze a olši. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Bylo prokázáno, že má výrazné protirakovinné i antibakteriální účinky. Podobná listovitě utvářená rosolovitá houba **rosolovka mozkovitá** (*Tremella mesenterica*) je živě žlutě až žlutooranžově zbarvená.

ROSOLOVKA MOZKOVITÁ

Goldgelber Zitterling / Trzęsak pomarańczowożółty
Tremella mesenterica Retz. / Syn.: *Tremella lutescens* Pers.

POPIS: Plodnice jsou tvořené pružně až ztuha rosolovitými, listovitými, mozkovitě zprohýbanými, až 4 cm vysokými laloky, srůstajícími často do až 20 cm dlouhých celků, za vlhka mírně slizkými, hladkými, světle až sytě žlutými, vzácně i bílými, později a při zasychání žlutooranžovými až oranžovými. Dužnina je žlutá, ve stáří se roztékající, bez zvláštní vůně i chuti. Na bazidiích dozrálé výtrusy jsou elipsoidní až téměř kulovité, hladké, 10–15 × 7–12 μm velké, častá je i tvorba nepohlavních konidií 3–5 × 2,5–4 μm velkých. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířena téměř po celé Zemi, s výjimkou tropického pásu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejících větvích, řidčeji i padlých kmenech listnáčů, zřídka i jehličnanů, parazituje na podhoubí kornatcovitých hub z rodu kornatka (*Peniophora*) rozrostlém na tlejícím dřevě, někdy přímo i na jejich plodnicích, od nížin až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní a parazit fungikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM–M, zejména na buku, javoru, jasanu, vrbě nebo olši. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Bylo prokázáno, že má výrazné protirakovinné, imunostimulační, antidiabetické, protizánětlivé a antialergické účinky. Podobná listovitě utvářená rosolovitá houba **rosolovka listovitá** (*Tremella foliacea*) je skořicově hnědě zbarvená.

ROSOLOVKA PRŮSVITNÁ

Alabaster-Kernling / Trzęsak mózgowaty
Tremella encephala Willd. / Syn.: *Tremella fragiformis* Pers.

POPIS: Plodnice jsou polštářovité až kulovité, 1–3 cm široké, mozkovitě zprohýbané, hrbolaté až laločnaté, lesklé, skoro průsvitné, pružně rosolovité, bělavé, ale i žlutavé, narůžovělé či hnědavé, uvnitř s tužším bílým neprůsvitným jádrem. Na bazidiích dozrálé výtrusy jsou téměř kulovité, hladké, 8–12 × 7–9 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířena téměř v celém mírném pásu severní polokoule, je udávána též z jižní Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Místy dosti hojně, na větvích i padlých kmenech jehličnanů, kde parazituje na plodnicích pevníku krvavějícího (*Stereum sanguinolentum*), od nížiny až vysoko do hor. Parazit fungikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v jehličnatých lesích v SM–M, zejména na smrku, řidčeji i na borovici, modřínu či jedli. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobný, vzácnější **černorosol chrupavčitý** (*Exidia cartilaginea*) neroste na plodnicích pevníku krvavějícího, ale jako lignikolní saprotróf na spadlých větvích listnatých stromů, zejména lípy.

BASIDIOMYCOTA

STOPKOVÝTRUSÉ HOUBY

DACRYMYCETES

KROPILKA ROSOLOVITÁ

Zerfließende Gallerträne, Gelbe Gallerträne /
Łzawnik rozciekliwy

Dacrymyces stillatus Nees / Syn.: *Dacrymyces abietinus*
(Pers.) J. Schröt.

POPIS: Plodnice vytvářejí bochníčkovité hrbolky 0,1–0,5 cm široké, často vzájemně splývající a vytvářející mozkovitě zprohýbané shluky, žluté až žlutooranžové, někdy až světle žluté, jemně bradavčité, za vlhka slizké, rozplývavé, jinak rosolovité. Dužnina je rosolovitá, bez zvláštní vůně a chuti. Výtrusný prach je oranžový, výtrusy elipsoidní až ledvinovité, s 1–3 tlustými přehrádkami, tlustostěnné, 11–15 × 3,5–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířena v mírném a subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANoviSTĚ V ČR:** Velmi hojně, zvláště v zimě, na vlhkém mrtvém dřevě jehličnanů i listnáčů, často i na opracovaném dřevě, nejčastěji na dřevě smrku, jedle, borovice, buku, dubu a olše, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrůf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně na mrtvém dřevě jehličnanů i listnáčů v SM–SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, ale statnější a zdaleka ne tak hojná **kropilka mozkovitá** (*Dacrymyces chrysospermus*) je tvarově proměnlivá, složená ze vztyčených, tlustějších, výrazně zvlňených lišt.

KRÁSNORŮŽEK ROHOVITÝ

Pfrieförmiger Hörnling / Pięknoróg sztyłowaty

Calocera cornea (Batsch) Fr. / Syn.: *Clavaria cornea* Batsch

POPIS: Plodnice jsou šídlovité, válcovité až růžkaté, 0,3–1,5(–2) cm vysoké, někdy i vidlené, žluté až žlutooranžové, na zasychajících vrcholech někdy až oranžově červené, tuhé, pružné, mírně slizké, hladké až mělce podélně vrásčité, lesklé. Dužnina je rosolovitá až pružně chrupavčitá, bez vůně a chuti. Výtrusy válcovité, elipsoidní až mírně ledvinovité, ve zralosti s přehrádkou, 8–10 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířen po celé severní polokouli, včetně tropického pásu, na jižní polokouli je udáván například z Indonésie, Papuy-Nové Guiney, Austrálie a Nového Zélandu. **STANoviSTĚ V ČR:** Hojně, jednotlivě, ve skupinách nebo i v menších trsech na silně zetlelém dřevě listnáčů, zejména buku, ale i dubu, habru či břízy, zřídka i jehličnanů, nejčastěji na již odkorněném dřevě, především na ležících kmenech a větvích, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrůf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM–M, zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, ale statnější **krásnorůžek lepkavý** (*Calocera viscosa*) má keříčkovité plodnice a roste především na dřevě jehličnanů, nejčastěji smrku.

KRÁSNORŮŽEK LEPKAVÝ

Klebriger Hörnling / Pięknoróg największy

Calocera viscosa (Pers.) Fr. / Syn.: *Clavaria viscosa* Pers.

POPIS: Plodnice jsou keříčkovité, 2–8(–10) cm vysoké, s krátkým třeněm (0,5–2 cm), který se směrem vzhůru i několikanásobně parohovitě vidličnatě větví, nahoře s jednoduchými, dvojité až trojitě rozvětvenými špičkami, zlatožluté až oranžově žluté, někdy až oranžově červené, tuhé, velmi pružné, mírně slizké, hladké, lesklé. Dužnina za čerstva chrupavčitě tuhá, za sucha zrohovatělá, bez vůně a chuti. Výtrusy elipsoidní až ledvinovité, ve zralosti s přehrádkou, 8–13 × 3,5–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, je udáván též z Indie a Nového Zélandu. **STANoviSTĚ V ČR:** Hojně, na silně zetlelém dřevě jehličnanů, nejčastěji na pařezech nebo i kořenech, méně často na ležících kmenech a větvích, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrůf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně v SM–M(–SA), zejména ve smrčinách. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, drobnější **krásnorůžek rohovitý** (*Calocera cornea*) nemá keříčkovité, ale jen válcovité až růžkaté plodnice a roste především na dřevě listnáčů, nejčastěji buku.

BASIDIOMYCOTA

STOPKOVÝTRUSÉ HOUBY

AGARICOMYCETES

UCHO JIDÁŠOVO (BOLTCOVITKA UCHO JIDÁŠOVO)

Judasohr / Uszak bzoxy

Auricularia auricula-judae (Bull.) Quél. / Syn.: *Hirneola auricula-judae* (Bull.) Berk. / *Auricularia sambuci* Pers.

POPIS: Plodnice jsou ve skupinách i trsech, miskovité, škeblíkové až uchovitě, zpravidla bokem či temenem přirostlé, 2–12 cm široké, chrupavčité, na vnější straně vrásčité, jemně pýřité, hnědé až červenavě hnědé, někdy s olivovým nebo fialovočerným nádechem, na vnitřní straně žilnaté, hnědé až červenavě hnědé, od výtrusů bíle ojíňené. Dužnina je za čerstva ztuha rosolovitá, po zaschnutí zrohovatělá, ale po namočení nabývající původní tvar a konzistence. Na bazidiích dozrálé výtrusy jsou bezbarvé, ledvinovité, 13–20 × 5–8 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum XI–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířeno téměř po celé Zemi, nikoliv však v subpolárním pásu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na odumřelém dřevě listnáčů, nejčastěji bezu černého, ale i buku, habru, javoru a dalších dřevin, od nížiny až do podhůří. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně na bezu černém v okolí lidských sídel a na starých zbořeníštích v SM. **POZNÁMKA:** Jedlé. Bylo prokázáno, že obsahuje látky, které příznivě ovlivňují hladinu cholesterolu a lipidů a mají rovněž pozitivní protizánětlivé, antidiabetické a trombolytické účinky (schopnost rozpouštět krevní sraženiny). Je také doporučováno jako preventivní léčebný prostředek proti ateroskleróze a hypertenzi.

ČERNOROSOL BUKOVÝ

Warziger Drüsling / Kisielnica kędzierzawa

Exidia nigricans (With.) P. Roberts / Syn.: *Exidia plana* sensu auct. / *Exidia glandulosa* sensu auct.(?)

POPIS: Plodnice jsou ve skupinách, polštářovité, postupně splývající, jakoby rozlité, bází přirostlé, tvořící až 30 cm dlouhé povlaky, mozkovitě vrásčité, chrupavčité rosolovité, v mládí hladké, za vlhka lesklé, hnědočerné až černé. Na bazidiích dozrálé výtrusy jsou bezbarvé, ledvinovité, 11–15 × 4–5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule, na jižní polokouli v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na tlejících větvích, kmenech a pařezech listnáčů, zejména buku, dubu, habru, lísky, jasanu, vrby a dalších dřevin, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM–M, zejména na buku, méně často na jasanu. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **černorosol smrkový** (*Exidia pithya*) tvoří drobnější plodnice na dřevě jehličnanů, naopak další podobný **černorosol uřatý** (*Exidia truncata*) má tlusté pohárkovité plodnice s krátkým třeněm a roste na listnáčích. Barevně rovněž poněkud podobná **klihatka černá** (*Bulgaria inquinans*) má miskovitě terčovitě plodnice a její ve vřecku dozrálé výtrusy jsou tmavohnědé.

ROSOLOZUB HUSPENITÝ

Gallertstacheling / Galaretek kolczasty

Pseudohydnum gelatinosum (Scop.) P. Karst. / Syn.:

Hydnum gelatinosum Scop. / *Tremellodon gelatinosum* (Scop.) Pers.

POPIS: Plodnice jsou polokruhovitě, škeblíkové až téměř jazykovité, 1,5–7 cm široké, 0,5–1,5 cm tlusté, seshora jemně bělavě zrnité až pýřité, bílé až šedobílé, někdy s modravým nádechem, často i šedohnědavé až hnědé, vespod hustě pokryté měkkými, kuželovitými, bělavými, někdy i šedohnědavými ostny, 0,1–0,4 cm dlouhými. Třeň je boční, krátký, pokrytý jemnými vlákny, stejnobarvý se zbytkem plodnice. Dužnina je rosolovitá, vodově bělavá, průsvitná, ve stáří se roztékající, bez zvláštní chuti i vůně. Na bazidiích dozrálé výtrusy jsou téměř kulovité, hladké, 5–7,5 × 4,5–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum VI–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířen téměř po celé severní polokouli, na jižní polokouli v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na trouchnivém vlhkém dřevě jehličnanů, zejména smrku, zřídka i listnáčů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména na smrkových pařezech v SM–M. Vystupuje až téměř k horní hranici lesa. **POZNÁMKA:** Jedlý i za syrova. Poněkud podobně rosolovitá, vzácnější a nejedlá **rosoloklihatka čirá** (*Neobulgaria pura*) je mnohem drobnější, miskovitě tvarovaná, bez ostnů, s elipsoidními výtrusy dozrávajících ve vřeckách.

LIŠKA OBECNÁ

Echter Pfifferling / Pieprznik jadalny
Cantharellus cibarius Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, je ploše vyklenutý, pak plochý, nakonec vmáčklý až nálevkovitý, s okrajem v mládí podvinutým, pak často laločnatým, suchý, sametový, vrásčitý, žloutkově žlutý až oranžově žlutý, v mládí bělavě ojněný. Lišty na spodní straně klobouku jsou žluté až žlutooranžové, tlusté, dlouze sbíhavé, často vidlené a anastomózované. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,5–2 cm široký, válcovitý, žlutý. Dužnina je bělavá až žlutavá, dosti pevná, se slabě ovocnou, meruňkovou vůní. Chuť mírná až natrpklá. Výtrusný prach okrově žlutý, výtrusy elipsoidní, 7–10 × 4–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Široce rozšířena na celé severní i jižní polokouli, včetně tropického pásu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížin až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont jehličnatých i listnatých dřevin, zejména smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména ve smrčinách v SM, méně často v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. V literatuře se uvádí, že má výrazné antibakteriální i protirakovinné účinky. Velmi podobná a rovněž jedlá **liška bledá** (*Cantharellus subpruinus*), která roste pod listnáči, zejména pod duby, má nápadně bledě až bělavě zbarvený klobouk a po poranění výrazně rezaví na povrchu celé plodnice. Rovněž podobná a jedlá **liška Friesova** (*Cantharellus friesii*) má růžově oranžový až oranžově hnědý klobouk a lososově oranžové lupeny.

LIŠKA FRIESOVA

Aprikosen-Pfifferling / Pieprznik pomarańczowy
Cantharellus friesii Welv. et Curr.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4(–5) cm, je ploše vyklenutý, pak plochý, brzy až nálevkovitý, s okrajem v mládí podehnutým, pak často zvlněným, lososově až červeně oranžový, pak oranžově hnědavý, jemně sametový, olýsávající. Lišty na spodní straně klobouku jsou žlutavé, zpravidla s oranžovým až lososovým nádechem, pak žlutooranžové, tlusté, dosti řídké, sbíhavé, často vidlené a anastomózované. Třeň je 1,5–5 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm tlustý, válcovitý, světle oranžový až žlutý. Dužnina je bělavá, žlutavá až světle oranžová, s mirabelkovou vůní. Chuť mírná, nakyslá. Výtrusný prach okrový, výtrusy elipsoidní, 8,5–10,5 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Asie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých nebo povrchově okyselených půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, nejčastěji v bučinách, od nížin až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont buku, vzácněji i jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v acidofilních bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **liška obecná** (*Cantharellus cibarius*) má převážně žluté zbarvený klobouk, lišty i třeň. Poněkud podobně oranžově zbarvená a rovněž jedlá, ale nikoliv chutná **lištička pomerančová** (*Hygrophoropsis aurantiaca*) má velmi husté lupeny a roste na trouchnivém dřevě. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** VU.

LIŠKA NÁLEVKOVITÁ

Trompetenpfifferling / Pieprznik trąbkowy
Craterellus tubaeformis (Fr.) Quél. / Syn.: *Cantharellus tubaeformis* (Bull.) Gray / *Cantharellus infundibuliformis* (Scop.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–8 cm, je ploše vyklenutý, pak plochý, později až hluboce nálevkovitý, s okrajem v mládí podvinutým, pak často zvlněným, žlutohnědý až šedoohnědý, drobně šupinkatý, olýsávající. Lišty na spodní straně klobouku jsou žluté, šedožluté až šedoohnědé, tlusté, řídké, dlouze sbíhavé, často vidlené a anastomózované. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,3–1,2 cm tlustý, válcovitý, smáčklý, šedavě žlutý, dutý. Dužnina je bělavá, pod pokožkou třeně žlutá, se sladce mirabelkovou až zemitou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 9–12 × 7–9 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, ve velkých skupinách, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont jehličnatých i listnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, zejména ve smrčinách. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná **liška žlutavá** (*Craterellus lutescens*) je na třeni a spodní straně klobouku více oranžová a má téměř hladký hymenofor.

STROČEK TRUBKOVITÝ

Totentrompete / Lejkowiec dęty

Craterellus cornucopioides (L.) Pers. / Syn.:

Cantharellus cornucopioides (L.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 2–8 cm, je nálevkovitý až trubkovitý, s tenkým okrajem, v mládí dolů ohnutým, pak často zvlíněným, hygrofánní, černohnědý až černý, osycháním blednoucí do šedé, s hymenoforem podélně žilnatým, šedým, ojíňným. Třeň je (2–)4–5(–10) cm dlouhý, 0,6–1,5(–3) cm široký, k bázi se zužující, černý, dutý, nahoře plynule přecházející v klobouk. Dužnina je šedočerná, tenká, s příjemnou kořenitou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní, 10–15 × 8–11 μm velké, bazidie bisporické. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule, také na Papui-Nové Guineji, v jihovýchodní Austrálii a v Tasmánii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, zejména v listnatých, ale i jehličnatých lesích, často ve velkých skupinách a v trsech, od nížin až do hor. Mykorrhizní symbiont buku, řidčeji dubu, smrku a dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobná a rovněž jedlá, ale vzácná **liška šedá** (*Cantharellus cinereus*) se odlišuje přítomností listů na spodní straně klobouku, menšími výtrusy a bazidiemi se 4–6 výtrusy.

PAVUČINÍK OBECNÝ

Schnallentragende Traubenbasidie /

Pajęczowiec drobnozarodnikowy

Botryobasidium subcoronatum (Höhn. et Litsch.) Donk

/ Syn.: *Corticium subcoronatum* Höhn. et Litsch. /

Pellicularia subcoronata (Höhn. et Litsch.) D. P. Rogers

POPIS: Plodnice jsou rozlité, pevně přirostlé k substrátu. Jsou sametově vločkovité, posléze vytvářející souvislejší až pokožkovité, měkce voskovité povlaky, maximálně 0,2 mm tlusté, hladké, jemně bradavčité až hrbolaté, v mládí bílé, bělavé nebo krémové, později žlutavé až okrově rezavé. Výtrusný prach je bílý, výtrusy člunkovité, 6–7 × 3,5–4 μm velké, bazidie se 6 sterigmaty, hyfy s přezkami, místy dextrinoidní. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum III–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, zpravidla na spodní straně ležících kmenů, na tlejícím dřevě a kůře, ale i na šiškách a jiných zbytcích jehličnanů i listnáčů, zejména smrku, borovice, jedle, buku, dubu, habru, olše a břízy, někdy i na starých plodnicích jiných hub, zejména na pórech odumřelých chorošů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména v bučinách v SM a ve smrčinách v M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobné, rovněž poměrně hojné druhy pavučiníků jako **pavučiník nestálý** (*Botryobasidium vagum*) nebo **pavučiník hladký** (*Botryobasidium laeve*) mívají ještě tenčí plodnice a liší se též mikroskopicky.

KUŘÁTEČKO POPELAVÉ

Graue Blaßkoralle / Goździeńczyk popielaty

Clavulina cinerea (Bull.) J. Schröt.

POPIS: Plodnice jsou keříčkovité, někdy s krátkým třeněm, 3–10 cm vysoké, béžové až popelavě šedé, pak až fialově šedé, jen řidce větvené nebo i nevětvené, s konci větviček zaoblenými nebo tupě špičatými a o něco světlejšími. Dužnina je poněkud tuhá, se zatuchlým pachem. Výtrusný prach je bílý, výtrusy téměř kulovité, 6–9 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule a v mírném pásu jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých i listnatých lesích, zejména ve smrčinách a bučinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont listnatých i jehličnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí roztroušeně v SM(–M), zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Jedlé. Podobné a též jedlé **kuřátečko hřebenité** (*Clavulina cristata*) má špičatě ostnitě konce větviček a je nejprve bělavě a pak béžově zbarvené. Trochu podobné je i rovněž jedlé **kuřátečko svaskalé** (*Clavulina rugosa*), jehož krémově zbarvené plodnice nejsou keříčkovité, ale kyjovité, a bývají jen laločnatě či prstovité větvené.

KUŘÁTEČKO HŘEBENITÉ

Kammförmige Koralle / Goździeniczek grzebieniasty
Clavulina coralloides (L.) J. Schröt. / Syn.: *Clavulina cristata* (Holmsk.) J. Schröt

POPIS: Plodnice jsou keříčkovité, 2,5–8 cm vysoké, bílé až béžové, řídké nebo bohatě větvené, konce větviček mírně zploštělé a špičatě ostnité, s ostny nepravidelně rozmístěnými anebo hřebenovitě v řadě uspořádanými. Výtrusný prach bílý, výtrusy téměř kulovité, 7–11 × 6–9 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých i smíšených lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont listnatých i jehličnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy velmi hojně v bučinách i smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlé. Plodnice kuřátečka hřebenitého bývají poměrně dost často napadány parazitickou houbou cizopaskou kuřátečkovou (*Helminthosphaeria clavariarum*), která mění jejich zbarvení na šedé, fialově hnědé, až skoro černé. Podobně, rovněž jedlé **kuřátečko popelavé** (*Clavulina cinerea*) nemá špičatě ostnité konce větviček a je nejprve béžové a pak šedě popelavé až fialově šedě zbarvené.

LIŠÁK ZPROHÝBANÝ (LOŠÁK ZPROHÝBANÝ)

Semmelstoppelpilz / Kolczak obłączasty
Hydnum repandum L. / Syn.: *Dentinum repandum* (L.) Gray / *Sarcodon repandus* (L.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 3–15 cm, je nízce vyklenutý, pak plochý až vmáčklý, s okrajem v mládí podvinutým, pak zvlněným, okrově žlutý až světle oranžově žlutý, v mládí jemně plstnatý. Ostny na spodní straně klobouku jsou bělavě krémové až žluté, 0,2–0,6 cm dlouhé, na třech sbíhavé. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 1,5–3 cm široký, nepravidelně válcovitý, bílý, žloutnoucí, v mládí plstnatý, pak lysý. Dužnina je bílá až nažloutlá, v klobouku křehká, s příjemnou vůní. Chuť mírná, ve stáří může být nahořklá až trochu palčivá. Výtrusný prach bílý, výtrusy široce elipsoidní, 7–9 × 5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířen téměř po celé severní polokouli a v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, hojněji na zásaditých půdách, často i v kruzích, od nížin až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnatých i listnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Spíše jen roztroušeně ve smíšených lesích v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Byly u něj prokázány význačné antimikrobiální, protirakovinné a cytotoxické vlastnosti. Velmi podobný a rovněž jedlý **lišák ryšavý** (*Hydnum rufescens*) má o něco menší, sytě oranžově až hnědooranžově zbarvený klobouk, na třech nesbíhavé ostny a preferuje růst na kyselých půdách.

LIŠÁK RYŠAVÝ (LOŠÁK RYŠAVÝ)

Rotbrauner Semmelstoppelpilz / Kolczak rudawy
Hydnum rufescens Pers. / Syn.: *Dentinum rufescens* (Pers.) Pouzar

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–7 cm, je ploše vyklenutý až plochý, někdy i vmáčklý, s okrajem v mládí podvinutým, pak zvlněným, oranžový až ryšavě oranžový, matný. Ostny na spodní straně klobouku jsou bledě oranžové, na třech nesbíhavé. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 1–2 cm široký, ostře ohraničený od klobouku, nepravidelně válcovitý, bělavý až bledě oranžový. Dužnina je bělavá, někdy s oranžovým odstínem, s příjemnou vůní. Chuť zpravidla mírná. Výtrusný prach bílý, výtrusy skoro kulovité až široce elipsoidní, 6,5–9 × 5,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky a na jihu Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích na kyselých půdách, často i v kruzích, od nížin až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnatých i listnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v bučinách v SM, spíše jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Velmi podobný **lišák oválnovýtrusý** (*Hydnum ellipsosporum*) se odlišuje především výrazně delšími, elipsoidními výtrusy. Další podobný a rovněž jedlý **lišák zprohýbaný** (*Hydnum repandum*) má větší, žlutavě zbarvený klobouk, na třech sbíhavé ostny a preferuje růst na zásaditých půdách.

PLESŇÁK ZEMNÍ

Fächerförmiger Erdwarzenpilz / Chropiatka pospolita

Thelephora terrestris Ehrh. / Syn.: *Thelephora rhipidium* Velen.

POPIS: Plodnice jsou kloboukaté, polorozlité i rozlité, měkce kožovité, s klobouky nálevkovitými, růžicovitými až vějířovitými, 2–8 cm širokými, hrbolatými, hrubě štětinatě plstnatými, někdy soustředně pásovanými, rezavě, skořicově až tmavě hnědými, s okrajem často třásnitým, šedobílým. Spodní strana pokrytá hymeniem je vrásčitá, zřetelně bradavčitá, šedohnědá, někdy s fialovým nádechem. Dužnina je 0,2–0,3 cm tlustá, se slabým zemitým pachem. Chuť mírná. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy široce elipsoidní, hrbolkaté až tupě ostnitě, 8–12 × 6–9 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na holé půdě i opadu, ale i na zbytcích dřeva, na kyselých, často písčitych půdách, zejména v jehličnatých lesích, často i v lesních školkách, ve skupinách, od nížin až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont různých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména ve smrčínách v SM–M(–SA). **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **plesňák zápašný** (*Thelephora palmata*) vytváří srůstající korálovité plodnice s krátkým třeněm, který se keříčkovitě větví, plodnice jsou fialově hnědé a pachnou odporně jako hnilíci zelí.

ĎUBKATEC POHÁRKOVITÝ

Gebänderter Dauerporling / Stułka piaskowa

Coltricia perennis (L.) Murrill / Syn.: *Polyporus perennis* (L.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, je plochý, vmáčkly až nálevkovitý, jemně sametově plstnatý, později olysávající, hustě kruhovitě pásovaný, s okrajem ostrým, žlutavě, skořicově až tmavě hnědý, ve stáří až šedo-krový. Sousední klobouky někdy vzájemně srůstají. Rourky jsou sbíhavé na třeň, s ústím zlatohnědým, skořicovým až tmavě hnědým. Třeň je 2–6 cm dlouhý, 0,4–0,8 cm široký, válcovitý, rezavě hnědý až tmavě hnědý, sametově plstnatý. Dužnina je rezavá až rezavohnědá, kožovitě tuhá, tenká. Výtrusy elipsoidní, 6–9 × 3,5–5 μm velké, sety nepřítomny. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých půdách, v jehličnatých, řídkěji i v listnatých lesích, někdy i na spáleništích, jednotlivě i ve skupinkách, od nížin až do hor. Byl dříve považován za saprotrofa či parazita, ale bylo potvrzeno, že je mykorrhizní symbiont borovice a dalších dřevin, včetně mnoha listnáčů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen místy, hojněji zejména pod borovicí v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlý.

REZAVEC POKOŽKOVÝ

Flacher Schillerporling / Błyskoporek skórzasty

Inonotus cuticularis (Bull.) P. Karst.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, ale přetrvávají až do následného předjaří, s klobouky polokruhovitými, plochými, vzájemně srůstajícími a často střechovitě uspořádanými nad sebou, žlutohnědými až hnědými, na povrchu plstnatě štětinatými, olysávajícími, hrbolatými, rozpraskávajícími. Rourky mají ústí drobná, lesklá, žlutohnědavá až šedohnědá. Dužnina je v mládí žlutohnědá, měkká, pak červenohnědá, po usušení tvrdá. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy vejčité elipsoidní, 5,5–8 × 4–6 μm velké, v pokožce klobouku jsou přítomny kotvovitě až stromečkovitě rozvětvené sety. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule, též v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na nadzemních částech kořenů a na stojících živých i odumřelých kmenech listnáčů, zejména buku, dubu a javoru, často též v dutinách stromů, od nížin až do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlý. Další výrazně plstnatý **rezavec štětinatý** (*Inonotus hispidus*) vytváří nápadné, červenohnědé, hrubě štětinatě plodnice nejčastěji na jasanu, ořešáku či jabloni a nemá v pokožce klobouku přítomny kotvovitě rozvětvené sety.

REZAVEC UZLINATÝ

Buchen-Schillerporling / Błyskoporek guzkowaty
Inonotus nodulosus (Fr.) P. Karst. / Syn.: *Mensularia nodulosa* (Fr.) T. Wagner et M. Fisch.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, ale přetrvávají až do následného léta, polorozlité, s klobouky škeblovitými, až 3 cm širokými, srůstajícími do řad, žluté až oranžově hnědými, ve stáří tmavohnědými, v mládí na povrchu plstnatými, olysávajícími, s nevýraznými soustřednými pásy, hrbokatými až vrásčitými. Rourky jsou až 0,5 cm vysoké, krémově hnědé, se středně širokým, hranatým, místy protaženým až roztrhaným, skořicově až rezavě hnědým ústím, které je za čerstva trpytivě lesklé. Dužnina je světle okrová, pak žlutohnědá, nakonec tmavohnědá, korkovitá. Výtrusy jsou světle žluté, široce elipsoidní, dextrinoidní, 4,5–5 × 3,5–4 μm velké, v hymeniu jsou přítomny víceméně rovné sety, bez setálních hyf v pletivu rourek. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na živých i odumřelých kmenech a větvích listnáčů, téměř výhradně buku, zcela výjimečně habru, od nížin až do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **rezavec horský** (*Inonotus hastifer*) má rozlité plodnice bez klobouků a dlouhé setální hyfy.

REZAVEC ŠIKMÝ

Schiefer Schillerporling / Błyskoporek podkorowy
Inonotus obliquus (Ach. ex Pers.) Pilát / Syn.:
Fuscoporia obliqua (Ach. ex Pers.) Aoshima

POPIS: Plodnice jsou jen vzácně k nalezení, protože houba žije nejprve po mnoho let paraziticky v imperfektním stadiu (anamorfě) na kmenech listnatých stromů, kde vytváří měkké žlutohnědé hlízy, které postupně tvrdnou, černají a na povrchu se kostičkovitě rozpadávají (známé jako tzv. „čága“). Teprve v posledním roce života stromu nebo těsně po jeho odumření se vytvoří zpravidla nejprve pod kůrou rourkovitá plodnice (teleomorfa), která je rozlitá, i více než 100 cm dlouhá, ale jen do 1 cm tlustá, zprvu měkce masitá, tvořená jednou vrstvou tmavohnědých rourek k substrátu šikmo orientovaných, s velmi drobným ústím, které je zprvu žlutohnědé a bíle ojíněné, později tmavě hnědé. Dužnina je žlutohnědá, tenká. Výtrusy jsou bezbarvé až světle žluté, elipsoidní, 9–10 × 5,5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, je udáván též z Afriky (Alžírsko, Súdán). **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na živých, pak i odumřelých kmenech listnáčů, zejména břízy, ale i buku, dubu či javoru, od nížiny až do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v listnatých lesích v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Rozemleté nádory („čágy“) mají ve formě extraktu či nálevu prokázané protirakovinné účinky a účinné jsou i při léčení žaludečních vředů.

REZAVEC LESKNAVÝ

Erlen-Schillerporling / Błyskoporek promienisty
Inonotus radiatus (Sowerby) P. Karst. / Syn.: *Polyporus coffeaceus* Velen.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, někdy ale přetrvávající na substrátu, kloboukaté až polorozlité, s klobouky střežovitě uspořádanými nad sebou, 2–8 cm širokými, až 2,5 cm tlustými, žlutohnědými, rezavě skořicovými až tmavě červenohnědými, se světlejším okrajem, na povrchu jemně plstnatými, olysávajícími, hrboлатыmi, paprscitě vrásčitými, se soustřednými pásy. Rourky jsou až 1 cm vysoké, rezavě žlutohnědé, s drobnějším, okrouhlým až lehce hranatým, šedohnědavým ústím, které je za čerstva stříbřitě lesklé. Dužnina je v mládí žlutá, pak šafránově až skořicově hnědá, tuhá, na řezu lesklá. Výtrusy jsou elipsoidní, dextrinoidní, 5–6,5 × 3–4,5 μm velké, v hymeniu jsou přítomny hákovitě prohnuté sety. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na živých a odumřelých kmenech a větvích listnáčů, zejména olše, ale i habru, lísky a dalších dřevin, od nížiny až vysoko do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** V olšinách v SM–M dostí hojně. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **rezavec skořicový** (*Inonotus rheades*) má větší plodnice s dužninou obalující tmavé, bíle skvrnitě myceliové jádro, nemá sety v hymeniu a roste výhradně na topolu osice.

OHŇOVEC OLŠOVÝ

Grauer Feuerschwamm / Czyreń jabłoniowo-olszowy
Phellinus alni (Bondartsev) Parmasto

POPIS: Plodnice jsou víceleté, kloboukaté, bokem přirostlé, s klobouky zprvu boulovitými, pak kopytovitými, 5–25 cm širokými, šedohnědými až šedočernými, se světlejším šedobílým okrajem, na povrchu korovitými, lysými, rozpraskávajícími, se soustřednými pásy. Rourky jsou vrstevnaté, s drobným, okrouhlým, šedohnědým až rezavě hnědým ústím. Dužnina je rezavá až sytě tabákově hnědá, s vůní nenápadnou. Chuť kyselá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy bezbarvé, kulovité, 5–7 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Zřejmě v mírném pásu celé severní polokoule, ale často nerozlišován od ohňovce obecného. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na živých a pak i mrtvých kmenech a větvích listnáčů, zejména olše, jeřábu, habru, javoru, jabloně, jasanu, jilmu, méně často i jiných listnáčů (nikoliv však vrby), od nížiny až vysoko do hor. Parazit a saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na olši, jeřábu, javoru i jabloni v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlý. Velmi podobný **ohňovec obecný** (*Phellinus igniarius*) roste na živých a mrtvých kmenech vrby, vzácně i topolu černého. Další velmi podobný **ohňovec hladký** (*Phellinus laevigatus*) roste zejména na bříze a má o něco menší výtrusy.

OHŇOVEC OSIKOVÝ

Espen-Feuerschwamm / Czyreń osikowy
Phellinus tremulae (Bondartsev) Bondartsev et P. N.
Borisov / Syn.: *Ochroporus tremulae* (Bondartsev)
Fiasson et Niemelä

POPIS: Plodnice jsou kloboukaté až polokloboukaté, s klobouky zprvu boulovitými, pak kopytovitými, 5–15 cm širokými, šedými, pak až šedočernými, se světlejším okrajem, na povrchu korovitými, lysými, rozpraskávajícími, se soustřednými pásy. Rourky jsou vrstevnaté, s drobným, rezavým, šedohnědým až sytě hnědým ústím. Dužnina je červenohnědá, dřevnatá, s 2–3 cm širokým jádrem. Výtrusy bezbarvé, kulovité, 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na živých a pak i mrtvých kmenech a větvích topolu, zejména osiky, od nížiny až do hor. Parazit a saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti vzácně v SM(–M), nalezen například u Svobody nad Úpou. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Velmi podobný **ohňovec obecný** (*Phellinus igniarius*) roste na živých a mrtvých kmenech vrby, vzácně i topolu černého. Další podobný **ohňovec olšový** (*Phellinus alni*) roste na živých a mrtvých kmenech olše, ale i jeřábu, habru, buku, javoru, jasanu, jilmu či jabloně.

OHŇOVEC IZABELOVÝ

Dünner Feuerschwamm / Czyreń brązowożółty
Phellinus viticola (Schwein.) Donk / Syn.: *Fuscoporia viticola* (Schwein.) Murrill / *Phellinus isabelinus* (Fr.)
Bourdot et Galzin

POPIS: Plodnice jsou víceleté, polorozlité až kloboukaté, s klobouky často bokem vzájemně rostlými, 1–5 cm širokými, až 1,5 cm tlustými, tmavě rezavě hnědými, s trochu světlejším okrajem, na povrchu zprvu štětinatě plstnatými, olýsávajícími, se soustřednými pásy. Rourky jsou vícevrstevnaté, rezavě žlutohnědé, s drobným, okrouhlým až hranatým, rezavě hnědým, pak šedohnědavým ústím. Dužnina je rezavá, korkovitá. Výtrusy bezbarvé, válcovitě ledvinovité, 7–9 × 1,5–2 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na odumřelých stojících a ležících kmenech a opadlých větvích jehličnanů, zejména smrku, ale také kosodřeviny, výjimečně i dalších dřevin, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména na smrku v SM–SA. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, rovněž na smrku rostoucí, ale vzácnější **ohňovec smrkový** (*Phellinus chrysoloma*) mívá nápadně protáhlé ústí rourek a má malé, skoro kulovité výtrusy.

OHŇOVEC OHRANIČENÝ

Dunkelgezonter Feuerschwamm / Czyreń czarnoliniowy
Phellopilus nigrolimitatus (Romell) Niemelä et al. /
Syn.: *Phellinus nigrolimitatus* (Romell) Bourdot et Galzin

POPIS: Plodnice jsou víceleté, rozlité až polokloboukaté, 10–30 cm dlouhé, vzácně i kloboukaté, s klobouky 5–15 cm širokými, tmavě hnědými až skoro černými, na povrchu zprvu plstnatými, olysávajícími. Rourky bývají mnohavrstevnaté, s drobným, rezavě hnědým, hnědavě šedým, pak až červenohnědým ústím. Dužnina je rezavá, korkovitá, lámavá, na řezu s význačnou černou linií, oddělující měkkí, vláknitě plstovitou vrstvu povrchové části od mnohem tužší, pevnější dužniny blízko u rourek. Výtrusy jsou úzce válcovité, k postrannímu apikulu poněkud rozšířené, 4,7–6,8 × 2–2,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na odumřelých kmenech jehličnanů, zejména smrku, od podhůří až vysoko do hor. Parazit a saprotrof lignikolní, působící bílou voštinovitou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen vzácně v M, opakovaně byl dokladován například z Labského dolu. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný, rovněž na smrku rostoucí **ohňovec smrkový** (*Phellinus chrysoloma*) má nápadně protáhlé ústí rourek a má malé, skoro kulovité výtrusy. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** NT.

KALICHOVKA ORANŽOVÁ (HELMOVKA ORANŽOVÁ)

Orangegelber Heftelnabeling / Spinka pomarańczowa
Rickenella fibula (Bull.) Raitelh. / Syn.: *Omphalia fibula* (Bull.) P. Kumm. / *Mycena fibula* (Bull.) Kühner / *Gerronema fibula* (Bull.) Singer / *Omphalina fibula* (Fr.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 0,4–1,5 cm, je vyklenutý, pak plochý s vmáčklým středem, s okrajem průsvitně rýhovaným a nevýrazně brázditým, matný, hygrofánní, oranžově žlutý až červenooranžový, za sucha žlutavý. Lupeny jsou bělavé až krémové, pak světle žluté či bledě žlutooranžové, řídké, na třeň daleko sbíhavé. Třeň je 1,2–5 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm široký, válcovitý, dolů zpravidla ztenčený, žlutooranžový, jemně vločkatý, dutý. Dužnina je světle oranžová, bez výrazné vůně či chuti. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 5–7 × 2–3,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (III–)V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Druh rozšířený téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na mechatých místech, též v rašeliníku, v lesích i mimo les, od nížiny až vysoko do hor. Parazit muscikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně na meších v SM–M, místy velmi hojně v SA–A. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobné jsou například **kalichovka porostnicová** (*Loreleia marchantiae*), rostoucí na živých stélkách játrovky **porostnice mnohotvaré** (*Marchantia polymorpha*), nebo **kalichovka Kalchbrennerova** (*Pseudoomphalina kalchbrenneri*), která je okrově hnědě zbarvená a nemá daleko sbíhavé lupeny.

KALICHOVKA SWARTZOVA (HELMOVKA SWARTZOVA)

Blaustieliger Heftelnabeling / Spinka fioletowotrzonowa
Rickenella swartzii (Fr.) Kuyper / Syn.: *Omphalina swartzii* (Fr.) Kotl. et Pouzar / *Mycena swartzii* (Fr.) A. H. Smith / *Rickenella setipes* sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 0,4–1,5 cm, je vyklenutý, pak plochý s vmáčklým středem, s okrajem průsvitně rýhovaným a lehce paprscitě brázditým, matný, hygrofánní, se středem černohnědým až temně fialově či purpurově hnědým a okrajem bledým až bělavým. Lupeny jsou bělavé až krémové, řídké, na třeň daleko sbíhavé. Třeň je 2–5 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm široký, válcovitý, dolů zpravidla ztenčený, žlutohnědý až šedo-hnědavý, nahoře až tmavě šedofialový, k bázi žlutavě béžový, jemně bíle vločkatý, dutý. Dužnina je bez výrazné vůně či chuti. Výtrusný prach bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 5–7 × 2–3,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na vlhčích mechatých místech, též v rašeliníku, v lesích i mimo les, od nížiny až vysoko do hor. Parazit muscikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v mechu v SM–SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobné jsou některé druhy z rodů kalichovka (*Omphalina*, *Pseudoomphalina*) nebo fayodka (*Fayodia*, *Gamundia*), které lze v Krkonoších rovněž najít, ale bývají zpravidla trochu statnější. Je to například **kalichovka Kalchbrennerova** (*Pseudoomphalina kalchbrenneri*), která je okrově hnědě zbarvená a nemá daleko sbíhavé lupeny.

KALICHOVKA POROSTNICOVÁ

Lebermoos-Loreleia / Pępóweczka wątrobowcowa
Loreleia marchantiae (Singer et Clémençon) Redhead
et al. / Syn.: *Gerronema marchantiae* Singer et
Clémençon / *Omphalina marchantiae* (Singer et
Clémençon) Norvell et al. / *Gerronema daamsii*
Marxm. et Clémençon

POPIS: Klobouk má průměr 0,3–1,2 cm, je vyklenutý, pak plochý s vmáčklým středem, s okrajem slabě průsvitně rýhovaným a nevýrazně brázditým, živě oranžově červený, pak oranžově žlutý až oranžově hnědý. Lupeny jsou bělavé až světle žluté, tlusté, řídké, vidlené, na třeh daleko sblíhavé. Třeň je 1,5–3 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm široký, válcovitý, krémově oranžový, jemně vločkatý, dutý. Dužnina je světle oranžová, bez výrazné vůně či chuti. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 7,5–11 × 4,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na živých stélkách játrovky porostnice mnohotvárné (*Marchantia polymorpha*), na prameništích, často ale i na místech ovlivněných člověkem, na vlhkých kamenech a zdech, od nížiny až vysoko do hor. Parazit muscicolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v SM, například u Harrachova na kamenné zídce u chalupy. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná kalichovka *Postova* (*Loreleia postii*) je větší, má hustší nevidlené lupeny a roste na různých druzích mechorostů, často na spáleništích. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** CR.

PLONÍKOVEC MĚKKÝ (MECHÁČEK HLADKÝ)

Glatter Becher-Schichtpilz / Łopateczka mchowa
Muscinupta laevis (Fr.) Redhead et al. / Syn.:
Cyphellosterum laeve (Fr.) D. A. Reid / *Leptoglossum*
laeve (Fr.) W. B. Cooke

POPIS: Plodnice jsou lopatkovité až vějířovité, 0,5–1,5 cm široké, svrchu hedvábně plstnaté, nerovné, s okrajem zvlňeným, bílé až bledě krémové. Spodní strana pokrytá hymeniem je mělce vrásčitá, stejnobarvá. Třeň je 0,5–1 cm dlouhý, maximálně 0,1 cm široký, válcovitý, někdy boční či redukovaný, krémový. Dužnina je bělavá. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy vejčité až skoro kulovité, hladké, lehce cyanofilní, 3,5–4,5 × 2,5–3 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky, též na Borneu a Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti vzácně, v porostech živého mechu, nejčastěji ploníku (*Polytrichum*), od nížiny až do hor. Parazit muscicolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti vzácně na meších v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobné jsou některé druhy lupének (*Cotylidia*) s většinou paprscitě třísnitým okrajem klobouku, jejichž výskyt zatím není z území Krkonoš jednoznačně potvrzen. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

ANÝZOVNÍK VONNÝ (TRÁMOVKA VONNÁ)

Fenchelporling / Niszczycza anyżkowa
Gloeophyllum odoratum (Wulfen) Imazeki / Syn.:
Anisomyces odoratus (Wulfen) Pilát / *Osmoporus*
odoratus (Wulfen) Singer

POPIS: Plodnice jsou víceleté, kopytovité, bokem nebo naspodu přirostlé, korkovité, pak dřevnaté, s kloboukem na svrchní straně jemně plstnatým, soustředně pásovaným, 5–20 cm širokým, 2–5 cm tlustým, odstávajícím až 10 cm, oranžově hnědým nebo červenohnědým. Rourky jsou méně než 0,2 cm vysoké, středně široké, s hranatým, někdy až protaženým ústím, které je žlutohnědé. Dužnina je rezavá až tmavě hnědá, s nápadnou anýzovou vůní. Výtrusy elipsoidně válcovité, 6,5–9,5 × 3–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na pařezech a odumřelých kmenech jehličnanů, zejména smrku, někdy i borovice a jedle, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na smrkových pařezech v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný **troudňatec pásovaný** (*Fomitopsis pinicola*) má drobná ústí rourek krémová až citronově žlutavá a pach nepříjemně nakyslý, nikoliv příjemně anýzový.

TRÁMOVKA PLOTNÍ (LENCOVNÍK PLOTNÍ)

Zaunblättling / Niszczyca płotowa

Gleophyllum sepiarium (Wulfen) P. Karst. / Syn.:

Lenzites sepiaria (Wulfen) Fr.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté až dvouleté, škeblovitě nebo polokruhovitě, bokem nebo naspodu přirostlé, uspořádané v řadách nebo růžicích, s kloboukem na svrchní straně plstnatým až hrubě štětinatým, olysávajícím, soustředně pásovaným, 2–15 cm širokým, 1 cm tlustým, žlutě, oranžově, rezavě nebo kaštanově hnědým, naspodu s lupenitým, někdy ale až labyrintickým hymenoforem. Lupeny jsou žluté až rezavohnědé, husté, s příčnými spojkami. Dužnina je rezavě hnědá, tuhá. Výtrusy válcovité, 8–12 × 3–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum VI–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na odumřelém dřevě jehličnanů, zejména smrku, výjimečně i listnáčů, vyrůstá i na opracovaném, často i silně osluněném dřevě (ploty, ohrady, lavičky aj.), od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména na opracovaném dřevě jehličnanů v SM–M(–SA). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **trámovka jedlová** (*Gleophyllum abietinum*) má klobouk sytě hnědý, bez žlutooranžových tónů, a méně husté lupeny.

TRÁMOVKA JEDLOVÁ

Tannenblättling / Niszczyca jodłowa

Gleophyllum abietinum (Bull.) P. Karst. / Syn.:

Reisneria abietina (Bull.) Teixeira

POPIS: Plodnice jsou jednoleté až dvouleté, kloboukaté až polorozlitě, kožovitě tuhé, s klobouky bokem přirostlými, polokruhovitými až římsovitě protáhlými, jemně plstnatými, olysávajícími, nevýrazně soustředně pásovanými, až 20 cm širokými a až 0,8 cm tlustými, skořicovými, sytě čokoládově hnědými až černohnědými. Lupeny jsou středně husté, tlusté, s příčnými spojkami, hnědé. Dužnina je tmavě hnědá. Výtrusy válcovité, 9–12 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subtropickém pásu celé severní polokoule, je udávána také z Papuy-Nové Guiney, Nového Zélandu a Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na pařezech, odumřelých kmenech i na opracovaném dřevě jehličnanů, zejména smrku a jedle, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **trámovka plotní** (*Gleophyllum sepiarium*) má živěji žluté až rezavohnědé zbarvený klobouk, husté lupeny a dužninu rezavě hnědou. Další podobná **trámovka trávová** (*Gleophyllum trabeum*) nemá lupeny, ale lupenatě protáhlé rourky, často labyrinticky uspořádané.

PEVNÍK SMRKOVÝ

Blaugrauer Fichtenschichtpilz / Skórowiec fioletowawy

Veluticeps abietina (Pers.) Hjorstam et Telluria / Syn.:

Columnocystis abietina (Pers.) Pouzar / *Stereum abietinum* (Pers.) Fr.

POPIS: Plodnice jsou víceleté, rozlitě až polorozlitě, na horním okraji s úzkými, protáhle římsovými kloboučky, soustředně pásovanými, 0,1–0,2 cm tlustými, odstávajícími až 1 cm, na povrchu jemně plstnatými, zbarvenými hnědě až hnědočerně, s okrajem bělavým. Zespodu a na rozlitě plodnici je povrch hladký, hrbolkatý, v mládí a za vlhka šedofialový, temně fialově hnědý až černohnědý, za sucha popelavě až růžově šedý, ojíňený. Dužnina je světle hnědá až černohnědá, kožovitá až korkovitá. Výtrusy elipsoidní, cyanofilní, 9–13 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na odumřelém dřevě jehličnanů, zejména smrku, někdy i jedle, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **pevníkovec ztlustlý** (*Amylostereum areolatum*) i vzácnější, převážně na jedlích rostoucí **pevníkovec tenký** (*Amylostereum chailletii*) mají amyloidní výtrusy.

KORNATEC SÍROŽLUTÝ

Schwefelgelber Rindenpilz / Żylaczka żółtobrazowa
Xenasmatella vaga (Fr.) Stalpers / Syn.: *Phlebiella sulphurea* (Pers.) Vinna et M. N. L. Lefebvre / *Trechispora vaga* (Fr.) Liberta / *Phlebiella vaga* (Fr.) P. Karst.

POPIS: Plodnice jsou rozlité, slabě přirostlé k substrátu, vytvářející dlouhé povlaky. Jsou zprvu a na okrajích plodnice pavučinatě vláknité, sírově žluté, posléze pak měkce kožovité až tenké blanité, žlutohnědé až hnědé, maximálně 0,5 mm tlusté, hladké až zrnité, s bílými myceliovými provazci vyběhajícími ze subikula. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, bradavčité ostnitě, 4–6 × 3–4 μm velké, hyfy myceliových provazců s velkými krystaly. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum III–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, je udáván též z Vietnamu, Austrálie a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na odumřelém dřevě listnáčů i jehličnanů, zejména buku a smrku, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v listnatých i jehličnatých lesích v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Tvarově dosti podobný **ostnateček brvitý** (*Steccherinum fimbriatum*) má plodnice světle šedorůžově až šedofialově zbarvené a výtrusy hladké.

PÓRNATKA SÍTKOVITÁ

Netziger Wachsporling / Woszczyńka siateczkowata
Ceriporia reticulata (Hoffm.) Domański / Syn.: *Poria reticulata* (Hoffm.) Quél. / *Gloeoporus reticulatus* (Hoffm.) Zmitr. et Spirin

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, rozlité, slaběji přirostlé k substrátu, tvořené hedvábitým subikulem, které je pavučinaté až jemně plstnaté, a povlakem měkkých rourek, maximálně 0,1 cm vysokých, se síťnatým až labyrintickým drobným ústím, které je bílé, pak naředlé či krémové, ve stáří případně až světle oranžové. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovité a ledvinovitě prohnuté, 7–9,5 × 2–3,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě listnáčů, zejména buku, ale i osiky, olše a dalších dřevin, zřídka jehličnanů, někdy i na starých plodnicích dřevokazných hub, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní, způsobující bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná, ale mnohem vzácnější **pórnatka pryskyřičnatá** (*Ceriporiopsis resinascens*), která vyrůstá zpravidla na dřevě vrb a topolů, mívá plodnice ve stáří až oranžově hnědé.

PÓRNATKA BLEDOPLAVÁ

Fleckender Harzporling / Woszczyńeczka żółknąca
Ceriporiopsis gilvescens (Bres.) Domański / Syn.:
Tyromyces gilvescens (Bres.) Ryvarden

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, rozlité, pevně přirostlé k substrátu, někdy velmi rozsáhlé, při růstu na šikmých substrátech téměř stupňovité, 0,2–0,6 cm tlusté, tvořené tenkým žlutavým subikulem a vrstvou měkce voskovitých rourek. Ústí rourek jsou drobná, bělavá až krémová, pak narůžovělá až hnědorůžová, na otláčených místech červenohnědnoucí, za sucha oranžově hnědá. Dužnina za čerstva měkce voskovitá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy skoro válcovité, 3,5–5 × 1,5–2 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě listnáčů, zejména buku, ale také javoru, topolu nebo lípy, od nížiny do hor. Saprotrof lignikolní, způsobující bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v bučinách v podhůří. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná, vzácná **pórnatka pryskyřičnatá** (*Ceriporiopsis resinascens*), která vyrůstá zpravidla na dřevě vrb a topolů, mívá plodnice ve stáří až oranžově hnědé, ale nemění barvu po otláčení.

PÓRNATKA PRYSKYŘIČNATÁ

Harziger Wachsporling / Woszczyneczka żywiczna
Ceriporiopsis resinascens (Romell) Domański / Syn.:
Poria resinascens (Romell) S. Lundell et Nannf. /
Tyromyces resinascens (Romell) Bondartsev et Singer

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, rozlité, pevně přirostlé k substrátu, tvořené vláknitým subikulem, které je až 0,2 cm tlusté, a povlakem měkce voskovitých rourek se síťnatým až labyrintickým drobným ústím, které je bělavé, pak naředlé až krémové, ve stáří narezavělé až oranžově hnědé. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovité až elipsoidní, (4–)6–8,5 × 2,5–3 μm velké.
DOBA RŮSTU: I–II, optimum VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním až mírném pásu Evropy (též v Grónsku). **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na tlejícím dřevě listnáčů, zejména vrb a topolů, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní, způsobující bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně, zejména v potočních aluviích v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná, ale mnohem hojnější **pórnatka síťkovitá** (*Ceriporia reticulata*) mívá plodnice bledší, ve stáří tmavnoucí nanejvýše do světle oranžové. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** VU.

OUTKOVEČKA HÖHNELOVA (OUTKOVKA HÖHNELOVA)

Spitzwarzige Weißfäuletramete / Jamkóweczka żółtawa
Antrodiella serpula (P. Karst.) Spirin et Niemelä /
Syn.: *Antrodiella hoehnelii* (Bres.) Niemelä / *Trametes hoehnelii* (Bres.) Pilát

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, někdy i polorozlité až rozlité, dosti tuhé, s klobouky často střečovitými, 1,5–5 cm širokými, 0,5–1,5 cm tlustými, na povrchu hrbolkatými, plstnatými, olysávajícími, zbarvenými bělavě, krémově, slámově žlutě až žlutookrově, na hladkém dorůstajícím okraji ale až citronově žlutě. Rourky jsou téměř 1 cm vysoké, s hranatým, zprvu drobným, později rozeklaným ústím, které je krémové až naokrovělé. Dužnina je bělavá až krémová, dosti tuhá. Výtrusy válcovité až ledvinovité, 3,5–4,5 × 1,5–2 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Asie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejících kmenech a větvích listnáčů, zejména buku, tam často v sousedství plodnic **rezavce uzlinatého** (*Inonotus nodulosus*), nebo také olše, pak často v sousedství plodnic rezavce lesknavého (*Inonotus radiatus*), od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, zejména v olšinách a bučinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **outkovečka buková** (*Antrodiella faginea*) je více bělavě až krémově zbarvená, pouze ve stáří může být až okrová či okrově hnědá.

KOTRČ KADEŘAVÝ

Krause Glucke / Siedzuń sosnowy
Sparassis crispa (Wulfen) Fr. / Syn.: *Sparassis radicata* Weir

POPIS: Plodnice jsou téměř kulovité až polokulovité, 8–40 cm široké, s třeňovitou kořenující bází, krémově až žlutookrově, složené z mnohonásobně větvených plochých větviček, které jsou listovité rozšířené, na konci výrazně zkadeřené, vzájemně srostlé, s okrajem v dospělosti hnědě lemovaným. Dužnina je voskovitá, s kořenitou vůní. Chuť po oříscích. Výtrusy široce elipsoidní, 5–7 × 3–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na bázi živých a následně odumřelých stojících kmenů jehličnanů, zejména borovice, často i zdánlivě ze země z kořenů kolem nich, od nížiny až do hor. Parazit lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy v podhůří na borovici hojněji, jinde v SM jen roztroušeně. **POZNÁMKA:** Jedlý, velmi chutný. Bylo prokázáno, že má výrazné protirakovinné a antibakteriální účinky. Velmi podobný, na dubu či buku vzácně rostoucí a jedlý **kotrč štěrbákový** (*Sparassis laminosa*) nebo na jedli vzácně rostoucí a rovněž jedlý **kotrč Němcův** (*Sparassis nemecii*) nemají zkadeřené konce větviček.

KOTRČ NĚMCŮV

Breitblättrige Glucke / Siedzuń jodłowy
Sparassis nemecii Pilát et Veselý

POPIS: Plodnice jsou téměř kulovité až polokulovité, 25–80 cm široké, s třeňovitou až polokulovitou kořenující bází, krémové, bělavě šedé, šedo-okrové až okrové, složené z mnohonásobně větvených plochých větviček, které jsou klínovité, dosti tlusté, tupé, lemované laločnatými výrůstky a na konci zvlhčené, nikoliv však zkadeřené. Dužnina je hnědavá, v bázi bělavá, bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusy široce elipsoidní, 5–7 × 3–4,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti vzácně, na bázi stojících kmenů a kolem kořenů živých jehličnanů, zejména jedle, mnohem řidčeji i smruku či modřínu, od pahorkatiny až do hor. Parazit lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen vzácně na jedli v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Velmi podobný, rovněž vzácný a jedlý **kotrč štěrbákový** (*Sparassis laminosa*) je živěji žlutě zbarvený a roste na dubu či buku. Další podobný, mnohem hojnější a rovněž jedlý **kotrč kadeřavý** (*Sparassis crispa*) má větvičky na koncích kadeřavé a roste na borovici. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

ŽILNATKA ORANŽOVÁ

Orangeroter Kammpilz / Żylak promienisty
Phlebia radiata Fr. / Syn.: *Phlebia merismoides* (Fr.) Fr.
/ *Phlebia aurantiaca* (Schumach.) J. Schröt.

POPIS: Plodnice jsou rozlité, přirostlé k substrátu, někdy však s volným okrajem, ztuha voskovité, v mládí okrouhlé, paprscitě žilnaté, potom srůstající do povlaků 10–30 cm dlouhých, s povrchem vrásčitým, žilnatým až hrbolkatým, oranžově červené až růžové, za sucha až fialově šedé či oranžově hnědé, se světlejším, bledým a třásnitým okrajem. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovité a trochu ledvinovitě prohnuté, 4–5 × 1,5–2 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum X–III. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též je udávána z Peru, Austrálie a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na mrtvém dřevě listnáčů, zejména buku a dubu, zřídka i jehličnanů, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná **žilnatka proměnlivá** (*Phlebia rufa*) postrádá paprscitě zvrásnění a je zbarvená světle okrové až masově hnědé.

OSTNATEČEK OKROVÝ

Ockerröttlicher Resupinatstacheling / Żąbkowiec ochrowy
Steccherinum ochraceum (Pers.) Gray / Syn.: *Irpex ochraceus* (Pers.) Kotir. et Saaren. / *Sarcodontia denticulata* (Pers.) Nikol. / *Irpex rhois* (Schwein.) Saaren. et Kotir.

POPIS: Plodnice jsou kloboukaté, polorozlité i rozlité, slabě přirostlé k substrátu, tenké, měkce kožovité, se subikulem 0,1 cm tlustým, s klobouky polokruhovitými nebo až římsovíty, vedle sebe nebo střežovitě nad sebou uspořádanými, soustředně pásovanými, bělavými až okrovými, na povrchu jemně plstnatými až chlupatými. Spodní strana klobouku a rozlité část je žlutookrová až lososově oranžová, pokrytá až 0,2 cm dlouhými ostny, pouze přirůstající okraj plodnice je bez ostnů, plstnatý a bíle zbarvený. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, hladké, 3–3,5 × 2–2,5 µm velké, cystidy válcovité, tlustostěnné, inkrustované, přezky přítomny. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířen téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na odumřelém dřevě listnáčů, zejména buku a habru, zřídka i jehličnanů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v bučinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Příbuzný **ostnateček brvitý** (*Steccherinum fimbriatum*) má plodnice zcela rozlité, s okrajem jemně třásnitým, s menšími bradavčitými ostny, šedorůžové až šedofialové zbarvené.

ŠEDOPÓRKA OSM AHLÁ

Angebrannter Rauchporling / Szaroporka podpalana
Bjerkandera adusta (Willd.) P. Karst. / Syn.: *Leptoporus adustus* (Willd.) Quél. / *Gloeoporus adustus* (Willd.) Pilát

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté až polorozlité, ojedinele i rozlité, tvrdé, s klobouky střečovými, 2–6 cm širokými, 0,2–0,6 cm tlustými, plstnatými, olysávajícími, zbarvenými špinavě krémově, šedookrově až hnědě, s okrajem bílým. Rourky jsou 0,2 cm vysoké, s okrouhlým až hranatým drobným ústím, které je nejprve bělavé, pak tmavošedé, nakonec až skoro černé, u okraje plodnic bělavé. Dužnina je bílá až světle šedá, do 0,4 cm tlustá, na řezu s nápadným kontrastem mezi světlou dužninou a tmavošedými rourkami, které jsou ještě od vlastní dužniny oddělené úzkou černou zónou. Výtrusy elipsoidní, 4,5–6 × 2,5–3,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířena téměř po celé severní polokouli, zejména ale v mírném a subpolárním pásu, a převážně v mírném pásu jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na odumřelých, ale i živých kmenech a pařezech listnáčů, nejčastěji buku, habru, dubu a břízy, vzácněji i jehličnanů, zejména smrku, od nížiny až do hor. Saproparazit lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM(–M), zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, na vrbách a topolech nejčastěji rostoucí **šedopórka zakouřená** (*Bjerkandera fumosa*) má mohutnější, 2–3 cm tlusté plodnice s dužninou na řezu tmavší než rourky.

KORNATEC SVĚTLÝ

Bleicher Rindenpilz / Strzępkoskórka blada
Peniophorella pallida (Bres.) K. H. Larss. / Syn.:
Hyphoderma pallidum (Bres.) Donk / *Gloeocystidium pallidum* (Bres.) Höhn. et Litsch.

POPIS: Plodnice jsou rozlité, pevně přirostlé k substrátu, měkce voskovité, maximálně 0,1(–0,2) mm tlusté, hladké, ojíňené, matné, bělavé nebo šedokrémové, později hnědavé až světle okrové. Výtrusný prach bílý, výtrusy oválné, 7–10 × 2,5–3,5(–4) μm velké, cystidy vřetenovité, 50–70 × 6–8 μm. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum III–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na silně zetlelém dřevě jehličnanů, méně často i listnáčů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen místy ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **kornatec tenký** (*Peniophorella praetermissa*) má poněkud širší výtrusy, kratší cystidy, někdy s krystalky na vrcholu, a význačné gleocystidy. Jde ale zřejmě o komplex více druhů a jednotlivé taxony lze od sebe spolehlivě rozlišit pouze genetickými metodami.

SLIZOPÓRKA NAZELENALÁ

Gallertiger Gloeoporling / Woszczyneczka obrzeżona
Gelatoporia pannocincta (Romell) Niemelä / Syn.:
Ceriporiopsis pannocincta (Romell) Gilb. et Ryvarden
/ *Gloeoporus pannocinctus* (Romell) J. Erikss. /
Tyromyces pannocinctus (Romell) Kotl. et Pouzar

POPIS: Plodnice jsou rozlité, pružně rosolovité až měkce voskovité, s plodnicovým lůžkem (subikulem) bílým a maximálně 0,2 cm tlustým, odděleným od rourek tenkou, tmavou, rosolovitou vrstvou. Ústí rourek je velmi drobné, zprvu bělavě krémové, pak citronově žlutavé až okrové, se světle olivovým nádechem, ve stáří až špinavě hnědavé. Výtrusný prach je bílý, výtrusy hladké, velmi drobné, ledvinovitého tvaru, 3,5–4,5 × 0,7–1 μm. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě listnáčů, zejména buku, méně často i jehličnanů, někdy i na odumřelých plodnicích troudnačů (*Fomes*), od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná **pórnatka žluťoučká** (*Antrrodia xantha*) má ústí rourek trvale citronově žluté, bez zelených tónů.

VĚJŘÍŘOVEC OBROVSKÝ (TRSNATEC OBROVSKÝ)

Riesenporling / Wachlarzowiec olbrzymi

Meripilus giganteus (Pers.) P. Karst. / Syn.: *Grifola*

gigantea (Pers.) Pilát / *Flabellopilus giganteus* (Pers.)

Kotl. et Pouzar / *Meripilus lentifrondosus* (Murrill) M. J.

Larsen et Lombard

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, tvořené střechemovitě nebo i vedle sebe uspořádanými klobouky, vyrůstajícími ze společné hlízovité báze. Klobouky bývají polokruhovitě až vějířovité, 10–40(–80) cm široké, soustředně pásované, žlutookrové, později hnědé až tmavě kaštanově hnědé, na okraji černající, hladké až jemně šupinkaté, vrásčité. Rourky mají ústí drobné, okrouhlé, bělavé, žlutavé nebo naokrovělé, po otlačení šedě černající. Dužnina je bělavá až světle okrová, na řezu černající, s příjemnou vůní. Chuť je nakyslá. Výtrusy téměř kulovité, neamyloidní, 5,5–7 × 4,5–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásmu severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na spodcích kmenů, kořenech a pařezech živých i mrtvých listnáčů, zejména buku a dubu, v lesích i parcích, od nížiny až do hor. Parazit, pak saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlý. Mladá stadia vějířovce se poněkud podobají rovněž jedlému **sírovci žlutooranžovému** (*Laetiporus sulphureus*), který však má plodnice živě žluté až žlutooranžově zbarvené a rourky sírově žluté.

PÓRNATICE KRVAVĚJÍCÍ

Rotfleckender Porling / Zmiennoporek krwawiący

Rigidoporus sanguinolentus (Alb. et Schwein.) Donk /

Syn.: *Physisporinus sanguinolentus* (Alb. et Schwein.)

Pilát / *Poria sanguinolenta* (Alb. et Schwein.) Cooke

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, rozlité, zprvu ostrůvkovité, pak vzájemně srůstající, často i 100 cm široké, až 0,4 cm tlusté, měkce voskovité, nepříliš pevně přirostlé, vytvářející se na bílém, později tmavohnědém, maximálně 0,1 cm tlustém plodnicovém lůžku (subikulu). Rourky jsou jednovrstevné, tlustostěnné, až 0,4 cm vysoké, s drobným, okrouhlým až hranatým ústím, které je bílé až krémové, na otlačených místech rezavě červenající, ve stáří samovolně hnědnoucí až téměř černající. Výtrusy téměř kulovité, neamyloidní, 5,5–7 × 5–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásmu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na vlhkém zetlelém dřevě jehličnanů i listnáčů, zejména smrku a buku, přerůstá často též na okolní zbytky bylin nebo i holou půdu, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně zejména ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **pórnatice skleněná** (*Physisporinus vitreus*) má plodnice až 1 cm tlusté, při otlačení či ve stáří nanejvýše okrovějící. Červenající povrch mívá **pevník krvavějící** (*Stereum sanguinolentum*), ale jeho plodnice jsou kožovité, polokloboukaté, s klobouky hnědými a výrazně plstnatými a s hymeniem okrově hnědým; nadto má amyloidní výtrusy.

OSTNÁČEK DVOUBARVÝ

Zweifarbiger Harz-Rindenpil / Ząbkówka gwiazdkowato-kryształkowa

Resinicium bicolor (Alb. et Schwein.) Parmasto / Syn.:

Mycoacia bicolor (Alb. et Schwein.) Spirin et Zmitr.

POPIS: Plodnice jsou rozlité, pevně přirostlé k substrátu, tenké, voskovité, pokryté nízkými kuželovitými zoubky nebo drobnými bradavkami, ojíněné, bělavé, krémové, naokrovělé nebo pleťové, někdy i s červeným odstínem, dosti často i nazelenalé od přerůstajících řas, ve stáří hnědnoucí. Výtrusy jsou válcovité, tenkostěnné, hladké, neamyloidní, 5,5–8 × 2,5–3,5 µm velké. Cystidy přítomné, dvojího typu: jednak s krystaly na vrcholu uspořádanými do hvězdičky (astrocystidy), jednak hlavičkaté cystidy s resinózním materiálem na vrcholu (halocystidy). **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásmu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě a kůře jehličnanů, ale i listnáčů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný, ale vzácnější **ostnáček otrubičnatý** (*Resinicium furfuraceum*) je více žlutavě zbarvený, má povrch téměř hladký, bez nízkých zoubků, a nejsou u něj přítomné astrocystidy.

OSTROPÓRKA ROZLITÁ

Krustenförmiger Steifporling / Napień rozpostarty
Oxyporus obducens (Pers.) Donk / Syn.: *Rigidoporus obducens* (Pers.) Pouzar / *Oxyporus populinus* var. *obducens* (Pers.) Donk / *Oxyporus pearsonii* (Pilát) Komarova

POPIS: Plodnice jsou víceleté, zpravidla rozlité, často i 50–100 cm široké, až 1,5 cm tlusté, vzácněji i s drobnými polokruhovitými kloboučky na horním okraji plodnice (forma *pileolata*), za čerstva měkké, s vatovitým bílým přírůstajícím okrajem, vespod jen s tenkým bílým plodnicovým lůžkem (subikulem) do 0,1 cm tloušťky. Rourky bývají vícevrstevné, 0,2–0,5 cm vysoké, s velmi drobným okrouhlým ústím, které je bílé až krémové, později okrově hnědavé. Výtrusy široce elipsoidní, 4–5,5 × 3–4 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na živých i odumřelých kmenech i větvích listnáčů, zejména topolu, vrby, jilmu, jasanu, buku, javoru a dubu, od nížiny až do podhůří. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen vzácně na listnáčích v podhůří. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, ale klobouky vytvářející **ostropórka topolová** (*Oxyporus populinus*) má téměř kulovité výtrusy.

TROUDNATEC PÁSOVANÝ

Rotrandiger Baumschwamm / Pniarek obrzežony
Fomitopsis pinicola (Sw.) P. Karst. / Syn.: *Fomes marginatus* (Pers.) Fr. / *Polyporus marginatus* (Pers.) Fr.

POPIS: Plodnice jsou víceleté, kloboukaté až polorozlité, bokem přirostlé k substrátu, s klobouky jednotlivými nebo umístěnými střechovitě nad sebou, kopytovitými až plochými, 5–40 cm širokými, až 10 cm tlustými, směrem k okraji lesklými, soustředně pásovanými, zbarvenými oranžově žlutě až červenohnědě, na středu tmavohnědě až černě, s okrajem narůžověle bělavým, často s kapkami tekutiny. Rourky jsou až 1 cm vysoké, s drobným okrouhlým ústím, které je krémové až citronově žlutavé. Dužnina je nažloutlá, korkovitá až dřevnatá, s nepřijemným nakyslým pachem. Výtrusy elipsoidní až válcovité, 6–9 × 3,5–4,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na živých i mrtvých kmenech a pařezech jehličnanů, zejména smrku, řidčeji i listnáčů, od nížiny až vysoko do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně ve smrčinách v SM–M, dosti hojně i při horní hranici lesa. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný je mnohem vzácnější **troudnatec růžový** (*Fomitopsis rosea*), který však má ústí rourek růžové až šedorůžové, ve stáří hnědnoucí. Poněkud podobný je i **anýzovník vonný** (*Gloeophyllum odoratum*), nápadný svou příjemnou anýzovou vůní.

BŘEZOVNÍK OBECNÝ

Birken-Hautporling / Porek brzozowy
Piptoporus betulinus (Bull.) P. Karst. / Syn.: *Fomes betulinus* (Bull.) Fr.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, bokem přirostlé k substrátu nebo s krátkým bočním třeněm, s klobouky zprvu boulovitými, pak kopytovitými až vějířovitými, se široce podvinutým okrajem, 5–25 cm širokými, až 5 cm tlustými, hladkými, zbarvenými v mládí bělavě nebo krémově, od středu záhy hnědnoucími. Rourky jsou až 1 cm vysoké, s drobným okrouhlým až hranatým ústím, které je bílé, pak okrově až hnědavě krémové. Dužnina je bílá, měkká, pak korkovitá, s nakyslou až nahořklou chutí. Výtrusy úzce ledvinovité, 4–6 × 1,5–2 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na živých a potom i odumřelých kmenech bříz, od nížiny až vysoko do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně na kmenech stojících a pak i ležících bříz v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobné by se snad mohly jevit plodnice **troudnatce kopytovitého** (*Fomes fomentarius*), který rovněž může růst na bříze, je ale především šedě zbarvený, s ústím rourek hnědošedým a s hnědou dužninou vytvářející jádro.

SÍROVEC ŽLUTOORANŽOVÝ (CHOROŠ SÍROVÝ, CHOROŠOVEC SÍROVÝ)

Gemeine Schwefelporling / Żółciak siarkowy

Laetiporus sulphureus (Bull.) Murrill / Syn.: *Grifola sulphurea* (Bull.) Pilát / *Polyporus sulphureus* (Bull.) Fr.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, bokem přirostlé, s klobouky zpravidla polokruhovitými, střečovitě uspořádanými nad sebou, 10–40(–100) cm širokými, 1–5 cm tlustými, sírově žlutými až žlutooranžovými, nakonec bělavými. Rourky jsou až 0,5 cm vysoké, s drobným ústím, které je sírově žluté až žlutookrové. Dužnina je bělavá až žlutavá, v mládí šťavnatá, s aromatickou vůní a nakyslou chutí, ve stáří za sucha křídovitě drolivá. Výtrusy široce elipsoidní, 5–7 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířen téměř po celé severní polokouli, na jižní polokouli je udáván například z Uruguaye, Indonésie a Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na pařezech i kmenech živých i mrtvých listnáčů, zejména na dubu, vrbě, třešni či hrušni, v lesích i mimo les, od nížiny až do hor. Parazit, pak saprotrof lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** V SM hojně na listnáčích, v M jen velmi roztroušeně. **POZNÁMKA:** Jedlý v mládí. Podobný **sírovec horský** (*Laetiporus montanus*) roste na dřevě smrku a modřínu a má poněkud větší výtrusy.

SÍTKOVEC DUBOVÝ

Eichenwirrling / Gmatwek dębowy

Daedalea quercina (L.) Pers. / Syn.: *Trametes quercina* (L.) Pilát

POPIS: Plodnice jsou víceleté, kloboukaté, bokem nebo spodkem přirostlé k substrátu, s klobouky polokruhovitými až římsovitými, 5–25 cm širokými, až 6 cm tlustými, hrboilatými, v mládí plstnatými, pak lysými, nezřetelně soustředně pásovanými, šedými, hnědavými až červenohnědými. Rourky jsou až 4 cm vysoké, s tlustými stěnami, s ústím okrovým, nepravidelně protáhlým, s labyrintickým, místy téměř lupenovitým vzhledem. Dužnina je kožově hnědavá, korkovitá, bez vůně. Výtrusy jsou elipsoidně válcovité, 5–6 × 2–3,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na živém a potom i odumřelém dřevě dubu, velmi zřídka i jiných listnáčů, od nížiny až do podhůří. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně na v minulosti vysázených dubech, při úpatí Krkonoš v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný **sítkovec načervenalý** (*Daedaleopsis confragosa*), rostoucí zpravidla na vrbě či bříze, má plodnice s hymenoforem ještě více lupenovitým, po otlačení růžovějícím, později hnědnoucím.

PLSTNATEČEK SEVERSKÝ

Nordischer Schwammporling / Gąbkowiec północny

Climacocystis borealis (Fr.) Kotl. et Pouzar / Syn.:

Polyporus borealis Fr. / *Postia borealis* (Fr.) P. Karst.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, s klobouky vějířovitými nebo střečovitými, 4–15 cm širokými, až 3 cm tlustými, v mládí na povrchu hrubě štětinatě plstnatými, olysávajícími, zbarvenými bíle, pak krémově, za sucha až slámově žlutě. Rourky jsou až 0,5 cm vysoké, s hranatým ústím, které je bílé, krémové až žlutavé. Dužnina je bělavá, v mládí vodnatá, v horní vrstvě měkká, nad rourkami houževnatá, za sucha dosti tvrdá a křehká. Chuť je hořká. Výtrusy elipsoidní, 4,5–6,5 × 3–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dostí hojně, na živých i mrtvých kmenech a pařezech jehličnanů, zejména smrku, zcela výjimečně i listnáčů, od nížiny až vysoko do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smřčinách v SM, hojněji v M, včetně poloh při horní hranici lesa. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný **bělochoroš našedlý** (*Postia tephroleuca*) mívá v dospělosti šedavě až světle šedohnědavě zbarvené plodnice.

SMOLOKORKA BUKOVÁ

Laubholz-Harzporling / Smolucha bukowa
Ischnoderma resinosa (Schrad.) P. Karst. / Syn.:
Fomitopsis resinosa (Schrad.) Rauschert

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, bokem přirostlé k substrátu, s klobouky 6–20 cm širokými, kopytovitými až vějířovitými, okrově až skořicově hnědými, se soustřednými pásy, za vlhka někdy vylučujícími kapky načervenalé čiré tekutiny (gutujícími), v mládí sametově plstnatými, později olysávajícími a tmavnoucími do kaštanově hnědé nebo až téměř černé barvy. Rourky jsou až 1 cm vysoké, s drobným, bílým, okrouhlým až hranatým ústím, zbarvující se při poranění později do hnědočervená. Dužnina je dlouho bílá, bez výrazné vůně a chuti. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovité, hladké, 5–7 × 1,5–2 µm velké. **DOBA RŮSTU:** (I–)VIII–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě buku, někdy i jiných listnáčů, výjimečně i jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM(–)M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **smolokorka pryskyřičnatá** (*Ischnoderma benzoinum*) má tenčí, tmavě rezavě hnědé klobouky, hnědé rourky i dužninu a je v plodné (fomitoidní) fázi již od července, zatímco smolokorka bukovaná až od října.

HNĚDÁK SCHWEINITZŮV

Kiefernbraunporling / Murszak rdzawy
Phaeolus schweinitzii (Fr.) Pat. / Syn.: *Phaeolus spadiceus*
(Pers.) Rauschert / *Hapalopilus schweinitzii* (Fr.) Donk

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, bokem nebo krátkým silným třeněm přirostlé k substrátu, s klobouky jazykovitými až polokruhovitými, plochými nebo prohloubenými, 10–30 cm širokými, až 5 cm tlustými, plstnatými až štětinatými, nezřetelně pásovanými, na okraji zářivě žlutými, po otlacení hnědnoucími, jinde nejprve žlutooranžovými až žlutohnědými, později červenavě až rezavě hnědými. Rourky jsou na třeně sbíhavé, až 1,5 cm vysoké, s hranatým ústím, které je žluté až zelenožluté, otlacením hnědnoucí, ve stáří rezavě hnědé. Dužnina je oranžově žlutá až šafránová, pak tmavě rezavě hnědá, masitá, s nakyslou chutí. Výtrusy jsou široce elipsoidní, 6–9 × 2,5–5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířen téměř po celé severní polokouli, snad kromě tropického pásu, též je udáván z Austrálie a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kořenech a spodních částech kmenů živých, později i mrtvých jehličnanů, zejména smrku, modřínu či borovice, velmi vzácně i listnáčů, od nížiny až do hor. Parazit, následně saprotróf lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně zejména v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Barevně poněkud podobně by se snad mohly jevit plodnice **anýzovníku vonného** (*Gloeophyllum odoratum*), který ale nemá štětinatě plstnatý povrch klobouku a voní nápadně anýzem.

OUTKOVKA RŮZNOTVARÁ

Apfelbaum-Tramete / Jamkówka różnoksztalna
Antrodia heteromorpha (Fr.) Donk / Syn.: *Trametes*
heteromorpha (Fr.) Bres. / *Coriolellus heteromorphus*
(Fr.) Bondartsev et Singer / *Antrodia albida* (Fr.) Donk

POPIS: Plodnice jsou víceleté, polorozlité nebo až rozlité, korkovitě tuhé, s klobouky střečovitými, 1–8 cm širokými, 0,5–2 cm tlustými, odstávajícími až 3 cm, na povrchu jemně plstnatými, olysávajícími, zbarvenými špinavě bíle, pak až krémově hnědě. Rourky jsou téměř 1 cm vysoké, tlustostěnné, s mnohaúhelníkovitým, často labyrintickým ústím, které je bělavé, krémové až hnědavé. Dužnina je bílá, do 0,3 cm tlustá. Výtrusy válcovité až elipsoidní, 10–13 × 4–7 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na pařezech i padlých kmenech smrku a dalších jehličnanů, vzácněji i listnáčů, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M, častější v supramontánních polohách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, vzácnější **outkovka vrbová** (*Antrodia macra*) roste na listnáčích, zejména na vrbě, a netvoří kloboukaté plodnice (nalezena například u Krausových Bud nad Janskými Lázněmi). **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

OUTKOVKA ŘADOVÁ

Reihige Braunfäuletramete / Jamkówka rzędowa
Antrodia serialis (Fr.) Donk / Syn.: *Polyporus serialis* Fr. /
Coriolellus serialis (Fr.) Murrill

POPIS: Plodnice jsou víceleté, rozlité nebo polorozlité, kožovitě tuhé, tvořící na padlých kmenech povlaky 2 i více metrů dlouhé, s kloboučky uspořádanými v řadách nebo střešovité nad sebou, 1–2 cm tlustými, na povrchu jemně plstnatými, zbarvenými okrově, žlutohnědě až skořicově hnědě. Rourky jsou téměř 1 cm vysoké, s drobným, protaženým až hranatým ústím, které je bělavé, krémové až světle okrové. Dužnina je bílá, do 0,4 cm tlustá. Výtrusy válcovité až vřetenovité, 7–9 × 2,5–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI, ale plodnice přetrvávají po celý rok. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, ale je udávána například též z Jamajky, Surinamu či Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na pařezech, padlých kmenech (bez kůry), ale i na řezných plochách jehličnanů, zejména smrku, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM–M, často až při horní hranici lesa. **POZNÁMKA:** Nejedlá.

BĚLOCHOROŠ MODRAVÝ

Blauender Saftporling / Drobnoporek modry
Postia caesia (Schrad.) P. Karst. / Syn.: *Oligoporus caesius* (Schrad.) Gilb. et Ryvarden / *Tyromyces caesius* (Schrad.) Murrill / *Spongiporus caesius* (Schrad.) A. David

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté až polorozlité, s klobouky polokruhovitými, 1–6 cm širokými, až 1,5 cm tlustými, odstávajícími až 4 cm, v mládí na povrchu plstnatými, olysávajícími, zbarvenými bíle až šedomodravě, ve stáří okrově či hnědavě. Rourky jsou bělošedé, s okrouhlým či hranatým ústím, které je drobné, bílé, s šedomodrým nádechem. Dužnina je bělavá, pod pokožkou až šedomodrá. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, s modravě šedým nádechem, výtrusy válcovité až úzce ledvinovité, 4–6 × 1–2 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Evropa, Japonsko, Severní Amerika, Austrálie, Nový Zéland. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na odumřelém dřevě jehličnanů, zejména smrku, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně v SM–M, v klimaxových smrčinách až k horní hranici lesa. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Velmi podobný **bělochoroš drobný** (*Postia alni*) mává drobnější a světleji zbarvené plodnice, užší výtrusy a roste na odumřelém dřevě listnáčů.

BĚLOCHOROŠ KŘEHKÝ

Braunfleckender Saftporling / Drobnoporek kruchy
Postia fragilis (Fr.) Jülich / Syn.: *Oligoporus fragilis* (Fr.) Gilb. et Ryvarden / *Tyromyces fragilis* (Fr.) Donk / *Spongipellis fragilis* (Fr.) Murrill / *Spongiporus fragilis* (Fr.) A. David

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté až polorozlité, s klobouky polokruhovitými až římsovými, 2–8 cm širokými, až 2 cm tlustými, odstávajícími až 4 cm, na povrchu plstnatými až drsně chlupatými, slabě pásovanými, bělavými, pak světle rezavě hnědavými, po otláčení a ve stáří nabíhajícími do žlutookrové až oranžové či červeně hnědé. Rourky jsou bělavé, s hranatým ústím, které bývá ve stáří trhané a dosti velké, bělavé, po otláčení oranžovějící, červenající až hnědnoucí. Dužnina je bílá, později hnědnoucí. Chuť mírná. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy válcovité až ledvinovité, 4–6 × 1–2 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též na Sibiři. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na odumřelém dřevě jehličnanů, zejména smrku, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v SM–M, ale vystupuje až do nejvyšších poloh klimaxových horských smrčin. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Díky červenohnědemu zbarvení plodnic po otláčení dosti snadno poznatelný druh.

KORNATEC KARSTENŮV

Nördlicher Höckerrindenpilz / Płaszczek gruzelkowy
Dacryobolus karstenii (Bres.) Oberw. ex Parmasto / Syn.:
Tubulicrinis karstenii (Bres.) Donk / *Stereum karstenii* Bres.

POPIS: Plodnice jsou rozlité, pevně připojené k substrátu, srůstající z menších částí, blanité, cca 0,1 cm tlusté, krémové nebo žlutookrové, později hnědookrové, na přirůstajícím okraji jemně štětinkaté, bělavé. Dužnina má výrazně okurkovou vůni, někdy i méně výraznou, ale příjemnou ovocnou vůni. Výtrusy jsou ledvinovitěho tvaru, neamyloidní, 4,5–6 × 1,2–1,5 μm velké, typické jsou též dlouhé inkrustované cystidy v hymeniu. **DOBA RŮSTU:** IV–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti vzácně, na odkorněném dřevě jehličnanů, zejména na ležících kmenech a větvích borovice a smrku, od nížiny do podhůří. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v jehličnatých lesích v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný a dost vzácný **hrbolatník vonný** (*Cystostereum murrayi*), rostoucí na jehličnanech (typicky na jedli a smrku), ale často též na listnáčích, je nápadný svou velmi výraznou kokosovou vůní (z Krkonoš je znám i z nadmořské výšky 1300 m n. m. ze Zlatého návrší). **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** NT

CHOROŠ ZIMNÍ (CHOROŠ POLOPLÁSTVOVÝ)

Winter-Stielporling / Żagiew zimowa
Polyporus brumalis (Pers.) Fr. / Syn.: *Polyporus subarcularius* (Donk) Bondartsev

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, se středovým třeněm. Klobouk 2–6 cm široký, nízce vyklenutý až na středu lehce vmáčklý, s okrajem dlouho podvinutým, zpočátku jemně chlupatě plstnatý, ale velmi brzy lysý, po celém povrchu rovnoměrně hnědý, tmavě hnědý, šedohnědý až červenohnědý. Rourky s ústím okem viditelným (2–4 na 1 mm), hranatým, krémově bělavým, trochu lesklým, až ve stáří potrhaným. Třeň je 2–6 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm tlustý, válcovitý, o něco světlejší než klobouk, v mládí jemně vločkatý, olysávající. Dužnina je bílá, tuhá. Výtrusy válcovité, 6–7 × 1–1,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, maximum X–XI a II–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na mrtvém dřevě listnáčů, zejména buku a břízy, výjimečně i jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně, zejména v bučinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Velmi podobný **choroš brvitý** (*Polyporus ciliatus*) má ústí rourek okrouhlé a velice drobné (5–7 na 1 mm), rozeznatelné až pod lupou. Další podobný **choroš plástvový** (*Polyporus arcularius*) má naopak ústí rourek velké, plástvovitě protažené (1–2 na 1 mm), a jeho plodnice jsou žlutohnědě zbarvené.

CHOROŠ MĚNLIVÝ

Löwengelber Stielporling / Żagiew zmienna
Polyporus varius (Pers.) Schwein. / Syn.: *Polyporus nummularius* (Bull.) Fr.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, s výstředným až postranním třeněm, s klobouky ploše vyklenutými až mírně prohloubenými, 2–10 cm širokými, lysými, žlutookrovými až žlutohnědavými, často paprskovitě žíhanými. Rourky jsou až 0,2 cm vysoké, na třeň sbíhavé, s drobným, okrouhlým až hranatým ústím, které je světle okrové až krémové, ve stáří špinavě hnědé. Třeň je 1–4 cm dlouhý, 0,4–1 cm tlustý, nahoře zprvu krémový až světle hnědý, s výrazně ohraničenou sametovou černou bází, ve stáří celý černající. Dužnina je bělavá až hnědavá, tuhá, korkovitá. Výtrusný prach bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 8,5–12 × 2,5–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířen široce po celé severní polokouli, uváděn od rovníku (Borneo) až za polární kruh (finské Laponsko). **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na živých, častěji mrtvých kmenech, pařezech a větvíčkách listnáčů, zejména buku, od nížiny až vysoko do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v bučinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný **choroš černonohý** (*Polyporus melanopus*) má tmavší, v mládí jemně sametově plstnatý až vločkatý klobouk, delší třeň, kratší výtrusy a roste často na dřevě ukrytém v půdě.

CHOROŠ ČERNONOHÝ

Schwarzfuß-Stielporling / Żagiew ciemnonoga
Polyporus melanopus (Pers.) Fr. / Syn.: *Polyporus groenlandicus* M. Lange et L. Hansen

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, se středovým nebo výstředním třeněm, s kloboukem vyklenutým, později zřetelně vmáčklým, 3–10 cm širokým, sametovým nebo i jemně vločkatým, pak olysávajícím, šedobělavým, kožovým, hnědavým až světle šedohnědým. Rourky jsou bílé nebo bělavé, na třeh sbíhavé, s velmi drobným okrouhlým ústím. Třeň je 1–6 cm dlouhý, 0,5–2 cm tlustý, válcovitý, zprvu světlý, ale brzy tmavnoucí do hnědočerna, zprvu sametově plstnatý, olysávající. Dužnina je bílá, korkovitá, s příjemnou vůní. Výtrusy válcovitě elipsoidní, 6–9 × 3–4 μm velké, generativní hyfy s přezkami. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule a v mírném pásu jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na živých i mrtvých kořenech listnáčů, zřídka i jehličnanů, velmi často na dřevě ukrytém v půdě, řidčeji i na dřevě povrchovém, obvykle ve skupinách či malých trsech, od nížiny až do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v listnatých lesích v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlý. Velmi podobný a rovněž nejedlý **choroš smolonoš** (*Royoporus badius*) má lesklý, hladký, kaštanově hnědě zbarvený klobouk, krátký výstředný či postranní třeň, nemá přezky na generativních hyfách a roste běžně na ležících kmenech listnáčů.

CHOROŠ ŠUPINATÝ

Schuppiger Stielporling / Żagiew łuskowata
Polyporus squamosus (Huds.) Fr. / Syn.: *Bresadolia squamosa* (Huds.) Teixeira / *Polyporus retirugis* (Bres.) Ryvarden

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, s postranním třeněm. Klobouk 5–50 cm široký, polokruhovitý až vějířovitý, krémový, žlutý či okrový, pokrytý soustřednými, přitisklými, okrově hnědými až tmavohnědými šupinami. Rourky jsou na třeh sbíhavé, s ústím protáhlým, hranatým, krémovým až světle žlutým. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 2–6 cm tlustý, zavalitý, nahoře světlý, dole tmavohnědý až černý, jemně plstnatý, často dolíčkovitě rozpraskávající. Dužnina je světlá, s okurkově moučnou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 11–15 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule a v jižní Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na živých a pak i mrtvých kmenech a pařezech listnáčů, zejména buku, javoru, ořešáku či vrby, od nížiny až do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně na pařezech a kmenech listnáčů v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlý (v mládí). Velmi podobný **choroš štětičkatý** (*Polyporus tuberaster*) má menší, tenčí a bledší plodnice, šupiny na klobouku tvořené slepenými štětičkami stojícími kolmo k povrchu klobouku a póry zpravidla sbíhající až k bázi třeně.

CHOROŠ SMOLONOHÝ

Schwarzfußporling / Żagiew kasztanowa
Royoporus badius (Pers.) A. B. De / Syn.: *Polyporus badius* (Pers.) Schwein. / *Polyporellus badius* (Pers.) Imazeki

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, s výstředným až postranním třeněm, s klobouky okrouhlými až vějířovitými, plochými až vtačenými, 3–20 cm širokými, hladkými, lesklými, zbarvenými červenavě hnědě, kaštanově hnědě až černohnědě. Rourky jsou až 0,3 cm vysoké, na třeh sbíhavé, s velmi drobným okrouhlým ústím, které je krémové až nahnědlé. Třeň je 1–5 cm dlouhý, 0,5–2 cm tlustý, válcovitý, tmavohnědý až černý, plstnatý. Dužnina je bílá, korkovitá, s příjemnou vůní. Výtrusy válcovitě elipsoidní, 7–9 × 3,5–5 μm velké, generativní hyfy bez přezek. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na živých i mrtvých kmenech, pařezech a větvích listnáčů, zejména buku a vrby, od nížiny až do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v SM(–M), zejména v bučinách, nalezen například v lese na Rýchorách v Suchém dole na horním okraji vápencového lomu ve výšce 800 m n. m. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Velmi podobný nejedlý **choroš černonohý** (*Polyporus melanopus*) má nelesklý, v mládí jemně sametově plstnatý až vločkatý klobouk, ve stáří olysávající, kožově až šedohnědě zbarvený, delší a stíhlejší třeň, přezky na generativních hyfách a roste často na dřevě ukrytém v půdě.

SÍTKOVEC NAČERVENALÝ

Rötender Blätterwirrling / Gmatwica chropowata
Daedaleopsis confragosa (Bolton) J. Schröt. / Syn.:
Daedalea confragosa (Bolton) Pers. / *Lenzites confragosa*
(Bolton) Pat. / *Trametes confragosa* (Bolton) Jørst.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté až dvouleté, kloboukaté, s klobouky často střechovitě uspořádanými, 5–12(–20) cm širokými, radiálně rýhovanými, jemně sametově plstnatými, olysávajícími, soustředně pásovanými, okrovými, hnědými až červenavě hnědými, ve stáří černajícími, s přirůstajícím okrajem bělavě krémovým. Rourky jsou až 1,5 cm vysoké, tlustostěnné, s ústím labyrinticky až lupenovitě uspořádaným, v mládí šedobílým, otláčením růžovějícím, pak hnědnoucím. Dužnina je světle okrová až hnědavá, korkovitá. Výtrusný prach je bílý. Výtrusy válcovité, srpovitě prohnuté, 8–11 × 2–2,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum III–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na živých i mrtvých kmenech a větvích listnáčů, zejména vrby, břízy, olše, jeřábu a buku, od nížiny až vysoko do hor. Parazit, pak saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM–M, zejména na vrbě a olši. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný **sítkovec dubový** (*Daedalea quercina*) nemá růžovějící a hnědnoucí ústí rourek, způsobuje hnědou hnilobu a roste na dubu.

HLINÁK ČERVENAJÍCÍ

Zimtfarbener Weichporling / Miękusz rabarbarowy
Hapalopilus rutilans (Pers.) P. Karst. / Syn.: *Hapalopilus*
nidulans (Fr.) P. Karst. / *Phaeolus rutilans* (Pers.) Pat.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, širokou plochou k substrátu přirostlé, s klobouky boulovitými, pak ledvinovitými, 3–10 cm širokými, až 3 cm tlustými, odstávajícími až 7 cm, s ostrým okrajem, jemně sametově plstnatými, olysávajícími, zbarvenými okrově či skořicově oranžově až skořicově hnědě. Rourky jsou až 1,5 cm vysoké, s drobným mnoháuhelníkovým ústím, které je okrově až skořicově. Dužnina je světle skořicová, zprvu měkká. Výtrusy elipsoidní, 3,5–5 × 2–3 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na položivých i odumřelých kmenech i větvích listnáčů i jehličnanů, zejména dubu, buku, jeřábu, břízy a vzácněji i jedle, od nížiny až vysoko do hor. Slabý parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobná, rovněž dosti hojná a nejedlá **outkovka rumělková** (*Pycnoporus cinnabarinus*) je mnohem živěji, rumělkově červeně zbarvená.

OUTKOVKA MĚKKÁ

Großporige Tramete / Jamczatka wielkopora
Datronia mollis (Sommerf.) Donk / Syn.: *Daedaleopsis*
mollis (Sommerf.) P. Karst.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, polorozlité až rozlité, široké i 50 cm, kožovitě tuhé, s klobouky na horní straně rozlité části škeblovitými nebo římsovitými, až 0,5 cm tlustými, jemně plstnatými, olysávajícími, soustředně pásovanými, tmavohnědými až skoro černými, s přirůstajícím okrajem bílým. Rourky jsou až 0,5 cm vysoké, tlustostěnné, s protaženým hranatým až labyrintickým ústím, které je šedobílé, pak šedohnědé, otláčením hnědnoucí. Dužnina je okrově hnědavá, od plsti oddělená tenkou černou linií, maximálně 0,3 cm tlustá. Výtrusný prach je bílý. Výtrusy válcovité, 8–11 × 3–4 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum III–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní a zřejmě i jižní polokoule, ale i ve vysokých horách v tropických oblastech. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, někdy na živých, ale většinou na již odumřelých kmenech a větvích listnáčů, zejména buku, výjimečně i jehličnanů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof nebo i parazit lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména v bučinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobný **sítkovec načervenalý** (*Daedaleopsis confragosa*) má rovněž protažená až labyrintická ústí rourek, ale vytváří standardně kloboukaté plodnice.

OUTKOVKA RUMĚLKOVÁ

Nördlicher Zinnoberschwamm / Gęstoporek cynobrowy
Pycnoporus cinnabarinus (Jacq.) P. Karst. / Syn.:
Trametes cinnabarina (Jacq.) Fr. / *Fabiosporus*
cinnabarinus (Jacq.) Zmitr.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, většinou bokem přirostlé, kožovitě tuhé, s klobouky polokruhovitými či římsovíty, někdy střechovitě uspořádanými, 2–10(–13) cm širokými, až 2 cm tlustými, nepásovanými, hrboilatými, jemně plstnatými, zbarvenými mrkvově až rumělkově červeně, ve stáří a za sucha světleji. Rourky jsou téměř 1 cm vysoké, s hranatým ústím, které je rumělkově červené, nevybledávající. Dužnina je oranžově červená. Výtrusy válcovité až lehce ledvinovité, 6–7 × 2,5–3 µm velké.
DOBA RŮSTU: I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Široce rozšířena po celé severní i jižní polokouli. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na mrtvých kmenech a větvích listnáčů, zejména buku, jeřábu, třešně a břízy, zřídka i na jehličnanech, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně na různých listnáčích v SM, jen zřídka i v M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný **hlinák červenající** (*Hapalopilus rutilans*) je zbarvený skořicově hnědě a má plodnice za čerstva měkké.

OUTKOVKA HRBATÁ

Buckel-Tramete / Wrośniak garbaty
Trametes gibbosa (Pers.) Fr. / Syn.: *Lenzites gibbosa*
(Pers.) Hemmi / *Pseudotrametes gibbosa* (Pers.)
Bondartsev et Singer

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, kloboukaté, s klobouky bokem nebo i spodkem přirostlými, polokruhovitými až římsovíty, často s hrbolem, 5–20 cm širokými, 1–4 cm tlustými, jemně plstnatými, olýsávajícími, soustředně pásovanými, hrboilatými, bělavými až krémovými, ve stáří pak béžově až šedavě nahnědlými, od středu často sytě zelenými od vrstvy zelených řas. Rourky jsou až 2 cm vysoké, s výrazně paprscitě protaženým ústím, které je bělavé, krémové až okrově žluté. Dužnina je bílá, korkovitá, do 0,3 cm tlustá. Výtrusný prach je bílý. Výtrusy válcovité až elipsoidní, 3,5–5 × 2–2,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, někdy na živých, ale většinou na již odumřelých kmenech listnáčů, zejména buku a habru, od nížiny až do hor. Saprotrof nebo i parazit lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná **outkovka chlupatá** (*Trametes hirsuta*) má jen drobná ústí rourek a je hustě pokrytá tuhými chlupy, další podobná **outkovka pýřitá** (*Trametes pubescens*) má rovněž jen drobná ústí rourek, ale na rozdíl od outkovky chlupaté je jen v mládí jemně plstnatá, pak olýsalá, jen nezřetelně pásovaná, a má tenčí, od hmyzu často brzy poškozené plodnice.

OUTKOVKA CHLUPATÁ

Striegelige Tramete / Wrośniak szorstki
Trametes hirsuta (Wulfen) Pilát / Syn.: *Polyporus*
fagicola Velen.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté až dvouleté, kloboukaté, s klobouky polokruhovitými až římsovíty, 4–12 cm širokými, až 1 cm tlustými, na povrchu velmi hrubě štětinatými, soustředně pásovanými, bělavými až krémovými, pak také šedými a převážně při okraji i žlutavě hnědými, ve stáří zelenými od řas. Rourky jsou až 0,5 cm vysoké, s drobným okrouhlým až hranatým ústím, které je bělavé, krémové, později šedé. Dužnina je dvouvrstevná, nahoře pod pokožkou našedlá a měkká, dole nad rourkami bílá a korkovitá. Výtrusný prach je bílý se žlutavým odstínem. Výtrusy válcovité až ledvinovité, 6–9 × 2–2,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena rovnoměrně téměř po všech světadílech, snad s výjimkou tropických oblastí Afriky a Jižní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, někdy na dřevě živých, ale většinou již odumřelých listnáčů, zejména buku, výjimečně i jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotrof nebo i parazit lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména v bučinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **outkovka pýřitá** (*Trametes pubescens*) je jen v mládí jemně plstnatá, pak olýsalá, a má tenčí, krémově zbarvené a jen nezřetelně pásované plodnice, které jsou často brzy poškozené hmyzem.

OUTKOVKA PESTRÁ

Schmetterlings-Tramete / Wrośniak różnobarwny
Trametes versicolor (L.) Lloyd

POPIS: Plodnice jsou jednoleté až dvouleté, kloboukaté, zpravidla střešovitě uspořádané, s klobouky polokruhovitými až vějířovitými, s okrajem ostrým, bělavým, 2–8 cm širokými, až 0,5 cm tlustými, na povrchu jemně sametovými, hedvábitě lesklými, ve stáří zelenými od řas, soustředně pásovanými, s pásy žlutavými, šedými, okrově hnědými, červenohnědými, šedomodrými až černými. Rourky jsou až 0,3 cm vysoké, s drobným hranatým ústím, které je bílé až světle okrové. Dužnina je bílá až krémová. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy válcovité až ledvinovité, 5–7 × 1,5–2,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena rovnoměrně téměř po všech světadílech. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na živých i mrtvých kmenech, větvích a pařezech listnáčů, zejména buku, dubu, habru, břízy, olše či vrby, výjimečně i jehličnanů, zejména smrku, od nížiny až do hor. Parazit, následně i saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně na různých listnáčích v SM, méně často v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Velmi podobná **outkovka pásovaná** (*Trametes ochracea*) má masitější plodnice, pouze se žlutavými, okrovými až hnědými pásy na klobouku. Obdobně pásovaná **outkovka chlupatá** (*Trametes hirsuta*) má plodnice na povrchu chlupaté až hrubě štětinaté.

TROUDNATEC KOPYTOVITÝ

Echter Zunderschwamm / Hubiak pospolity
Fomes fomentarius (L.) J. Kickx f. / Syn.: *Pyropolyporus fomentarius* (L.) Teng

POPIS: Plodnice jsou víceleté, kloboukaté, s klobouky kopytovitými, 5–50 cm širokými, až 25 cm tlustými, soustředně pásovanými, zbarvenými šedě, šedo-hnědě až okrově hnědě. Rourky jsou až 1 cm vysoké, s drobným okrouhlým ústím, které je krémové až okrově šedé, po otlacení tmavnoucí. Dužnina je okrově hnědá až rezavá, korkovitá, s „jádreem“ tvořeným společně pletivem houby a hostitele, s okurkovou až okurkově moučnou vůní. Výtrusy válcovité, 14–20 × 5–7 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na živých i mrtvých kmenech a pařezech listnáčů, zejména buku, břízy a topolu, od nížiny až vysoko do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v bučinách v SM, méně často v M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Z dužniny (jádra) se dříve získával troud, který se používal jako zápalná „houbička“ při zakládání ohně a při střešbě z mušket a také v lidové medicíně. Plodnice obsahují látky, které mají výrazné antibiotické a protinádorové vlastnosti. Některé plošší plodnice troudnatce kopytovitého mohou být podobné **lesklokorce plošké** (*Ganoderma applanatum*), která postrádá „jádro“ a jejíž bělavé ústí rourek na omak nápadně hnědne.

HOUŽEVNATEC PŘIVÁZLÝ

Harziger Sägeblättling / Twardziak lepki
Neolentinus adhaerens (Alb. et Schwein.) Redhead et
Ginns / Syn.: *Lentinus adhaerens* (Alb. et Schwein.) Fr.
/ *Lentinus pulverulentus* (Scop.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–7 cm, v mládí je vyklenutý, pak prohloubený až téměř nálevkovitý, s okrajem v mládí podvinutým a slabě rýhovaným, jemně vrostle plstnatý, výrazně lepkavý, béžově až okrově hnědavý. Lupeny jsou bílé až krémově nažloutlé, později hnědavě skvrnitě, tlusté, vykrojené až sbíhavé na třeň, se zoubkatě brvitým, lepkavým, bělavým ostřím, někdy pokrytým žlutočervenavými pryskyřičnatými kapkami. Třeň je středový až výstředný, 2,5–5 cm dlouhý, 0,4–1 cm tlustý, prohnutý, bělavý, pak světle okrový až hnědavý, jemně plstnatý, za čerstva lepkavý, někdy obalený bílou myceliovou plstí. Dužnina je bělavá, s příjemnou pryskyřičnou vůní. Chuť svíravá a hořká. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidně válcovité, hladké, neamyloidní, 6–10 × 2,5–3,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na padlých kmenech a větvích jehličnanů, zejména smrku a jedle, zpravidla v malých třešch, od pahorkatiny až do hor. Saprotrof lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný, rovněž na jehličnanech rostoucí a nejedlý **houžovec bobří** (*Lentinellus castoreus*) mívá tmavě hnědý klobouk, silně palčivou chuť a výtrusy slabě amyloidní.

HOUŽEVNATEC ŠUPINATÝ

Schuppiger Sägeblättling / Twardziak łuskowaty
Neolentinus lepideus (Fr.) Redhead et Ginns / Syn.:
Lentinus lepideus (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 5–14 cm, v mládí je vyklenutý, pak i mírně prohloubený, s okrajem podvinutým a plstnatým, jinde pokrytý velkými okrově hnědými šupinami na bělavě žlutavém podkladu. Lupeny jsou bílé až krémové, ve stáří od okraje často citronově žloutnoucí, s hrubě zubatým ostřím, tlusté, dosti řídké, široce připojené až sblíhavé na třeh. Třeň je středový až mírně výstředný, 3–10 cm dlouhý, 1–3 cm tlustý, bílý, pod blanitým, záhy mizejícím prstenem hrubě odstále hnědě šupinatý, na bázi hnědý až černohnědý. Dužnina je bělavá, tuhá, s příjemnou, nasládlé jablečně-anýzovou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovité, hladké, neamyloidní, 8–15 × 3,5–5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též je udáván z Bornea a Austrálie. **STANOVISTĚ V ČR:** Roztroušeně, na mrtvém dřevě jehličnanů, zřídka i listnáčů, často na opracovaném dřevě na mostech a plotech, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, zejména na výslunných místech na smrkových a borových pařezech a opracovaném dřevě. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný, rovněž na jehličnanech rostoucí a nejedlý **houževnatec přívázlý** (*Lentinellus adhaerens*) má nahořklou dužninu a nešupinatý, okrově hnědý klobouk.

BRÁNOVITEC JEDLOVÝ

Gemeiner Violettporling / Niszczyk iglastodrzewny
Trichaptum abietinum (Dicks.) Ryvarden / Syn.:
Hirschioporus abietinus (Pers.) Donk / *Trametes*
abietina (Dicks.) Pilát

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, polorozlité až rozlité, tence kožovité, s klobouky ledvinovitými, římsovými či střechovitými, 1–4 cm širokými, až 0,3 cm tlustými, bělavými, šedavými, později i hnědavými, často zelenými od řas, soustředně pásovanými, s povrchem zprvu plstnatě štětinatým, s okrajem bledým, za čerstva nafialovělým. Rourky jsou až 0,2 cm vysoké, s drobným, okrouhlým až hranatým, ve stáří potrhaným ústím, které je fialové, pak fialově hnědé. Dužnina je dvouvrstevná, nahoře pod pokožkou bělavá a měkká, dole nad rourkami tmavohnědá a voskovitě rosolovitá. Výtrusný prach je bílý. Výtrusy válcovité až ledvinovité, 6–7,5 × 2–3,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířen téměř rovnoměrně po celé severní polokouli, snad s výjimkou tropických oblastí. **STANOVISTĚ V ČR:** Hojně, na mrtvém dřevě jehličnanů, zejména smrku, zřídka i listnáčů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** SM–M, hojně. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **bránovítec hnědofialový** (*Trichaptum fuscoviolaceum*) roste zejména na borovici a jeho rourky přecházejí i na okraji plodnice v lišty. Další podobný **bránovítec dvoutvarý** (*Trichaptum bifforme*) roste na dřevě listnáčů a má jednovrstevnou dužninu, tj. bez rosolovité vrstvy mezi dužninou a rourkami.

LESKLOKORKA PLOSKÁ

Flacher Lackporling / Lakownica spłaszczona
Ganoderma applanatum (Pers.) Pat. / Syn.:
Ganoderma lipsiense (Batsch) G. F. Atk.

POPIS: Plodnice jsou víceleté, kloboukaté, kopytovité, 10–60 cm široké, až 8 cm tlusté, soustředně pásované, šedohnědé až skořicově hnědé, s okrajem bílým, s povrchem často poprášeným hnědým výtrusným prachem. Rourky jsou maximálně 2 cm vysoké, s drobným okrouhlým ústím, které je zprvu bílé, po otláčení a ve stáří hnědnoucí. Dužnina je hnědá, korkovitá, s houbovou vůní. Výtrusný prach hnědý, výtrusy válcovité, 7–9 × 4,5–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Téměř po celé Zemi. **STANOVISTĚ V ČR:** Hojně, na živém i mrtvém dřevě listnáčů, zřídka i jehličnanů, od nížiny až vysoko do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na kmenech a pařezech buku, břízy či olše v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Na hymenoforu plodnic bývají často háčky mušky bejlomorky (*Agathomyia wankowiczii*) v podobě drobných kuželovitých výrůstků s okrouhlým otvorem. Plodnice obsahují látky, které mají výrazné antibiotické a protinádorové vlastnosti. Některé plodnice lesklokorky ploské mohou být podobné plošším plodnicím **troudnatce pásovaného** (*Fomes fomentarius*), který však má na řezu dužninou dobře rozeznatelné „jádro“, tvořené společně pletivem houby a hostitele, a u nějž ústí rourek na omak nápadně nehnědne.

LESKLOKORKA JEHLIČNANOVÁ

Dunkler Tannen-Lackporling / Lakownica brązowoczarna
Ganoderma carnosum Pat. / Syn.: *Ganoderma atkinsonii* H. Jahn et al.

POPIS: Plodnice jsou jednoleté. Klobouk má průměr 5–25 cm, je ledvinovitý až vějířovitý, až 3,5 cm tlustý, soustředně pásovaný, pokrytý tmavě vínově hnědou až purpurově černohnědou kůrou, s okrajem v mládí bílým, dále žlutým až oranžovým. Rourky s drobným, okrouhlým až hranatým ústím, které je bělavě krémové, později okrově hnědavé. Třeň je boční či postranní, 1–12 cm dlouhý, 0,8–4 cm tlustý, válcovitý, pokrytý lesklou, tmavě vínově hnědou až černohnědou kůrou. Dužnina je krémová až hnědavá, korkovitá. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy válcovité, 10–13 × 7–8,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dostí vzácně, na živých i mrtvých kmenech a pařezech jehličnanů, zejména jedle, velmi zřídka i na listnáčích, od nížiny až do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v SM, byla například nalezena u Hořejšího Vrchlabí na borovici lesní. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Plodnice obsahují látky, které mají výrazné antibiotické a protinádorové vlastnosti, obdobně jako tomu je u podobné **lesklokorky lesklé** (*Ganoderma lucidum*), která je ale o něco světleji zbarvená, má menší výtrusy a roste na dubu, nebo u **lesklokorky ploché** (*Ganoderma applanatum*), která nemá vůbec vyvinutý třeň a postrádá výrazné lesklou kůru na povrchu klobouku.

KOŘENOVNÍK VRSTEVNATÝ

Gemeiner Wurzelschwamm / Korzeniowiec wieloletni
Heterobasidion annosum (Fr.) Bref. / Syn.: *Polyporus annosus* Fr. / *Ungulina annosa* (Fr.) Pat.

POPIS: Plodnice jsou víceleté, kloboukaté, porozlité i rozlité, voskovité, s klobouky polokruhovitými až římsovitými, 3–20 cm dlouhými, do 3 cm tlustými, soustředně pásovanými, zbarvenými šedě až kaštanově hnědě, ve stáří až černými, s okrajem bělavým, s povrchem hladkým, hrbolatým. Rourky až 0,6 cm vysoké, s ústím drobným, okrouhlým až potrhaným, bílým až krémovým. Dužnina je okrově bělavá, v mládí šťavnatá, pak korkovitá. Výtrusy téměř kulovité, jemně ostnitě bradavčité, 4,5–6,5 × 3,5–4,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířen po celé severní polokouli, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kořenech a spodcích kmenů živých i mrtvých stromů, zpravidla jehličnanů, někdy i listnáčů, od nížiny až vysoko do hor. Parazit lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy hojně v jehličnatých lesích v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Nově byl tento taxon rozdělen do tří jen obtížně makroskopicky odlišitelných druhů: **Kořenovník smrkový** (*Heterobasidion parviporum*) má mít oproti kořenovníku vrstevnatému drobnější ústí rourek, na okraji klobouku výraznou plst' a preferuje smrk. **Kořenovník jedlový** (*Heterobasidion abietinum*) má též drobné ústí rourek, ale jemnější plst' na okraji klobouku, a preferuje jedlí.

PEVNÍK KORKOVITÝ

Rötender Runzel-Schichtpilz / Skórnik pomarszczony
Stereum rugosum Pers. / Syn.: *Haematostereum rugosum* (Pers.) Pouzar

POPIS: Plodnice jsou víceleté, rozlité, korkovitě dřevnaté, často tvořící rozsáhlé povlaky, na horním okraji s úzkými, hnědými, římsovitě uspořádanými protáhlými kloboučky s bělavým okrajem, soustředně pásovanými, jemně plstnatými. Rozlité část je hladká, hrbolkatá, za vlhka žlutookrová až fialově hnědavá, po poranění červenající, za sucha šedookrová až bělavě šedá, po navlhčení červenající. Dužnina je okrová. Výtrusy elipsoidně válcovité, amyloidní, hladké, 7–12 × 3–4,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, ale též například na Borneu, Šalamounových ostrovech, v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na mrtvém dřevě listnáčů, zejména buku, habru, dubu, lísky či olše, od nížiny až do hor. Parazit, pak saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména v bučinách v SM, spíše roztroušeně v M, zejména v olšinách. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Červenající plodnice má i **pevník dubový** (*Stereum gausapatum*), který je mnohem výrazněji kloboukatý, zespodu nikoliv šedavě zbarvený, a roste výhradně na dubech. Rovněž podobný **pevník krvavějící** (*Stereum sanguinolentum*) má plodnice s klobouky šedohnědými a roste na jehličnanech.

PEVNÍK KRVAVĚJÍCÍ

Blutender Nadelholz-Schichtpilz / Skórnik krwawiący

Stereum sanguinolentum (Alb. et Schwein.) Fr. / Syn.:

Haematostereum sanguinolentum (Alb. et Schwein.) Pouzar

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, rozlité až polorozlité, zprvu ostrůvkovité, pak vzájemně srůstající, často i 30 cm široké, jen 0,05 cm tlusté, kožovité, s klobouky vytvářenými římsovitě až vějířovitě na horním okraji plodnice, žlutohnědými, hnědě skořicovými až šedohnědými s bělavým okrajem, soustředně pásovanými, jemně plstnatě pýřitými. Spodní strana klobouků a rozlité část je hladká, hrbokatá, krémově hnědá až šedohnědá, často až šedofialová, po poranění krvavě červenající. Dužnina je hnědavá. Výtrusy elipsoidně válcovité, amyloidní, hladké, 7–11 × 2–3,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířen téměř po celé severní polokouli, s výjimkou tropického pásu, též v Argentině a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na živých i mrtvých kmenech a větvích jehličnanů, zejména smrku, od nížiny až do hor. Parazit, pak saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Červenající plodnice má i **pevník dubový** (*Stereum gausapatum*), který je výrazněji kloboukatý, zespodu nikoliv šedavě zbarvený, a roste výhradně na dubech. Podobný **pevník korkovitý** (*Stereum rugosum*) má plodnice více rozlité, šedobéžové, korkovitě dřevnaté, po navlhčení rovněž červenající, a roste na mrtvém dřevě listnáčů.

PEVNÍKOVEC ZTLUSTLÝ (PEVNÍK HORSKÝ)

Braunfilziger Fichten-Schichtpilz,

Fichten-Amyloidschichtpilz / Skórniczek świerkowy

Amylostereum areolatum (Chaillet ex Fr.) Boidin / Syn.:

Thelephora areolata Chaillet ex Fr. / *Lloydellopsis areolata* (Chaillet) Pouzar

POPIS: Plodnice jsou rozlité nebo častěji polorozlité, kožovitě korkovité, s klobouky vytvořenými na horním okraji této polorozlité části, škeblovitými nebo až protáhle římsovitými, 2–10 cm dlouhými, 0,1–0,2 cm tlustými, na povrchu sametovými až tlustě plstnatými, zbarvenými červenavě hnědě až tmavohnědě, s okrajem bělavým. Zespodu a na rozlité plodnici je povrch hladký, místy však hrbokatý, v mládí a za vlhka šedofialový až hnědofialový, později až purpurově hnědý, za sucha okrově hnědý, často bělavě ojíňený. Dužnina je hnědavá, od plsti oddělená tenkou černohnědou linií. Výtrusy válcovité elipsoidní, amyloidní, 5–8 × 2,5–3 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Asie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na odumřelém dřevě a kůře smrku, velmi zřídka i jiných jehličnanů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, ale vzácnější **pevníkovec tenký** (*Amylostereum chailletii*) má tenčí plodnice (stěží 0,1 cm tlusté) s menšími, téměř hladkými klobouky a roste hlavně na mrtvém dřevě jedlí, řidčeji jiných jehličnanů.

PEVNÍKOVEC TENKÝ (PEVNÍK CHAILLETŮV)

Tannen-Schichtpilz, Tannen-Amyloidschichtpilz /

Skórniczek jodłowy

Amylostereum chailletii (Pers.) Boidin / Syn.:

Thelephora chailletii Pers. / *Lloydellopsis chailletii* (Pers.) Pouzar

POPIS: Plodnice jsou rozlité nebo častěji polorozlité, měkce voskovité, s klobouky vytvořenými na horním okraji této polorozlité části, často protáhle římsovitými, 3–10 cm dlouhými, méně než 0,1 cm tlustými, na povrchu jen velmi jemně plstnatými nebo až hladkými, zbarvenými rezavě až tmavohnědě, s okrajem bělavým. Zespodu a na rozlité plodnici je povrch hladký, místy hrbokatý, šedofialový až hnědofialový. Dužnina je hnědavá, od plsti neoddělená tenkou černohnědou linií. Výtrusy válcovité nebo úzce elipsoidní, amyloidní, 6–7,5 × 2,5–3 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. Stanoviště v ČR: Roztroušeně, na odumřelém dřevě a kůře jedle, zřídka i jiných jehličnanů (smrk, borovice, jalovec, douglaska), od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, o něco hojnější **pevníkovec ztlustlý** (*Amylostereum areolatum*) má poněkud tlustší plodnice (často více než 0,1 cm tlusté) s většími plstnatými klobouky a roste převážně na mrtvém dřevě smrků, řidčeji i jiných jehličnanů.

LŽIČKOVEC ŠIŠKOVÝ

Gemeiner Ohrlöffelstacheling / Szyszkolubka kolczasta
Auriscalpium vulgare Gray / Syn.: *Auriscalpium
auriscalpium* (L.) Kuntze / *Pleurodon fechtneri* (Velen.) Cejp

POPIS: Klobouk má průměr 1–2 cm, je ledvinovitý až kruhovitý, nízce sklenutý, žlutohnědý, hnědý až černohnědý, kožovitý, chlupatý, olysá-vající, na spodní straně hustě porostlý štíhle kuželovitými, špičatými, až 0,3 cm dlouhými, světle hnědavými, později až šedohnědými ostny. Třeň je většinou bočně přirostlý, 2–10 cm dlouhý, 0,1–0,4 cm tlustý, válcovitý, celý krátce štětinatý, hnědý, odspodu černající. Dužnina je bílá, tuhá, pružná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy skoro kulovité až široce elipsoidní, jemně bradavčité, amyloidní, 4,5–5,5 × 3–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** III–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na opadavých šiškách borovice, vzácněji i jiných jehličnanů, zpravidla ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf strobilíkolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen místy hojněji, pod borovicí lesní v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Díky ostnitému hymenoforu a růstu na borových šiškách je to velmi snadno poznatelný druh.

KORUNOKYJKA SVÍCNOVITÁ

Becherkoralle / Świecznica rozgałęziona
Artomyces pyxidatus (Pers.) Jülich / Syn.: *Clavicornona
pyxidata* (Pers.) Doty / *Clavicornona coronata* (Schwein.) Doty

POPIS: Plodnice jsou keříčkovité, bez třeně, 4–15 cm vysoké, 3–12 cm široké, se svícnovitě uspořádanými, několikanásobně větvenými, okrově žlutavými, později žlutavě hnědými až špinavě hnědými větvemi, na samém vrcholu korunkatými, tj. vytvářejícími malé prstovité lemované mističky. Dužnina je bělavá až žlutavá, rosolovitě voskovitá, s houbovou vůní. Chuť mírná, kořenitá až trochu palčivá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, amyloidní, 4–5 × 2–3 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě listnáčů, vzácněji jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotróf ligníkolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně, zpravidla na vlhčejších stanovištích ve smíšených lesích v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a rovněž nejedlá **kuřátka přímá** (*Ramaria stricta*) se zbarvují na poraněných místech do červenohněda, nemají korunkaté konce větvíček a jejich výtrusy jsou neamyloidní.

HOUŽOVEC HLEMÝŽDOVITÝ (HOUŽEVNATEC HLEMÝŽDOVITÝ)

Aniszähling / Twardówka anyżkowa
Lentinellus cochleatus (Pers.) P. Karst. / Syn.: *Lentinus
cochleatus* (Pers.) Fr. / *Lentinellus marcelianus* P.-A.
Moreau et P. Roux

POPIS: Klobouk má průměr 2–7 cm, v mládí je vyklenutý, pak uchovitý až hluboce nálevkovitý, tenký, s okrajem podvinutým, lysý, žlutohnědavý až světle červenohnědý. Lupeny jsou bělavé až hnědavé, s nepravdělně zubatým ostřím, úzké, husté, velmi dlouze sbíhavé na třeň. Třeň je výstředný až postranní, podélně brázditý, 2,5–10 cm dlouhý, 0,4–1 cm tlustý, smáčkly, šedavě hnědý až červenohnědý, dutý. Dužnina je bělavá až masově hnědavá, se silnou anýzovou vůní (u var. *inolens* bez vůně). Chuť mírná, anýzová. Výtrusný prach je bílý, výtrusy skoro kulovité, jemně bradavčité, amyloidní, 4–5 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule a rovněž v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na mrtvém dřevě listnáčů, zejména buku a dubu, vzácně i jehličnanů, v hustých trsech, od nížin až do hor. Saprotróf ligníkolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlý. Poněkud podobný, ale nejedlý **houžovec bobří** (*Lentinellus castoreus*) má ve stáří až tmavě hnědý klobouk, silně palčivou chuť a výtrusy jen slabě amyloidní.

KORÁLOVEC BUKOVÝ

Ästiger Stachelbart / Soplówka bukowa

Hericium coralloides (Scop.) Pers. / Syn.: *Hericium*

clathroides (Pallas) Pers. / *Hericium ramosum* (Bull.) Letell.

POPIS: Plodnice jsou kulovité korálovité, nepravidelně uspořádané, 10–30(–50) cm široké, bílé až krémové, ve stáří světle žlutookrové, měkké, přirůstají v jednom bodě třěnovitou bází, která se následně opakovaně bohatě větví; větve jsou zesponu a po stranách nepravidelně hustě pokryty šídlovitými ostny 0,5–1,5 cm dlouhými, směřujícími dolů a uspořádanými v několika řadách. Dužnina je bělavá, dosti tuhá, s nevýraznou nebo slabě kořenitou vůní. Chuť mírná, trochu nasládlá. Výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, amyloidní, 3,5–5 × 2,5–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též udáván z Austrálie a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, obvykle na odumřelých, zpravidla již značně rozložených stojících i ležících kmenech listnáčů, zejména buku, vzácněji jasanu, jilmu, habru, dubu, břízy, ořešáku, hrušně aj., zcela výjimečně i jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotrof, zřídka i parazit lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný, mnohem vzácnější **korálovec jedlový** (*Hericium alpestre*) má ostny uspořádané nikoliv hřebenovitě, ale ve svazečcích až na koncích jinak lysých větví, a roste zpravidla na jedli, řidčeji i na smrku; je rovněž jedlý, ale navržený k ochraně.

OSTNATEC KŘEHKÝ (OSTNATEČEK KŘEHKÝ)

Zarter Stachelrindenpilz / Ząbczak kruchy

Dentipellis fragilis (Pers.) Donk / Syn.: *Hericium fragile*

(Pers.) Kotl. / *Dentipellis echinospora* H. Furuk.

POPIS: Plodnice jsou rozlité, tvořící dlouhé povlaky, pevně přirostlé k dřevnímu substrátu, ale za sucha na okraji poněkud odchlípené, bílé až krémové, s tenkým blanitým subikulem, které je hustě porostlé tenkými, špičatými, měkkými, bělavými až krémovými, ve stáří až světle okrovými ostny, 0,5–1,5 cm dlouhými, směřujícími dolů. Dužnina ostnů je krémová, dosti měkká, za sucha křehká, s nevýraznou vůní i chutí. Výtrusy jsou téměř kulovité, jemně bradavčité, amyloidní, 4,5–6 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Asie, je udáván též z Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na padlých kmenech a větvích listnáčů, zejména buku, mnohem vzácněji dubu, habru, javoru či osiky, zejména od podhůří až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlý. Ostnatec svými ostny může připomínat korálovce (*Hericium*), ty však vytvářejí kompaktní, korálovitě větvené plodnice.

PEVNÍK DVOUBARVÝ

Zweifarbiger Schichtpilz / Skórnikówka białobrazowa

Laxitextum bicolor (Pers.) Lentz / Syn.: *Stereum fuscum*

(Schrad.) P. Karst. / *Stereum coffeatum* Berk. et M. A. Curtis

POPIS: Plodnice jsou jednoleté, polorozlité, někdy i rozlité, často vytvářející protáhlé povlaky, na horním okraji polorozlité části s klobouky římsovitými, až 0,3 cm tlustými, nezřetelně pásovanými, na povrchu jemně plstnatými, pak téměř hladkými, zbarvenými tabákově hnědě nebo rezavě, s přirůstajícím okrajem bělavým. Zesponu a na rozlité plodnici je povrch hladký, místy hrbokatý, zprvu křídově bílý až bělavě krémový, později krémově okrový až špinavě žlutavý. Dužnina je světle hnědá, měkce kožovitá. Výtrusy jsou bezbarvé, elipsoidní, jemně bradavčité, amyloidní, 3,5–6 × 2,5–3,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířen téměř po celé Zemi, včetně tropického pásu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejících kmenech a větvích listnáčů, nejčastěji buku, vzácněji dubu a dalších listnatých dřevin, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Zejména v submontánních bučinách, dosti vzácně. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Od ostatních pevníků (z rodu *Stereum*) se odlišuje dlouhými válcovitými gleocystidami se žlutým obsahem a také přítomností přezek.

KORNATKA MASOVÁ (KORNATKA ČERVENÁ)

Fleischroter Zystidenrindenpilz / Powłocznica cielista

Peniophora incarnata (Pers.) P. Karst. / Syn.:

Gloeocystidium incarnatum (Pers.) S. Ito

POPIS: Plodnice jsou zprvu ostrůvkovité, pak splývající v rozsáhlé povlaky, až 0,1 cm tlusté, pevně přirostlé ke dřevu, s okrajem přitisklým a třásnitým, rozpraskané, oranžové, s pletovým, okrovým, lososovým či hnědočerveným nádechem, na přírůstajícím okraji bělavé, s povrchem zprvu hladkým, pak hrbolkatým. Dužnina je ztuha voskovitá, za sucha korovitá. Výtrusy elipsoidně válcovité, neamyloidní, 8–12 × 3,5–5 µm velké, lamprocystidy i gleocystidy přítomny. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subtropickém až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na holém dřevě a kůře odumřelých listnáčů, zejména buku, dubu, olše, břízy, jasanu a lísky, zřídka i jehličnanů (smrk), od nížiny až vysoko do hor. Saprotrorf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smíšených lesích v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **kornatka oranžová** (*Peniophora aurantiaca*) roste výhradně na odumřelých větvích olše zelené nebo olše šedé a má podstatně větší výtrusy.

HOLUBINKA ČERNAJÍCÍ

Dickblättriger Schwärztäubling / Gołąbek czarniawy

Russula nigricans (Bull.) Fr. / Syn.: *Russula elephantina* (Bolton) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 6–20 cm, je vyklenutý, brzy na středu vmáčklý, pak až prohloubený, s okrajem dlouho podehnutým a hladkým, téměř suchý, jemně sametový, zprvu bílý až bělavý, pak hnědošedý až černohnědý. Lupeny jsou bělavé až krémové, po otlacení červenající, potom šednoucí a černající, velmi tlusté, řídké, přirostlé. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 1,5–4 cm široký, válcovitý, v mládí hustě ojněný, bělavý, ve stáří špinavě hnědý až hnědočerný. Dužnina je velmi tvrdá, bělavá, na řezu růžově až oranžově červenající, následně hnědnoucí a černající, se zemitým až ředkvovým pachem. Chuť mírná, trochu ředkvová, v lupenech někdy slabě palčivá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy vejčité až skoro kulovité, jemně bradavčité, se spojkami tvořícími neúplnou síť, 7–9 × 6–7,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v jižní Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých i listnatých lesích, od nížin až do hor. Mykorrhizní symbiont listnáčů i jehličnanů, zejména buku a smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně v SM(–M), zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **holubinka osmahlá** (*Russula adusta*) má hustší lupeny a dužninu zpravidla přímo šednoucí a pak černající (tedy nikoliv nejprve výrazně červenající).

HOLUBINKA AKVAMARÍNOVÁ

Schmalblättriger Weißtäubling / Gołąbek wąskoblaszkowy

Russula chloroides (Krombh.) Bres. / Syn.: *Russula*

delica var. *chloroides* (Krombh.) Killerm.

POPIS: Klobouk má průměr 5–15 cm, zprvu je vyklenutý, brzy vmáčklý, nakonec až široce nálevkovitě prohloubený, s okrajem dlouho podvinutým, bílý až světle okrově nažloutlý, s pokožkou jemně plstnatou, neslupitelnou. Lupeny jsou bělavé, často v blízkosti třeně s jemným modrozelenavým až akvamarínovým nádechem, husté, tuhé, vidlené, obloukovitě sbíhavé. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 1–3 cm široký, válcovitý, k bázi zúžený, bělavý, s modrozelenavým proužkem pod připojením k lupenům, velmi tvrdý a plný. Dužnina bílá, pomalu hnědnoucí, tuhá. Chuť mírná, v lupenech ale po chvíli palčivá. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy vejčité, s dlouhými ostny, s nečetnými spojkami, 8–11 × 7–9 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na sušších půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížin až do hor. Mykorrhizní symbiont dubu, buku, smrku i jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá po tepelné úpravě. Velmi připomíná velké palčivé bílé ryzce, jako je **ryzec pepřný** (*Lactarius piperatus*) nebo **ryzec plstnatý** (*Lactarius vellereus*), které roní mléko, a je také snadno zaměnitelná za rovněž jedlou, ale málo chutnou **holubinku bílou** (*Russula delica*), která má prořídlejší lupeny a postrádá jakékoliv modrozelené odstíny.

HOLUBINKA DOUPŇÁKOVÁ

Grauvioletter Reiftäubling / Gołąbek szary

Russula grisea (Batsch) Fr. / Syn.: *Russula palumbina* Quél. / *Russula columbaria* (Velen.)

POPIS: Klobouk má průměr 5–10 cm, zprvu je nízce sklenutý, pak plochý a na středu vmáčklý, nakonec často až široce nálevkovitý, rozmytě modrofialový až zelenofialový, někdy i šedozelený, na středu s okrově žlutými až rezavými skvrnami, s pokožkou za vlhka lesklou a lepkavou, lehce slupitelnou. Lupeny jsou bílé, pak krémové, husté, křehké a lámavé, s ostřím často rezavě skvrnitým. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 1–2,5 cm široký, válcovitý, bílý, někdy s růžově lilákovým odstínem, na bázi rezavě skvrnitý. Dužnina bílá, pod pokožkou světle růžově fialová. Chuť mírná, v lupenech někdy trochu palčivá. Výtrusný prach je sytě krémový, výtrusy široce elipsoidní až skoro kulovité, bradavčité, jen místy žebornaté, 6,5–8 × 6–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně na sušších neutrálních, ale i silně zásaditých půdách, ve světlých listnatých lesích, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont dubu, buku, habru i jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Nehojně v SM, zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **holubinka namodralá** (*Russula cyanoxantha*) má pružné, nelámavé lupeny a bílý výtrusný prach.

HOLUBINKA NAMODRALÁ

Frauentäubling / Gołąbek modrožółty

Russula cyanoxantha (Schaeff.) Fr. / Syn.: *Russula cutefracta* Cooke

POPIS: Klobouk má průměr 5–15 cm, zprvu je polokulovitý, pak plochý a na středu vmáčklý, modrý až fialový, s odstínem pleťově růžovým až masovým, někdy i jednobarevně olivově zelený (**holubinka namodralá zelená** – *Russula cyanoxantha* var. *pelteraeu*), na středu světlejší, někdy i do žluta vybledlý, s pokožkou za vlhka lesklou a lepkavou, slupitelnou jen při okraji klobouku. Lupeny jsou bílé, pak bělavé, husté, pružné a jakoby mastné, ve stáří rezavě skvrnité. Třeň je 5–12 cm dlouhý, 1,5–3 cm široký, válcovitý, bílý, někdy nařialovělý, na bázi rezavě skvrnitý. Dužnina bílá, pod pokožkou nařialovělá, s nenápadnou vůní. Chuť mírná, oříšková. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní až skoro kulovité, izolovaně bradavčité, 7–9 × 6–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule a na jihu Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, zejména v bučinách, doubravách a habřinách, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont listnatých i jehličnatých dřevin, zejména buku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v bučinách v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **holubinka doupňáková** (*Russula grisea*) má lámavé lupeny a výtrusný prach nikoliv bílý, ale sytě krémový.

HOLUBINKA MANDLOVÁ

Speisetäubling / Gołąbek wyborny

Russula vesca Fr. / Syn.: *Russula heterophylla* var. *vesca* (Fr.) Melzer et Zvára

POPIS: Klobouk má průměr 4–10(–14) cm, zprvu je polokulovitý, pak plochý a na středu mělce vmáčklý, tvrdě masitý, masově až růžově červený, blednoucí někdy do okrově hnědavé až oříškově hnědé, s pokožkou za vlhka zrosolovatělou, za sucha matnou. Lupeny jsou bělavé, brzy světle smetanové, někdy za vlhkého počasí slzíci, u starších plodnic při ostří rezavě skvrnatější, husté, tenké, hojně vidlené. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 1,5–2,5 cm široký, válcovitý, k bázi často zúžený, velmi tvrdý a plný, bílý, pak v dolní části rezavější. Dužnina bílá, na poraněných místech žloutnoucí až rezavější. Chuť mírná, nasládle oříšková. Výtrusný prach je bílý, výtrusy vejčité až skoro kulovité, nízce izolovaně bradavčité, 6–8 × 5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Místy dosti hojně, zejména na křemičitých půdách, v lesích i mimo les, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont dubu, buku, smrku, jedle. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v různých typech lesa v SM, spíše jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá, velmi chutná. Podobné a rovněž jedlé jsou více zelenohnědě zbarvená **holubinka bukovka** (*Russula heterophylla*) nebo lískově hnědě zbarvená **holubinka kolčaví** (*Russula mustelina*).

HOLUBINKA KOLČAVÍ

Wieseltäubling / Gołąbek kunowy

Russula mustelina Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 6–10(–14) cm, zprvu je polokulovitý, pak plochý a na středu vmáčkly, tvrdě masitý, okrově až lískově hnědý, jindy až plavě či rezavě okrový, s pokožkou za vlhka slizkou až poněkud zrosolovatělou, lepkavou, za sucha matnou. Lupeny jsou smetanově krémové, v mládí slzící, při ostří rezavě skvrnatější, husté, dosti tuhé. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 1,5–3 cm široký, válcovitý, zprvu velmi tvrdý a plný, nejprve bílý, pak od báze rezavější. Dužnina bělavá, pod pokožkou klobouku nahnědlá až rezavější, u starších zasychajících plodnic s nepříjemným až slanečkovým pachem. Chuť mírná, oříšková. Výtrusný prach je krémový, výtrusy vejčité až elipsoidní, bradavčité, s četnými spojkami, 7–10 × 6–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Místy dosti hojně, na kyselých půdách, zejména v podhorských a horských jehličnatých lesích, od pahorkatiny až do hor. Mykorrhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Spíše roztroušeně v SM, o něco hojněji v klimaxových smrčinách v M, kde vystupuje často až k horní hranici lesa (například na horním toku Jeleního potoka). **POZNÁMKA:** Jedlá. Představuje velmi citlivý indikátor imisního znečištění, proto v osmdesátých letech minulého století z krkonošských horských smrčin téměř vymizela. Po výrazném snížení imisní zátěže se tu v posledních patnácti letech na řadě míst opět objevuje.

HOLUBINKA FIALOVOZELENÁ

Papageitäubling / Gołąbek fiołkowozielony

Russula ionochlora Romagn. / Syn.: *Russula grisea* var. *ionochlora* (Romagn.) Romagn.

POPIS: Klobouk má průměr 4–8 cm, zprvu je polokulovitý, pak rozložený a na středu vmáčkly, fialový až lilákový, na temeni ale žlutookrově nazelenalý až šedavě zelený, s pokožkou jen za vlhka trochu lesklou, jinak matnou, částečně slupitelnou. Lupeny jsou bílé, pak krémové, středně husté. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý, bílý, někdy s fialovým odstínem, v horní části ojíňený, na bázi později žlutohnědě skvrnitý. Dužnina bílá, pod pokožkou růžově fialová, později slabě žloutnoucí, se slabě nakyslým pachem. Chuť mírná, v lupenech někdy slabě palčivá. Výtrusný prach je světle krémový, výtrusy vejčité až skoro kulovité, téměř izolovaně bradavčité, 6,5–8 × 5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na středně až silně kyselých půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížin až do hor. Mykorrhizní symbiont buku, vzácněji dubu a smrku, případně dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **holubinka namodralá** (*Russula cyanoxantha*) má pružné, nelámavé lupeny a bílý výtrusný prach. Další jedlá **holubinka doupňáková** (*Russula grisea*) má statnější fialovozelené plodnice, výtrusný prach sytě krémový a částečně žebnaté výtrusy. Rovněž jedlá **holubinka podmračná** (*Russula parazurea*) má klobouk šedomodrý, výrazně bíle ojíňený, a síťnaté výtrusy.

HOLUBINKA TRÁVOZELENÁ

Grasgrüner Birkentäubling / Gołąbek białozielonawy

Russula aeruginea Lindbl. in Fr. / Syn.: *Russula graminicolor* Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 4–14 cm, zprvu je vyklenutý, pak plochý a na středu mírně vmáčkly, trávově až šedě olivově zelený, na středu tmavší, k okraji světlejší nebo i naokrovělý, s pokožkou za vlhka lesklou, lehce až do poloviny slupitelnou. Lupeny jsou bílé, později až smetanové, s ostřím často rezavě skvrnitým. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý, na bázi lehce zúžený, bílý, od báze rezavější. Dužnina bělavá, rezavě až hnědavě skvrnatější. Chuť mírná, jen v lupenech někdy lehce palčivá. Výtrusný prach je smetanový až sytě krémový, výtrusy elipsoidní, tupě bradavčité, síťnaté, 7–8,5 × 5,5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých až neutrálních půdách, v lesích i mimo les, často i v parcích, od nížin až do hor. Mykorrhizní symbiont břízy, řidčeji též smrku a borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně pod břízou v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, rovněž jedlá **holubinka nazelenalá** (*Russula virescens*) má políčkovitě rozpraskávající pokožku klobouku a roste častěji pod duby.

HOLUBINKA FIALOVONOHÁ

Violetstieliger Pfirsichtäubling / Gołąbek fiołkowonogi
Russula violeipes Quél. / Syn.: *Russula amoena* var.
violeipes (Quél.) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 4–8 cm, zprvu je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý a na středu vmáčklý až mírně nálevkovitý, zprvu ojněný, barevně postupně velmi proměnlivý, citronově či slámově žlutý, žlutoolivový, olivově hnědý, vínově nachový, fialově purpurový až modrofialový. Lupeny jsou husté, u třeně hojně vidlené, bílé, později bledě krémové, někdy s citronově žlutým odstínem. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý, na bázi lehce zúžený, bílý, později většinou nabíhající do růžově lilákové až fialově karmínové, ojněný, brzy sklípkatě dutý. Dužnina bílá, s vůní zprvu nenápadnou, později s význačným pachem po topinamburech nebo po ryzci syrovince. Chuť mírná. Výtrusný prach je krémový, výtrusy kulovité až široce elipsoidní, tupě bradavčité, síťnaté, 6,5–9 × 6,5–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích, přednostně na kyselých půdách, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont buku, habru, dubu, jedle a dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v SM, zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Jedlá. Olivově zbarvené formy s bílým třeněm mohou připomínat jedlou **holubinku bukovku** (*Russula heterophylla*), která má ale nevýraznou vůni a téměř nesíťnaté malé výtrusy.

HOLUBINKA SMRDUTÁ

Gemeiner Stinktäubling / Gołąbek śmierdzący
Russula foetens (Pers.) Pers.

POPIS: Klobouk má průměr 5–18 cm, v mládí je kulovitý, pak polokulovitý, vyklenutý až rozložený, na středu vmáčklý, s okrajem zprvu hladkým, v dospělosti uzlinatě brázditým, za vlhka lesklý, slizký až rosolovitý, žlutohnědý až rezavě hnědý. Lupeny jsou bělavé až krémové, ve stáří rezavě skvrnitě, husté, úzce připojené až volné. Třeň je 6–12 cm dlouhý, 2–4 cm široký, válcovitý nebo mírně kyjovitý, bělavý, brzy okrově skvrnitý, od báze rezavějící. Dužnina je bělavá, nežloutnoucí, později rezavě hnědnoucí, s vůní nepříjemnou, žlukle olejovitou. Chuť ostře palčivá. Výtrusný prach je bledě krémový, výtrusy elipsoidní, bradavčité, bez spojek, 7,5–11 × 6,5–9 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých, ale i zásaditých půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont zejména smrku a buku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně pod buky či smrky, často v trávě, v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **holubinka páchnoucí** (*Russula subfoetens*) mívá menší plodnice s méně slizkým kloboukem a její dužnina žloutne. Další podobné holubinky jako **holubinka hořkomandlová** (*Russula grata*), **holubinka tmavolemá** (*Russula illota*) nebo **holubinka nejvonnější** (*Russula fragrantissima*) mají společnou vůni po hořkých mandlích nebo marcipánu.

HOLUBINKA ŽLUČOVÁ

Gallentäubling / Gołąbek żółciowy
Russula fellea (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 4–10 cm, v mládí je polokulovitý, pak plochý, na středu až mírně vmáčklý, za vlhka lepkavý, okrově krémový až plavě či slámově žlutý, na středu až naoranžověle žlutohnědý. Lupeny jsou krémové až okrově krémové, s ostřím bledším, zoubkem sbíhavé. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 1–2,5 cm široký, válcovitý nebo až kyjovitý, bělavý, později zbarvený téměř stejně jako klobouk. Dužnina zprvu pevná, později ve třeni měkká, bílá, pak tmavnoucí do světle okrové, s výraznou, nasládlou, ovocně muškátovou vůní (jako angrešťový nebo jablečný kompot). Chuť hořce palčivá. Výtrusný prach je bílý až bělavý, výtrusy široce elipsoidní, bradavčité, se spojkami tvořícími neúplnou síť, 7–9,5 × 6–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (V)–VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na středně kyselých až silně zásaditých půdách, v listnatých, ale i jehličnatých lesích, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont buku, řidčeji také smrku či borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **holubinka hlínožlutá** (*Russula ochroleuca*) má třeň převážně bělavý, dužninu šednoucí a nemá výraznou ovocnou vůni ani hořce palčivou chuť. Další podobná a rovněž nejedlá **holubinka sluneční** (*Russula solaris*) je mnohem vzácnější, má klobouk citronově žlutý nebo zlatožlutý a nemá výraznou ovocnou vůni.

HOLUBINKA DROBNÁ

Erlentäubling / Gołąbek olszowy

Russula pumila Rouzeau et F. Massart / Syn.: *Russula alnetorum* var. *pumila* (Rouzeau et F. Massart) Socha

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–5 cm, zprvu je vyklenutý, pak plochý a na středu vmáčklý, na okraji uzlinatě rýhovaný, vínově červený až purpurově fialový, na středu zpravidla tmavší, někdy místy odbarvený, s pokožkou lesklou a lepkavou, slupitelnou. Lupeny jsou bělavé až smetanové, prořídlé, tenké, křehké. Třeň je 2,5–5 cm dlouhý, 0,5–1 cm široký, válcovitý, bělavý, po otlacení a ve stáří žloutnoucí a za vlhka šednoucí, křehký, brzy dutý. Dužnina křehká, bělavá, žloutnoucí a často i šednoucí. Chuť mírně palčivá, zejména v lupenech. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy široce elipsoidní, tupě bradavčité a ostnitě, pospojované v neúplnou síťku, 8,5–11 × 7–8,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, v horských nebo lužních mokřadních olšínách, na prameništích, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont olše. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v přípotočních olšínách pod olší lepkavou a olší šedou na prameništích v SM–M, například v okolí Pece pod Sněžkou a Harrachova. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **holubinka olšinná** (*Russula alnetorum*), rostoucí v arko-alpínských oblastech pod olší zelenou, má o něco menší výtrusy a klobouk vybledající do světle šedookrové. Další poněkud podobná **holubinka křehká** (*Russula fragilis*) neroste pod olšemi, vyznačuje se vůní po amylacetátu a větší palčivostí dužniny. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** NT, §3.

HOLUBINKA BŘEZOVÁ

Birken-Speitäubling / Gołąbek brzozowy

Russula betularum Hora / Syn.: *Russula emetica* var. *betularum* (Hora) Romagn.

POPIS: Klobouk má průměr 2–5 cm, zprvu je vyklenutý, pak plochý a na středu vmáčklý, na okraji dlouze brázdité rýhovaný, světle až pastelově růžový, na středu o něco tmavší, k okraji často odbarvený do bělava, s pokožkou lesklou a lepkavou, lehce slupitelnou. Lupeny jsou bílé až bělavé, křehké. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,5–1 cm široký, válcovitý až lehce kyjovitý, bílý, křehký a lámavý, brzy dutý. Dužnina křehká, bělavá, při nasáknutí vodou i trochu šednoucí, se slabě ovocnou vůní. Chuť palčivá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy vejčité až široce elipsoidní, tupě bradavčité, pospojované v neúplnou síť, 8–11 × 7–9 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých půdách ve vlhkých lesích, nejčastěji v polštářích ploníku či rašeliníku, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont břízy, údajně vzácně též dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně pod břízou v SM–M, zejména na podmáčených stanovištích. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobné příbuzné a rovněž nejedlé druhy představují **holubinka lesní** (*Russula silvestris*), mykorhizní symbiont borovice či dubu, anebo **holubinka vrhavka** (*Russula emetica*), mykorhizní symbiont smrku. Oba druhy mají pevnější konzistenci a více sytě červeného zbarvení.

HOLUBINKA KŘEHKÁ

Wechselfarbiger Speitäubling / Gołąbek kruchy

Russula fragilis (Pers.) Fr. / Syn.: *Russula emetica* var. *fragilis* (Pers.: Fr.) Quéf.

POPIS: Klobouk má průměr 3–7 cm, zprvu je vyklenutý, pak plochý a na středu vmáčklý, na okraji dlouho hladký, barevně velmi proměnlivý, růžově až červeně fialový, na středu často tmavší nebo šedozelený až olivově zelený, na okraji vybledající, s pokožkou za vlhka slizkou, lesklou, lehce slupitelnou. Lupeny jsou bílé, husté, na ostří pilovité až vroubkované. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,5–2 cm široký, válcovitý, bílý, zprvu pevný, později houbovitý až dutý, po otlacení a ve stáří místy žloutnoucí. Dužnina zprvu bílá, ve stáří trochu žloutnoucí, s nápadnou kysele ovocnou vůní po amylacetátu, případně kokosové moučce. Chuť silně palčivá. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy vejčité až skoro kulovité, bradavčité, síťnaté, 7–10 × 6,5–8,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně na kyselých i neutrálních půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont smrku, borovice, dubu, buku i jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně ve smrčinách v SM, spíše jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **holubinka tmavočervená** (*Russula atrorubens*) nemá pilovité ostří lupenů, báze jejího třeně bývá nadto někdy narůžovělá.

HOLUBINKA SLUNEČNÍ

Sonnentäubling / Gołąbek słoneczny

Russula solaris Ferd. et Winge

POPIS: Klobouk má průměr 2–7 cm, v mládí je polokulovitý, pak plochý, na středu mírně vtačený, s okrajem v dospělosti zřetelně hrbokatě rýhovaným, za vlhka lepkavý a lesklý, živě chromově až citronově žlutý, na středu až žlutooranžový. Lupeny jsou bělavé, pak krémové až světle žluté. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,8–1,5 cm široký, válcovitý nebo až kyjovitý, bělavý, později naokrovělý. Dužnina brzy houbovitá, křehká, bílá, s ovocnou až pelargoniovou vůní. Chuť palčivá. Výtrusný prach je krémový až světle okrový, výtrusy vejčité, izolovaně ostnitě, 7–9 × 5,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na neutrálních až slabě zásaditých půdách, v bučinách, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont buku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v SM, například v bučině v okolí Janských Lázní. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **holubinka žlučová** (*Russula fellea*) má třeň stejně zbarvený jako klobouk, bílý až bělavý výtrusný prach a neúplně síťnaté výtrusy. Další podobná nejedlá **holubinka hlínožlutá** (*Russula ochroleuca*) je větší, má šednoucí třeň, výtrusy téměř síťnaté, nevoní po pelargonii a roste pod smrkem. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** VU.

HOLUBINKA VRHAVKA

Kirschrote Spei-Täubling / Gołąbek wymiotny

Russula emetica (Schaeff.) Pers.

POPIS: Klobouk má průměr 4–10 cm, zprvu je polokulovitý, pak plochý a na středu mírně vmáčklý, na okraji dlouho hladký, sytě třešňově až krvavě červený, později ale může místy vybledat do žlutavé nebo až bílé barvy, s pokožkou za vlhka lepkavou, lehce slupitelnou. Lupeny jsou bílé, křehké. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý až lehce kyjovitý, bílý, zprvu pevný, později houbovitě měknoucí, ve stáří i místy žloutnoucí. Dužnina zprvu bílá, pod pokožkou klobouku narůžovělá až načervenalá, se slabě ovocnou vůní. Chuť silně palčivá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy vejčité až široce elipsoidní, bradavčité, se spojkami tvořícími neúplnou síť, 8–10,5 × 7,5–8,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na vlhkých až mokřadních a vždy velmi kyselých půdách, zpravidla ve smrčinách, hojněji od pahorkatin až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** V SM–M hojně; roztroušeně vystupuje místy se smrkem až do SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná příbuzná a rovněž nejedlá **holubinka lesní** (*Russula silvestris*) je mykorhizním symbiontem borovice či dubu.

HOLUBINKA NÁDHERNÁ

Buchenspeittäubling / Gołąbek buczynowy

Russula nobilis Velen. / Syn.: *Russula mairei* Singer /

Russula fageticola Melzer ex Lundell

POPIS: Klobouk má průměr 3–7 cm, zprvu je vyklenutý, pak plochý, nakonec mírně vmáčklý, s okrajem jen ve stáří krátce rýhovaným, růžový až sytě třešňově či krvavě červený, s pokožkou za vlhka lepkavou. Lupeny jsou bílé, později bílé až žlutavé, někdy s modrozelenavým nádechem, zprvu husté. Třeň je 2,5–6 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý, bílý, od báze žlutavě hnědnoucí, plný. Dužnina bílá, pod pokožkou klobouku načervenalá, pevná, s nakysle ovocnou vůní. Chuť palčivá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy vejčité až široce elipsoidní, s nízkými bradavkami, se spojkami tvořícími neúplnou síť, 6,5–8,5 × 5,5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých i zásaditých půdách, v bučinách, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont buku, možná i jiných listnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně až místy dosti hojně v bučinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobné příbuzné a rovněž nejedlé druhy představují **holubinka lesní** (*Russula silvestris*), mykorhizní symbiont borovice či dubu, anebo **holubinka vrhavka** (*Russula emetica*), mykorhizní symbiont smrku.

HOLUBINKA QUÉLETOVA

Stachelbeer-Täubling / Gołąbek Queleta

Russula queletii Fr. / Syn.: *Russula drimeia* var. *queletii* (Fr.) Rea

POPIS: Klobouk má průměr 4–8 cm, zprvu je polokulovitý, pak plochý a na středu vmáčklý, někdy s nízkým tupým hrbolem, s okrajem hladkým, v dospělosti krátce uzlinatě brázditým, hnědofialový, vínově fialový, vínově purpurový až purpurově červený, na středu zpravidla nejtmaší, hnědoolivový či černonachový, někdy se světlými skvrnami, s pokožkou za vlhka slabě slizkou, lesklou, daleko slupitelnou. Lupeny jsou bílé až krémové, neslízící, někdy se zelenavým nádechem. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý, růžově nachový až fialově purpurový, jen na bázi bílý, trochu ojíněný, zprvu plný, pak houbovitý. Dužnina bílá, brzy křehká, pod pokožkou klobouku růžová, s vůní nakysle ovocnou nebo po jablečném kompotu. Chuť silně palčivá. Výtrusný prach je sytě krémový, výtrusy vejčité až široce elipsoidní, izolovaně ostnitě, 7–9,5 × 6–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, převážně na vápnatých půdách, zejména ve smrčinách, od nížin až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku, zřídka i dalších jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, často na místech zaniklých stavení, která pohltil les. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, rovněž nejedlá **holubinka jízlivá** (*Russula sardonias*) je mykorhizním symbiontem borovice a vyznačuje se citronově zabarvenými lupeny a neúplně síťnatými výtrusy.

HOLUBINKA JÍZLIVÁ

Zitronenblättriger Täubling / Gołąbek czerwono-fioletowy

Russula sardonias Fr. / Syn.: *Russula drimeia* Cooke

POPIS: Klobouk má průměr 4–10 cm, zprvu je polokulovitý, pak rozložený a na středu prohloubený, někdy s malým tupým hrbolkem, s okrajem hladkým, fialový, vínově purpurový až purpurově červený, na středu zpravidla nejtmaší, řidčeji i okrově olivový, s pokožkou za vlhka lepkavou až slizkou, slupitelnou jen na okraji klobouku. Lupeny jsou bledě až krémově citronově žluté, na ostří často slízící. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý až lehce kyjovitý, bělavý, ale současně alespoň ve střední části fialově nachový, od báze v dospělosti žloutnoucí, zprvu pevný a plný. Dužnina bělavá, pod pokožkou klobouku růžová, případně citronově nažloutlá, s nakysle ovocnou vůní, dlouho pevná. Chuť silně palčivá. Výtrusný prach je sytě krémový, výtrusy vejčité až široce elipsoidní, nízce bradavčité, žebernaté až síťnaté, 7–9 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ V ČR:** V mírném pásu Evropy a zřejmě i Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých lesích, na vlhkých i suchých kyselých půdách, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont borovice, zřídka i dalších jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně pod borovicí v SM, v M spíše jen roztroušeně. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, rovněž nejedlá **holubinka Quéletova** (*Russula queletii*) je mykorhizním symbiontem smrku a vyznačuje se bělavými lupeny bez citronových tónů.

HOLUBINKA RUDONOHÁ

Flammenstieltäubling / Gołąbek czerwono-nogi

Russula rhodopoda Zvára / Syn.: *Russula rhodopus* sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 5–9 cm, zprvu je polokulovitý, pak plochý a na středu mírně vtačený, na okraji dlouho hladký, sytě třešňově až krvavě červený, na středu tmavší, až skoro černý, s pokožkou za vlhka lepkavou, i za sucha nápadně lesklou, jakoby nalakovanou, lehce slupitelnou. Lupeny jsou bílé, pak bledě okrové. Třeň je 4–7 cm dlouhý, 1–2,5 cm široký, válcovitý až lehce kyjovitý, bílý, většinou celý s růžovým nebo červeným nádechem, od báze v dospělosti žloutnoucí, zprvu pevný, později houbovitě měknoucí. Dužnina zprvu bílá, pod pokožkou klobouku načervenalá, případně i žloutnoucí, se slabě ovocnou vůní, pevná. Chuť po chvíli nahořkle palčivá. Výtrusný prach je světle okrový, výtrusy vejčité až skoro kulovité, nízce bradavčité, se spojkami tvořícími neúplnou síť, 7–9 × 6–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, ve vlhkých až mokřích a zpravidla velmi kyselých půdách, zejména ve smrčinách, od pahorkatin až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen sporadicky ve smrčinách SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, o něco světleji zbarvená a rovněž nejedlá **holubinka krvavá** (*Russula sanguinaria*) je mykorhizním symbiontem borovice a vyznačuje se téměř neslupitelnou pokožkou klobouku.

HOLUBINKA HLÍNOŽLUTÁ

Ockerweiße-Täubling / Gołąbek brudnożółty

Russula ochroleuca Pers.

POPIS: Klobouk má průměr 4–11 cm, v mládí je polokulovitý, pak plochý a na středu mírně vmáčklý, citronově až okrově žlutý, někdy až olivově nadechlý. Lupeny jsou zprvu bílé, pak šedavě nažloutlé. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 1,5–2,5 cm široký, válcovitý či úzce kyjovitý, bílý, později od báze okrově nadechlý, často vodnatě šednoucí. Dužnina zprvu pevná, bílá, později ve třeni měkká a s šedavým nádechem. Chuť spíše mírná, v lupenech v mládí i výrazně palčivá. Výtrusný prach je bílý až bělavý, výtrusy vejčité až široce elipsoidní, síťované, bradavčité, 7,5–9 × 6,5–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně na kyselých půdách (smrčiny a bory, méně listnaté lesy), od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont smrku, borovice, buku, ale i dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM–M, roztroušeně i v SA. V horských smrčinách, ale i v bučinách je holubinka hlínožlutá často dominantním druhem hub. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, rovněž nejedlá **holubinka žlučová** (*Russula fellea*) roste především pod buky a vyznačuje se výraznou ovocnou vůní a hořce palčivou chutí. Další podobná, ale jedlá **holubinka chromová** (*Russula claroflava*) roste především pod břízami, má šednoucí dužninu a chuť mírnou.

HOLUBINKA RÉVOVÁ

Roter Heringstäubling / Gołąbek śledziowy

Russula xerampelina (Schaeff.) Fr. / Syn.: *Russula erythropoda* (Fr.) Peltreau

POPIS: Klobouk má průměr 5–9(–12) cm, zprvu je polokulovitý, pak plochý a na středu široce vmáčklý, karmínově červený, na středu tmavší, vybledající i do okrově hnědavé, s pokožkou za vlhka lepkavou, obtížně slupitelnou. Lupeny jsou krémové, pak okrové, často s narůžovělým ostřím, ve stáří a při poranění hnědnoucí. Třeň je 4–7 cm dlouhý, 1–3 cm široký, válcovitý až kyjovitý, na bělavém podkladu karmínově červeně nadechlý, od báze hnědnoucí. Dužnina bílá, pod pokožkou načervenalá, na poraněných místech hnědnoucí, po pokapání roztokem FeSO₄ zelenající, s vůní při zavádání velmi výraznou po slanečcích. Chuť mírná. Výtrusný prach sytě okrový, výtrusy vejčité až skoro kulovité, bradavčité, s nečetnými spojky, 8–10 × 6,5–8,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném a subpolárním pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na středně kyselých až zásaditých půdách, zejména v jehličnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont borovice, smrku a jedle. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Ve smrčinách v SM(–M) dosti hojně. **POZNÁMKA:** Jedlá. Stejný pach po slanečcích při zavádání vykazují například rovněž jedlé **holubinka Favreova** (*Russula favrei*), která je více hnědě zbarvená, **holubinka slanečková** (*Russula graveolens*), rostoucí pod listnáči, nebo i vzácná **holubinka mokřadní** (*Russula subrubens*), rostoucí pod vrby.

HOLUBINKA MOKŘADNÍ

Weiden-Heringstäubling / Gołąbek wierzbowy

Russula subrubens (J. E. Lange) Bon / Syn.: *Russula graveolens* var. *subrubens* J. E. Lange

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, zprvu je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, na středu vmáčklý, s okrajem ve stáří krátce rýhovaným, za vlhka lepkavý, živě purpurově červený až hnědočervený, později často na středu žlutě až žlutozelenavě skvrnitě blednoucí. Lupeny jsou krémové, pak světle okrové, ve stáří a při poranění hnědě rezavějící. Třeň je 4–6 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý až kyjovitý, na bělavém podkladu růžovočerveně nadechlý, nakonec hnědě rezavějící. Dužnina bílá, trochu žlutavá, na řezu žlutohnědnoucí, po pokapání roztokem FeSO₄ zelenající, s vůní lehce ovocnou, při zavádání trochu po slanečcích. Chuť mírná. Výtrusný prach světle až sytě okrový, výtrusy skoro kulovité, bradavčité, s nečetnými spojky, 8–9,5 × 7–8,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, v porostech křovitých vrb na velmi vlhkých kyselých půdách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont vrby. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi vzácně v SA, v karech pod vrbov laponskou, například v Labském dole ve výšce 1270–1300 m n. m. **POZNÁMKA:** Jedlá. Stejný pach po slanečcích při zavádání a červeně zbarvení má například rovněž jedlá **holubinka révová** (*Russula xerampelina*), která je statnější, nemívá žlutozelenavé skvrny na středu klobouku a roste pod jehličnany. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** DD.

HOLUBINKA JAHODOVÁ

Apfeltäubling / Gołąbek błotny

Russula paludosa Britzelm. / Syn.: *Russula intergra*
var. *paludosa* (Britzelm.) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 6–15 cm, zprvu je polokulovitý, pak plochý a na středu mělce vmáčklý, s okrajem až ve stáří krátce a jen mělce uzlinatě rýhovaným, krvavě nebo jahodově červený, na středu obvykle o něco tmavší, někdy ale i silně vybledající, s pokožkou lesklou a lehce slupitelnou. Lupeny jsou bělavé, pak krémové, s ostřím při okraji klobouku často červeným, husté. Třeň je 5–12 cm dlouhý, 1–3 cm široký, válcovitý až kyjovitý, bílý, obvykle zčásti narůžovělý či načervenalý. Dužnina bělavá, za vlhka a ve stáří poněkud šednoucí, zprvu tvrdá. Chuť mírná, v mladých lupenech někdy i trochu palčivá. Výtrusný prach je bledě okrový, výtrusy široce elipsoidní, bradavčité až ostnitě, s četnými hřebínky tvořícími neúplnou síť, 8–10,5 × 6,5–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně na vlhkých až mokřích mechatých půdách na kyselém podkladu, v jehličnatých lesích, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont smrku a borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně ve smrčinách v SM–M, vystupuje i do pásma kosodřeviny v SA. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **holubinka odbarvená** (*Russula decolorans*) ve stáří a při poranění intenzivně šedne až černá a nemívá červeně nadechlý třeň.

HOLUBINKA ROMELLOVA

Weißstieliger Ledertäubling / Gołąbek Romella

Russula romellii Maire / Syn.: *Russula alutacea* subsp.
romellii (Maire) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 6–15 cm, zprvu je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý a na středu vmáčklý, vínově až fialově červený, na středu krémově až nažloutle olivový, s pokožkou za vlhka lepkavou a lesklou. Lupeny jsou zprvu krémové, pak sytě okrově žluté, často s nachově červeným ostřím při okraji klobouku, husté, velmi křehké. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 1,5–3 cm široký, válcovitý, celý bílý, jen na bázi žlutohnědě skvrnatější. Dužnina je bílá, pod pokožkou klobouku někdy žlutavě nazelenalá, se slabě ovocným pachem; reaguje na fenol vínově až čokoládově hnědě. Chuť mírná. Výtrusný prach je sytě žlutý, výtrusy vejčité elipsoidní, žebertnaté až téměř síťnaté, 7–9 × 5,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–IX. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na silně kyselých až slabě zásaditých půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, od pahorkatiny až do hor. Mykorhizní symbiont listnáčů, zejména buku a dubu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně především v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a jedlá **holubinka olivová** (*Russula olivacea*) má růžově až purpurově nadechlý třeň, izolovaně ostnitě výtrusy a vlnkovitě zčeřenou pokožku na okraji klobouku. Další podobná a rovněž jedlá **holubinka podrusá** (*Russula alutacea*) má světlejší výtrusný prach, o něco větší výtrusy a dužnina reaguje na fenol borůvkově fialově.

HOLUBINKA VELENOVSKÉHO

Ziegelroter Täubling / Gołąbek Velenowskiego

Russula velenovskyi Melzer et Zvára

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, zprvu je polokulovitý, pak plochý a na středu většinou vmáčklý, s nízkým tupým hrbolem, s okrajem až ve stáří krátce uzlinatě brázditým, krvavě nebo cihlově červený, na temeni též okrově oranžový, někdy i krémově vybledající, s pokožkou lesklou a lehce slupitelnou. Lupeny jsou husté, bělavé, pak světle okrové, s ostřím při okraji klobouku někdy růžovým. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 1–1,5 cm široký, válcovitý, bílý, někdy zčásti na bázi narůžovělý. Dužnina bílá, ve stáří výjimečně trochu šednoucí, brzy měkká, křehká, bez výrazného pachu. Chuť mírná, nasládlá, v mladých lupenech někdy snad i trochu palčivá. Výtrusný prach je světle okrový, výtrusy elipsoidní, s izolovanými bradavkami, 7–9 × 5,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých i jehličnatých lesích, přednostně na kyselých půdách, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont břízy, buku, dubu a snad i borovice a smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, zejména v bučinách a březinách. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a jedlá **holubinka odbarvená** (*Russula decolorans*) ve stáří a při poranění intenzivně šedne až černá a nemívá červeně nadechlý třeň. Další podobná a rovněž jedlá **holubinka jahodová** (*Russula paludosa*) je statnější, má tmavěji červeně zbarvený klobouk a větší, neúplně síťnaté výtrusy.

HOLUBINKA DÍVČÍ

Mädchen-Täubling / Gołąbek skromny

Russula puellaris Fr. / Syn.: *Russula elegans* Bres.

POPIS: Klobouk má průměr 3–6 cm, zprvu je polokulovitý, pak plochý a na středu vmáčklý, s okrajem brzy výrazně uzlinatě rýhovaným, s pokožkou za vlhka lesklou a lepkavou, lehce slupitelnou; barevně je velmi proměnlivý – purpurový, špinavě červený, masově hnědý, vínový, na středu tmavší, nachově červený nebo až téměř černý, v dospělosti od okraje vybledající. Lupeny jsou bělavé až smetanové, brzy okrově žloutnoucí, rezavě skvrnatější, křehké. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,8–1,5 cm široký, válcovitý, bílý, brzy ale téměř celý nápadně rezavě žlutý, záhy dutý, velmi křehký. Dužnina bělavá, rezavě žloutnoucí, velmi měkká a křehká. Chuť mírná. Výtrusný prach je sytější krémový, výtrusy široce vejčité až skoro kulovité, bradavčité a ostnitě, s nečetnými spojkami, 6,5–9 × 6–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně na kyselých půdách, v jehličnatých a smíšených lesích, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont smrku, borovice, jedle a zřejmě i břízy a některých dalších listnáčů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podle nápadného rezavého žloutnutí dužniny vcelku dobře odlišitelná holubinka. Podobná, spíše nejedlá **holubinka unylá** (*Russula versicolor*) rostoucí pod břízami je odlišitelná palčivostí dužniny (výrazněji v lupenech) a má tmavší výtrusný prach.

HOLUBINKA DCERUŠČINA

Buchenzwergtäubling / Gołąbek

Russula puellula Ebbesen et al.

POPIS: Klobouk má průměr 2–5 cm, zprvu je vyklenutý, pak plochý a na středu vtačený, s okrajem ve stáří lehce uzlinatě rýhovaným, masově růžový až živě purpurově nebo karmínově červený, někdy až masově červenohnědý, na středu obvykle zprvu tmavší, pak vybledající, s pokožkou za vlhka lesklou a lepkavou. Lupeny jsou krémově bílé, pak světle krémové, křehké. Třeň je 2–4 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, bílý, na bázi často žlutohnědě skvrnitý, křehký. Dužnina bílá, za vlhka a ve stáří někdy žlutavě šednoucí, velmi měkká, se slabou ovocnou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je sytější krémový, výtrusy široce vejčité až skoro kulovité, jemně bradavčité, hojně žebernaté, 6,5–7,5 × 5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně v bučinách, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont buku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a jedlá **holubinka vrhakovitá** (*Russula emeticicolor*) mívá trochu ojíněný klobouk, izolovaně ostnitě výtrusy a bílý výtrusný prach. Rovněž bílý výtrusný prach má i podobná **holubinka nádherná** (*Russula nobilis*), ale je palčivá, a tedy nejedlá.

HOLUBINKA RANÁ

Geriefter Weichtäubling / Gołąbek prażkowany

Russula nauseosa (Pers.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 2–5 cm, zprvu je polokulovitý až vyklenutý, pak plochý a na středu mělce vtačený, s okrajem výrazně uzlinatě rýhovaným, s pokožkou za vlhka lesklou a lepkavou, lehce slupitelnou; barevně je velmi proměnlivý – fialový nebo červenavý, často s příměsí olivové, šedé, slámově žluté nebo i hnědé barvy, na středu obvykle tmavší, někdy i silně vybledající. Lupeny jsou bělavé až krémové, později sytější okrové, velmi křehké. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,6–1,5 cm široký, válcovitý, bílý, ve stáří trochu šednoucí, záhy dutý, křehký. Dužnina bělavá, za vlhka a ve stáří šednoucí, měkká. Chuť mírná. Výtrusný prach je světle žlutý, výtrusy široce elipsoidní, izolovaně ostnitě, 7–10 × 6,5–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–IX. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně v jehličnatých lesích, zejména ve smrčinách, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Spíše roztroušeně v SM, dosti často podél cest a na travnatých okrajích smrčin v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **holubinka cihlová** (*Russula cessans*) roste pod borovicemi, okraj svého převážně červeného klobouku má téměř nerýhovaný a výtrusy má síťnaté.

HOLUBINKA HNĚDOFIALOVÁ

Violettbrauner Täubling / Gołąbek brunatnofioletowy
Russula brunneoviolacea Crawshay / Syn.: *Russula pseudoviolacea* Joachim / *Russula violaceoides* Hora

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, zprvu je polokulovitý až vyklenutý, pak plochý a na středu mělce vmáčklý, na okraji dlouho hladký, hnědo-fialový, ale také purpurově fialový, na středu často tmavší, nebo naopak vybledlý do žlutohnědé barvy, s pokožkou za vlhka uprostřed klobouku lesklou a lepkavou. Lupeny jsou bělavé, pak krémové, ve stáří s hněd-noucím ostřím, husté. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 1–2 cm tlustý, válcovitý, bílý, zprvu pevný, brzy houbovitý, po otláčení žlutavě okrovějící. Dužnina zprvu bílá, ve stáří žloutnoucí, se slabou ovocnou či kakaovou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je sytě krémový, výtrusy široce vejčité až kulovité, izolovaně ostnitě, 7–9 × 6–7 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně ve vlhčích listnatých a smíšených lesích na kyselých půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont buku, dubu, břízy, případně i jiných listnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v acidofilních bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a nejedlá **holubinka černonachová** (*Russula atropurpurea*) má chuť palčivou, výtrusný prach bílý a výtrusy bradavčité, se spojkami tvořícími téměř úplnou síť. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

HOLUBINKA JITŘENKOVÁ

Großer Rosa Täubling / Gołąbek jutrzeńkowy
Russula aurora (Krombh.) Bres. / Syn.: *Russula velutipes* Velen.

POPIS: Klobouk má průměr 4–12 cm, v mládí je polokulovitý, pak plochý a na středu vmáčklý, světle růžový až jahodově červený, na středu často bledě žlutavě až žlutooranžově skvrnitý. Lupeny jsou zprvu bílé, pak světle smetanové. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 1–2,5 cm široký, kyjovitý, bílý, někdy narůžovělý, na vrcholu ojítněný až vločkatě oděný. Dužnina zprvu pevná, bílá. Chuť mírná. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy široce elipsoidní, nízce bradavčité, částečně se spojkami v podobě úzkých hřebínků, 6–8 × 5–6,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, spíše na humózních půdách, převážně v listnatých lesích, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont buku, lípy, dubu a habru, údajně též smrku či borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Nepříliš hojně v SM, ale v bučinách vystupuje až do M, včetně supramontánních poloh, například v bučině u Míseček fruktifikuje v nadmořské výšce 1050 m. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, rovněž jedlá, ale nikoliv chutná **holubinka sličná** (*Russula lepida*) roste především na sušších výslunných místech pod duby či buky a vyznačuje se pryskyřičnou či mentolovou chutí.

HOLUBINKA TURKOVÉ

Jodoformtäubling / Gołąbek turecki
Russula turci Bres.

POPIS: Klobouk má průměr 4–10 cm, v mládí je polokulovitý, pak plochý a na středu dost hluboce vmáčklý, s okrajem zprvu hladkým, ve stáří slabě uzlinatě brázditým, za vlhka je dosti silně slizký, jinak suchý, matný, ojítněný, ametystově, nachově až růžově fialový, někdy i s nádechem olivovým nebo okrovým, na středu hnědopurpurový až skoro černý, někdy s tmavším kruhem kolem světlejšího středu. Lupeny jsou zprvu bělavé, pak světle okrové. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 1–2,5 cm tlustý, válcovitý, bílý, místy může být i narůžovělý, za vlhka na bázi hnědavě nažloutlý, ve stáří dutý. Dužnina bílá, brzy změkklá, vatovitá, v bázi třeně páchne lehce jodoformem. Chuť mírná. Výtrusný prach je světle žlutý, výtrusy vejčité až široce elipsoidní, bradavčité, s hřebínky tvořícími neúplnou síť, 7,5–9 × 6–7,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, v jehličnatých lesích, na kyselých až slabě zásaditých půdách, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont smrku, borovice a jedle. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy hojně ve smrčinách v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Velmi podobná a rovněž jedlá **holubinka ametystová** (*Russula amethystina*) má klobouk odbarvující se za vlhka do žluta, méně konstantní jodoformový pach v bázi třeně (někdy páchne celá, ale občas pach naopak zcela schází) a převážně izolovaně bradavčité ostnitě, nesíťnaté výtrusy.

HOLUBINKA CHROMOVÁ

Gelber Graustieltäubling / Gołąbek jasnożółty
Russula claroflava Grove / Syn.: *Russula constans*
Britzelm. / *Russula flava* Romell

POPIS: Klobouk má průměr 5–12 cm, v mládí je polokulovitý, vyklenutý, pak plochý a na středu vmáčklý, chromově až citronově žlutý, za vlhka lepkavý a lesklý. Lupeny jsou zprvu bílé, pak okrové, později šednoucí až černající. Třeň je 4–9 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý, bílý, později od báze šednoucí. Dužnina je zprvu pevná, bělavá, brzy měkká a šednoucí, v bázi třeně až téměř černající, s vůní zprvu ovocnou, při zasychání nasládlé medovou. Chuť mírná, v mládí někdy trochu trpká. Výtrusný prach je okrový, výtrusy vejčité až široce elipsoidní, výrazně bradavčité, se spojkami vytvářejícími téměř úplnou síť, 7,5–9,5 × 6,5–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně na vlhkých až podmáčených kyselých půdách, od nížin až do hor. Mykorhizní symbiont břízy. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně na rašelinných podmáčených půdách pod břízami v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá, ale nikoliv chutná. Podobná nejedlá **holubinka hlinožlutá** (*Russula ochroleuca*) roste především ve smřčinách, má méně šednoucí dužninu a chuť trochu palčivou. Další podobná nejedlá **holubinka žlučová** (*Russula fellea*) roste především pod buky, má výraznou ovocnou vůni a hořce palčivou chuť.

HOLUBINKA OLIVOVÁ

Rotstieliger Ledertäubling / Gołąbek oliwkowy
Russula olivacea (Schaeff.) Fr. / Syn.: *Russula maxima* Velen.

POPIS: Klobouk má průměr 7–20 cm, zprvu je polokulovitý, pak vyklenutý až téměř plochý a na středu vmáčklý, tlustě masitý, s pokožkou suchou, matnou, dílem olivový či šedě olivový, ale současně i vínově až nafialověle červený, někdy zbarvený jen v jedné z těchto barev, na okraji soustředně vlnkovitě zčeřený. Lupeny jsou zprvu bělavé až bledě žluté, pak okrově žluté, často s nachově červeným ostřím při okraji klobouku, husté, křehké. Třeň je 5–12 cm dlouhý, 2–4 cm široký, válcovitý, zprvu tvrdý a plný, ojíňený, bílý, růžově až nachově červeně nadechlý, od báze žloutnoucí až rezavějící. Dužnina bělavá, pod pokožkou klobouku narůžovělá, ve třeni nažloutlá až nahnědlá, se slabě ovocným pachem. Chuť mírná, nasládlá. Výtrusný prach je sytě žlutý, výtrusy vejčité, izolovaně ostnitě, 8–11 × 7,5–10 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na silně kyselých až slabě zásaditých půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, především ale v bučinách, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont buku, dubu, smrku a jedle. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **holubinka Romellova** (*Russula romellii*) má bílý třeň, žebnaté až téměř síťnaté výtrusy a nemá vlnkovitě zčeřenou pokožku na okraji klobouku.

RYZEC ŠEREDNÝ

Tannen-Reizker / Mleczaj paskudnik
Lactarius turpis (Weinm.) Fr. / Syn.: *Lactarius necator*
(Bull.) P. Karst. / *Lactarius plumbeus* (Bull.) Gray

POPIS: Klobouk má průměr 5–16 cm, je ploše vyklenutý, pak vmáčklý až nálevkovitý, s okrajem dlouho podvinutým, s pokožkou plstnatou, lepkavou, nekruhatý nebo jen s naznačenými kruhy, olivově hnědý, později umbrově hnědý až olivově černý. Lupeny jsou bělavé, později krémové, úzké, husté, za vlhka slzící, poraněním šedohnědnoucí až černající. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 1,5–3 cm široký, válcovitý, k bázi se často zužující, šedo-hnědý až žlutavě olivově zelený, od báze hnědnoucí, často d'ubkatý, za vlhka lepkavý až slizký, brzy dutý. Dužnina je bělavá, pomalu hnědnoucí, pevná, s nevýraznou vůní. Chuť palčivá. Mléko je hojné, bílé, šedozeleňající, silně palčivé. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy elipsoidní, žebnaté, se spojkami vytvářejícími síť, 6–8,5 × 5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojné, na kyselých půdách, v lesích i mimo les, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont smrku a břízy. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojné ve smřčinách v SM–M, vystupuje až k horní hranici lesa. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, světleji zbarvený a rovněž nejedlý **ryzec zelený** (*Lactarius blennius*) roste pod buky.

RYZEC ZELENÝ

Graugrüner Milchling / Mleczaj śluzowaty
Lactarius blennius (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–9 cm, je vyklenutý, pak plochý, nakonec vmáčklý až nálevkovitý, s okrajem hladkým a dlouho podvinutým, lepkavý až slizký, světle olivový, šedoolivový až šedohnědý, na okraji bledší, s tmavšími skvrnkami víceméně soustředně uspořádanými. Lupeny jsou bílé až našedle krémové, na poraněných místech šedozeleňající, úzké, husté, široce připojené až krátce sbíhavé. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý, našedlý, šedozeleňavý až šedohnědavý, nahoře bělavý, mírně lepkavý, brzy dutý. Dužnina je bělavá, na řezu slabě šednoucí, se slabou nakyslou vůní. Chuť palčivá. Mléko je bílé, zasycháním šedozeleňající, po chvíli výrazně palčivé. Výtrusný prach je světle smetanový, výtrusy téměř kulovité, žebnaté, 6–8 × 5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v bučinách, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont buku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy hojně v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, vzácnější a rovněž nejedlý **ryzec bukový** (*Lactarius fluens*) je statnější, má výrazněji kruhatý a při okraji světlejší klobouk a dužninu velmi bohatou na mléko.

RYZEC KROUŽKATÝ

Gebänderter Hainbuchenmilchling / Mleczaj dębowo-grabowy
Lactarius circellatus Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, zprvu je vyklenutý, pak plochý, nakonec mírně vmáčklý až nálevkovitý, s okrajem dlouho podvinutým, za vlhka je slabě lepkavý, popelavě šedý, někdy lehce nafialovělý, výrazně soustředně šedohnědě pásovaný. Lupeny jsou krémové až žlutookrové, husté, připojené až krátce sbíhavé. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý, směrem k bázi se zužující, krémový až našedlý. Dužnina je bělavá, s ovocnou vůní. Chuť zprvu mírná, později nahořklá až trochu svíravá. Mléko je bílé, zasycháním po delší době žloutnoucí, palčivé. Výtrusný prach je krémový s lososovým nádechem, výtrusy široce elipsoidní, výrazně žebnaté, 6–7 × 5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v habřinách a dubohabřinách, od nížiny až do podhůří. Mykorrhizní symbiont habru. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi zřídka, jen v nejteplejších okrajích SM, například v údolí Jizery a Labe. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Velmi podobný a rovněž nejedlý **ryzec palčivý** (*Lactarius pyrogalus*) má jen nevýrazně kruhatý a hnědší klobouk a roste pod lískou.

RYZEC SCVRKLÝ

Graufleckender Milchling / Mleczaj szaroplamisty
Lactarius vietus (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3,5–10 cm, je vyklenutý, pak vmáčklý až nálevkovitý, zpravidla s malým hrbolkem, s okrajem v mládí podehnutým, s pokožkou v mládí bíle ojněnou, za vlhka lepkavou až mazlavou, je jen naznačeně kruhatý, nafialověle šedohnědý až šedorůžový. Lupeny jsou bělavé, krémové, pak bledě okrové, poraněním šedohnědnoucí. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,5–1,8 cm široký, válcovitý, světle pleťově krémový až šedavě hnědavý, v mládí bělavě ojněný, posléze dutý. Dužnina je bělavá, na řezu pomalu šednoucí, se slabou ovocnou vůní. Chuť palčivá. Mléko je bílé, po zaschnutí šedozeleňavé, zpočátku mírné, záhy ale palčivé. Výtrusný prach je bledě krémový, výtrusy široce elipsoidní, žebnaté, s četnými spojkami a izolovanými bradavkami, 7–9 × 6–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na vlhkých až mokřích kyselých půdách, v listnatých a smíšených lesích, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont břízy. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně pod břízou v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný a rovněž nejedlý **ryzec zprohýbaný** (*Lactarius flexuosus*), který roste pod břízami a borovicemi, je statnější, s kloboukem šedolilákové ojněným a se třeněm často kratším než průměr klobouku.

RYZEC LEMOVANÝ

Blaßer Violettmilchling / Mleczaj obrzeżony

Lactarius aspideus (Fr.) Fr. / Syn.: *Lactarius uvidus* var. *aspideus* (Fr.) Qué!

POPIS: Klobouk má průměr 2–7 cm, zprvu je vyklenutý, pak plochý a na středu lehce vmáčklý, s pokožkou za vlhka lepkavou, zpravidla nekruhatý, slámově žlutý, na otláčených místech fialovější. Lupeny jsou krémové až chromově žlutavé, na otláčených místech fialovější, připojené až krátce sblíhavé. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý až kyjovitý, slámově žlutý, na otláčených místech fialovější. Dužnina je bílá, na řezu fialovější, se slabou ovocnou vůní. Chuť zprvu mírná, záhy hořká. Mléko je bílé, při zasychání fialovější, záhy hořké. Výtrusný prach bledě krémový, výtrusy skoro kulovité, řídce bradavčité, síťnaté, 8–9 × 6,5–7,5 μm velké.

DOBA RŮSTU: VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na kyselých i zásaditých půdách, na vlhkých místech pod vrbami, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont vrby. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Pod vrbou, často v blízkosti vody, dost vzácně v SM–M, například na dnech Obřího a Lvího dolu. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, rovněž vzácný a nejedlý **ryzec honosný** (*Lactarius repraesentaneus*) je statnější a má pokožku klobouku přitiskle šupinatou až chlupatou. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

RYZEC HONOSNÝ

Zottiger Violettmilchling / Mleczaj żółtofioletowy

Lactarius repraesentaneus Britzelm. / Syn.: *Lactarius scrobiculatus* var. *repraesentaneus* (Britzelm.) Killerm.

POPIS: Klobouk má průměr 5–16 cm, zprvu je vyklenutý, pak vmáčklý, s okrajem dlouho podvinutým a chlupatým, nevýrazně kruhatý, chromově až okrově slámožlutý, na otláčených místech purpurově fialovější, s pokožkou přitiskle šupinkatou, za vlhka slizkou, lesklou. Lupeny jsou bělavé až bledě okrové, na otláčených místech hnědofialovější. Třeň je 5–13 cm dlouhý, 2–3,5 cm široký, válcovitý, zbarvený jako klobouk, na otláčených místech hnědofialovější, pokrytý žlutohnědými dŕubkami, brzy dutý. Dužnina je bělavá, na řezu fialovější, se slabou hyacintovou nebo mýdlovou vůní. Chuť po chvíli nahořklá. Mléko je bílé, při zasychání fialovější, po chvíli nahořklé. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy široce elipsoidní, žebnaté, síťnaté, 8–12 × 6,5–9 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na vlhkých kyselých půdách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, břízy, vrby, osiky a snad i jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen vzácně v SM(–M), zejména ve vazbě na vrbu či břízu. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, rovněž vzácný a nejedlý **ryzec lemovaný** (*Lactarius aspideus*), který roste také pod vrbami, je drobnější, nekruhatý, s pokožkou klobouku bez chlupů a šupin. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

RYZEC ĎUBKOVANÝ

Grubiger Milchling / Mleczaj dołkowaty

Lactarius scrobiculatus (Scop.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 6–20(–25) cm, je vyklenutý, pak plochý a na středu vmáčklý, s okrajem dlouho podvinutým, v mládí chlupatým, za vlhka je lepkavý, soustředně kruhatý, plstnatý až přitiskle šupinkatý, na středu hladký, slámově, okrově až rezavě žlutý, poraněním rezavější. Lupeny jsou bělavě krémové až nažloutlé, husté, široce připojené. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 2–3,5 cm široký, válcovitý, bělavý, krémový až nažloutlý, dost hustě pokrytý mělkými, žlutohnědavými jamkami (dŕubkami), ojíňený, velmi tvrdý, suchý, stářím od báze rezavější. Dužnina je bělavá, pod pokožkou klobouku i třeně citronově žlutnoucí, velmi pevná, s výraznou nakysle ovocnou vůní. Chuť hořce palčivá. Mléko je bílé, na vzduchu rychle tmavě sírově žlutnoucí, nahořklé a po chvíli palčivé. Výtrusný prach je bledě krémový, výtrusy široce elipsoidní, žebnaté, 7–9 × 6–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých lesích vyšších poloh, zejména na vápnatých půdách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, výjimečně i jedle nebo borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v SM–M. Nejvýše v závěru Obřího dolu, ve smrkové bučině na vápencové čočce v Dolním Rudníku, ve výšce 1100 m n. m. Někdy se vyskytuje i v okolí zaniklých bud, například pod Dolskými Boudami ve Lvím dole. **POZNÁMKA:** Nejedlý.

RYZEC SMRKOVÝ

Fichten-Reizker / Mleczej świerkowy

Lactarius deterrimus Gröger / Syn.: *Lactarius deliciosus* var. *deterrimus* (Gröger) Hesler et A. H. Smith

POPIS: Klobouk má průměr 4–12 cm, zprvu je vyklenutý, pak plochý a na středu vmáčklý až nálevkovitý, s okrajem dlouho podehnutým, s pokožkou lysou, za vlhka lepkavou, je jen nevýrazně kruhatý nebo i nekruhatý, červenooranžový, stárí a po poranění výrazně zelenající. Lupeny jsou husté, oranžové až okrově oranžové, na poraněných místech nabíhají přes červenavou do tmavě zelené. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,7–2,5 cm široký, válcovitý, oranžový, postupně zelenající, brzy rourkovitě dutý. Dužnina je bělavá, pod pokožkou klobouku oranžová, nabíhající přes červenavou do špinavě zelené, s vůní po mrkvi. Chuť nahořklá. Mléko je mrkově oranžové, pomalu červenající, mírné, nahořklé. Výtrusný prach je bledě pleťové okrový, výtrusy elipsoidní, žebnaté, s četnými spojkami, 8–10 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých i zásaditých půdách, v lesích i mimo les, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v mladších smrcinách v SM–M, občas vystupuje i do SA. **POZNÁMKA:** Jedlý. Velmi podobný je rovněž jedlý **ryzec pravý** (*Lactarius deliciosus*), který roste pod borovicí a má výrazněji kruhatý klobouk.

RYZEC PÝŘITÝ (RYZEC CHLUPATÝ)

Flaumige Milchling / Mleczej omszony

Lactarius pubescens (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, je ploše vyklenutý, pak hluboce vmáčklý až nálevkovitý, přitiskle plstnatý, s okrajem v mládí podvinutým a bíle chlupatým, s pokožkou suchou, nekruhatý, bělavě krémový, později světle až pleťové okrový. Lupeny jsou bledě krémové, později až naokrověle růžové, husté. Třeň je 2–7 cm dlouhý, 0,8–2 cm široký, válcovitý, někdy se k bázi zužující, bělavý až bledě krémový. Dužnina je krémová až pleťová, s nakysle ovocnou vůní. Chuť palčivá. Mléko je bílé, slabě žlutnoucí, silně palčivé. Výtrusný prach bělavý, výtrusy elipsoidní, hřebínkaté, se spojkami, 6–8 × 4,5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých i zásaditých půdách, v lesích i mimo les, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont břízy. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně pod břízou v SM–M, vzácně i v karech v SA. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, pod břízami rostoucí a rovněž nejedlý **ryzec kravský** (*Lactarius torminosus*) má sytější hnědorůžově zbarvený a kruhatý klobouk.

RYZEC OSTÉNKATÝ

Schüppchen-Milchling / Mleczej łuseczkowaty,
Mleczej kolczasty

Lactarius spinosulus Quél. et Le Bret. / Syn.: *Lactarius lilacinus* subsp. *spinosulus* (Quél.) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–7 cm, je vyklenutý, pak plochý až vmáčklý, často s bradavkatým hrbolem, s okrajem v mládí podehnutým a chlupatým, s pokožkou za vlhka slabě lepkavou, jinak suchou, odstále šupinkatou, ve stáří olýsávající; zpravidla je zřetelně kruhatý, světle fialově růžový či lilákový. Lupeny jsou krémové, později s růžovým odstínem. Třeň je 2,5–5 cm dlouhý, 0,5–1,2 cm široký, válcovitý, bledě narůžověle okrový, v dospělosti dutý. Dužnina je bledá, se slabě vínovým nádechem a sladkou ovocnou vůní. Chuť až po chvíli slabě palčivá až nahořklá. Mléko je bílé, po chvíli palčivé. Výtrusný prach je okrový, výtrusy elipsoidní, výrazně žebnaté, 7–8,5 × 5,5–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, zejména na zásaditých, ale i neutrálních půdách, nejčastěji na vápencích, od pahorkatiny až do hor. Mykorhizní symbiont břízy, případně i dalších listnáčů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi vzácně pod břízou v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobá se **ryzci lilákovému** (*Lactarius lilacinus*), který však nemá klobouk pokrytý vztyčenými šupinkami ani výrazně chlupatý okraj podvinutého klobouku a roste výhradně pod olšemi. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

RYZEC KRAVSKÝ

Birken-Reizker / Mleczej wełnianka
Lactarius torminosus (Schaeff.) Gray

POPIS: Klobouk má průměr 5–12 cm, je vyklenutý, pak vmáčkly, nakonec až i nálevkovitý, s okrajem v mládí silně podvinutým a odstále vlnatě chlupatým, za vlhka lepkavý, vláknitě plstnatý, bledě růžový, tmavěji hnědorůžově kruhatý, později světle až pleťově okrový. Lupeny jsou husté, úzké, krémové až narůžovělé, nakonec až s masově načervenalým nádechem, poraněním okrově hnědnoucí. Třeň je 3–8(–10) cm dlouhý, 1–3 cm široký, válcovitý, bělavý až růžově krémový, pak až růžově hnědavý. Dužnina je bělavá, pod pokožkou klobouku i třeně pleťově růžová, s nakysle ovocnou vůní. Chuť ostře palčivá. Mléko je bílé, neměnné, silně palčivé. Výtrusný prach je světle krémový, výtrusy elipsoidní, žebernaté až téměř síťnaté, 8–10 × 6–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně v lesích, převážně na kyselých půdách, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont břízy. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně pod břízou v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, pod břízou rostoucí a rovněž nejedlý **ryzec pýřitý** (*Lactarius pubescens*) má bělavě krémově zbarvený klobouk, který je nekruhatý.

RYZEC VONNÝ (RYZEC KOKOSKA)

Kokosflockenmilchling, Blaßer Duftmilchling /
Mleczej kokosowy
Lactarius glycosmus (Fr.) Fr. / Syn.: *Lactarius odoratus* Velen.

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je ploše vyklenutý, pak vmáčkly až nálevkovitý, zpravidla s malým hrbolkem, s okrajem v mládí podvinutým, s pokožkou neslupitelnou, jen naznačeně kruhatý, šedorůžový, světle pleťově okrový nebo i šedohnědavý, někdy s nafialovělým odstínem, slabě hygrofánní. Lupeny jsou bledě pleťově okrové, husté, sbíhavé. Třeň je 2–7 cm dlouhý, 0,4–1 cm široký, válcovitý, světle okrový, v mládí bělavě ojíňený, posléze dutý. Dužnina je krémová až šedavě pleťová, se silnou kokosovou vůní. Chuť mírná, pak slabě palčivá. Mléko je bílé, neměnné, po chvíli trochu palčivé. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy elipsoidní, žebernaté, s četnými spojkami, 8–10 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých i slabě zásaditých půdách, v lesích i mimo les, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont břízy, vzácněji i vrby či olše. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** V SM–SA, dosti roztroušeně. S břízou karpatskou vystupuje až do Schusterovy zahrádky v Labském dole. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobně kokosově vonící a rovněž nejedlý **ryzec libovonný** (*Lactarius mammosus*), který roste pod smrky a borovicemi, má tmavší, šedohnědý až olivově hnědý klobouk a výrazněji palčivou chuť.

RYZEC HNĚDÝ

Bruch-Milchling, Maggipilz / Mleczej płowy
Lactarius helvus (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 4–14 cm, je ploše vyklenutý, pak plochý až nálevkovitý, s okrajem v mládí podehnutým, jen naznačeně kruhatý, narezavěle hnědý až masově šedookrový, slabě hygrofánní, s pokožkou suchou, plstnatou až jemně šupinkatou. Lupeny jsou růžově okrové až okrové, hojně vidlené. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,8–2 cm široký, válcovitý, narůžověle okrový, v mládí bělavě ojíňený, na bázi bíle plstnatý, rourkovitě dutý. Dužnina je bělavá až bledě narůžovělá, se silnou vůní po cikorce nebo koření maggi. Chuť mírná. Mléko je nehojné, bezbarvé, mírné chuti. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy elipsoidní, síťnaté, 6,5–8,5 × 5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na vlhkých až mokrych kyselých půdách, v lesích od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, borovice a břízy. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména ve smrčinách v SM–M, dosti často i pod kosodřevinou v SA. **POZNÁMKA:** Jedovatý. Podobně po cikorce vonící a jedlý **ryzec kafrový** (*Lactarius camphoratus*) je drobnější, tmavěji červenohnědý a roní bílé nahořklé mléko. Cikorkovým až plošticňým pachem se vyznačuje i jedlý **ryzec plošticňý** (*Lactarius submonatus*), rostoucí zejména pod duby. Obdobný pach má i vzácný růžovo-lilákově zbarvený **ryzec lilákový** (*Lactarius lilacinus*), rostoucí výhradně pod olšemi.

RYZEC LILÁKOVÝ

Lila Milchling / Mleczej liliowy
Lactarius lilacinus (Lasch) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–8 cm, je vyklenutý, pak plochý až vmáčklý, s okrajem v mládí podehnutým, jen nevýrazně kruhatý, světle růžově či šedavě lilákový, s pokožkou suchou, jemně plstnatou až šupinkatou. Lupeny jsou krémově okrové s lila odstínem, řídké. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, bledě narůžověle okrový až nahnědlý, v dospělosti dutý. Dužnina je bledě krémová, s vůní po cikorce při zasychání. Chuť po chvíli slabě palčivá až nahořklá. Mléko je bílé, při zasychání šedozelenažící, po chvíli palčivé. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy široce elipsoidní až kulovité, síťnaté, 7–9 × 6,5–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na vlhkých až mokrých kyselých i neutrálních půdách, v aluviálních olšinách na březích potoků, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont olše. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi vzácně v olšinách v SM. **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobně po cikorce vonící a též jedlý **ryzec kafrový** (*Lactarius camphoratus*) je drobnější, tmavěji červenohnědý a roní bílé nahořklé mléko. Podobný cikorkový až ploštičný pach má i jedlý **ryzec ploštičný** (*Lactarius subumbonatus*), rostoucí zejména pod duby. Svým pachem podobný je i jedovatý **ryzec hnědý** (*Lactarius helvus*), který má bezbarvé mléko a roste pod smrkem, borovicí či břízou. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

RYZEC RYŠAVÝ

Rotbrauner Milchling / Mleczej rudy
Lactarius rufus (Scop.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, je vyklenutý, pak vmáčklý až nálevkovitý, obvykle s hrbolkem na středě, s okrajem v mládí podehnutým, s pokožkou suchou, nekruhatý, ryšavě červenohnědý. Lupeny jsou krémově až červenavě okrové. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,8–2 cm široký, válcovitý, narůžověle okrový, nahoře bledý, rezavě červenavě oděný, ojíňený, suchý. Dužnina je bělavá, pod pokožkou klobouku i třeně rezavě načervenalá, s nepříjemnou pryskyřičnou vůní. Chuť palčivá. Mléko je bílé, velmi palčivé. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy široce elipsoidní, bradavčité až žebnaté, se spojkami vytvářejícími síť, 7–9 × 5,5–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých půdách, v lesích od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku a borovice, vzácněji břízy a dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy velmi hojně ve smrčinách v SM–M, hojně též pod kosodřevinou v SA. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný a rovněž nejedlý **ryzec rašelínkový** (*Lactarius sphagnetii*) je drobnější a má chuť mírnou, nanejvýše po chvíli trochu trpkou.

RYZEC NASLÁDLÝ

Süßlicher Buchenmilchling / Mleczej bukowy
Lactarius subdulcis (Pers.) Gray

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–7 cm, je ploše vyklenutý, pak vmáčklý až nálevkovitý, zpravidla s hrbolkem, s okrajem v dospělosti hladkým nebo jen nevýrazně vroubkovaným, červenohnědý, k okraji hnědavý, někdy až krémový, matný, suchý, hygrofánní. Lupeny jsou krémové, později červenavě hnědavé, poraněním hnědnoucí. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, nahoře krémový, níže načervenalé okrový, v mládí ojíňený, na bázi bíle pýřitý, suchý. Dužnina je krémová, se slabým ploštičným nebo pestřecovým pachem. Chuť mírná, až po chvíli nahořklá. Mléko je bílé, neměnné, po chvíli nahořklé. Výtrusný prach je bledě krémový, výtrusy široce elipsoidní, žebnaté, s četnými spojkami, 7–9 × 6–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na slabě kyselých i slabě zásaditých půdách, převážně v listnatých lesích, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont buku, vzácně snad i jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v bučinách v SM–M, vystupuje často i do výšky přes 1000 m n. m. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **ryzec liškový** (*Lactarius tabidus*), který roste pod smrkem a břízami, má žloutnoucí mléko.

RYZEC LIŠKOVÝ

Flatterreizker / Mleczej siarkowy

Lactarius tabidus Fr. / Syn.: *Lactarius theiogalus* sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 2–5(–8) cm, je vyklenutý, pak vmáčkly, s malým hrbolkem, s okrajem v mládí podehnutým, v dospělosti průsvitně rýhovaným, jemně vrásčitý, nekruhatý, zprvu trochu kluzký, později suchý, matný, hygrofánní, za vlhka růžově až oranžově hnědavý, za sucha od okraje blednoucí do pleťově krémové. Lupeny jsou krémové, později s pleťovým nádechem, pak světle rezavě okrové, ve stáří rezavě skvrnitě, přirostlé až krátce sbíhavé. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,4–0,8 cm široký, válcovitý, ojíněný, pleťově krémový, pak skořicový až červenohnědý. Dužnina je krémová až hnědavá, pod pokožkou žlutavá, se slabým gumovým pachem. Chuť mírná, po chvíli svíravá. Mléko je bílé, vodnaté, nehojné, pomalu sírově žloutnoucí, s chutí nahořklou až svíravou. Výtrusný prach je bledě krémový, výtrusy široce elipsoidní, izolovaně bradavčité, 6,5–9 × 6–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na vlhkých kyselých půdách, v listnatých a jehličnatých lesích, zejména v březinách a smrčinách, často v početných skupinách, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont břízy a smrku, vzácněji jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy velmi hojně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **ryzec bažinný** (*Lactarius lacunarum*) je živěji ryšavě oranžově zbarvený, má slabou ovocnou vůni a žebnaté výtrusy.

RYZEC OLŠOVÝ

Olivbrauner Erlenmilchling / Mleczej olszowy

Lactarius obscuratus (Lasch) Fr. / Syn.: *Lactarius obnubilus* (Lasch) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–4 cm, je vyklenutý, pak plochý až vmáčkly, s malým hrbolkem, s okrajem v mládí podehnutým, brázditým, průsvitně rýhovaným a vroubkovaným, za vlhka lepkavý, hygrofánní, okrově, oranžově až červenavě hnědý, na středu tmavší, olivově hnědý až černohnědý, za sucha blednoucí do medově okrové. Lupeny jsou okrově krémové, pleťově žlutookrově až skořicově načervenalé, připojené až krátce sbíhavé. Třeň je 1–4 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm široký, válcovitý, lysý, okrově krémový, pak skořicově okrový. Dužnina je krémová až hnědavá, se slabou ovocnou vůní. Chuť trochu svíravá. Mléko je bílé, vodnaté, barevně neměnné, s chutí mírnou. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy široce elipsoidní, žebnaté, síťnaté, 6–9 × 5,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, je uváděn též z Ekvádoru. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v olšinách na vlhkých humóznějších půdách, často ve skupinách, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont olše. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně, v přípotočných a prameništích olšinách v SM(–)M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, drobnější a nejedlý **ryzec nálevkovitý** (*Lactarius omphaliformis*) má oranžově hnědý klobouk bez olivových tónů. Další podobný, naopak o něco statnější a rovněž nejedlý **ryzec pohárkovitý** (*Lactarius cyathuliformis*) má větší výtrusy (7,5–11 × 6–8,5 μm).

RYZEC KAFROVÝ

Kampfer-Milchling, Zichorien-Milchling / Mleczej kamforowy

Lactarius camphoratus (Bull.) Fr. / Syn.: *Lactarius cimirarius* Batsch

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–5 cm, zprvu je vyklenutý, pak plochý, posléze na středu vmáčkly, často s hrbolkem, s okrajem světlejším, někdy vroubkovaným, s pokožkou suchou, matnou, lysou, nekruhatý, oranžově hnědý až tmavě červenohnědý, na středu nejtmaší. Lupeny jsou krémové až světle okrové, ve stáří skořicové až hnědovinové, přirostlé. Třeň je 2,5–7 cm dlouhý, 0,4–1 cm široký, válcovitý, červenohnědý až purpurově hnědý. Dužnina je hnědá, ve třeni červenohnědá, s vůní při zasychání nápadnou po cikorce či kafru. Chuť trochu svíravá. Mléko je vodnaté, bílé, mírné, po chvíli nahořklé. Výtrusný prach je bledě krémový, výtrusy široce elipsoidní až kulovité, ostnitě, s četnými spojkami, 6–8 × 5,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, ale i buku a dubu, případně i jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlý, ale nepřilíš chutný. Podobný cikorkový až plošičný pach má **ryzec plošičný** (*Lactarius subumbonatus*) s bledším šafránově žlutavým třeněm, rostoucí zejména pod duby. Podobně vonící a jedovatý **ryzec hnědý** (*Lactarius helvus*) je statnější a světleji okrově červenavý.

RYZEC OSTRÝ

Rosaanlaufender Milchling / Mleczej ostry
Lactarius acris (Bolton) Gray

POPIS: Klobouk má průměr 4–8 cm, je vyklenutý, pak plochý, brzy mírně vmáčkly, s okrajem mělce rýhovaným, šedohnědý, často i s olivovým nádechem, světle okrově skvrnitý, s pokožkou za vlhka výrazně lepkavou až slizkou, za sucha matnou. Lupeny jsou krémové, později žlutookrové, po poranění růžovějící. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,8–2 cm široký, válcovitý, bílý, ve stáří pak až okrově hnědavý a dutý. Dužnina je bílá, na řezu růžovějící, s nepříjemným chemickým pachem. Chuť mírně palčivá. Mléko je bílé, zbarvující se rychle do růžově červené, se silně palčivou chutí. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy kulovité až široce elipsoidní, jen spoře ostnitě, přerušovaně síťnaté, 7–9 × 6–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Asie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, v lesích na vápnatých půdách, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont buku a habru. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi vzácně pod bukem v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, rovněž nejedlý **ryzec světlý** (*Lactarius azonites*) má klobouk matný, suchý a chuť mírnou. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

RYZEC ČERNOHLÁVEK

Mohrenkopf-Milchling / Mleczej przydymiony
Lactarius lignyotus Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 2–8(–10) cm, je vyklenutý, pak plochý s hrbolem, nakonec vmáčkly, s okrajem vroubkovaným, tmavohnědý až skoro černý, s pokožkou suchou, sametovou, radiálně vrásčitou. Lupeny jsou bílé, později krémové s narůžovělým nádechem, po poranění červenající, zoubkem na třeh sblíhající. Třeň je 3,5–10 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, tmavohnědý až skoro černý, sametový, často podélně svraskalý, na bázi bílý, dutý. Dužnina je bělavá, na řezu pomalu růžovějící. Chuť mírná. Mléko je bílé, neměnné, mírné chuti, někdy slabě nahořklé. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy kulovité, žebnaté až téměř síťnaté, 8–10,5 × 7–9,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, zpravidla na kyselých půdách, v jehličnatých lesích, často na mechatých místech, od pahorkatiny do hor. Mykorhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Ve smrčinách v SM–M hojně, vystupuje běžně až k horní hranici lesa. **POZNÁMKA:** Jedlý. Byly u něj prokázány antibakteriální a protirakovinné účinky. Podobně zbarvené ryzce jako robustnější **ryzec Romagnesiho** (*Lactarius romagnesii*), který má tmavší lupeny, nebo poněkud palčivý a vzácný **ryzec sazový** (*Lactarius fuliginosus*), který mívá klobouk bez hrbolu, rostou zejména pod bukem. Ve smrčinách rostoucí, dosti vzácný **ryzec datlí** (*Lactarius picinus*) má nevroubkovaný okraj klobouku, který bývá bez hrbolu, a palčivé mléko.

RYZEC DATLÍ

Pechschwarzer Milchling / Mleczej ciemny
Lactarius picinus Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 4–10 cm, je vyklenutý, pak plochý s nevýrazným hrbolkem, nakonec mírně vmáčkly, s okrajem někdy trochu vroubkovaným, tmavohnědý až černohnědý, s pokožkou suchou, jemně sametovou. Lupeny jsou bílé, později krémové, po poranění hnědě rezaovějící. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 1–2,5 cm široký, válcovitý, šedohnědý, na bázi bělavý. Dužnina je bělavá, na řezu pomalu růžově až mrkovově oranžovějící. Chuť hořká, po chvíli trpce palčivá. Mléko je bílé, po chvíli palčivé. Výtrusný prach pleťově okrový, výtrusy kulovité až široce elipsoidní, síťnaté, 6,5–8,5 × 6–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých i neutrálních půdách, v jehličnatých lesích, od pahorkatiny do hor. Mykorhizní symbiont smrku, možná i jedle. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi vzácně ve smrčinách v M. **POZNÁMKA:** Jedlý, ale nechutný. Velmi podobný, jedlý **ryzec černohlávek** (*Lactarius lignyotus*) bývá trochu drobnější, má třeh tmavěji černohnědý a nepalčivé mléko.

RYZEC PLSTNATÝ

Wolliger Milchling / Mleczaj chrząstka

Lactarius vellereus (Fr.) Fr. / Syn.: *Lactarius albivellus*

Romagn.

POPIS: Klobouk má průměr 8–20(–30) cm, je vmáčklý, nakonec i nálevkovitý, s okrajem dlouho podvinutým, suchý, v mládí sametově plstnatý až vlnatý, olysávající, bílý, krémový až smetanově žlutavý, okrově hnědě skvrnatějící. Lupeny jsou bělavé, krémové až žlutavé, ve stáří okrově hnědě skvrnatějící, prořídle. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 2–5 cm široký, válcovitý, bílý až nažloutlý, plstnatý, pak olysavý, okrovějící až rezavějící. Dužnina je bílá, na řezu pomalu žloutnoucí, s nakyslou vůní. Chuť silně nahořkle palčivá. Mléko je bílé, neměnné, po chvíli nahořklé, ale nepalčivé. Výtrusný prach je bílý, výtrusy kulovité až široce elipsoidní, síťnaté, 7–12 × 6–10 μm velké.

DOBA RŮSTU: VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule, je uváděn rovněž z Bornea. **STANOVIŠTĚ**

V ČR: Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, zejména v bučinách, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont buku, smrku i jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména v bučinách v SM, méně často v M, v bučině u Míseček například vystupuje až do nadmořské výšky 1050 m.

POZNÁMKA: Nejedlý nebo jedlý až po speciální úpravě (např. mléčném kvašení). Bylo potvrzeno, že má významné protirakovinné, antioxidační, antimutagenní i antivirové účinky. Podmíněně jedlý je i podobný **ryzec peprný** (*Lactarius piperatus*), který však má velmi husté lupeny a neplstnatý klobouk.

ROZPUKLEC HRUŠKOVITÝ

Beutelförmige Gallertnuß / Pękacz gruszkowaty

Phallo-gaster saccatus Morgan

POPIS: Plodnice této břichatkovité houby jsou nadzemní, napůl ukryté v substrátu, kulovité, hruškovité až kyjovité, 2,5–5 cm vysoké, 2–3,5 cm široké, se třeňovitě zúženou dutou sterilní bází, ke které jsou dole připojené tuhé, bílé, rozvětvené myceliové provazce. Plodnice jsou kryté bílým, pak nažloutlým, růžovějícím až hnědnoucím zvrásněným obalem, cca 0,1 cm tlustým, v dospělosti nepravidelně cípate pukajícím a tak odkrývající tmavě zelený slizký teřich páchnoucí po mršině (podobně jako hadovka smrdutá). Výtrusy elipsoidní až válcovité, 4–5,5 × 1,5–2,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–IX. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, ale na příhodných místech pak i hromadně, zpravidla na kyselých substrátech, na tlejícím dřevě ukrytém v půdě či opadu, jak v lesích na humózních půdách, tak i mimo les na ruderálních místech, jako jsou například rumišťe, skládky dřeva, náletové křoviny apod., zpravidla od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí vzácně v SM(–M), spíše na ruderálních místech. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Jde o jen těžko zaměnitelný druh.

PAVUČINÍK TŘÁSNITÝ

Fransiger Wollrindenpilz / Strzępkobłotka włóknista

Amphinema byssoides (Pers.) J. Erikss. / Syn.:

Diplonema sordescens P. Karst. / *Polyporus tenax* Velen.

POPIS: Plodnice jsou rozlité, zpravidla snadno oddělitelné od substrátu, pavučinovitě až měkce blanité, 0,1–0,5 mm tlusté, s hymeniem skoro hladkým, jemně sametové, žluté, okrově žluté až okrové, na okraji často s bílými myceliovými provazci. Výtrusy vejčité, 3–5 × 2–3 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnatých i listnatých dřevin fruktifikující na trouchnivém dřevě, lesní hrabance nebo i na zbytcích bylin či spáleništích. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v různých typech lesů v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobná, mnohem vzácnější a rovněž mykorrhizní **kornatečka šafránová** (*Piloderma bicolor*) je více sírově žlutá a je význačná tenkými žlutooranžovými vlákny, zanořenými do trouchnivého dřevního substrátu.

KUŘÁTKA PŘÍMÁ (KUŘÁTKA TUHÁ)

Steife Koralle / Koralówka sztywna

Ramaria stricta (Pers.) Quél. / Syn.: *Ramaria condensata* (Fr.) Quél.

POPIS: Plodnice jsou keříčkovité, 6–12 cm vysoké, 3–9 cm široké, s větvemi žlutavě okrovými až skořicovými, někdy s růžovým odstínem, poraněním červenohnědnoucími, vzpřímenými, souběžnými, větvicemi se ve tvaru úzkého písmene U (zaobleně), se zakončením krémových větviček jedním nebo vícero nažloutlými až zelenkavě žlutými hroty. Třeň je 1–6 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm tlustý, okrový až skořicově hnědavý, poraněním červenohnědnoucí, s bílou bazální plstí a se svazkem bílých, až 0,2 cm tlustých rhizomorf. Dužnina je bílá až žlutavá, poměrně tuhá, s nakyslou, někdy slabě anýzovou vůní. Chuť hořká. Výtrusný prach je žlutavý, výtrusy elipsoidní, níže bradavčité, zčásti hřebínkaté, neamyloidní, 7–10,5 × 3,5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě listnáčů, zejména buku, v listnatých lesích, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotrófní lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojněji jen místy v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **kuřátka Invalova** (*Ramaria eumorpha*) mají výtrusy výrazně ostnitě, dužnina nenabíhá do červenohněda a rostou zejména na opadu jehličnatých stromů. Jako podobnou lze označit i **korunokyjku svícovitou** (*Clavicornia pyxidata*), která však má korunkatě zakončené konce horních větviček a amyloidní výtrusy.

HADOVKA SMRDUTÁ

Stinkmorchel / Sromotnik smrodliwy

Phallus impudicus L.

POPIS: Plodnice jsou zprvu podzemní, kulovité až vejčité, 3–5 cm široké, s bílým až krémovým blanitě kožovitým obalem, pod kterým je rosolovitá vrstva. Poté, co obal na vrcholu praskne, promění se v cípate pochvovitý útvar, ze kterého vyráží válcovitý, houbovitě pórovitý, bělavý nosič (třeň), nahoře s důlkatě žebnatým kloboukem. Klobouk je zvoncovitý až náprstkovitý, na vrcholu uťatý, s bělavým terčíkem, na povrchu jamkatý, bělavě krémový a pokrytý slizovitým, postupně odkapávajícím a po mršíně nasládle páchnoucím, temně zeleným teřichem. Výtrusy elipsoidní, 4–5 × 1,5–2,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířená skoro po celé Zemi, chybí snad v tropickém pásmu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, často hromadně, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Saprotrófní humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM, roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá ve stadiu vajíčka. Hadovka měla, a v některých zemích dosud má, pověst silného afrodisiaka. Pro svůj tvar byla v minulosti zasvěcena bohyni plodnosti Ceres. Pastýři věřili, že podporuje pohlavní pud, a proto jí krmili dobytek. Podle literárních údajů je účinná při léčbě kožní rakoviny i rakovin některých vnitřních orgánů a snad i při revmatických bolestech. Podobná, ale nejedlá **psivka obecná** (*Mutinus caninus*) je drobnější, nemá vyvinutý klobouk, takže zelený slizovitý teřich kryje přímo povrch vrcholu nosiče (třeně), který je v horní části žlutooranžový.

PSIVKA OBECNÁ

Gewöhnliche Hundsrute / Mądziak psi

Mutinus caninus (Huds.) Fr. / Syn.: *Phallus caninus* Huds.

POPIS: Plodnice jsou zprvu podzemní, vejčité až trochu hruškovité, 1–2,5 cm široké, s bílým až nažloutlým blanitým obalem, pod kterým je rosolovitá vrstva. Po prasknutí obalu se promění v cípate pochvovitý útvar, ze kterého vyráží válcovitý, houbovitě pórovitý, bělavý, narůžovělý až žlutookrový nosič (třeň), nahoře oranžově červený a pokrytý slizovitým, postupně odkapávajícím a trochu hnilobně páchnoucím, temně zeleným teřichem. Výtrusy elipsoidní, 4,5–6,5 × 1,5–3 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, často hromadně, na tlejícím dřevě různých listnáčů, od nížiny až do hor. Saprotrófní lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v listnatých lesích v SM, jen zřídka v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, ale v mládí jedlá **hadovka smrdutá** (*Phallus impudicus*) je mnohem statnější, má třeň bílý s vyvinutým kloboukem a páchne nasládle po mršíně.

KVĚTNATEC ARCHERŮV

Tintenfischpilz / Okratek australski

Clathrus archeri (Berk.) Dring / Syn.: *Anthurus archeri* (Berk.) E. Fisch. / *Lysurus archeri* Berk.

POPIS: Plodnice jsou zprvu podzemní, kulovité až vejčité, 2–4 cm široké, s bílým až okrově hnědavým, někdy lilákově narůžovělým blanitě kožovitým obalem, pod kterým je rosolovitá vrstva. Poté, co obal na vrcholu praskne, promění se v pochvovitý útvar, ze kterého vyráží bělavý nosič a z něj vyrůstá (3–)4–6(–8) růžově až krvavě červených, 5–12(–15) cm dlouhých ramen, která jsou houbovitě komůrkatá a pokrytá útržky slizovitého, temně zeleného, po mršíně páchnoucího teřichu. Výtrusy elipsoidní až válcovité, 4–6 × 1,5–3 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V Evropě, jižní Africe, Severní Americe, Jižní Americe, Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, často však i ve skupinách, v listnatých i jehličnatých lesích, na jejich okrajích, ale také v křovinách a na loukách, někdy v opadu, jindy i na zbytcích dřeva, častěji na kyselých půdách, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně na horských loukách v SM–M, nalézán opakovaně a na dalších místech. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Jde o druh původem z australské a tasvánské oblasti, který byl zavlečen do Evropy počátkem 20. století s lodními náklady zboží a postupně se šíří po evropském kontinentu na východ.

HVĚZDOVKA SMRKOVÁ

Kleiner Nesterdster / Gwiazdosz czteropromienny

Geastrum quadrifidum DC. ex Pers.

POPIS: Plodnice této břichatkovité houby jsou v mládí podzemní, uzavřené, kulovité, po otevření bývají 1,5–5 cm široké, jejich vnější okrovka (exoperidie) je rozdělená do 3–6 (nejčastěji 4–5) klínovitých, klenbovitě dolů ohnutých cípů, které jsou bělavě hnědavé až světle hnědé a dole spojené bělavým miskovitým „hnízdem“ z plstě podhoubí a substrátu (myceliové lůžko). Jejich vnitřní okrovka (endoperidie) obalující teřich je kulovitá, vejčitá nebo vakovitě protažená, 0,5–1,5 cm široká, bělavá, šedohnědavá, s modravým až fialovým nádechem, bíle ojiňená, nahoře se světlejším, kuželovitým, výrazně ohraničeným vláknitým ústím (peristomem), dole se zaobleným valem a s krátkým, max. 0,2 cm dlouhým, tlustým krčkem. Výtrusy jsou kulovité, 4,5–6,5 µm velké, včetně 0,3–0,5 µm vysokých bradavek. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých lesích, zejména ve smrčinách, vzácně ve smíšených či listnatých lesích, dává přednost vápenatým půdám, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M. Nejvýše v závěru Obřího dolu, ve smrkové bučině na vápencové čočce v Dolním Rudníku, ve výšce 1100 m n. m. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Je to podle klenbovitě dolů ohnutých cípů dobře rozpoznatelná hvězdočka.

HVĚZDOVKA ČERVENAVÁ

Rötender Erdster / Gwiazdosz rudawy

Geastrum rufescens Pers. / Syn.: *Geastrum vulgatum* Vittad.

POPIS: Plodnice této břichatkovité houby jsou v mládí podzemní, uzavřené, kulovité, okrově hnědavé až červenohnědé, po otevření bývají 3–15 cm široké, jejich vnější okrovka (exoperidie) je rozdělená do 5–10 velmi tlustých, klínovitých cípů, které jsou růžově až masově hnědavé, později až červenavé, ve stáří hnědé, za čerstva po poranění červenající. Jejich vnitřní okrovka (endoperidie) obalující teřich je kulovitá, 1–3 cm široká, bělavá, pleťově okrová až tabákově hnědá, nahoře s kuželovitým, neohraničeným, brvitým ústím (peristomem), dole s krátkým, max. 0,4 cm dlouhým, tlustým krčkem (zdánlivě bez krčku, dobře je viditelný až na suché plodnici). Výtrusy jsou kulovité, 3–4,5 µm velké, včetně malých, 0,2–0,4 µm vysokých bradavek. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule, je udávána také z Argentiny a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých i listnatých lesích, zejména ve smrčinách, ale i v bučinách, dává přednost výživnějším půdám na zásaditém podkladu, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v SM–M. Nejvýše v závěru Obřího dolu, ve smrkové bučině na vápencové čočce v Dolním Rudníku, ve výšce 1100 m n. m. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, ale menší **hvězdočka brvitá** (*Geastrum fimbriatum*) je bez červenavého zabarvení, má teřich bez krčku a menší výtrusy.

HVĚZDOVKA TROJITÁ

Halskrausen-Erdstern / Gwiazdosz potrójny

Geastrum triplex Jungh. / Syn.: *Geastrum michelianum*
W. G. Smith

POPIS: Plodnice této břichatkovité houby jsou v mládí jen částečně zanořené v půdě, uzavřené, cibulovité až široce hruškovité, světle až tmavě hnědé, po otevření bývají 5–18 cm široké, jejich vnější okrovka (exoperidie), rozdělená do 4–7(–8) tlustých klínovitých cípů, které jsou šedavě až hnědavě krémové, záhy na svém povrchu soustředně praská a vytváří nápadně vzdušný límcovitý val. Jejich vnitřní okrovka (endoperidie) obalující teřich je kulovitá, 2–4 cm široká, šedookrová až okrově hnědá, nahoře s bradavčítým až nízce kuželovitým, zpravidla dvůrkovitě ohraničeným vláknitým ústím (peristomem), dole bez krčku. Čerstvě rozkrojená plodnice má plošičný pach. Výtrusy jsou kulovité, 4,5–5,5 µm velké, včetně význačných, až 0,5 µm vysokých bradavek. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Dosti široce rozšířená po celé severní i jižní polokouli. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých, zřídka i jehličnatých lesích, často i mimo les, v neudržovaných zahradách, na hromadách starého kompostu, upřednostňuje půdy obohacené vápníkem nebo dusíkatými látkami, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v křovinách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Další velká **hvězdovka červenavá** (*Geastrum rufescens*) je narůžovělá až červenohnědavá, s krátkým krčkem ukrytým pod teřichem, kolem nějž není vytvořen „límeček“ z rozpraskané vnější okrovky.

HRACHOVEC HVĚZDOVITÝ

Gemeiner Kugelschneller / Strykacz gwiazdkowaty

Sphaerobolus stellatus Tode

Syn.: *Sphaerobolus dentatus* (With.) W. G. Smith

POPIS: Plodnice této břichatkovité houby jsou velmi drobné, v mládí kulovité až široce vejčité, 0,1–0,3 cm široké, plstnaté, zanořené spodní částí do substrátu a do bělavého stromatického pletiva, bělavé až žlutavé, se světle oranžovým nádechem. Po rozpuknutí vícevrstevnatého obalu do 5–8 hvězdovitých cípů se odhaluje peridiola, což je kulovitý, žlutavý, oranžový až hnědý, slizem pokrytý měkký teřich s výtrusy, jenž samostatně nebo někdy i s celou plodnicí vystřeluje až do metrové nebo i větší vzdálenosti. Zachovaná část okrovky se zoubkatým okrajem pak často zůstává jako pozůstatek plodnice na stanovišti. Výtrusy široce elipsoidně vejčité, 6–10 × 4–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířený téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na trouchnivém dřevě nebo i jiných zbytcích opadu listnáčů i jehličnanů, také na zbytcích bylin, zřídka i na starém trusu zvěře, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní a humikolní, případně i fimikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v detritu v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobné, ale větší jsou **hnízdovka nacpaná** (*Nidularia deformis*), která má plodnice obsahující mnoho kaštanově hnědých peciček (peridiol), nebo **pohárovka obecná** (*Crucibulum laeve*), jejíž plodnice obsahují jen 10–20 žlutookrových či bělavých peciček (peridiol).

HŘIB SMRKOVÝ

Fichtensteinpilz / Borowik szlachetny

Boletus edulis Bull.

POPIS: Klobouk má průměr 5–30 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s okrajem v mládí podehnutým, za vlhka lesklý a lepkavý, v mládí bílý, pak oříškově až tmavě hnědý, často s úzkým bělavým lemem na okraji. Rourky jsou bílé, pak žlutavé, nakonec olivové, s ústím (póry) okrouhlým. Třeň je 4–20 cm dlouhý, 2–7 cm tlustý, v mládí břichatý, pak kyjovitý či válcovitý, bělavý, pak hnědavý, pokrytý alespoň v horní polovině třeně bělavou sítkou. Dužnina je bílá, pod pokožkou klobouku načervenalé hnědavá, s vůní příjemně hřibovitou. Chuť mírná, příjemně oříšková. Výtrusný prach je světle olivově hnědý, výtrusy vřetenovité, hladké, 13–20 × 3,5–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířen v celém mírném pásu severní polokoule, udáván je i z Austrálie a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých a neutrálních půdách, v jehličnatých, ale i listnatých lesích, zejména ve smrčinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, buku i jiných jehličnatých i listnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný jedlý **hřib dubový** (*Boletus reticulatus*) má na povrchu třeně výraznou, v dospělosti hnědavou sítku.

HŘIB DUBOVÝ

Sommersteinpilz / Borowik usiatkowany

Boletus reticulatus Schaeff. / Syn.: *Boletus aestivalis* (Paulet) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 5–20 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s okrajem v mládí podehnutým, za vlhka lesklý a lepkavý, jinak suchý, matný, plstnatý, v dospělosti až drobně šupinkatý, šedavě, okrově, oříškově až načervenalé hnědý, často s úzkým bělavým lemem na okraji. Rourky jsou bílé, pak žlutavé, nakonec olivové, s ústím (póry) okrouhlým. Třeň je 6–20 cm dlouhý, 2–6 cm tlustý, v mládí břichatý, pak kyjovitý, bělavý, pak okrově hnědavý, pokrytý výraznou bělavou, brzy hnědavou sítkou. Dužnina je bílá, pod pokožkou klobouku hnědavá, s vůní příjemně hřibovitou. Chuť mírná. Výtrusný prach je světle olivově hnědý, výtrusy věténovité, hladké, 13–16(–20) × 4–5,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a východní Asie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých lesích, zejména v doubravách a bučinách, výjimečně i v jehličnatých lesích, ale i mimo les, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont dubu a buku, vzácně i jiných listnatých dřevin, výjimečně i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy hojně, zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný jedlý **hřib smrkový** (*Boletus edulis*) má na třeni pouze bělavou, nikoliv v dospělosti hnědavou sítku.

HŘIB KRÍŠŤ

Schönfußröhrling / Borowik žółtopory

Boletus calopus Pers. / Syn.: *Boletus pachypus* var. *olivaceus* (Schaeff.) Pers.

POPIS: Klobouk má průměr 5–15(–20) cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s okrajem dlouho podehnutým, matný, jemně sametově šedostříbřitě plstnatý, olýsávající, bělavě hnědavý až šedohnědavý, s olivovým nádechem, otlačením sytě hnědnoucí, suchý. Rourky jsou citronově až olivově žluté, na otlačených místech výrazně modrající, pak hnědnoucí, s ústím (póry) drobným, stejnobarvým. Třeň je 5–15 cm dlouhý, 1,5–4,5 cm tlustý, v mládí břichatý, pak kyjovitý či válcovitý, nahoře světle žlutý, níže sytě červený, pokrytý nápadnou sítkou, nahoře hnědavě žlutou, níže i načervenalou, po otlačení zelenomodrající. Dužnina je bělavá až žlutavá, v bázi třeně špinavě purpurově hnědá, na řezu modrající, s vůní nakyslou. Chuť po chvíli velmi hořká. Výtrusný prach hnědavý, výtrusy hladké, 12–16 × 4–5,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířen v celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, místy i hojně, přednostně na kyselých půdách, ale snáší i neutrální či zásadité podklady, v jehličnatých i listnatých lesích, zejména ve smrcinách a bučinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku, vzácněji buku, i některých dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně ve smrcinách v SM, roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedovatý. Podobný jedlý **hřib kovář** (*Boletus luridiformis*) má červené ústí rourek, nemá na třeni sítku a chuť má mírnou.

HŘIB KOLODĚJ

Netzstielliger Hexenröhrling / Borowik ponury

Boletus luridus Schaeff.

POPIS: Klobouk má průměr 5–15(–20) cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s okrajem v mládí podehnutým, matný, v mládí jemně sametově plstnatý, olýsávající, suchý, olivově žlutohnědý až oranžově či červenavě hnědý, otlačením výrazně tmavnoucí, suchý. Rourky jsou žluté až žlutoolivové, na otlačených místech rychle modrající, s ústím (póry) drobným, brzy získávajícím oranžovou až červenou barvu. Třeň je 5–15 cm dlouhý, 2–5 cm tlustý, kyjovitý či válcovitý, nahoře žlutý až žlutooranžový, níže červenavý až vínově červený, na bázi až hnědý, téměř celý pokrytý výraznou červenou sítkou s velkými oky, po otlačení modrající. Dužnina je žlutavá, na řezu rychle modrající, ve spodní části třeně většinou vínově červená, s vůní slabou. Chuť mírná. Výtrusný prach je olivově hnědý, výtrusy hladké, 11–16 × 5–6,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířen v mírném pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v lesích i mimo les, hojněji na vápnitých půdách, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont lípy, lísky, dubu, habru a buku, řidčeji i dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně jen v SM, na bohatších půdách. **POZNÁMKA:** Jedlý po delší tepelné úpravě. Podobný jedlý **hřib kovář** (*Boletus luridiformis*) má tmavší klobouk a postrádá na třeni sítku, jedovatý **hřib kríšť** (*Boletus calopus*) má žluté ústí rourek a chuť hořkou.

HŘIB KOVÁŘ

Flockenstieliger Hexenröhrling / Borowik ceglastopory
Boletus luridiformis Rostk. / Syn.: *Boletus erythropus*
Pers. sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 5–20 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s okrajem v mládí podehnutým, matný, jemně sametově plstnatý, olysávající, tmavohnědý, ale i žlutohnědý či olivově hnědý, otláčením tmavnoucí, suchý. Rourky jsou žluté až olivové, na otláčených místech rychle modrající, s ústím (póry) drobným, brzy získávajícím oranžově červenou až sytě červenou barvu. Třeň je 5–15 cm dlouhý, 2–5 cm tlustý, v mládí břichatý, pak kyjovitý či válcovitý, nahoře žlutý, na bázi až olivově hnědý, hustě pokrytý drobnými červenými zrníčky, bez sítky, po otláčení modrající. Dužnina je žlutá, na řezu rychle modrající, s vůní slabou. Chuť mírná. Výtrusný prach olivově hnědý, výtrusy hladké, 13–17 × 5–6,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířen v mírném pásu Evropy a Asie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, přednostně na kyselých a neutrálních půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, zejména ve smrčinách, doubravách a bučinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont jehličnatých i listnatých dřevin, zejména smrku a dubu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlý po delší tepelné úpravě. Podobný jedlý **hřib koloděj** (*Boletus luridus*) má světlejší klobouk a na třeni sítku, jedovatý **hřib kříšť** (*Boletus calopus*) má žluté ústí rourek, na třeni sítku a chuť hořkou.

HŘIB MODRAČKA

Schwarzblauer Röhrling / Borowik klinowotrzonowy
Boletus pulverulentus Opat./ Syn.: *Xerocomus*
pulverulentus (Opat.) E.-J. Gilbert

POPIS: Klobouk má průměr 4–8(–10) cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s okrajem dlouho podehnutým, matný, jemně sametově plstnatý, olysávající, za vlhka lepkavý, žlutohnědý, pak sytě hnědý až červenavě hnědý, otláčením tmavě modrající. Rourky i jejich ústí jsou žluté až žlutoolivové, na otláčených místech tmavě modrající až modročernající. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 1–2 cm tlustý, válcovitý, na bázi často zúžený, nahoře živě žlutý, níže červený, k bázi až hnědočervený a pokrytý drobnými hnědočervenými vločkami, bez sítky, otláčením tmavě modrající. Dužnina je žlutavá, na řezu rychle silně modrající, s vůní houbovou. Chuť mírná. Výtrusný prach je hnědavý, výtrusy hladké, 11–15 × 4–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířen v celém mírném pásu severní polokoule, udáván je i z Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích i mimo les, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont buku, lípy, smrku, ale i jiných listnatých a jehličnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v různých typech lesa v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlý. Poněkud podobný, rovněž jedlý **hřib osmahlý** (*Xerocomus ferrugineus*) nemá výrazně tmavě modrající dužninu.

HŘIB HNĚDÝ

Maronenröhrling / Podgrzybek brunatny
Boletus badius (Fr.) Fr. / Syn.: *Xerocomus badius* (Fr.) Kühner

POPIS: Klobouk má průměr 4–15 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, často i trochu vmáčkklý, s okrajem v mládí podehnutým, kaštanově až čokoládově hnědý, někdy i plavohnědý nebo červenohnědý, s pokožkou matnou, jemně sametovou, za vlhka lepkavou. Rourky jsou bledě žlutavé, pak žlutozelenavé, na otláčených místech modrající či zelenomodrající, s ústím (póry) v dospělosti 1–2,5 mm širokým. Třeň je 4–12 cm dlouhý, 1–3,5 cm široký, válcovitý, v mládí i břichatý, na vrcholu žlutavý, od báze směrem k vrcholu hnědnoucí, pokrytý jemnými hnědými vlákny a vločkami, bez sítky. Dužnina je bělavá, nad rourkami i žlutavá, na řezu víceméně modrající. Chuť mírná. Výtrusný prach je hnědoolivový, výtrusy 12–16 × 4–5,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI(–XII). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na kyselých nebo okyselených půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, často zejména ve smrčinách a borech, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku a borovice, vzácněji i některých listnáčů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Na první pohled trochu podobný, rovněž jedlý, ale vzácnější **hřibník kaštanový** (*Gyroporus castaneus*) se živěji oranžově až kaštanově hnědým kloboukem má dutý stejnobarvý třeň, bělavě až žlutavě krémové ústí rourek a trvale bílou, neměnnou dužninu.

HŘIB OSMAHLÝ (SUCHOHŘIB OSMAHLÝ)

Braunende Ziegenlippe / Podgrzybek żeberkowany
Xerocomus ferrugineus (Schaeff.) Bon / Syn.: *Xerocomus spadiceus* (Fr.) Quél. / *Boletus ferrugineus* Schaeff.

POPIS: Klobouk má průměr 4–10 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, plstnatý, suchý, matný, červenohnědý nebo olivově hnědý. Rourky jsou žluté, pak žlutoolivové, s ústím (póry) až 0,3 cm širokým, nepravidelně hranatým, s okrovým až hnědavým nádechem, na otláčených místech nakonec špinavě hnědnoucím. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 1–2,5 cm tlustý, válcovitý, hladký nebo v horní části podélně vrásčité žebernatý, nahoře žlutohnědavý, níže červenohnědý, bazální plst zpravidla žlutá. Dužnina je bělavá, v bázi třeně někdy žlutavá nebo hnědavá, s charakteristickou nevdou linií viditelnou nad rourkami mladých plodnic, s vůní zpravidla nevýraznou, ale v bázi třeně může být po jodoformu. Chuť mírná. Výtrusný prach je olivově hnědý, výtrusy 10–16,5 × 4–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVISŤE V ČR:** Dosti hojně, na kyselých půdách, zejména v jehličnatých, ale i listnatých lesích, často zejména ve smrčinách, případně i v bučinách, od pahorkatiny až do hor. Mykorhizní symbiont smrku, ale i břízy, buku a dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v SM–M, zejména ve smrčinách. **POZNÁMKA:** Jedlý. Velmi podobný a rovněž jedlý **hřib plstnatý** (*Xerocomus subtomentosus*) má dužninu žlutavou, nad rourkami až sytě žlutou, bez hnědé linie nad rourkami mladých plodnic, a roste zpravidla pod duby.

HŘIB ŽLUTOMASÝ (SUCHOHŘIB ŽLUTOMASÝ, BABKA)

Echter Rotfußröhrling / Podgrzybek złotawy
Xerocomellus chrysenteron (Bull.) Šutara / Syn.:
Xerocomus chrysenteron (Bull.) Quél. / *Boletus chrysenteron* Bull.

POPIS: Klobouk má průměr 3–8(–12) cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, sametový, matný, postupně políčkovitě rozpraskávající, okrově nebo šedě tmavohnědý, v puklinách a často i na okraji klobouku až vínově červený. Rourky jsou bledě žluté, pak žlutoolivové, poraněním modrozelenající, s ústím (póry) až 0,25 cm širokým, posléze hranatým. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,6–2,5 cm tlustý, válcovitý, pokrytý červenavými vločkami, nahoře žlutý, níže postupně až vínově červený. Dužnina je žlutavá, v bázi třeně hnědavá, na řezu slabě modrající. Chuť mírná, nakyslá. Výtrusný prach je olivově hnědý, výtrusy vřetenovité, 12–15 × 4–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVISŤE V ČR:** Velmi hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont smrku, dubu a dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně ve smrčinách v SM, místy dosti hojně i v M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný a jedlý **hřib sametový** (*Xerocomellus pruinatus*) nemá pokožku klobouku v dospělosti rozpraskanou a výtrusy má při větším zvětšení rýhované. Další podobný a rovněž jedlý **hřib uřatovýtrusý** (*Xerocomellus porosporus*) má klobouk šedě až olivově hnědý, třeň rovněž šedohnědý, v puklinách na klobouku zcela schází červené zbarvení a výtrusy má s uřatým vrcholem.

HŘIB SAMETOVÝ (SUCHOHŘIB SAMETOVÝ)

Stattlicher Rotfuß-Röhrling / Borowik oprószony
Xerocomellus pruinatus (Fr.) Šutara / Syn.: *Xerocomus pruinatus* (Fr.) Quél. / *Boletus pruinatus* Fr. / *Boletus fragilipes* (Martin) Kuthan / *Boletellus pruinatus* (Fr.) Kľofac et Krisai-Greilhuber

POPIS: Klobouk má průměr 4–8(–13) cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, sametový až jemně plstnatý, matný, zpravidla zcela bez prasklin, červenohnědý, někdy až černohnědý. Rourky jsou žluté, pak žlutoolivové, poraněním modrozelenající, s ústím (póry) až 0,25 cm širokým, nepravidelně hranatým. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 1–3 cm tlustý, válcovitý až kyjovitý, pokrytý žlutými vločkami, nahoře žlutý, níže postupně červenající, bazální plst bílá až žlutavá. Dužnina je žlutavá, na řezu slabě modrající. Chuť mírná. Výtrusný prach je olivově hnědý, výtrusy při velkém zvětšení nevýrazně podélně žebernaté, 12–16 × 4,5–5,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Asie. **STANOVISŤE V ČR:** Hojně, na kyselých půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont smrku, buku a dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM–M, zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Jedlý. Velmi podobný a rovněž jedlý **hřib žlutomasý** (*Xerocomellus chrysenteron*) má pokožku klobouku v dospělosti rozpraskanou na drobná políčka a nerýhované výtrusy.

LUPENOPÓRKA ČERVENOŽLUTÁ

Europäisches Goldblatt / Poroblaszek żółtoczerwony
Phylloporus pelletieri (Lév.) Quél. / Syn.: *Phylloporus rhodoxanthus* (Schwein.) Bres. sensu auct. /
Phylloporus paradoxus (Kalchbr.) Cleland / *Xerocomus pelletieri* (Lév.) Bresinsky et Manfr. Binder / *Paxillus pelletieri* (Lév.) Velenovský

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, i mírně vmáčklý, v mládí jemně plstnatý, později lysý, hnědoolivový, červenohnědý až tmavohnědý. Lupeny jsou sytě žluté, pak olivově hnědé, tlusté, řídké, hojně anastomózované a vidlené, na třech připojené až krátce sblíhavé. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,7–2 cm široký, válcovitý, k bázi větvenovitě zúžený, žlutavý až červenavě hnědavý, na bázi žlutý, hnědě zrnitě vločkatý. Dužnina je žlutá, pod pokožkou načervenalá, ve středu klobouku červenohnědavá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je hnědoolivový, výtrusy válcovité elipsoidní až větvenovité, hladké, 10–14 × 3,5–5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých i jehličnatých lesích, ale i mimo les, na mírně kyselých půdách, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont listnatých i jehličnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi roztroušeně v bučinách a smrčinách v podhůří. **POZNÁMKA:** Jedlá.

HŘIB PEPRNÝ (KLOUZEK PEPRNÝ)

Pfefferröhrling / Maślaczek pieprzowy
Chalciporus piperatus (Bull.) Bataille / Syn.: *Suillus piperatus* (Bull.) Kuntze / *Boletus piperatus* Bull.

POPIS: Klobouk má průměr 2–8 cm, je polokulovitý, pak nízce sklenutý, jemně sametový, za vlhka lepkavý, jinak suchý a slabě lesklý, okrově, rezavě až červenavě hnědý. Rourky jsou rezavě až skořicově červenohnědé, na otláčených místech tmavnoucí, ale nemodrající, připojené až krátce sblíhající, s ústím (póry) dosti širokým, nepravidelně hranatým, zprvu načervenalým, pak rezavě hnědým. Třeň je 2–7 cm dlouhý, 0,4–1 cm široký, válcovitý, dole ztenčený, žlutý, brzy rezavě žlutohnědý až skořicový, se živě žlutou bazální plstí. Dužnina je rezavě krémová, nad rourkami i hnědavě načervenalá, ve třeni k bázi živě žlutá, bez výrazné vůně. Chuť pepřně palčivá. Výtrusný prach skořicově hnědý, výtrusy 9–12 × 3,5–5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule, sporadicky též v mírném pásu jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně v jehličnatých i listnatých lesích, ale i mimo les, od nížiny až vysoko do hor. Údajně mykorhizní symbiont smrku, řídkěji borovice, břízy a dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlý v malém množství. Poněkud podobný, též jedlý, ale vzácnější **hřib dřevožijný** (*Buchwaldoboletus lignicola*) má na třech sblíhavě živě žluté rourky, poraněním modrozelenající, je nepalčivý a roste typicky na kořenech a pařezech jehličnanů.

HŘIB NACHOVÝTRUSÝ

Düsterer Röhrling / Grzybiec purpurowozarodnikowy
Porphyrellus porphyrosporus (Fr. et Hök) E.-J. Gilbert
/ Syn.: *Porphyrellus pseudoscaber* Secr. ex Winter /
Tylopilus porphyrosporus (Fr. et Hök) A. H. Smith et Thiers

POPIS: Klobouk má průměr 5–15 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s okrajem v mládí podehnutým, matný, sametově plstnatý, šedohnědý až černohnědý, někdy s olivovým nádechem, otláčením černající, suchý. Rourky jsou šedavé až šedohnědavé, na řezu modrozelenající, pak černající, s ústím (póry) na otláčených místech červenající, pak rovněž černající. Třeň je 5–12 cm dlouhý, 1,5–3,5 cm tlustý, válcovitý až kyjovitý, bez sítky, šedohnědý až černohnědý, na bázi bílý, hustě vločkatě zrnitý, sametově plstnatý. Dužnina je bělavá až šedobělavá, na řezu červenající nebo i modrozelenající, následně šedohnědnoucí až černající, s vůní nakyslou, později až petrolejovitou. Chuť trochu nahořklá až palčivá. Výtrusný prach je tmavě červenohnědý, výtrusy větvenovité elipsoidní, 13–19 × 6–7,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně v lesích, na kyselých až neutrálních půdách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku, borovice a buku, možná i některých dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v SM, zejména ve smrčinách, někdy ale i v bučinách, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Nálezy pod listnáči byly dříve označovány jako **hřib černohnědý** (*Porphyrellus pseudoscaber*).

HŘIB ŽLUČNÍK (HOŘČÁK)

Gemeiner Gallenröhrling / Goryczak żółciowy

Tylopilus felleus (Bull.) P. Karst. / Syn.: *Boletus felleus* Bull.

POPIS: Klobouk má průměr 4–20 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, za vlhka trochu lepkavý, jemně plstnatý, žlutohnědý, šedohnědý až tmavě hnědý, někdy s olivovým nádechem. Rourky jsou bílé, pak narůžovělé až masově růžové, s ústím (póry) okrouhle hranatým, otláčením rezavějící. Třeň je 4–15 cm dlouhý, 2–6 cm tlustý, v mládí soudkovitý, pak kyjovitý či válcovitý, nahoře bělavý, níže žlutohnědý, pokrytý výraznou hnědavou až černohnědou sítkou s velkými protáhlými oky. Dužnina je bílá, pod pokožkou klobouku hnědavá, někdy na řezu slabě růžová, s vůní příjemně hřibovitou. Chuť výrazně hořká. Výtrusný prach je růžový, výtrusy vřetenovité, hladké, 11–18 × 3,5–5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířen v celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule, je udáván též z Austrálie. **STANOVISTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých půdách, v jehličnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku a borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM(–M), zejména ve smrčinách v podhůří. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Výzkumy z poslední doby u něj potvrdily výrazné protirakovinné, cytotoxické i protizánětlivé vlastnosti. Podobný, ale jedlý hřib **žlučník kožitý** (*Tylopilus felleus* var. *alutarius*) se odlišuje světleji zbarveným kloboukem, málo výraznou sítkou a mírnou chutí dužniny.

ŠIŠKOVEC ČERNÝ

Gemeiner Strubbelkopfröhrling / Szyszkwiec łuskowaty
Strobilomyces strobilaceus (Scop.) Berk. / Syn.:

Strobilomyces floccopus (Vahl) P. Karst. / *Strobilomyces strobiliformis* Beck

POPIS: Klobouk má průměr 5–15 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s okrajem v mládí podvinutým, spojeným se třeněm vatovitým závojem, který se později trhá a zanechává na okraji klobouku vatovité zbytky a na třeni pomíjivý prsten. Klobouk je umbrově hnědý, pokrytý hrubými, plstnatými, částečně odstávajícími hnědočernými šupinami, políčkovitě až taškovitě uspořádanými na bělavém podkladu. Rourky jsou v mládí bělavě šedé, pak šedohnědavé, otláčením červenající a následně pak černající. Třeň je 7–18 cm dlouhý, 1,5–3 cm tlustý, válcovitý, šedohnědý, nahoře pokrytý výraznou sítkou a podélně rýhovaný, pod pomíjejícím prstenem je pokrytý vláknitými šupinami, při poranění červená až postupně černá. Dužnina je bělavá až našedlá, na řezu červenající, následně hnědnoucí až černající, s nevýrazně zemitou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je nachově černohnědý, výtrusy hnědé, téměř kulovité, 10–15 × 8–12 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule. **STANOVISTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých i jehličnatých lesích, nejčastěji v jedlobočinách a smrčinách, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont listnáčů i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách i smrčinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlý. Jde o dobře poznatelný, téměř nezaměnitelný druh.

KOZÁK BŘEZOVÝ

Birkenpilz / Koźlarz babka

Leccinum scabrum (Bull.) Gray / Syn.: *Leccinum molle* (Bon) Bon / *Leccinum subcinnamomeum* Pilát et Dermek / *Leccinum avellaneum* (J. Blum) Bon / *Krombholziella scabra* (Bull.) Maire

POPIS: Klobouk má průměr 5–13(–15) cm, je polokulovitý, pak ploše vyklenutý, jemně plstnatý, brzy olysálý, za vlhka trochu lepkavý, okrově až sytě hnědý. Rourky jsou bělavé, pak šedé až šedohnědavé, na otláčených místech tmavnoucí. Třeň je 8–16 cm dlouhý, 1,5–3 cm široký, válcovitý, bělavý, hustě pokrytý šedočernými, později až černými šupinkami. Dužnina je bělavá, na řezu neměnná, i po usušení světlá, bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach hnědý, výtrusy 13–18 × 5–6,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVISTĚ V ČR:** Hojně, v lesích i mimo les, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont břízy. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v listnatých a smíšených lesích pod břízou v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Velmi podobný, rovněž pod břízou rostoucí a jedlý je kozák **březový černohnědý** (*Leccinum scabrum* var. *melaneum*), který má šupinky na třeni již v mládí zcela černé a klobouk tmavohnědý až černohnědý, kozák **březový červenající** (*Leccinum scabrum* var. *roseofractum*), který má růžovější až červenající dužninu, nebo **kozák šedohnědý** (*Leccinum brunneogriseolum*), který má jen našedlé šupinky v dolní části třeně, slabě růžovější dužninu a bázi třeně modrozelenající.

KŘEMENÁČ OSIKOVÝ

Espenrotkappe / Kožlarz puchaty

Leccinum rufum (Schaeff.) Kreisel / Syn.: *Leccinum albostipitatum* den Bakker et Noordel. / *Krombholziella rufa* Schaeff. ex Alessio

POPIS: Klobouk má průměr 4–20 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, jemně sametový až přitiskle šupinkatý, za vlhka trochu lepkavý, živě červenooranžový až hnědooranžový. Rourky jsou bělavé, pak našedlé, na otláčených místech šedorůžovějící, pak šedofialovějící až černající. Třeň je 8–20(–25) cm dlouhý, 1,5–4 cm široký, válcovitý, bělavý, hustě pokrytý bílými šupinkami, teprve posléze tmavnoucími do šedookrové až tmavě hnědé. Dužnina je bělavá, na řezu slabě růžovějící, šedofialově černající, v bázi třeně zelenomodrající, bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach hnědý, výtrusy 13–18 × 3–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v lesích i mimo les, často ve skupinách, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont topolu osiky. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně pod osikou v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlý. Velmi podobný a rovněž jedlý **křemenáč krvavý** (*Leccinum aurantiacum*) má šupinky na třeni již v mládí rezavě až cihlově červené (pak hnědočerné) a je mykorhizním symbiontem nejen topolu osiky, ale velmi často zejména dubu. Dost podobný a také jedlý **křemenáč březový** (*Leccinum versipelle*) je spíše pomerančově žlutooranžový, se třeněm od mládí šedočerně šupinkatým a roste pod březou.

KŘEMENÁČ BŘEZOVÝ

Birkenrotkappe / Kožlarz pomarańczowożółty

Leccinum versipelle (Fr. emend. Smotl.) Snell / Syn.: *Leccinum atrostipitatum* A. H. Smith et Thiers / *Leccinum rufescens* (Secr. ex Konrad) Šutara / *Leccinum testaceoscabrum* Secr. ex Singer / *Krombholziella rufescens* (Secr. ex Konrad) Šutara

POPIS: Klobouk má průměr 6–20 cm, je polokulovitý, pak ploše vyklenutý, jemně sametový až přitiskle šupinkatý, za vlhka trochu lepkavý, žlutě až rezavě oranžový. Rourky jsou bělavé, pak našedlé až šedě hnědoolivové. Třeň je 7–20 cm dlouhý, 2–5 cm široký, válcovitý, bělavý, hustě pokrytý již od mládí kontrastujícími sazově černavými, pak tmavohnědými šupinkami, na otláčených místech purpurově šednoucí, s bází modrozeleně skvrnitou. Dužnina je bělavá, na řezu slabě růžovějící, šedofialově černající, v bázi třeně modrající a následně zelenající, bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach hnědý, výtrusy 13–17 × 3,5–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně až roztroušeně, v lesích i mimo les, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont břízy. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně pod březou v SM, spíše roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný a rovněž jedlý **křemenáč krvavý** (*Leccinum aurantiacum*) má šupinky na třeni v mládí rezavě až cihlově červené a je mykorhizním symbiontem osiky nebo dubu. Další podobný a také jedlý **křemenáč osikový** (*Leccinum rufum*) má třeň v mládí pokrytý pouze bílými šupinkami a roste pod osikou.

ŠAMONIE MODRAJÍCÍ

Blaunuß / Borowiczka niebieszczejąca

Chamonixia caespitosa Rolland / Syn.: *Hymenogaster caespitosus* (Rolland) Soehner

POPIS: Plodnice se vyvíjejí nehluboko pod povrchem půdy, později z ní často vyčnívají, jsou kulovité až mírně zploštělé, s kratičkým třeněm a myceliovými provazci na bázi, 1–3 cm široké, měkce pružné, bělavé, na otláčených místech tmavě modrající, s povrchem hladkým, s obalem tenkým. Plodný vnitřek (teřich) je bělavě růžový, pak šedohnědavý, na řezu modrající, složený z drobných labyrinticky uspořádaných komůrek a vyztužený tenkým sloupkem, po dozrání výtrusů je tmavohnědý až černý, bez výrazné vůně a chuti. Výtrusy červenohnědé, široce elipsoidní, tlustostěnné, 15–25 × 10–14 μm velké, s podélnými rozvětvenými žebry 2–3 μm vysokými, hyfy bez přezek. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, většinou na vápnatých půdách, ve smrčínách, často na březích horských potoků na místech infiltrovaných proudící vodou, od podhůří až vysoko do hor, výjimečně i v nižších polohách. Mykorhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi vzácně na několika lokalitách na dně Obřího dolu v M, nyní ale již zřejmě v Krkonoších neznámý druh. **POZNÁMKA:** Nejedlý. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** CR, §1.

KLOUZEK ŽLUTAVÝ

Moorröhrling / Mašlak blotny

Suillus flavidus (Fr.) J. Presl / Syn.: *Boletopsis flavidus* (Fr.) Henn.

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, je kuželovitý, pak vyklenutý, s tupým hrbolem, s okrajem v mládí spojeným se třeněm bělavým sliznatým závojem, pak ověšený jeho zbytky, vrostle vláknitý, slizký, šedožlutavý až žlutohnědý, někdy s olivovým nádechem, často rezavě skvrnitý. Rourky jsou bledě až olivově žluté, pak hnědožluté, připojené až krátce sbíhavé, s ústím širokým, ve stáří protaženým, bledě žlutým, pak olivově žlutohnědým. Třeň je 3–9 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm tlustý, válcovitý, žlutý, pod hnědým sliznatým prstenem hnědě vláknitě oděný. Dužnina je žlutavá, v klobouku slabě hnědnoucí, se slabou vůní. Chuť mírná, trochu nakyslá. Výtrusný prach olivově hnědý, výtrusy 8–11 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na rašeliništích a v podmáčených lesích, pod borovicí lesní, kosodřevinou či blatkou, většinou ve skupinách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně pod kosodřevinou v SA, na vrcholových rašeliništích i v karech. **POZNÁMKA:** Jedlý, ale chráněný. Na borovici je rovněž vázaný podobný, ale mnohem hojnější a jedlý **klouzek obecný** (*Suillus luteus*), který má hnědý klobouk a prsten blanitý, nebo další jedlý **klouzek zrnitý** (*Suillus granulatus*), který nemá prsten vytvořený vůbec. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN, §2.

KLOUZEK STRAKOŠ (HŘIB STRAKOŠ)

Sandröhrling / Mašlak pstry

Suillus variegatus (Sw.) Kuntze / Syn.: *Ixocomus variegatus* (Sowerby) Qué.

POPIS: Klobouk má průměr 4–15 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, s okrajem v mládí podvinutým, za vlhka lepkavý, šedožlutý, šedookrový, pak oranžově žlutý až žlutookrový, nakonec okrově hnědý, šedoolivově plstnatý až přitiskle hnědoolivově plstnatě šupinkatý, s pokožkou neslupitelnou. Rourky jsou připojené, žlutavé, pak olivově hnědé, s ústím drobným, okrouhlým až hranatým, otláčením modrající, pak hnědnoucí. Třeň je 4–13 cm dlouhý, 1,5–4 cm tlustý, válcovitý, někdy kyjovitý, žlutý, naoranžověle žlutý až olivově hnědě žlutý, jemně zrnitý, suchý. Dužnina je bělavá až žlutavá, na řezu slabě modrozelenající, se slabým nakyslým pachem po pestřeci. Chuť mírná, nakyslá. Výtrusný prach olivově hnědý, výtrusy 8–11 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v lesích na kyselých půdách, pod borovicí lesní, ale i pod kosodřevinou či blatkou, většinou ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy pod borovicí v SM–M, často pod kosodřevinou v SA. **POZNÁMKA:** Jedlý. Na borovici rovněž vázaný a jedlý **klouzek kravský** (*Suillus bovinus*) má klobouk lysý, rourky krátce sbíhavé a dužninu nápadně pružnou a nemodrající.

KLOUZEK SLIČNÝ

Goldröhrling / Mašlak blotny

Suillus grevillei (Klotzsch) Singer / Syn.: *Suillus elegans* (Schumach.) Snell / *Boletus grevillei* Klotzsch

POPIS: Klobouk má průměr 3–15 cm, zprvu je polokulovitý až tupě kuželovitý, pak ploše vyklenutý, s okrajem v mládí podehnutým a spojeným se třeněm žlutavým sliznatým závojem, pak ověšený jeho zbytky, za vlhka slizký, lesklý, žlutý, žlutooranžový až oranžově hnědý, s pokožkou až do poloviny slupitelnou. Rourky jsou citronově žluté, pak olivově žluté, široce připojené až krátce sbíhavé na třeň, s ústím drobným, okrouhlým, později hranatým, po otláčení růžově hnědnoucí. Třeň je 4–12 cm dlouhý, 1–2 cm tlustý, válcovitý, žlutý, pod bělavým sliznatým prstenem žlutohnědě vločkatě zrnitý, na bázi bíle plstnatý. Dužnina je žlutavá, na řezu klobouku se zabarvuje do růžova, na řezu třeně slabě zeleně, s vůní hřibovitou. Chuť mírná, trochu nakyslá. Výtrusný prach je okrově hnědý, výtrusy 7–11 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v lesích i mimo les, většinou ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont modřínu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v jehličnatých nebo smíšených lesích s příměsí modřínu v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Na modřín je rovněž vázaný šedohnědavě zbarvený a rovněž jedlý **klouzek slizký** (*Suillus viscidus*).

KLOUZEK SLIZKÝ

Grauer Lärchenröhrling / Maślak szary

Suillus viscidus (L.) Roussel / Syn.: *Suillus aeruginascens* Secr. ex Snell / *Suillus laricinus* (Berk.) Kuntze / *Fuscoboletinus viscidus* (L.) Grund et K. A. Harrison

POPIS: Klobouk má průměr 4–13 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s okrajem v mládí podehnutým a spojeným se třeněm bělavým blanitým závojem, pak ověšený jeho zbytky, za vlhka slizký, lesklý, ve stáří při okraji klobouku často políčkatě až šupinkatě rozpraskávající, šedý až šedohnědý, někdy až červenohnědý, po otlačení tmavnoucí. Rourky jsou šedě krémové až hnědošedé, široce připojené až krátce sbíhavé na třeh, s ústím drobným, později protaženým, na otlačených místech mírně tmavnoucím. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 1–2,5 cm tlustý, válcovitý, za vlhka lepkavý, šedobělavý až žlutavě šedý, pak hnědošedavý, s bělavým až šedohnědavým sliznatým prstenem, na bázi bíle plstnatý. Dužnina je bělavá až vodnatě šedavá, na řezu téměř neměnná nebo slabě modrozelenající, se slabou vůní. Chuť mírná, trochu nakyslá. Výtrusný prach je okrově hnědý, výtrusy 8–14 × 4–5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích, většinou ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont modřínu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v lesích s příměsí modřínu v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlý. Na modřín je rovněž vázaný žlutooranžově zbarvený a též jedlý **klouzek sličný** (*Suillus grevillei*).

HŘIB DUTONOHÝ (HŘIBOVEC DUTONOHÝ)

Hohlfuß-Röhrling / Borowiczak dęty

Boletinus cavipes (Opat.) Kalchbr. / Syn.: *Suillus cavipes* (Opat.) A. H. Smith et Thiers

POPIS: Klobouk má průměr 3–12 cm, je široce kuželovitý, pak vyklenutý až plochý, s tupým hrbolem, s okrajem v mládí podvinutým a spojeným bělavým závojem se třeněm, později velem ověšeným, suchý, rezavě oranžový až červenohnědý, ale i žlutohnědý, hustě šupinkatý. Rourky jsou žluté až žlutoolivové, pak olivově hnědé, krátce sbíhavé na třeh, s ústím velkým, hranatým, výrazně protáhlým. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 1–3 cm tlustý, válcovitý, žlutý, pod bělavým až hnědavým plstnatým prstenem hnědě šupinkatě oděný, brzy dutý, suchý. Dužnina je v klobouku žlutavá, ve třeni bělavá, na řezu neměnná, se slabou vůní. Chuť mírná, nakyslá, někdy lehce nahořklá. Výtrusný prach je žlutoolivový, výtrusy elipsoidně vřetenovité, 7–10 × 3–4,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířen v celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích pod modřínem, většinou ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont modřínu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně pod modřínou v SM, jen vzácně v M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Komůrkovitě dutý třeh mají také hřibníky (rod *Gyroporus*), nemají však rourky sbíhající na třeh. Je to např. kaštanově hnědý a rovněž jedlý **hřibník kaštanový** (*Gyroporus castaneus*) nebo další jedlý, žlutavě zbarvený a na řezu modrající **hřibník siný** (*Gyroporus cyanescens*).

SLIZÁK MAZLAVÝ

Kuhmaul / Klejówka świerkowa

Gomphidius glutinosus (Schaeff.) Fr. / Syn.:

Leucogomphidius glutinosus (Schaeff.) Kotl. et Pouzar / *Gomphus glutinosus* (Schaeff.) R. H. Petersen

POPIS: Klobouk má průměr 4–10(–12) cm, je vyklenutý, později na středě vmáčklý, s okrajem v mládí spojeným se třeněm bílým, slizovitým závojem, šedý až šedohnědý, často s lehkým fialovým nádechem, ve stáří poraněním černající, s pokožkou slupitelnou, velmi slizkou až mazlavou. Lupeny jsou bělavé, pak našedlé, ve stáří až fialově černé, tlusté, řídké, vidlené, na třeh sbíhavé. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý, nahoře bílý, suchý, pod slizovitým prstenovitým velem bílý, ve spodní části naopak živě až chromově žlutý a od slizovitého vela velmi slizký. Dužnina je bělavá, pod pokožkou klobouku hnědavá, v bázi třeně živě žlutá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je téměř černý, výtrusy vřetenovité, 17–20 × 5,5–6,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých až neutrálních půdách v jehličnatých lesích, od nížin až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku, vzácně i jiných jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Poněkud podobný **slizák skvrnitý** (*Gomphidius maculatus*) je drobnější, téměř suchý, po otlačení rychle černající, na řezu růžovějící a roste dosti vzácně pod modřínou.

SLIZÁK SKVRNITÝ

Fleckender Lärchenschmierling / Klejówka plamista
Gomphidius maculatus (Scop.) Fr. / Syn.: *Leucogomphidius maculatus* (Scop.) Kotl. et Pouzar / *Gomphidius gracilis* Berk.

POPIS: Klobouk má průměr 2–7 cm, je široce kuželovitý až vyklenutý, později na středu vmáčklý, žlutookrový až okrově nebo masově hnědý, na středu až sytě hnědý, na otláčených místech dosti rychle černající, s pokožkou neslupitelnou, za vlhka slizkou, za sucha lepkavou nebo téměř suchou. Lupeny jsou bělavé, pak našedlé až šedé, na otláčených místech vínově červenající, po delší době pak hnědočernající, tlusté, řídké, vidlené, na třeň sbíhavé. Třeň je 4–9 cm dlouhý, 0,8–2 cm široký, válcovitý, k bázi ztenčený, někdy i kořenující, v dospělosti dutý, nahoře zprvu bílý, pod slizovitým pomíjivým prstenem žlutavý, na bázi až žlutě šafránový, pokrytý drobnými, zprvu bílými, postupně vínově červenajícími až skoro černajícími kapkami, po jejich zaschnutí hnědě žíhaný. Dužnina je v klobouku bělavá, ve třeni žlutavá, po rozkrojení slabě červenající, po zaschnutí černající, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je téměř černý, výtrusy vřetenovité, 17–23 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých a smíšených lesích s přimíšeným modřínem, od nížin až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont modřínu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně pod modřínem v SM. **POZNÁMKA:** Jedlý. Poněkud podobný, převážně šedě zbarvený **slizák mazlavý** (*Gomphidius glutinosus*) je statnější, silně mazlavý, nečervenající ani nečernající a roste pod jinými jehličnany, nikoliv pod modřínem.

SLIZÁK ŠVÝCARSKÝ

Filziger Gelbfuß / Klejek alpejski
Chroogomphus helveticus (Singer) M. M. Moser / Syn.:
Gomphidius helveticus Singer

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, je ploše vyklenutý s hrbolem, nakonec i trochu vmáčklý, s okrajem v mládí podvinutým, suchý, vláknitě plstnatý, někdy až jemně šupinkatý, okrově až měděně oranžový či nahnědlý, červenavě žíhaný. Lupeny jsou okrově oranžové, pak hnědé, naolivovělé, tlusté, řídké, na třeň sbíhavé. Třeň je 4–7 cm dlouhý, 0,8–1,5 cm široký, válcovitý, k bázi poněkud zúžený, oranžově hnědý, na bázi žlutavě nahnědlý nebo i vínově červenající, vláknitě plstnatý. Dužnina je okrově žlutá až trochu oranžová, v bázi třeně a po otláčení vínově červenající, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je šedo-hnědý až černohnědý, výtrusy hladké, 17–23 × 6,5–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých podhorských a horských lesích, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku, vzácněji i borovice limby. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný **slizák lepkavý** (*Chroogomphus rutilus*) má klobouk lepkavý, lysý, více hnědočervenavě zbarvený a roste pod borovicí (i pod kosodřevinou).

SLIZÁK LEPKAVÝ

Kupferroter Gelbfuß / Klejek czerwonawy
Chroogomphus rutilus (Schaeff.) O. K. Mill. / Syn.:
Gomphidius rutilus (Schaeff.) S. Lundell / *Gomphidius viscidus* (L.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, je kuželovitý až vyklenutý, pak plochý s hrbolem, nakonec i vmáčklý, s okrajem v mládí podehnutým, lepkavý, lysý, za sucha lesklý, vrostle vláknitý, žlutohnědý, měděně červenavý, hnědovínový až kalně fialový. Lupeny jsou žlutooranžové, pak šedavě hnědé, naolivovělé, tlusté, řídké, na třeň sbíhavé. Třeň je 4–12 cm dlouhý, 0,7–1,5 cm široký, válcovitý, k bázi zúžený, oranžově žlutohnědý až červenohnědý. Dužnina je okrově oranžová, v bázi třeně žlutavá, při sušení fialovjící, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je šedo-hnědý až černohnědý, výtrusy hladké, 15–22 × 5,5–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých lesích i mimo les, od nížin až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy hojně pod borovicí v SM–M, velmi hojně v porostech kosodřeviny v SA. **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný **slizák švýcarský** (*Chroogomphus helveticus*) má klobouk nelepkavý, ke středu plstnatý, více okrově až oranžově zbarvený a roste pod smrkem.

ČECHRATKA PODVINUTÁ

Kahler Krempling / Krowiak podwinięty

Paxillus involutus (Batsch) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–15 cm, je vyklenutý, pak plochý až vmáčklý, s hrbolem, s okrajem dlouho podvinutým a často vroubkovaným, vláknitě plstnatý, při okraji vločkatý, olysávající, za vlhka mírně lepkavý, okrově až olivově hnědý či šedohnědý, otláčením rezavě hnědnoucí. Lupeny jsou žluté až žlutookrové, pak rezavě hnědé, otláčením hnědnoucí, husté, vidlené, na třeň sbíhavé. Třeň je 4–7 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý, okrově hnědý, rezavě vláknitý, po otláčení hnědnoucí. Dužnina je okrově žlutavá, žlutohnědavá, na řezu červenavě hnědnoucí, s houbovou až ovocnou vůní. Chuť mírná, nakyslá. Výtrusný prach okrově hnědý, výtrusy elipsoidní, 6,5–10 × 5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní a jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, v lesích i mimo les, na různých podkladech, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnanů i listnáčů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně pod smrkem, bukem, břízou i borovicí v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Velmi podobná, o něco menší a rovněž jedovatá **čechratka olšová** (*Paxillus rubicundulus*) má klobouk šupinkatý, okraj klobouku jen málo podvinutý, lupeny se zlatožlutým odstínem, na omak slaběji hnědnoucí, a roste výhradně pod olšemi. Podobná a nejedlá **čechratice černoňatá** (*Tapinella atrotomentosa*) má černohnědý sametový třeň a roste na mrtvém dřevě jehličnanů.

ČECHRATKA OLŠOVÁ

Erlenkrempling / Krowiak olszowy

Paxillus rubicundulus P. D. Orton / Syn.: *Paxillus filamentosus* sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 3–10(–12) cm, je vyklenutý, pak plochý až vmáčklý, s hrbolem, s okrajem úzce podvinutým a zřídka vroubkovaným, vláknitě přitiskle šupinkatý, za vlhka mírně lepkavý, žlutavě, okrově až olivově rezavohnědý, s šupinkami vždy o něco tmavšími. Lupeny jsou žluté až okrově rezavohnědé, otláčením pomalu hnědnoucí, husté, úzké, vidlené, na třeň sbíhavé. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm tlustý, válcovitý, okrově hnědý, rezavě vláknitý, po otláčení hnědnoucí. Dužnina je okrově žlutavá, ve třeni rezavá, na řezu červenavě hnědnoucí, se slabou vůní. Chuť mírná, nakyslá. Výtrusný prach okrově hnědý, výtrusy elipsoidní, 5,5–8,5 × 3,5–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy, snad i v Severní Americe a v jižní Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na březích potoků a v lesích na vlhkých místech, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont olše. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně, místy i hojně v potočnických aluviích v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Velmi podobná, o něco větší a rovněž jedovatá **čechratka podvinutá** (*Paxillus involutus*) nemá klobouk šupinkatý, okraj klobouku má dlouho a výrazně podvinutý, na omak výrazně hnědnoucí. Poněkud podobná a nejedlá **čechratice černoňatá** (*Tapinella atrotomentosa*) má černohnědý sametový třeň a roste na mrtvém dřevě jehličnanů.

ČECHRATICE (ČECHRATKA) ČERNOŇATÁ

Samtfuß-Holzkrempling / Ponurnik aksamitny

Tapinella atrotomentosa (Batsch) Šutara / Syn.:*Paxillus atrotomentosus* (Batsch) Fr. / *Sarcopaxillus atrotomentosus* (Batsch) Zmitr. et al.

POPIS: Klobouk má průměr 7–20 cm, je vyklenutý, někdy jazykovitý až škebelovitý, s okrajem podvinutým, sametový, matný, ve stáří olysávající, okrově či rezavě hnědý až olivově hnědý. Lupeny jsou žlutookrové, otláčením hnědnoucí, husté, často vidlené, snadno oddělitelné od dužniny, na třeň sbíhavé. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 2–4 cm široký, zpravidla výstředný až postranní, tmavohnědý až černohnědý, sametový. Dužnina je okrově žlutavá, na řezu nemění barvu, s houbově nakyslou vůní. Chuť trpká, někdy i nahořklá. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy široce elipsoidní, 4,5–6,5 × 3–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na pařezech i odumřelých kořenech jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně na pařezech a kolem pařezů smrku a borovice v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobné a jedovaté druhy jako nešupinkatá **čechratka podvinutá** (*Paxillus involutus*) nebo šupinkatá **čechratka olšová** (*Paxillus rubicundulus*) nerostou na pařezech a nemají výrazně temně hnědý a sametový třeň.

LIŠTIČKA POMERANČOVÁ

Falscher Pfifferling / Lisówka pomarańczowa
Hygrophoropsis aurantiaca (Wulfen) Maire / Syn.:
Cantharellus aurantiacus (Wulfen) Fr. / *Clitocybe*
aurantiaca (Wulfen) Stud.-Steinh.

POPIS: Klobouk má průměr 2–8 cm, je nízce vyklenutý, pak plochý, nakonec vmáčklý až nálevkovitý, s okrajem v mládí podvinutým, s povrchem sametovým, suchým, sytě žlutooranžový až oranžový, vybledající. Lupeny jsou žlutooranžové, tlusté, husté, dlouze sblíhavé, často vidlené. Třeň je 2–4(–8) cm dlouhý, 0,5–1 cm široký, válcovitý, žlutooranžový až hnědooranžový. Dužnina je žlutavá nebo světle oranžová, se slabou vůní. Chuť mírná až trochu svíravá. Výtrusný prach bělavý, výtrusy elipsoidní, dextrinoidní, 5–7 × 3,5–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých lesích, na jehličí nebo na trouchnivém dřevě, od nížin až do hor. Saprotrof lignikolní a humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM–M, častá je i při horní hranici lesa. **POZNÁMKA:** Jedlá, ale není chutná. Výzkumy z poslední doby prokázaly, že má značné antioxidační účinky. Podobná **lištička bledá** (*Hygrophoropsis pallida*) má bledý klobouk i třeň, jen bázi třeňe má výrazně tmavě hnědou, lupeny má rovněž bělavé až krémové a roste často v porostech rašeliničky.

POPRAŠKA OLIVOVÁ

Oliver Braunsporrindenpilz / Gnilica oliwkowa
Coniophora olivacea (Fr.) P. Karst. / Syn.: *Corticium*
umbrinum (Alb. et Schwein.) Fr.

POPIS: Plodnice jsou rozlité, pevně přirostlé k substrátu, v dospělosti blanité a pouze po kouscích oddělitelné od substrátu, na okraji často vláknité a bledší, 0,2–0,4 mm tlusté, na hnědém subikulu někdy podrostlém hnědočernými rhizomorfami, s hymeniem skoro hladkým nebo zrnitým, jakoby chloupkatým, hnědavým, později hnědoolivovým. Výtrusy elipsoidní, 8–10,5 × 4,5–5,5 μm velké, cystidy válcovité, tlustostěnné, přehrádkované. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní a zřejmě i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dostí roztroušeně, na tlejícím a odumírajícím dřevě jehličnanů, zejména smrku, někdy i na dřevě listnáčů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní, působící hnědou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, mnohem hojnější **popraška sklepní** (*Coniophora puteana*) je zpravidla o něco tmavěji zbarvená, postrádá hnědočerné rhizomorfy, má výrazně větší výtrusy (10–15 × 6–9 μm), nemá cystidy a roste na odumřelém dřevě jehličnanů i listnáčů, a to jak ve volné přírodě, tak i na opracovaném dřevě venku i v budovách.

DŘEVOMORKA LESNÍ

Wilder Haußchwamm / Stroczek leśny
Serpula himantioides (Fr.) P. Karst. / Syn.: *Serpula*
papyracea (Fr.) P. Karst.

POPIS: Plodnice jsou rozlité, často rozsáhlé, jen 0,1–0,2 cm tlusté, blanité, posazené na velmi tenkém, zprohýbaném subikulu, zpravidla snadno oddělitelné od substrátu, měkké, křehké, s labyrintickým merulioidním rouškem, světle žluté, pak oranžově hnědé, ve stáří olivové až tmavě hnědé, s bílým až šedavým vláknitě vlnatým okrajem, vytvářejícím poměrně krátké a úzké myceliové provazce. Dužnina je ztuha rosolovitá, s nevýraznou sladce ovocnou vůní. Výtrusy jsou elipsoidní, tlustostěnné, světle hnědé až rezavé, 9–10,5 × 4,5–6 μm velké, skeletové hyfy v myceliových provazcích 2–4 μm široké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na odumřelém dřevě jehličnanů, méně často i listnáčů, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní, působící hnědou kostkovitou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM(–M), zejména na padlých kmenech smrku. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **dřevomorka domácí** (*Serpula lacrymans*) má výrazně tlustší plodnice (0,3–1 cm) a vytváří dlouhé, až 1 cm široké myceliové provazce se skeletovými hyfami 3–6 μm širokými. Podobně zvlněné merulioidní rouško má i mnohem menší a světleji zbarvený **dřevokaz kožový** (*Byssomerulium corium*), který má výrazně menší i výtrusy a působí bílou hnilobu na listnáčích.

PESTŘEC OBECNÝ

Kartoffelbovist/ Tęgoskór cytrynowy

Scleroderma citrinum Pers. / Syn.: *Scleroderma aurantium* sensu auct. / *Scleroderma vulgare* Hornem.

POPIS: Plodnice jsou hlízovité, 3–10 cm široké, na bázi přirostlé bělavými až žlutavými provazci mycelia, s obalem 0,2–0,4 cm tlustým, tvrdým, od temene výrazně bradavkatě až odstále šupinkatě rozpraskávajícím, žlutým nebo žlutookrovým, někdy i zelenožlutým či oranžově žlutým. Dužnina (teřich) je zprvu tuhá, bělavá, s příjemně houbovou vůní a mírnou chutí, pak narůžovělá, fialově šedá až černá, nakonec se rozpadající na olivově hnědý výtrusný prach, který po dozrání uniká ven nepravidelným otvorem v temeni plodnice. Výtrusy jsou kulovité, síťovitě ostnitě, 7–14 µm velké.

DOBA RŮSTU: VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule, též v Thajsku, Uruguayi a jižní Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých a listnatých lesích, zejména v borech, březinách, smrčínách a bučinách, na písčitéch kyselých půdách, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnatých i listnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně v různých typech lesů v SM. **POZNÁMKA:** Jedovatý, někdy se v malém množství používá jako koření. Podobný **pestřec bradavčitý** (*Scleroderma verrucosum*) je zpravidla menší, okrově hnědý, jen s drobnými, hnědými, přitisklými šupinami, s izolovanými dlouhými ostny na výtrusech. Velmi podobný **pestřec prášivkovitý** (*Scleroderma bovista*) má výtrusy se síťnatě uspořádanými žebry.

MĚKKOUŠ KADEŘAVÝ

Krauser Adernzähling / Faldówka kędzierzawa

Plicaturopsis crispa (Pers.) D. A. Reid / Syn.: *Plicatura crispa* (Pers.) Rea / *Scytinotus crispus* (Pers.) Spirin et Zmitr. / *Plicatura faginea* (Schrad.) P. Karst.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–3 cm, je přirostlý temenem nebo kratičkým náznakem třeně k substrátu, škeblovitý až vějířovitý, s okrajem zprvu podvinutým, pak laločnatým, jemně plstnatý, nevýrazně soustředně pásovaný, okrový až červenohnědý, směrem k okraji žlutavý až bělavý, na spodní straně se žilnatými lištami, které jsou zvláště paprskovitě se rozbíhající, vzájemně pospojované, bělavé, světle šedookrové, s šedomodrým, někdy až šedozelenavým odstínem. Dužnina je měkce kožovitá, bez zvláštní vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy úzce válcovitě ledvinovité, amyloidní, 3–4,5 × 1–1,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na spadlých větvičkách a tenkých kmíncích listnáčů, zejména buku, v hustých skupinách, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v bučinách v SM, spíše jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Tvarem plodnic snad trochu podobná a rovněž nejedlá **klanolístka obecná** (*Schizophyllum commune*) má klobouk šedobělavý, lupeny vyvinuté, narůžovělé a jakoby rozeklané.

KYJANKA HLÍNOVÁ

Heide-Keule / Goździeniec gliniasty

Clavaria argillacea Pers. / Syn.: *Geoglossum argillaceum* (Pers.) Fr.

POPIS: Plodnice jsou štíhle kyjovité až válcovité, 2,5–8 cm vysoké, 0,2–0,8 cm široké, nažloutlé, krémové až šedavě žluté, někdy trochu zploštělé a s podélnou rýhou, na vrcholu zaoblené. V mládí jsou plné, později většinou duté. Dužnina je nažloutlá, bez vůně nebo s lojovou vůní. Výtrusný prach je bílý, výtrusy jsou elipsoidní až válcovité, 9–13 × 4,5–6 µm velké.

DOBA RŮSTU: VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky a rovněž na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na velmi chudých půdách, na rašeliništích, vřesovištích a písčínách, od nížiny až vysoko do hor. Zřejmě mykorrhizní symbiont vřesu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve vřesovištích na svazích a vrcholech Studniční hory a Vysokého kola v SA, jinde velmi vzácně. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, rovněž vzácná **kyjanka nažloutlá** (*Clavaria amoenoides*) je na vrcholu zúžená a tupě zahrocená a roste na nehojených mechatých loukách v podhůří. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** DD.

KYJOVEČKA OSTNOVÝTRUSÁ (HNĚDAVÁ)

Goldgelbe Wiesenkeule / Goździeniowiec miodowy
Clavulinopsis helvola (Pers.) Corner / Syn.: *Ramariopsis helvola* (Pers.) R. H. Petersen / *Clavaria helvola* Pers.

POPIS: Plodnice jsou štíhle kyjovité až úzce válcovité, 2,5–7 cm vysoké, 0,1–0,4 cm široké, sytě žluté, někdy zploštělé s podélnou rýhou, hladké, později vrásčité, na vrcholu zaoblené, někdy i rozdvojené. Dužnina je nažloutlá, bez vůně. Chuť nahořklá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy téměř kulovité, řídce a tupě ostnitě, 6–7,5 × 5–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule a rovněž v jižní Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na nehojených loukách a pastvinách a ve světlých lesích, od pahorkatiny až do hor. Saprotof terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně na mechanických nehojených loukách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná vzácnější **kyjovečka krásná** (*Clavulinopsis laeticolor*) bývá více oranžově zbarvená a má hladké výtrusy. Podobná, ale parohovitě větvená **kyjovečka svazčitá** (*Clavulinopsis corniculata*) má rovněž hladké výtrusy a dužninu s moučnou vůní, zatímco už od báze větvený **kuřinec šafránový** (*Ramariopsis crocea*) má výtrusy bradavčité a velmi malé.

PALUŠKA ČERVENONOHÁ (RUDONOHÁ)

Rotbraunstieliges Sklerotienkeulchen /
Pałecznicza czerwonawa

Typhula erythropus (Pers.) Fr. / Syn.: *Cnazonaria erythropus* (Pers.) Donk / *Phacorhiza erythropus* (Pers.) Grev.

POPIS: Plodnice vyrůstají z červenohnědého až černavého sklerocia, které je kulovité, vejčité nebo zploštěle elipsoidní, o velikosti 0,1–0,25 cm. Jsou tvořeny jednak horní, válcovitou až úzce kyjovitou plodnou částí, která je 0,2–2 cm vysoká a cca 0,1 cm široká, bílá, přímá nebo srpovitě zahnutá, někdy zkroucená nebo i rozeklaná, hladká, a spodní sterilní částí – třeněm, který je 0,1–2 cm dlouhý a pouze 0,01–0,03 cm tlustý, červenohnědý, plstnatý. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 5–9 × 2,5–3,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na řapících a žilnatině opadaných listů mnoha listnáčů, nejčastěji jasanu, javoru, olše a topolu, od nížiny až do hor. Saprotof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně zejména na listech jasanu a javoru v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná **paluška štětínonohá** (*Typhula setipes*) je drobnější a má třeh průsvitný, jen na bázi hnědavý. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** DD.

VOSKOVEC POLOŽELATINÓZNÍ (DOUGLASKOVÝ)

Douglasien-Faserrandwachshaut / Żylaczka
grubościennozardnikowa

Aphanobasidium pseudotsugae (Burt) Boidin et Gilles /
Syn.: *Phlebiella pseudotsugae* (Burt) K. H. Larss et
Hjorstam / *Xenasma pseudotsugae* (Burt) J. Erikss.
Aphanobasidium asseriphilum (Litsch) Stalpers

POPIS: Plodnice jsou široce rozlité, maximálně 0,02 cm tlusté, pevně přirostlé k substrátu, hladké až trochu hrbolaté, velmi jemně ojiněné, šedomodravé, šedavě bílé až bledě okrové. Dužnina je za vlhka voskovitá, za sucha tvrdá. Výtrusy elipsoidní až elipsoidně vřetenovité, hladké, 6–8 × 3,5–4,5 µm velké, bazidie pleurální. **DOBA RŮSTU:** III–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě jehličnanů, zejména smrku a borovice, zřídka i listnáčů, někdy i na zbytcích kapradin, od nížiny až vysoko do hor. Saprotof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně ve smřčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý.

ŠTĚTINÁČEK BĚLAVÝ

Weißliche Borstenkoralle, Starkkriechende

Borstenkoralle / Piórniczka rozgałęziona

Pterula subulata Fr. / Syn.: *Pterula multifida* (Chevall.)

Fr. / *Pterula debilis* Corner

POPIS: Plodnice tvoří většinou husté kartáčovité svazky, dosahující výšky 2–6(–8) cm, ve spodní části se mnohonásobně vidličnatě rozvětvují, nahoře jsou šídlovitě špičaté, bělavé, níže světle okrové, šedavé, u báze až hnědé či hnědofialové. Dužnina je bělavá, chrupavčitá, pružná, se silným a nepříjemným česnekovým, jodoformovým či inkoustovým pachem. Výtrusný prach je bílý, výtrusy hruškovité až elipsoidní, 5–7,5 × 3–4 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na tlejícím jehličí a opadaných větvičkách jehličnanů, výjimečně i listnáčů, zpravidla v jehličnatých a smíšených lesích, od pahorkatiny až do hor. Saprotrof humikolní i lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v SM(–M), zejména ve smrčinách. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Plodnice připomínají svým tvarem štětku obrácenou vzhůru. Podobný, ale mnohem drobnější, maximálně 1 cm vysoký štětinaček útlý (*Pterula gracilis*) je bílý a roste na zbytcích bylin. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

KLANOLÍSTKA OBECNÁ

Gemeiner Spaltblättling / Rozszczepka pospolita

Schizophyllum commune Fr.

POPIS: Plodnice jsou bez třeně, bokem nebo temenem přirostlé k substrátu. Klobouk má průměr 1–4 cm, je okrouhlý, škeblovitý až vějířovitý, s okrajem podvinutým, plstnatý až chlupatý, bělavý, šedavý až hnědošedý. Lupeny jsou růžově masové až šedofialové, podélně rozčísnuté, a tím pádem s dvojítm ostřím, které se za sucha rozestupuje, jsou řídké, úzké, paprscitě se rozbíhající od středu či boku plodnice. Dužnina je šedá, velmi tenká, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý až narůžovělý, výtrusy ledvinovitě válcovité, 3–4(–7) × 1–1,5(–2,5) µm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na živém, ale zejména odumřelém dřevě listnáčů i jehličnanů, především buku, ale i smrku, v hustých skupinách, od nížiny až do hor. Saprotrof, případně i parazit lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně v SM v lesích i mimo les, často na osluněných místech, jen místy v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Byla používána již v tradičním čínském léčitelství a byly u ní prokázány antimikrobiální, imunostimulační, protirakovinné a chemoprotektivní účinky. Izolovaná účinná látka zvaná schizophyllan byla v Japonsku již v roce 1986 schválena do klinického používání jako podpůrný prostředek při léčbě rakoviny.

HLÍVA ÚSTŘIČNÁ

Austernseitling / Boczniak ostrygowaty

Pleurotus ostreatus (Jacq.) P. Kumm.

POPIS: Plodnice jsou kloboukaté s postranním třeněm, někdy i bez třeně. Klobouk má průměr 4–30 cm, je škeblovitý, vějířovitý až lopatkovitý, s okrajem v mládí podvinutým, lysý, bělavě šedý, popelavý, modrošedý až šedohnědý. Lupeny jsou bílé až šedavé, středně husté, sbíhavé hluboko na třeň, na bázi místy vidlicovitě rozdvojené. Třeň je většinou postranní, 2–4 cm dlouhý, 1–3 cm tlustý, bělavý, na bázi bíle štětinatě plstnatý, tuhý. Dužnina je bílá, pak bělošedá, s nasládle houbovou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, někdy i šedavý s fialovým odstínem, výtrusy elipsoidně válcovité, 7–11 × 3–4 µm velké. **DOBA RŮSTU:** IX–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na odumírajících a mrtvých kmenech a větvích listnáčů, vzácně i jehličnanů, v trsech, od nížiny až do hor. Saprotrof až parazit lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v SM(–M), zejména na buku, vrbě, topolu či ořešáku. **POZNÁMKA:** Jedlá. Je známo, že zlepšuje stav imunitního systému, je účinná při snižování cholesterolu a úpravě krevního tlaku či cukrovky, má též antialergické a radioprotektivní účinky. Podobná a rovněž jedlá, ale světlejší hlíva plicní (*Pleurotus pulmonarius*) se odlišuje žlutnouchými lupeny i dužninou a růstem v méně chladném ročním období. Rovněž podobný a jedlý je **pařezník pozdní** (*Panellus serotinus*), který má okrový třeň a za vlhka slizký klobouk.

HLÍVA PLICNÍ

Lungenseitling / Boczniak łyżkowaty
Pleurotus pulmonarius (Fr.) Quél.

POPIS: Plodnice jsou kloboukaté s krátkým třeněm, někdy téměř bez třeně. Klobouk má průměr 3–15 cm, je škeblovitý, vějířovitý až lopatkovitý, s okrajem v mládí podvinutým, lysý, bělavý až krémový, ve stáří až světle šedo-hnědý, s okrajem pozvolna žloutnoucím. Lupeny jsou bělavé až krémové, ve stáří žloutnoucí, husté, sbíhavě hluboko na třeň. Třeň je výstřední nebo boční, 2–6 cm dlouhý, 1–2 cm tlustý, bělavý, na bázi jemně bíle plstnatý, tuhý. Dužnina je bílá, s moučnou až nasládlé anýzovou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bělavý s fialovým odstínem, výtrusy elipsoidně válcovité, 7–12 × 3–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířena po severní polokouli, na jižní polokouli je uváděna mnohem řidčeji, např. z amazonské oblasti v Jižní Americe, ostrova Mauritius u Madagaskaru, z Austrálie či Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na odumírajících a mrtvých kmenech a větvích listnáčů, zejména buku, ale i dubu, břízy, osiky a dalších dřevin, zpravidla v trsech, od nížiny až do hor. Saprotrof až parazit lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **hlíva ušatá** (*Pleurocybella porrigens*) je téměř bílá, nežloutnoucí, a roste na dřevě jehličnanů. Podobné světlejší formy jedlé **hlívy ústřičné** (*Pleurotus ostreatus*) se odlišují nežloutnoucími lupeny a dužninou, masitějšími plodnicemi a růstem v chladnějším ročním období.

HLÍVIČKA PLÁTKOVITÁ (HLÍVA PLÁTKOVÁ)

Spatelförmiger Muscheling / Bocznianka brązowawa
Hohenbuehelia petaloides (Bull.) Schulzer / Syn.:
Hohenbuehelia geogenia (DC.) Singer / *Geopetalum petaloides* (Bull.) Pat.

POPIS: Klobouk má průměr 3–12 cm, je mělce až nálevkovitě vmáčklý, na jedné straně rozčísnutý, s okrajem v mládí podvinutým, v mládí výrazně bělavě až šedavě ožíněný, olysávající, za vlhka lepkavý, šedavě, oříškově, kaštanově až tmavě hnědý. Lupeny jsou bílé až šedavě či žlutavě krémové, husté, dlouze sbíhavě na třeň, u třeně vidlené. Třeň je většinou postranní nebo výstřední, 1–5 cm dlouhý, 0,5–2,5 cm tlustý, bělavý až světle okrově hnědavý, nahoře vločkatý, na bázi porostlý myceliovou plstí, často též s bílými rhizomorfy. Dužnina je bělavá, s tenkou tmavohnědou rosolovitou vrstvičkou pod pokožkou klobouku, s výraznou moučnou vůní. Chuť mírná, moučná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní, 5–8,5 × 3,5–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky i v mírném pásu jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých lesích i mimo les, na holé zemi nebo na tlejících zbytcích dřeva, též na pilinách a odřezcích dřeva, od nížiny až do hor, ale zejména v pahorkatinách a v podhůří. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Spíše roztroušeně, zejména v bučinách, ale též mimo les v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná jedlá **hlíva Rickenova** (*Hohenbuehelia tremula*) roste v jehličnatých lesích a má větší výtrusy.

ŠŤAVNATKA BUKOVÁ (PLŽATKA BUKOVÁ)

Trockener Schneckling / Wodnicha gładka
Hygrophorus penarius Fr. / Syn.: *Limacium penarium*
(Fr.) Wünsche

POPIS: Klobouk má průměr 4–10(–13) cm, zprvu je polokulovitý, pak ploše vyklenutý, nakonec vmáčklý, s širokým hrbolem, s okrajem v mládí podvinutým a jemně plstnatým, jen za vlhka lepkavý, jinak suchý, bělavý, na středu naokrovělý s šedavým či pleťovým nádechem, při zasychání nežloutnoucí ani nerezavějící. Lupeny jsou krémové, ve stáří s růžovým nádechem, hojně anastomózované, krátce sbíhavě na třeň. Třeň je 4–9(12) cm dlouhý, 1–2(–3) cm široký, válcovitý, k bázi často zúžený a zašpičatělý, bělavý, vločkatý, v dospělosti suchý. Dužnina je bělavá, v bázi třeně pleťová, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 6–8 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých lesích, zejména v bučinách, na mírně kyselých půdách, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont buku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi roztroušeně v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **šťavnatka slonovinová** (*Hygrophorus eburneus*) se vyznačuje velmi slizkými plodnicemi.

ŠŤAVNATKA SLONOVINOVÁ (PLŽATKA SLONOVINOVÁ)

Elfenbeinschneckling / Wodnicha biała

Hygrophorus eburneus (Bull.) Fr. / Syn.: *Limacium eburneum* (Bull.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 3–7(–9) cm, zprvu je polokulovitý, pak ploše vyklenutý, někdy s hrbolem, s okrajem krátce podvinutým, za vlhka velmi slizký, lesklý, při okraji jemně plstnatý, bílý, na středu trochu nažloutlý, při zasychání nežloutnoucí ani nerezavějící. Lupeny jsou bílé, pak krémové, jen krátce sbíhavé na třeň, řídké. Třeň je 4–8(–12) cm dlouhý, 0,6–1,2 cm široký, válcovitý, k bázi zúžený, bílý, nahoře vločkatý a suchý, níže pokrytý tenkou vrstvou slizu a na omak lepkavý, na bázi často i žlutookrový. Dužnina je bílá, v bázi třeně hnědnoucí, s aromatickou až mýdlovitou vůní, někdy nepřijemnou, případně voní po hyacintech anebo mandarin-kách. Chuť mírná, ale sliz z klobouku i třeně může mít ostrou až palčivou chuť. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 6,5–9 × 3,5–5 μm velké. Druh význačný rezavou reakcí na KOH pouze v bázi třeně. **DOBA RŮSTU:** (VII–)IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, zejména v bučinách, preferuje půdy na zásaditém až neutrálním podkladu, často v početných skupinách, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont buku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi roztroušeně v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **šťavnatka rezavějící** (*Hygrophorus discoxanthus*) se vyznačuje rezavěním klobouku, třeně i lupenů a rovněž reakcí na KOH na celém povrchu plodnice.

ŠŤAVNATKA TERČOVITÁ (PLŽATKA TERČOVITÁ)

Braunscheibiger Schneckling / Wodnicha tarczowata

Hygrophorus discoideus (Pers.) Fr. / Syn.: *Limacium discoideum* (Pers.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–7 cm, zprvu je polokulovitý, pak ploše vyklenutý, s hrbolem, slizký, lesklý, krémově hnědý, na středu kaštanově až načervenalé hnědý. Lupeny jsou bělavé, pak hlínově hnědavé, mírně sbíhavé na třeň. Třeň je 4–7 cm dlouhý, 0,6–1,2 cm široký, válcovitý, nahoře trochu zúžený a vločkatý, bělavý, hnědavě vláknitě oděný, v mládí se slizovitým prstenčítým páskem, plný, v dospělosti dutý. Dužnina je bělavá, pod pokožkou nahnědlá, v bázi třeně okrová, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až vejčité, 6–8 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých lesích, především na vápnatých půdách, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, možná i dalších jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi roztroušeně v SM–M. Nejvýše položená lokalita v Krkonoších se nachází v závěru Obřího dolu, ve smrkové bučině na vápencové čočce v Dolním Rudníku, ve výšce 1100 m n. m. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **šťavnatka Lindtnerova** (*Hygrophorus lindtneri*) je štíhlejší, celkově bledší, často s pleťově růžovým nádechem, a roste pod listnáci.

ŠŤAVNATKA POMRAZKA (PLŽATKA POMRAZKA)

Frostschneckling / Wodnicha póžna

Hygrophorus hypothejus (Fr.) Fr. / Syn.: *Limacium hypothejum* (Fr.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 2–5 cm, zprvu je vyklenutý, pak ploše vyklenutý až vmáčklý, s nenápadným hrbolem, s okrajem dlouho podehnutým, velmi slizký, hnědý, žlutohnědý až olivově hnědý, na středu nejtmaší, při okraji olivově žlutý, za sucha až okrově žlutý. Lupeny jsou bělavé až krémové, později nažloutlé až oranžově žluté, řídké, krátce sbíhavé na třeň. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 0,5–1 cm široký, válcovitý, k bázi zúžený, nahoře bělavý, v mládí celý slizký, pak žloutnoucí, pod slizovitým prstenčítým páskem vláknitě oděný. Dužnina je bílá, pod povrchem žlutá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až válcovité, 7,5–10 × 4–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** X–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně pod borovicí v SM–M, hojně pod kosodřevinou v SA. **POZNÁMKA:** Jedlá. Byly z ní izolovány bioaktivní látky s protirakovinnými účinky. Podobná a rovněž jedlá **šťavnatka olivově bílá** (*Hygrophorus olivaceoalbus*) má plodnice i v dospělosti bez žlutých tónů a roste pod smrkem.

ŠŤAVNATKA OLIVOVĚ BÍLÁ (PLŽATKA OLIVOVĚ BÍLÁ)

Natternstieliger Schneckling / Wodnicha oliwkowobiała
Hygrophorus olivaceoalbus (Fr.) Fr. / Syn.: *Limacium olivaceoalbum* (Fr.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–7 cm, zprvu je zvoncovitý, pak ploše vyklenutý až vmáčklý, s hrbolkem, s okrajem dlouho podvinutým, slizký, lesklý, šedohnědý až olivově hnědý, na středu nejtmaší. Lupeny jsou bělavé, krátce sbíhavé na třeň. Třeň je 6–15 cm dlouhý, 0,7–1,2 cm široký, válcovitý, nahoře trochu zúžený, suchý a vločkatě zrnitý, bělavý, níže pod slizovitým prstenčítým páskem hnědoolivově vláknitě žíhaný a slizký. Dužnina je bílá, se slabou vůní. Chuť mírná, trochu nasládlá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až vejčité, 11–14 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých lesích, na kyselých půdách, zpravidla od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, možná i dalších jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně ve smrčinách v SM–M, častá zejména v supramontánních polohách. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá, ale vzácnější **šťavnatka hnědobílá** (*Hygrophorus latitabundus*) je mnohem statnější, má o něco menší výtrusy a roste na vápničitých půdách zejména pod borovicí.

ŠŤAVNATKA TEČKOVANÁ (PLŽATKA TEČKOVANÁ)

Schwarzpunktierter Schneckling / Wodnicha kropkowana
Hygrophorus pustulatus (Pers.) Fr. / Syn.: *Limacium pustulatum* (Pers.) P. Kumm. / *Hygrophorus tephroleucus* (Pers.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–7 cm, zprvu je polokulovitý, pak vyklenutý až vmáčklý, s malým hrbolkem, trochu lepkavý, hustě pokrytý droboučkými šupinkami, šedý až šedohnědý, na středu nejtmaší. Lupeny jsou bělavé, krátce sbíhavé na třeň. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,5–1,2 cm široký, válcovitý, suchý, bílý, oděný drobnými šedými až šedohnědými přitisklými šupinkami. Dužnina je bílá, pod pokožkou klobouku šedavá, se slabou květinově hořkomandlovou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až válcovité, 8–10 × 4,5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých lesích, zejména na kyselých půdách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, možná i dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM–M, často na vlhčích stanovištích. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **šťavnatka vonná** (*Hygrophorus agathosmus*) je statnější, má klobouk hladký a voní po marcipánu.

VOSKOVKA KUŽELOVITÁ (ŠŤAVNATKA KUŽELOVITÁ)

Kegeliger Saftling / Wilgotnica stożkowata
Hygrocybe conica (Schaeff.) P. Kumm. / Syn.:
Hygrophorus conicus (Schaeff.) Fr. / *Hygrophorus nigrescens* Qué. / *Hygrocybe tristis* (Pers.) F. H. Møller / *Hygrocybe veselskyi* Singer et Kuthan

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–10 cm, je kuželovitý, pak zvoncovitý s hrbolem, vláknitě žíhaný, oranžový, červený, někdy i se žlutými či olivovými tóny, ve stáří a po otlačení černající. Lupeny jsou bělavé, šedavé až zelenožluté, úzce připojené až volné. Třeň je 4–12 cm dlouhý, 0,3–2 cm široký, válcovitý, citronově žlutý až oranžový, na otlačených místech a od báze černající. Dužnina je nažloutlá, uvnitř třeně bílá, při otlačení a zasychání černající, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy 8,5–11 × 5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na travnatých místech, většinou mimo les nebo na lesních loukách, od nížin až vysoko do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na travnatých místech a na okrajích cest v SM–SA, pravidelně například v sedle mezi Luční a Studniční horou. **POZNÁMKA:** Jedovatá. V rámci tohoto druhu bývá rozlišována řada rovněž černajících variet, např. voskovka **kuželovitá smutná** (*Hygrocybe conica* var. *chloroides*) se žlutým kloboukem nebo voskovka **kuželovitá rašelinná** (*Hygrocybe conica* var. *conicopalustris*) s malým, ostře špičatým červeným kloboukem, rostoucí na rašeliništích.

VOSKOVKA PROSTŘEDNÍ (ŠŤAVNATKA PROSTŘEDNÍ)

Feuerschuppiger Saftling / Wilgotnica nielepka
Hygrocybe intermedia (Pass.) Fayod / Syn.: *Hygrophorus intermedius* Pass. / *Godfrinia intermedia* (Pass.) Herink
/ *Pseudohygrocybe intermedia* (Pass.) Kovalenko

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–8 cm, je široce kuželovitý, pak zvoncovitý s hrbolem, nakonec až ploše vyklenutý, nápadně paprscitě vláknitý až vláknitě šupinkatý, nejprve ohnivě červený až šarlatový, později oranžový až oranžově žlutý. Lupeny jsou bělavé až nažloutlé, pak s oranžovým nádechem, úzce připojené až skoro volné. Třeň je 2–12 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, červený až oranžový, místy žlutý, naspodu často bělavý, výrazně vláknitě oděný, suchý. Dužnina je bělavá až nažloutlá, pod pokožkou oranžová, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až vejčité, 8–11 × 5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na chudých, kyselých až slabě zásaditých půdách, na nehnojených loukách a pastvinách, často ve skupinkách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně na nehnojených loukách a pastvinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **voskovka stálá** (*Hygrocybe acutoconica*) má klobouk mnohem více žlutý, ne tak výrazně oděný a delší výtrusy. Další podobná a vzácná **voskovka stálá Konradova** (*Hygrocybe acutoconica* var. *konradii*) má výtrusy široce elipsoidní až téměř kulovité. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** CR.

VOSKOVKA CITRONOVÁ (ŠŤAVNATKA CITRONOVÁ)

Stumpfer Saftling / Wilgotnica żółknaça
Hygrocybe chlorophana (Fr.) Wünsche / Syn.:
Hygrophorus chlorophanus (Fr.) Fr. / *Hygrocybe euroflavescens* Kühner

POPIS: Klobouk má průměr 2–7 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, lepkavý až slizký, citronově až oranžově žlutý, zřídka až světle oranžový. Lupeny jsou bělavé, pak žluté, někdy až lehce oranžové, brňchaté, jen úzce připojené. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý nebo bočně stlačený, citronově žlutý až oranžový, záhy dutý, suchý až slabě slizký. Dužnina je citronově nažloutlá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až vejčité, 7–10 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně až roztroušeně, na nehnojených loukách a pastvinách, někdy i na lesních loukách, okrajích cest, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dost často na nehnojených loukách a pastvinách v SM, roztroušeně i v M(–SA). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a též nejedlá **voskovka vosková** (*Hygrocybe ceracea*) má plodnice se suchým třeněm, široce připojenými až sbíhavými lupeny a užšími výtrusy. Další podobná a nejedlá **voskovka slizonohá** (*Hygrocybe glutinipes*) má široce připojené lupeny a silně slizký třeň.

VOSKOVKA ŠARLATOVÁ (ŠŤAVNATKA ŠARLATOVÁ)

Kirschroter Saftling / Wilgotnica szkarlatna
Hygrocybe coccinea (Schaeff.) P. Kumm. / Syn.:
Hygrophorus coccineus (Schaeff.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–6 cm, je polokulovitý, široce zvoncovitý až plochý, hygrofánní, lepkavý, za vlhka i slizký, třešňově až krvavě červený, na okraji někdy žlutavý, pod lupou jemně žilnatý. Lupeny jsou červené, s ostřím žlutým, někdy ale i skoro celé žluté, široce připojené až zoubkem sbíhající na třeň. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, červený, někdy až oranžově žlutý, hladký, suchý. Dužnina je křehká, pod pokožkou červená, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až mandlovité, 8–10 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní a zřejmě i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na nehnojených loukách a pastvinách, na travnatých okrajích lesů, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, na Horních Mísečkách vystupuje až do výšky přes 1000 m n. m. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná nejedlá **voskovka Marchiova** (*Hygrocybe marchii*) má menší plodnice, vroubkovaný okraj klobouku a menší výtrusy. **Voskovka granátová** (*Hygrocybe punicea*) i **voskovka nádherná** (*Hygrocybe splendidissima*) se odlišují statností a úzce připojenými až volnými lupeny, druhá z nich též suchou pokožkou klobouku. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

VOSKOVKA VOSKOVÁ (ŠTAVNATKA VOSKOVÁ)

Zerbrechlicher Goldsaftlin / Wilgotnica woskowa

Hygrocybe ceracea (Wulfen) P. Kumm. / Syn.:*Hygrophorus ceraceus* (Wulfen) Fr. / *Hygrocybe**vitellinoides* Bon

POPIS: Klobouk má průměr 1–3,5 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, s okrajem průsvitně rýhovaným, trochu lepkavý, ale nikoliv slizký, žlutý až oranžově žlutý, někdy až zcela oranžový. Lupeny jsou krémové až nažloutlé, zřídka až oranžově žluté, široce připojené až sblhivé. Třeň je 2–6 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý, zbarvený jako klobouk nebo o něco světlejší, dutý, křehký, suchý. Dužnina je nažloutlá, se slabou mýdlovou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až válcovité, často smáčklé, 5,5–8 × 3–4(–5) μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI.

CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ: V mírném pásu celé severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na mechatých nehnojených loukách, ale i v lesích, na okrajích cest, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně na extenzivně obhospodařovaných loukách v SM(–M), například na Benecku či ve Strážném.

POZNÁMKA: Nejedlá. Podobná **voskovka citronová** (*Hygrocybe chlorophana*) má plodnice se třeněm často lepkavým, lupeny úzce připojené až volné a širší výtrusy. Další podobná **voskovka slizonohá** (*Hygrocybe glutinipes*) má sice široce připojené lupeny, ale silně slizký třeň. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** DD.

VOSKOVKA GRANÁTOVÁ (ŠTAVNATKA GRANÁTOVÁ)

Granatroter Saftling / Wilgotnica karminowa

Hygrocybe punicea (Fr.) P. Kumm. / Syn.: *Hygrophorus**puniceus* (Fr.) Fr. / *Godfrinia punicea* (Fr.) Herink /*Pseudohygrocybe punicea* (Fr.) Kovalenko

POPIS: Klobouk má průměr 4–15 cm, je kuželovitě zvoncovitý až vyklenutý, někdy se širokým tupým hrbolem, lepkavý až slizký, krvavě až tmavě červený, někdy až oranžový, na okraji i žlutavý. Lupeny jsou skořicově žluté až nahnědle červené, u ostří žluté, úzce připojené, vykrojené až volné. Třeň je 4–15 cm dlouhý, 0,8–2 cm široký, válcovitý, žlutý až oranžově žlutý nebo i načervenalý, vláknitě oděný, dole bílý, suchý. Dužnina je bledě žlutá, pod pokožkou červená, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 8–10,5 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI.

CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ: V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na nehnojených loukách a pastvinách, na travnatých okrajích lesů, od pahorkatiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně na nehnojených loukách a pastvinách v SM–M, na Horních Mísečkách vystupuje i do výšky přes 1000 m n. m. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, ale štíhlejší **voskovka nádherná** (*Hygrocybe splendidissima*) má suchou, nelepkavou pokožkou klobouku a při zasychání voní medově. Ještě menší **voskovka šarlatová** (*Hygrocybe coccinea*) má široce připojené lupeny. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

VOSKOVKA REIDOVA

Honigsaftling / Wilgotnica wloska

Hygrocybe reidii Kühner / Syn.: *Hygrocybe marchii*

sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–5 cm, je ploše vyklenutý až mírně prohloubený, hladký, suchý, oranžový až oranžově červený, ve stáří i žlutavý. Lupeny jsou krémové, žluté, nakonec oranžové, na ostří nažloutlé, řídké, připojené až krátce sblhivé na třeň. Třeň je 2–6 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm široký, válcovitý, oranžový až žlutý, hladký, suchý, dutý. Dužnina je nažloutlá, pod pokožkou může být oranžová, s nasládlou medovou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až vejčité, 6–10 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na nehnojených loukách a pastvinách, v travnatých listnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí vzácně v trávnicích v SA(–A), například v okolí Luční boudy. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **voskovka hořká** (*Hygrocybe mucronella*) postrádá medovou vůni při zasychání, klobouk má za vlhka slizký, chuť výrazně hořkou a výtrusy má uprostřed z obou stran smáčklé. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** CR.

VOSKOVKA VROUBKOVANÁ (ŠŤAVNATKA VROUBKOVANÁ)

Feinschuppiger Moorsaftling / Wilgotnica czerwona
Hygrocybe coccineocrenata (P. D. Orton) M. M. Moser
/ Syn.: *Hygrophorus coccineocrenatus* P. D. Orton /
Pseudohygrocybe coccineocrenata (P. D. Orton) Kovalenko

POPIS: Klobouk má průměr 1–3 cm, je vyklenutý, plochý až mírně prohloubený, na středu jemně hnědě až černě vločkatě šupinkatý, červený až šarlatově oranžový, s okrajem velmi často vroubkovaným. Lupeny jsou bělavé až nažloutlé, sbíhající na třeň. Třeň je 2–6 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý, stejnobarvý s kloboukem, suchý. Dužnina je nažloutlá, pod pokožkou oranžová, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy 8,5–11 × 5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na rašeliništích a vlhkých mokřadních loukách, ale také v mokřadních borech, často ve skupinkách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí vzácně na vlhkých loukách a rašeliništích v SM–SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **voskovka liškovitá** (*Hygrocybe cantharellus*) je bez černě zbarvených šupinek na klobouku. Další podobná **voskovka tmavošupinkatá** (*Hygrocybe turunda*) má hnědočerné šupinky zpravidla po celém povrchu klobouku, který bývá oranžově žlutý, nikoliv červený. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

VOSKOVKA KRAVÁ (ŠŤAVNATKA KRAVÁ)

Mennigroter Saftling / Wilgotnica purpurowa
Hygrocybe miniata (Fr.) P. Kumm. / Syn.: *Hygrocybe strangulata* (P. D. Orton) Svrček

POPIS: Klobouk má průměr 1–4(–5) cm, je vyklenutý, pak plochý až mírně prohloubený, jemně, na středu až plstnatě šupinkatý, šarlatově oranžový, za sucha žloutnoucí. Lupeny jsou žlutooranžové až načervenalé, s ostřím nažloutlým, připojené až zoubkem sbíhající na třeň. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm široký, válcovitý, někdy zploštělý s rýhou, stejnobarvý s kloboukem, hladký, suchý. Dužnina je nažloutlá až světle oranžová, pod pokožkou červenooranžová, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až mírně ledvinovité, 7–9 × 4,5–5,5 μm velké, trama lupenů složena z krátkých buněk do 150 μm dlouhých. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Téměř na celé severní polokouli, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, výlučně na kyselých půdách, na chudých loukách, vřesovištích a rašeliništích, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně na chudých loukách v SM–M, hojněji v SA, roztroušeně i v A na vřesovištích (vystupuje až na severozápadní úbočí Studniční hory). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a též nejedlá **voskovka bažinná** (*Hygrocybe helobia*) páchne při zasychání po česneku a má 150–500 μm dlouhé buňky v tramě lupenů.

VOSKOVKA TMAVOŠUPINKATÁ (ŠŤAVNATKA TMAVOŠUPINKATÁ)

Grobschuppiger Moorsaftling / Wilgotnica purpurowa
Hygrocybe turunda (Fr.) P. Karst. / Syn.: *Hygrophorus turundus* Fr. / *Pseudohygrocybe turunda* (Fr.) Kovalenko

POPIS: Klobouk má průměr 1–3 cm, je nízce sklenutý, pak plochý až mírně vmáčklý, suchý, oranžový až oranžově žlutý, od středu téměř po celém povrchu drobně hnědě až černavě šupinkatý, na okraji často vroubkovaný. Lupeny jsou krémové, potom světle žluté, řídké, výrazně sbíhající na třeň. Třeň je 2–5 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý, oranžový až oranžově žlutý, hladký, suchý. Dužnina je žlutá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až mírně ledvinovité, 9–14 × 5–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule, udávána je též z Austrálie a Nové Kaledonie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na chudých travnatých stanovištích na kyselých půdách, též na rašeliništích, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v SA, například v okolí Luční i Labské boudy. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobné, rovněž šupinkaté voskovky jako tmavě na středu klobouku šupinkatá **voskovka vroubkovaná** (*Hygrocybe coccineocrenata*) nebo drobně červenošupinkatá **voskovka liškovitá** (*Hygrocybe cantharellus*) mají více červený klobouk. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** DD.

VOSKOVKA HOŘKÁ (ŠŤAVNATKA HOŘKÁ)

Bitterer Saftling / Wilgotnica szerokoblaszkowa

Hygrocybe mucronella (Fr.) P. Karst. / Syn.:*Hygrocybe reae* (Maire) J. E. Lange / *Gliophorus reae*(Maire) Herink / *Hygrophorus mucronellus* Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–2(–3) cm, je polokulovitý až téměř plochý, v mládí lepkavý až slizký, potom suchý, jemně vláknitý, matný, šarlatový až oranžově červený, s okrajem často v mládí žlutým. Lupeny jsou žlutooranžové, na ostří nažloutlé, připojené až zoubkem sblíhavé na třeň. Třeň je 1–4 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm široký, válcovitý, oranžově červený, dole často žlutý, zprvu slizký, pak lepkavý, nakonec suchý. Dužnina je oranžově žlutavá, bez vůně. Chuť zpravidla výrazně hořká. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, nápadně zaškrncené, 7–8,5 × 4,5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy. **STANOVISŤE V ČR:** Vzácně, na travnatých a mechatých místech, často ve skupinkách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti vzácně v trávnicích v SA(–A), častěji například na severních a západních úbočích vrcholové části Studniční hory. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **voskovka Reidova** (*Hygrocybe reidii*) voní při zasychání sladce medově, klobouk má suchý, chuť mírnou a výtrusy nemá uprostřed z obou stran smáčklé. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** CR.

VOSKOVKA OVČÍ (ŠŤAVNATKA OVČÍ)

Rötender Saftling / Wilgotnica czerwieniejąca

Hygrocybe ovina (Bull.) Kühner / Syn.: *Hygrophorus**vinus* (Bull.) Fr. / *Camarophyllus ovinus* (Bull.) P. Kumm./ *Neohygrocybe ovina* (Bull.) Herink / *Hygrocybe nitiosa*

(A. Blytt) M. M. Moser

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–9 cm, zprvu je polokulovitý až kuželovitě zvoncovitý, pak téměř plochý, suchý, hladký, ve stáří trochu šupinkatý, šedohnědý až skoro černohnědý. Lupeny jsou šedé až hnědavé, po otlačení červenající, tlusté, zaobleně připojené. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,7–2,5 cm široký, válcovitě kyjovitý, často zploštělý, šedavě hnědý, stejnobarvý s kloboukem, hladký, suchý. Dužnina je šedá, na řezu nejprve červenající, později černající, s nepříjemným dusičným pachem. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až vejčité, 8–11 × 5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVISŤE V ČR:** Velmi vzácně, na nehojených loukách a pastvinách, v travnatých lesích, často ve skupinkách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi vzácně na nehojených loukách a pastvinách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a rovněž nejedlá **voskovka kluzká** (*Gliophorus irrigatus*) má výrazně slizký klobouk i třeň. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** CR.

VOSKOVKA VESELÁ (ŠŤAVNATKA VESELÁ)

Zäher Saftling / Wilgotnica jasna

Gliophorus laetus (Pers.) Herink / Syn.: *Hygrocybe**laeta* (Pers.) P. Kumm. / *Hygrophorus laetus* (Pers.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 1–4(–5) cm, je nížce vyklenutý, brzy plochý, s okrajem průsvitně rýhovaným, velmi slizký, kalně oranžový až hnědooranžový, v mládí při okraji i žlutoolivový. Lupeny jsou bělavé, šedavé až světle růžovořafalové, později až olivově žlutavé, s lepkavým bezbarvým ostřím (s vrstvou slizu rozeznatelnou pod lupou), krátce sblíhající na třeň. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm široký, válcovitý, šedě či olivově žlutooranžový, dutý, slizký či lepkavý. Dužnina je velmi pružná, s vůní za čerstva nevýraznou, při zasychání s nepříjemným pachem spálené gummy. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní, 5–7,5 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVISŤE V ČR:** Roztroušeně, na kyselých půdách, na nehojených loukách a pastvinách, na vřesovištích či v porostech kapradin, na lesních paloucích, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně pozdě na podzim na loukách v SM–M(–SA), například ve Svatém Petru u Špindlerova Mlýna nebo u Zadních Rennerovek. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobně kluzká **voskovka papouščí** (*Gliophorus psittacinus*) může být někdy podobná, zejména ve své cihlově červené až růžové varietě *perplexa* (var. cihlová), nemá však slizem pokryté ostří lupenů. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** CR.

VOSKOVKA PAPOUŠČÍ (ŠTAVNATKA PAPOUŠČÍ)

Papageiengrüner Saftling / Wilgotnica papuzia
Gliophorus psittacinus (Schaeff.) Herink / Syn.:
Hygrocybe psittacina (Schaeff.) P. Kumm. /
Hygrophorus psittacinus (Schaeff.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 1–4(–6) cm, je polokulovitý až kuželovitý, pak zvoncovitý až plochý, s tupým hrbolem, s okrajem průsvitně rýhovaným, slizký až mazlavý, sytě zelený, často současně i oranžový, žlutý, hnědý, případně u voskovky papouščí cihlové (*Gliophorus psittacinus* var. *perplexus*) i celý jen cihlově červený. Lupeny jsou žluté či zelené, někdy i načervenalé, tlusté, řídké, připojené, nesbíhající na třeň. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,2–0,8 cm široký, válcovitý, často zploštělý s podélnou rýhou, zbarvený podobně jako klobouk, dutý, slizký. Dužnina je dosti křehká, zelenavá, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 6–9,5 × 3,5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na nehojených loukách, obvykle mimo les, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně až místy hojně na loukách v SM–M, v západních (Víchová), středních (Lahrový Boudy) i východních Krkonoších (Horní Albeřice). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobně kluzká **voskovka veselá** (*Gliophorus laetus*) může být někdy podobná, pozná se bezpečně podle slizem pokrytého ostří lupenů.

VOSKOVKA LUČNÍ (ŠTAVNATKA LUČNÍ)

Orangefarbener Wiesenellerling / Wilgotnica łąkowa
Cuphophyllus pratensis (Fr.) Bon / Syn.: *Hygrophorus*
pratensis (Fr.) Fr. / *Camarophyllus pratensis* (Fr.)
P. Kumm. / *Hygrocybe pratensis* (Fr.) Murrill

POPIS: Klobouk má průměr 3–12 cm, zprvu je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, někdy s tupým hrbolem, suchý, matný, ojítněný, okrově až rezavě hnědooranžový. Lupeny jsou krémové, světle oranžové až hnědooranžové, na ostří bělavé, řídké, sbíhavé na třeň. Třeň je 4–15 cm dlouhý, 0,7–2 cm široký, válcovitý, k bázi zúžený, bledě krémový až světle oranžový, vláknitý, plný, suchý. Dužnina je bělavá až světle oranžová, s příjemnou, ale nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až obvejčité, 5,5–7 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu severní a zřejmě i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na sušších loukách a pastvinách, na travnatých okrajích lesů, na kyselých i zásaditých půdách, často ve skupinkách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně, místy i hojněji, na loukách a pastvinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Poněkud podobná a rovněž jedlá, ale mnohem vzácnější **voskovka Colemanova** (*Cuphophyllus colemanianus*) je výrazně štihlejší a má bělavé lupeny. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** NT.

VOSKOVKA PANENSKÁ (ŠTAVNATKA SNĚŽNÁ)

Jungfernellerling / Wilgotnica śnieżna
Cuphophyllus virgineus (Wulfen) Kovalenko / Syn.:
Hygrophorus virgineus (Wulfen) Fr. / *Camarophyllus*
virgineus (Wulfen) P. Kumm. / *Hygrocybe virginea*
(Wulfen) P. D. Orton et Watling / *Hygrocybe nivea* (Scop.)
Murrill / *Hygrocybe subradiata* (Schumach.) P. D. Orton
et Watling

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–7 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, na středu i vmáčklý, na okraji průsvitně rýhovaný, za vlhka trochu lepkavý, jinak suchý, hygrofánní, bílý až krémový, na středu může být i okrově hnědavý (var. *fuscescens*), někdy s nápadnými červenými skvrnkami způsobenými parazitickou houbou. Lupeny jsou bělavé až krémové, řídké, výrazně sbíhavé na třeň. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,3–1 cm široký, válcovitý, k bázi trochu zúžený, bělavý až krémový, na bázi pak okrově narůžovělý, po dešti lepkavý, jinak suchý. Dužnina je bělavá, v bázi třeně může slabě růžovět, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusy elipsoidní až obvejčité, 5,5–7 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule a v jižní Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na nehojených loukách a pastvinách, často ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na nehojených loukách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, ale nejedlá a vzácnější **voskovka juchtová** (*Hygrocybe russocoriacea*) má olivově nažloutlý, za vlhka kluzký klobouk a výraznou pryskyřičnatě juchtovou vůni.

VOSKOVKA LILÁKOVÁ (ŠTAVNATKA LILÁKOVÁ)

Lilastielsaftling / Wilgotnica liliowa

Chromosera lilacina (P. Karst.) Vizzini et Ercole / Syn.:
Hygrocybe lilacina (P. Karst.) M. M. Moser / *Gliophorus lilacinus* (P. Karst.) Kovalenko / *Hygrophorus lilacinus* (P. Karst.) M. Lange / *Hygrophorus violeipes* M. Lange

POPIS: Klobouk má průměr 1–2 cm, je níže sklenutý, pak plochý a pupkovitě až nálevkovitě vmáčklý, s okrajem dlouho podvinutým, vroubkovaným, většinou nerýhovaným, zprvu lepkavý a lesklý, brzy suchý a matný, v mládí lilákově masový, s okrajem oranžově okrovým, za sucha vybledající, žlutavě krémově až bělavý, s okrajem dlouho žlutookrovým. Lupeny jsou žlutavě okrové, ve stáří až bledě krémové, s lehkým fialovým nádechem, při ostří bledé, řídké, sbíhající na třeň. Třeň je 1,5–3,5 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm tlustý, válcovitý, v mládí sytě lilákově masový, později tato barva zůstává jen na vrcholu, níže bělavě lilákově fialový, jemně vláknitý, zprvu lepkavý, brzy suchý. Dužnina je téměř stejnobarvá s povrchem plodnice, s vůní nevýraznou. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy vejčité elipsoidní až mandlovitě, neamyloidní, 6,5–10 × 3,5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním pásu Evropy (severní část Skandinávie) a Severní Ameriky (Grónsko, Aljaška). **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi vzácně, na alpských vřesovištích. Saprotof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v A, při vrcholu Studniční hory na jejím západním a severním úbočí. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Druh lze považovat za glaciální relikv.

KALICHOVKA OKOLIČNATÁ

Gefalteter Nabeling / Lejkówka wrzosowiskowa

Lichenomphalia umbellifera (L.) Redhead et al. / Syn.:
Omphalina ericetorum (Pers.) M. Lange / *Phytoconis ericetorum* (Pers.) Redhead et Kuyper / *Omphalina umbellifera* (L.) Qué.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–2,5 cm, zprvu je vyklenutý, pak prohloubený až nálevkovitě vmáčklý, s okrajem výrazně rýhovaně vroubkovaným, žlutavý, s odstínem okrové, hnědavé i olivové, za sucha bělavý. Lupeny jsou krémově až okrové, někdy i šedavě olivové, řídké, tlusté, sbíhavé na třeň. Třeň je 1–2 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm široký, válcovitý, krémově nažloutlý až světle hnědý, jemně pyřitý. Dužnina je bledá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach bílý, výtrusy široce elipsoidní, 7–11 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na vlhké holé půdě, na rašelině, ale i v porostech rašeliníku a dalších mechů, lišejníků i na touchnivém dřevě jehličnanů, od pahorkatiny až vysoko do hor. Lichenizovaná houba žijící v symbióze se zelenou řasou rodu *Coccomyxa*. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně až roztroušeně v SM–M, místy ale dosti hojně v nejvyšších polohách SA–A. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná vzácnější kalichovka *Hudsonova* (*Lichenomphalia hudsoniana*) má klobouk žlutavý a roste typicky na lišejníkových stélkách *Coriscium viride*.

STRMĚLKA KYJONOHÁ

Keulenfußtrichterling / Lejkówka buławotrzonowa

Ampulloclitocybe clavipes (Pers.) Redhead et al. / Syn.:
Clitocybe clavipes (Pers.) P. Kumm. / *Ampulloclitocybe squamulosoides* (P. D. Orton) Harmaja

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, je polokulovitý až vyklenutý, na středu nálevkovitě prohloubený, často s tupým hrbolem, za vlhka trochu slizký, někdy jemně plstnatý, šedý až šedohnědý, někdy s olivovým nádechem. Lupeny jsou krémově až žlutavé, dlouze sbíhavé. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,5–2 cm široký, válcovitý, k bázi kyjovitě rozšířený a zde až 4 cm široký, šedobělavý, šedohnědavý až špinavě šedý. Dužnina je bílá, ve třeni komůrkatá, s aromatickou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, neamyloidní, 6–9 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky, udávána též z Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na vlhkých, spíše výživnějších půdách, v opadu v jehličnatých i listnatých lesích, ale i mimo les v mechu či trávě, od nížin až do hor. Saprotof terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v různých typech lesů v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá, v kombinaci s alkoholem však může vyvolat nepříjemnou otravu (podobnou jako u hnojníku inkoustového). Podobná a rovněž jedlá **strmělka mlženka** (*Clitocybe nebularis*) je statnější, má jemně bíle plstnatý klobouk, pronikavou, sladce aromatickou vůni, žlutavý výtrusný prach a nemá dlouze sbíhavé lupeny.

LAKOVKA AMETYSTOVÁ

Violetter Lacktrichterling / Lakówka ametystowa
Laccaria amethystina (Huds.) Cooke / Syn.: *Laccaria laccata* var. *amethystina* (Huds.) Rea / *Laccaria amethystea* sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je vyklenutý, plochý, pak vmáčkly, jemně plstnatý a nadto drobně šupinkatý, olysávající, hygrofánní, za vlhka sytě fialový až hnědofialový, s okrajem průsvitně rýhovaným, za sucha nafialověle okrový. Lupeny jsou fialové, dosti řídké. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, zbarvený jako klobouk, bíle vláknitě oděný. Dužnina je bledá až světle fialová, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach bílý, výtrusy kulovité, ostnitě, 8–10,5 × 7,5–10 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých i zásaditých půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížin až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont listnáčů i jehličnanů, nejčastěji buku a smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** V bučinách i smrčinách v SM–M, místy hojně. **POZNÁMKA:** Jedlá. Poněkud podobná a rovněž jedlá je **lakovka dvoubarvá** (*Laccaria bicolor*), která má červenohnědý klobouk i třeň a lupeny jen fialově nadechlé.

LAKOVKA DVOUBARVÁ

Zweifarbiger Lacktrichterling / Lakówka dwubarwna
Laccaria bicolor (Maire) P. D. Orton / Syn.: *Laccaria proxima* var. *bicolor* (Maire) Kühner et Romagn.

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, v mládí je polokulovitý, pak ploše vyklenutý až vmáčkly, jemně plstnatý a nadto drobně šupinkatý, olysávající, hygrofánní, za vlhka růžově až červeně hnědý, s okrajem průsvitně rýhovaným, za sucha okrový. Lupeny jsou bledě naředle růžové až bledě fialové, dosti řídké. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, zbarvený jako klobouk, vláknitě oděný, s nafialovělou bazální plstí. Dužnina je bledá, růžově hnědá, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach bílý, výtrusy kulovité až široce elipsoidní, ostnitě, 7–9,5 × 5–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu celé severní polokoule, též v jižní Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích i mimo les, na chudých kyselých půdách, ale i na místech s narušeným povrchem, od nížin až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont listnáčů i jehličnanů, nejčastěji smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně pod smrkem a břízou v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Velmi podobné a rovněž jedlé jsou **lakovka statná** (*Laccaria proxima*), která nemá fialově nadechlé lupeny ani fialovou bazální plst na třeni a má výrazně rýhovaný třeň, **lakovka obecná** (*Laccaria laccata*), která je štíhlejší, s nešupinkatým kloboukem, nebo **lakovka cihlová** (*Laccaria fraterna*), která má dvouvýtrusé bazidie.

LAKOVKA OBECNÁ (LAKOVKA LAKOVÁ)

Roter Lackpilz / Lakówka pospolita
Laccaria laccata (Scop.) Cooke / Syn.: *Laccaria laccata* var. *pallidifolia* (Peck) Peck

POPIS: Klobouk má průměr 1–5 cm, je polokulovitý, pak ploše vyklenutý až vmáčkly, jemně vločkatě plstnatý, olysávající, hygrofánní, za vlhka růžově červený až masově hnědý, dlouze průsvitně rýhovaný, za sucha světle okrový. Lupeny jsou masově růžové, dosti řídké. Třeň je 2–8 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm široký, válcovitý, zbarvený jako klobouk, vláknitě oděný. Dužnina je bledá až hnědavá, bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach bílý, výtrusy kulovité až široce elipsoidní, ostnitě, 7,5–11,5 × 7–9,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířena téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, v lesích i mimo les, často na pionýrských stanovištích, od nížin až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont listnáčů i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně zejména v bučinách a smrčinách nebo na zarůstajících odvalových haldách v SM–M, ale též pod kosodřevinou nebo vrbou laponskou či vrbou bylinnou v SA. **POZNÁMKA:** Jedlá. Velmi podobné a rovněž jedlé jsou **lakovka cihlová** (*Laccaria fraterna*), která má živěji oranžově zbarvený klobouk, dvouvýtrusé bazidie a kratší ostny na výtrusech, a **lakovka statná** (*Laccaria proxima*), která je mohutnější, s oranžově hnědým a často drobně šupinkatým kloboukem a třeněm výrazně rýhovaným.

LAKOVKA STATNÁ (LAKOVKA VELKÁ)

Braunstieler Lacktrichterling / Lakówka okazała
Laccaria proxima (Boud.) Pat. / Syn.: *Laccaria laccata*
var. *proxima* (Boud.) Maire / *Laccaria proximella* Singer

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, je polokulovitý, pak ploše vyklenutý až vmáčkly, plstnatý a nadto drobně šupinkatý, olysávající, hygrofánní, za vlhka červeně až oranžově hnědý, za sucha světle hnědookrový. Lupeny jsou bledě masově růžové, dosti řídké, někdy nápadně široké. Třeň je 5–12(–16) cm dlouhý, 0,3–1,2 cm široký, válcovitý, zbarvený jako klobouk, výrazně vláknitě rýhovaný. Dužnina je bledá, narůžovělá, ve třeni hnědá, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach bílý, výtrusy široce elipsoidní, jemně ostnitě, 7,5–11 × 6–9 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém subpolárním a mírném pásu severní a zřejmě též jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích i mimo les, na vlhkých až mokrých kyselých půdách, ale i na místech s narušeným povrchem, od nížin až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont listnáčů i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v různých typech lesů v SM–M, též pod kosodřevinou či vrbou laponskou v SA. **POZNÁMKA:** Jedlá. Velmi podobné a rovněž jedlé jsou **lakovka obecná** (*Laccaria laccata*), která je štíhlejší, s nešupinkatým kloboukem a třeněm nikoliv výrazně rýhovaným, **lakovka cihlová** (*Laccaria fraterna*), která má dvouvýtrusé bazidie, nebo **lakovka dvoubarvá** (*Laccaria bicolor*), která má fialově nadechlé lupeny a fialovou bazální plst na třeni.

LAKOVKA HORSKÁ

Berglacktrichterling / Lakówka
Laccaria montana Singer / Syn.: *Laccaria laccata* var.
montana Møller

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–1,3 cm, v mládí je polokulovitý, pak ploše vyklenutý, suchý, jemně sametově plstnatý až nepatrně šupinkatý, olysávající, za vlhka červený až rezavě červený, za sucha jen málo vybledající. Lupeny jsou bledě pleťové až masově růžové, dosti řídké. Třeň je 2,5–3,5 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm široký, válcovitý, rezavě masový, suchý, jemně vláknitě oděný. Dužnina je pleťově okrová, v bázi třeně někdy s vínovým nádechem, bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní až kulovité, ostnitě, 8–11 × 6–10 µm velké, s ostny 0,8–1,15 µm vysokými a 0,6–1 µm širokými, bazidie tetrasporické. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním, méně často i v mírném pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně v subalpínských polohách nejvyšších hor pod vrbou bylinnou (*Salix herbacea*), případně i v nižších polohách pod některými dalšími vrbami, např. pod vrbou plazivou (*Salix repens*). Mykorrhizní symbiont vrb bylinné, případně některých dalších vrb. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně pod vrbou bylinnou v Úpské jámě nad Lamprichtovou skálou v SA ve výšce 1450 m n. m. **POZNÁMKA:** Jedlá. Velmi podobné lakovky jako **lakovka zakroucená** (*Laccaria tortilis*) se zpravidla pokrouceným třeněm a výtrusy s vysokými ostny (až 3 µm) nebo **lakovka zakrslá** (*Laccaria pumila*) s výtrusy s nízkými ostny (do 1 µm) se odlišují bisporickými bazidiemi.

LAKOVKA ZAKROUCENÁ

Verbogener Lacktrichterling / Lakówka drobna
Laccaria tortilis (Bolton) Cooke / Syn.: *Omphalia tortilis*
(Bolton) Gray

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–1,5 cm, v mládí je polokulovitý, záhy ploše vyklenutý a zpravidla pupkovitě vmáčkly, velmi jemně vločkatě plstnatý, olysávající, hygrofánní, za vlhka vínově růžový až růžově červený nebo růžově hnědý až hnědonachový, s okrajem často velmi bledým, dlouze průsvitně a brázditě rýhovaným, za sucha okrově růžový. Lupeny jsou masově růžové, ztloustlé, řídké, připojené až krátce sbíhavé. Třeň je 0,5–1,5 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm široký, válcovitý, často ale pokroucený, někdy i výstředný, zbarvený jako klobouk, jemně vláknitě oděný. Dužnina je bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy kulovité, dlouze ostnitě, 10–15 × 10–15 µm velké, s ostny až 2,5 µm vysokými, bazidie bisporické. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném a subpolárním pásu severní polokoule, rovněž v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, často přímo z holé půdy, v lesích i mimo les, zpravidla pod listnáči, ve skupinách, od nížin až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont listnáčů, zřejmě ale i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně, často na velmi vlhkých místech, v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Velmi podobná **lakovka horská** (*Laccaria montana*) se odlišuje tetrasporickými bazidiemi, rovněž podobná bisporická **lakovka zakrslá** (*Laccaria pumila*) se liší výtrusy s nízkými ostny (do 1 µm).

ČEPIČATKA JEHLIČNANOVÁ (JEDNOBARVÁ)

Gifthäubling / Hełmówka jadowita

Galerina marginata (Batsch) Kühner / Syn.: *Galerina autumnalis* (Peck) A. H. Smith et Singer / *Galerina unicolor* (Vahl) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–3,5(–5) cm, je polokulovitý až ploše vyklenutý, se širokým hrbolem, na okraji nevýrazně průsvitně rýhovaný a ověšený blanitými zbytky bílého vela, za vlhka lepkavý, červenohnědý až hnědookrový, za sucha žlutookrový. Lupeny jsou bledě okrové, pak rezavohnědé, husté. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm široký, válcovitý, nahofe bělavý, s blanitým prstenem, pod prstenem hnědnoucí, bíle vláknitě oděný. Dužnina s nevýraznou moučnou vůní. Chuť slabě moučná. Výtrusný prach rezavě hnědý, výtrusy elipsoidně vejčité, bradavčité, 7–12 × 4,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (VI–)VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých i listnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na mrtvém dřevě jehličnanů i listnáčů v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedovatá, s vysokým obsahem amanitinu, který může způsobit i smrtelné otravy. Velmi podobná a jedlá **opeňka měnlivá** (*Kuehneromyces mutabilis*) má třeň pod prstenem hnědě šupinkatý, je výrazně hygrofánní (za vlhka s typicky tmavším okrajem), roste především na listnáčích a výtrusy má menší, hladké a s klíčním pórem. Podobná nejedlá **opeňka jarní** (*Kuehneromyces lignicola*) má třeň bez prstenu a roste vzácně na mrtvém dřevě jehličnanů.

ČEPIČATKA TRAVNÍ (ČEPIČATKA HLADKÁ)

Gelblicher Rasenhäubling / Hełmówka murawowa

Galerina graminea (Velen.) Kühner / Syn.: *Galerina laevis* (Pers.) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 0,8–1,5(–2) cm, je polokulovitý až ploše vyklenutý, se širokým hrbolem, velmi daleko průsvitně rýhovaný, v mládí bíle ojíňený, hygrofánní, za vlhka okrový až světle okrově hnědý, za sucha krémový. Lupeny jsou bledě žlutavé, pak okrové, ke třeni zoubkem připojené. Třeň je 1,5–4 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm široký, válcovitý, slámově až okrově žlutavý, od báze trochu hnědnoucí, bíle ojíňený. Dužnina je stejnobarvá, bez vůně a chuti. Výtrusy elipsoidně válcovité, jemně bradavčité, 7–10 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na mechatých či travnatých místech, v lesích i mimo les, od nížiny až do hor. Saprotróf či parazit muscikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v porostech mechu v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobné druhy, tetrasporická **čepičatka řídkolupenná** (*Galerina clavata*) nebo bisporická **čepičatka alpská** (*Galerina subclavata*), mají mnohem větší výtrusy.

ČEPIČATKA MECHOVÁ

Astmooshäubling / Hełmówka mszarowa

Galerina hypnorum (Schrank) Kühner / Syn.: *Galerina calyptospora* Earle

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–1,5 cm, je polokulovitý, zvoncovitý až vyklenutý, s hrbolem, daleko průsvitně rýhovaný, na okraji zprvu ověšený bílým vláknitým velem, hygrofánní, za vlhka medově hnědavý, k okraji bledší, za sucha světle okrově krémový. Lupeny jsou bledě okrové, pak rezavě hnědé. Třeň je 1,5–3,5 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm široký, medově žlutavý, k bázi rezavě hnědý, ojíňený. Dužnina je stejnobarvá, s moučnou vůní. Chuť moučná. Výtrusy elipsoidně mandlovitě, zčásti kalyprátní (s odchlípenou vnější vrstvou), 8–10 × 5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v porostech nižších mechů na zemi nebo na padlých tlejících kmenech, v jehličnatých i listnatých lesích, od nížin až vysoko do hor. Saprotróf či parazit muscikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na meších v SM–M, roztroušeně i v SA–A. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Velmi podobná, oranžově zbarvená **čepičatka oranžová** (*Galerina calyprata*) mívá výtrusy větší (11 μm i delší) a výrazněji kalyprátní. Další podobná **čepičatka měřiková** (*Galerina mniophila*) má výtrusy široké až 7 μm.

ČEPIČATKA MĚŘÍKOVÁ

Braungeriefer Häubling / Hełmówka mcholubna
Galerina mniophila (Lasch) Kühner

POPIS: Klobouk má průměr 1–1,5 cm, je zvoncovitý až vyklenutý, s hrbolkem, daleko průsvitně rýhovaný, na okraji zprvu ověšený bílým vláknitým velem, hygrofánní, za vlhka špinavě žlutohnědavý, za sucha bledě hlínový. Lupeny jsou bledě okrové, pak žlutavě hnědé. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 0,2 cm široký, bledě žlutavě hnědý, nahoře bíle ojítný. Dužnina je stejnobarvá, s moučnou vůní. Chuť moučná. Výtrusy mandlovité, 9,5–13 × 5,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v porostech mechů ve vlhkých lesích, od nížin až vysoko do hor. Saprotróf či parazit muscicolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně na meších v SM–SA(–A). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobné a rovněž nejedlé druhy jako okrově zbarvená **čepičatka mechová** (*Galerina hypnorum*) nebo oranžově zbarvená **čepičatka oranžová** (*Galerina calyptata*) mají více nebo méně kalyptrátní spóry (s odchlípenou vnější vrstvou).

ČEPIČATKA PRUHOVANÁ

Variabler Moos-Häubling / Hełmówka rdzawa
Galerina vittiformis (Fr.) Singer / Syn.: *Galerina rubiginosa* (Pers.) Kühner / *Galerina vittiformis* f. *tetraspora* Arnolds

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–2,5 cm, je kuželovitý, zvoncovitý až široce vyklenutý, s hrbolkem, pak i téměř plochý, daleko průsvitně rýhovaný, hygrofánní, za vlhka medově žlutookrový až rezavě hnědavý, za sucha vybledající. Lupeny jsou krémově okrové, pak rezavě hnědé, připojené. Třeň je 3–6(–12) cm dlouhý, 0,1–0,2 cm široký, žlutohnědý, k bázi rezavě hnědý, hladký, ojítný. Dužnina je žlutookrová, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusy vejčité, 10–13 × 5–7 μm velké, bazidie tetrasporické nebo bisporeické (forma *bispora* A. H. Smith et Singer). **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní i jižní polokule (též na Falklandech a v Antarktidě). **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v porostech mechů na lesních i nelesních stanovištích, od nížin až vysoko do hor. Saprotróf či parazit muscicolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně na meších v SM–M, dosti často v SA i v A. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **čepičatka Atkinsonova** (*Galerina atkinsoniana*) mívá výtrusy větší a má přítomné pileocystidy v pokožce klobouku.

ČEPIČATKA MOČÁLOVÁ

Weißflockiger Sumpfhäubling / Hełmówka błotna
Galerina paludosa (Fr.) Kühner

POPIS: Klobouk má průměr 1–2,5 cm, je polokulovitý až široce vyklenutý, s hrbolkem, daleko průsvitně rýhovaný, na okraji zprvu ověšený bílým vláknitým velem, otrubičnatě plstnatý, hygrofánní, za vlhka okrově hnědý až červenohnědý, za sucha okrově béžový. Lupeny jsou bledě okrové, pak rezavě hnědé, široce připojené. Třeň je 4–8(–12) cm dlouhý, 0,1–0,3 cm široký, medově žlutavý až žlutohnědý, s mizejícím bělavým páskem, níže s vláknitě vločkatými páskovitými zbytky bílého vela, nahoře ojítný. Dužnina je stejnobarvá, s moučnou vůní. Chuť moučná. Výtrusy široce vejčité až mandlovité, jemně bradavčité, 8–11 × 5–7 μm velké, cheilocystidy vřetenovitě břichaté až lahvicovité. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v porostech rašeliníku (*Sphagnum*), často ve světlých podmáčených lesích, na rašelinistích, v mokřadech i na podmáčených loukách, zejména od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf či parazit muscicolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména na rašelinistích v SM–SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Velmi podobná **čepičatka rašelinná** (*Galerina sphagnum*) s cheilocystidami vřetenovitě břichatými má plodnice v dospělosti téměř bez vela. Další velmi podobná **čepičatka holeňová** (*Galerina tibiicystis*) s cheilocystidami hlavatými je bez moučné vůně i chuti a postrádá velum zcela.

SLZIVKA OPÁSANÁ

Dunkelscheibiger Fälbling / Włośnianka brunatna
Hebeloma mesophaeum (Pers.) Quél. / Syn.:
Hebeloma flammuloides Romagn.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–5 cm, je polokulovitý až vyklenutý, pak ploše vyklenutý, se širokým hrbolem, za vlhka lepkavý až slizký, s okrajem v mládí spojeným se třeněm bělavou vláknitou kortinou, na středě červohnědý až tmavohnědý, k okraji hnědavý, okrový až krémově či šedavě bělavý, při okraji oděný pruhem bělavého vela. Lupeny jsou v mládí bělavé až šedobělavé, pak pleťové či okrově hnědé, na ostří bíle brvité, úzce připojené. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, bílý, od báze hnědnoucí, nahoře vločkatý, níže oděný pásy vláknitého, bělavého až krémového vela. Dužnina je bělavá, v bázi třeně hnědá, masitá, s ředkvovou vůní. Chuť ředkvová, nahořklá. Výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, 8–11 × 4,5–6,5 μm velké, cheilocystidy válcovité až lahvicovité. **DOBA RŮSTU:** (V–)IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v lesích i mimo les, v početných skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, břízy, vrby i jiných jehličnatých i listnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy velmi hojně v SM–M, občas i v SA, zejména pod vrbou či smrkem. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Jako varieta bývá odlišována **slzivka opásaná vláknitá** (*Hebeloma mesophaeum* var. *strophosum*) s velmi bohatým velem, jež zcela pokrývá okraj klobouku a na třeni vytváří i pomíjivý prsten.

SLZIVKA DLOUHONOHÁ

Langstieliger Fälbling / Włośnianka długotrzonowa
Hebeloma incarnatum A. H. Smith / Syn.: *Hebeloma longicaudum* (Pers.) P. Kumm. sensu auct. p. p.

POPIS: Klobouk má průměr 3–9 cm, je polokulovitý až zvoncovitý, pak plochý se širokým hrbolem, za vlhka lesklý, lepkavý, s okrajem v mládí bez kortiny, okrově až skořicově hnědý, s okrajem okrově krémovým. Lupeny jsou husté, krémové až narůžověle hnědavé, na ostří bíle brvité, ronící bezbarvé kapičky, které zanechávají hnědé skvrnky. Třeň je 6–15 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, na bázi s cibulovitou hlízou, bělavý, nahoře ojněný, od báze vodnatě hnědnoucí. Dužnina je bělavá, v bázi třeně okrově hnědavá, s ředkvovou vůní. Chuť ředkvová, nahořklá. Výtrusy mandlovitě, jemně bradavčité, dextrinoidní, 8–12 × 5–7 μm velké, cheilocystidy válcovité až mírně kyjovité. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, ve vlhkých a podmáčených lesích, často v porostech rašeliníku, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont smrku a borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v podmáčených a rašelinných smrčínách v SM–M, též v rašeliníku pod kosodřevinou v SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **slzivka ředkvičková** (*Hebeloma sinapi-zans*) má neszlící lupeny a třeň bez cibulovité hlízy. Další podobná **slzivka oprahlá** (*Hebeloma crustuliniforme*) má mnohem světlejší klobouk, třeň na bázi jen lehce kyjovitě rozšířený a cheilocystidy dlouze kyjovité.

SLZIVKA OPRAHLÁ

Tongrauer Tränenfälbling / Włośnianka rosista
Hebeloma crustuliniforme (Bull.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 4–9 cm, zpočátku je polokulovitý až vyklenutý, pak ploše vyklenutý, se širokým nízkým hrbolem, lysý, za vlhka slizký, s okrajem v mládí podehnutým, bez kortiny, zprvu bělavě, později hnědavě krémový, s okrajem bledším. Lupeny jsou husté, v mládí krémové, pak hlínově hnědé, na ostří bíle brvité, ronící bezbarvé kapičky, které zanechávají hnědé skvrnky. Třeň je 3–9 cm dlouhý, 0,5–1,5(–2) cm široký, válcovitý, na bázi kyjovitý, krémově bělavý, vločkatý, od báze pak hnědnoucí. Dužnina je bělavá, v bázi třeně hnědavá, masitá, s ředkvovou vůní. Chuť ředkvová, nahořklá. Výtrusy mandlovitě, bradavčité, 10–13 × 5–7 μm velké, cheilocystidy dlouze kyjovité. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých a jehličnatých lesích, ale i mimo les na světlých místech, ve skupinách i v čarodějných kruzích, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont listnáčů i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM–M, zejména ve smrčínách, často až k horní hranici lesa. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **slzivka ředkvičková** (*Hebeloma sinapizans*) má na středě okrově až načervenalé hnědavý klobouk, neszlící lupeny a nekyjovitý třeň. Rovněž podobná **slzivka dlouhonohá** (*Hebeloma incarnatum*) má klobouk až skořicově hnědý, na bázi výrazně dlouhého třeně cibulovitou hlízu a roste především mezi rašeliníky.

SLZIVKA KOŘENUJÍCÍ

Wurzelnder Marzipanfälbling / Włośnianka korzeniasta
Hebeloma radicosum (Bull.) Ricken / Syn.: *Myxocybe radiosa* (Bull.) Fayod

POPIS: Klobouk má průměr 5–15 cm, je polokulovitý až ploše vyklenutý, se širokým hrbolem, za vlhka velmi slizký, za sucha lepkavý, přitiskle hnědě šupinatý, s okrajem dlouho podvinutým a ověšeným pomíjivými, blanitými, bělavými útržky vela, na středu hnědý až načervenalý, k okraji krémový. Lupeny jsou bledé, pak hlínově až kakaově hnědé, neslzící, téměř volné, husté. Třeň je 5–15 cm dlouhý, 0,8–2,5 cm široký, válcovitý, na bázi vretenovitě ztloustlý, dlouze kořenující, nahoře bělavě vločkatý, bělavý, později od báze hnědnoucí, opatřený výrazným blanitým, bělavým prstenem, pod ním okrovohnědě šupinatý. Dužnina je bělavá, v bázi třeně hnědavá, s vůní po marcipánu. Chuť nahořklá. Výtrusy mandlovité, bradavčité, dextrinoidní, 8–10 × 4,5–5,5 μm velké, cheilocystidy válcovité až kyjovité. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých lesích, zpravidla v blízkosti podzemních dutin krtků či jiných hlodavců, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont buku, dubu i jiných listnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Zřídka v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Patří mezi tzv. amoniakální houby, které jsou vázány na zdroje amoniakálního dusíku v přírodě, jenž zřejmě stimuluje klíčení jejich výtrusů. Slzivka kořenující dosahuje svým dlouze protaženým třeněm až do podzemních „latrín“ krtků.

VÁCLAVKA SMRKOVÁ (VÁCLAVKA TMAVÁ)

Dunkler Hallimasch / Opieňka ciemna
Armillaria ostoyae (Romagn.) Herink / Syn.: *Armillaria obscura* (Schaeff.) Herink sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 3,5–12 cm, je vyklenutý až plochý, s tupým hrbolem, pokrytý výraznými, tmavohnědými až černohnědými šupinami, suchý, červenohnědý až masově hnědý nebo medově béžový s masovým, v mládí až fialově hnědým nádechem. Lupeny jsou bílé až krémové, ve stáří červenohnědě skvrnitě. Třeň je 6–15 cm dlouhý, 0,5–2 cm široký, válcovitý, k bázi trochu kyjovitý, bělavý, odspodu hnědnoucí, zdobený zbytky bělavého vela s hnědými vločkami, s tlustým, vatovitým až vatovitě blanitým, nahoře bělavým a dole hnědým prstenem, se zdvojeným ostřím, tmavohnědě vločkatě lemovaným. Dužnina má příjemnou vůni. Chuť za syrova svíravá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 8–10 × 5–6 μm velké, bazidie s přezkami. **DOBA RŮSTU:** IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na mrtvém i živém dřevě jehličnanů, zejména smrku, vzácně i listnáčů, ve velkých trsech, preferuje lesy na kyselých půdách, od nížiny až do hor. Parazit či saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná je rovněž jedlá **václavka severská** (*Armillaria borealis*) se světlejším kloboukem, s menšími setřítelnými bezbarvými až žlutohnědými šupinami, s jen řídkými zbytky vela i na třeni a s poněkud širšími výtrusy (6–8,5 μm).

PENÍZOVKA SAMETONOHÁ

Gemeiner Samtfußrübling / Płomiennica zimowa
Flammulina velutipes (Curtis) Singer / Syn.: *Collybia velutipes* (Curtis) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 2–9 cm, je ploše vyklenutý, za vlhka lepkavý až slizký, lesklý, žlutooranžový až červenohnědý (bílý až krémový u var. lactea). Lupeny jsou bělavé, pak okrově žluté, u třeně připojené. Třeň je 2–8 cm dlouhý, 0,3–1 cm široký, válcovitý, nahoře žlutavý, níže kaštanově až černě hnědý, výrazně sametový. Dužnina má příjemnou ovocnou vůni. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, hladké, 6–9,5 × 3–5 μm velké, pokožka klobouku je želatinizovaná (ixotrichoderm). **DOBA RŮSTU:** X–IV. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně na mrtvém dřevě listnáčů, vzácně i jehličnanů, většinou ve velkých trsech, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na listnáčích v SM, méně často v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Byly u ní potvrzeny protirakovinné, imunomodulační a antibakteriální vlastnosti, v lidovém léčitelství je široce používána jako přírodní antibiotikum. Ve velkém rozsahu se pěstuje zejména na Dálném východě. Velmi podobná a jedlá **penízovka pružná** (*Flammulina elastica*) má výtrusy protáhle elipsoidní (8–11,5 × 3–4,5 μm) a preferuje především dřevo vrb. Další podobná a jedlá **penízovka topolová** (*Flammulina populicola*) má výtrusy vejčité elipsoidní (6–8,7 × 4–5 μm), pokožku klobouku neželatinizovanou, hymeniformní, a preferuje především dřevo topolů.

SLIZEČKA PORCELÁNOVÁ (SLIZEČKA SLIZKÁ)

Beringter Schleimrübling / Monетка bukowa

Oudemansiella mucida (Schrad.) Höhn. / Syn.: *Collybia mucida* (Schrad.) Quél. / *Mucidula mucida* (Schrad.) Pat.

POPIS: Klobouk má průměr 2–10 cm, je polokulovitý, široce zvoncovitý až vyklenutý, za vlhka velmi slizký, za sucha matný, hladký, radiálně vrásčitý, bílý, slonovinový až bledě šedavý či bledě hnědavý. Lupeny jsou bílé, řídké, u třeně vykrojené a zoubkem sblíhavé. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,3–1 cm široký, válcovitý, s kyjovitě rozšířenou bází, nahoře suchý, rýhovaný, se širokým, bílým, trvalým, slizkým, blanitým prstenem, vespod šedočerně lemovaným, pod prstenem je hladký, slizký, bělavý, při bázi hnědavý. Dužnina je bílá, s nenápadnou vůní. Chuť nakyslá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy téměř kulovité, hladké, tlustostěnné, 13–18 × 11–16 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (VI–)IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Asie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na živých stojících i čerstvě padlých kmenech listnáčů, zejména buku, většinou ve velkých trsech, od nížiny až do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní, působící bílou hnilobu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Obsahuje protiplísňové antibiotikum mucidin, které bylo účinnou složkou léku Mucidermin, vyvinutého a vyráběného v bývalém Československu. Výzkumy z poslední doby prokázaly, že má rovněž významné cytostatické účinky.

SLIZEČKA OCASATÁ

(SLIZEČKA KOŘENUJÍCÍ, PENÍZOVKA KOŘENUJÍCÍ)

Schleimiger Wurzelrübling / Pieniążkówka gładkotrzonowa

Hymenopellis radicata (Relhan) R. H. Petersen / Syn.:

Xerula radicata (Relhan) Dörfelt / *Oudemansiella radicata* (Relhan) Singer / *Collybia radicata* (Relhan) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 3–15 cm, je nízce vyklenutý až plochý, se širokým tupým hrbolelem, výrazně radiálně vrásčitý, za vlhka slizký a lesklý, béžově okrový, okrově hnědý až šedohnědý, zřídka i jen bílý. Lupeny jsou bílé, pak světle krémové, řídké, u třeně vykrojené a zoubkem sblíhavé. Třeň je 8–25 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, dole vřetenovitě rozšířený a v substrátu velmi dlouze kořenující, nahoře bělavý, níže okrově hnědý, vláknitý až rýhovaný, tuhý. Dužnina je bělavá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní, hladké, 12–17 × 9–13 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule a v jižní Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na zanořeném dřevě a pařezech listnáčů, zejména buku a dubu, vzácně i jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. V současné době je ve světě prováděn výzkum metabolitů této houby, který naznačuje, že mají významné antimykotické a protirakovinné účinky, případně že by mohly mít léčivé účinky i při snižování krevního tlaku.

PENÍZOVKA SMRKOVÁ

Gemeiner Zapfenrübling / Szyszkówka świerkowa

Strobilurus esculentus (Wulfen) Singer / Syn.: *Collybia esculenta* (Wulfen) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1–3(–4) cm, je vyklenutý až plochý, někdy s tupým hrbolelem, hladký, matný, slabě hygrofánní, zprvu i bílý, pak šedo-okrový, žlutavě hnědý, červenohnědý, temně šedohnědý až tmavě šedý. Lupeny jsou u třeně vykrojené, téměř volné, bílé až našedlé, husté. Třeň je 2–6(–10) cm dlouhý, 0,1–0,3 cm tlustý, válcovitý, hladký, na kořenující bázi chlupatý, nahoře bílý, níže okrový, žlutohnědý, šedohnědý až červenohnědý. Dužnina je pod pokožkou bílá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 4–6,5 × 2,5–4 μm velké, cystidy tlustostěnné, vřetenovitě až mírně kyjovitě, v horní části štíhlé a hlavičkaté. **DOBA RŮSTU:** I–XII, maximum III–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky na smrkových šiškách. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně na tlejících smrkových šiškách, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof strobilistikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM i v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná penízovka provázková (*Strobilurus stephanocystis*) s cystidami kyjovitými a se širokým zaobleným vrcholem nebo hořká penízovka nahořklá (*Strobilurus tenacellus*) s cystidami vřetenovitými a na vrcholu zašpičatělými rostou na borových šiškách. Na smrkových šiškách na jaře rostoucí nejedlá helmovka šiškomilná (*Mycena strobilicola*) má lámavý třeň a nápadný nitrózní pach.

ŠPIČKA KOLOVITÁ

Halsbandschwindling / Twardzioszek obrożowy
Marasmius rotula (Scop.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–1,5 cm, je sklenutý a na středu plochý až vmáčklý, s nízkým bradavkovitým hrbolkem, hluboce až brázditě rýhovaný, bílý až krémový, s šedohnědým středem. Lupeny jsou bílé až krémové, řídké, u třeně připojené k límečku (kolárku), který obepíná třeň. Třeň je 2–6 cm dlouhý, maximálně 0,1 cm tlustý, žířovitý, lesklý, sytě červenohnědý, nahoře bledý, k bázi černající. Dužnina je tence blanitá, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 7–11 × 3–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé severní polokouli, snad s výjimkou tropických oblastí. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na spadáných větvičkách, tlejícím dřevě a kůře listnáčů, vzácně i jehličnanů, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrófní lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM–M, zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Dost podobná a rovněž nejedlá **špička Wettsteinova** (*Marasmius wettsteinii*) má rovněž kolárek, ale je drobnější a roste na jehličí smrku. Kolárek má i další drobná a nejedlá **špička Bulliardova** (*Marasmius bulliardii*), která je již od mládí hnědavá a roste na tlejícím listí, zejména buku a dubu.

ŠPIČKA WETTSTEINOVA

Nadelstreu-Käsepilzchen / Twardzioszek igłowy
Marasmius wettsteinii Sacc. et P. Syd. / Syn.: *Marasmius tenerrimus* Wettst.

POPIS: Klobouk má průměr 0,2–0,7 cm, je sklenutý a na středu mírně vmáčklý, s malým hrbolkem, hluboce až brázditě rýhovaný, bělavý až krémový, s hnědým středem, pak béžový až hnědý. Lupeny jsou bílé až krémové, řídké, u třeně připojené k límečku (kolárku), který obepíná třeň. Třeň je 1,2–3(–5) cm dlouhý, maximálně 0,05 cm tlustý, žířovitý, za sucha zkroucený, lesklý, červeně až černě hnědý, nahoře bledý, k bázi černající. Dužnina je tence blanitá, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 7–11 × 3–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Asie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na opadaném tlejícím jehličí smrku, někdy i dalších jehličnanů, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrófní humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dost hojně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Dost podobná a rovněž nejedlá **špička kolovitá** (*Marasmius rotula*) má rovněž „kolárek“, ale je větší a roste na dřevě a opadu listnáčů. Kolárek má i další drobná a nejedlá **špička Bulliardova** (*Marasmius bulliardii*), která je již od mládí hnědavá a roste na tlejícím listí, zejména buku a dubu.

ŠPIČKA OBEČNÁ

Nelkenschwindling / Twardzioszek przydrożny
Marasmius oreades (Bolton) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 2–5 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, hygrofánní, za vlhka okrově až červenavě hnědý, za sucha světle okrově až bělavý, hladký. Lupeny jsou bílé až krémové, řídké, tlusté, u třeně vykrojené a zoubkem sblhové. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 0,3–0,6 cm tlustý, válcovitý, velice pružný, tuhý, nelámavý, nahoře bělavě krémový, níže okrově hnědavý, ojíňený. Dužnina je bělavá, vůně aromatická, po hořkých mandlích. Chuť mírná, příjemná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 8–10 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířena téměř po celé Zemi, snad s výjimkou tropických oblastí a Jižní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v trávě, zpravidla mimo les, ve skupinách a čarodějných kruzích, od nížiny až vysoko do hor. Parazit graminkolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na loukách v SM, spíše roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobně masitá a rovněž jedlá **špička Wynneové** (*Marasmius wynneae*) má třeň k bázi zúžený a v dolní části tmavočerveně hnědý. Další poněkud podobná, ale nejedlá **špička rohonohá** (*Marasmius cohaerens*) je méně masitá, má povrch žlutohnědého klobouku sametový, v pokožce klobouku jsou přítomny sety, lupeny mají hnědé ostří, sytě červenohnědý třeň je hladký a lesklý a roste na opadu v lesích.

ŠPIČKA WYNNEOVÉ

Violettlicher Schwindling / Twardzioszek białawoliliowy
Marasmius wynneae Berk. et Broome (*Marasmius*
„wynnei“) / Syn.: *Marasmius suaveolens* (Rea) Rea

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–6 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, hygrofánní, bílý až šedookrový, často za vlhka až fialově šedý či šedohnědý. Lupeny jsou bílé, krémové, za vlhka až šedé či fialově hnědé, řídké, tlusté. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm tlustý, válcovitý, dolů se ztenčující, často s podélnou rýhou, nahoře bělavě krémový, níže červenohnědý, k bázi tmavnoucí, jemně vločkatý. Dužnina je bělavá, ve třeni tmavá, vůně příjemná, někdy po hořkých mandlích nebo poněkud nakyslá. Chuť mírná, případně trochu svíravá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 6–9 × 3–4,5 μm velké, buňky pokožky klobouku bez set. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v opadu listnáčů, řídkěji i jehličnanů, často ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM(–M), zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, ale nejedlá **špička rohonohá** (*Marasmius cohaerens*) má povrch žlutohnědého klobouku sametový, v pokožce klobouku jsou přítomny sety, lupeny jsou s hnědým ostřím a sytější červenohnědý třeň je hladký a lesklý. Špička rohonohá podobná a také nejedlá **špička kožová** (*Marasmius torquescens*) má třeň naopak jemně pýřitý.

PENÍZEČKA DROBNOVÝTRUSÁ (ŠIŠKOVÁ)

Mäuseschwanz-Amyloidsporrübling /
Pieniążniczka szyszkowa
Baeospora myosura (Fr.) Singer / Syn.: *Marasmius*
myosurus (Fr.) P. Karst. / *Collybia myosura* (Fr.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 0,8–2 cm, je vyklenutý až plochý, s tupým hrbolem, mírně hygrofánní, za vlhka průsvitně rýhovaný, okrově hnědý až šedavě hnědý, na okraji bělavý, za sucha světle okrový. Lupeny jsou bílé, úzké, velmi husté, úzce připojené. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, válcovitý, celý jemně šedobíle vločkatě plstnatý, nahoře bělavý, níže hnědý, kořenující. Dužnina je hnědavá, s nevyraznou vůní. Chuť mírná, případně nahořklá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, amyloidní, 3–4,5 × 1,5–2 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (I–)VIII–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule, udávána je též z Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejících, často v opadu ukrytých šiškách jehličnanů, zejména smrku, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf strobilicokolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrkčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, ze smrkových šišek rostoucí, ale jedlá **penízovka smrková** (*Strobilurus esculentus*) je větší, má hladký žlutohnědý třeň, tmavěji hnědý klobouk a neamyloidní výtrusy. Další podobná, nejedlá **helmovka šiškofilná** (*Mycena strobilicola*) má zvoncovitě kuželovitý klobouk, lámavý třeň a nápadný nitrózní pach.

CYSTIDOVKA RYBOVONNÁ (KRŽATIČKA OKURKOVÁ)

Gemeiner Gurkenschnitzling / Nicówka ogórkowa
Macrocyttidia cucumis (Pers.) Joss. / Syn.: *Naucoria*
cucumis (Pers.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–6 cm, je široce kuželovitě zvoncovitý, pak téměř plochý, někdy s hrbolem, s okrajem průsvitně rýhovaným, sametový, za vlhka červenohnědý až kaštanově hnědý, s okrajem někdy žlutavým, za sucha okrově hnědý. Lupeny jsou bělavé až krémově žlutavé, nakonec okrově červenavé, úzce připojené až vykrojené. Třeň je 2,5–7 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm tlustý, válcovitý, celý výrazně sametově ojíněný, červenohnědý, naspodu černohnědý. Dužnina je bledá, jen pod pokožkou hnědá, s výrazným pachem po okurkách či rybím tuku. Chuť nepříjemně zatuchlá. Výtrusný prach je narůžověle okrový, výtrusy elipsoidní, hladké, neamyloidní, 7–10 × 4–5 μm velké, na lupenech, klobouku i třeni jsou přítomny význačné kopinaté cystidy. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule a zřejmě i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na zemi a na tlejících zbytcích bylin, v opadu jehličnatých i listnatých lesů, ale i mimo les, jednotlivě i ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf terikolní a humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, podél cest v trávě či mezi kopřivami a ostružiníky, jen velmi zřídka v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Druh význačný svým okurkově rybím pachem.

RONIVKA PODHORSKÁ (HELMOVKA PODHORSKÁ)

Buchenwald-Wasserfuß / Mokronózka bukowa

Hydropus subalpinus (Höhn.) Singer / Syn.:*Marasmiellus subalpinus* (Höhn.) Singer / *Mycena subalpina* Höhn.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–6 cm, je široce kuželovitý až plochý, někdy s hrbolem, hladký, jemně vrostle vláknitý, žlutavý až okrově hnědavý, někdy i s olivovým nádechem. Lupeny jsou bílé až světle krémové, za vlhka až šedé či fialově hnědé, připojené, husté. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm tlustý, válcovitý, někdy krátce kořenující, nahoře jemně vločkatý, bílý až krémový, na bázi bíle plstnatý. Dužnina je bělavá nebo až naředlá, bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy ledvinovitě válcovité, 6,5–10 × 2,5–4,5 μm velké, v pokožce klobouku i třeň jsou přítomny význačné cystidy. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na větvičkách a kouscích dřeva, v opadu listnatých lesů, zpravidla ve skupinách, od nížiny do hor. Saprotof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM, zřídka i v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a jedlá **slizečka ocaseatá** (*Xerula radicata*) je větší, má paprscitě vrásčitý hnědý klobouk a vždy velmi dlouze kořenující, směrem k bázi hnědavý třeň.

PENÍZOVKA ŠIROKOLUPENNÁ

Breitblättriger Holzrübbling / Pieniężnica szerokoblaszkowa

Megacollybia platyphylla (Pers.) Kotlaba et Pouzar /Syn.: *Collybia platyphylla* (Pers.) P. Kumm. / *Clitocybula**platyphylla* (Pers.) Malençon et Bertault / *Hydropus**platyphyllus* (Pers.) Kühner / *Oudemansiella platyphylla*

(Pers.) M. M. Moser

POPIS: Klobouk má průměr 5–15 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, hrubě vláknitý až rozpraskávající, nehygrofánní, šedohnědý až olivově hnědý. Lupeny jsou bělavé až bledě okrové, břichaté, až 3 cm široké, na ostří zoubkaté, velmi řídké, tlusté, ke třeni široce připojené. Třeň je 6–15 cm dlouhý, 1–2,5 cm tlustý, válcovitý, bělavý až naředlý, nahoře vločkatý, níže hnědavě vláknitý, na bázi zpravidla ověšený bílými myceliovými provazci, až 0,3 cm tlustými. Dužnina je bílá, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní, 7–10 × 6–8,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI, někdy i v zimě. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě listnáčů i jehličnanů, často ponořeném v jejich opadu, zpravidla ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména v bučinách v SM, roztroušeně zejména ve smrčínách v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a případně i jedlá **ronivka (helmovka) podhorská** (*Hydropus subalpinus*) je mnohem drobnější, má hnědý klobouk, třeň je na bázi bíle štětinatý, bez myceliových provazců, a má výrazné užší výtrusy.

HLÍVA UŠATÁ

Ohrförmiger Weißseitling / Bokówka biała

Pleurocybella porrigens (Pers.) Singer / Syn.: *Phyllotus**porrigens* (Pers.) P. Karst. / *Nothopanus porrigens*(Pers.) Singer / *Pleurotellus porrigens* (Pers.) Kühner

et Romagn.

POPIS: Plodnice jsou bez třeně, bokem přirostlé k substrátu. Klobouk má průměr 3–10 cm, je okrouhlý, škeblovitý až jazykovitý, s okrajem v mládí podvinutým, plstnatým, bělavý až světle krémový, ve stáří trochu nažloutlý. Lupeny jsou bělavé, pak krémově nažloutlé, husté, úzké, sbíhající k jednomu bodu, kde je klobouk připojen k substrátu. Dužnina je bílá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy téměř kulovité, 5–7,5 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě jehličnanů, zejména smrku a jedle, výjimečně i borovice, v trsech, od pahorkatiny až do hor. Saprotof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, o něco častěji v klimaxových smrčínách v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a také jedlá **hlíva plicní** (*Pleurotus pulmonarius*) je o něco masitější, zasyčáním pozvolna žloutnoucí (zejména na lupenech), a roste především na dřevě listnáčů.

PAŘEZNÍK POZDNÍ

Gelbstieliger Zwergknäueling / Łyczak późny
Panellus serotinus (Pers.) Kühner / Syn.: *Sarcomyxa serotina* (Pers.) P. Karst. / *Hohenbuehelia serotina* (Pers.) Singer

POPIS: Plodnice jsou kloboukaté s postranním třeněm. Klobouk má průměr 3–12 cm, je škeblovitý až vějířovitý, s okrajem v mládí podvinutým, lysý, za vlhka slizký, za sucha jemně plstnatý až přitiskle šupinkatý, žlutě až šedě olivový, pak olivově, šedě až načervenalé hnědý, v mládí někdy i oranžový. Lupeny jsou krémově žluté, žlutooranžové až okrově hnědavé, husté, široce připojené až krátce sblíhavé na třeň, ale od třeně zřetelně oddělené. Postranní třeň je 1–3 cm dlouhý, 1–2 cm tlustý, kuželovitý, okrově, oranžově až zelenavě žlutý, hustě olivově až oranžově hnědě chloupkatý až šupinkatý. Dužnina je bělavá, se slabou vůní. Chuť mírná, někdy nahořklá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy ledvinovitě válcovité, amyloidní, 4–6 × 1–2 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum X–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně na mrtvém dřevě listnáčů, zejména buku, olše a dubu, vzácně i jehličnanů, v malých trsech, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně v olšínách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlý. Udává se, že má protizánětlivé, hepatoprotektivní a protirakovinné účinky. Poněkud podobná, ale mnohem světleji zbarvená a rovněž jedlá **hlíva plicní** (*Pleurotus pulmonarius*) má žloutnoucí lupeny i dužninu a roste v méně chladném ročním období.

ŠPIČKA CIBULOVÁ

Langstieliger Knoblauchschildling /
Twardzioszek czosnkowy
Mycetinis alliaceus (Jacq.) Earle ex A. W. Wilson
et Desjardin / Syn.: *Marasmius alliaceus* (Jacq.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 1–5 cm, je kuželovitý až vyklenutý, s plochým hrbolem, hladký až trochu vrásčitý, hygrofánní, s okrajem za vlhka průsvitně rýhovaným, za vlhka šedý až šedohnědý, za sucha béžově hnědý až špinavě bělavý. Lupeny jsou bělavě krémové až našedlé, řídké. Třeň je 5–15(–20) cm dlouhý, 0,2–0,5 cm široký, válcovitý, kořenující, tuhý, pružný, nahoře bělavý až hnědavý, brzy celý tmavohnědý až černý, jemně bíle plstnatý. Dužnina má silný česnekový pach. Chuť nasládlá, česneková. Výtrusný prach je bílý, výtrusy mandlovitě elipsoidní, 7,5–12 × 5–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, v listnatých lesích, na mrtvém dřevě listnáčů (zejména buku), často ukrytém v půdě nebo opadu, zpravidla ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v bučinách v SM, roztroušeně i v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobně česnekově vonící a rovněž jedlá **špička česneková** (*Mycetinis scorodonius*) je mnohem drobnější, s třeněm hladkým, jen 3–6 cm dlouhým.

ŠPIČKA ČESNEKOVÁ

Knoblauchschildling / Twardzioszek czosnaczek
Mycetinis scorodonius (Fr.) A. W. Wilson et Desjardin /
Syn.: *Marasmius scorodonius* (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 1–3,5 cm, je polokulovitý až plochý, slabě hygrofánní, za vlhka okrový, žlutohnědý až červenohnědý, za sucha světle okrový až bělavý. Lupeny jsou bílé až krémové, dosti řídké. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,2–0,3 cm široký, válcovitý, nahoře bělavý až hnědavý, níže oranžově hnědý, červenohnědý až černohnědý, hladký. Dužnina má silně česnekovou vůni i chuť. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 7–10 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně až hojně, v jehličnatých i listnatých lesích, na tlejícím dřevě, opadu či zbytcích bylin, snad parazituje i na živých kořenech stromů a trav, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf a parazit lignikolní a humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, zejména ve smrčínách. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobně česnekově vonící a rovněž jedlá **špička cibulová** (*Mycetinis alliaceus*) je mnohem vyšší, s černohnědým třeněm 5–15 cm dlouhým, jemně bíle plstnatým. Další česnekově vonící a nejedlá **špička česnekovonná** (*Mycetinis querceus*) má o něco světlejší, jemně pýřitý třeň s bělavě plstnatou bází. Celkovým zjevem rovněž podobná **špička zíněná** (*Gymnopus androsaceus*) zcela postrádá česnekovou vůni a jí rovněž podobná **špička provrtaná** (*Gymnopus perforans*) má pach po hničícím zelí.

PENÍZOVKA SPLÝVAVÁ

Knopfstiel-Blasssporrübling / Łysostopek pozrastany
Gymnopus confluens (Pers.) Antonín et al. / Syn.:
Collybia confluens (Pers.) P. Kumm. / *Marasmius*
confluens (Pers.) P. Karst.

POPIS: Klobouk má průměr 2–5 cm, je široce sklenutý, s plochým hrbolem, paprscitě brázditý, hygrofánní, za vlhka světle hnědý až šedo-hnědý, za sucha béžově šedý až krémový. Lupeny jsou bělavě krémové až šedobéžové, velmi husté, úzké. Třeň je 4–12 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm široký, válcovitý, často plochý s podélnou rýhou, světle hnědý, celý hustě jemně šedobíle plstnatý až pýřitý. Dužnina je bělavá, velmi tuhá, s příjemnou aromatickou vůní i chutí. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 6,5–8 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých i listnatých lesích, na lesní hrabance, v hustých trsech a často i velkých skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, zejména ve smrčinách a bučinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, rovněž v trsech rostoucí a nejedlá **penízovka nahloučená** (*Gymnopus acervatus*) má třeň záhy hladký, lesklý a od báze fialově šedohnědý.

PENÍZOVKA HŘEBÍLKATÁ

Brennender Blaßsporrübling / Łysostopek cierpki
Gymnopus peronatus (Bolton) Antonín et al. / Syn.:
Collybia peronata (Bolton) P. Kumm. / *Marasmius*
peronatus (Bolton) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–6 cm, je široce sklenutý, hladký, hygrofánní, za vlhka šedý až červenohnědý, se světlejším okrajem, za sucha žemlově okrový. Lupeny jsou žluté až pleťově žlutohnědé, pak skořicově hnědavé až purpurově hnědé, řídké. Třeň je 3–9 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm široký, válcovitý, žlutý až oranžově hnědý, stejnobarvý s kloboukem, s bází pokrytou bílými či žlutými štětinkami. Dužnina je bělavá až žlutavá, tuhá, se slabou vůní, v bázi třeň někdy s octovým pachem. Chuť po chvíli peprně palčivá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy podlouhlé, 8–10,5 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, zejména v opadu buku a smrku, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná, rovněž nejedlá **penízovka věštecká** (*Gymnopus hariolorum*) je bledší, páchne po hniječím zelí a třeň má z velké části nápadně bíle štětinatý.

PENÍZOVKA VĚŠTECKÁ

Stinkender Frühlings-Blaßsporrübling /
Łysostopek cuchnący
Gymnopus hariolorum (Bull.) Antonín et al. / Syn.:
Collybia hariolorum (Bull.) Quél. / *Marasmius hariolorum*
(Bull.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–6 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, jen slabě hygrofánní, s okrajem někdy průsvitně rýhovaným, za vlhka světle růžově hnědý až červenohnědý, se středem tmavším, za sucha a na okraji až krémově bělavý. Lupeny jsou bělavě krémové, dosti husté, připojené až téměř volné. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm široký, válcovitý, někdy zploštělý, nahoře bílý až krémový a jemně sametově plstnatý, níže později žlutohnědavý a bíle odstále huňatý až štětinatý, na bázi bíle plstnatý. Dužnina je bílá, s nepříjemným pachem po hniječím zelí. Chuť ostrá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až téměř vřetenovité, 6–8 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v opadu listnatých lesů, nejčastěji v bučinách, na zásaditém až neutrálním podkladu, v trsech a skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách, spíše jen na bohatších humózních půdách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná, nejedlá **penízovka hřebíkatá** (*Gymnopus peronatus*) má lupeny i třeň žlutohnědé a dužninu téměř bez vůně.

PENÍZOVKA DUBOVÁ

Waldfreund-Blaßsporrübling / Łysostopek pospolicity
Gymnopus dryophilus (Bull.) Murrill / Syn.: *Collybia dryophila* (Bull.) P. Kumm. / *Collybia aquosa* var. *dryophila* (Bull.) Krieglst. / *Marasmius dryophilus* (Bull.) P. Karst.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–6 cm, je široce sklenutý, na středu zpravidla až vmáčklý, hladký, hygrofánní, za vlhka okrově až oranžově hnědý, při okraji bledší, za sucha krémový až žlutavě okrový. Lupeny jsou bělavě krémové, husté. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,3–0,5 cm široký, válcovitý, nahoře krémově žlutavý, směrem dolů okrově hnědý, s bází bíle plstnatou. Dužnina je bělavá, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 4–6,5 × 2,5–3,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v opadu v listnatých a smíšených lesích, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. Výskyt v Krkonoších: Roztroušeně ve smíšených lesích v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Velmi podobná a rovněž jedlá **penízovka vodnatá** (*Gymnopus aquosus*) je bledší, třeň mívá až hlízovitě rozšířený a s provazci bledého až růžově okrového mycelia. Další velmi podobná a také jedlá **penízovka žlutolupenná** (*Gymnopus ocior*) má většinou žluté či žlutavé lupeny a tmavší, oranžově červenohnědý klobouk, za sucha bledší, růžově hnědavý.

ŠPIČKA ŽÍNĚNÁ

Roßhaarschwindling / Twardzioszek szpilkowy
Gymnopus androsaceus (L.) Mata et R. H. Petersen / Syn.: *Marasmius androsaceus* (L.) Fr. / *Setulipes androsaceus* (L.) Antonín / *Gymnopus androsaceus* (L.) Antonín et Noordel.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–1,5 cm, je ploše vyklenutý, na středu vmáčklý nebo i s malým hrbolkem, paprscitě brázditý, hygrofánní, za vlhka růžově až červeně hnědý, při okraji až bělavý, za sucha bledý. Lupeny jsou bělavé až hnědavé, s nažloutlým, růžovým nebo masovým nádechem, řídké. Třeň je 2,5–6 cm dlouhý, 0,03–0,1 cm široký, na špičce bledý, jinak tmavě červenohnědý až černý, žíhovitý, hladký, lesklý. Dužnina s nevýraznou vůní i chutí. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 6,5–9 × 3,5–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé Zemi, snad s výjimkou tropických oblastí. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, v opadu v jehličnatých, ale i listnatých lesích, běžně ve smrčinách, často ve velkých skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně ve všech typech lesů v SM–M, hojně též v porostech kosodřeviny v SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, rovněž velmi hojná a nejedlá **špička provrtaná** (*Gymnopus perforans*) má třeň jemně sametově pýřitý, nepřijemný pach po hnilém zelí a chuť ostrou.

PENÍZOVKA SKVRNITÁ

Geflecker Rosasporrübling, Geflecker Rübling /
Monetnica plamista
Rhodocollybia maculata (Alb. et Schwein.) Singer /
Syn.: *Collybia maculata* (Alb. et Schwein.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 4–11 cm, je vyklenutý až plochý, často s tupým hrbolem, s okrajem v mládí podvinutým, hladký, suchý, nehygrofánní, bělavý až krémový, červenohnědě skvrnitý, se středem ve stáří naokrovělým až hnědorůžovým. Lupeny jsou bílé až narůžověle krémové, červenohnědě skvrnité, s ostřím jemně zubatým, husté, u třeně vykrojené a krátce připojené. Třeň je 5–13 cm dlouhý, 0,5–2 cm široký, válcovitý, na bázi ztenčený až někdy kořenující, bělavý až krémový, plný, později rourkovitě dutý, tuhý, jemně rýhovaný, vláknitý. Dužnina je bělavá, s vůní dřevovitou (jako čerstvé piliny) nebo nasládlou. Chuť po chvíli hořká. Výtrusný prach je růžově krémový, výtrusy vejčité až skoro kulovité, 4–7 × 3–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v opadu v listnatých i jehličnatých lesích, na kyselých půdách, zejména na tlejícím jehličí nebo na zanořeném dřevě, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní či lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména ve smrčinách v SM–M. Poznámka: Nejedlá. Poněkud podobná se snad může jevit jedovatá **líha srostlá** (*Lyophyllum connatum*), která má bělavě plodnice, vyrůstá nahloučeně až trsnatě a není červenohnědě skvrnitá.

PENÍZOVKA MÁSLOVÁ KUŽELOVITÁ

Horngrauer Rübbling / Monetnica maślana szarobrazowa
Rhodocollybia butyracea f. *asema* (Fr.) Antonín et al. /
Syn.: *Collybia butyracea* f. *asema* (Fr.) Singer / *Collybia*
asema (Fr.) Gillet

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, je široce sklenutý až plochý, hladký, hygrofánní, s okrajem průsvitně rýhovaným, za vlhka světle šedý až šedohnědý, někdy s olivovým nádechem, se středem a okrajem tmavším, za sucha šedý až špinavě bělavý. Lupeny jsou bílé až krémové, husté, u třeně vykrojené a krátce připojené. Třeň je 4–9 cm dlouhý, 0,4–1,5 cm široký, válcovitý, dolů kyjovitě rozšířený, šedý až šedavě hnědý, vláknitý, dole jemně plstnatý. Dužnina je bělavá, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je růžově krémový, výtrusy kapkovitě elipsoidní, 6,5–9 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v mírném pásu Jižní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na humózní půdě a v opadu v listnatých i jehličnatých lesích, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně zejména v bučinách i smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a jedlá **penízovka máslová pravá** (*Rhodocollybia butyracea* f. *butyracea*) má kaštanově červenohnědý klobouk i třeň. Další podobná, vzácnější a rovněž jedlá **penízovka vláknitá** (*Rhodocollybia filamentosa*) má nehygrofánní purpurově hnědý klobouk a zubaté ostří lupenů.

HELMOVKA TUHONOHÁ

Rosablättriger Helmling / Grzybówka hełmiasta
Mycena galericulata (Scop.) Gray

POPIS: Klobouk má průměr 2–7 cm, je zvoncovitý, pak až plochý, s tupým hrbolem, hrubě vráscitý až rýhovaný, krémový, béžový až šedohnědavý, tuhý. Lupeny jsou široce připojené, bělavé až bělošedavé, ve stáří narůžovělé. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm tlustý, válcovitý, tuhý, pružný, bledě šedohnědavý. Dužnina je bílá, s okurkově moučnou vůní i chutí. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až vejčité, 9–12 × 6,5–8,5 μm velké, cheilocystidy kyjovitě, hustě posázené prstovitými výrůstky. **DOBA RŮSTU:** (I–)V–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, v sz. Africe a v mírném pásu celé jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na mrtvém dřevě listnáčů i jehličnanů, zejména buku, dubu a smrku, obvykle v trsech, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně jak v bučinách, tak i ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, ale nejedlá **helmovka skvrnitá** (*Mycena maculata*) nemá okurkově moučnou vůni a ve stáří červenohnědě skvrnatí. Poněkud podobná, ale trochu drobnější a nejedlá **helmovka Oortova** (*Mycena arcangeliana*) má na klobouku přítomné žluté až olivové tóny a při zasychání má nepříjemný pach po jodoformu.

HELMOVKA SKVRNITÁ

Geflecker Helmling / Grzybówka plamista
Mycena maculata P. Karst.

POPIS: Klobouk má průměr 2–4 cm, je kuželovitě zvoncovitý, pak vyklenutý, průsvitně rýhovaný, tmavě šedohnědavý, k okraji bledší, ve stáří často červenohnědě skvrnitý. Lupeny jsou vystoupavé, bělošedavé, pak masově nahnědlé, někdy rovněž červenohnědě skvrnité. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,1–0,4 cm tlustý, válcovitý, tuhý, hladký, bledě šedohnědavý, ve stáří až purpurově hnědavý, nahoře světlejší. Dužnina má slabou vůni. Chuť mírná, slabě ředkvová. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 7–9 × 4–6 μm velké, cheilocystidy štíhle kyjovitě, s dlouhými rozvětvenými výrůstky. **DOBA RŮSTU:** (IV–)VIII–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, místy ale i hojně, na tlejícím dřevě jehličnanů, vzácně i listnáčů, v trsech, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v SM–M, zejména ve smrčinách, často na dřevě ponořeném v půdě. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, ale jedlá **helmovka tuhonohá** (*Mycena galericulata*) má okurkově moučnou vůni a neskrvnatí červenohnědě ve stáří.

HELMOVKA VELKOVÝTRUSÁ

Großsporiger Helmling / Grzybówka wielkozarodnikowa
Mycena megaspora Kauffman / Syn.: *Mycena uracea*
A. Pearson

POPIS: Klobouk má průměr 1–4 cm, je kuželovitě zvoncovitý, pak až plochý, s hrbolem, s okrajem brázditým a za vlhka průsvitně rýhovaným, zprvu ojíňený, olysávající, tmavě hnědý, pak šedohnědý, s okrajem bledším. Lupeny jsou připojené a zoubkem sbíhavé na třeň, tmavě šedohnědé až bělošedavé, s ostřím bledším. Třeň je 3–13 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm tlustý, válcovitý, někdy kořenující, tuhý, zprvu ojíňený, nahoře bělavý, pak šedohnědavý, na bázi bíle plstnatý. Dužnina je bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až vejčité, (9–)11,5–17,5 × (6–)7,5–8 μm velké, bazidie bisporické i tetrasporické, cheilocystidy kyjovité, hustě posázené prstovitými výrůstky. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na podmáčených a rašelinných stanovištích i v lesních porostech, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Boreální druh vyskytující se roztroušeně v pásmu arкто-alpínské tundry v SA–A, častější v alpínských vřesovištích, například na Studniční hoře a na Vysokém kole. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobně zbarvená bývá například *helmovka smrková* (*Mycena silvae-nigrae*), která má ale výrazný dusičný pach. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** CR.

HELMOVKA ŽLUTOBŘITÁ

Gelbschneidiger Helmling / Grzybówka cytrynowoostrowa
Mycena citrinomarginata Gillet / Syn.: *Mycena avenacea* var. *citrinomarginata* (Gillet) Arnolds

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–2 cm, je zvoncovitý až vyklenutý, lepkavý, hladký, s okrajem průsvitně rýhovaným, hygrofánní, světle žlutý, někdy i zelenožlutý, na středu až trochu šedo zelený. Lupeny jsou vystoupavé, bělavé, pak trochu nažloutlé až šedožluté, s ostřím citronově žlutým, vzácně někdy i bílým. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, válcovitý, ojíňený, olysávající, žlutavý až zelenožlutý. Dužnina má nevýraznou ředkovou nebo dusičnou vůni. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až skoro válcovité, 8–11 × 4–5,5 μm (u bisporické variety 12–14 × 5–6 μm) velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na opadu v listnatých i jehličnatých lesích, ale i v trávě mimo les, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v lesích a na travnatých lesních okrajích, též na mechatých loukách, v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná *helmovka zlatobřitá* (*Mycena aurantiomarginata*) má klobouk s okrajem oranžově žlutým a ostří lupenů rovněž oranžové.

HELMOVKA HLADKÁ

Schlüpfrieger Helmling / Grzybówka gładka
Mycena laevigata Gillet / Syn.: *Mycena avenacea* var. *citrinomarginata* (Gillet) Arnolds

POPIS: Klobouk má průměr 1–3 cm, je polokulovitý až vyklenutý, někdy s hrbolem, často na středu trochu vmáčklý, za vlhka trochu slizký, hladký, s okrajem průsvitně rýhovaným a více nebo méně brázditým, hygrofánní, bílý až krémový, na středu s lehkým okrovým až hnědorůžovým nádechem. Lupeny jsou široce připojené a zoubkem sbíhavé, bílé, pak trochu pleťově krémové. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm tlustý, válcovitý, dutý, hladký, za vlhka lesklý, bílý, k bázi šedavý, na často kořenující bázi s bílou vláknitou plstí. Dužnina má slabou vůni. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 7–9 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně až vzácně, na tlejícím dřevě jehličnanů, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M, preferuje bezzáhové zóny s dostatkem ležících tlejících kmenů. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná jedlá *helmovka tuhonohá* (*Mycena galericulata*) má ve stáří narůžovělé lupeny a dužninu s okurkově moučnou vůní. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** VU.

HELMOVKA SMRKOVÁ

Zweisporiger Nitrathelmling / Grzybówka

Mycena silvae-nigrae Maas Geest. et Schwöbel / Syn.:

Mycena alcalina sensu auct. pro parte

POPIS: Klobouk má průměr 1–3,5 cm, je zvoncovitě kuželovitý, s hrbolkem, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, v mládí ojíněný, černo-hnědý, pak sytější hnědý, při okraji vybledající, často rezavě skvrnitý. Lupeny jsou vystoupavé, bělavé, pak šedé až šedohnědé. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm tlustý, válcovitý, v mládí celý ojíněný, olysávající, pak lesklý, nahoře bělavý, níže šedohnědavý. Dužnina má výrazný dusičný pach. Chuť svíravá. Výtrusný prach je bílý, bazidie bisporické, výtrusy válcovitě elipsoidní, 9–16 × 7–10 μm velké, cheilocystidy často s prstovitými výrůstky, pleurocystidy větvenovité, hyfy bez přezek. **DOBA RŮSTU:** III–VI(–XI). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě jehličnanů, obvykle v trsech, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná nitrozní **helmovka louhová** (*Mycena stipata*) má tetrasporické bazidie, menší výtrusy, je bez pleurocystid a má přezky na hyfách. Další podobná nitrozní **helmovka chlorová** (*Mycena leptcephala*) má jemně bíle ojíněné plodnice s tetrasporickými bazidii, má přezky a na povrchu třeně má nadmuté kaulocystidy s výrůstky. Nitrozní **helmovka šiškomilná** (*Mycena strobilicola*) je sice bez přezek, ale má tetrasporické bazidie a roste na smrkových šiškách.

HELMOVKA ŠIŠKOMILNÁ

Fichtenzapfenhelmling / Grzybówka wiosenna

Mycena strobilicola J. Favre et Kühner / Syn.: *Mycena*

plumipes (Kalchbr) P.-A. Moreau

POPIS: Klobouk má průměr 1–3,5 cm, je dlouho zvoncovitě kuželovitý, s hrbolkem, s okrajem hladkým a nikoliv průsvitně rýhovaným, za vlhka tmavě hnědý, osychající do světle hnědého okrové. Lupeny jsou vystoupavé, zoubkem sbíhavé, bělavé až naředlé, ve stáří s růžovým nádechem. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm tlustý, válcovitý, hladký, nahoře bělavý, níže šedohnědý až světle hnědý, lámavý. Dužnina má výrazný dusičný nebo chlorový pach. Chuť mírná až nepříjemně ředkvořá. Výtrusný prach je bílý, bazidie tetrasporické, výtrusy válcovitě elipsoidní, 7–9,5 × 3,5–5,5 μm velké, cheilocystidy i pleurocystidy bez prstovitých výrůstků, hyfy bez přezek. **DOBA RŮSTU:** III–V(–VI). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejících smrkových šiškách, ve skupinkách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf strobilokolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobné nitrozní helmovky, jako je **helmovka louhová** (*Mycena stipata*) s pleurocystidami a přezkami, **helmovka chlorová** (*Mycena leptcephala*) s nadmutými kaulocystidami a přezkami nebo rovněž jarní **helmovka smrková** (*Mycena silvae-nigrae*) s bisporickými bazidii, nerostou běžně na šiškách. Na smrkových šiškách na jaře rostoucí jedlá **penizovka smrková** (*Strobilurus esulentus*) má žlutookrový třeň a dužninu bez nitrozní vůně.

HELMOVKA ZELENOBŘITÁ

Grünschneidiger Helmling / Grzybówka zielonoostrzowa

Mycena viridimarginata P. Karst. / Syn.: *Mycena*

luteoalcalina Singer sensu Kühner / *Mycena*

olivaceoalcalina Singer

POPIS: Klobouk má průměr 1–3,5 cm, je kuželovitý až zvoncovitý, pak až plochý, hladký, s okrajem brázditým a průsvitně rýhovaným, hygrofánní, olivově žlutý, hnědý až temně hnědoolivový, s okrajem světlejším. Lupeny jsou vystoupavé, připojené, bělavé až naředlé, s ostřím při okraji klobouku hnědoolivovým. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm tlustý, válcovitý, nahoře ojíněný, bělavý, jinde nažloutle hnědoolivový. Dužnina má dusičný pach. Chuť mírná, ředkvičkově nitrozní. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až skoro válcovité, 8–12 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Evropa. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na mrtvém dřevě jehličnanů, zejména smrku a jedle, někdy i borovice, modřínu či jalovce, v jehličnatých lesích, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM–M, vystupuje často až k horní hranici lesa. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **helmovka zlatobřitá** (*Mycena aurantiomarginata*) má klobouk s okrajem oranžově žlutým a ostří lupenů sytější oranžové, **helmovka červenobřitá** (*Mycena rubromarginata*) má klobouk šedohnědý a ostří lupenů hnědočervené. Jiná podobná s nitrozním pachem **helmovka louhová** (*Mycena stipata*) má klobouk až načervenalé tmavohnědý a bělavě šedé lupeny bez odlišné zbarveného ostří.

HELMOVKA MĚNLIVÁ

Zäher Fadenhelmling / Grzybówka elastyczna
Mycena vitilis (Fr.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–2 cm, je kuželovitý až zvoncovitý, pak až plochý, za vlhka lepkavý, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, šedohnědavý, směrem k okraji hnědavě či šedavě krémový. Lupeny jsou bělavé až světle šedé, vystoupavé. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, často zprohýbaný, pružný, nahoře ojíněný, šedobílý, níže šedohnědavý, na bázi bělavě vláknitě chlupatý. Dužnina má jen slabou vůni. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 9–12 × 5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v opadu ve světlých listnatých a smíšených lesích, na kouscích dřeva, kůře, větvičkách i na listí, od nížiny až do hor. Saprotrof humikolní i lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v SM, zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná **helmovka niťonohá** (*Mycena filopes*) má jodoformový pach při zasychání a v mládí stříbřitě ojíněný klobouk. Další poněkud podobná **helmovka mléčná** (*Mycena galopus*) roní na lomu třeně bílé mléko, je velmi hojná.

HELMOVKA ZEFÍROVÁ

Rostfleckiger Helmling / Grzybówka rdzawoplamista
Mycena zephirus (Fr.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1–4 cm, je široce kuželovitý, pak vyklenutý až plochý, se širokým hrbolem, s okrajem brázditým, průsvitně rýhovaným a poněkud zubatým, na středu masově nebo rezavě hnědavý, k okraji narůžověle béžový, slámově žlutavý až bělavý, ve stáří červenohnědě skvrnitý. Lupeny jsou vystoupavé, zoubkem připojené, bílé, krémové až nažloutlé, ve stáří rezavě skvrnitě, řídké. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm tlustý, válcovitý, rýhovaný, vločkatě ojíněný, bělavý až krémový, níže šedavý, šedohnědý až šedofialový, ve stáří až tmavě vínově hnědý. Dužnina má slabou ředkvovou vůni. Chuť mírná, ředkvová nebo i nahořklá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až válcovité, 9–12 × 4,5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (VII–)IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v opadu v listnatých i jehličnatých lesích, nejčastěji ve smrčínách, borech, doubravách a bučinách, zpravidla ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně zejména v bučinách v SM, roztroušeně zejména ve smrčínách v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a nejedlá **helmovka kuželovitá** (*Mycena metata*) je drobnější, má hnědší klobouk a pach při zasychání jodoformový.

HELMOVKA KUŽELOVITÁ

Kugelige Helmling / Grzybówka borowa
Mycena metata (Secr. ex Fr.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1–2,5 cm, je kuželovitý, zvoncovitý, pak až plochý, s hrbolem, s okrajem daleko průsvitně rýhovaným, krémový až světle šedohnědý, často s růžovým nádechem, se středem pak až hnědavým. Lupeny jsou vystoupavé, bělavé až pleťově hnědavé. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, válcovitý, bělavý, níže hnědavý. Dužnina voní za čerstva slabě, při zasychání páchne jodoformem. Chuť trochu ostrá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 8–12 × 5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (V–)IX–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých i listnatých lesích, na tlejícím opadu, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně v jehličnatých, ale i v listnatých lesích v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Velmi podobná a rovněž po jodoformu páchnoucí **helmovka niťonohá** (*Mycena filopes*) má klobouk šedohnědý a stříbřitě ojíněný, zcela bez růžových tónů. Pachem po jodoformu rovněž poněkud podobná **helmovka Oortova** (*Mycena arcangeliana*) má na klobouku přítomné žluté až olivové tóny.

HELMOVKA ŽLUTOBÍLÁ

Weißgelber Helmling / Grzybówka żółtobiała
Mycena flavoalba (Fr.) Quél. / Syn.: *Mycena luteoalba*
(Bolton) Gray / *Atheniella flavoalba* (Fr.) Redhead /
Marasmiellus flavoalbus (Fr.) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 0,8–2 cm, je kuželovitý, pak až plochý, lysý, lepkavý, s okrajem brázditým a průsvitně rýhovaným, bílý, se žlutým až žlutookrovým středem. Lupeny jsou vystoupavé, bělavé až nažloutlé. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,5–1 cm tlustý, válcovitý, poněkud ojíňený, bělavý až žlutavý. Dužnina má slabou ředkovou vůni. Chuť mírná, ředková. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až válcovité, 6–8 × 4–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky, též v sz. Africe. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na zemi v trávě, mezi mechy, řidčeji i v opadu ve světlých listnatých i jehličnatých lesích, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně na mechatých loukách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, žlutě zbarvená a rovněž nejedlá **helmovka slizká** (*Mycena epipterygia*) má třeň sytější a živěji žlutě zbarvený a je celá silně lepkavá až slizká.

HELMOVKA SLIZKÁ

Dehnbarer Helmling / Grzybówka skrzydlasta
Mycena epipterygia (Scop.) Gray / Syn.: *Mycena citrinella*
(Pers.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1–3 cm, je zvoncovitý až vyklenutý, lepkavý až slizký, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, bělavě až našedle žlutavý, ale i až citronově žlutý, pak šedohnědý, se slupitelnou pokožkou. Lupeny jsou široce připojené, bělavé, pak se šedým až narůžovělým nádechem, s oddělitelným rosolovitým ostřím. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, lepkavý, sklovitě lesklý, citronově žlutý až zelenožlutý, vybledající. Dužnina má slabou okurkově moučnou vůni. Chuť mírná, trochu zatuchlá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 8–11 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule i v mírném pásu celé jižní polokoule, též v sz. Africe. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v opadu jehličnanů i listnáčů, často v mechu, někdy i na odumřelém dřevě, v lesích i mimo les, často ve skupinách až trsech, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní, případně lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy velmi hojně v SM–M. Často též v SA na opadu a mrtvém dřevě vrby laponské. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Má řadu forem a variet, z nichž nejnápadněji odlišná je **helmovka slizká lepkavá** (*Mycena epipterygia* var. *viscosa*), která je tmavší, má šedohnědý klobouk, v dospělosti často s hnědofialovými skvrnami, a rovněž často červenohnědou bázi třeňe.

HELMOVKA SLIZKÁ LEPKAVÁ

Schleimiger Helmling / Grzybówka lepka
Mycena epipterygia var. *viscosa* (Secr. ex Maire) Ricken
Syn.: *Mycena viscosa* Secr. ex Maire

POPIS: Klobouk má průměr 1–3 cm, je zvoncovitý až vyklenutý, lepkavý až slizký, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, okrový až hnědý, na středu až tmavě hnědý. Lupeny jsou široce připojené, bělavé, pak se šedým nádechem, s oddělitelným rosolovitým ostřím. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,2–0,7 cm tlustý, lepkavý, citronově žlutý, vybledající. Dužnina je žlutavě bílá, se silnou okurkově moučnou vůní. Chuť mírná, zatuchle moučná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 8–10 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, je udáván též ze severní Afriky a z Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na pařezech, spodcích stojících kmenů a mrtvém dřevě jehličnanů, často ve skupinách až trsech, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná pravá varieta **helmovka slizká** (*Mycena epipterygia* var. *eipipterygia*) má žlutý klobouk a nemívá červenohnědě zbarvenou bázi třeňe.

HELMOVKA ŠEDÁ (HELMOVKA NAPOPELAVĚLÁ)

Aschgrauer Helmling / Grzybówka popielata

Mycena cinerella (P. Karst.) P. Karst. / Syn.: *Omphalia cinerella* (P. Karst.) J. E. Lange

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–1,5 cm, je polokulovitý až zvoncovitý, nakonec vyklenutý až plochý, často i prohloubený, s hrbolkem, bíle ojněný, suchý, s okrajem mělce brázditým a daleko průsvitně rýhovaným, hygrofánní, šedý, šedoolivový, hnědošedý až popelavý, při osychání blednoucí do šedobílé. Lupeny jsou obloukovité, zřetelně krátce sbíhavé, bělošedé, s ostřím bělavým. Třeň je 2–6 cm dlouhý, 0,05–0,1 cm tlustý, hladký, lysý, šedý až šedohnědý, nahoře světlejší. Dužnina má moučnou vůni i chuť. Výtrusný prach je bílý, výtrusy vejčité elipsoidní, 7–10 × 4–5 µm velké.

DOBA RŮSTU: (I–II) VIII–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též v sz. Africe. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v opadu jehličnanů i listnáčů, často ve skupinkách, od nížiny až vysoko do hor, typicky pozdě na podzim. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, vystupuje až k horní hranici lesa. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a vzácnější **helmovka malovaná** (*Mycena pseudopicta*) má slupitelnou, sytě šedohnědě zbarvenou pokožku klobouku a roste spíše na zásaditých půdách, na trávnících, na tlejících zbytcích trav a mechů.

HELMOVKA MODRAVÁ (HELMOVKA ODĚNÁ)

Geschmückter Helmling / Grzybówka modrooliwkowa

Mycena amicta (Fr.) Quél. / Syn.: *Mycena cyanescens* Velen. / *Mycena mirabilis* (Cooke & Quél.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–1,5 cm, je polokulovitý, kuželovitý až zvoncovitý, lepkavý, hladký, matný, jemně pyřitý, s okrajem průsvitně rýhovaným až mělce brázditým, světle šedohnědý, někdy se zeleným nádechem, k okraji bělavý, na samém okraji někdy modravý až šedomodrý. Lupeny jsou vystoupavé, bělavé, pak našedlé, vzácně též s modravým nádechem. Třeň je 4–7 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, válcovitý, nahoře bělavě šedý, níže šedavě hnědý, na samotné bázi šedomodrý, celý bíle jemně vločkatě ojněný. Dužnina má ředkvovou vůni i chuť. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 7–10 × 4–5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI.

CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ: V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě, šiškách a drobném opadu jehličnanů, vzácněji i listnáčů, zejména olše, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi roztroušeně v SM–M, nejčastěji na tlejícím dřevě smrku. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, ale vzácnější **helmovka modrokořená** (*Mycena cyanorhiza*) má bázi třeně kobaltově modrou, ověšenou bělavými kořínky, a její dužnina páchne jako kyselina dusičná.

HELMOVKA DESKOVITÁ

Postamenthelmling / Grzybówka dyskowata

Mycena stylobates (Pers.) P. Kumm. / Syn.:*Pseudomyцена stylobates* (Pers.) Cejp

POPIS: Klobouk má průměr 0,3–1,2 cm, je kuželovitý, pak vyklenutý, s nevýrazným hrbolkem, s okrajem jemně rýhovaným, bělavý, šedý až šedohnědavý, lepkavý, s oddělitelnou rosolovitou pokožkou, ojněný, s tupými ostnitými výrůstky. Lupeny jsou volné, bílé či bělavé. Třeň je 1–5 cm dlouhý, 0,05–0,1 cm tlustý, rovný, ojněný, bílý, dole s bílým, paprscitě rýhovaným terčíkem 0,1–0,3 cm širokým, po obvodu výrazně krátce chlupatým. Dužnina je bez zvláštní vůně i chuti. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 7–11 × 3,5–5,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v opadu listnatých, řidčeji i jehličnatých lesů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní a lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Na tlejících větvíčkách, úlomcích dřeva a listů buku, roztroušeně v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **helmovka cibulkatá** (*Mycena bulbosa*) má nerýhovanou, terčovité zploštělou bázi a roste vzácně na tlejících stoncích ostřic, sítin, skřipin a dalších bylin.

HELMOVKA OBEČNÁ

Klebriger Helmling / Grzybówka żelatynowoblaszkowa
Mycena vulgaris (Pers.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–2 cm, je polokulovitý až vyklenutý, s hrbolkem, lysý, slizký, s okrajem daleko brázditým a průsvitně rýhovaným, šedý, šedobéžový až šedohnědý, na samém okraji bělavý, se slupitelnou rosolovitou pokožkou. Lupeny jsou obloukovité, bílé, pak našedlé až šedohnědavé, s bělavým, oddělitelným, slizkým ostřím, řídké. Třeň je 3–5(–9) cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, za vlhka pokrytý tenkou vrstvou rosolovitého slizu, za sucha lepkavý, šedý až šedohnědý, ve stáří až bělavý. Dužnina má slabou ředkvově moučnou vůni. Chuť mírná, případně ředkvová. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 6,5–9 × 3,5–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (VII)–X–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v opadu v jehličnatých lesích, zpravidla na jehličí smrku, zřídka i jiných jehličnanů, velmi zřídka i na listí listnáčů, často ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, včetně nejvyšších poloh supramontánních klimaxových smrčín. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, ale ještě menší **helmovka lepkavá** (*Roridomyces roridus*) má vrstvu slizu na třeni tlustou, lupeny bílé a o něco větší výtrusy. Další podobná **helmovka slizká** (*Mycena epipterygia*) má zpravidla nápadně žlutě zbarvený třeň i klobouk.

HELMOVKA RŮŽOVÁ

Rosaschneidiger Helmling / Grzybówka różowawa
Mycena rosella (Fr.) P. Kumm. / Syn.: *Mycena strobilina* Rea

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–1,5 cm, je kuželovitý, pak plochý, hladký, s okrajem daleko průsvitně rýhovaným, růžový, oranžově růžový až růžově červený, na středu tmavší. Lupeny jsou krátce připojené, světle až špinavě růžové, s ostřím růžovočerveným až purpurovým. Třeň je 2,5–6 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, válcovitý, hladký, pleťový, narůžovělý až masově hnědý. Dužnina bez výrazné vůně či chuti. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 8–10 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Evropa, Severní Amerika. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na jehličí a tlejících větvičkách smrku, vzácně též borovice či jedle, v jehličnatých či smíšených lesích, často po deštích v početných skupinách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní a lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčínách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná se zbarveným ostřím lupenů **helmovka hnědopurpurová** (*Mycena purpureofusca*) má klobouk tmavě hnědofialový a ostří lupenů temně fialové. Rovněž podobná **helmovka červenobřítá** (*Mycena rubromarginata*) má klobouk šedohnědý a ostří lupenů hnědočervené. Poněkud podobná **helmovka zlatobřítá** (*Mycena aurantiomarginata*) má klobouk s okrajem oranžově žlutým a ostří lupenů sytě oranžové. Další podobná **helmovka krvavá** (*Mycena sanguinolenta*) roní na lomu třeně vodnatě hnědavě červené mléko.

HELMOVKA ZLATOBŘÍTÁ

Orangeschneidiger Helmling / Grzybówka pomarańczowostrzowa

Mycena aurantiomarginata (Fr.) Quél. / Syn.: *Mycena elegans* Rea

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–2,5 cm, je zvoncovitý, vyklenutý až téměř plochý, lepkavý, hladký, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, na středu olivově hnědý, k okraji oranžově žlutý. Lupeny jsou vystoupavé, připojené, šedožluté, s ostřím sytě žlutooranžovým až oranžovým. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, válcovitý, ojíňený, nažloutlý, pak žlutohnědý, k bázi až šedě či olivově hnědý, s bázi obalenou žlutooranžovou, často štětinatou plstí. Dužnina má sladce ovocnou vůni, někdy však i trochu moučnou nebo ředkvovou. Chuť mírná, někdy trochu moučná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 7–10 × 4–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím jehličí a trouchnivém dřevě smrku, vzácně i jiných jehličnanů, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní a lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčínách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **helmovka žlutobřítá** (*Mycena citrinomarginata*) má žlutý až zelenožlutý klobouk a ostří lupenů citronově žluté. Poněkud podobná **helmovka zelenobřítá** (*Mycena viridimarginata*) má olivově hnědý klobouk bez oranžově žlutého okraje a ostří lupenů hnědoolivové.

HELMOVKA ČERVENOBŘITÁ

Rotschneidiger Helmling / Grzybówka czerwonostrzowa
Mycena rubromarginata (Fr.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1–2,5 cm, je kuželovitý až zvoncovitý, pak ploše vyklenutý, hladký, matný, bíle ojněný, s okrajem jen řídkce brázditým a průsvitně rýhovaným, hygrofánní, šedohnědý, někdy růzovofialově nadechlý. Lupeny jsou vystoupavé, připojené, řídké, bělavé až naředlé, s ostřím červenohnědým až purpurovým. Třeň je 1,5–5,5 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, válcovitý, nahoře ojněný, nahoře bělavý, jinde šedý až šedohnědý, později i růžově hnědý. Dužnina má dusičný pach. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 9–13 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na mrtvém dřevě jehličnanů, ale i listnáčů, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotrófy lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, zejména na mrtvém dřevě smrku. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **helmovka hnědopurpurová** (*Mycena purpureofusca*) má klobouk tmavě hnědofialový a ostří lupenů temně fialové. Poněkud podobná **helmovka zlatobřítá** (*Mycena aurantiomarginata*) má klobouk s okrajem oranžově žlutým a ostří lupenů rovněž oranžové. Další podobná **helmovka zelenobřítá** (*Mycena viridimarginata*) má olivově hnědý klobouk a ostří lupenů hnědoolivové.

HELMOVKA HNĚDOBŘITÁ

Braunschneidiger Wiesenhelmling /
Grzybówka oliwkowostrzowa

Mycena olivaceomarginata (Masse) Masse / Syn.:
Mycena avenacea (Fr.) Quél. / *Mycena brunneomarginata*
Kühner / *Mycena thymicola* Velen. / *Mycena roseofusca*
(Kühner) Bon

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–2 cm, je kuželovitý až zvoncovitý, lepkavý, hladký, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, šedohnědý, na středu až hnědý, se žlutým až olivovým nádechem, za sucha žlutookrový s okrajem nažloutlým. Lupeny jsou vystoupavé, bělavě šedé, světle šedo-hnědé až téměř olivově žluté, s ostřím žlutohnědým až červenohnědým. Třeň je 2–7 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, válcovitý, s výjimkou vrcholu lysý, šedavý, žlutoolivový až hnědavý. Dužnina má na lomu dusičný pach. Chuť mírná. Výtrusný prach je krémový, výtrusy elipsoidní, 9–12 × 5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na nehojených loukách a sušších mechatých trávnících, od nížiny až do hor. Saprotrófy humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Na mechatých nehojených loukách v SM dosti hojně. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná **helmovka žlutobřítá** (*Mycena citrinomarginata*) má žlutý až zelenožlutý klobouk a ostří lupenů citronově žluté. Další podobná **helmovka zlatobřítá** (*Mycena aurantiomarginata*) má klobouk s okrajem oranžově žlutým a ostří lupenů rovněž oranžové.

HELMOVKA HNĚDOPURPUROVÁ

Lilasncheidiger Helmling / Grzybówka fioletowobrazowa
Mycena purpureofusca (Peck) Sacc. / Syn.: *Mycena*
sulcata Velen. / *Mycena atromarginata* (Lasch) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1–4 cm, je kuželovitě zvoncovitý až vyklenutý, lepkavý, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, čerfialový, tmavě hnědofialový či hnědopurpurový, k okraji světlejší. Lupeny jsou vystoupavé, šedobělavé, s ostřím purpurově šedým až temně fialovým. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,1–0,4 cm tlustý, válcovitý, stejně zbarvený jako klobouk. Dužnina má slabě ředkvovou vůni. Chuť mírná, ředkvová. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní, 10–14 × 6,5–8,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (V–)VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na mrtvém dřevě i šiškách jehličnanů, zejména smrku, borovice, modřínu či jedle, od nížiny až do hor. Saprotrófy lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smřčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **helmovka červenobřítá** (*Mycena rubromarginata*) má klobouk šedohnědý a ostří lupenů hnědočervené. Další podobná **helmovka krvavá** (*Mycena sanguinolenta*) roní na lomu třeně vodnatě hnědavě červené mléko. Poněkud podobná **helmovka zlatobřítá** (*Mycena aurantiomarginata*) má klobouk s okrajem oranžově žlutým a ostří lupenů sytě oranžové. Další **helmovka zelenobřítá** (*Mycena viridimarginata*) má olivově hnědý klobouk a ostří lupenů hnědoolivové.

HELMOVKA MEDONOHÁ (HELMOVKA ŽLUTONOHÁ) Gelbstieliger Nitrathelmling / Grzybówka żłototrzonowa
Mycena renati Quél. / Syn.: *Mycena flavipes* Quél. /
Mycena luteoalcalina Singer

POPIS: Klobouk má průměr 1–3 cm, je zvoncovitý až ploše kuželovitý, jemně radiálně vláknitý, s okrajem průsvitně rýhovaným, hygrofánní, žlutavě až hnědě růžový, s okrajem světlejším. Lupeny jsou bělavé až narůžovělé, s ostrím někdy slabě červenohnědým, krátkým zoubkem sbíhavé. Třeň je 2–7 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm tlustý, válcovitý, jemně ojíňený, výrazně zlatožlutý, pak hnědožlutý, dutý. Dužnina je v klobouku bělavá, ve třeni žlutá, s dusičným pachem. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 8–12 × 5,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na mrtvém dřevě listnáčů, zejména buku, často ve větších trsech, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně, zejména v bučinách, v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **helmovka zlatobřítá** (*Mycena aurantiomarginata*) má klobouk s okrajem oranžově žlutým a ostrí lupenů sytě oranžové, **helmovka zelenobřítá** (*Mycena viridimarginata*) má klobouk olivově hnědý a ostrí lupenů hnědoolivové. Jiná podobná s nitrózním pachem **helmovka louhová** (*Mycena stipata*) má klobouk až načervenalé tmavohnědý a bělavě šedé lupeny bez odlišné zbarveného ostrí.

HELMOVKA MLÉČNÁ Weißmilchender Helmling / Grzybówka mleczajowa
Mycena galopus (Pers.) P. Kumm. / Syn.: *Mycena fusconigra* P. D. Orton

POPIS: Klobouk má průměr 0,7–2,5 cm, je kuželovitě zvoncovitý, s hrbolem, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, v mládí jemně bíle ojíňený, šedobílý až šedohnědavý, s tmavším středem a okrajem někdy až bělavým. Lupeny jsou bílé, pak s šedavým až hnědavým nádechem, vystoupavé a krátce připojené. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, válcovitý, bělavě šedý až šedohnědý, na lomu ronící bílé mléko. Dužnina má nevýraznou ředkově zemitou vůni i chuť. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 9–12 × 5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, v opadu listnatých i jehličnatých lesů, často též v kobercích mechů včetně rašeliníku, zpravidla ve velkých skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně, místy až hromadně v SM–SA(–A), zejména ve smrčinách, ale i v porostech kosodřeviny, včetně nejvyšších poloh. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Lze ji nalézt též v téměř zcela bílé varietě jako **helmovku mléčnou bílou** (*Mycena galopus* var. *candida*) nebo i ve velmi tmavohnědé až černé varietě jako **helmovku mléčnou černou** (*Mycena galopus* var. *nigra*).

HELMOVKA ŠAFRÁNOVÁ Gelborangemilchender Helmling / Grzybówka szafranowa
Mycena crocata (Schrad.) P. Kumm

POPIS: Klobouk má průměr 1–3 cm, je kuželovitý až zvoncovitý, obvykle s hrbolem, s okrajem průsvitně rýhovaným, mírně slizký, oranžově či červenavě hnědý až olivově šedý, směrem k okraji béžový až bělavý, často s oranžovými skvrnami. Lupeny jsou bílé až krémové, se žlutooranžovými skvrnami, pak hnědavé, vystoupavé. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, válcovitý, celý jemně ojíňený, nahoře bělavě šedavý, směrem k bázi okrově žlutý až zářivě oranžově hnědočervený, na lomu ronící červenooranžové mléko. Dužnina má nevýraznou vůni i chuť. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 8–10,5 × 4,5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě, často ukrytém v opadu, v bučinách, zřídka i na zbytcích jiných listnáčů a jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná **helmovka krvonohá** (*Mycena haematopus*) roní rovněž hojně mléko, které je ale krvavě červené, červený má i klobouk a její třeň při sušení černá.

HELMOVKA KRAVAVÁ

Purporschneidiger Bluthelmling / Grzybówka krwawiąca
Mycena sanguinolenta (Alb. et Schwein.) P. Kumm. /
Syn.: *Mycena cruenta* (Fr.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–2 cm, je kuželovitý až vyklenutý, s hrbolem, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, krémově okrový až masově či purpurově hnědý, s tmavším středem. Lupeny jsou krátce zoubkem připojené, bělavé, krémové až šedorůžové, s ostřím purpurově hnědým. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, válcovitý, nahoře jemně ojněný, okrově až šedě růžový, níže purpurově hnědý, na lomu ronící hnědavě červené mléko. Dužnina má nevýraznou ředkvovou vůni i chuť. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 8–10 × 4–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, v opadu listnatých i jehličnatých lesů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof humikolní a lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v opadu listnáčů i jehličnanů, ale i na ležících mechatých kmenech v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **helmovka růžová** (*Mycena rosella*) má převážně růžově zbarvený klobouk i lupeny a neroní mléko. Mléko neroní ani **helmovka hnědopurpurová** (*Mycena purpureofusca*), která má klobouk tmavě hnědofialový a ostří lupenů temně fialové. Červené mléko naopak roní **helmovka krvonohá** (*Mycena haematopus*), která však mívá větší klobouk, užší výtrusy a její třeň černá při sušení.

HELMOVKA KRVONOHÁ

Großer Bluthelmling / Grzybówka krwista
Mycena haematopus (Pers.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4 cm, nejprve je polokulovitý, pak kuželovitý až zvoncovitý, obvykle s hrbolem, daleko průsvitně rýhovaný, růžovohnědý až masově hnědý, s okrajem zubatým od přesahující pokožky klobouku, směrem k okraji bledší, béžový až bělavý. Lupeny jsou bílé až narůžověle krémové, později s tmavými červenohnědými skvrnkami, zoubkem připojené, s ostřím někdy červenohnědým při okraji klobouku. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm tlustý, válcovitý, jemně šedobíle ojněný, růžově hnědý až temně purpurový, při sušení černající, na lomu ronící hnědopurpurové mléko. Dužnina má nevýraznou ředkvovou vůni i chuť. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní, 8–11 × 5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (V–)VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě listnáčů, zejména buku a olše, jen vzácně i jehličnanů, v trsech, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v bikových i klenových bučinách v SM–M až do výšky 1000 m n. m. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **helmovka krvavá** (*Mycena sanguinolenta*) roní rovněž hnědavě červené mléko, ale mívá menší klobouk, širší výtrusy a její třeň nečerná při sušení.

HELMOVKA VLASOVÁ

Buchenblatthelmling / Grzybówka włoskowata
Mycena capillaris (Schumach.) P. Kumm. / Syn.:
Pseudomyцена capillaris (Schumach.) Cejp

POPIS: Klobouk má průměr 0,1–0,3 cm, je polokulovitý či kuželovitý, pak vyklenutý, často i lehce vmáčkklý, lepkavý, hladký, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, hygrofánní, bílý až bělavě šedý, na středu až šedohnědý. Lupeny jsou vystoupavé, řídké, bílé až šedobělavé. Třeň je 1–4 cm dlouhý, 0,01–0,02 cm tlustý, často křivolaký, ojněný, šedobělavý až šedohnědý, s bází plstnatou. Dužnina je bez zvláštní vůně i chuti. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 8–11,5 × 3–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, výhradně na tlejícím listí buku, často ve větších skupinách, od nížiny až do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v bučinách v SM(–)M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná **helmovka kapradinová** (*Mycena pterigena*) má trochu narůžovělý klobouk, ostří lupenů rovněž růžové a roste na tlejících zbytcích kapradin.

HELMOVKA ŘEDKVIČKOVÁ

Gemeiner Rettichhelmling / Ggrzybówka fioletowawa
Mycena pura (Pers.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 2–5 cm, je zvoncovitý, pak vyklenutý až plochý, s okrajem brázditým a průsvitně rýhovaným, hygrofánní, růžově fialový až fialový. Lupeny jsou krátce zoubkem sbíhavé, bělavé až šedavé, často s fialovým nádechem. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,3–1 cm tlustý, válcovitý, k bázi zpravidla rozšířený, zbarvený jako klobouk. Dužnina s výraznou ředkvovou vůní i chutí. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 6–8 × 3,5–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (IV–)V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé severní i jižní polokouli, snad s výjimkou tropického pásu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, v jehličnatých i listnatých lesích, na tlejícím opadu, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně zejména v bučinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Velmi podobná, rovněž s ředkvovou chutí i vůní a také jedovatá **helmovka narůžovělá** (*Mycena rosea*) má klobouk růžový, uprostřed zpravidla žlutavý. Další podobná a nejedlá **helmovka dvojjonná** (*Mycena diosma*) má vůni nasládlou, trochu po cigaretách či tabáku, na lomu za čerstva ale i ředkvovou.

HELMOVKA NARŮŽOVĚLÁ

Rosa Rettich-Helmling / Grzybówka różowa
Mycena rosea Gramberg / Syn.: *Mycena pura* var.
rosea (Gramberg) J. E. Lange

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je kuželovitě zvoncovitý, pak vyklenutý až plochý, většinou s výrazným hrbolem, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, hygrofánní, růžový, se středem často žlutavým, ve stáří narůžovělý. Lupeny jsou krátce zoubkem sbíhavé, narůžovělé. Třeň je 4–12 cm dlouhý, 0,4–1,2 cm tlustý, válcovitý, k bázi zpravidla rozšířený, bělavý až narůžovělý. Dužnina je bílá, s výraznou ředkvovou vůní i chutí. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 7–9 × 4–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (IV–)V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, místy až hojně, v opadu humózních listnatých lesů, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. Výskyt v Krkonoších: Roztroušeně, zejména v bučinách, v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Velmi podobná, rovněž s ředkvovou chutí i vůní a také jedovatá **helmovka ředkvičková** (*Mycena pura*) má klobouk růžově fialový až fialově hnědavý. Další podobná a nejedlá **helmovka dvojjonná** (*Mycena diosma*) má vůni nasládlou, trochu po cigaretách či tabáku, na lomu za čerstva ale i ředkvovou.

HELMOVKA DVOJVONNÁ

Duftender Rettichhelmling / Ggrzybówka
Mycena diosma Kriegelst. et Schwöbel

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4,5 cm, je zvoncovitý, pak vyklenutý až plochý, s okrajem brázditým a průsvitně rýhovaným, hygrofánní, za vlhka šedofialový až tmavě hnědofialový, při zasychání šedohnědý a vybledající. Lupeny jsou krátce zoubkem sbíhavé, sytě fialové, ve stáří až purpurově hnědé, na ostří bílé. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,2–0,7 cm tlustý, válcovitý, k bázi zpravidla rozšířený, fialový, pak hnědnoucí, na bázi bíle plstnatý. Dužnina je hnědofialová, s vůní částečně nasládlou, částečně cigaretově-tabákovou, na čerstvém lomu i ředkvovou. Chuť ředkvová. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 7,5–9,5 × 3,5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dost vzácně, v bučinách, na tlejícím opadu, od pahorkatiny až do podhůří. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen vzácně pozdě na podzim v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Velmi podobná a jedovatá **helmovka ředkvičková** (*Mycena pura*) má bělavé lupeny a vůni výrazně ředkvovou, podobně jako rovněž jedovatá **helmovka narůžovělá** (*Mycena rosea*), která však má klobouk růžový, uprostřed zpravidla žlutavý. Další podobná, jedovatá **helmovka zoubkatá** (*Mycena pelianthina*) má sice lupeny šedofialové, ale s purpurově hnědým a jemně zoubkatým ostřím. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

HELMOVKA ZOUBKATÁ

Schwarzgezählelter Rettichhelmling / Ggrzybówka gołębia
Mycena pelianthina (Fr.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je zvoncovitý, pak vyklenutý až plochý, s okrajem průsvitně rýhovaným, hygrofánní, za vlhka fialově šedý až fialově hnědý, osychající do šedookrové, hnědavé až špinavě krémové. Lupeny jsou krátce zoubkem sblíhavé, šedofialové, na ostří purpurově hnědé a jemně zoubkaté. Třeň je 3,5–7 cm dlouhý, 0,3–0,9 cm tlustý, válcovitý, špinavě bělavý, purpurově až purpurovohnědě vláknitě oděný, na bázi bíle plstnatý. Dužnina je bělavá, s ředkvovou vůní i chutí. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 6–7,5 × 3,5–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, zejména v listnatých lesích, na tlejícím opadu, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách a smíšených lesích v SM. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Velmi podobná a jedovatá **helmovka ředkvičková** (*Mycena pura*) má bělavé lupeny, stejně jako rovněž jedovatá **helmovka narůžovělá** (*Mycena rosea*), která však má klobouk růžový, uprostřed zpravidla žlutavý. Další podobná a nejedlá **helmovka dvojná** (*Mycena diosma*) má vůni nasládlou, trochu po cigaretách či tabáku, na lomu za čerstva ale i ředkvovou. Žádný z těchto druhů nemá purpurově hnědé a jemně zoubkaté ostří lupenů.

HELMOVKA LEPKAVÁ

Kleiner Schleimfußhelmling / Grzybówka śluzowatotrzonowa
Roridomyces roridus (Fr.) Rexer / Syn.: *Mycena rorida*
(Fr.) Quél. / *Roridella rorida* (Scop.) E. Horak

POPIS: Klobouk má průměr 0,3–1 cm, je zvoncovitý, pak až plochý, na středu pupkovitě vmáčklý, suchý, s okrajem mělce brázditým, průsvitně rýhovaným a ve stářích zvláště, šedohnědavý, k okraji často výrazně bledší. Lupeny jsou připojené až sblíhavé, dosti řídké, bílé. Třeň je 1–5 cm dlouhý, 0,1 cm tlustý, pokrytý tlustou vrstvou bezbarvého slizu, šedobělavý. Dužnina je bělavá, bez zvláštní vůně a chuti. Výtrusný prach je bílý, výtrusy úzce elipsoidní, silně amyloidní, 8–10(–12) × 4–5(–6) μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Evropa, Japonsko, Severní Amerika, Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v opadu zejména jehličnanů, ale i listnáčů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, zejména ve smrčinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a větší **helmovka obecná** (*Mycena vulgaris*) je celá slizká, ale vrstva slizu na třeni je jen tenká, má šedohnědavé lupeny s bělavým oddělitelným ostřím a o něco menší výtrusy. Další podobná **helmovka slizká** (*Mycena epipterygia*) má zpravidla nápadně žlutě zbarvený třeň i klobouk.

HELMOVKA TENKONOHÁ

Bogenblättriger Helmling / Grzybówka włoskowata
Mycena speirea (Fr.) Gillet / Syn.: *Phloeomana speirea*
(Fr.) Redhead / *Marasmiellus camptophyllus* (Berk.)
Sing. / *Omphalia tenuistipes* Lange

POPIS: Klobouk má průměr 0,2–1,5 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, někdy s bradavkovitým vrcholem, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, hygrofánní, světle šedohnědavý až žlutavě hnědavý, na středu šedohnědý, na okraji vybledající až do špinavě bělavé. Lupeny jsou široce připojené, řídké, bělavé. Třeň je 1,5–6 cm dlouhý, 0,3–1,5 cm tlustý, výrazně ojiněný, bělavý až žlutavě hnědavý. Dužnina je bělavá, bez zvláštní vůně i chuti. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní až mandlovité, 7,5–10(–11) × 4,5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky a v mírném pásu celé jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na opadu, kůře a dřevě listnáčů, zejména buku, dubu, vrby, olše, jasanu a jeřábu, vzácněji na zbytcích jehličnanů nebo i bylín, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v detritu v různých typech lesů v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **helmovka bílá** (*Mycena alba*) má bělavěji zbarvené plodnice a výtrusy kulovité.

HELMOVKA NĚŽNÁ

Zierlicher Scheinhelmling / Biało grzybówka igłowa
Hemimycena gracilis (Quél.) Singer / Syn.: *Mycena gracilis* (Quél.) Kühn.

POPIS: Klobouk má průměr 0,3–1 cm, je polokulovitý, vyklenutý až plochý, s naznačeným hrbolekem, plstnatě ojiněný, od okraje až do středu brázdité rýhovaný, bílý. Lupeny jsou bílé, řídké, sbíhavé. Třeň je 1,5–4(–6) cm dlouhý, do 0,1 cm široký, válcovitý, bílý, jemně plstnatý. Dužnina je bělavá, bez zvláštní vůně i chuti. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovité, hladké, 8–11 × 2–3 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Evropa, Severní Amerika. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých lesích, na vrstvách smrkového, vzácněji též jedlového nebo borového jehličí, od nížin až vysoko do hor. Saprotof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v SM–M, někdy i nad horní hranici lesa v SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, jen trochu větší a rovněž nejedlá **helmovka smetanová** (*Hemimycena lactea*) má klobouk na středu v dospělosti krémově nažloutlý a bázi třeň bíle chlupatou. Podobná, ještě o něco větší **helmovka sádrová** (*Hemimycena cucullata*), která bývá ve stáří rovněž trochu nažloutlá a bázi třeň má též bíle chlupatou, má chuť po chvilí nahořklou a roste nejčastěji na tlejícím dřevě listnáčů, vzácně i jehličnanů.

KALICHOVKA ZVONEČKOVÁ (ŠPIČIČKA ZVONEČKOVÁ)

Geselliger Glöckchennabeling /
Pępowniczka dzwonkowata

Xeromphalina campanella (Batsch) Kühner et Maire
/ Syn.: *Omphalina campanella* (Batsch) Quél. /
Omphalopsis campanella (Fr.) Earle

POPIS: Klobouk má průměr 0,4–2,5 cm, je zvoncovitý, vyklenutý až plochý, na středu vmáčklý, hladký, s okrajem lehce brázditým a průsvitně rýhovaným, hygrofánní, rezavě žlutý, žlutohnědý až oranžově hnědý, s okrajem většinou žlutavým. Lupeny jsou krémové, žlutavé až okrové, řídké, úzké, sbíhavé. Třeň je 1–3 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm tlustý, válcovitý, většinou prohnutý, jemně plstnatý, nahoře žlutavý, směrem dolů žlutohnědý až červenohnědý či tmavě hnědý. Dužnina je hnědavá, bez zvláštní vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní až skoro válcovité, amyloidní, 5–8 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (I)–IV–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé severní polokouli, snad s výjimkou tropického pásu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na mrtvém dřevě jehličnanů, většinou v početných a hustých skupinách, od nížiny až do hor. Saprotof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** V SM velmi hojně, v M dostí hojně, zejména na pařezech a tlejících kmenech smrku. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobně v trsech na pařezech rostoucí **penízovka sametonohá** (*Flammulina velutipes*) je mnohem statnější houba s lepkavým kloboukem, nesbíhavými lupeny a sametovým třeňem.

ČIRŮVKA ODLIŠNÁ

Grüngelber Ritterling / Gaška zielonożółta
Tricholoma sejunctum (Sowerby) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 4–10 cm, je kuželovitý, pak vyklenutý až plochý, někdy s hrbolekem, s okrajem v mládí podehnutým, za vlhka lepkavý, olivově hnědé až tmavohnědě vrostle vláknitý na olivově žlutém podkladu, při okraji světlejší, na temenu někdy až šupinkatý. Lupeny jsou bělavé až krémové, kolem ostří žlutavé, široké, poměrně husté. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 1–2,5 cm tlustý, válcovitý, nahoře ojiněně šupinkatý, bělavý, později se žlutavým až žlutozelenavým nádechem. Dužnina je bělavá, pod pokožkou klobouku žlutozelenavá, s moučnou vůní. Chuť nahořkle moučná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní, 5–7,5 × 4–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dostí hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont různých listnáčů a jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, zejména pod buky. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná, pod borovicí rostoucí a jedlá **čirůvka zelánka** (*Tricholoma equestre*) i pod osikou rostoucí a jedlá **čirůvka osiková** (*Tricholoma frondosae*) jsou více žlutě zbarvené. Další podobná, červenohnědě zbarvená a nejedlá **čirůvka příbuzná** (*Tricholoma arvense*) je význačná téměř kulovitými výtrusy, zatímco mnohem drobnější a také nejedlá **čirůvka olivově hnědá** (*Tricholoma viridilutescens*) zcela postrádá moučnou vůni i chuť.

ČIRŮVKA HOLUBIČÍ

Seidiger Ritterling / Gąska gołębia

Tricholoma columbetta (Fr.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 4–12 cm, je kuželovitý, pak vyklenutý až plochý, se širokým hrbolem, s okrajem v mládí podehnutým, bílý, někdy červenavě skvrnitý, vrostle vláknitý, za vlhka lepkavý, za sucha hedvábitě lesklý. Lupeny jsou bílé až světle krémové, husté, u třeně vykrojené a zoubkem sblíhavé. Třeň je 5–12 cm dlouhý, 1–2,5 cm tlustý, válcovitý, bílý, hedvábitě vláknitě oděný, na bázi někdy s modrozelenými skvrnkami. Dužnina je bílá, zpravidla s moučnou vůní. Chuť mírná, slabě moučná. Výtrusný prach bílý, výtrusy vejčité, 5–7,5 × 3,5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých i jehličnatých lesích, zpravidla na kyselých půdách, od nížin až do hor. Mykorrhizní symbiont buku a břízy, vzácněji i dalších listnáčů nebo jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně, zejména v bučinách, v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Mezi podobné bělavé a nejedlé či jedovaté čirůvky patří například **čirůvka bílá** (*Tricholoma album*) s aromaticky moučnou vůní a po chvíli hořkou a palčivou chutí, dále **čirůvka běložlutavá** (*Tricholoma pseudoalbum*) s krémovým až okrově hnědavým kloboukem a rovněž s palčivou a nahořklou chutí nebo **čirůvka smrdutá** (*Tricholoma lascivum*) se světle šedavě okrovým kloboukem, s vůní zprvu květinově moučnou, ve stáří ale nepříjemně zemitou až dehtovou, a rovněž s hořkou a ostrou chutí.

ČIRŮVKA OSMAHLÁ

Brandiger Ritterling / Gąska bukowa

Tricholoma ustale (Fr.) P. Kumm.

Syn.: *Tricholoma albobrunneum* sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 5–12 cm, je polokulovitý, kuželovitě vyklenutý až plochý, s nízkým hrbolem, s okrajem dlouho podvinutým, lysý, za vlhka lepkavý až slizký, za sucha lesklý, oranžově až kaštanově hnědý, na temeni až černohnědý, k okraji dlouho žlutavý. Lupeny jsou bělavé až krémové, pak žlutookrové, ve stáří rezavě skvrnatější, později na ostří až černající, husté. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 1–2 cm tlustý, válcovitý, nahoře bělavý, níže rezavohnědě vláknitě oděný. Dužnina je bělavá, na řezu hnědnoucí, bez vůně nebo se slabým moučným pachem. Chuť mírná až nahořklá. Výtrusný prach bílý, výtrusy široce elipsoidní, 5,5–7,5 × 4,5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých lesích, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont buku, zřídka i jiných listnáčů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a rovněž nejedlá **čirůvka žlutohnědá** (*Tricholoma fulvum*) má lupeny i dužninu žlutě zbarvené a roste pod břízou.

ČIRŮVKA KRAVSKÁ

Zottiger Ritterling / Gąska krowia

Tricholoma vaccinum (Schaeff.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 3–8(–10) cm, je kuželovitý až zvoncovitý, pak plochý nebo až vmáčklý, s tupým hrbolem, s okrajem dlouho podvinutým a ověšeným, s přesahujícími vlnatými vlákny, celý odstále rezavě hnědě až červenohnědě vláknitý a soustředně šupinkatý na bledě okrovém podkladu, později poněkud paprscitě rozpraskávající, suchý. Lupeny jsou bělavě krémové, pak narůžovělé, ve stáří rezavě či červenohnědě skvrnatější, dosti husté, u třeně vykrojené a zoubkem sblíhavé. Třeň je 5–12 cm dlouhý, 1–2 cm tlustý, válcovitý, nahoře bílý a vločkatý, níže červenohnědě vláknitě oděný až šupinkatý, brzy dutý. Dužnina je bělavá, pod pokožkou klobouku i třeně načervenalá, se zemitým pachem. Chuť hořká, svíravá. Výtrusný prach bílý, výtrusy široce elipsoidní, 5,5–7,5 × 4,5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, zejména v jehličnatých lesích, obvykle ve skupinách, někdy i v čarodějních kruzích, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnanů, zejména smrku a jedle. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, ale vzácná a rovněž nejedlá **čirůvka hnědočervenavá** (*Tricholoma inodermeum*) má dlouhý, zúžený až kořenový třeň, moučnou vůni, po chvíli natrpklou chuť a roste výlučně na vápnatých půdách (v Krkonoších například v Dolním Rudníku v Obřím dole).

ČIRŮVKA SÍROŽLUTÁ

Schwefelritterling / Gaška siarkowa

Tricholoma sulphureum (Bull.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, často s tupým hrbolem, za vlhka lepkavý až trochu slizký, za sucha matný, sírově až okrově žlutý, někdy s načervenalým nebo olivovým nádechem, na temeni někdy jemně hnědopurpurově šupinkatý. Lupeny jsou sírově žluté, řídké, tlusté, zoubkem připojené až krátce sbíhavé. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 0,6–1,5 cm tlustý, válcovitý, sírově žlutý, rezavohnědě vláknitý. Dužnina je sírově žlutá, často s nazelenalým odstínem, s nepřijemným pachem po světlplynu. Chuť hořce palčivá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidně mandlovitě, 8–11 × 5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont listnáčů, řidčeji i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v bučinách i smrčínách v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobně odporně páchnoucí a jedovatá **čirůvka žabí** (*Tricholoma bufonium*) má růžově až vínově načervenalý klobouk a roste přednostně pod jehličnany na vápencovém podloží.

ŠAFRÁNKA ČERVENOŽLUTÁ

Purpurfilziger Holzritterling / Rycerzyk czerwonożłoty

Tricholomopsis rutilans (Schaeff.) Singer / Syn.:

Tricholoma rutilans (Schaeff.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 4–15 cm, je kuželovitě zvoncovitý, pak plochý, někdy s tupým hrbolem, celý purpurově až červenofialově plstnatě šupinkatý na žlutém podkladu, později poněkud paprscitě rozpraskávající. Lupeny jsou sytě žluté, s jemně vločkatým ostřím, ve stáří u třeně vykrojené až široce připojené. Třeň je 5–12(–15) cm dlouhý, 1–3 cm tlustý, válcovitý, nahoře žlutavý, níže purpurově až červenofialově vláknitě oděný až plstnatě vločkatý, brzy dutý. Dužnina je světle žlutá, s nakyslým pachem. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy vejčité elipsoidní, hladké, 5,5–7,5 × 4,5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě jehličnanů, zejména smrku a borovice, vzácně i na dřevě listnáčů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v SM–M, zejména ve smrčínách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, ale zdaleka ne tak běžně rozšířená **šafránka ozdobná** (*Tricholomopsis decora*) má na žlutém klobouku jen drobné šupinky, které jsou olivově až tmavě hnědě zbarvené.

ŠAFRÁNKA OZDOBNÁ

Olivgelber Holzritterling / Rycerzyk oliwkowożółty

Tricholomopsis decora (Fr.) Singer / Syn.: *Tricholoma*

decorum (Fr.) QuéL.

POPIS: Klobouk má průměr 3–9 cm, je vyklenutý, pak plochý až mírně prohloubený, někdy s tupým hrbolem, celý drobně a hustě olivově hnědě vláknitě šupinkatý na sytě žlutém podkladu. Lupeny jsou sytě žluté, ve stáří u třeně vykrojené až široce připojené. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,5–1 cm tlustý, válcovitý, někdy výstředný, sírově žlutý, k bázi hnědě vláknitě oděný až plstnatě vločkatý. Dužnina je žlutá, s nevýraznou vůní. Chuť nahořklá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, hladké, 6–8 × 4–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule a v Tasmánii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě jehličnanů, zejména smrku, přednostně v přirozených horských lesích s dostatkem ležících tlejících kmenů, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčínách v SM, dosti hojně v M, zejména v supramontánních polohách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **šafránka červenožlutá** (*Tricholomopsis rutilans*) má klobouk celý purpurově až červenofialově plstnatě šupinkatý.

ČIRŮVKA FIALOVÁ

Violetter Rötelritterling / Gaśówka fioletowawa

Lepista nuda (Bull.) Cooke / Syn.: *Rhodopaxillus nudus* (Bull.) Maire / *Tricholoma nudum* (Bull.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 5–15 cm, je vyklenutý až plochý, většinou se širokým hrbolem, s okrajem v mládí podvinutým, fialový, modrofialový až lilákově hnědý, někdy červenavě skvrnitý, vrostle vláknitý, za vlhka lepkavý, za sucha hedvábitě lesklý. Lupeny jsou modrofialové, šedě až nahnědle lilákové, vybledající, husté, u třeně zoubkem připojené. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 1–3 cm tlustý, válcovitý, s kyjovité hlízovitou bází, modrofialový, pak lilákově hnědý až bělavý, vláknitě oděný, na bázi bělavě plstnatý. Dužnina je fialová až šedofialová, s výrazně aromatickou a poněkud nakyslou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bělavý, lehce narůžovělý, výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, 6–8 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř na celé severní polokouli, také v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, zejména ve smrčinách a bučinách, ale i v parcích a zahradách, zpravidla na humózních půdách, často ve skupinách a kruzích, od nížin až do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně v lesích i mimo les v SM, roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **čirůvka dvoubarvá** (*Lepista saeva*) má klobouk šedoběžový až šedo-hnědý, světle béžové má i lupeny, jenom třeň je bledě modrofialový; roste na loukách, často až pozdě na podzim.

ČIRŮVKA DVOUBARVÁ (RUDOČECHRATKA DVOUBARVÁ)

Lilastiel-Rötelritterling / Gaśówka dwubarwna

Lepista saeva (Fr.) P. D. Orton / Syn.: *Lepista personata* (Fr.) Cooke / *Rhodopaxillus personatus* (Fr.) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 5–16 cm, je vyklenutý až plochý, někdy s nízkým hrbolem, s okrajem v mládí podvinutým, nehygrofánní, okrově šedý, béžově hnědý až šedě béžový, někdy bledě skvrnitý, vrostle vláknitý, za vlhka lepkavý, za sucha hedvábitě lesklý. Lupeny jsou bělavé až krémové, husté, u třeně zoubkem připojené až vykrojené. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 1,5–3 cm tlustý, válcovitý, dole někdy rozšířený, modrofialově vláknitě žhaný na bělavém podkladu, na bázi bělavě plstnatý. Dužnina je bělavá až našedlá, v pokožce třeně fialová, s nevýraznou vůní. Chuť příjemná, nasládlá. Výtrusný prach je narůžovělý, výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, 6–9 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (IV–V) IX–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy, Severní Ameriky a zřejmě i Jižní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na obhospodařovaných loukách a travnících, v sadech, v trávě na okrajích lesů, často ve skupinách a kruzích, od nížin do podhůří. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v podhůří na bohatších až zásaditých půdách. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **čirůvka fialová** (*Lepista nuda*) má klobouk fialový až fialově hnědý a fialové má i třeň a lupeny.

STRMĚLKA PŘEHRNUTÁ

Fuchsiger Röteltrichterling / Gaśówka rudawa

Lepista flaccida (Sowerby) Pat. / Syn.: *Clitocybe flaccida* (Sowerby) P. Kumm. / *Clitocybe inversa* (Scop.) Quél. *Lepista inversa* (Scop.) Pat.

POPIS: Klobouk má průměr 3–9 cm, je vyklenutý, pak nálevkovitě prohloubený, hladký, rezavě až oranžově červenohnědý, vybledající do okrově hnědé. Lupeny jsou krémové, pak rezavě okrové, husté, úzké, dlouze sbíhavé. Třeň je 3–5 cm dlouhý, 0,5–1,3 cm široký, válcovitý, bělavý až světle červenohnědý. Dužnina je bělavá až hnědavá, s houbovou vůní. Chuť mírná, trochu nakyslá. Výtrusný prach je bílý až krémový, výtrusy téměř kulovité, jemně ostnitě, 4–5 × 3–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých i zásaditých půdách, v opadu jehličnatých i listnatých lesů, ve skupinách nebo i v kruzích, od nížin až do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM–(M), zejména ve smrčinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **strmělka plavá** (*Lepista gilva*) je více krémově žlutě zbarvená.

TMAVOBĚLKA ŽLUTAVÁ (TMAVOBĚLKA PŘÍBUZNÁ)

Falber Weichritterling / Ciemnobiałka płowa

Melanoleuca cognata (Fr.) Konrad et Maublanc / Syn.:*Tricholoma cognatum* (Fr.) Gillet

POPIS: Klobouk má průměr 4–12 cm, je vyklenutý až plochý, s širokým hrbolem, s okrajem v mládí podvinutým, hladký, hygrofánní, za vlhka až sytě hnědý, jinak okrově hnědý až žlutohnědý, na středu tmavší. Lupeny jsou krémové, pak okrové až hnědavé, s lehkým růžovým nádechem, husté. Třeň je 5–12 cm dlouhý, 1–1,5 cm široký, válcovitý, s bází trochu kyjovitě hlíznatou, nahoře bělavý až krémový, ojíhěný, níže okrově hnědavý, bělavě vláknitě oděný. Dužnina je bělavá až krémově okrová, s trávovou až slabě moučnou vůní. Chuť mírná, trochu po chvíli svíravá. Výtrusný prach je bledě krémový, výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, 7–10 × 4,5–6,5 μm velké, cheilocystidy a pleurocystidy lahvicovité až vřetenovité, tlustostěnné, zpravidla s krystalky na vrcholu. **DOBA RŮSTU:** IV–VI(–XI). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky na severní polokouli a Jižní Ameriky a Austrálie na jižní polokouli. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých, neutrálních i zásaditých půdách, v lesích i mimo les, většinou na světlých místech ve skupinkách, od nížin až do hor. Saprotrůf humikolní, případně i lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–(M), často na okrajích lesů. **POZNÁMKA:** Jedlá, charakteristická svým časným jarním růstem. Poněkud podobná a rovněž jedlá **tmavobělka rýhonohá** (*Melanoleuca grammopodia*) je šedoohnědavě zbarvená a bez pleurocystid na ploše lupenů.

TMAVOBĚLKA BRADAVČITÁ

Rauhstiel-Weichritterling /

Ciemnobiałka brodawkowanotrzonowa

Melanoleuca verrucipes (Fr.) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 4–10 cm, je vyklenutý, brzy plochý až vmáčklý, s hrbolem, s okrajem v mládí podvinutým, hladký, bílý až krémový, na středu našedlý. Lupeny jsou bělavé až krémové, husté, jen krátce sbíhavé. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm tlustý, válcovitý, s bází kyjovitě hlíznatou, bělavý, téměř celý nápadně oděný drobnými černohnědými šupinkami. Dužnina je bělavá, s lehkou marcipánovou či anýzově-ovocnou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bledě krémový, výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, 8–10,5 × 5,5–6 μm velké, cheilocystidy a pleurocystidy lahvicovité až vřetenovité, tlustostěnné, zpravidla s krystalky na vrcholu. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule a v Jižní Americe (v Argentině v Ohňové zemi). **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kompostech, skládkách, v lesích i mimo les, ve skupinkách, od nížin až do hor. Saprotrůf humikolní, případně lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v SM, zpravidla na dusíkem obohacených stanovištích. **POZNÁMKA:** Jedlá, ale ohrožená. Poněkud podobná, rovněž bělavě zbarvená a jedlá **tmavobělka světle medová** (*Melanoleuca strictipes*) nemá šupinkatý třeň ani marcipánovou vůni. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

HLÍVA HNÍZDOVITÁ

Gemeiner Orangeseitling / Boczniaček pomarańczowożółty

Phyllotopsis nidulans (Pers.) Singer / Syn.: *Pleurotus**nidulans* (Pers.) P. Kumm. / *Panus nidulans* (Pers.) Pilát

POPIS: Plodnice jsou bez třeně, bokem nebo temenem přirostlé k substrátu. Klobouk má průměr 3–10 cm, je škeblovitý až ledvinovitý, s okrajem v mládí podvinutým, štětinkatě plstnatý až odstále chlupatě šupinkatý, hygrofánní, za vlhka oranžový až oranžově žlutý, za sucha světle hnědožlutý, žlutavě okrový až špinavě bělavý. Lupeny jsou žlutooranžové, pak rezavě okrové, ve stáří někdy s červenavým nádechem, husté, sbíhající k jednomu bodu, kde je klobouk připojen k substrátu. Dužnina je rezavě nažloutlá, s vůní v mládí zprvu ovocnou, pak po sirovodíku nebo jako hniječ zelí. Chuť mírná, ale nepřijemná. Výtrusný prach je za čerstva lososově růžový, pak žlutavý, výtrusy válcovitě ledvinovité, 4–6 × 2–3 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum IX–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na mrtvém dřevě jehličnanů i listnáčů, zejména na pařezech a padlých kmenech smrku, buku a břízy, zpravidla ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotrůf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v SM, zejména na pařezech a padlých kmenech buku, například pod Rýchorami v údolí Maxova potoka v Horním Maršově. **POZNÁMKA:** Nejedlá. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** NT.

KALICHOVKA SPÁLENIŠTNÍ (KALICHOVKA UHLOVÁ)

Dunkler Kohlennabeling / Śluzopępka węglolubna
Myxomphalia maura (Fr.) Hora / Syn.: *Omphalina maura* (Fr.) Quél. / *Fayodia maura* (Fr.) Singer / *Myxomphalia invita* (P. Karst.) M. M. Moser

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4,5 cm, je vyklenutý až plochý, s výrazně vmáčklým středem a s okrajem sklenutým, daleko průsvitně rýhovaným, lysý, lesklý, hygrofánní, za vlhka až skoro černý, černohnědý, červenohnědý, někdy až olivově šedý, po oschnutí bledě šedohnědý, s pokožkou rosolovitou, slupitelnou. Lupeny jsou bílé, pak šedavě krémové až šedohnědavé, husté, široce připojené až krátce sblíhavé. Třeň je 2,5–5 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý, nahoře bíle ojíněný, šedohnědý až černohnědý, tuhý, dutý. Dužnina je černohnědá, se zatuchle moučným až spermatickým pachem. Chuť mírná až nahořklá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy amyloidní, široce elipsoidní, 5–6,5 × 3,5–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum V–XI.

CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ: V mírném pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na starých mecháčích spáleníštích, od nížiny až do hor. Saprotróf antrakofilní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobné jsou některé druhy z rodů kalichovka (*Omphalina*) nebo fajodka (*Fayodia*), které lze v Krkonoších rovněž najít. Růstem na spáleníšti je však nejvíce podobný liškovec spáleníštní (*Faerberia carbonaria*), který má lištovité lupeny výrazně sblíhající na třeň a nemá rosolovitou slupitelnou pokožku klobouku.

MECHÁČEK POZEMNÍ**(KALICHOVKA POZEMNÍ, HLÍVA POZEMNÍ)**

Muschelartiger Nabeling / Języczek półkolisty
Arrhenia acerosa (Fr.) Kühner / Syn.: *Leptoglossum acerosum* (Fr.) M. M. Moser / *Omphalina acerosa* (Fr.) M. Lange / *Phaeotellus acerosus* (Fr.) Gulden

POPIS: Klobouk má průměr 1–3,5 cm, je skoro kruhovitý až vějířovitý, vyklenutý až prohloubený, s okrajem podvinutým, jemně vláknitý, hygrofánní, šedý až šedohnědavý, u třeň bíle plstnatý. Lupeny jsou šedé až šedohnědavé, na třeň široce připojené až mírně sblíhavé. Třeň schází anebo je výstředný, 0,3–0,7 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, bíle plstnatý. Dužnina je za vlhka šedavá, jindy bělavá, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 7–10 × 3,5–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na holé půdě, mezi mechy a tlejícími zbytky bylin, v nízkých trávnících, též v lesích, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf terikolní či humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně na sněhových výležiskách v SA, např. opakovaně ve Sněhovém žlabu pod hranou Úpské jámy v nadmořské výšce 1350 m n. m. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Druh s řadou variet, který je ve své vysokohorské formě udáván například ze švýcarských Alp, nejčastěji z nadmořské výšky nad 2000 m.

KALICHOVKA RAŠELNÍKOVÁ

Schuppiger Torfmoosnabeling / Pępówka torfowcowa
Arrhenia gerardiana (Peck) Elborne / Syn.: *Arrhenia sphagnicola* (Berk.) Redhead et al. / *Arrhenia fusconigra* (P. D. Orton) P. A. Moreau

POPIS: Klobouk má průměr 1–3 cm, je prohloubený až nálevkovitý, s okrajem mělce brázditým a průsvitně rýhovaným, matný, hygrofánní, za vlhka okrově, červenavě až tmavě hnědý, za sucha světle šedavě, okrově až naolivově hnědý, na středu pokrytý hnědými vztyčenými šupinkami. Lupeny jsou bělavé, pak šedohnědavé, řídké, na třeň sblíhavé. Třeň je 2–6 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý, šedohnědavý, hladký, na bázi bělavý. Dužnina je hnědavá, bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidně válcovité, neamyloidní, 7–13 × 3–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–IX. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v porostech živého rašeliníku, na rašeliníštích a v silně podmáčených lesích s rašeliníkem, od nížiny až vysoko do hor. Parazit sfagnikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SA, například na rašeliníštích v okolí Luční boudy. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Velmi podobná kalichovka vodní (*Arrhenia philonotis*) má klobouk světlejší, se stejně zbarvenými šupinkami, a výtrusy elipsoidní. Další podobná kalichovka černohnědá (*Arrhenia oniscus*) má klobouk šedohnědý až černohnědý a menší výtrusy. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

KALICHOVKA KALCHBRENNEROVA (VONNÁ)

Kalchbrenners Scheinnabeling /

Pępkogrzybówka wapieniolubna

Pseudoomphalina kalchbrenneri (Bres.) Singer / Syn.:*Xeromphalina kalchbrenneri* (Bres.) Singer / *Omphalia kalchbrenneri* Bres.

POPIS: Klobouk má průměr 1–5 cm, je plochý, s vmáčklým středem a s okrajem podehnutým, pak nálevkovitý, hladký, slabě průsvitně rýhovaný, v mládí bělavě ojněný, pak lysý, hygrofánní, za vlhka okrově hnědý, po oschnutí hnědavě krémový. Lupeny jsou bílé, pak krémové až světle okrově hnědavé, na třech krátce sbíhavé. Třeň je 2,5–6 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm široký, válcovitý, bělavý až krémový, ve stáří i hnědavý, hladký, někdy bočně stlačený a s podélnou rýhou, dutý, pružný. Dužnina je bělavá, pod pokožkou okrová, s výrazně okurkově moučnou vůní. Chuť moučná, po chvíli hořká. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 7–10 × 3,5–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy, snad i Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na kyselých i zásaditých půdách, ale přednostně na vápenci, v jehličnatých a smíšených lesích, od pahorkatiny až do hor. Saprotróf terikolní či humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v SM–M, zejména podél cest v údolí potoků. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobné jsou některé druhy z rodů kalichovka (*Omphalina*, *Rickenella*, *Loreleia*) nebo fajodka (*Fayodia*, *Gamundia*), které lze v Krkonoších rovněž najít. Hojná je například **kalichovka oranžová** (*Rickenella fibula*), která je ale mnohem štíhlejší a živěji žlutooranžově zbarvená a roste na meších.

KALICHOVKA HVĚZDOVÝTRUSÁ

Starkgeriefter Sternsporling / Pępnik gwiazdzistozarodnikowy

Omphaliaster asterosporus (J. E. Lange) Lamoure / Syn.:*Hygroaster asterosporus* (J. E. Lange) Singer / *Rhodocybe**asterospora* (J. E. Lange) M. Lange et Sivertsen

POPIS: Klobouk má průměr 1–2,5 cm, je ploše vyklenutý, s vmáčklým středem, s okrajem průsvitně rýhovaným, matný, hygrofánní, za vlhka šedohnědý, k okraji okrově hnědý, po oschnutí špinavě bělavý. Lupeny jsou šedokrémové až hnědavé, na třech krátce sbíhavé. Třeň je 1,5–4,5 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm široký, válcovitý, šedohnědý, bíle vláknitě oděný, na bázi bělavě plstnatý. Dužnina je naředlá, s moučnou vůní. Chuť moučná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy kulovité, zaobleně ostnitě, neamyloidní, 5,5–7,5 × 5–6,5 μm velké, s ostny až 1,5 μm vysokými. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu Evropy a v jižní Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v mechu a opadu jehličnanů, zejména ve vlhčích smrčínách, někdy ale i pod olšemi či buky, v jehličnatých i listnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf terikolní či humikolní. Výskyt v Krkonoších: Roztroušeně v SM–M, například na dně Obřího dolu. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Velmi podobná **kalichovka severská** (*Omphaliaster borealis*), arkticko-boreální druh, má temněji zbarvený klobouk, trochu menší výtrusy a roste typicky v alpských polohách (v Krkonoších v pásmu arkticko-alpské tundry až pod vrcholem Studniční hory). **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

ČECHRATIČKA ČIRŮVKOVÁ

Gemeiner Filzkrempling / Kosmatek strzępiastobrzegi

Ripartites tricholoma (Alb. et Schwein.) P. Karst. /Syn.: *Ripartites helomorpha* (Fr.) P. Karst. / *Ripartites**strigiceps* (Fr.) P. Karst. / *Paxillopsis tricholoma* (Alb. et

Schwein.) J. E. Lange

POPIS: Klobouk má průměr 2–5 cm, je vyklenutý s podvinutým okrajem, pak plochý s vmáčklým středem, hladký až jemně vláknitý, při okraji bíle plstnatý a nápadně odstále brvitě chlupatý, za vlhka trochu slizký, bělavý, krémový až světle okrový, někdy i nahnědlý. Lupeny jsou krémové až světle hnědavé, úzké, husté, na třech široce připojené až krátce sbíhavé. Třeň je 2,5–6 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, bělavý až hnědavý, na povrchu bělavě vločkatý až vláknitý. Dužnina je hnědavě bělavá, s nevýraznou vůní. Chuť mírná, snad i slabě moučná. Výtrusný prach je světle šedohnědý, výtrusy elipsoidní až téměř kulovité, drobně tupě ostnitě, 4–5 × 3,5–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (IV–)IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule a v mírném pásu jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, přednostně na zásaditých nebo neutrálních půdách, ale snáší i kyselý podklad, v jehličnatých a listnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf terikolní či humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčínách a bučinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Poněkud podobná a nejedlá **strmělka plavá** (*Lepista gilva*) je statnější, žlutavě béžová a bez nápadně odstále chlupatého okraje klobouku.

STRMĚLKA ČÍŠKOVITÁ

Kaffeebrauner Scheinrichterling / Lejkownik kubkowa-tokapeluszowy

Pseudoclitocybe cyathiformis (Bull.) Singer / Syn.:

Clitocybe cyathiformis (Bull.) P. Kumm

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, je hluboce nálevkovitý, s okrajem podvinutým, hygrofánní, lesklý, za vlhka tmavě kakaově až purpurově hnědý nebo šedohnědý, po oschnutí šedohnědý až béžový. Lupeny jsou bělavé, pak krémové až světle šedohnědé, na třeně sbíhavé. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 0,5–1 cm široký, válcovitý, dole kyjovitý, zbarvený stejně jako klobouk, bíle vláknitě oděný, s bází silně obalenou bílou plstí. Dužnina je bílá, pod pokožkou nažloutlá, se slabou moučnou vůní. Chuť moučná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy vejčité, amyloidní, 8–11 × 5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IX–XI(–XII). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na zemi i opadu, někdy i na tlejícím dřevě, v listnatých i jehličnatých lesích, ale i na ruderalních stanovištích, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní či lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v SM(–M), zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Jedlá. Poněkud podobná **strmělka mechová** (*Cantharellula umbonata*) představuje jakousi zdrobnělinu strmělky číškovité, ale je více šedě zbarvená, má třeně nekyjovité a roste v mechu, pravděpodobně jako jeho parazit.

STRMĚLKA MLŽENKA

Nebelgrauer Trichterling / Lejkówka szarawa

Clitocybe nebularis (Batsch) P. Kumm. / Syn.: *Lepista nebularis* (Fr.) Harmaja

POPIS: Klobouk má průměr 5–25 cm, je vyklenutý, pak až plochý, se širokým nízkým hrbolem, s okrajem v mládí podvinutým, masitý, suchý, matný, nehygrofánní, v mládí celý ojíňený, šedohnědý, směrem k okraji bledší. Lupeny jsou bělavé až krémově žlutavé, husté, široce připojené až krátce sbíhavé. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 1,5–4 cm široký, válcovitý nebo na bázi kyjovitě rozšířený, šedobělavý, šedohnědě vláknitě oděný, na bázi bíle plstnatý. Dužnina je bělavá, s pronikavou, sladce aromatickou vůní, ve stáří až nepříjemnou. Chuť mírná, nakyslá, někdy až nahořklá. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy elipsoidní, 5,5–8 × 3,5–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IX–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule, udávána je též z Jižní Ameriky a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, v nahromaděném opadu v jehličnatých i listnatých lesích, ale i v parcích či zahradách, ve skupinách i čarodějných kruzích, od nížin až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně v různých typech lesů v SM, spíše roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Jméno „mlženka“ odkazuje na „zamlžený“ klobouk v důsledku bílého ojíňení na povrchu klobouku v mládí. Podobná a rovněž jedlá **strmělka kyjonohá** (*Ampulloclitocybe clavipes*) je poněkud drobnější, má výrazně kyjovité třeně, bílý výtrusný prach a dlouze připojené lupeny.

STRMĚLKA ANÝZKA

Grüner Anistrichterling / Lejkówka zielonawa

Clitocybe odora (Bull.) P. Kumm. / Syn.: *Lepista odora* (Bull.) Harmaja

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–8 cm, je vyklenutý, pak plochý a prohloubený, s okrajem v mládí podvinutým, masitý, modrozelený, vybledající, bíle ojíňený. Lupeny jsou světle šedozelené až šedohnědavé, u třeně široce připojené až krátce sbíhavé. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,4–1,2 cm široký, válcovitý, zprvu bělavý, pak modrozelenavý, hnědnoucí, bíle vláknitě oděný, s bílou plstí na bázi. Dužnina je bělavá, v pokožce třeně zelenavá, s výraznou anýzovou vůní. Chuť mírná, anýzová. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 7–9 × 4–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule, udávána je též z Austrálie a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v opadu listnatých i jehličnatých lesů, zejména v bučinách a smrčinách, zpravidla ve skupinách, od nížin až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně ve smíšených lesích v SM, spíše jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Barevně poněkud podobná a rovněž jedlá **límcovka měděnková** (*Stropharia aeruginosa*) má klobouk slizký, na okraji ověšený zbytky vln, a na třeni prsten.

STRMĚLKA NÁLEVKOVITÁ

Ockerbrauner Trichterling / Lejkówka lejkwata
Clitocybe gibba (Pers.) P. Kumm. / Syn.: *Infundibulicybe gibba* (Pers.) Harmaja / *Clitocybe infundibuliformis* sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, je prohloubený až nálevkovitý, někdy s hrbolem, s okrajem později někdy slabě rýhovaným, jemně plstnatý, pak lysý, za vlhka kožově hnědavý, za sucha bledě okrový. Lupeny jsou bělavé až krémové, husté, úzké, na třeh dlouze sbíhavé. Třeň je 2,5–6 cm dlouhý, 0,4–1 cm tlustý, válcovitý, k bázi mírně kyjovitý, bělavý až krémový, výrazně světlejší než klobouk, bíle vláknitě oděný. Dužnina je bledá, s příjemnou vůní. Chuť mírná, příjemná. Výtrusný prach je bělavý, výtrusy kapkovitě elipsoidní, 5,5–9 × 3,5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule, udávána je též z Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v opadu listnatých, méně často i jehličnatých lesů, od nížin až do hor. Saprotrůf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v SM, zejména v bučinách, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Velmi podobná, jedlá **strmělka žebertatá** (*Clitocybe costata*) má růžově až světle masově okrový klobouk i třeh. Další velmi podobná a rovněž jedlá **strmělka šupinkatá** (*Clitocybe squamulosa*) má střed klobouku jemně šupinkatý.

STRMĚLKA LISTOMILNÁ

Streuliebender Trichterling / Lejkówka liściowa
Clitocybe phyllophila (Pers.) P. Kumm. / Syn.: *Clitocybe cerussata* (Fr.) P. Kumm. / *Clitocybe pithyophila* (Fr.) Gillet

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, je vyklenutý, pak plochý, na středu mírně prohloubený, bíle až stříbřitě ožiněný, bílý až krémový, za vlhka až hnědavý, někdy vodnatě skvrnatý, jen velmi slabě hygrofánní. Lupeny jsou bělavé, pak krémově narůžovělé, úzké, u třeh široce připojené až krátce sbíhavé. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, bělavý až krémový, ve stáří až hnědavý. Dužnina je bělavá, za vlhka vodnatě hnědavá, s převážně příjemnou, sladce aromatickou nebo anýzovou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je narůžověle krémový, výtrusy elipsoidní, 4–6 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (VI–)VIII–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých i zásaditých půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, nejčastěji na opadu smrkového jehličí nebo bukového listí, v malých trsech, skupinách nebo i kruzích, od nížin až do hor. Saprotrůf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně v SM(–)M, zejména v bučinách a smřčinách. **POZNÁMKA:** Jedovatá, obsahuje jedovatý muskarin. Podobná, rovněž jedovatá **líha rostlá** (*Lyophyllum connatum*) má bělavé lupeny, bílý výtrusný prach a páchne nepříjemně aromaticky až chemicky.

STRMĚLKA ŠTĚNIČNÁ

Kohletrichterling / Lejkówka czerwonawa
Clitocybe sinopica (Fr.) P. Kumm. / Syn.: *Clitocybe subsinopica* Harmaja

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–8 cm, je vyklenutý, pak plochý a prohloubený, nakonec až mírně nálevkovitý, s okrajem v mládí podvinutým, nehygrofánní, matný, plstnatý až jemně šupinkatý, oranžově rezavý až hnědočervený. Lupeny jsou bělavé, krémové až světle žlutookrové či žlutooranžové, alespoň krátce sbíhavé. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,3–1,2 cm široký, válcovitý, zbarvený jako klobouk, vláknitý, na bázi s bílou plstí a často i s bílými myceliovými provazci. Dužnina je bělavá, s výraznou moučnou až zatuchle moučnou vůní. Chuť mírná, moučná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, 7–9 × 4–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v opadu jehličnatých lesů, často ve skupinách, od nížin až vysoko do hor. Saprotrůf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně ve smřčinách v SM, spíše roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, též jedlá **strmělka kořinkatá** (*Clitocybe vermicularis*) má rovněž bílé myceliové provazce na bázi třeh, klobouk hygrofánní a nemá moučnou vůni.

STRMĚLKA AROMATICKÁ

Kleinsporiger Mehltrichterling / Lejkówka maćzna
Clitocybe ditopa (Fr.) Gillet / Syn.: *Pseudolyophyllum ditopus* (Fr.) Raitelth.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–5 cm, je vyklenutý, pak plochý a na středu prohloubený, v mládí bíle ojněný, hygrofánní, za vlhka šedohnědý, při okraji bledší, s okrajem zpravidla nikoliv průsvitně rýhovaným, po oschnutí šedokrémový. Lupeny jsou šedé až šedohnědavé, husté, u třeně široce připojené až krátce sbíhavé. Třeň je 2–6 cm dlouhý, 0,3–0,6 cm široký, válcovitý, šedohnědavý, bíle vláknitě oděný. Dužnina je bělavá, ve třeni hnědavá, s výraznou aromaticky moučnou vůní. Chuť mírná, aromaticky moučná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy téměř kulovité, 3–4 × 2,5–3,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých, ale i listnatých lesích, často ve skupinách, od nížin až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM–M, zejména ve smrčinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **strmělka žlábkovitá** (*Clitocybe vibecina*) má okraj klobouku zřetelně průsvitně rýhovaný, neojněný a poněkud větší elipsoidní výtrusy.

STRMĚLKA VODOPISNÁ

Bitterlicher Trichterling / Lejkówka rzodkiewkowata
Clitocybe phaeophthalma (Pers.) Kuyper / Syn.:
Clitocybe hydrogramma sensu auct. / *Singerocybe phaeophthalma* (Pers.) Harmaja

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–5 cm, je vyklenutý, pak plochý a na středu prohloubený až nálevkovitý, hladký, poněkud voskovitý, hygrofánní, s okrajem někdy průsvitně rýhovaným, za vlhka světle šedohnědý, po oschnutí béžový s okrajem špinavě bělavým. Lupeny jsou krémové až béžové, husté, sbíhavé. Třeň je 2,5–5 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, zbarvený o něco světleji než klobouk. Dužnina je bělavá, za vlhka s hnědým nádechem, s nepříjemným, nasládlé zatuchlým aromatickým pachem. Chuť nahořklá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy kapkovité, 4,5–6,5 × 3–4,5 µm velké, v pokožce klobouku jsou přítomny charakteristické bublinovitě ztlustělé buňky. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v opadu listnatých i jehličnatých lesů, ve skupinách, od nížin až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně zejména ve smrčinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná a nejedlá **strmělka středobarvá** (*Clitocybe metachroa*) mívá střed klobouku za vlhka výrazně tmavší, nevýrazný pach a postrádá ztlustělé buňky v pokožce klobouku.

LÍHA SROSTLÁ (STRMĚLKA SROSTLÁ)

Weißer Rasling, Straßengraben-Ritterling / Podblaszek zrosły
Lyophyllum connatum (Schumach.) Singer / Syn.:
Tricholoma connatum (Schumach.) Ricken / *Clitocybe connata* (Schumach.) Gillet

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, je vyklenutý, pak plochý, někdy mírně prohloubený, stříbřitě ojněný, s okrajem v mládí podvinutým, bílý až šedavě bílý, často vodnatě skvrnatý, slabě hygrofánní. Lupeny jsou bělavé, pak smetanově nažloutlé, husté, úzké, u třeně široce připojené až mírně sbíhavé. Třeň je 4–12 cm dlouhý, 0,5–2 cm široký, válcovitý, bělavý, ve stáří krémový, pevný. Dužnina je bělavá, s nepříjemným, nasládlé aromatickým pachem, popisovaným jako líhově moučný se složkami vůně dymnivky duté (*Corydalis cava*). Chuť mírná. Výtrusný prach je čistě bílý, výtrusy elipsoidní, 5–7 × 3–4 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně v lesích i mimo les, na trávnících, v parcích a zahradách, také na ruderalních místech, na haldách a navážkách, v porostech kopřiv a na dalších stanovištích bohatých na dusík, v hustých trsech, od nížin až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Často velmi hojně na okrajích cest v SM–SA. **POZNÁMKA:** Jedovatá, obsahuje karcinogenní látky. Podobná, rovněž jedovatá **strmělka listomilná** (*Clitocybe phyllophilla*) má od výtrusného prachu narůžovělé i lupeny a má spíše příjemně aromatickou až anýzovou vůni.

LÍHA KLUBČITÁ

Geselliger Rasling / Kępkowiec ciemnoszary
Lyophyllum fumosum (Pers.) P. D. Orton / Syn.:
Lyophyllum conglobatum (Vittad.) M. M. Moser /
Collybia fumosa (Pers.) P. Kumm. / *Lyophyllum cinerescens* (Bull.) Konrad et Maubl.

POPIS: Klobouk má průměr 2–13 cm, je vyklenutý, plochý až i mírně prohloubený, s okrajem v mládí podvinutým, hladký, jemně vrostle žíhaný, nehygrofánní, šedohnědý až černohnědý. Lupeny jsou bělavé až šedobílé, pak šedé až nahnědlé, husté, u třeně zoubkem připojené až krátce sbíhavé. Třeň je 2,5–10 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, často mírně výstředný, tuhý a pružný, bělavý, pak naředlý až nahnědlý, jemně bíle vločkatě vláknitý. Dužnina je bílá až zahnědlá, s pachem moučným, často zatuchlým či po rebarboře. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy skoro kulovité, 4,5 × 6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** (III–VI) VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANoviSTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých i jehličnatých lesích, v parcích a alejích, na rudrálích místech, v hustých srostlých trsech, zejména od pahorkatiny do podhůří. Saprotrof terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, často i v intravilánu obcí. **POZNÁMKA:** Jedlá. Jako odlišný druh se zpravidla uvádí rovněž jedlá **líha nahloučená** (*Lyophyllum decastes*), rostoucí v trsech, které nemají výrazně srostlé třeně, mající klobouk na okraji hygrofánní, i v dospělosti bělavé lupeny a vůni nenápadnou.

LÍHA JILMOVÁ (HLÍVA ROZPUKANÁ)

Ulmenrasling, Ulmenseitling / Bokownik wiązowy
Hypsizygus ulmarius (Bull.) Redhead / Syn.: *Lyophyllum ulmarium* (Bull.) Kühner / *Pleurotus ulmarius* (Bull.)
P. Kumm. / *Hypsizygus tessulatus sensu auct.*

POPIS: Klobouk má průměr 6–15(–25) cm, je polokulovitý, pak níže sklenutý, s okrajem v mládí podvinutým a bíle plstnatým, bělavý až světle šedobéžový, často pokrytý vodnatými skvrnami. Lupeny jsou bílé až krémové, husté, u třeně široce připojené až mírně sbíhavé. Třeň je 5–15 cm dlouhý, 1,5–4 cm široký, válcovitý, často výstředný, bělavý až světle okrový, vrostle vláknitý, naspodu plstnatý. Dužnina je bílá, s výraznou moučnou vůní. Chuť mírná, trochu nakyslá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy skoro kulovité, 4–6,5 × 3,5–5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule. **STANoviSTĚ V ČR:** Roztroušeně, na živých i mrtvých kmenech listnáčů, zejména jilmu, topolu a vrby, v trsech, od nížin do podhůří. Parazit, následně saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, v bučině u Dolních Míseček byla opakovaně sbírána na živém buku až v nadmořské výšce 1050 m. **POZNÁMKA:** Jedlá. V poslední době u ní byly prokázány antibakteriální a protirakovinné účinky. Jako odlišný druh se někdy uvádí rovněž jedlá **líha rozpukaná** (*Hypsizygus tessulatus*) s plodnicemi nahnědlými.

PENÍZOVKA RAŠELINÍKOVÁ (MOKŘADNÍ)

Sumpfgraublatt / Popielatek torfowiskowy
Tephrocye palustris (Peck) Donk / Syn.: *Sphagnurus paluster* (Peck) Redhead et V. Hofstetter / *Collybia palustris* (Peck) A. H. Smith / *Lyophyllum palustre* (Peck) Singer / *Tephrophana palustris* (Peck) Kühner

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–3 cm, je vyklenutý až plochý, se středem později prohloubeným, hladký, hygrofánní, s okrajem daleko průsvitně rýhovaným, za vlhka béžově hnědý, šedohnědý až černohnědý, někdy s olivovým nádechem, za sucha bledě šedavý až béžový. Lupeny jsou šedobílé, u třeně vykrojené, téměř volné. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,2–0,3 cm tlustý, válcovitý, šedý až šedohnědý, lysý, v dolní části bíle plstnatý. Dužnina má zatuchle okurkově moučnou vůni i chuť. Výtrusný prach je bílý až krémový, výtrusy elipsoidní, hladké, 5,5–8,5 × 4–4,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANoviSTĚ V ČR:** Hojně na živém rašeliníku, kde vyrůstá ze spodních částí rostlinek, na rašeliníštích, v podmáčených lesích, na podmáčených loukách, často v početných skupinách, zejména od pahorkatiny až vysoko do hor. Parazit muscikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na rašeliníštích v SM–M, velmi hojně v SA, zejména v letních měsících. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná, vzácná a rovněž nejedlá **kalichovka hvězdovitá** (*Omphaliaster asterosporus*) má výrazně kratší třeň, neroste v rašeliníku, ale na holé půdě nebo v opadu jehličnanů či listnáčů, a má kulovité a ostnitě výtrusy.

ČIRŮVKA MÁJOVKA

Maipilz / Gešnica wiosenna

Calocybe gambosa (Fr.) Donk / Syn.: *Calocybe georgii* (L.) Kühner ex Kalamees / *Tricholoma gambosum* (Fr.) Gillet / *Lyophyllum gambosum* (Fr.) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 4–12 cm, je tupě kuželovitý, vyklenutý až plochý, s okrajem dlouho podvinutým, lysý, slabě hygrofánní, bílý, krémový až žlutavě okrový, zřídka i hnědavý, suchý. Lupeny jsou bílé až krémové, ve stáří s okrovým nádechem, husté, úzké, u třeně připojené až vykrojené, zoubkem sbíhavé. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 1–3 cm široký, válcovitý, bělavý až krémový, vláknitý. Dužnina je bělavá, s výraznou moučnou vůní. Chuť mírná, okurkově moučná. Výtrusný prach je bílý až smetanový, výtrusy elipsoidní, 4–7 × 2–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–VI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na loukách a pastvinách, v sadech a zahradách, v křovinách, také ve světlých listnatých a smíšených lesích, zpravidla ve skupinách, někdy i v čarodějných kruzích, od nížin až do hor. Saprotrófní terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na loukách a pastvinách v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Bylo zjištěno, že snižuje koncentraci cukru v krvi a má antiseptické účinky na zažívací trakt. Trochu podobná by se mohla jevit rovněž jarní a jedlá závojenka podtrnka (*Entoloma clypeatum*), která má ale klobouk šedo-hnědý, lupeny zprvu bělavě našedlé, pak hnědavě růžové, a roste pod růžokvětými dřevinami (trnky, hlohy, hrušně aj.).

ČIRŮVKA MASOVÁ

Fleischrötlicher Schönkopf / Gešnica czerwonawa
Rugosomyces carneus (Bull.) Bon / Syn.: *Calocybe carnea* (Bull.) Kühner / *Lyophyllum carneum* (Bull.) Kühner et Romagn.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4,5 cm, je ploše vyklenutý až plochý, někdy s malým hrbolkem, jemně vločkatě vláknitý až vláknitě zrnitý, olysávající, s okrajem v mládí podvinutým, masově růžový, na středu až hnědorůžový, suchý, nehygrofánní. Lupeny jsou bílé, husté, úzké, u třeně vykrojené a zoubkem sbíhavé. Třeň je 2,5–4,5 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm široký, válcovitý, zbarvený masově růžově jako klobouk, vláknitě vločkatý. Dužnina je bílá, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy válcovitě elipsoidní, 4,5–7 × 2–3 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na travnatých místech mimo les, zejména v nehnojených mechatých trávnících, ale i na lesních loukách, v parcích a zahradách, na okrajích cest, jednotlivě nebo častěji v malých skupinách, od nížin až vysoko do hor. Saprotrófní humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí řídce na mechatých loukách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Trochu podobná by se mohla jevit rovněž jedlá strmělka kořinkatá (*Clitocybe vermicularis*), která má lupeny alespoň krátce sbíhavé, roste od března do června v jehličnatých lesích a při vyjmutí z jehličí mívá na bázi třeně četné bílé myceliové provazce.

ROVETKA CIZOPASNÁ

Beschleierter Zwitterling / Grzybolubka lepka
Asterophora parasitica (Bull.) Singer / Syn.: *Nyctalis parasitica* (Bull.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–3 cm, je kuželovitě zvoncovitý až plochý, někdy i mírně prohloubený, lysý, jen v mládí bíle hedvábitě vláknitý, bělavý, hnědavý až nafialověle šedý. Lupeny jsou bělavé, pak našedlé až nahnědlé, tlusté, řídké, u třeně široce připojené až mírně sbíhavé. Třeň je 1–4 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm široký, zprohýbaný, bělavý až hnědavý, hustě bíle vláknitě plstnatý, v dolní části až štětinkatý. Dužnina je našedlá, s moučnou vůní. Chuť mírná, moučná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní, 5–6,5 × 3–4 μm velké; na lupenech jsou přítomny často ve velkém množství též větrenovitě, hladké, světle hnědé chlamydospory (nepohlavní výtrusy), 12–18 × 7–10 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na starých, zčernalých, rozkládajících se plodnicích holubinek a ryzců, zejména holubinky černající (*Russula nigricans*), holubinky osmahlé (*Russula adusta*) a ryzce plstnatého (*Lactarius vellereus*), v trsech, od nížin až do hor. Parazit fungikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách i smrčinách v SM, zpravidla na starých plodnicích holubinky černající. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná rovetka pýchavkovitá (*Asterophora lycoperdoides*) má v dospělosti od chlamydospor skořicově hnědé pomoučený klobouk a často jen žilkovitě redukované lupeny.

ZÁVOJENKA LESKLÁ

Stahlblauer Rötling / Dzwonkówka niebieskawa
Entoloma nitidum Quél. / Syn.: *Entoloma haastii*
G. Stev. / *Entocybe nitida* (Quél.) T. J. Baroni et al.

POPIS: Klobouk má průměr 2–5 cm, je kuželovitý až široce zvoncovitý, se širokým hrbolem, nakonec často s okrajem až vzhůru ohrnutým, hedvábitě vláknitý, šedomodrý, na středě až černomodrý. Lupeny jsou bělavé, pak masově růžové, ke třeni úzce připojené až vykrojené. Třeň je 3–9 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm široký, válcovitý, na bázi rozšířený a poněkud větvenitě kořenující, často zkroucený, ocelově modrý, na bázi bělavý, bíle vrostle vláknitě oděný. Dužnina je bílá, pod pokožkou modravá, se slabou moučnou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je růžový, výtrusy hranaté, 7–9 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých a smíšených lesích, zejména ve smrčinách, od nížin až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnanů, zejména smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M, častěji v supramontánních polohách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Barevně připomíná některé drobnější modré závojenky, řazené v minulosti do rodu trávníčka (*Leptonia*), například na loukách rostoucí **závojenku ocelovou** (*Entoloma chalybeum*) nebo nafialovělou **závojenku modrou** (*Entoloma euchroum*), rostoucí na mrtvém dřevě listnáčů. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** NT.

ZÁVOJENKA PODTRNKA

Schildrötling / Dzwonkówka tarczowata
Entoloma clypeatum (L.) P. Kumm. / Syn.:
Rhodophyllus clypeatus (L.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 3–12 cm, je kuželovitě zvoncovitý, pak vyklenutý až plochý, se širokým hrbolem, jen slabě hygrofánní, hedvábitě vláknitý, za vlhka šedohnědý, někdy s příměsí olivových tónů, za sucha světle béžově hnědý a lesklý. Lupeny jsou zprvu bělavé a naředlé, pak hnědavě růžové, u třeně zoubkem připojené. Třeň je 4–12 cm dlouhý, 0,5–2 cm široký, válcovitý, bělavý až šedohnědavý, vrostle vláknitý. Dužnina je bělavá, s moučnou nebo okurkovou vůní. Chuť mírná, moučná. Výtrusný prach je růžový, výtrusy 5–7úhelníkovité, 9–11 × 7,5–10 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–V. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v sadech, parcích, v křovinách a na okrajích lesů, obvykle ve skupinách až trsech nebo i v čarodějných kruzích, od nížin až do hor. Mykorrhizní symbiont trnky, švestky, hlohu, jabloně, hrušně a dalších růžokvětých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně v křovinách i zahradách v podhůří v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Jedlé jsou i další podobné jarní závojenky, např. zcela nehygrofánní **závojenka náspová** (*Entoloma sepium*) s dužninou poraněním žlutooranžovějící nebo výrazně hygrofánní, pod jilmy rostoucí **závojenka dubnová** (*Entoloma aprile*) s tmavším, průsvitně rýhovaným kloboukem či nehygrofánní **závojenka Saundersova** (*Entoloma saundersii*) se slídovitě-vláknitým povrchem klobouku a jen nevýrazně hranatými výtrusy.

ZÁVOJENKA VMÁČKLÁ

Niedergedrückter Rötling / Dzwonkówka szara
Entoloma rhodopolium (Fr.) P. Kumm. / Syn.: *Entoloma nidorosum* (Fr.) Quél. / *Entoloma rhodopolium* var.
nidorosum (Fr.) Krieglst.

POPIS: Klobouk má průměr 4–12 cm, je vyklenutý až vmáčklý, hladký, s okrajem za vlhka daleko průsvitně rýhovaným, hygrofánní, hnědý až špinavě okrově hnědý, za sucha vybledající. Lupeny jsou špinavě bělavé, pak růžově hnědé, u třeně zoubkem připojené. Třeň je 6–13 cm dlouhý, 0,7–1,5 cm široký, válcovitý, bělavý, vláknitě oděný. Dužnina bělavá, s pachem slabým až zřetelně nitrózním (var. *nidorosum*). Chuť nevýrazná až nepříjemná (var. *nidorosum*). Výtrusný prach je růžový, výtrusy 5–8úhelníkovité, 8–11 × 5–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, zpravidla na vlhčích výživných půdách, v listnatých a smíšených lesích, od nížin až do hor. Mykorrhizní symbiont buku, habru, dubu a dalších listnáčů, jen výjimečně i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v listnatých lesích v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná nejedlá **závojenka hladká** (*Entoloma sericatum*) má klobouk více hnědošedý, neprohoubený, naopak zpravidla s výrazným hrbolem, i třeň bývá naředlé, a v pokožce klobouku je přítomen inkrustovaný pigment.

ZÁVOJENKA HEDVÁBNÁ (ZVONOVKA HEDVÁBNÁ)

Dunkler Rasenrötling / Dzwonkówka jedwabista
Entoloma sericeum (Bull.) Quél. / Syn.: *Nolanea sericea* (Bull.) P. D. Orton / *Rhodophyllus sericeus* (Bull.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je vyklenutý až plochý, často s bradavkovitým hrbolkem, hladký, s okrajem za vlhka daleko průsvitně rýhovaným, hygrofánní, tmavě šedohnědý, za sucha béžově hnědý, velmi lesklý. Lupeny jsou naředlé s bělavým ostřím, pak růžově šedohnědé, u třeně jen úzce připojené. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm široký, válcovitý, tmavě šedohnědý, výrazně stříbřitě vláknitě oděný. Dužnina má výraznou moučnou vůni. Chuť výrazně zatuchle moučná. Výtrusný prach je růžový, výtrusy 5–6úhelníkovité, 7–10,5 × 6,5–9,5 μm velké, cheilocystidy na ostří lupenů nejsou přítomné.

DOBA RŮSTU: V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, v nehojených trávnících i na hnojených loukách a pastvinách, na okrajích cest i v lesních světlínách, od nížin až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně až dosti hojně na pastvinách v SM–M, místy hojně v alpínských vřesovištích v SA–A, například na Vysokém kole či na severním úbočí Studniční hory. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, rovněž nejedlá **závojenka slanečková** (*Entoloma hirtipes*) má klobouk až černohnědý, větší výtrusy, cheilocystidy na ostří lupenů a chuť i pach jsou silně zatuchle moučné až rybí.

ZÁVOJENKA ŠTÍTOVITÁ (ZVONOVKA ŠTÍTOVITÁ)

Ockerblättriger Glöckling / Dzwonkówka ochrowa
Entoloma cetratum (Fr.) M. M. Moser / Syn.: *Nolanea cetrata* (Fr.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4 cm, je kuželovitý, pak zvoncovitě vyklenutý, někdy s malým hrbolkem, hladký, s okrajem za vlhka průsvitně rýhovaným, hygrofánní, žlutohnědý až červenohnědý, za sucha světle okrový až krémový. Lupeny jsou béžové až hnědavé, pak růžově okrové, ke třeni jen úzce připojené. Třeň je 3,5–9 cm dlouhý, 0,2–0,3 cm široký, válcovitý, šedohnědavý až žlutohnědý, stříbřitě vláknitě oděný. Dužnina je téměř bez vůně. Chuť slabě moučná. Výtrusný prach je růžový, výtrusy hranaté, 9,5–14 × 7–9,5 μm velké, bazidie dvouvýtrusé. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých a smíšených lesích, zejména na vlhkých mechatých místech ve smrčinách, také v rašeliníku, od nížin až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně v různých typech lesů v SM–M, zejména ve smrčinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, rovněž hojná a nejedlá **závojenka křížovýtrusá** (*Entoloma conferendum*) je více šedě zbarvená, po oschnutí výrazně blednoucí, má výtrusy při pohledu z boku čtyřhranně křížovité až hvězdivité, se zaoblenými rohy.

ZÁVOJENKA KŘÍŽOVÝTRUSÁ (ZVONOVKA KŘÍŽOVÝTRUSÁ, ZVONOVKA PASTVIŠTNÍ)

Kreuzsporiger Glöckling /
Dzwonkówka gwiaździstozarodnikowa
Entoloma conferendum (Britzelm.) Noordel. / Syn.:
Nolanea staurospora Bres. / *Rhodophyllus staurosporus* (Bres.) J. E. Lange

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je kuželovitý až zvoncovitě vyklenutý, často s tupým hrbolkem, s okrajem za vlhka daleko průsvitně rýhovaným, hygrofánní, žlutohnědý, šedohnědý, olivově hnědý až červenohnědý, za sucha výrazně blednoucí. Lupeny jsou bělavé až krémové, pak šedo-růžově hnědé, u třeně vykrojené, skoro volné. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,2–0,7 cm široký, válcovitý, někdy stranově smáčklý, šedohnědý, stříbřitě vláknitě oděný. Dužnina má zpravidla moučnou vůni. Chuť zatuchle moučná. Výtrusný prach je růžový, výtrusy při pohledu z boku čtyřhranně křížovité až hvězdivité, se zaoblenými rohy, 8–13 × 7–13 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v nehojených trávnících, na loukách a pastvinách, v mokiřadech, rašeliníštích, na vlhkých místech v jehličnatých a listnatých lesích, zejména ve smrčinách, od nížin až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na loukách, ale i v lesích v SM–M, místy velmi hojně v alpínských trávnících a na vřesovištích v SA–A. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, rovněž hojná **závojenka štítovitá** (*Entoloma cetratum*) je více žlutohnědě zbarvená a nemá výtrusy při pohledu z boku čtyřhranně křížovité.

ZÁVOJENKA HEDVÁBITÁ (TRÁVNIČKA HEDVÁBITÁ, ZÁVOJENKA UHLAZENÁ)

Mattweißer Zärtling / Dzwonkówka kosmkowata
Entoloma sericellum (Fr.) P. Kumm. / Syn.: *Alboleptonia sericella* (Fr.) Largent et R. G. Benedikt / *Leptonia sericella* (Fr.) Barier

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–3,5 cm, je polokulovitý, pak nízce sklenutý až lehce vmáčklý, zřídka s malým hrbolem, jemně plstnatě vláknitý, s okrajem nikoliv průsvitně rýhovaným, nehygrofánní, bílý, pak bělavý se žlutavě okrovým středem, někdy i celý žlutý až žlutookrový. Lupeny jsou bílé až krémové, pak růžové, ke třeni připojené nebo připojeně sbíhavé, řídké. Třeň je 2,5–6 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý nebo bočně stlačený s rýhou, bílý, často se žlutým nebo okrovým nádechem, vláknitý. Dužnina je bílá nebo nažloutlá, bez vůně. Chuť nevýrazná. Výtrusný prach je růžový, výtrusy hranaté, 8,5–11 × 6–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na otevřených travnatých stanovištích, v porostech mechů, ale také v hrabance v listnatých lesích, od nížin až vysoko do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Na travnatých stanovištích v SM–M roztroušeně, v SA místy i častěji. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná jedlá **mechovka obecná** (*Clitopilus prunulus*) je mnohem statnější, má výraznou moučnou vůni a výtrusy s podélnými žebry.

MECHOVKA OBECNÁ

Großer Mehrläsling / Bruzdniczek największy
Clitopilus prunulus (Scop.) P. Kumm. / Syn.: *Paxillopsis prunulus* (Scop.) J. E. Lange

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, je vyklenutý se širokým hrbolem, pak plochý až vmáčklý, s okrajem dlouho podvinutým, jemně sametově plstnatý, nehygrofánní, bílý až krémový. Lupeny jsou bělavé, pak masově růžové až hnědorůžové, husté, dlouze sbíhavé na třeni. Třeň je 2–6 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, někdy výstředný, bílý, jemně plstnatý. Dužnina je bílá, s nápadnou moučnou vůní. Chuť mírná, výrazně moučná. Výtrusný prach je růžový až hnědorůžový, výtrusy vřetenovitě elipsoidní, 8–14 × 5–6 μm velké, s podélnými žebry. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na zásaditých až středně kyselých půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, ale i v parcích a zahradách, od nížin až do hor. Saprotrof terikolní a humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen místy hojněji v nižších polohách, ve smíšených lesích nebo často i mimo les v trávě v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná **mechovka šedá** (*Clitopilus cystidiatus*) má šedavý klobouk, četné válcovité cheilocystidy a roste zejména v jehličnatých lesích. Další podobná **mechovka běloučká** (*Clitopilus scyphoides*) je velmi drobná a má menší výtrusy. Ostatní mechovky jsou ještě menší a bývají bez třeně, bokem přirostlé, nebo jen s redukováním postranním třeněm.

MECHOVKA ŠEDÁ

Zystiden-Mehrläsling / Bruzdniczek
Clitopilus cystidiatus Hauskn. et Noordel.

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, je vyklenutý se širokým hrbolem, pak plochý až vmáčklý, s okrajem dlouho podvinutým, lysý až jemně sametově plstnatý, nehygrofánní, šedý. Lupeny jsou dlouho šedavé, později narůžovělé, dlouze sbíhavé na třeni. Třeň je 4–6 cm dlouhý, 1–1,5 cm široký, válcovitý, bělavě šedý. Dužnina je bělavá, s nápadnou moučnou vůní. Chuť mírná, výrazně moučná. Výtrusný prach je růžový až hnědorůžový, výtrusy vřetenovitě elipsoidní, 9,5–13,5 × 5–6,5 μm velké, s podélnými žebry, cheilocystidy válcovité. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Udávána dosud pouze z Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na zásaditých i kyselých půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotrof terikolní a humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen ojediněle ve smrčínách v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná **mechovka obecná** (*Clitopilus prunulus*) má bělavý klobouk, nemá cheilocystidy a roste zejména v listnatých lesích.

RUDOUŠEK UĚATÝ

Würziger Tellerling / Rumieniak gromadny

Rhodocybe gemina (Fr.) Kuyper et Noordel. / Syn.:

Rhodocybe truncata sensu auct. / *Rhodocybe subvermicularis* (Maire) Ballero et Contu

POPIS: Klobouk má průměr 4–10(–13) cm, je vyklenutý až plochý, se širokým hrbolem nebo i mírně prohloubený, s okrajem v mládí krátce podvinutým, jemně vločkatě plstnatý, nehygrofánní, krémově hnědavý, růžově hnědý až živě červenohnědý, za sucha žlutookrový. Lupeny jsou bělavé až krémové, pak hnědorůžové, husté, široce připojené, mírně vykrojené nebo lehce sbíhavé na třeň. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 1–3 cm široký, válcovitý, bělavý, pak světle okrový až bledě červenohnědý, bíle vláknitě až vločkatě oděný. Dužnina je bělavá až krémová, s aromatickou až parfémovou vůní. Chuť moučná. Výtrusný prach je hnědavě růžový, výtrusy široce elipsoidní, s hranatými bradavkami, 5–7 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na vápnitých, ale i kyselých půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, parcích a zahradách, od nížin až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně ve smíšených lesích v SM. **POZNÁMKA:** Jedlý. Poněkud podobný, ale nejedlý **rudoušek leský** (*Rhodocybe nitellina*) je mnohem drobnější a štíhlejší, živěji oranžově až červenohnědě zbarvený a se sladce moučnou vůní.

RUDOUŠEK LESKLÝ

Gelbfuchsigler Tellerling / Rumieniak czerwonawy

Rhodocybe nitellina (Fr.) Singer / Syn.: *Rhodopaxillus*

nitellinus (Fr.) Singer / *Rhodophana nitella* (Fr.) Kühner

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–5 cm, je vyklenutý až plochý, někdy s hrbolem, s okrajem v mládí podvinutým, lysý, jakoby mastný, hygrofánní, za vlhka na okraji nevýrazně průsvitně rýhovaný, oranžový až živě červenohnědý, za sucha žlutookrový. Lupeny jsou bělavé až krémové, pak světle žlutohnědé, někdy s růžovým nádechem, husté, úzké, široce připojené. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,4–0,8 cm široký, válcovitý, zbarvený stejně jako klobouk, jen nahoře bledší, bíle vláknitě oděný, na bázi obalený bílou myceliovou plstí. Dužnina má sladce moučnou vůni. Chuť mírná, zatuchle moučná. Výtrusný prach je hnědavě růžový, výtrusy mandlovitě elipsoidní, s protáhlými bradavkami, 6,5–9 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (V–)VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, především na vápnitých půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, nejčastěji v bučinách či jedlobučinách, od nížin až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí vzácně v SM–M. Nejvýše položená lokalita v Krkonoších se nachází v závěru Obřího dolu, ve smrkové bučině na vápencové čočce v Dolním Rudníku, ve výšce 1100 m n. m. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný, ale jedlý **rudoušek uťatý** (*Rhodocybe gemina*) je mnohem statnější a masitější, celkově bledší a má lehce aromatickou až parfémovou vůni.

ŠTÍTOVKA JELENÍ

Rehbrauner Dachpilz / Drobnofuszczak jeleni

Pluteus cervinus (Schaeff.) P. Kumm. / Syn.: *Pluteus*

atricapillus (Batsch) Fayod

POPIS: Klobouk má průměr 3–15 cm, je polokulovitý až zvoncovitý, pak vyklenutý až plochý, často se širokým tupým hrbolem, hladký, vrostle vláknitý, na středu i drobně šupinkatý, okrově hnědý, šedo hnědý, sytě kaštanově hnědý až černohnědý. Lupeny jsou bělavé, pak narůžovělé až masově růžové, břichaté, husté, volné. Třeň je 4–15 cm dlouhý, 0,5–2 cm tlustý, válcovitý, k bázi zvolna rozšířený, bělavý až světle šedo hnědavý, na vrcholu vločkatý, níže hnědě až černohnědě vláknitě oděný. Dužnina je bílá, se zemitým až ředkvovým pachem. Chuť mírná, někdy nahořklá. Výtrusný prach je růžový, výtrusy široce elipsoidní, hladké, 5,5–9 × 4–6,5 μm velké, pleurocystidy tlustostěnné, nahoře s 1–4 hákovitými výrůstky, přezky na hyfách chybí. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, na mrtvém dřevě listnáčů, vzácně i jehličnanů, jednotlivě i v menších trsech, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně zejména v bučinách v SM(–)M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, též jedlá **štitovka Pouzarova** (*Pluteus pouzarianus*) má více šedočerně zbarvený klobouk, přezky na přehrádkách hyf a roste na mrtvém dřevě jehličnanů, zejména smrku. Jí velmi podobná **štitovka přezkatá** (*Pluteus primus*) se odlišuje tím, že má cheilocystidy až 200 μm dlouhé.

ŠTÍTOVKA ČERNOLEMÁ

Schwarzschneidiger Dachpilz /

Drobnołuszczak czarnoostrowy

Pluteus atromarginatus (Konrad) Kühner / Syn.:

Pluteus nigrofloccosus (R. Schulz) J. Favre / *Pluteus tricuspidatus* Velen.

POPIS: Klobouk má průměr 4–13 cm, je polokulovitý až zvoncovitý, pak vyklenutý až plochý, často se širokým hrbolem, tmavě hnědý až černo-hnědý, hladký až sametový, zpravidla tmavěji vrostle radiálně vláknitý a na středu drobně vláknitě šupinkatý. Lupeny jsou bělavé, pak narůžovělé až masově růžové, na ostří nápadně černo-hnědé, břichaté, husté, volné. Třeň je 5–13 cm dlouhý, 0,5–1,7 cm tlustý, válcovitý, k bázi zvolna rozšířený, šedobělavý až světle šedo-hnědavý, na vrcholu vločkatý, níže výrazně a hustě šedo-hnědý až černo-hnědý vláknitě oděný. Dužnina je bílá, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je růžově hnědavý, výtrusy široce elipsoidní, hladké, 6–8 × 4,5–5,5 μm velké, pleurocystidy tlustostěnné, nahoře s 1–4 hákovitými výrůstky, přezky přítomné. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu severní i jižní polokoule. **STANOVISTĚ V ČR:** Roztroušeně, na mrtvém dřevě jehličnanů, zejména smrku, velmi vzácně i listnáčů, od nížiny až do hor. Saprotrófní lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Velmi podobná, jedlá **štítovka stinná** (*Pluteus umbrosus*) má rovněž černo-hnědé ostří lupenů, ale klobouk má výrazně zrnitý, cystidy tenkostěnné, bez háků, a roste na dřevě listnáčů.

ŠTÍTOVKA VRBOVÁ

Grünlichgrauer Dachpilz / Drobnołuszczak zielonawoszary

Pluteus salicinus (Pers.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–8 cm, je polokulovitý až zvoncovitý, pak vyklenutý až plochý, často se širokým tupým hrbolem, hladký, vrostle vláknitý, na středu drobně černě šupinkatý, slabě hygrofánní, s okrajem za vlhka průsvitně rýhovaným, šedý až hnědošedý, často s olivovým nebo modravým nádechem, na středu až černavý. Lupeny jsou bělavé, pak narůžovělé až masově růžové, břichaté, husté, volné. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,4–1 cm tlustý, válcovitý, k bázi někdy až hlízovitě rozšířený, bělavý až šedavý, přitiskle šedě vláknitě oděný, s modrým či zelenavým nádechem. Dužnina je bílá, pod pokožkou šedo-hnědá, na řezu někdy modrající, zejména v bázi třeně, se slabě ředkvovým pachem. Chuť mírná. Výtrusný prach je růžový, výtrusy elipsoidní, hladké, 7–9 × 5–6,5 μm velké, pleurocystidy tlustostěnné, nahoře s 2–4 hákovitými výrůstky. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVISTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě listnáčů, v lesích i parcích, od nížiny až do hor. Saprotrófní lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, nejčastěji v potočnících aluviích na vrbě či olši, také na mrtvém dřevě buku. **POZNÁMKA:** Za čerstva nebo usušená je jedovatá. Obsahuje v malé koncentraci halucinogenní látky, a to psilocybin i psilocin. Jedlá je až po uvaření. Modrozelenavým zbarvením se odlišuje od ostatních štítovek.

ŠTÍTOVKA SÍTNATÁ

Runzeliger Dachpilz / Drobnołuszczak pomarszczony

Pluteus phlebophorus (Ditmar) P. Kumm. / Syn.: *Pluteus chrysophaeus* sensu auct. / *Pluteus luctuosus* Boud.

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je polokulovitý až zvoncovitý, pak až plochý, někdy s nízkým hrbolem, od středu výrazně sítnatě žilnatý, slabě hygrofánní, za vlhka s okrajem průsvitně rýhovaným, tmavohnědý až červenohnědý, na středu až černavý, za sucha okrově hnědý. Lupeny jsou bělavé, pak narůžovělé, masově růžové až hnědorůžové, s ostřím vločkatým a někdy tmavým, husté, volné. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm tlustý, válcovitý, k bázi zvolna rozšířený, bělavý, od báze postupně nažloutlý, pak i šedožlutavý až žlutohnědavý, vláknitě oděný. Dužnina je vodnatě našedlá až bělavá, s nevýraznou bylinnou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je růžový, výtrusy skoro kulovité až elipsoidní, 7–8,5 × 5–7 μm velké, pokožka klobouku z nadmutých kulovitých buněk. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVISTĚ V ČR:** Místy dosti hojně, na tlejícím dřevě listnáčů, od nížiny až do hor. Saprotrófní lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **štítovka nízká** (*Pluteus nanus*) je drobnější a má třeň šedobělavý, bez žlutavých tónů. Rovněž podobná **štítovka Thomsonova** (*Pluteus thomsonii*) má také žilnatý klobouk, ale žilky jsou světlé, a třeň má celý hustě šedobíle vločkatý. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

ŠTÍTOVKA STINNÁ

Schwarzflockiger Dachpilz / Drobnoluszczak czarnożytkowy
Pluteus umbrosus (Pers.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 3–11 cm, je zvoncovitý, pak až plochý, často se širokým nízkým hrbolem, béžový až hnědavý, tmavě hnědě až černohnědě radiálně vrásčitý a síťnatě sametově, štětinkatě až zrnitě šupinatý. Lupeny jsou bělavé, pak narůžovělé až masově růžové, s ostřím zprvu bělavě, pak výrazně černohnědě vločkatým, břichaté, husté, volné. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 0,4–1 cm tlustý, válcovitý, k bázi zvolna rozšířený, bělavý až světle hnědavý, k bázi až sytější hnědý, tmavohnědě štětinkatě šupinatý. Dužnina je bělavá, pod pokožkou hnědavá, s nevýraznou až ředkovou vůní i chutí. Výtrusný prach je růžový, výtrusy téměř kulovité, hladké, 7–8,5 × 5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě listnáčů, zcela výjimečně i jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen vzácně v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Velmi podobná **štitovka černolemá** (*Pluteus atromarginatus*) má rovněž černohnědé ostří lupenů, ale klobouk nemá výrazně zrnitý a pleurocystidy má tlustostěnné, nahoře s 1–4 hákovitými výrůstky. Další poněkud podobná **štitovka sametonohá** (*Pluteus plautus*) je drobnější, má klobouk i třeň jen jemně hnědě zrnitě šupinkatý a lupeny bez černohnědé ostří. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** VU.

ŠTÍTOVKA VLOČKATÁ

Samtiger Dachpilz / Drobnoluszczak fioletowoczarniawy
Pluteus podospileus Sacc. et Cub. / Syn.: *Pluteus seticeps* (G. F. Atk.) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 1–3,5 cm, je kuželovitý, pak sklenutý až plochý, s nízkým hrbolem, na celém povrchu sametově zrnitý, na středu někdy nevýrazně vrásčitý, slabě hygrofánní, za vlhka s okrajem nevýrazně průsvitně rýhovaným, datlově hnědý až černohnědý. Lupeny jsou bělavé, pak bělorůžové až masově růžové, husté, volné. Třeň je 1,5–4,5 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm tlustý, válcovitý, na bázi někdy hlízkovitě rozšířený, bělavý, krémový až světle šedohnědý, hnědě vláknitě oděný, v dolní části až hnědě vločkatý. Dužnina je bělavá, s nevýraznou bylinnou vůní. Chuť mírná, někdy i okurková. Výtrusný prach je růžový, výtrusy skoro kulovité, 4,5–7 × 4–5,5 μm velké, pokožka klobouku z protáhlých i nadmutých kulovitých buněk. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě listnáčů, výjimečně i jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobně sametově zrnitá **štitovka rozpraskaná** (*Pluteus diettrichii*) má paprscitě rozpraskanou pokožku klobouku, takže je vidět jeho bělavá dužnina. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

ŠTÍTOVKA THOMSONOVA

Graustieliger Adermdachpilz / Drobnoluszczak szarostopowy
Pluteus thomsonii (Berk. et Broome) Dennis / Syn.:
Pluteus cinereus QuéL.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4 cm, je polokulovitý, kuželovitý, pak plochý až i mírně vmáčkly, často s hrbolem, s okrajem průsvitně rýhovaným, hygrofánní, za vlhka tmavě šedohnědý, datlově hnědý až i sazově černý, k okraji světlejší, za sucha světle oříškově hnědý, na povrchu výrazně vystoupale, světle síťnatě žilnatý. Lupeny jsou bělavé, pak narůžovělé až masově růžové, husté, volné. Třeň je 2,5–5 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm tlustý, válcovitý, k bázi někdy mírně rozšířený, bělavý, našedlý až šedý, někdy s olivovým nádechem, rýhovaný a hustě bělavě šedě vločkatě oděný. Dužnina je našedlá, po oschnutí bělavá, s nevýraznou vůní i chutí. Výtrusný prach je růžový, výtrusy široce elipsoidní až skoro kulovité, hladké, 5,5–8,5 × 5–7 μm velké, pokožka klobouku je tvořena z nadmutých i protáhlých buněk, cheilocystidy jsou tenkostěnné, s dlouhým a úzkým výrůstkem na vrcholu. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně na tlejícím dřevě listnáčů, zejména buku, olše, javoru a dubu, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen vzácně v SM, zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **štitovka síťnatá** (*Pluteus phlebophorus*) má klobouk tmavohnědě žilnatý a třeň bez bělavě šedých vloček. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

KUKMÁK BĚLOVLNNÝ

Wolliger Scheidling / Pochwiak jedwabnikowy

Volvariella bombycina (Schaeff.) Singer / Syn.: *Volvaria bombycina* (Pers.) P. Kumm

POPIS: Klobouk má průměr 6–20 cm, zpočátku je kuželovitě až vejčité uzavřený, krytý kožovitým obalem, potom polokulovitý až zvoncovitý, pak vyklenutý až plochý, celý hustě plstnatě vláknitý až chlupatě šupinkatý, bílý až krémový, ve stáří až světle okrový. Lupeny jsou bělavé, pak narůžovělé až masově růžové, na ostří bělavě vločkaté, velmi husté, volné. Třeň je 7–15 cm dlouhý, 0,7–2,5 cm tlustý, válcovitý, na bázi kyjovitý, bílý, jemně vláknitý, dole s tlustou, kožovitou, nepravidelně cípato, bělavou, pak světle okrovou až hnědavou pochvou, zvnějšku políčkatě šupinatou. Dužnina je bílá, se zemitě ředkvovou až aromatickou vůní. Chuť mírná, ředkvová. Výtrusný prach je hnědorůžový, výtrusy elipsoidní, hladké, 6,5–10,5 × 4,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule, též v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na živých i mrtvých kmenech listnáčů, výjimečně i jehličnanů, v lesích, ale i v parcích a lidských sídlech, od nížiny až do podhůří. Parazit a saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi zřídka v podhůří v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Bylo prokázáno, že má protirakovinné účinky. Poněkud podobný, nejedlý **kukmák myší** (*Volvariella murinella*) je velmi drobný, myšově šedý a roste vzácně na půdách bohatých na živiny a na opadu.

KUKMÁK OKÁZALÝ

Großer Scheidling / Pochwiak okazały

Volvopluteus gloiocephalus (DC.) Vizzini et al. / Syn.:

Volvariella gloiocephala (DC.) Boekhout et Anderle /

Volvariella speciosa (Fr.) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 4–16 cm, zpočátku je kuželovitý, pak plochý až mírně vmáčklý, s nízkým hrbolem, někdy s průsvitně rýhovaným okrajem, slizký, za sucha lesklý, vrostle vláknitý, bělavý, světle šedý až šedohnědavý, někdy s olivovým nádechem, ve stáří až světle okrový. Lupeny jsou bělavé, pak narůžovělé až masově, špinavě nebo hnědavě růžové, na ostří bělavě vločkaté, břichaté, husté, volné. Třeň je 7–22 cm dlouhý, 0,7–2 cm tlustý, válcovitý, na bázi hlízovitě kyjovitý, bílý až žlutavě šedohnědavý, vláknitý, dole s bělavou, až 3 cm vysokou, v horní části odsedlou blanitou pochvou. Dužnina je bílá, se zemitě ředkvovou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je růžový, výtrusy elipsoidní, hladké, 11–18 × 7–10 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na humózní půdě, na hnoji, slámě, kůře, pilinách, na loukách i obdělávané půdě, občas i v opadu listnatých lesů, zpravidla ve skupinách, od nížiny do podhůří, zřídka až do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně, jen místy hojně na skládkách kompostu v SM. **POZNÁMKA:** Jedlý. Poněkud podobný, nejedlý **kukmák myší** (*Volvariella murinella*) je velmi drobný, myšově šedý a roste jen vzácně na půdách bohatých na živiny a na opadu.

MUCHOMŮRKA POŠVATÁ (POŠVATKA OBECNÁ)

Grauer Scheidenstreifling / Muchomor mglejarka

Amanita vaginata (Bull.) Lam. / Syn.: *Amanitopsis*

vaginata (Bull.) Roze / *Amanitopsis plumbea* (Schaeff.)

J. Schröt.

POPIS: Klobouk má průměr 5–12 cm, zpočátku je kuželovitý, pak sklenutý, plochý, až vmáčklý, s nízkým tupým hrbolem, s okrajem daleko brázdité rýhovaným, hladký, jen vzácně se zbytky vela, šedý, případně nahnědle šedý, olivově hnědý nebo šedohnědý. Lupeny jsou bílé, na ostří jemně vločkaté. Třeň je 8–15(–18) cm dlouhý, 0,6–1,5 cm tlustý, k bázi se mírně rozšiřující, bělavý, pak šedý, celý zdobený jemnými šupinkovitými vločkami, s bázi obalenou blanitou, na spodu třeňe přirostlou pochvou, nahoře odsedlou až kalichovitě rozšířenou, bílou až bělavou, nebo i trochu našedlou, jen vzácně s rezavými skvrnami. Dužnina je bílá, bez vůně. Chuť mírná, oříšková. Výtrusy kulovité, 10–13 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířena v celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých a jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont listnáčů i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v různých typech lesů v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobné a rovněž jedlé jsou například **muchomůrka hnědožlutá** (*Amanita umbrinolutes*) s pochvou po omačkání ryšavě rezavějící nebo **muchomůrka šedopochvá** (*Amanita submembranacea*) s šedou pochvou a s šedými útržky vela na klobouku, přetrvávajícími až do dospělosti.

MUCHOMŮRKA HNĚDOŽLUTÁ (MUCHOMŮRKA ŽLUTOOLIVOVÁ, POŠVATKA HNĚDOŽLUTÁ)

Zweifarbiger Scheidenstreifling / Muchomor brązowooliwkowy
Amanita battarrae (Boud.) Bon / Syn.: *Amanitopsis battarrae* Boud. / *Amanita umbrinolutea* (Secr. ex Gillet) Bataille / *Amanitopsis umbrinolutea* (Gillet) Courtec.

POPIS: Klobouk má průměr 5–12 cm, je vejčitý, pak vyklenutý, nakonec plochý s hrbolem až vmáčklý, s okrajem dlouze rýhovaným, žlutoolivový až olivově hnědý nebo šedohnědý, obvykle bez zbytků vela. Lupeny jsou bělavé, pak naředlé, s hnědavým ostřím. Třeň je 7–20 cm dlouhý, 0,7–2 cm široký, k bázi se rozšiřující, bělavý až sytější šedohnědavý, směrem k bázi žíhaný pásy vločkatých šupinek, s bází obalenou blanitou, na spodu třeně přirostlou pochvou, z vnější strany převážně bělavou, často po omačkání ryšavě či rezavě skvrnitou. Dužnina je bílá. Chuť mírná, oříšková. Výtrusy kulovité, 9,5–15 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých i listnatých lesích, zpravidla na kyselých půdách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnanů (smrk, jedle, borovice), ale zřejmě i některých dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM–SA, v klimaxových horských smrčinách vystupuje běžně až k horní hranici lesa, ale vstupuje často i do porostů kosodřeviny. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, rovněž jedlá **muchomůrka šedopochvá** (*Amanita submembranacea*) mívá často útržky vela na klobouku a má i vně výrazně šedou pochvu.

MUCHOMŮRKA ŠEDOPOCHVÁ (POŠVATKA ŠEDOBLANITÁ, POŠVATKA BLANITÁ)

Grauhäutiger Scheidenstreifling /
Muchomor brązowooliwkowy
Amanita submembranacea (Bon) Gröger / Syn.:
Amanitopsis submembranacea Bon

POPIS: Klobouk má průměr 5–12 cm, zpočátku je kuželovitý, pak sklenutý, plochý, až vmáčklý, dost často se šedavými blanitými útržky vela u středu klobouku, žlutohnědý, olivově hnědý nebo šedohnědý, s pokožkou za vlhka lepkavou. Lupeny jsou bělavé. Třeň je 10–15 cm dlouhý, 1–2 cm široký, k bázi se rozšiřující, naředlý až sytější šedý, výrazně zdobení zprvu bělavými vločkami, vytvářejícími směrem k bázi i jednu až dvě nepravé prstenčité zóny, postupně žlutavě šednoucí, s bází obalenou blanitou, naspodu třeně přirostlou pochvou, uvnitř šedou, vně bělavou až kouřově šedohnědavou. Dužnina je bílá. Chuť mírná. Výtrusy kulovité, 8–12 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti roztroušeně, místy i hojně, zpravidla na kyselých půdách, v jehličnatých, ale i listnatých lesích, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnanů (smrk, jedle, borovice), ale také buku a zřejmě i některých dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně zejména v bučinách v SM–M, a to až do výšky přes 1000 m n. m. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, rovněž jedlá **muchomůrka hnědožlutá** (*Amanita umbrinolutea*) bývá většinou bez útržků vela na klobouku, s pochvou po omačkání ryšavě rezavějící. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** DD.

MUCHOMŮRKA ŠAFRÁNOVÁ (POŠVATKA ORANŽOVÁ)

Orangegelber Scheidenstreifling / Muchomor zóľty
Amanita crocea (Quél.) Singer / Syn.: *Amanita vaginata*
var. *crocea* Quél. / *Amanitopsis crocea* (Quél.) E.-J. Gilbert

POPIS: Klobouk má průměr 4–10 cm, je tupě kuželovitý, pak sklenutý až plochý, obvykle lysý, někdy s 1–2 bělavými bradavkovitými útržky vela, s pokožkou za vlhka lepkavou, okrově až žlutě oranžový. Lupeny jsou krémové. Třeň je 8–15 cm dlouhý, 0,8–2 cm široký, k bázi se rozšiřující, zprvu bílý, pak světle krémový, nažloutlý až světle oranžový, vláknitě vločkaté šupinkatý, s bází obalenou blanitou, naspodu třeně přirostlou, bílou, 3–6,5 cm vysokou pochvou, v horní části volnou a odsedlou, uvnitř nažloutlou až světle oranžovou, vně bělavou nebo i rezavě skvrnitou. Dužnina je bílá, pod pokožkou klobouku oranžově hnědavá. Chuť mírná. Výtrusy skoro kulovité, 8–11 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích i mimo les, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont břízy, dubu, buku, habru, ale také smrku, borovice, jedle a některých dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně zejména pod břízou v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, rovněž jedlá **muchomůrka ryšavá** (*Amanita fulva*) je o něco drobnější a tmavěji zbarvená, spíše ryšavě hnědooranžová.

MUCHOMŮRKA RYŠAVÁ (POŠVATKA PLAVÁ)

Rotbräunlicher Scheidenstreifling /

Muchomor rdzawobrazowy

Amanita fulva Fr. / Syn.: *Amanita vaginata* var. *fulva*

(Schaeff.) Gillet / *Amanitopsis fulva* (Schaeff.) W. G. Smith

POPIS: Klobouk má průměr 3,5–8 cm, v mládí je nejprve skoro vejčitý, pak sklenutý, plochý až vmáčklý, obvykle s nízkým hrbolkem, s okrajem dlouze rýhovaným, lysý, obvykle bez zbytků vela, s pokožkou za vlhka lepkavou, ryšavě až hnědě oranžový, na temeni až červenohnědý. Lupeny jsou bílé, pak s rezavým nádechem. Třeň je 8–18 cm dlouhý, 0,6–2 cm široký, válcovitý, k bázi se rozšiřující, zprvu bělavý, pak od báze ryšavě hnědnoucí, přitiskle vláknitě šupinkatý, s bází obalenou blanitou, naspodu třeně přirostlou, bělavou, ale vně rezavě skvrnitou pochvou. Dužnina je bílá, dosti křehká. Chuť mírná. Výtrusy skoro kulovité, 10–13 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVISŤE V ČR:** Hojně, přednostně na kyselých půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont řady listnatých i jehličnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v různých typech lesa v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, rovněž jedlá **muchomůrka šafránová** (*Amanita crocea*) je o něco mohutnější a světleji, spíše bledě oranžově zbarvená, s velem alespoň v mládí bílým.

MUCHOMŮRKA ČERVENÁ

Roter Fliegenpilz / Muchomor czerwony

Amanita muscaria (L.) Lam.

POPIS: Klobouk má průměr 7–15(–18) cm, v mládí je téměř kulovitý, pak polokulovitý až vyklenutý, nakonec plochý, s okrajem v mládí spojeným se třeněm bílým blanitým závojem, v dospělosti rýhovaným, šarlatově červený, někdy i oranžový, na celém povrchu se soustředně uspořádanými, tlustými, často bradavkovitými útržky bílého vela, postupně olysávající. Lupeny jsou bílé či bělavé, břichaté. Třeň je 7–20 cm dlouhý, 1,2–3(–4) cm široký, válcovitý, na bázi s hlízou, bílý, nahoře opatřený bílým, někdy až nažloutlým, hladkým, blanitým prstenem a několika pásy bradavkovitých útržků bílého či nažloutlého vela nad hlízou a na ní. Dužnina je bílá, pod pokožkou klobouku oranžově žlutá, bez zvláštní vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní, neamyloidní, 9–12 × 6,5–9 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Druh s téměř kosmopolitním rozšířením, zejména v mírném pásu severní i jižní polokoule. **STANOVISŤE V ČR:** Hojně, na kyselých půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, ale i mimo les, nejčastěji ve smrčinách a březinách, často ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku a břízy, řidčeji borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně ve smrčinách v SM, hojně až roztroušeně v M(–SA). **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná a rovněž jedovatá **muchomůrka královská** (*Amanita regalis*) má klobouk žlutohnědavý až červenavě hnědý a bradavky na klobouku i třeni ± žlutavé.

MUCHOMŮRKA KRÁLOVSKÁ

Brauner Fliegenpilz / Muchomor królewski

Amanita regalis (Fr.) Michael / Syn.: *Amanita muscaria* var. *regalis* (Fr.) Sacc. / *Amanita umbrina* Pers.

POPIS: Klobouk má průměr 7–20 cm, v mládí je téměř kulovitý, pak polokulovitý až vyklenutý, nakonec plochý, s okrajem v mládí spojeným se třeněm bílým blanitým závojem, v dospělosti rýhovaným, červenavě hnědý, pak žlutohnědavý, na celém povrchu se soustředně uspořádanými, tlustými, často bradavkovitými útržky bělavého, okrově žlutavého až žlutého vela, postupně olysávající. Lupeny jsou bílé či bělavé. Třeň je 10–20 cm dlouhý, 1,2–3(–4) cm široký, válcovitý, na bázi s hlízou, bělavý se žlutavým nádechem, nahoře opatřený bělavým, někdy nažloutlým, hladkým, blanitým prstenem a několika pásy bradavkovitých útržků žlutavého vela nad hlízou a na ní. Dužnina je bělavá, pod pokožkou klobouku žlutá nebo šafránová až hnědožlutá, bez zvláštní vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní, neamyloidní, 9–12 × 7–9 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVISŤE V ČR:** Roztroušeně, na kyselých půdách ve smrčinách, často ve skupinách, od pahorkatiny až do hor. Mykorhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M do výšky cca 1100 m n. m. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná a rovněž jedovatá **muchomůrka červená** (*Amanita muscaria*) má klobouk červený či oranžový a bradavky na klobouku i třeni povětšinou bílé.

MUCHOMŮRKA SLÁMOŽLUTÁ

Narzißengelber Wulstling / Muchomor narcyzowy
Amanita gemmata (Fr.) Bertill. / Syn.: *Amanita junquillea* Quéll.

POPIS: Klobouk má průměr 3–11 cm, v mládí je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý nebo i vmáčklý, s okrajem krátce rýhovaným, v mládí spojeným se třeněm jemným bílým blanitým závojem, slámově nažloutlý, narcisově až okrově žlutý, slabě lesklý, za vlhka lepkavý, pokrytý soustředně uspořádanými bílými až našedlými bradavkovitými útržky vela, olýsávající. Lupeny jsou bílé, na ostří vločkaté, husté. Třeň je 5–11 cm dlouhý, 0,6–1,5(–2) cm tlustý, válcovitý, k bázi se rozšiřující ve vejčitou hlízu, bílý až lehce nažloutlý, nahoře opatřený bílým, hladkým, tence blanitým až pavučinovitým mizejícím prstenem, s hlízou obalenou bělavou nízkou pochvou s lemem. Dužnina je bílá, pod pokožkou klobouku nažloutlá, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy široce elipsoidní, neamyloidní, 8–12 × 6–9 velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířena v celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVISŤE V ČR:** Roztroušeně, na kyselých půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont borovice, vzácněji i jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smíšených lesích s borovicí v SM, jen zřídka v M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná a rovněž jedovatá **muchomůrka citronová** (*Amanita citrina*) má výraznou, polokulovitou, odsedlou hlízu a pach ředkvový či po bramborách.

MUCHOMŮRKA TYGROVANÁ (MUCHOMŮRKA PANTEROVÁ)

Pantherpilz / Muchomor plamisty
Amanita pantherina (DC.) Krombh.

POPIS: Klobouk má průměr 4–10 cm, v mládí je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, někdy i vmáčklý, s okrajem krátce rýhovaným, okrově, šedavě až tmavě hnědý, pokrytý soustředně uspořádanými, bílými, snadno smytnými bradavkovitými útržky vela. Lupeny jsou bílé, na ostří jemně vločkaté. Třeň je 6–12 cm dlouhý, 1–2 cm široký, válcovitý, k bázi se rozšiřující v kulovitou, odsedlou hlízu, obalenou bělavou vakovitou pochvou s oblým lemlem nahoře, bílý, v horní části opatřený úzkým, bílým, blanitým, svrchu nerýhovaným prstenem, často pomíjejícím, v dolní části nad hlízou ještě zdobený 1–2 proužky vela. Dužnina je bílá, se slabou ředkvovou vůní. Chuť mírná, nasládlá. Výtrusy vejčité až elipsoidní, neamyloidní, 8–11,5 × 6–8 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule. **STANOVISŤE V ČR:** Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, nejčastěji v borech, smrččinách, doubravách a bučinách, ale i mimo les, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont většinou listnatých, ale i jehličnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM(–M), v bučinách s vtroušeným smrkem v Harrachově na Rýžovišti i ve výšce přes 800 m n. m. v odrůdě jedlové (var. *abietum*). **POZNÁMKA:** Prudce jedovatá. Velmi podobná a též jedovatá **muchomůrka tygrováná jedlová** (*Amanita pantherina* var. *abietum*) má tmavěji hnědý klobouk, na okraji zpravidla nerýhovaný, a roste většinou pod smrkem v lesích vyšších poloh.

MUCHOMŮRKA ZELENÁ (MUCHOMŮRKA HLÍZOVITÁ)

Grüner Knollenblätterpilz / Muchomor zielonawy
Amanita phalloides (Vaill. ex Fr.) Link

POPIS: Klobouk má průměr 5–15 cm, v mládí je polokulovitý, pak vyklenutý, nakonec až plochý, s okrajem hladkým, v mládí spojeným se třeněm bílým blanitým závojem, olivově zelený, hnědozelený nebo i žlutozelený, vrostle vláknitý, většinou beze zbytků vela. Lupeny jsou bílé či bělavé, někdy žlutozelenavé. Třeň je 8–17 cm dlouhý, 1,5–3 cm tlustý, válcovitý, na bázi s hlízou 2–4 cm širokou, bílý, později hnědavě nebo olivově žíhaný, nahoře opatřený bílým, zpravidla svrchu rýhovaným blanitým prstenem, s hlízou obalenou blanitou, naspodu třeně přirostlou, nahoře volnou a laločnatou bělavou pochvou. Dužnina je bílá, pod pokožkou klobouku citronově zelenkavá, ve stáří s vůní syrových brambor a při zasychání nepřijemně sladkou. Chuť mírná, nasládlá. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, amyloidní, 8–10 × 6,5–8 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu severní i jižní polokoule. **STANOVISŤE V ČR:** Hojně, v lesích i mimo les, od nížiny až do hor, ale hojně jen v nižších polohách. Mykorhizní symbiont listnáčů, jen velmi zřídka i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně zejména v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Smrtelně jedovatá. Uvádí se, že u nás způsobuje asi 90 % všech úmrtí zaviněných houbami. Snad poněkud podobná a rovněž smrtelně jedovatá **muchomůrka jizlivá** (*Amanita virosa*) má klobouk bílý a odstále bíle vláknitě šupinatý třeň.

MUCHOMŮRKA PORFYROVÁ

Porphyrauber Wulstling / Muchomor porfirowy
Amanita porphyria Alb. et Schwein.

POPIS: Klobouk má průměr 4–9 cm, v mládí je kuželovitý, pak vyklenutý až plochý nebo i vmáčklý, s nízkým hrbolelem, s okrajem hladkým, v mládí spojeným se třeněm bílým až nafialověle šedavým závojem, nafialověle šedohnědý, na středu až černohnědý, tmavěji vrostle vláknitý, pokrytý nafialověle šedými, blanitými až bradavkovitými útržky vela. Lupeny jsou bělavé, na ostří jemně vločkaté, husté. Třeň je 5–12 cm dlouhý, 0,8–1,5(–3) cm tlustý, válcovitý, k bázi se rozšiřující v měkkou, polokulovitou, nafialověle šedým lemem vroubenou hlízu, zprvu je bílý, později nafialověle šedohnědě žíhaný, nahoře opatřený bílým až nafialověle šedým, rýhovaným, ve stáří mizejícím prstenem, s hlízou obalenou bělavou až šedavou nízkou pochvou, srostlou s pletivem třeně. Dužnina je bílá, pod pokožkou klobouku nafialověle šedá, se zatuchle sklepním či ředkvovým pachem. Chuť mírná až trochu svíravá, ředkvová. Výtrusy kulovité, amyloidní, 7,5–10 velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířena v celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont zejména jehličnatých dřevin, nejčastěji smrku a borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně ve smrčinách v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná, ale jedlá **muchomůrka šedivka** (*Amanita excelsa*) má klobouk šedý až šedohnědý, postrádající fialové tóny.

MUCHOMŮRKA ŠEDIVKA (MUCHOMŮRKA TLUSTÁ)

Grauer Wulstling / Muchomor twardawy
Amanita excelsa (Fr.) Bertill. / Syn.: *Amanita spissa*
var. *excelsa* (Fr.) Dörfelt et I. L. Roth / *Amanita spissa*
sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 5–15 cm, v mládí je polokulovitý, pak vyklenutý a plochý, někdy i vmáčklý, s okrajem hladkým, pokrytý bělavými, později šedavými bradavkovitými útržky vela, šedý až šedohnědý. Lupeny jsou bílé, husté. Třeň je 7–15 cm dlouhý, 1,5–3 cm široký, válcovitý, k bázi se rozšiřující v řepovitou hlízu, zprvu bílý, nahoře opatřený bílým, svrchu rýhovaným prstenem, v dolní části většinou záhy vlnkovitě šedohnědavě šupinkatý. Dužnina je bílá, pod pokožkou klobouku našedlá, s pachem sklepním či syrových brambor. Chuť mírná, v pravé odrůdě bez ředkvové příchuti. Výtrusy široce elipsoidní, amyloidní, 8–11 × 5,5–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých anebo i okyselených půdách, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont většinou jehličnatých, ale i listnatých dřevin, nejčastěji smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména ve smrčinách v SM, méně hojně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá, ale podprůměrné chuti. Podobná, rovněž jedlá a chuťově výtečná **muchomůrka růžovka** (*Amanita rubescens*) má též svrchu rýhovaný prsten, ale její klobouk i dužnina vykazují růžově červenohnědavé tóny.

MUCHOMŮRKA RŮŽOVKA

Perlpilz, Rötender Wulstling, Perlen-Wulstling /
Muchomor czerwieniejący
Amanita rubescens (Pers.) Gray

POPIS: Klobouk má průměr 5–12(–15) cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, plochý, obvykle s nízkým hrbolekem, s okrajem hladkým, pokrytý šedavými, pak růžovějšími až vínově červenajícími drobnými útržky vela, zprvu bledě našedle krémový, pak růžově či červenohnědavě skvrnatější. Lupeny jsou bílé, pak s narůžovělým nádechem, hnědočervenavě skvrnatější. Třeň je 8–16 cm dlouhý, 1,2–4 cm široký, válcovitý, k bázi se rozšiřující v řepovitou hlízu 2–6 cm širokou, zprvu je bělavý, pak od báze načervenalý, nahoře opatřený bílým, svrchu rýhovaným prstenem, v dolní části většinou vločkatě šupinkatý. Dužnina je bílá, pod pokožkou klobouku načervenalá, v bázi třeně růžovější až hnědě červenající. Chuť mírná. Výtrusy široce elipsoidní až válcovité, amyloidní, 7,5–10 × 5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, udávána je též z Austrálie a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont listnatých i jehličnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně v různých typech lesa v SM, méně často v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, rovněž jedlá, ale nikoliv tak chutná **muchomůrka šedivka** (*Amanita excelsa*) má také seshora rýhovaný prsten, ale její klobouk je šedý až šedohnědý, postrádající – stejně jako dužnina – růžově až červenohnědavé tóny.

PEČÁRKA VELKOVÝTRUSÁ (ŽAMPION VELKOVÝTRUSÝ)

Großsporiger Riesenchampignon / Pieczarka słomkowożółta
Agaricus urinascens (Jul. Schaeff. et F. H. Møller)
Singer / Syn.: *Agaricus macrosporus* (F. H. Møller et Jul.
Schaeff.) Pilát / *Agaricus stramineus* (Jul. Schaeff. et
F. H. Møller) Singer / *Agaricus schaefferianus* Hlaváček

POPIS: Klobouk má průměr 10–20 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s okrajem ověšeným zbytky vln, bílý až slámově žlutý, po otlačení žloutnoucí, vločkatě šupinkatý, olysávající. Lupeny jsou světlé, pak šedě až masově růžové, nakonec čokoládově hnědé. Třeň je 5–15 cm dlouhý, 2–4 cm tlustý, válcovitý, bílý až nažloutlý, nahoře hladký, se širokým, převíslým, naspodu zubatým a vločkatým prstenem, pod ním šupinkatý, často s kořenující bází. Dužnina je bílá, ve třeni narůžovělá, se slabou hořkomandlovou vůní, později s nepříjemným pachem zatuchlé slámy. Chuť mírná. Výtrusný prach je čokoládově hnědý, výtrusy mandlovitě elipsoidní, 8,5–12 × 5,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na hnojených trávnících, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v trávě podél cest v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná jedlá **pečárka ovčí** (*Agaricus arvensis*) má dužninu pomalu žloutnoucí, voní po anýzu, třeň nemá kořenující a má menší výtrusy. Nejedlá **pečárka zápašná** (*Agaricus xanthoder-mus*) po otlačení intenzivně žlutne a páchne po karbolu.

PEČÁRKA CÍSAŘSKÁ (ŽAMPION CÍSAŘSKÝ)

Riesenergerling / Pieczarka okazała
Agaricus augustus Fr. / Syn.: *Agaricus perrarus* Schulzer

POPIS: Klobouk má průměr 10–20 cm, je polokulovitý, pak široce kuželovitý až vyklenutý s plochým temenem, celý okrově až rezavě hnědě přitiskle vláknitě šupinkatý na krémovém až bledě žlutookrovém podkladu, na středu tmavěji hnědý, otlačení žloutnoucí. Lupeny jsou dlouho bělavé, pak šedě masové, nakonec purpurově až čokoládově hnědé. Třeň je 10–20 cm dlouhý, 2–3,5 cm tlustý, válcovitý, na bázi rozšířený až i mírně řepovitě kořenující, bílý až nažloutlý, nahoře hladký, pod širokým, blanitým, vespod nažloutle vločkatým prstenem celý bíle až žlutohnědě vločkatě šupinkatý, otlačení žloutnoucí. Dužnina je bělavá až nažloutlá, ve stáří slabě červenohnědoucí, s příjemnou vůní po anýzu či hořkých mandlích. Chuť mírná. Výtrusný prach je čokoládově hnědý, výtrusy elipsoidní, 7–10 × 5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v opadu listnatých i jehličnatých lesů, ale i v parcích a zahradách, zejména pod duby a smrky, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně pod smrky v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobně šupinatá a rovněž jedlá jsou i v lese rostoucí **pečárka lesní** (*Agaricus sylvaticus*) nebo v zahradách a na kompostech rostoucí **pečárka rumištní** (*Agaricus subperonatus*), které mají krvavě červenající nebo růžovějící dužninu a jsou bez vůně po hořkých mandlích.

PEČÁRKA LESNÍ (ŽAMPION LESNÍ)

Echter Waldegerling / Pieczarka leśna
Agaricus sylvaticus Schaeff. / Syn.: *Agaricus haemorrhoidarius* Schulzer / *Agaricus vinosobrunneus* / P. D. Orton / *Agaricus sanguinarius* P. Karst.

POPIS: Klobouk má průměr 4–10 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, celý hnědě až červenohnědě přitiskle vláknitě šupinkatý na bělavém podkladu. Lupeny jsou bělavé, pak šedorůžové až masové, nakonec tmavohnědé až červenohnědé, s bělavě vločkatým ostrím. Třeň je 5–14 cm dlouhý, 0,8–2 cm tlustý, válcovitý, na bázi rozšířený až i hlízovitý, bílý, později narůžovělý, našedlý až nahnědlý, se širokým, blanitým, nahoře hladkým, vespod vláknitým prstenem, pod ním jemně vláknitě šupinkatý. Dužnina je bílá, na řezu červenající, se slabou příjemnou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je čokoládově hnědý, výtrusy elipsoidní, 4,5–6 × 3,5–4,5 μm velké, cheilocystidy kyjovité, složené ze zřetěžených prvků. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v opadu jehličnanů, zejména smrku a borovice, ale i listnáčů, přednostně na bazických či neutrálních půdách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrkovinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná šupinatá a rovněž jedlá **pečárka císařská** (*Agaricus augustus*) je mnohem statnější a voní příjemně po hořkých mandlích. V zahradách, parcích nebo na kompostech roste rovněž podobná a jedlá **pečárka rumištní** (*Agaricus subperonatus*) s tlustším, dole zašpičatělým třeněm.

PEČÁRKA ZÁPAŠNÁ (ŽAMPION ZÁPAŠNÝ)

Karbolchampion / Pieczarka karbolowa

Agaricus xanthodermus Genev. / Syn.: *Agaricus pseudocretaceus* Bon

POPIS: Klobouk má průměr 5–15 cm, je polokulovitý, pak široce kuželovitý až vyklenutý s plochým temenem, nakonec plochý, s okrajem ověšeným zbytky vela, bělavý, na středu někdy našedlý či světle okrový, jen jemně šupinkatý, olysávající, po otláčení rychle a intenzivně žloutnoucí, časem šedohnědnoucí. Lupeny jsou živě růžově šedé, pak čokoládově hnědé, volné. Třeň je 8–15 cm dlouhý, 1–2 cm tlustý, válcovitý, dole s kulovitou, někdy vroubenou hlízou, bílý, se širokým, převislým, naspodu šupinkatým prstenem, po otláčení intenzivně žloutnoucí, nejvýrazněji na bázi. Dužnina je bílá, na řezu žloutnoucí, v bázi třeně sytě chromově, se silným karbolovým pachem. Chuť nepřijemná. Výtrusný prach je čokoládově hnědý, výtrusy široce elipsoidní, 4,5–7 × 3,5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na živinami bohatých, často i synantropních stanovištích, v lesích i mimo les, od nížiny až do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v SM, zejména na stanovištích se zvýšeným obsahem dusíku. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobně karbolem páchnoucí a rovněž jedovaté jsou **pečárka perličková** (*Agaricus moelleri*) s hnědošedými až hnědočernými šupinami na klobouku nebo **pečárka koroptví** (*Agaricus phaeolepidotus*) se šupinami hnědými až červenohnědými.

BEDLOVNICE ZLATÁ (ŠUPINOVKA ZLATÁ)

Goldfarbener Glimmerschüppling / Aksamitówka złota

Phaeolepiota aurea (Matt.) Maire / Syn.: *Pholiota aurea* (Matt.) Pers. / *Gymnopilus spectabilis* (Fr.) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 5–25 cm, je polokulovitý, pak široce zvoncovitý až vyklenutý, někdy s tupým hrbolem, moučnatě zrnitý až zrnitě šupinkatý, s okrajem v mládí ověšeným zbytky vela, zlatožlutý, žlutookrový až skořicově hnědý, někdy s oranžovým nádechem. Lupeny jsou krémové, později okrové až okrově hnědé, husté, zaobleně připojené až volné. Třeň je 8–25(–30) cm dlouhý, 1–4 cm tlustý, válcovitý, k bázi trochu rozšířený až kyjovitý, se širokým, blanitým, nálevkovitě tvarovaným, naspodu zrnitým prstenem, v horní části je krémový až nažloutlý, hladký, pod prstenem žlutohnědý a zrnitě šupinkatý, při bázi bělavý. Dužnina bělavá až nažloutlá, se slabou, příjemně aromatickou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je okrový, výtrusy úzce mandlovitě až vřetenovité, hladké až jemně bradavčité, neamyloidní, 10–13 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na zásaditých i neutrálních půdách s vyšším obsahem dusíku, na stanovištích ovlivněných lidskou činností, v zahradách a parcích, často mezi kopřivami nebo pod bezy, ve skupinách, zpravidla od pahorkatiny až do hor. Saprotrof terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti vzácně v SM–M, například v lemu silnice na Malou Úpu. **POZNÁMKA:** Jedlá. Jde o celosvětově jediný známý druh rodu *Phaeolepiota*.

ZRNIKA ŽRALOČÍ

Starkriechender Körnenschirmling / Ziarnówka blada

Cystoderma carcharias (Pers.) Fayod / Syn.: *Lepiota carcharias* (Pers.) P. Karst.

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–6 cm, v mládí je kuželovitý, široce zvoncovitý až vyklenutý, s tupým hrbolem, hustě zrnitý, s okrajem v mládí ověšeným zbytky bílého vela, bělavý až špinavě krémový, našedlý, často s růžovým nebo okrově hnědým nádechem. Lupeny jsou bílé, později nažloutlé, široce připojené. Třeň je 2,5–7 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, dolů rozšířený, v horní části bělavý, hladký, pod odstávajícím blanitým, nahoru obráceným prstenem zbarvený stejně jako klobouk a zrnitě vločkatý. Dužnina je bělavá, s nepřijemným zatuchlým pachem. Chuť mírná, ale nepřijemná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, hladké, amyloidní, 4–5,5 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule, na jižní polokouli v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých i listnatých lesích, vzácněji i mimo les, často ve skupinách, od nížin až vysoko do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně v lesích i mimo les v SM–M(–SA). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, rovněž nejedlá **zrnivka žraločí klamná** (*Cystoderma carcharias* var. *fallax*) se odlišuje rezavě hnědým zbarvením klobouku i třeně pod prstenem.

ZRNIKA OSINKOVÁ

Amiant-Körnchenschirmling / Ziarnówka ochrowozółta
Cystoderma amianthinum (Scop.) Fayod / Syn.:
Cystoderma amianthinum f. *rugosoreticulatum*
(F. Lorinser) A. H. Smith et Singer

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–6 cm, v mládí je kuželovitý až široce zvoncovitý, pak vyklenutý až plochý, s hrbolem, drobně zrnitý, s okrajem v mládí ověšeným žlutavými zbytky vela, okrově žlutý, žlutooranžový, žlutohnědý, se skořicovým nádechem, někdy vrásčitý (forma *rugosoreticulatum*). Lupeny jsou bílé, později krémové, u třeně vykrojené a úzce připojené, husté. Třeň je 2,5–6 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, v horní části světle hnědožlutý, jemně vločkatý, pod odstávajícím pomíjivým prstenem okrově až oranžově či rezavohnědě šupinkatý. Dužnina je bělavá až nažloutlá, s nepříjemným zatuchlým pachem. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidní, hladké, amyloidní, 4,5–6,5 × 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých i listnatých lesích, často ve skupinách, od nížin až vysoko do hor. Saprotrorf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, rovněž nejedlá **zrnivka dlouhovýtrusá** (*Cystoderma jasonis*) mívá klobouk více rezavě okrový, lupeny již od mládí světle okrové až nažloutlé a větší výtrusy.

ZRNIKA DLOUHOVÝTRUSÁ

Langsporiger Körnchenschirmling / Ziarnówka żółtawa
Cystoderma jasonis (Cooke et Masee) Harmaja / Syn.:
Cystoderma longisporum (Kühner) Heinemann et Thoen
/ *Cystoderma jasonis* var. *lilacipes* (Harmaja) I. Saar

POPIS: Klobouk má průměr 1–3 cm, v mládí je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, s hrbolem, drobně zrnitý, s okrajem v mládí ověšeným zbytky vela, hnědookrový až hnědorezavý, suchý. Lupeny jsou krémové, později nažloutlé až bledě béžové, husté. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,3–0,4 cm široký, válcovitý, trochu hlíznatý, v horní části světle krémově hnědý, někdy fialově purpurový (var. *lilacipes*), jemně vločkatý, níže okrově hnědě či rezavohnědě šupinkatý. Dužnina je v horní části klobouku výrazně žlutavá, jinak krémová až bledě okrová, bez vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidně vřetenovité, hladké, amyloidní, 5–8 × 3–4,5 μm velké, pod pokožkou klobouku nadto s četnými nepohlavními výtrusy, 7–10 × 4–5 μm velkými. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých lesích, častěji na otevřených travnatých stanovištích ve vyšších polohách, ve skupinách, od nížin až vysoko do hor. Saprotrorf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M, častější v trávnicích v SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **zrnivka osinková** (*Cystoderma amianthinum*) mívá klobouk více žlutooranžový, lupeny bělavé či krémové a menší výtrusy.

BEDLA VYSOKÁ

Parasol / Czubajka kania
Macrolepiota procera (Scop.) Singer / Syn.: *Lepiota*
procera (Scop.) Gray

POPIS: Klobouk má průměr 10–30 cm, v mládí je vejčitý, pak zvoncovitý až ploše vyklenutý, s nevýrazným širokým hrbolem, zprvu jemně plstnatý, hnědý, s povrchem následně se roztrhávajícím do po celém klobouku soustředně uspořádaných hnědých šupin na krémovém až světle hnědavém vatovitém podkladu. Lupeny jsou bílé až krémové, pak nahnědlé, široké, husté, volné. Třeň je 15–40 cm dlouhý, 1–3 cm tlustý, válcovitý, dole s kulovitou, bíle plstnatou hlízou, pokrytý hnědými, nepravidelně pásovitě uspořádanými šupinami, v horní části s mohutným, kožovitým, pohyblivým, nahoře bělavým, zesponu hnědým prstenem, který má dvojité ostří. Dužnina je bělavá, ve tření nahnědlá, na řezu nemění barvu, se slabou příjemnou vůní. Chuť mírná, oříšková. Výtrusný prach je bílý, výtrusy mandlovitě elipsoidní, 13–20 × 9–13 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Saprotrorf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně ve smíšených lesích v SM. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná, rovněž nečervenající a jedlá **bedla Konradova** (*Macrolepiota konradii*) nemá soustředně uspořádané drobnější šupiny po celé ploše klobouku, ale jen celistvé ploché šupiny, které při okraji brzy mizí.

BEDLA ŠEDOHNĚDÁ (BEDLA OLIVIEROVA)

Olivbrauner Safranschirmling / Czubajka Oliviera
Chlorophyllum olivieri (Barla) Vellinga / Syn.:
Macrolepiota olivieri (Barla) Wasser / *Macrolepiota*
rachodes f. *olivieri* (Barla) de Kok

POPIS: Klobouk má průměr 5–12(–18) cm, v mládí je skoro kulovitý až polokulovitý, pak ploše vyklenutý, s nízkým hrbolem, zprvu hladký, šedohnědý, s povrchem následně se roztrhávajícím do paprscitě uspořádaných, tlustých, šedohnědých šupin s olivovým nádechem, které jsou skoro stejně zbarvené jako podklad povrchu klobouku. Lupeny jsou bílé až krémové, po otlacení červenohnědnoucí, husté, volné. Třeň je 5–15(–20) cm dlouhý, 1–3 cm tlustý, válcovitý, dole s výraznou, jen někdy odsedlou hlízou, bílý až světle šedohnědý, na omak hnědnoucí, hladký, s mohutným, kožovitým, pohyblivým, nahoře bělavým, zespodu hnědým prstenem, který má dvojité ostří. Dužnina je bělavá, na řezu oranžově červenající až černohnědnoucí, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy elipsoidně vejčité, 8–11 × 5,5–8 µm velké, cheilocystidy kulovité. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v opadu listnatých i jehličnatých lesů, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá **bedla červenající** (*Chlorophyllum rachodes*) se odlišuje v mládí větším barevným kontrastem mezi tmavými šupinami a světlým podkladem klobouku a o něco většími výtrusy.

**ČERNOLUPEN KRAVAVÝ
(BEDLA KRAVAVÁ, ČERNOLUPEN JEŽATÝ)**

Blutblättriger Buntkörnchenschrimling /
Ciemnoblaszek krwistozarodnikowy
Melanophyllum haematospermum (Bull.) Kreisel
/ Syn.: *Melanophyllum echinatum* (Roth.) Singer /
Melanophyllum canali Velen.

POPIS: Klobouk má průměr 1–5 cm, je široce kuželovitý, pak až plochý, s okrajem ověšeným zoubkovitými útržky bělavého vela, jemně vločkatě zrnitý, olysávající, šedobéžový až světle růžovohnědý. Lupeny jsou karmínově červené, potom hnědočervené až černohnědé, volné. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm tlustý, válcovitý, s bází téměř hlízkovitou, s vločkatým pomíjivým prstenem, vínově růžový až karmínově hnědavý, hnědavě zrnitě pomoučený. Dužnina je bělavá, v pokožce třeně červená, na řezu ihned červenající, s nepříjemně zemitým pachem připomínajícím bedlu hřebenitou (*Lepiota cristata*). Chuť mírná. Výtrusný prach je zelený, při zasychání vínově červený až hnědočerný, výtrusy válcovitě elipsoidní, tlustostěnné, jemně bradavčité, 4,5–7 × 2,5–3,5 µm velké, bez klíčního póru. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na zemi a tlejícím opadu v listnatých, řidčeji i jehličnatých lesích, ale i v parcích, zahradách či při okrajích cest, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi roztroušeně, například v olšínách, v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlý. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** NT.

BEDLA NAŽLOUTLÁ

Gelbwolliger Schirmling / Czubajeczka brzuchatozarodnikowa
Lepiota magnispora Murrill. / Syn.: *Lepiota ventriospora* D. A. Reid

POPIS: Klobouk má průměr 3–7 cm, je zvoncovitě kuželovitý, pak ploše vyklenutý, s tupým hrbolkem, s okrajem v mládí ověšeným zbytky žlutavého vločkatého vela, okrově až oranžově hnědý, pak směrem k okraji soustředně šupinkatý, se šupinkami vláknitě plstnatými a mírně zdviženými na krémovém až světle žlutavém podkladu. Lupeny jsou bílé až krémové, se žlutavým nádechem, volné. Třeň je 4–11 cm dlouhý, 0,4–1 cm tlustý, válcovitý, mírně kyjovitý, nahoře krémový, s vatovitě plstnatým roztrhaným páskem namísto prstenu, níže žlutý až žlutohnědý, víceméně páskovitě šupinkatý, se šupinkami bělavě žlutavými až oranžově hnědými. Dužnina je bělavá, ve třeni žlutohnědavá, s vůní příjemnou, někdy zemitou. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy vřetenovité, dextrinoidní, 14–25 × 4–6 µm velké, hyfy v pokožce klobouku z válcovitých buněk. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Velmi podobná a nejedlá **bedla vlnatá** (*Lepiota clypeolaria*) má výrazný pach po pestřeci a třeň není výrazně oranžovohnědě šupinkatý. Další podobná **bedla hřebenitá** (*Lepiota cristata*) má rovněž výrazný pach po pestřeci, ale třeň zcela bez šupin a projektilovité výtrusy.

BEDLA HŘEBENITÁ

Stinkschirmling / Czubajeczka cuchnąca

Lepiota cristata (Bolton) P. Kumm. / Syn.: *Lepiota felinoides* (Bon) P. D. Orton / *Lepiota subfelinoides* Bon et P. D. Orton

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je zvoncovitý až ploše vyklenutý, s tupým hrbolkem, s okrajem v mládí ověšeným zbytky bělavého vela, hladký, hnědavý až červenohnědý, pak směrem k okraji soustředně šupinkatý na bělavém až světle okrovém podkladu. Lupeny jsou bílé až krémové, pak s nažloutlým nádechem, husté, volné. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,3–0,6 cm tlustý, válcovitý, mírně hlízkatý, krémově bělavý až růžově hnědavý, s pomíjivým blanitým prstenem, vláknitý. Dužnina je bělavá, s ostrým zemitým pachem přirovnávaným k pestřeci či kaučuku, ale i k DDT nebo světlému prachu. Chuť nepříjemná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy projektilovité (s plochou bází), dextrinoidní, 5,5–8,5 × 2,5–3,5 µm velké, pokožka klobouku je hymenidermní (s horní vrstvou palisádovitě uspořádaných buněk). **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Rozšířena téměř po celé Zemi, snad s výjimkou tropických oblastí. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, často i na rudérálních stanovištích, zpravidla na bohatších půdách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v lesích, křovinách i mimo les v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a jedovatá **bedla kaštanová** (*Lepiota castanea*) má červenohnědě šupinkatý třeň, je i v mládí bez prstenu, postrádá výrazný nepříjemný pach a nemá hymenidermní pokožku klobouku.

BEDLA KAŠTANOVÁ

Kastanienbrauner Schirmling / Czubajeczka kasztanowata

Lepiota castanea Qué!./ Syn.: *Lepiota ignipes* Locq. / *Lepiota ignicolor* Bres. / *Lepiota rufidula* Bres.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4 cm, je zvoncovitě kuželovitý, pak ploše vyklenutý, s hrbolkem, s okrajem v mládí ověšeným zbytky bělavého vela, zprvu plstnatý, oranžově až červeně hnědý, pak směrem k okraji velmi drobně soustředně šupinkatý na žlutavě okrovém, pak až naoranžovělém podkladu. Lupeny jsou bílé až krémové, s oranžovým nádechem, na otláčených místech rezavě červenající, volné. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,3–0,6 cm tlustý, válcovitý, bez prstenu, nahoře krémový, narůžovělý, dole nepravidelně až páskovitě, hnědě až červenohnědě vláknitě šupinkatý, někdy na bázi s hlízkou a bílými nitkovitými rhizomorfami. Dužnina je bělavá, někdy se sladce aromatickou, jindy až nepříjemně zemitou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je bílý, výtrusy projektilovité (s plochou bází), dextrinoidní, 8–14 × 3,5–5,5 µm velké, hyfy v pokožce klobouku úzké, přitisklé či vzpřímené a přehrádkované. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v lesích, ale i v parcích v SM. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná a nejedlá **bedla hřebenitá** (*Lepiota cristata*) má zprvu na třeni blanitý prsten, výrazný pach po pestřeci či kaučuku a hymenidermní pokožku klobouku.

HNOJNÍK OBECNÝ

Schopftintling / Czernidłak kołpakowaty

Coprinus comatus (O. F. Müll.) Pers.

POPIS: Klobouk má průměr 3–12 cm, v mládí je elipsoidně válcovitý, pak zvoncovitý, na středu hladký, bílý až okrově hnědavý, jinde výrazně, nejprve přitiskle, brzy odstále vláknitě plstnatě šupinatý, bělavý, ve stáří od okraje klobouku postupně růžovějící, pak černající a roztékající se (autolyzující). Lupeny jsou velmi husté, bílé, pak růžové, nakonec černé a roztékající se. Třeň je 8–25 cm dlouhý, 1–3 cm tlustý, válcovitý, na bázi kyjovitě hlízovitý, bílý, hladký až jemně vláknitý, s úzkým, vytrvalým, posunovatelným prstenem. Dužnina je bílá, se slabou aromatickou vůní. Chuť mírná, příjemná. Výtrusný prach je černý, výtrusy vejčité, 9–13 × 7–9 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířen téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v trávnicích, parcích, na zahradách, na rudérálních místech, zpravidla mimo les, po deštích ve větších skupinách, od nížiny až do hor. Saprotrof terikolní, případně fimikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na trávnicích a v parcích v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlý a chutný v mládí, pokud má ještě bílé lupeny. Byly u něj prokázány protirakovinné, antioxidační, protibakteriální a hypoglykemické vlastnosti. Poněkud podobný a nejedlý **hnojník smetištní** (*Coprinus sterquilinus*) je mnohem drobnější, roste na hnoji a kompostech a má výrazně větší výtrusy.

PRÁŠIVKA ŠEDIVÁ

Bleigrauer Eierbovist / Kurzawka ołowiana

Bovista plumbea Pers. / Syn.: *Bovista ovalispora* Cooke et Masee / *Bovista brevicauda* Velen.

POPIS: Plodnice této břichatkovité houby jsou kulovité, 1–4 cm široké, zprvu bílé, na povrchu drsné, později se povrchová vrstva vnější okrovky v kusech postupně odlupuje a odhaluje sytě šedou nebo až modrošedou vnitřní okrovku, ve stáří na temeni s nepravidelným otvorem. Dužnina (teřich) je nejprve bělavá, pak žlutoolivová, nakonec olivově hnědá s purpurovým nádechem, což je barva zralého výtrusného prachu. Výtrusy jsou vejčité kulovité, hladké až jemně bradavčité, 4,5–6,5 × 4–5,5 μm velké, s přívěskem dlouhým 8–14 μm. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena široce téměř po celé severní polokouli, též je udávána z Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně na loukách, pastvinách nebo na okrajích cest, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M(–SA), zejména na trávnicích i spásaných loukách. **POZNÁMKA:** V mládí jedlá. Podobná, trochu větší a také o něco častější **prášivka černavá** (*Bovista nigrescens*) má vnitřní okrovku téměř černou a přívěsky na výtrusech poněkud kratší (5–10 μm).

VATOVEC OBROVSKÝ (PÝCHAVKA OBROVSKÁ)

Riesen-Staeubling / Czasznica olbrzymia

Calvatia gigantea (Batsch) Lloyd / Syn.: *Langermannia gigantea* (Batsch) Rostk. / *Lasiosphaera gigantea* (Batsch) F. Šmarda

POPIS: Plodnice této břichatkovité houby jsou kulovité, 15–50 cm široké, bez vrcholového otvoru, na bázi s myceliovými provazci, bílé, ve stáří nažloutlé, nakonec olivově hnědavé, na povrchu jemně pomoučené, ve stáří se jejich vnější vrstva (okrovka) nepravidelně plátovitě rozpadá. Dužnina (teřich) je dlouho bílá, s příjemnou vůní a chutí, pak žlutoolivově hnědá, což je barva zralého výtrusného prachu. Výtrusy jsou kulovité, jemně bradavčité, 3,5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Převážně v mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, je udáván též z Tchaj-wanu, Singapuru a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na loukách a trávnicích, na dusíkem bohatých půdách, i ve světlých lesích, od nížiny až do hor. Saprotróf terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM(–M), zejména na loukách, v křoví u cest a mezi kopřivami. **POZNÁMKA:** V mládí jedlý. Podobná a rovněž jedlá, ale zpravidla výrazně menší (6–15 cm v průměru) **pýchavka dlabaná** (*Calvatia utriformis*) má hladké výtrusy, výrazně vytvořenou spodní neplodnou část plodnice (subglebu) a na povrchu je zrnitě bradavčitá.

PÝCHAVKA OBECNÁ

Flaschenstäubling / Purchawka chropowata

Lycoperdon perlatum Pers. / Syn.: *Lycoperdon gemmatum* Batsch

POPIS: Plodnice této břichatkovité houby jsou hruškovitě kyjovité, 3–8 cm vysoké, až 4 cm široké, bílé, krémové, pak šedohnědavé, pokryté drobnými ostny či zrny, ale také 0,1–0,2 cm vysokými kuželovitými bradavkami, jež později odpadávají a zanechávají po sobě drobné jamky (areoly). Na vrcholu plodnice se ve stáří vytváří malý otvor (ústí). Dužnina v horní, plodné části plodnice je zprvu bílá, dužnatá, pak žlutoolivově hnědá, což je barva zralého výtrusného prachu, dužnina v dolní, sterilní části plodnice je stejnobarvá a hrubě komůrkatá. Výtrusy kulovité, bradavčité, 3–4 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je rozšířena téměř po celé Zemi. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v lesích i mimo les, na okrajích cest, loukách a pastvinách, ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf terikolní, humikolní i lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v lesích i na loukách v SM, méně často v M. **POZNÁMKA:** V mládí jedlá. Podobná **pýchavka horská** (*Lycoperdon nigrescens*) má tmavší, hnědé až černo-hnědé plodnice s až 0,4 cm vysokými bradavkami a s dužninou v mládí páchnoucí po svítiplynu. Podobná, na řezu stejně páchnoucí **pýchavka hruškovitá** (*Lycoperdon pyriforme*) roste v hustých skupinách až trsech na tlejícím dřevě, má na bázi bílé myceliové provazce, na povrchu jen jemné vločky či zrnea a téměř hladké výtrusy.

PÝCHAVKA HRUŠKOVITÁ

Birnenstäubling / Purchawka gruszkowata
Lycoperdon pyriforme Schaeff. / Syn.: *Morganella pyriformis* (Schaeff.) Kreisel et D. Krüger

POPIS: Plodnice této břichatkovité houby jsou hruškovitě kyjovité, 2–6 cm vysoké, až 4 cm široké, bělavé, okrové, nakonec hnědavé až šedohnědavé, pokryté jemnými vločkami či zrnky. Na vrcholu plodnice se později ve stáří vytváří malý otvor (ústí). Dužnina v horní, plodné části plodnice je zprvu bílá, pak olivově hnědá, což je barva zralého výtrusného prachu, dužnina v dolní, sterilní části plodnice je trvale bílá až krémová, s pachem po svítíplynu. Výtrusy kulovité, téměř hladké, 3,5–5 µm velké.

DOBA RŮSTU: VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Je široce rozšířena téměř po celé severní polokouli a v mírném pásu jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě listnáčů i jehličnanů, v lesích i mimo les, v hustých skupinách nebo trsech, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní.

VÝSKYT V KRKONOŠÍCH: Hojně na tlejícím dřevě zejména v SM, spíše jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** V mládí jedlá. Podobná **pýchavka obecná** (*Lycoperdon perlatum*) má plodnice bělavé až krémově zbarvené, na povrchu vyniklé kónické bradavky, které později odpadávají a zanechávají po sobě stopy v podobě drobných dvůrků (areol), a nepáchne po svítíplynu. Další podobná **pýchavka horská** (*Lycoperdon nigrescens*) má plodnice s až 0,3 cm vysokými ostny, uspořádanými v jehlanovitých svazcích.

PÝCHAVKA JEŽATÁ

Igelstäubling / Purchawka jeżowata
Lycoperdon echinatum Pers. / Syn.: *Lycoperdon hoylei* Berk. et Broome

POPIS: Plodnice této břichatkovité houby jsou kulovité až hruškovité, 3–8 cm vysoké, až 5 cm široké, žlutohnědé, světle hnědé až šedohnědé, hustě pokryté 0,3–0,5 cm dlouhými, zakřivenými a ve skupinkách k sobě ukloněnými okrově až tmavě hnědými ostny, po jejichž opadání zůstávají patrné drobné dvůrky (areoly). Dužnina v horní, plodné části plodnice je zprvu bílá a pružná, pak olivově žlutá, fialově šedohnědá, nakonec tmavě čokoládově hnědá, což je barva zralého výtrusného prachu, dužnina v dolní, sterilní části plodnice je bílá, pak až fialově hnědá, komůrkatá. Výtrusy jsou kulovité, hrubě bradavčité, 4–5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** (V–)VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule.

STANOVIŠTĚ V ČR: Roztroušeně, na zemi, v opadu, někdy i na tlejícím dřevě, v listnatých a smíšených lesích, spíše na bohatších půdách, od nížiny až do hor. Saprotrof terikolní, humikolní i lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen zřídka v SM, zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** V mládí jedlá. Poněkud podobná a rovněž v mládí jedlá **pýchavka horská** (*Lycoperdon nigrescens*) má tmavší, hnědé až černohnědé plodnice s kratšími, maximálně 0,3 cm vysokými ostny, uspořádanými v jehlanovitých svazcích, a dužninu v mládí s pachem po svítíplynu.

HNÍZDOVKA NACPANÁ

Vollgestopfte Nestling / Gniazdnica kulista
Nidularia deformis (Willd.) Fr. / Syn.: *Nidularia farcta* (Roth) Fr.

POPIS: Plodnice této břichatkovité houby jsou v mládí kulovité až soudkovité, pak hnízdovité, 0,4–1 cm široké, obal plodnice je jednovrstevný, vně krémový až šedě hnědavý, plstnatě vlnatý, uvnitř světle hnědý, hladký. Uvnitř pohárku je velký počet čočkovitých peciček (peridiol), uložených volně ve slizu (bez poutka), 0,1–0,2 cm širokých, okrových, pak kaštanově hnědých, uvnitř černých, jemně vrásčitých, slizkých, obsahujících výtrusy. Výtrusy jsou elipsoidně vejčité, tlustostěnné, 5–10 × 4–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, je udávána též z Austrálie a Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na mokřím tlejícím dřevě a kůře listnáčů i jehličnanů, ve skupinách, od nížiny až do podhůří. Saprotrof lignikolní.

VÝSKYT V KRKONOŠÍCH: Jen dosti roztroušeně v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **pohárovka obecná** (*Crucibulum laeve*) má plodnice obsahující jen 10–20 žlutookrových či bělavých peciček (peridiol), připojených poutkem k obalu. Další podobná, velmi hojná a také nejedlá **čísenka rýhovaná** (*Cyathus striatus*) má vnitřní stranu plodnice v horní části výrazně paprscitě rýhovanou, pecičky v počtu 10–15 jsou bělavě šedé a rovněž připojené k obalu.

POHÁROVKA OBECNÁ

Gemeiner Tiegelteuerling / Kubecznik pospolyty
Crucibulum laeve (Huds.) Kumbly / Syn.: *Crucibulum vulgare* Tul. et C. Tul. / *Cyathus crucibuliformis* (Schaeff.) Hoffm.

POPIS: Plodnice této břichatkovité houby jsou v mládí kulovité až soudkovité, pak válcovité až pohárkovité, 0,5–1 cm vysoké, 0,4–0,8 cm široké, překryté v mládí blankou (epifragmou), svrchu jemně plstnatou, okrovou až oranžově žlutou, zespodu bílou. Obal plodnice je kožovitý, jednovrstevný, vně žlutavý až skořicově hnědý, plstnatý, uvnitř bělavě krémový, hladký. Uvnitř pohárku je 10–20 čočkovitých peciček (peridiol), připojených k obalu poutkem, 0,1–0,2 cm širokých, světle okrových, pak bělavě krémových, zprvu slizkých, obsahujících výtrusy. Výtrusy jsou elipsoidní, 7–11 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVISŤE V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě listnáčů i jehličnanů, na slámě, bramborové nati, kompostu, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní a humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně na tlejících rostlinných zbytcích i na dřevě v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **hnízdovka nacpaná** (*Nidularia deformis*) má plodnice obsahující mnoho peciček (peridiol), které jsou kaštanově hnědé. Další podobná, velmi hojná **čišenka rýhovaná** (*Cyathus striatus*) má vnitřní stranu plodnice v horní části výrazně paprscitě rýhovanou a výtrusy tlustostěnné.

KŘEHUTKA VODOMILNÁ

Wässriger Saumpilz / Kruchaweczka namakająca
Psathyrella piluliformis (Bull.) P. D. Orton / Syn.:
Psathyrella hydrophila (Bull.) Maire / *Psathyrella subpapillata* (P. Karst.) Romagn.

POPIS: Klobouk má průměr 2–7 cm, je polokulovitý až ploše vyklenutý, s okrajem podehnutým, v mládí s pruhem bělavého vláknitého vela, hygrofánní, za vlhka červenohnědý, po oschnutí od středu žlutookrový až světle okrově hnědý, na okraji dlouho s odlišně tmavě zbarveným, neoschlým pruhem, vrásčitý. Lupeny jsou šedobéžové, s ostřím bíle vločkatým, později nachově tmavohnědé, husté, úzce připojené až přirostlé. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,4–0,9 cm široký, válcovitý, nahoře bělavý, v mládí se zbytky vela, níže béžový, dole až hnědavý. Dužnina je bledá, bez výrazné vůně či chuti. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy elipsoidní až ledvinovité, s nevýrazným klíčním pórem, 5–6,5 × 3–4 μm velké, cheilocystidy i pleurocystidy široce lahvicovité až vřetenovité. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule. **STANOVISŤE V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě listnáčů, zpravidla ve velkých trsech, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v listnatých lesích v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Tmavěji zbarveným pásem na okraji klobouku připomíná jedlou **opeňku měnlivou** (*Kuehneromyces mutabilis*), která však má hladký lepkavý klobouk, třeň hnědě šupinkatý s prstenem, příjemnou vůni a výtrusy se širokým klíčním pórem.

KŘEHUTKA HNĚDOŠEDÁ

Schmalblättriger Faserling / Kruchaweczka wąskoblaszkowa
Psathyrella spadiceogrisea (Schaeff.) Maire / Syn.:
Psathyrella vernalis (J. E. Lange) M. M. Moser /
Psathyrella fatua sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je kuželovitě zvoncovitý, pak vyklenutý až plochý, s tupým hrbolem, hygrofánní, s okrajem daleko průsvitně rýhovaným, v mládí ověšeným bělavými zbytky vela, za vlhka šedě či okrově hnědý, po oschnutí světle šedookrový, béžový až špinavě bělavý, radiálně vrásčitý. Lupeny jsou šedavé, pak šedohnědé, s ostřím bíle vločkatým, později čokoládově hnědé. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm široký, válcovitý, zprvu bělavý, pak špinavě žlutavý. Dužnina je bledá, bez výrazné vůně či chuti. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy vejčité elipsoidní, s klíčním pórem, 7–10 × 4–5,5 μm velké, cheilocystidy balónovité či kyjovité, pleurocystidy široce lahvicovité až vřetenovité. **DOBA RŮSTU:** (IV–V) IX–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule a v jižní Austrálii. **STANOVISŤE V ČR:** Hojně, v opadu listnatých lesů, nejčastěji pod jasanem či bukem, často ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v listnatých lesích v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **křehutka špinavolupenná** (*Psathyrella tephrophylla*) má velum sporé, cheilocystidy široce lahvicovité až vřetenovité a výtrusy v bočním pohledu trojúhelníkovité. Stejně cheilocystidy má i **křehutka bučinná** (*Psathyrella fagetophila*), ale lupeny má ve stáří ± nachové.

KŘEHUTKA PELYŇKOVÁ

Gefurchter Faserling / Kruchaweczka włóknista
Psathyrella fibrillosa (Pers.) Maire / Syn.: *Psathyrella artemisiae* sensu auct. p. p. / *Psathyrella lanatipes*
A. H. Smith

POPIS: Klobouk má průměr 2–4 cm, je ploše vyklenutý, na okraji a na povrchu celý bohatě bíle vláknitě až odstále šupinkatě oděný, za vlhka hnědý až skořicově hnědý, po oschnutí okrový. Lupeny jsou šedohnědé, s ostřím bíle vločkatým, pak hnědé, připojené. Třeň je 4–6 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm široký, bělavý, s pomíjivou vláknitou prstenovitou zónou, celý vláknitě až odstále šupinkatě oděný. Dužnina je bez vůně či chuti. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy elipsoidní, s klíčním pórem, 8–10 × 4–5,5 μm velké, cheilocystidy i pleurocystidy vřetenovité, s tlustými žlutými stěnami ve střední části, ale na skoro špičatém vrcholu tenkostěnné. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kouscích dřeva v opadu listnatých lesů, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **křehtutka nečesaná** (*Psathyrella impexa*) má cystidy stejného tvaru, ale tenkostěnné; **křehtutka opýřená** (*Psathyrella pennata*) má výtrusy bez klíčního póru; **křehtutka bělovláknitá** (*Psathyrella spintrigeroides*) má pleurocystidy se zesílenými žlutými stěnami po celé délce. Další podobné křehtutky jako **křehtutka vlášenitá** (*Psathyrella senex*) nebo **křehtutka švédská** (*Psathyrella rostellata*) mají cystidy lahvicovité.

KŘEHUTKA BUČINNÁ

Buchenlaub-Mürbling / Kruchaweczka ochrowoczarna
Psathyrella fagetophila Örstadius et Enderle / Syn.:
Psathyrella murcida sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–7 cm, je vyklenutý, pak ploše vyklenutý, se širokým hrbolem, s okrajem brázditým a za vlhka průsvitně rýhovaným, v mládí ověšeným zbytky vela, hygrofánní, za vlhka červenavě hnědý, po oschnutí světle okrový až krémový, zprvu na povrchu se zbytky vláknitého a vločkovitého vela. Lupeny jsou šedohnědé, s ostřím bíle vločkatým, později nachově tmavohnědé, řídké. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, bělavý, pak naokrovělý, nahoře rýhovaný, níže v mládí jemně bíle vláknitě oděný. Dužnina je bledá, bez výrazné vůně či chuti. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy elipsoidní, s klíčním pórem, 8,5–11,5 × 5–6,5 μm velké, cystidy vřetenovité až lahvicovité. **DOBA RŮSTU:** (V–VI) IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na lesním humusu i na kouscích dřeva v opadu listnatých lesů, nejčastěji v bučinách, často ve skupinách, od nížiny až do podhůří. Saprotróf lignikolní, případně humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **křehtutka špinavolupenná** (*Psathyrella tephrophylla*) má klobouk za vlhka tmavě šedohnědý, lupeny bez nachových tónů a výtrusy v bočním pohledu poněkud trojúhelníkovité. Další podobná **křehtutka hnědošedá** (*Psathyrella spadiceogrisea*) má rovněž lupeny bez nachových tónů, ale cheilocystidy má balónovité až kyjovité.

KŘEHUTKA SAMETOVÁ

Tränender Saumpilz / Kruchawica aksamitna
Lacrymaria lacrymabunda (Bull.) Pat. / Syn.:
Lacrymaria velutina (Pers. ex Fr.) Konr. et Maubl.
/ *Psathyrella velutina* (Pers.) Singer / *Psathyrella lacrymabunda* (Bull.) A. H. Smith

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, je kuželovitě až vyklenutý, s tupým hrbolem, vláknitě plstnatý až šupinkatý, s okrajem ověšeným zbytky vela, rezavě hnědý. Lupeny jsou krémové, brzy šedohnědé, purpurově hnědé až černé, s ostřím v mládí bíle vločkatým, „slzícím“, tj. vylučujícím za vlhkého počasí vodnaté kapičky. Třeň je 5–12 cm dlouhý, 0,5–1,2 cm široký, válcovitý, zprvu bílý, postupně odspodu okrově hnědnoucí, s pomíjivou prstenovitou zónou. Dužnina je hnědavá, s bylinnou vůní. Chuť svíravá. Výtrusný prach je černý, výtrusy citronovitě mandlovité, hrubě bradavčité, s vyniklým klíčním pórem, 8–11 × 5,5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v opadu listnatých lesů, podél cest, v zahradách a na ruderálních místech, jednotlivě nebo častěji v malých trsech či skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v SM–M, zejména na ruderálních místech. **POZNÁMKA:** Jedlá, ale k jídlu se neshbává. Trochu podobný a rovněž v zahradách a podél cest rostoucí jedovatý (halucinogenní) **kropenatec otavní** (*Panaeolina foenisecii*) má menší klobouk, za vlhka s tmavším pruhem na okraji, a tmavohnědé skvrnitě lupeny.

HNOJNÍK INKOUSTOVÝ

Grauer Faltentintling / Czernidłak pospolity

Coprinopsis atramentaria (Bull.) Redhead et al. / Syn.:
Coprinus atramentarius (Bull.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, v mládí je dlouho vejčitý, pak zvoncovitý až kuželovitý, šedý až šedohnědý, někdy i trochu nafialovělý, dlouze rýhovaný, na středu drobně hnědavě šupinkatý, olysávající, ve stáří se okraje klobouku postupně zvedají, ohruňují, černají a roztékají (autolyzují). Lupeny jsou husté, šedobílé, pak purpurově hnědé, nakonec černé a roztékající se. Třeň je 5–15 cm dlouhý, 0,7–1,5 cm tlustý, válcovitý, bílý, jemně vláknitý, nad bází s prstenovitými zbytky vela. Dužnina je bílá, se slabou houbovou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je černý, výtrusy vejčité elipsoidní, 6,5–11 × 4–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Převážně v mírném pásu severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, zpravidla na tlejícím dřevě ukrytém v půdě nebo na opadu, v lesích i mimo les, v parcích, zahradách, na trávnících, často i na ruderálních stanovištích, zpravidla ve větších nahloučených skupinách a trsech, od nížiny až do hor. Saprotrófy lignikolní, případně humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM, roztroušeně i v M, například na okrajích lesních silnic. **POZNÁMKA:** Jedlý v mládí, pokud má ještě bílé lupeny, ale v kombinaci s alkoholem vyvolává prudké zvracení. Podobný a nejedlý **hnojník Romagnesiho** (*Coprinopsis romagnesiana*) má na klobouku a na dolní části třeň nápadně rezavě hnědé šupiny.

HNOJNÍK TRPYTIVÝ

Glimmertintling / Czernidłaczek błyszczący

Coprinellus micaceus (Bull.) Vilgalys et al. / Syn.:
Coprinus micaceus (Bull.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4(–6) cm, je polokulovitý, pak vejčitý, zvoncovitý až vyklenutý, okrově až rezavě žlutohnědý, dlouze rýhovaný, hustě pokrytý bělavými až okrovými vločkatými zrníčky, olysávající. Lupeny jsou husté, v mládí bílé, pak fialově šedé, nakonec černé a částečně se roztékající (autolyzující). Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm tlustý, válcovitý, s bází rozšířenou až hlízatou, bílý, celý bíle jemně ojíňený až pýřitý. Dužnina je bílá, bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je hnědočerný, výtrusy vejčité s komolým vrcholem, 7–11 × 4,5 × 4,5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subtropickém pásu severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě listnáčů, výjimečně i jehličnanů, zejména na pařezech, v lesích i mimo les, v hustých trsech, od nížiny až do hor. Saprotrófy lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v lesích i parcích v SM, jen roztroušeně i v M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný a též nejedlý **hnojník domácí** (*Coprinellus domesticus*) má kolem báze třeň řídkou rezavou plst (ozonium), neroste v tak bohatých trsech (často jen jednotlivě) a třeň není bíle pýřitý. Další poněkud podobný a rovněž nejedlý **hnojník nasetý** (*Coprinellus disseminatus*) má jen droboučké okrově šedé plodnice.

KROPENATEC MOTÝLOVITÝ (KROPENATEC ZVONCOVITÝ, K. SÍTNATÝ, K. PÁSKOVITÝ)

Behangener Glockendüngerling / Kołpaczek mierzwiowy

Panaeolus papilionaceus (Bull.) Quél. / Syn.:

Panaeolus campanulatus (L.) Quél. / *Panaeolus*

sphinctrinus (Fr.) Quél. / *Panaeolus retirugis* (Fr.) Gillet

POPIS: Klobouk má průměr 1,2–5 cm, je vejčitý, kuželovitě zvoncovitý, někdy s hrbolem, na okraji zprvu se zoubkatými zbytky vela, suchý, někdy políčkatě rozpraskávající, nehygrofánní, světle šedý, šedohnědý až černošedý. Lupeny jsou šedé nebo šedoolivové, pak černé skvrnitě až černé, na ostří bíle vločkaté, husté, úzce připojené. Třeň je 6–12 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm tlustý, válcovitý, šedohnědý až tmavohnědý, křehký, dutý, hustě bíle vločkatě až zrnitě ojíňený. Dužnina je krémová, bez výrazné vůně či chuti. Výtrusný prach je černý, výtrusy elipsoidně mandlovité, s klíčním pórem, 12–18 × 7–12 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kompostech, hnoji a trsu dobytka, na loukách a pastvinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrófy fimikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně na pastvinách v SM–M(–SA). **POZNÁMKA:** Jedovatý, slabě halucinogenní. Podobné kropenatec bývají hygrofánní, jako statnější **kropenatec prstenitý** (*Panaeolus semiovatus*), který je slonovinově nažloutlý, **kropenatec zahrocený** (*Panaeolus acuminatus*), který je tmavě červenohnědý, či **kropenatec olivový** (*Panaeolus olivaceus*), zbarvený v olivových odstínech šedé až černohnědé.

SLZEČNÍK ŽLOUTKOVÝ

Goldmistpilz / Gnojanka żółtawa

Bolbitius titubans (Bull.) Fr. / Syn.: *Bolbitius vitellinus* (Pers.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 1–5 cm, je vejčitý, kuželovitě zvoncovitý, pak vyklenutý, s hrbolem, slizký či lepkavý, hladký, s okrajem průsvitně rýhovaným, sytě žlutý, za sucha a ve stáří od okraje klobouku bělavý. Lupeny jsou husté, zprvu bělavé až žlutavé, pak okrově až rezavě hnědé, jen úzce připojené. Třeň je 4–9 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm tlustý, válcovitý, bílý, nahoře žlutavý, křehký, dutý, bíle vločkatě ojíňený. Dužnina je nažloutlá, bez výrazné vůně či chuti. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy elipsoidní až vejčité, hladké, 10–18 × 6–9 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVISŤE V ČR:** Hojně, na zemi nebo na tlející trávě či slámě, též na kravských exkrementech, na přehnojených půdách, na loukách a pastvinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na loukách a pastvinách v SM, spíše roztroušeně v M(–SA). **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, ale vzácnější **slzečník měnlivý** (*Bolbitius variicolor*) má větší plodnice s olivově hnědým, sířnatě žilnatým kloboukem a žlutým třeněm.

SLZEČNÍK SÍŤNATÝ

Netzaderiger Mistpilz / Gnojanka usiatkowana

Bolbitius reticulatus (Pers.) Ricken / Syn.: *Pluteolus reticulatus* (Pers.) Gillet

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4 cm, je polokulovitý až vyklenutý, pak téměř plochý s naznačeným hrbolem, v mládí a za vlhka slizký, v typické formě jemně sířnatě žilnatý, ve formě moučnaté (*Bolbitius reticulatus* f. *aleuriatus*) hladký, s okrajem průsvitně rýhovaným, šedý, šedofialový, na středu šedě až černě hnědý. Lupeny jsou volné, husté, zprvu krémové, pak narůžověle okrově až oranžově hnědé, s ostrím bíle vločkatým. Třeň je 2,5–5 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý, bílý, křehký, jemně vločkatě ojíňený. Dužnina je bělavá, bez výrazné vůně či chuti. Výtrusný prach je okrově až oranžově hnědý, výtrusy mandlovitě až elipsoidní, 7–12 × 4–5,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVISŤE V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě listnáčů, převážně v přirozených lesích, od nížiny až do hor. Saprotrof humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** V listnatých lesích v SM–M, jen dosti roztroušeně. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, ale vzácnější **slzečník štítovkovitý** (*Bolbitius pluteoides*) má menší klobouk (do 2 cm), je bledší, růžově šedý a má kratší výtrusy.

SAMETOVKA PRSTOVITÁ

(ČEPIČATKA PRSTOVITÁ, ČEPIČATKA OPÝŘENÁ)

Bruchwald-Samthäubchen / Stożkówka drobnoowłosiona
Conocybe subpubescens P. D. Orton / Syn.: *Conocybe digitalina* sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 1–4 cm, je polokulovitý, tupě kuželovitý, zvoncovitě až vyklenutý, hygrofánní, za vlhka daleko průsvitně rýhovaný, rezavě okrový až medově hnědý, za sucha šedavě okrový s bělavým okrajem. Lupeny jsou žlutohnědé až rezavě hnědé, s bělavě vločkatým ostrím, husté, připojené. Třeň je 2,5–9 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm široký, válcovitý, na bázi se zřetelnou ohraničenou hlízkou, nahoře světle žlutý, směrem dolů žlutooranžový až skořicově hnědý, celý jemně bělavě ojíňený, rýhovaný. Dužnina bez zvláštní vůně či chuti. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy elipsoidní, 9–16 × 5–9,5 µm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy, Severní Ameriky a Jižní Ameriky. **STANOVISŤE V ČR:** Roztroušeně, na silně rozloženém dřevě listnáčů, v opadu v humózních listnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní, případně humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **sametovka pýřitá** (*Conocybe pubescens*) roste na trsu a má větší výtrusy.

SAMETOVKA BEZPÓRÁ (ČEPIČATKA BEZPÓRÁ)

Frühlingsglockenschüppling / Stożkówka wiosenna
Pholiotina aporos (Kits van Wav.) Clémenton / Syn.:
Conocybe aporos Kits van Wav.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4 cm, je zvoncovitý až vyklenutý, s tupým hrbolem, hygrofánní, za vlhka s okrajem průsvitně rýhovaným, červeně až tmavě hnědý, za sucha okrově hnědavý, na okraji zprvu s bělavými drobnými zbytky vela. Lupeny jsou okrově až skořicově hnědé, s bělavě vločkatým ostřím, úzce připojené. Třeň je 2,5–7 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm široký, válcovitý, nahoře bělavý, níže hnědavý až hnědý, pod bílým, nahoře rýhovaným, někdy i pomíjejícím prstenem bíle plstnatě vláknitý. Dužnina je světle okrová, se slabou pelargoniovou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je hnědookrový, výtrusy elipsoidní, tenkostěnné, bez klíčního póru, 6–10 × 4–5,5 μm velké, bazidie tetrasporické. **DOBA RŮSTU:** III–V(–XI). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v listnatých lesích, parcích, v potočních aluviích, ale i na rudérálních místech, často na holé půdě, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf terikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti častá v SM, například na holé půdě pod devětsily, sporadicky i v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **sametovka vroubkovaná** (*Pholiotina teneroides*) má bisporické bazidie. Další podobná **sametovka Arrheniova** (*Pholiotina arrhenii*) má výtrusy s malým klíčním pórem a třeň téměř bílý.

SAMETOVKA HNĚDÁ (ČEPIČATKA HNĚDÁ)

Brauner Glockenschüppling / Stożkówka brązowawa
Pholiotina brunnea (J. E. Lange et Kühner ex Watling)
Singer / Syn.: *Conocybe brunnea* J. E. Lange et Kühner
ex Watling / *Conocybe intermedia* sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 1–3 cm, je zvoncovitý až vyklenutý, hygrofánní, za vlhka daleko průsvitně rýhovaný, mírně lepkavý, oříškově, červeně až tmavě hnědý, za sucha krémově hnědavý, na okraji s bělavě žlutavými pomíjivými zbytky vela. Lupeny jsou okrově, rezavě až skořicově hnědé, s bělavě vločkatým ostřím, husté, připojené. Třeň je 2,5–5 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý, bez prstenu, nahoře světle okrový a bíle vločkatý, níže hnědavý, bíle vláknitě oděný. Dužnina je hnědavá, bez zvláštní vůně či chuti. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy vejčité elipsoidní, tenkostěnné, s malým klíčním pórem, 6–9,5 × 3,5–5 μm velké, cheilocystidy kuželkovité, kaulocystidy válcovité. **DOBA RŮSTU:** (IV–)VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých lesích, zpravidla přímo na tlejícím dřevě, ale i v opadu, také mimo les na tlejících zbytcích trav nebo na kompostu, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní, případně humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, zejména v bučinách a olšinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **sametovka ošacená** (*Pholiotina vestita*) mívá klobouk v mládí s velkými bílými zbytky vela a je bez klíčního póru i kuželkovitých cheilocystid.

SAMETOVKA HNOJNÍ

Dung-Samthäubchen / Stożkówka gnojowa
Conocybe rickenii (Jul. Schäff.) Kühner / Syn.:
Conocybe siliginea f. *rickenii* (Jul. Schäff.) Arnolds

POPIS: Klobouk má průměr 1–5 cm, je zvoncovitý až kuželovitý, s tupým hrbolem, za vlhka lepkavý, šedookrový až béžově hnědý. Lupeny jsou béžové až tabákově hnědé, brzy šedohnědé, purpurově hnědé až černé, s ostřím v mládí bíle vločkatým, „slzícím“, tj. vylučujícím za vlhkého počasí vodnaté kapičky. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm široký, válcovitý, o něco světlejší než klobouk, odspodu okrově hnědavý, jemně ojněný, rýhovaný. Dužnina je bleďe žlutavá. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy elipsoidní, 8–11 × 5,5–6,5 μm velké, bazidie bisporické. **DOBA RŮSTU:** (V–)VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní a zřejmě i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na hnoji, exkrementech a tlejících zbytcích, v zahradách a na dusíkem bohatých loukách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf fimikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** V SM–M hojně, zejména na spásaných loukách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž na hnoji rostoucí **sametovka hnědolemá** (*Conocybe fuscimarginata*) má plošší klobouk, menší výtrusy a tetrasporické bazidie.

LÍMCOVKA MĚDĚNKOVÁ

Grünspanträuschling / Łysiczka niebieskozielona
Stropharia aeruginosa (Curtis) Quél. / Syn.: *Psilocybe aeruginosa* (Curtis) Noordel.

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, je polokulovitý, zvoncovitý, pak nížce sklenutý až plochý, s tupým hrbolem, slizký, s okrajem v mládí dlouho ověšeným bělavými zbytky vln, měděnkově zelený až temně modrozelený, bíle soustředně šupinatý, olysávající, ve stáří až žlutavě okrový. Lupeny jsou světle fialově šedé, později fialově hnědé, na ostří bíle vločkaté. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,5–1 cm široký, válcovitý, rourkovitě dutý, nahoře bělavý, pod širokým, blanitým, nahoře rýhovaným prstenem modrozelený, bíle vláknitě oděný a odstále šupinatý. Dužnina je bělavá, s nevýraznou ředkvvou vůní. Chuť mírná, někdy nahořklá. Výtrusný prach je tmavě purpurově hnědý, výtrusy mandlovitě elipsoidní, 6–10 × 4–5 μm velké, cheilocystidy kyjovité, chrysocystidy na ostří lupenu scházejí. **DOBA RŮSTU:** VII–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v opadu a na tlejícím dřevě v lesích, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní a humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí častá v lesním opadu v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná **límcovka modrá** (*Stropharia cyanea*) je bledší, nemá dobře vyvinutý vytrvalý prsten a na ostří lupenů má pouze chrysocystidy. Další podobná **límcovka nazelenalá** (*Stropharia pseudocyanea*) vybledá až do bělava.

LÍMCOVKA ŠUPINATÁ

Schuppiger Kahlkopf / Łysiczka łuskowata
Leratiomyces squamosus (Pers.) Bridge et Spooner
Syn.: *Stropholoma squamosum* (Pers.) Ryman /
Stropharia squamosa (Pers.) Quél. / *Hypholoma squamosum* (Pers.) Urbonas / *Psilocybe squamosa* (Pers.) P. D. Orton

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je polokulovitý či kuželovitý, pak vyklenutý až plochý, někdy s nízkým hrbolkem, s okrajem v mládí ověšeným zbytky vln, za vlhka lepkavý, žlutookrový, někdy až hnědooranžový (var. plavá – var. *thraustus*), k okraji světle žlutý, na povrchu s bělavými, pak šedavými trojúhelníkovitými šupinami. Lupeny jsou světle šedohnědé, pak šedofialové až šedočerné, s bělavými vločkami na ostří, husté. Třeň je 6–15 cm dlouhý, 0,4–1 cm tlustý, válcovitý, nahoře bělavý, vláknitě rýhovaný, ojíňený, pod blanitým rýhovaným prstenem okrový, oranžový až hnědý a bíle až nahnědle vláknitě odstále šupinkatý. Dužnina má slabou bylinnou vůni. Chuť nahořklá. Výtrusný prach je fialově černohnědý, výtrusy elipsoidně vejčité, 11–15 × 6–9 μm velké, se širokým klíčním pórem. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích na opadu a zbytcích dřeva listnáčů, někdy i na pilinách, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní či humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v listnatých lesích v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a jedlá **šupinovka šedohlínová** (*Pholiota lenta*) je statnější, má na třeni jen pomíjivou prstenovitou zónu a výtrusný prach má rezavě hnědý.

ŠUPINOVKA KOSTRBATÁ

Sparriger Schüppling / Łuskwiak nastroszony
Pholiota squarrosa (Vahl) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 3–25 cm, je polokulovitý, kuželovitý, pak vyklenutý, s hrbolkem, suchý, s hustými, rezavě okrovými až hnědými, odstávajícími, vláknitými šupinami na světle žlutém až žlutookrovém podkladu. Lupeny jsou nažloutlé, pak okrově hnědé, s olivovým odstínem. Třeň je 7–25 cm dlouhý, 0,8–2,5 cm tlustý, nahoře nažloutlý, níže pod pavučinatě plstnatou prstenovitou zónou rezavě okrový až hnědý, hustě odstále šupinatý jako na klobouku. Dužnina v klobouku bělavá až nažloutlá, ve třeni žlutá, v bázi rezavě okrová, bez výrazné vůně. Chuť mírná, někdy trochu ředkvvá nebo zatuchlá. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy elipsoidní, 6–9 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (VI–)IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na živých a pak i mrtvých jehličnanech i listnáčích, v bohatých trsech, od nížiny až vysoko do hor. Parazit a saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v různých typech lesů v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná **šupinovka ježatá** (*Pholiota squarrosoides*) má mohutnější šupiny, za vlhka slizký klobouk, menší, ledvinovitě smáčklé výtrusy a roste na mrtvém dřevě listnáčů. Další podobné žlutěji zbarvené druhy jako často v korunách buků rostoucí **šupinovka slizká** (*Pholiota adiposa*) nebo vzácnější malovýtrusá **šupinovka tmavošupinná** (*Pholiota jahni*) mají za vlhka výrazně slizkou pokožku klobouku.

ŠUPINOVKA SLIZKÁ

Schnieriger Buchenschüppling / Łuskwiak tłustawy
Pholiota adiposa (Batsch) P. Kumm. / Syn.: *Pholiota aurivella* sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 4–15 cm, je polokulovitý až tupě kuželovitý, pak vyklenutý až téměř plochý, s okrajem podehnutým, za vlhka silně slizký, za sucha lesklý, zlatožlutý až žlutookrový či žlutooranžový, pokrytý rezavě hnědými přitisklými šupinami. Lupeny jsou nažloutlé, žlutookrové, pak okrově až rezavě hnědé. Třeň je 5–20 cm dlouhý, 0,8–2,5 cm tlustý, nahoře žlutý, pod pomíjivým prstenem žlutookrový až rezavě okrový a přitiskle až odstále rezavohnědě šupinatý podobně jako klobouk. Dužnina je v klobouku světle žlutá, v bázi třeně rezavá, se slabou vůní po uzeném mase. Chuť mírná. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy vejčité elipsoidní, 7–10,5 × 5–6,5 μm velké, cheilocystidy válcovité až větvenovité.

DOBA RŮSTU: (VI–)VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, také v Austrálii a na Novém Zélandu.

STANOVIŠTĚ V ČR: Hojně, na živých a pak i padlých kmenech a větvích listnáčů, zejména buku, vzácně i jehličnanů, často i vysoko v korunách, v trsech, od nížiny až do hor. Parazit, následně saprotrof lignikolní.

VÝSKYT V KRKONOŠÍCH: Hojně v bučinách v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná šupinovka tmavošupinná (*Pholiota jahni*) má drobné, hustě uspořádané, rezavě až černě hnědé šupiny na klobouku a celkově menší výtrusy. Další podobná šupinovka zlatožlutá (*Pholiota limonella*) má užší výtrusy.

ŠUPINOVKA KOZINCOVÁ

Safranroter Schüppling / Łuskwiak szafranowoczerwony
Pholiota astragalina (Fr.) Singer / Syn.: *Flammula astragalina* (Fr.) P. Kumm. / *Gymnopilus astragalinus* (Fr.) Imai

POPIS: Klobouk má průměr 2–7 cm, je polokulovitý, tupě kuželovitý, pak plochý, s hrbolek, hladký, suchý až trochu za vlhka lepkavý, s okrajem v mládí ověšeným vláknitými bílými zbytky vln, oranžově žlutý nebo nažloutlý, na středu oranžově červený, později až temně hnědočervený. Lupeny jsou nažloutlé, pak až mrkově oranžové, nakonec oranžově až rezavě hnědé, na ostří bělavé. Třeň je 3–12 cm dlouhý, 0,4–1,2 cm tlustý, nahoře světle žlutý, níže pod prstenovitou zónou okrový až oranžově či rezavě hnědý, přitiskle bíle vláknitě oděný, později i rezavě šupinatý. Dužnina v klobouku mrkově červená, ve třeni žlutooranžová, v bázi rezavá, ve stáří hnědnoucí až černající, bez výrazné vůně. Chuť hořká. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy vejčité mandlovité, 6–8 × 4–5 μm velké. **DOBA**

RŮSTU: (VI–)VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, zpravidla na silně zetlelém dřevě jehličnanů, zejména smrku a jedle, výjimečně i listnáčů, ve skupinách až trsech, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní.

VÝSKYT V KRKONOŠÍCH: Jen velmi roztroušeně ve smrčinách v SM–M.

POZNÁMKA: Nejedlá. Poněkud podobná svým živým zbarvením by snad mohla být šupinovka ohnivá (*Pholiota flammans*), která ale bývá na klobouku i na třeni odstále šupinatá.

ŠUPINOVKA OHNIVÁ

Feuerschüppling / Łuskwiak ognisty
Pholiota flammans (Batsch) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 2–8 cm, je polokulovitý, pak až plochý, s okrajem dlouho podehnutým, suchý, zářivě žlutý až žlutooranžový, celý pokrytý sírově žlutými, odstávajícími vláknitými šupinami. Lupeny jsou sírově žluté, pak žlutohnědé, nakonec až rezavě hnědé, někdy též s olivovým nádechem, husté. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,3–1 cm tlustý, živě žlutě zbarvený, pod roztrhaným pomíjivým prstenem odstále šupinatý podobně jako klobouk. Dužnina je žlutá, ve středu klobouku naoranžovělá, v bázi třeně hnědavá, se slabou ředkovou vůní. Chuť nahořklá. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy válcovité elipsoidní, 4–5,5 × 2–3 μm velké. **DOBA**

RŮSTU: (V–)VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě jehličnanů, zejména smrku a borovice, výjimečně i listnáčů, v menších trsech, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně zejména ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná by snad svým živým zbarvením mohla být rovněž nejedlá šupinovka kozincová (*Pholiota astragalina*), která má klobouk i třeni bez výrazných šupin a postrádá živě žluté zbarvení na třeni.

ŠUPINOVKA ŠEDOHLÍNOVÁ (PLAMÉNKA ŠEDOHLÍNOVÁ)

Tonblaßer Schüppling / Łuskwiak śluzowaty
Pholiota lenta (Pers.) Singer / Syn.: *Flammula lenta*
(Pers.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 2–9 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, často s hrbolekem, s okrajem v mládí ověšeným bělavými vločkatými šupinami, za vlhka velmi silně slizký, jinak suchý, nehygrofánní, na středu okrově hnědavý, k okraji šedoběžový až bělavý. Lupeny jsou zprvu světle žluté, pak žlutohnědé, nakonec hlínově hnědé, s bělavými vločkami na ostří, husté. Třeň je 4–9 cm dlouhý, 0,4–1,3 cm tlustý, válcovitý, nahoře bílý, vločkatý, pod pomíjivou prstenovitou zónou žlutavý, rezavě okrový, na bázi až rezavě hnědý, jemně žlutě vločkatý až vláknitě šupinkatý. Dužnina je bělavá až světle žlutá, ve třeni nahnědlá, v bázi třeně rezavá, s nevýraznou ředkvovou vůní. Chuť mírná, někdy nahořklá. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy elipsoidně vejčité, z bočního pohledu mírně ledvinovité, 6–8 × 3–4,5 μm velké, s nevýrazným klíčním pórem. **DOBA RŮSTU:** (IV–)VIII–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu severní polokoule, dále v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě a v opadu listnáčů i jehličnanů, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména v listnatých lesích v SM(–)M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná a rovněž jedlá šupinovka **bledookrová** (*Pholiota mixta*) roste v jehličnatých lesích, má výrazný klíční pór a výtrusy nejsou z bočního pohledu ledvinovité.

ŠUPINOVKA SPÁLENIŠTNÍ (PLAMÉNKA SPÁLENIŠTNÍ)

Kohlenschüppling / Łuskwiak wypaleniskowy
Pholiota highlandensis (Peck) Quadr. et Lunghini /
Syn.: *Pholiota carbonaria* (Fr.) Singer / *Flammula carbonaria* (Fr.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–8 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, často s hrbolekem, s okrajem v mládí ověšeným bělavými vločkovitými zbytky vela, za vlhka silně slizký, jinak lesklý, rezavě okrový až oranžově hnědý, k okraji žlutý. Lupeny jsou zprvu hlínově žlutavé, pak žlutohnědé, nakonec hnědé, s bělavými vločkami na ostří. Třeň je 2–8 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm tlustý, válcovitý, nahoře světle žlutý, pod pomíjivým vláknitým prstenem rezavě okrový, na bázi rezavě hnědý, jemně žlutě vločkatý až vláknitě šupinkatý. Dužnina je krémová až nažloutlá, ve třeni rezavějící, s nevýraznou až ředkvovou vůní. Chuť mírná, někdy trochu svíravá. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy elipsoidně vejčité, 6–9 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na spáleništích, na ohořelém dřevě, uhlících a popelu, v menších či větších skupinách i trsech, od nížiny až do hor. Saprotróf antrakofilní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně na spáleništích v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a rovněž nejedlá šupinovka **borová** (*Pholiota spumosa*) je více sytě žlutě zbarvená a roste na mrtvém dřevě, pilinách a kůře jehličnanů.

ŠUPINOVKA DROBNÁ

Seidiger Schüppling / Łuskwiak świerkowy
Pholiota scamba (Fr.) M. M. Moser / Syn.: *Flammula scamba* (Fr.) Sacc.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–3 cm, je vyklenutý až plochý, s okrajem v mládí podehnutým, za vlhka trochu slizký, za sucha jemně plstnatý, matný, bělavý, pak béžový, na středu hnědavý. Lupeny jsou zprvu šedě krémové až béžové, pak okrově hnědé, nakonec šedohnědé, někdy i s olivovým nádechem. Třeň je 1–3,5 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm tlustý, válcovitý, nahoře bělavý, níže béžový, odspodu hnědnoucí, vláknitě plstnatý. Dužnina je bledá, s nevýraznou vůní. Chuť mírná až nahořklá. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy elipsoidně vejčité, 8–11 × 5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (VI–)VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím, někdy i v zemi zanořeném dřevě jehličnanů, většinou smrku, borovice a modřínu, výjimečně i listnáčů, od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, v klimaxových horských smrčinách dosti často. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a rovněž nejedlá šupinovka **borová** (*Pholiota spumosa*) je více sytě žlutě zbarvená a roste na mrtvém dřevě, pilinách a kůře jehličnanů.

PLAMÉNKA OLŠOVÁ (ŠUPINOVKA OLŠOVÁ)

Zitronengelber Erlenschnitzling / Łuskwiak żółty
Flammula alnicola (Fr.) P. Kumm. / Syn.: *Pholiota alnicola* (Fr.) Singer / *Pholiota flavida* sensu auct. / *Pholiota aromatica* P. D. Orton

POPIS: Klobouk má průměr 2–11 cm, je ploše vyklenutý, hladký, za vlhka trochu lepkavý, na okraji v mládí s bílým pavučinovitým velem, světle slámové až živě žlutý, na středu žlutookrový, drobně rezavohnědě skvrnitý, ve stáří celý žlutookrový až žlutorezavý. Lupeny jsou žluté, pak žlutookrové, nakonec rezavě hnědé. Třeň je 4–11 cm dlouhý, 0,4–1 cm tlustý, nahoře světle žlutý, v mládí se zřetelnou pavučinovitou zónou zanechávající na třeni vláknitý kroužek, pod ním okrový až rezavě hnědý, přitiskle vláknitě až šupinkatě oděný. Dužnina v klobouku žlutá, ve třeni od báze hnědorezavá, bez výrazné vůně. Chuť mírná, někdy i hořká. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy vejčité mandlovité, hladké, s úzkým klíčním pórem, 7,5–11 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (VI–)VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na odumírajících kmenech a mrtvém dřevě listnáčů, zejména olše a břízy, jednotlivě i v trsech, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně zejména v olšinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, rovněž nejedlá **plaménka nahnědlá** (*Flammula pinicola*) je statnější, má červenohnědý střed klobouku a vytváří hustší trsy na mrtvém dřevě borovice, někdy i smrku.

OPEŇKA MĚNLIVÁ (ŠUPINOVKA OPEŇKA)

Gemeines Stockschwämmchen / Łuszczak zmienny
Kuehneromyces mutabilis (Scop.) Singer et A. H. Smith / Syn.: *Pholiota mutabilis* (Scop.) P. Kumm. / *Galerina mutabilis* (Schaeff.) P. D. Orton

POPIS: Klobouk má průměr 2–7 cm, je ploše vyklenutý, s tupým hrbolem, na okraji průsvitně rýhovaný a ověšený zbytky bílého vela, hladký, za vlhka lepkavý, hygrofánní, skořicově až žlutavě hnědý, za sucha žlutookrový, s přetrvávajícím tmavším hygrofánním okrajem. Lupeny jsou okrové, pak okrově hnědé. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,4–0,8 cm široký, nahoře světlý, s blanitým pomíjivým prstenem, pod prstenem rezavě hnědý, odstále hnědě šupinkatý. Dužnina v klobouku je bělavě krémová, ve třeni rezavá, s příjemnou kořenou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je okrově hnědý, výtrusy vejčité, hladké, se širokým klíčním pórem, 6–7,5 × 3,5–4,6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na mrtvém dřevě listnáčů, vzácněji i jehličnanů, většinou ve velkých trsech, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně na listnáčích v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná nejedlá **opeňka jarní** (*Kuehneromyces lignicola*) má třeň bez prstenu a roste vzácně na mrtvém dřevě jehličnanů. Velmi podobná a prudce jedovatá **čepičatka jehličnanová** (*Galerina marginata*) nemá třeň pod prstenem hnědě šupinkatý, není výrazně hygrofánní, roste především na jehličnanech a výtrusy má větší a bradavčité.

PLAMÉNKA NEVONNÁ (ŠUPINOVKA PAŘEZOVÁ)

Geflecktblättriger Flämmling / Łysak plamistoblaszkowy
Gymnopilus penetrans (Fr.) Murrill / Syn.: *Gymnopilus hybridus* sensu auct. / *Flammula penetrans* (Fr.) Quéł.

POPIS: Klobouk má průměr 2–9 cm, je vyklenutý až plochý, s okrajem v mládí ověšeným bílým velem, hladký, vláknitě žíhaný, žlutookrový až rezavě hnědý. Lupeny jsou světle žluté, pak rezavě hnědé, drobně skvrnitě, obloukovité. Třeň je 2,5–9 cm dlouhý, 0,3–1 cm široký, válcovitý, nahoře světle žlutý, ojíňený, níže rezavě nahnědlý, bíle vláknitě oděný, na bázi často s bílými rhizomorfami. Dužnina je světle žlutá, s nakyslou vůní. Chuť hořká. Výtrusný prach je rezavohnědý, výtrusy mandlovitě elipsoidní, bradavčité, 7–9 × 4–5 μm velké, hyfy v pokožce klobouku 3–10 μm široké. **DOBA RŮSTU:** (VI–)IX–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném až subpolárním pásu severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na mrtvém dřevě jehličnanů, řidčeji i listnáčů, zpravidla až v podzemních měsících, ve skupinách a trsech, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčínách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Velmi podobná je rovněž nejedlá **plaménka jedlová** (*Gymnopilus sapineus*) s kloboukem vláknitě plstnatým, třeněm žlutě vláknitým a s hyfami v pokožce klobouku až 8–16 μm širokými, která roste zpravidla už v létě. Trochu podobná **plaménka poprášená** (*Gymnopilus picreus*) bývá drobnější, klobouk má tmavší, rezavě červenohnědě zbarvený, a třeň dole až černohnědý.

PLAMÉNKA JEDLOVÁ (ŠUPINOVKA JEDLOVÁ)

Samtschuppiger Tannenflämmling / Łysak droбноłuskowy
Gymnopilus sapineus (Fr.) Maire / Syn.: *Flammula
sapinea* (Fr.) Pat.

POPIS: Klobouk má průměr 2–8 cm, je vyklenutý až plochý, vláknitě plstnatý, žlutookrový až rezavě hnědý. Lupeny jsou sytě žluté, pak rezavě hnědé. Třeň je 2–8 cm dlouhý, 0,3–1 cm široký, válcovitý, žlutý, žlutookrový, k bázi až rezavohnědý, žlutě vláknitě oděný. Dužnina sytě žlutá, někdy se slabým jódovým zápachem v lupenech. Chuť hořká. Výtrusný prach je rezavohnědý, výtrusy mandlovitě elipsoidní, bradavčité, 8–10 × 5–6 μm velké, hyfy v pokožce klobouku 8–16 μm široké. **DOBA RŮSTU:** VI–VIII(–X). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu celé severní polokoule, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na mrtvém dřevě jehličnanů, zpravidla v letních měsících, jednotlivě nebo ve skupinkách, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčínách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Velmi podobná je **plaménka nevonná** (*Gymnopilus penetrans*) s kloboukem hladkým, třeněm bíle vláknitým, lupeny i dužninou o něco světleji zbarvenými, s hyfami v pokožce klobouku jen 3–10 μm širokými, rostoucí zpravidla až na podzim. Poněkud podobná **plaménka poprášená** (*Gymnopilus picreus*) bývá drobnější, klobouk má tmavší, rezavě červohnědě zbarvený, a třeň dole až černohnědý.

POLNIČKA LYSÁ

Lederbrauner Erdschüppling / Polówka ponura
Agrocybe erebia (Fr.) Kühner ex Singer / Syn.: *Pholiota
erebia* (Fr.) Gillet

POPIS: Klobouk má průměr 3–7 cm, je široce zvoncovitý, vyklenutý až plochý, s tupým hrbolem, často vrásčitý, s okrajem bíle vločkatým, játrově až tabákově hnědý, hygrofánní, s pokožkou lysou, za vlhka slizkou. Lupeny jsou zprvu světle hnědé, pak tmavohnědé, s ostřím vločkatým, v mládí zakryté bílým velem. Třeň je 4–9 cm dlouhý, 0,5–1 cm široký, válcovitý, špinavě bělavý až šedohnědý, se širokým, blanitým, bílým až nahnědlým rýhovaným prstenem. Dužnina je bílá až hnědavá, se slabou aromatickou vůní. Chuť mírná, ale někdy trochu moučná a nahořklá. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy vejčité mandlovitě, bez klíčního póru, 10–15 × 5,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v listnatých a smíšených lesích, často na vlhkých okrajích listnatých lesů, v parcích, sadech a podél cest, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smíšených lesích i parcích, v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Příbuzná a rovněž jedlá **polnička tuhá** (*Agrocybe dura*) má mnohem světlejší, krémový až světle okrový klobouk, který za sucha zpravidla políčkovitě rozpraskává.

POLNIČKA RANÁ

Früher Ackerling / Polówka wczesna
Agrocybe praecox (Pers.) Fayod / Syn.: *Pholiota
praecox* (Pers.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, je vyklenutý až plochý, s pokožkou hladkou, za vlhka lepkavou, světle až žlutě okrový nebo i žlutohnědý, hygrofánní, za sucha až bělavý. Lupeny jsou zprvu bělavé, pak světle šedavé, šedohnědé až špinavě hnědé, v mládí zakryté bělavým velem. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, špinavě bělavý až hnědavý, s blanitým, bílým až nahnědlým pomíjivým prstenem, s bělavými provazci na bázi, ve stáří dutý. Dužnina je bělavá, s moučnou vůní. Chuť mírná, moučná a někdy až nahořklá. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy elipsoidně vejčité, s klíčním pórem, 8–11 × 5–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–VI(–XI). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně v jarních měsících, v opadu i na zbytcích dřeva, v lesích, v parcích, zahradách, sadech, rovněž na ruděrálních stanovištích i na záhonech pokrytých dřevní štěpkou, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní, případně lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně ve světlých lesích v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Příbuzná a rovněž jedlá **polnička tuhá** (*Agrocybe dura*) má tužší a bledší klobouk, který za sucha zpravidla políčkatě rozpraskává.

TŘEPENITKA SVAZČITÁ

Grünblättriger Schwefelkopf / Maślanka wiązkowa
Hypholoma fasciculare (Huds.) P. Kumm. / Syn.:
Naematoloma fasciculare (Huds.) P. Karst. / *Psilocybe fascicularis* (Fr.) Kühner

POPIS: Klobouk má průměr 2–7 cm, je vyklenutý až plochý, s okrajem v mládí pavučinatě ověšeným, hladký, suchý, sírově až nazelenale žlutý, na středu živě oranžově hnědý. Lupeny jsou sírově zelenožluté, později olivově šedočerné. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm široký, válcovitý, žlutý, směrem k bázi až oranžově hnědý. Dužnina je sírově žlutá, s ostrým pachem. Chuť silně hořká. Výtrusný prach je fialově hnědý, výtrusy protáhle vejčité elipsoidní, s klíčním pórem, 6–8 × 3,5–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu severní i jižní polokoule, nečetné nálezy jsou udávány i z tropického pásu. **STANOVISŤE V ČR:** Velmi hojně, na tlejícím dřevě listnáčů i jehličnanů, zejména smrku, buku a dubu, často v bohatých trsech, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně v bučinách i smrčinách v SM, méně často v M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná je nejedlá **třepenitka cihlová** (*Hypholoma lateritium*), která má červenooranžový až cihlově červený klobouk bez sírově zelenožlutých tónů, lupeny nejprve krémově nažloutlé, pak olivově hnědé a chuť má pouze nahořklou. Rovněž podobná a jedlá **třepenitka maková** (*Hypholoma capnoides*) má lupeny v dospělosti makově šedě zbarvené a chuť mírnou.

TŘEPENITKA MAKOVÁ

Rauchblättriger Schwefelkopf / Maślanka łagodna
Hypholoma capnoides (Fr.) P. Kumm. / Syn.:
Naematoloma capnoides (Fr.) P. Karst. / *Psilocybe capnoides* (Fr.) Noordel.

POPIS: Klobouk má průměr 2–8 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, s okrajem v mládí pavučinatě ověšeným, hladký, suchý, žlutookrový, k okraji žlutý, na středu oranžově hnědý. Lupeny jsou krémově až šedavé, později makově až kouřově nebo nafialověle šedé, ve stáří až šedočerné. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm široký, válcovitý, bělavý, níže žlutý, směrem k bázi až světle hnědý či červenohnědý. Dužnina je bělavá až lehce olivově žlutavá, má slabou, příjemně kořenou vůni. Chuť mírná. Výtrusný prach je fialově hnědý, výtrusy vejčité elipsoidní, se zřetelným klíčním pórem, 7–9 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII, optimum IX–XII(–IV). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVISŤE V ČR:** Velmi hojně, na mrtvém dřevě smrku a dalších jehličnanů, výjimečně i listnáčů, v trsech a ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Velmi hojně zejména ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná je jedovatá **třepenitka svazčitá** (*Hypholoma fasciculare*) se živěji sírově, někdy až nazelenale žlutým kloboukem, zelenožlutými, pak šedoolivovými lupeny a s velmi silně hořkou chutí. Rovněž podobná, nejedlá **třepenitka cihlová** (*Hypholoma lateritium*) má červenooranžový až cihlově červený klobouk, lupeny krémově nažloutlé až olivově hnědé a chuť nahořklou.

TŘEPENITKA KOŘENUJÍCÍ

Wurzelnder Schwefelkopf / Maślanka korzeniasta,
łyśiczka korzeniasta
Hypholoma radicosum J. E. Lange / Syn.: *Hypholoma epixanthum* sensu auct. / *Naematoloma radicosum* (J. E. Lange) Konrad et Maubl. / *Psilocybe radiosa* (J. E. Lange) Noordel.

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je zvoncovitý, pak ploše vyklenutý, s okrajem v mládí bíle pavučinatě ověšeným, dlouho stříbřitě ojíňený, žlutookrový až červenohnědý, k okraji žlutý. Lupeny jsou bělavé, později žlutohnědé až šedohnědé, se žlutoolivovým nádechem, s bělavým ostřím. Třeň je 3–10(–13) cm dlouhý, 0,4–0,7 cm široký, válcovitý, v substrátu až do hloubky 8–10 cm větvenitě kořenující, nahoře bělavý, níže pod mizející prstenitou zónou žlutookrový až rezavě hnědý, k bázi až červenohnědý, bělavě vláknitě nebo i šupinkatě oděný. Dužnina je žlutavá, s nepříjemným pachem po jodu. Chuť hořká. Výtrusný prach je fialově hnědý, výtrusy elipsoidní, s nenápadným klíčním pórem, 5,5–7 × 3,5–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVISŤE V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě smrku a dalších jehličnanů, jednotlivě či jen v malých trsech, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, hojněji v horských smrčinách v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **třepenitka roztroušená** (*Hypholoma dispersum*) je mnohem drobnější, má třeň výrazněji bělavě zdobený, výtrusy se zřetelným klíčním pórem a není kořenující.

TŘEPENITKA CIHLOVÁ

Ziegelroter Schwefelkopf / Maślanka ceglasta
Hypholoma lateritium (Schaeff.) P. Kumm. / Syn.:
Naematoloma sublateritium (Schaeff.) P. Karst. /
Hypholoma sublateritium (Fr.) Quél. / *Psilocybe lateritia*
(Schaeff.) Noordel.

POPIS: Klobouk má průměr 3–12 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s okrajem v mládí pavučinatě ověšeným, matný, červenooranžový až cihlově červený, na povrchu zprvu se soustřednými, světle žlutavými vláknitými šupinkami. Lupeny jsou krémově nažloutlé, pak olivově hnědé až fialově černé. Třeň je 5–15 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, nahoře bledě žlutý, níže okrově, rezavě až červeně hnědý. Dužnina je krémová až nažloutlá, s nevýraznou vůní. Chuť nahořklá, trochu svíravá. Výtrusný prach je fialově hnědý, výtrusy protáhle vejčité elipsoidní, s klíčním pórem, 6–8 × 3–4,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** IV–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím dřevě listnáčů, méně často i jehličnanů, často v početných trsech, od nížiny až do hor. Saprotrófní lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v SM(–M), zejména v bučinách. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná je jedovatá **třepenitka svazčitá** (*Hypholoma fasciculare*) se živěji sírově až nazelenale žlutým kloboukem, zelenožlutými, pak šedoolivovými lupeny a s velmi silně hořkou chutí. Rovněž podobná je jedlá **třepenitka maková** (*Hypholoma capnoides*), která má lupeny v dospělosti makově šedě zbarvené a chuť mírnou.

TŘEPENITKA ROZTROUŠENÁ

Nattenstieliger Schwefelkopf / Łysiczka zygzakowatotrzonowa
Hypholoma dispersum (Fr.) Quél. / Syn.: *Hypholoma marginatum* (Pers.) J. Schröt. / *Naematoloma marginatum* / (J. Schröt.) Courtec. / *Psilocybe marginata* (J. Schröt.) Noordel.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s okrajem v mládí pavučinatě ověšeným a na povrchu obroubeným úzkým bělavým lemem z vláken vela, slabě hygrofánní, za vlhka červenohnědý, za sucha žlutookrový až rezavě hnědý. Lupeny jsou olivově šedohnědé s bělavým ostřím. Třeň je 3–9 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý, nahoře bělavý, níže okrově až rezavě hnědý, výrazně zdobený bělavými prstenovitými zónami. Dužnina je bělavá až rezavě hnědá, s nevýraznou vůní. Chuť hořká. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy válcovitě elipsoidní, se zřetelným klíčním pórem, 7–9 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v jehličnatých lesích, na tlejícím dřevě a v opadu jehličnanů, v trsech a často i ve velkých skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrófní lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM, velmi hojně v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a nejedlá **třepenitka ploníková** (*Hypholoma polytrichi*) má nehygrofánní klobouk a roste jednotlivě v mechu, zejména v ploníku, nebo na holé půdě. Další podobná **třepenitka kořenující** (*Hypholoma radicosum*) je statnější, se třením kořenujícím.

TŘEPENITKA PRODLOUŽENÁ

Torfmoos-Schwefelkopf / Łysiczka torfowiskowa
Hypholoma elongatum (Pers.) Ricken / Syn.: *Hypholoma elongatipes* Peck / *Naematoloma elongatum* (Pers.)
Konrad / *Psilocybe elongata* (Pers.) Lange

POPIS: Klobouk má průměr 0,6–2,5 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, s okrajem průsvitně rýhovaným, hygrofánní, žlutý, olivově žlutý až okrově žlutý, za sucha světle žlutý. Lupeny jsou bělavé až šedavě nažloutlé, později až šedohnědé. Třeň je 3–15 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý, bělavý, níže nažloutlý, směrem k bázi žlutohnědý, bíle vločkaté až vláknitě oděný. Dužnina je nažloutlá, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy elipsoidní, tenkostěnné, s nezřetelným klíčním pórem, 9–12 × 6–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky a v subpolárním pásu jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v rašeliníku nebo i v jiných meších, na vlhkých loukách, rašeliníštích, v mokřadech, ale i v mechatých jehličnatých lesích, zpravidla od pahorkatiny až vysoko do hor. Saprotrófní muscikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy dosti hojně v rašeliníku v SM–M, velmi hojně na rašeliníštích v SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **třepenitka ploníková** (*Hypholoma polytrichi*) má o něco tmavší, nehygrofánní klobouk, hořkou chuť a menší výtrusy.

TŘEPENITKA POMNĚNKOVÁ (KRŽATKA POMNĚNKOVÁ)

Sumpf-Schwefelkopf / Łysiczka torfowiskowa
Phaeonematoloma myosotis (Fr.) Bon / Syn.: *Hypholoma myosotis* (Fr.) M. Lange / *Naucoria myosotis* (Fr.) P. Kumm. / *Pholiota myosotis* (Fr.) Singer / *Hemipholiota myosotis* (Fr.) Bon

POPIS: Klobouk má průměr 1–4 cm, je vyklenutý až téměř plochý, s okrajem v mládí vločkatě oděným, za vlhka silně slizký, za sucha lesklý, žlutavě hnědý s olivovým odstínem, za sucha světle žlutý. Lupeny jsou krémové, později hnědé až olivové či nafialověle hnědé, na ostří bíle vločkaté, dosti řídké. Třeň je 4–15 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm široký, válcovitý, bělavý, níže okrově hnědavý s olivovým nádechem, bíle vločkatě až vláknitě oděný, slizký. Dužnina s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy vejčité až mandlovité, se zřetelným klíčním pórem, 14–18 × 7–10 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, v rašeliničku nebo i v jiných meších, na rašelinných půdách, na prameništích, rašeliníštích a v podmáčených smrčínách, od podhůří až vysoko do hor. Saprotróf muscokolní, často turfíkolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti vzácně na rašelinných půdách v SM–M, o něco častěji v SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Snad trochu podobná a rovněž nejedlá **třepenitka ploniková** (*Hypholoma polytrichi*) nemá slizký klobouk a třeň, má hořkou chuť, mnohem menší výtrusy, roste v ploníku a některých dalších meších, ale nepreferuje rašeliniček. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** VU.

LYSOHLÁVKA KOPINATÁ

Spitzkegeliger Kahlkopf / Łysiczka lancetowata
Psilocybe semilanceata (Fr.) P. Kumm. / Syn.: *Panaeolus semilanceatus* (Fr.) J. E. Lange

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–3 cm, je úzce kuželovitý až zvoncovitý, s výrazným úzkým bradavkovitým hrbolkem, hladký, s okrajem jen v mládí ověšeným zbytky vln, hygrofánní, za vlhka lepkavý, průsvitně rýhovaný, olivově hnědý, na poraněných místech zelenomodrající, za sucha okrový až slámově žlutý. Lupeny jsou hnědavé, později purpurově šedohnědé, na ostří bíle vločkaté, husté, připojené. Třeň je 4–12 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm široký, válcovitý, nahoře bělavý, níže okrový až světle hnědavý, bíle vláknitě oděný, po otlačení většinou zelenomodrající. Dužnina s moučnou či ředkvovitou vůní. Chuť mírná, moučná či ředkvovitá. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy elipsoidní, tlustostěnné, se širokým klíčním pórem, 10,5–16 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (IV–)VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu Evropy a Severní Ameriky, též v Tasmánii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na loukách, běžně v trsech metlice trsnaté, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf humíkolní, případně i fimíkolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně na loukách a pastvinách v SM–SA. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Halucinogenní houba obsahující psylocybin. Podobně modrající plodnice má rovněž jedovatá a halucinogenní **lysohlávka česká** (*Psilocybe bohemica*), která nemá v mládí úzce kuželovitý, ale polokulovitý až zvoncovitý klobouk a roste v lesích.

LYSOHLÁVKA ČESKÁ

Blaugrünfleckender Kahlkopf / Łysiczka czeska
Psilocybe bohemica Šebek ex Šebek / Syn.: *Psilocybe serbica* var. *bohemica* (Šebek) Borovička, Oborník et Noordel.

POPIS: Klobouk má průměr 1,2–2,5 cm, je zvoncovitý, nízce sklenutý až plochý, hladký, s okrajem v mládí ověšeným zbytky vln, hygrofánní, za vlhka lepkavý a lehce průsvitně rýhovaný, karamelově hnědý, na poraněných místech zelenomodrající, za sucha krémový. Lupeny jsou zprvu světle okrové, později špinavě fialové, po otlačení zelenomodrající, na ostří bíle vločkaté, husté, mírně sbíhavé. Třeň je 4–7,5 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý, bělavý, odspodu postupně špinavě zelenomodrající, na bázi často s bílými nitovitými rhizomorfami. Dužnina je krémová, na řezu modrající, se zemitou vůní. Chuť nahořklá. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy elipsoidní, tlustostěnné, se širokým klíčním pórem, 10,5–16 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** X–XI(–XII). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na úlocích dřeva, ale i na tlejícím listí, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až do podhůří. Saprotróf ligníkolní a humíkolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi roztroušeně v SM, například v okolí Janských Lázní. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Halucinogenní houba obsahující psylocybin. Podobně modrající plodnice má rovněž jedovatá a halucinogenní **lysohlávka kopinatá** (*Psilocybe semilanceata*), která má v mládí úzce kuželovitý klobouk s vyniklým hrbolkem a roste na loukách. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

LYSOHLÁVKA HORSKÁ

Trockener Kahlkopf / Łysiczka czarnobrazowa
Psilocybe montana (Pers.) P. Kumm. / Syn.: *Deconica montana* (Pers.) P. D. Orton / *Psilocybe physaloides* (Bull.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 0,4–1,6 cm, je zvoncovitý, vyklenutý, pak až plochý, hladký, s okrajem jen v mládí krátce ověšeným zbytky jemného bílého vela, hygrofánní, za vlhka silně lepkavý až slizký a průsvitně rýhovaný, červenohnědý, za sucha žlutavý. Lupeny jsou světle hnědé, později tmavě purpurově hnědé, na ostří bíle vločkaté, dosti řídké, široce zoubkem připojené. Třeň je 1,5–4 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm široký, válcovitý, nahoře žlutohnědý, níže červenohnědý, bíle vláknitě oděný. Dužnina s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je tmavě šedohnědý, výtrusy mandlovitě až vejčité, tlustostěnné, se širokým klíčním pórem, 7–11 × 4–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** III–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu Evropy a Severní Ameriky, též v jižní Argentině. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v mechu, na loukách a pastvinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof muscikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–M, často v mechu při okrajích cest. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **lysohlávka kosníkovýtrosá** (*Psilocybe phyllogena*) má okraj klobouku ověšený zbytky vela, roste zejména na tlejících zbytcích dřeva a pilinách listnáčů a má utatě vejčité (mitrovité) až kosodélníkovité výtrusy.

LYSOHLÁVKA PLEVNATÁ

Weißflockiger Kahlkopf / Łysiczka drobna
Psilocybe crobula (Fr.) Singer / Syn.: *Deconica crobula* (Fr.) Romagn.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–2,5 cm, je polokulovitý, kuželovitý, pak až plochý, s hrbolem, hladký, v mládí bíle vločkatý, s okrajem ověšeným nápadnými zoubkovitými zbytky bílého vela, hygrofánní, za vlhka silně lepkavý a průsvitně rýhovaný, okrově či rezavě hnědý nebo až červenohnědý, za sucha nažloutlý. Lupeny jsou žlutohnědavé až šedookrové, později tmavo-hnědé až červenohnědé, na ostří bíle vločkaté, nepříliš husté, připojené. Třeň je 1,5–3,5 cm dlouhý, 0,2–0,3 cm široký, válcovitý, nahoře světle okrový, ojněný, za čerstva se zřetelnou prstenovitou zónou, níže hnědý až tmavo-hnědý, bíle vláknitě vločkatý až šupinkatý. Dužnina s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je tmavě purpurově hnědý, výtrusy mandlovitě až utatě vejčité, tenkostěnné, 6–9 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličí či listí, na tlejících větvíčkách, zbytcích dřeva, odumřelých lodyhách bylin, ale i na pilinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotrof humikolní i lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v detritu v SM–SA. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **lysohlávka domácí** (*Psilocybe inquilina*) má okraj klobouku téměř bez vloček, roste zejména na tlejících zbytcích trav a má větší výtrusy.

KRŽATKA BAŽINNÁ (OLŠENKA BAŽINNÁ)

Kahler Sumpfschnitzling / Olszóweczka szerokoblaszkowa
Naucoria scolecina (Fr.) Quél. / Syn.: *Alnicola scolecina* (Fr.) Romagn. / *Alnicola badia* Kühner

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–3,5 cm, je kuželovitý až zvoncovitý, pak vyklenutý, zpravidla s tupým hrbolkem, v dospělosti plochý, s okrajem daleko prosvítavě rýhovaným, oranžově, rezavě až kaštanově hnědý, často se skořicovým odstínem, hygrofánní, za sucha hnědavý až okrově béžový. Lupeny jsou hnědavé až hnědobéžové, s ostřím v mládí bíle vločkatým, později tmavě rezavě až hnědé. Třeň je 2,5–7 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm široký, válcovitý, červenavě hnědý, bělavě podélně vláknitý, od báze tmavě hnědnoucí. Dužnina je hnědá, za vlhka velmi tmavá, se slabou ředkvovou vůní. Chuť mírná, ředkvová. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy vřetenovitě mandlovitě, bradavčité, 10–14 × 5–7 μm velké, cheilocystidy úzce lahvicovité, některé hlavičkaté. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v olšinách na vlhkých až silně mokřých půdách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont olše. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v potočních aluviích pod olší v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Příbuzná a rovněž nejedlá **kržatka oděná** (*Alnicola citrinella*), rostoucí též pod olšemi, má klobouk výrazně světlejší, bledě žlutavý až okrově hnědavý, a obdobně zbarvené má i lupeny.

KRŽATKA ODĚNÁ (OLŠENKA ODĚNÁ)

Honiggelber Sumpfschnitzling / Olszóweczka miodowożółta

Alnicola citrinella P.-A. Moreau et A. de Haan / Syn.:

Naucoria escharoides sensu auct. / *Naucoria melinoides* sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–3 cm, je kuželovitý až zvoncovitý, pak vyklenutý, zpravidla s tupým hrbolkem, s okrajem nikoliv prosvítavě rýhovaným, s pokožkou pod lupou plstnatou, žlutý až medový, k okraji až bělavý, ke středu až okrově hnědavý. Lupeny jsou krémové, bledě žluté, později až okrově či olivově hnědé, s ostřím v mládí bíle vločkatým. Třeň je 2,5–6 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý, žlutavý až okrový, na špičce ojíněný, níže bělavě podélně vláknitý, od báze hnědnoucí. Dužnina je v bázi třeňe hnědavá, se slabou ředkivou vůní. Chuť nahořklá. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy mandlovitě, bradavčité, 9–12 × 5–6,5 μm velké, cheilocystidy úzce lahvicovité až mukronátní, často i hlavičkaté. **DOBA RŮSTU:** VI–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásmu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v olšínách na vlhkých až silně mokřých půdách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont olše. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v potočních aluviích pod olší v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Příbuzná a rovněž nejedlá **kržatka bažinná** (*Naucoria scolocina*), rostoucí také pod olšemi, má klobouk skořicově hnědý až hnědavý a obdobně zbarvené má i lupeny a třeň.

VLÁKNICE PLSŤOVITÁ

Spindelsporiger Risspilz / Strzępiak poszarpany

Inocybe lacera (Fr.) P. Kumm. / Syn.: *Inocybe cristata* (Scop.) P. Karst.

POPIS: Klobouk má průměr 1–4 cm, je polokulovitý, pak zvoncovitý, záhy plochý s tupým hrbolkem, na okraji zprvu podvinutý a ověšený hnědavou kortinou, šedohnědý až tmavohnědý, k okraji okrově hnědý, na povrchu hrubě plstnatě vláknitý až vláknitě šupinkatý. Lupeny jsou v mládí bělavě šedé, pak tmavě okrově hnědavé, s bělavě brvitým ostřím. Třeň je 2,5–6 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm široký, bělavý nebo krémový, pak od báze šedohnědý až i červenohnědý, vláknitý. Dužnina je v klobouku bělavá, ve třeni hnědavá, s pachem spermatickým. Chuť zatuchlá. Výtrusný prach je okrově hnědý, výtrusy nepravidelně válcovité, nápadně úzké, hladké, 10–15 × 4,5–6 μm velké, pleurocystidy tlustostěnné. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásmu celé severní a zřejmě i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na chudých půdách, v lesích i mimo les, zpravidla na světlých místech, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont listnatých i jehličnatých dřevin, roste zejména pod borovicí, břízou a osikou. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně až hojně v SM–M, častější pod kosodřevinou v SA–A. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobně plstnatý klobouk má rovněž **vláknice huňatá** (*Inocybe lanuginosa*), která však má hrbolkaté výtrusy, nebo **vláknice potměchuťová** (*Inocybe dulcamara*), která nemá pleurocystidy.

VLÁKNICE VLNATÁ

Trapezsporiger Risspilz / Strzępiak trapezowozarodnikowy

Inocybe subcarpta Kühner et Boursier / Syn.: *Inocybe boltonii* sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4,5 cm, je široce kuželovitý, pak až plochý s hrbolelem, tmavě hnědý, na okraji silně ověšený bělavou kortinou, na povrchu přitiskle vláknitý, v mládí až vláknitě vlnatý, s oděním paprskovitě roztrhaným. Lupeny jsou v mládí bělavé, pak hnědavé, s bělavě brvitým ostřím, dosti řídké. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, k bázi trochu rozšířený, šedohnědavý, vláknitě oděný. Dužnina je bělavá až okrová, s pachem nevýrazným. Chuť mírná. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy ruznotvaré, s výraznými hrboly, 7,5–10,5 × 4,5–7 μm velké, pleurocystidy tlustostěnné. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásmu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých lesích na kyselých půdách, zpravidla ve smrčinách a borech, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, borovice, snad i jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M i pod kosodřevinou v SA. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná a rovněž jedovatá **vláknice huňatá** (*Inocybe lanuginosa*) má klobouk výrazně plstnatě šupinkatý a slabý spermatický pach.

VLÁKNICE HNĚDÁ (VLÁKNICE UMBROVÁ)

Rundknolliger Risspilz / Strzępiak bury

Inocybe assimilata Britzelm. / Syn.: *Inocybe umbrina*
(Bres.) Sacc. / *Astrosporina umbrina* (Bres.) Rea

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4 cm, je kuželovitě zvoncovitý, pak až plochý, většinou s výrazným hrbolkem, s okrajem v mládí s rychle mizejícími vlákny kortiny, za vlhka mírně lepkavý, sytě hnědý až umbrový, na temeni se šedavým velem, paprscitě vláknitý, později při okraji klobouku rozpraskávající. Lupeny jsou v mládí světle béžové, pak šedohnědavé, s bělavě brvitým ostrím. Třeň je 2,5–5 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm široký, válcovitý, na bázi s nápadnou, kulovitou, bílou, neohraničenou hlízkou až 0,8 cm širokou, nahoře bíle ojítný, hnědý až načervenalé hnědý. Dužnina je bělavá až hnědavá, s nevýraznou vůní, při zavádání až nakyslou. Chuť mírná. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy s nevýraznými hrbolky, 7–9 × 5,5–6,5 μm velké, cystidy větvenovité, s inkrustací. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích na kyselých, ale i zásaditých půdách, často ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont jehličnatých i listnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, dosti hojně v klimaxových smrčinách v M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná a rovněž jedovatá **vláknice tuřinonohá** (*Inocybe napipes*) je o něco statnější, s kloboukem světleji hnědým a s výtrusy majícími výraznější hrbolky.

VLÁKNICE ŽÍHANÁ (VLÁKNICE BLIZOUČKÁ)

Spitzer Risspilz / Strzępiak ostrý

Inocybe proximella P. Karst. / Syn.: *Inocybe striata* Bres.
/ *Inocybe acuta sensu auct.* / *Inocybe umboninota*
sensu auct. / *Astrosporina proximella* (P. Karst.) Rea

POPIS: Klobouk má průměr 2–4 cm, je kuželovitě zvoncovitý, pak plochý až vmáčkly, s tupým až ostrým hrbolkem, s okrajem v mládí ověšeným bělavými vlákny kortiny, jen slabě lepkavý, šedavě hnědý, na temeni červenohnědý až černohnědý, paprscitě vláknitý, později při okraji klobouku rozpraskávající. Lupeny jsou v mládí světle béžové, pak šedohnědavé, s bělavě brvitým ostrím. Třeň je 3–10 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, k bázi lehce rozšířený, nahoře bíle ojítný, světle šedavě či červenavě hnědý. Dužnina je bělavá, s pachem spermatickým. Chuť mírná. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy s výraznými hrbolky, 8,5–11 × 6,5–8 μm velké, cystidy větvenovité, s inkrustací. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích na kyselých půdách, často ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, dosti hojně v klimaxových smrčinách v M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná a jedovatá **vláknice tuřinonohá** (*Inocybe napipes*) má na bázi třeně cibulovitou hlízkou. Další podobná **vláknice zašpičatělá** (*Inocybe acuta*) je tmavěji hnědá, má na bázi malou hlízkou a roste vzácně pod vrby.

VLÁKNICE ZAŠPIČATELÁ (VLÁKNICE MOKŘADNÍ)

Zitzen-Risspilz / Strzępiak

Inocybe acuta Boud. / Syn.: *Inocybe acutella* Bon

POPIS: Klobouk má průměr 1–3 cm, je kuželovitý, pak zvoncovitý, později plochý s výrazným hrbolem, s okrajem v mládí ověšeným bělavými vlákny kortiny, slabě lepkavý nebo suchý, tmavohnědý, na temeni s šedavým velem, v dospělosti paprscitě vláknitý, později při okraji klobouku rozpraskávající. Lupeny jsou v mládí bělavé až našedlé, pak šedohnědavé, s bělavě brvitým ostrím. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,3–0,6 cm široký, válcovitý, na bázi s cibulovitou bělavou hlízkou až 0,5 cm širokou, nahoře bíle ojítný, hnědý, od báze tmavnoucí. Dužnina je bělavá, stářím nabíhající do hnědavé, s pachem nevýrazným až lehce spermatickým. Chuť mírná. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy s nevýraznými tupými hrbolky, 8,5–12 × 6–7 μm velké, cystidy větvenovité, s inkrustací. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Velmi vzácně, v mokřadech, často ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont vrby. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně v porostech vrby laponské (*Salix lapponum*) v SA, například na Pančavské louce poblíž Labské boudy. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná **vláknice žíhaná** (*Inocybe proximella*) bývá zpravidla bez hlízky a roste pod smrky. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** DD, §1.

VLÁKNICE PAVUČINATÁ

Graugezonten Risspilz / Strzępiak malutki
Inocybe petiginosa (Fr.) Gillet / Syn.: *Astrosporina petiginosa* (Fr.) Rea

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–2 cm, je kuželovitě zvoncovitý, pak až plochý s hrbolkem, okrově až šedě hnědavý nebo až červenohnědý, k okraji světlejší, na povrchu bělošedě vláknitě plstnatý, zejména při okraji klobouku. Lupeny jsou v mládí krémově žlutavé, pak okrově hnědavé, s bělavě brvitým ostřím. Třeň je 1,5–3,5 cm dlouhý, 0,1–0,2 cm široký, zprvu okrový až růžově hnědavý, celý bíle ojíňený, pak až šedě hnědý. Dužnina je krémová až hnědavá, s pachem spermatickým. Chuť mírná, trochu svíravá. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy s četnými tupými hrbolky, 6–8 × 4,5–5,5 µm velké, pleurocystidy tlustostěnné. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Převážně v mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích na humózních či vápnatých půdách, zpravidla na vlhkých místech, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont buku, snad i jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM, ale i v M (například pod bukem na vápenkové čočce v Dolním Rudníku v Obřím dole ve výšce 1100 m n. m.). **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná, vzácnější **vláknice Jakobova** (*Inocybe jacobii*) má plstnatě šupinkatý klobouk a větší výtrusy.

VLÁKNICE ZEMNÍ

Seidiger Risspilz / Strzępiak ziemistoblaszkowy
Inocybe geophylla (Fr.) P. Kumm. / Syn.: *Inocybe clarkii* (Berk. & Broome) Sacc.

POPIS: Klobouk má průměr 1–3,5 cm, je tupě kuželovitý, pak zvoncovitý až ploše vyklenutý, s tupým hrbolkem, na okraji zprvu podehnutý a ověšený bělavou kortinou, bílý, šedavě bělavý, na středu až světle okrový (*Inocybe geophylla* var. *lilacina* – vláknice zemní fialová má klobouk, ale i třeň světle fialový), s povrchem hedvábitě vláknitým až hladkým. Lupeny jsou v mládí bělavé, pak hlínově hnědé, někdy s olivovým nádechem, s bělavě brvitým ostřím. Třeň je 2–6 cm dlouhý, 0,2–0,5 cm široký, bělavý, ve stáří naokrovělý, na vrcholu bělavě ojíňený. Dužnina je bělavá, se slabým spermatickým pachem. Chuť mírná, trochu svíravá. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy mandlovitě, hladké, 8–10,5 × 5–6 µm velké, pleurocystidy tlustostěnné. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní a zřejmě i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v lesích i mimo les, od nížiny až vysoko hor. Mykorhizní symbiont mnoha listnáčů i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně v různých typech lesa v SM, méně často v M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná a rovněž jedovatá **vláknice stinná** (*Inocybe umbratica*) má třeň ojíňený po celé délce a hrbolkatě výtrusy.

VLÁKNICE LESKNAVÁ

Früher Risspilz / Strzępiak późny
Inocybe nitidiuscula (Britzelm.) Sacc. / Syn.: *Inocybe friesii* R. Heim

POPIS: Klobouk má průměr 1–4 cm, je kuželovitě zvoncovitý, pak plochý s výrazným bradavkovitým hrbolkem, na okraji ověšený mizející kortinou, oříškově hnědý až červenohnědý, k okraji světlejší, na povrchu přitiskle paprskovitě vláknitý. Lupeny jsou v mládí bělavě šedé, pak šedožluté až žlutavě hnědé, s bělavě brvitým ostřím. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm široký, nahoře pleťově narůžovělý, bíle ojíňený, níže bledě okrový, jemně vláknitý. Dužnina je bělavá, s pachem spermatickým. Chuť mírná, zatuchlá. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy mandlovitě, hladké, 9–12 × 5–7 µm velké, pleurocystidy tlustostěnné. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, přednostně v lesích na vápnatých půdách, zpravidla na světlých místech, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont jehličnatých, řidčeji i listnatých dřevin, roste zejména pod smrkem, zřídka též pod borovicí, bukem, lískou a dalšími dřevinami. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně, místy i hojně, zejména ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná a rovněž jedovatá **vláknice hnědoučká** (*Inocybe fuscidula*) má o něco menší výtrusy a plodnice bez červenavých tónů.

VLÁKNICE ŠTĚTINATÁ

Sparriger Risspilz / Strzępiak jeżowaty
Inocybe hystrix (Fr.) P. Karst.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, na okraji zprvu podehnutý, okrový až okrově béžový, na povrchu hustě pokrytý odstávajícími hnědými vláknitými šupinkami. Lupeny jsou v mládí bledé, pak béžové až světle hnědé, se slabým olivovým nádechem. Třeň je 3,5–6 cm dlouhý, 0,3–0,6 cm široký, stejnobarvý s kloboukem, kromě vrcholu třeně pokrytý odstávajícími hnědými vláknitými šupinkami. Dužnina je bledá, se slabým spermatickým nebo zemitým pachem. Chuť mírná, ale nepříjemná. Výtrusný prach je tmavě hnědý, výtrusy mandlovitě, hladké, 9–11,5 × 4,5–6,5 μm velké, pleurocystidy tlustostěnné. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, v listnatých a jehličnatých lesích, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont listnatých i jehličnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Vzácně zejména v bučinách v SM–M. Je známa například z bučin na Rýžovišti u Harrachova a z úbočí Kotle od Dolních Míseček. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Trochu podobně plstnatě šupinkatá může být někdy **vláknice plavohnědá** (*Inocybe cincinnata*), která však má šupinkatý pouze povrch klobouku, a nikoliv třeně, a třeň mívá v horní části nafialovělý. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

VLÁKNICE POTMĚCHUŤOVÁ

Bittersüßer Risspilz / Strzępiak słodkogorzki
Inocybe dulcamara (Alb. et Schwein.) P. Kumm. / Syn.:
Inocybe delecta P. Karst.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–5 cm, je polokulovitý, záhy plochý až mělce vmáčklý, na okraji zprvu podehnutý a ověšený bělavou kortinou, hnědavě okrový, na povrchu plstnatý, vlnatý až přitiskle plstnatě šupinkatý. Lupeny jsou v mládí světle, pak tmavě naolivověle okrové, se světleji brvitým ostřím, husté. Třeň je 3–4,5 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm široký, bělavý, pak okrově hnědavý, s naznačeným páskem po kortině. Dužnina je bělavá až hnědavě okrová, se zatuchlým nebo i nasládlým pachem. Chuť nahořklá. Výtrusy ledvinovitě elipsoidní, hladké, 8–10 × 5–6 μm velké, cheilocystidy tenkostěnné, bez pleurocystid. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu celé severní polokoule, též v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně až roztroušeně, v lesích i mimo les, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont listnatých i jehličnatých dřevin, zejména smrku, borovice, dubu a vrby. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy hojně ve smíšených lesích v SM, spíše jen roztroušeně ve smrčinách v M či pod kosodřevinou v SA. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Záměna je možná za makroskopicky téměř neodlišitelnou **vláknici širokovýtrusou** (*Inocybe latispora*), která má širší výtrusy. Plstnatý klobouk má rovněž **vláknice huňatá** (*Inocybe lanuginosa*) s hrbolkatými výtrusy a tlustostěnnými pleurocystidami nebo **vláknice plstovitá** (*Inocybe lacera*) s mnohem delšími, nápadně úzkými výtrusy.

VLÁKNICE BONGARDOVA

Duftender Risspilz / Strzępiak stęchły
Inocybe bongardii (Weinm.) Quéil.

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je tupě kuželovitý, pak zvoncovitý až ploše vyklenutý, na okraji zprvu podehnutý a ověšený bělavou kortinou, okrově až červenavě hnědý, na povrchu vláknitý až převážně přitiskle vláknitě šupinkatý. Lupeny jsou v mládí béžové, pak rezavě hnědé, později i s olivovým nádechem, s bělavě brvitým ostřím. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,5–1 cm široký, bělavý, brzy hnědnoucí, k bázi až červenohnědavý, na vrcholu bělavě vločkatý. Dužnina je bělavá, na řezu pomalu červenající, s nápadnou sladce ovocnou vůní po přezrálých hruškách, jindy s nepříjemným pachem po rybině a muškátu (var. *pisciodora* – rybovonná). Chuť mírná. Výtrusy ledvinovitě elipsoidní, 10–15 × 6–8 μm velké, cheilocystidy tenkostěnné, bez pleurocystid. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, zpravidla v listnatých, ale i jehličnatých lesích na vápnatých půdách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont buku, dubu, ale i smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** V SM jen roztroušeně, v M vzácně. Nejvýše položená lokalita se nachází v závěru Obřího dolu, ve smrkové bučině na vápencové čočce v Dolním Rudníku, ve výšce 1100 m n. m. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná a rovněž jedovatá **vláknice jelení** (*Inocybe cervicolor*) je o něco drobnější, má odstálější tmavohnědé šupinky na klobouku a zemitý pach.

VLÁKNICE JELENÍ

Hirschbrauner Risspilz / Strzępiak płowy
Inocybe cervicolor (Pers.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 2–4,5 cm, je tupě kuželovitý, pak zvoncovitý až ploše vyklenutý, na okraji zprvu podehnutý a ověšený bělavou kortinou, kožově hnědý až trochu červenavě hnědý, na povrchu přitiskle až odstále soustředně vláknitě šupinkatý. Lupeny jsou v mládí béžové, pak světle špinavě hnědé, trochu s červeným nádechem, s bělavě brvitým ostřím. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm široký, béžově hnědavý, k bázi až červeno-hnědavý, na vrcholu bělavě vločkatý. Dužnina je bělavá až šedohnědavá, na řezu trochu červenající, se zemitě zatuchlým pachem. Chuť nepřijemná. Výtrusy ledvinovitě elipsoidní, 11–15 × 7–8,5 μm velké, cheilocystidy tenkostěnné, bez pleurocystid. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých i listnatých lesích, přednostně na vápnitých půdách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont jehličnanů i listnáčů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** V SM jen roztroušeně ve smrčinách, v M vzácně (například na vápencové čočce v Dolním Rudníku v Obřím dole). **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná **vláknice Bongardova** (*Inocybe bongardii*) je o něco statnější, má přitisklejší, okrově hnědé šupinky na klobouku a nemá zemitý pach. Poněkud podobná **vláknice špinavá** (*Inocybe calamistrata*) má výrazně vztyčené, tmavě šedohnědé šupinky na klobouku a bázi třeň špinavě modrozelenou.

VLÁKNICE ŠPINA VÁ

Blaufüßiger Risspilz / Strzępiak owłosiony
Inocybe calamistrata (Fr.) Gillet / Syn.: *Inocybe hirsuta* Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–3 cm, je polokulovitý až tupě kuželovitý, pak vyklenutý, na okraji zprvu ověšený bělavou kortinou, hnědý, na středu se zeleným nádechem, na povrchu odstále šedohnědě až tmavohnědě šupinkatý, s šupinkami drsnými, často vztyčenými. Lupeny jsou v mládí bělavé, pak béžové až hnědé, s bělavě brvitým ostřím. Třeň je 3–6 cm dlouhý, 0,3–0,6 cm široký, hnědavý až tmavě hnědý, na bázi špinavě modrozelený, hrubě vláknitě tmavohnědě šupinkatý, tuhý. Dužnina je bělavá, na řezu slabě červenající, v bázi třeň modrozelenavá, s vůní zprvu ovocnou, následně se zemitým, rybím, spermatickým či muškátovým pachem. Chuť nepřijemná. Výtrusy ledvinovitě elipsoidní, 9–13 × 5–6,5 μm velké, cheilocystidy tenkostěnné, bez pleurocystid. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V subpolárním a mírném pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně až roztroušeně, na vlhkých až podmáčených půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku i jiných dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně zejména ve smrčinách v SM–M, například v podmáčené smrčině v závěru Obřího dolu. **POZNÁMKA:** Jedovatá, halucinogenní. Podobná **vláknice jelení** (*Inocybe cervicolor*) má přitisklejší, světlejší hnědé šupinky na klobouku, preferuje vápnité půdy a postrádá zelenomodré zbarvení na bázi třeň. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

VLÁKNICE KUŽELOVITÁ (VLÁKNICE ROZPRASKANÁ)

Kegeliger Risspilz / Strzępiak strzępkowaty
Inocybe rimosa (Bull.) P. Kumm. / Syn.: *Inocybe fastigiata* (Schaeff.) Quél.

POPIS: Klobouk má průměr 2–10 cm, je kuželovitý, pak zvoncovitý až vyklenutý, s vyniklým ostrým hrbolem, na okraji dlouho podehnutý a ověšený brzy mizející bělavou kortinou, žlutý až okrově hnědavý, na povrchu paprscitě vláknitý, ve stáří nápadně roztrhaný. Lupeny jsou v mládí bělavé, pak našedlé až nažloutlé, často s olivovým nádechem, s bělavě brvitým ostřím, nakonec olivově hnědé. Třeň je 4–9 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, bez hlízy, bělavý, později okrový až žlutohnědý, na vrcholu bělavě vločkatý. Dužnina je bělavá až bledě okrová, na řezu pomalu červenající, s pachem spermatickým. Chuť mírná až nahořklá. Výtrusy ledvinovitě elipsoidní, 10–15 × 6–8 μm velké, cheilocystidy tenkostěnné, bez pleurocystid. **DOBA RŮSTU:** VI–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule, je též udávána například z Nového Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, v lesích i mimo les, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont řady listnáčů, vzácněji i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně, místy hojně v různých typech lesů v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedovatá. Podobná a rovněž jedovatá **vláknice světlá** (*Inocybe obsoleta*) má klobouk bledší, lupeny bez olivového tónu, dužninu bez pachu a menší výtrusy.

KRŽATKA ZIMNÍ**(KRŽATKA OTRUBIČNATÁ, KRŽATKA PRŮSVITNÁ)**

Wintertrompetenschnitzling / Trąbka otrębiasta

Tubaria furfuracea (Pers.) Gillet / Syn.: *Tubaria hiemalis*Romagn. ex Bon / *Naucoria furfuracea* (Pers.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1–4 cm, je polokulovitý, pak ploše vyklenutý až mělce prohloubený, s okrajem za vlhka daleko průsvitně rýhovaným a v mládí lemovaným pomíjivými bělavými útržky vela, sametový až jemně zrnitě vločkatý, matný, hygrofánní, za vlhka okrově až rezavě hnědý, za sucha bělavě krémový až světle hnědavý. Lupeny jsou krémově okrové, později okrově až skořicově hnědé, široce připojené až mírně sbíhavé. Třeň je 2–5 cm dlouhý, 0,2–0,4 cm široký, válcovitý, okrově hnědý, s rychle pomíjivým prstenitým páskem, bíle vločkaté až vláknitě oděný, na bázi s bílou myceliovou plstí. Dužnina je za vlhka hnědá, za sucha světle krémová, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je okrově hnědý, výtrusy elipsoidní, 7–10 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na tlejícím listí, travách, bylinách, na kouscích dřeva, v lesích i mimo les, na loukách a pastvinách, zpravidla ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní a lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně, zpravidla mimo les v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Podobná **kržatka poprášená** (*Tubaria conspersa*) má klobouk zprvu celý pokrytý bílým, vláknitě plstnatým velem, později je klobouk i třeň na povrchu bíle vločkatý.

KRŽATKA HONOSNÁ

Üppiger Olivschnitzling / Ciemnoboczniaak pachnący

Simocybe sumptuosa (P. D. Orton) Singer / Syn.:*Ramicola sumptuosa* (P. D. Orton) Watling / *Naucoria**sumptuosa* P. D. Orton

POPIS: Klobouk má průměr 1–4(–5) cm, je polokulovitý, pak ploše vyklenutý až mělce vmáčklý, s okrajem v mládí úzce podvinutým, za vlhka slabě průsvitně rýhovaným, sametový až jemně zrnitě vločkatý, matný, hygrofánní, za vlhka sytě hnědý, za sucha poněkud světle olivově hnědý. Lupeny jsou olivově hnědé, později až datlově hnědé, široce připojené. Třeň je 2–5 cm dlouhý, 0,1–0,4 cm široký, válcovitý, bělavý, bíle vločkatě ojíňený, později od báze hnědnoucí, jemně vláknitě oděný, na bázi bíle plstnatý. Dužnina má slabou houbovou vůni a natrpklou chuť. Výtrusný prach je hnědý, výtrusy elipsoidní, 8–10(–11) × 4–6 μm velké, pileocystidy zřetelně hlavičkaté, 80–100 × 7–12 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásmu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě listnáčů, zpravidla ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a rovněž nejedlá **kržatka hnědoolivová** (*Simocybe centunculus*) je drobnější, má poněkud menší výtrusy a pileocystidy poměrně malé (20–40 × 6–8 μm).

KRŽATKA OSTNITÁ

Grobwarziger Flockenschüppling /

Płomienniczek żółtobrazowy

Flammulaster muricatus (Fr.) Watling / Syn.:*Phaeomarasmius muricatus* (Fr.) Singer /*Flammulaster denticulatus* P. D. Orton

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–3 cm, je polokulovitý, pak tupě kuželovitý až plochý, s okrajem žlutě vláknitě zubatým, zrnitě bradavčité, rezavě žlutookrový až rezavě hnědý. Lupeny jsou zprvu žlutavé, světle okrové, později rezavě hnědé, široce připojené až lehce vykrojené. Třeň je 2–4 cm dlouhý, 0,1–0,4 cm široký, válcovitý, nahoře žlutavý, pod mizejícím prstenitým páskem zrnitě bradavčité a zbarvený jako na klobouku. Dužnina je žlutavá, pak hnědavá, bez výrazné vůně. Chuť mírná. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy elipsoidní, 6,5–9 × 3,5–5 μm velké, s drobným klíčním pórem. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásmu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na tlejícím dřevě listnáčů, zejména v přirozených lesích, zpravidla v malých skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** V SM, zejména v bučinách, roztroušeně. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná **kržatka ježatá** (*Phaeomarasmius erinaceus*) má lupeny již v mládí krémově hnědé, mnohem větší výtrusy (9–13 × 6–9 μm) a bez klíčního póru. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

KRŽATKA PLODOMILNÁ

Bucheckern-Flockenschüppling / Płomienniczek owocolubny
Flammulaster carpophilus (Fr.) Earle ex Vellinga /
Syn.: *Flammulaster carpophiloides* (Kühner) Watling /
Phaeomarasmus carpophilus (Fr.) Singer

POPIS: Klobouk má průměr 0,4–1,5(–2) cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, často se širokým nízkým hrbolkem, jemně bíle zrnitě vločkatý, žlutokrémový, světle okrový až trochu nahnědlý. Lupeny jsou bělavé, krémové, později okrové, s hnědavě růžovým nádechem, s ostřím bíle vločkatým, připojené až vykrojené a zoubkem sbíhavé, řídké. Třeň je 1–4 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm široký, válcovitý, krémový, bíle vločkatě šupinkatý, později od báze zahnědlý. Dužnina má bylinnou až pelargoniovou vůni. Chuť nevýrazná. Výtrusný prach je světle hnědý, výtrusy vejčité mandlovité, 6,5–10 × 4–6 μm velké, cheilocystidy lahvicovité. **DOBA RŮSTU:** V–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásmu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na tlejícím listí, větvičkách a bukvicích, zpravidla ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf humikolní a lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Poněkud podobná a rovněž nejedlá **kržatka poprášená** (*Tubaria conspersa*) je statnější, celá výrazněji bíle vločkatě oděná na více hnědém až červenohnědém podkladu.

TREPKOVITKA ZPLOŠTĚLÁ

Geriefter Krüppelfuß / Ciżmówka płaska
Crepidotus applanatus (Pers.) P. Kumm.

POPIS: Klobouk má průměr 1–5 cm, zpočátku je lopatkovitý s třeňovitou bází, pak polokruhovitý až vějířovitý a zúženým bokem přirostlý, ploše vyklenutý nebo i mělce vmáčklý, hladký, v místě připojení plstnatý, slabě hygrofánní, zpočátku bělavý, pak krémový až okrově hnědavý. Lupeny jsou v mládí bledě krémové, v dospělosti až skořicově hnědé, s růžovým nádechem, husté. Dužnina je bez zvláštní vůně. Chuť může být trochu nepřijemná. Výtrusy kulovité, bradavčité, 4,5–7 μm velké, cheilocystidy na vrcholu hlavatě kyjovité. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásmu severní i jižní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na padlých kmenech, větvích a pařezech listnáčů, vzácně i jehličnanů, zpravidla ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně, místy dosti hojně, zejména v bučinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná, ale vzácnější **trepkovítka smrková** (*Crepidotus stenocystis*) je v dospělosti více červenohnědavá, má cheilocystidy válcovité až štíhle lahvicovité a roste na dřevě jehličnanů, zejména smrku. Rovněž dosti podobná a hojná **trepkovítka měkká** (*Crepidotus mollis*) má rosolovitou vrstvu pod pokožkou klobouku (pokožku lze stáhnout) a hladké výtrusy.

TREPKOVITKA KUBIČKOVA

Stummelfüßchen / Ciżmówka
Crepidotus kubickae Pilát / Syn.: *Crepidotus cesatii* var.
subsphaerosporus (J. E. Lange) Senn-Irlet / *Crepidotus*
subsphaerosporus (J. E. Lange) Kühner et Romagn. ex
Hesler et A. H. Smith

POPIS: Klobouk má průměr 0,8–2,5(–4) cm, je ploše vyklenutý, s náznakem postranního třeně, plstnatý, v místě připojení až huňatý, s okrajem dlouho podvinutým, hygrofánní, bílý, pak krémový. Lupeny jsou v mládí bílé, pak bledě pleťově hnědavé, v dospělosti hnědé, trochu narůžovělé, na ostří bělavě vločkaté, řídké. Dužnina je bílá, bez vůně. Chuť mírná až trochu svíravá. Výtrusy široce elipsoidní, izolovaně ostnitě (se dvěma typy ostnů), 7–8 × 5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** V–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásmu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na mrtvém dřevě smrku, někdy i jedle a borovice, zcela výjimečně i listnáčů, zpravidla ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotróf lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně až hojně ve smrčinách v SM, hojně v M. **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a nejedlá **trepkovítka Cesatiho** (*Crepidotus cesatii*) roste na dřevě listnáčů i jehličnanů a má výtrusy téměř kulovité. Další podobná a rovněž nejedlá **trepkovítka hlínolupenná** (*Crepidotus lundellii*) roste na dřevě listnáčů, lupeny má hnědé, nikoliv narůžovělé, a výtrusy elipsoidní, jemně vrásčité bradavčité.

TREPKOVITKA CESATIHO

Kugelsporiges Stummelfüßchen /

Ciżmówka ciemnoblaszkowa

Crepidotus cesatii (Rabenh.) Sacc. / Syn.: *Crepidotus sphaerosporus* (Pat.) J. E. Lange

POPIS: Klobouk má průměr 0,8–2,5 cm, je ploše vyklenutý, s náznakem postranního třeně, plstnatý, v místě připojení až huňatý, s okrajem podvinutým, bílý, pak krémový. Lupeny jsou v mládí bílé, pak bledě pleťové krémové, v dospělosti rezavě až skořicově okrové, trochu narůžovělé, řídké. Dužnina je bílá, bez vůně. Chuť nahořklá. Výtrusy téměř kulovité, jemně bradavčité až ostnitě, 6–8 × 5–7,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** I–XII. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na mrtvém dřevě listnáčů, případně i jehličnanů, ve skupinách, od nížiny až do hor. Saprotrof lignikolní. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně, místy i dosti hojně, v listnatých a smíšených lesích v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlá. Podobná a rovněž nejedlá **trepkovitka Kubičkova** (*Crepidotus kubickae*) roste téměř výhradně na dřevě jehličnanů a má výtrusy široce elipsoidní se dvojím typem ostnů. Další podobná a nejedlá **trepkovitka hlínolupenná** (*Crepidotus lundellii*) roste na dřevě listnáčů, lupeny má hnědé, nikoliv narůžovělé, a výtrusy elipsoidní, jemně vrásčité bradavčité.

SLUKA SVRASKALÁ

Reifpilz / Plachetka zwyczajna

Cortinarius caperatus (Pers.) Fr. / Syn.: *Rozites caperatus* (Pers.) P. Karst.

POPIS: Klobouk má průměr 4–12 cm, zpočátku je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, někdy se širokým hrbolem, s okrajem spojeným se třeněm blanitým závojem, od okraje radiálně zvrásněný, bledě až žemlově žlutý, suchý, oděný bělavě až stříbřitě vločkatým velem, na temeni až namodralým či nařiaľovělým. Lupeny jsou okrové až rezavě hnědé, s bělavým zoubkatým ostřím, ke třeni zoubkem připojené. Třeň je 7–15 cm dlouhý, 1–2,5 cm široký, válcovitý, bělavý, pod dvojitým blanitým nažloutlým prstenem často s dalšími neúplnými pásky vela, dole okrovějící. Dužnina je bělavá, pod pokožkou klobouku hnědočervenavá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusy mandlovitě elipsoidní, bradavčité, dextrinoidní, 10–15 × 7–10 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých půdách, zejména v jehličnatých, ale i listnatých lesích, často ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, borovice a dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Místy hojně zejména ve smrčinách a smíšených lesích v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlá. Byly u ní prokázány rozsáhlé antivirální účinky.

PAVUČINEC HERCYNSKÝ

Dunkelvioletter Schleierling, Dunkelvioletter Dickfuß /
Zasłonak hercyński

Cortinarius hercynicus (Pers.) M. M. Moser / Syn.:

Cortinarius violaceus var. *hercynicus* (Pers.) Brandrud /

Cortinarius violaceus subsp. *hercynicus* (Pers.) Brandrud

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, zpočátku je kuželovitý, pak zvoncovitý až ploše vyklenutý, s výrazným hrbolem, plstnatý až plstnatě šupinkatý, s okrajem ověšeným v mládí světle fialovou kortinou, nehygrofánní, sytě fialový, ve stáří až černofialový. Lupeny jsou v mládí tmavě fialové, pak purpurově až rezavě hnědé, řídké. Třeň je 6–14 cm dlouhý, 1–2 cm široký, kyjovitý, světleji fialový nežli klobouk, vločkatý, níže s šedavými pásky vela. Dužnina je fialová, v bázi třeně bledá, s vůní po cedrovém dřevu. Chuť mírná. Výtrusy vejčité až široce elipsoidní, výrazně bradavčité, 11–13,5 × 7,5–9 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, zejména na vlhkých půdách, v jehličnatých lesích, převážně od pahorkatiny až do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, borovice, případně i některých dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve vlhkých smrčinách v SM–M, častěji v supramontánních polohách, dosti pravidelně například na dně Obřího dolu. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Velmi podobný je rovněž nejedlý **pavučinec fialový** (*Cortinarius violaceus*), který roste pod listnáči a má výtrusy elipsoidně mandlovité a jemněji bradavčité.

PAVUČINEC ŽLUTOPLAVÝLöwengelber Rauhkopf / Zaslonak cytrynowożółty
Cortinarius limonius (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 2–8 cm, zpočátku je polokulovitý, pak zvoncovitý až plochý, často s hrbolem, drobně šupinkatý, v mládí na okraji ověšený žlutou vláknitou kortinou, hygrofánní, za vlhka až červenohnědý, za sucha žlutooranžový, rezavě žlutý až rezavě červený. Lupeny jsou žluté, plavě žluté až žlutohnědavé, pak skořicově až rezavě žluté, husté. Třeň je 5–10(–15) cm dlouhý, 0,7–1,5(–2) cm široký, válcovitý, žlutý, na bázi oranžově hnědý, vláknitě oděný, pokrytý žlutými až hnědooranžovými pásy vela. Dužnina je žlutavá až hnědožlutá, v bázi třeně oranžově hnědá, se slabou vůní. Chuť mírná. Výtrusný prach je rezavý, výtrusy široce elipsoidní, bradavčité, 7–9 × 5,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých půdách, v jehličnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku, borovice, případně dalších jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi roztroušeně ve smrčinách v SM–M, častěji v supramontánních polohách, například na dně Obrřího dolu. **POZNÁMKA:** Jedovatý. Podobný, drobnější a rovněž jedovatý **pavučinec příbuzný** (*Cortinarius gentilis*) má též žlutavé velum, lupeny má ale řidší, klobouk hnědší, třeň nikoliv hrubě vláknitý a je hojnější. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** VU.

PAVUČINEC BATAILLEŮV (KOŽNATKA BATAILLEOVA) Orangefüßiger Hautkopf / Zaslonak brązowooliwkowy
Cortinarius bataillei J. Favre / Syn.: *Dermocybe bataillei* / J. Favre ex M. M. Moser

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4(–6) cm, zpočátku je polokulovitý až zvoncovitý, pak plochý až vmáčklý, s tupým hrbolem, plstnatě vláknitý až šupinkatý, s okrajem zprvu podehnutým a ověšeným zbytky žlutavé kortiny, okrově až olivově hnědý, k okraji až žlutavý. Lupeny jsou v mládí sytě žluté se světlejším ostřím, v dospělosti rezavě hnědé, husté. Třeň je 6–12 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm široký, válcovitý, živě žlutý až okrově žlutý, místy oděný olivově hnědavými pásy vela, na bázi většinou živě oranžový. Dužnina je žlutá, v bázi třeně oranžová, s ředkvovou vůní. Chuť mírná, ředkvová. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy elipsoidní, bradavčité, 8–10 × 4,5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na vlhkých až podmáčených kyselých půdách, v jehličnatých lesích, zejména od podhůří až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku a borovice, ale zřejmě i břízy. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve vlhkých smrčinách v SM–M, často přímo v rašeliníku, roztroušeně i v SA. **POZNÁMKA:** Jedovatý. Velmi podobný a rovněž jedovatý **pavučinec šafránový** (*Cortinarius croceus*) nemá živě oranžovou bazální část třeně.

PAVUČINEC ŠAFRÁNOVÝ (KOŽNATKA ŠAFRÁNOVÁ) Gelblättriger Hautkopf / Zaslonak szafranowy
Cortinarius croceus (Schaeff.) Gray / Syn.: *Dermocybe crocea* (Schaeff.) M. M. Moser

POPIS: Klobouk má průměr 2–6 cm, je polokulovitý až zvoncovitý, pak plochý, s tupým hrbolem, jemně plstnatý až lysý, na okraji zprvu ověšený zbytky žlutavé kortiny, rezavě až olivově hnědý, k okraji až olivově žlutavý. Lupeny jsou v mládí žluté, v dospělosti okrově hnědé, někdy s příměsí olivových a oranžových tónů, husté. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,4–0,8 cm široký, válcovitý, živě žlutý až žlutoolivový, oděný rezavým vláknitým velem. Dužnina je žlutá, s ředkvovou vůní. Chuť mírná až nahořklá. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, 6,5–9 × 4,5–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, na vlhkých až podmáčených kyselých půdách, v jehličnatých a smíšených lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku, borovice, ale zřejmě i břízy a dalších listnáčů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM, velmi hojně v M, roztroušeně pod kosodřevinou v SA. **POZNÁMKA:** Jedovatý. Podobný **pavučinec Batailleův** (*Cortinarius bataillei*) má živě oranžovou bazální část třeně a roste nejčastěji přímo v živém rašeliníku (*Sphagnum*). Další podobný **pavučinec skořicově hnědý** (*Cortinarius sommerfeltii*) má tmavě rezavě hnědé lupeny a skořicově hnědý klobouk.

PAVUČINEC KRVAVÝ (KOŽNATKA KRVAVÁ)

Blutroter Hautkopf / Zaslonak krwisty

Cortinarius sanguineus (Wulfen) Fr. / Syn.: *Dermocybe sanguinea* (Wulfen) Wünsche / *Dermocybe punicea* (P. D. Orton) M. M. Moser

POPIS: Klobouk má průměr 2–5 cm, zpočátku je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, se širokým nízkým hrbolem, jemně plstnatě vláknitý až drobně šupinkatý, s okrajem zprvu sklenutým a ověšeným zbytky červené kortiny, rumělkově, krvavě až karmínově červený, na středu tmavší. Lupeny jsou krvavě až karmínově červené se světlejším ostřím, ve stáří oranžově hnědě poprášené, husté. Třeň je 3–8 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm široký, válcovitý, zbarvený světleji než klobouk, oděný žlutě až červeně oranžovými pásky vela, s bazální plstí oranžovou. Dužnina je krvavě červená, v bázi třeně oranžově červená, s aromatickou mrkvovou vůní. Chuť mírná nebo natrpklá. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy elipsoidní, bradavčité, 7–9 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X.

CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ: V celém mírném pásu severní polokoule, též v Austrálii. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na vlhkých půdách, v jehličnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Jedovatý. Velmi podobný **pavučinec dřevomilný** (*Cortinarius vitiosus*) má růžově červenou plst na bázi třeně, dužninu bělavě růžovou, inkrustaci v tramě lupenů a roste zpravidla z trouchnivějších smrkových pařezů. Další podobný a rovněž jedovatý **pavučinec polokrvavý** (*Cortinarius semisanguineus*) má žlutohnědý klobouk.

PAVUČINEC DŘEVOMILNÝ (KOŽNATKA DŘEVOMILNÁ)

Hautkopf / Zaslonak

Cortinarius vitiosus (M. M. Moser) Niskanen et al. / Syn.: *Dermocybe sanguinea* var. *vitiosa* M. M. Moser

POPIS: Klobouk má průměr 2–5 cm, zpočátku je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, se širokým nízkým hrbolem, jemně plstnatě vláknitý až drobně šupinkatý, s okrajem zprvu sklenutým a ověšeným zbytky červené kortiny, tmavě červený až červenohnědý, na středu tmavší. Lupeny jsou tmavě červené, středně husté. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm tlustý, válcovitý, červený, nahoře o něco bledší a hedvábitě vláknitý, s bazální plstí růžově červenou. Dužnina je bělavě růžová, vůně jen slabě jódová (zejména v lupenech). Chuť mírná nebo natrpklá. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy mandlovitě elipsoidní, jemně bradavčité, 5,5–7 × 3,5–4 μm velké, v tramě lupenů jsou jemně inkrustované hyfy. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** Ve Skandinávii a v horách střední Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na vlhkých půdách v horských jehličnatých lesích, často na silně trouchnivých pařezech, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen velmi roztroušeně na trouchnivých smrkových pařezech v M. **POZNÁMKA:** Jedovatý. Velmi podobný a rovněž jedovatý **pavučinec krvavý** (*Cortinarius sanguineus*) má červenožluté až oranžové mycelium na bázi třeně, aromatickou mrkvovou vůni dužniny, která je krvavě červená, nemá inkrustaci v tramě lupenů a neroste běžně z trouchnivějších smrkových pařezů.

PAVUČINEC POLOKRVAVÝ (KOŽNATKA POLOKRVAVÁ)

Blutblättriger Hautkopf / Zaslonak purpurowoblaszkowy

Cortinarius semisanguineus (Fr.) Gillet / Syn.: *Dermocybe semisanguinea* (Fr.) M. M. Moser

POPIS: Klobouk má průměr 2,5–6(–8) cm, zpočátku je kuželovitý až zvoncovitý, pak plochý, se širokým hrbolem, jemně plstnatě vláknitý až přitiskle šupinkatý, s okrajem zprvu sklenutým a ověšeným zbytky žlutookrové kortiny, světle žlutohnědý až olivově hnědý. Lupeny jsou krvavě až karmínově červené s okrovým ostřím, v dospělosti rezavě hnědé, husté. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,5–1 cm široký, válcovitý, světle žlutavý, oděný žlutookrovými pásky vela, s bazální plstí většinou načervenalou. Dužnina je žlutavá, ve třeni až okrová, s ředkvovým či jodoformovým pachem. Chuť rovněž ředkvová nebo jodoformová. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy elipsoidní, bradavčité, 6–8 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na vlhkých, většinou kyselých půdách, převážně v jehličnatých lesích, zejména od podhůří až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku a borovice, ale zřejmě i břízy. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve smrčinách v SM, velmi hojně M, roztroušeně pod kosodřevinou v SA. **POZNÁMKA:** Jedovatý. Velmi podobný a jedovatý **pavučinec hnědočervený** (*Cortinarius phoeniceus*) má rezavou pokožku klobouku a na třeni výrazné červené vláknění. Další poněkud podobný a rovněž jedovatý **pavučinec skořicový** (*Cortinarius cinnamomeus*) má oranžové lupeny.

PAVUČINEC MOKŘADNÍ (PAVUČINEC RAŠELINNÝ)

Sumpfmooos-Hautkopf / Zaslónak brązowooliwkowy
Cortinarius tubarius Ammirati et A. H. Smith / Syn.:
Dermocybe sphagneti (M. M. Moser) M. M. Moser

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–4 cm, zpočátku je polokulovitý až zvoncovitý, pak plochý, s výrazným hrbolem, v mládí jemně plstnatě vláknitý, brzy olýsávající, s okrajem zprvu sklenutým a ověšeným zbytky olivově žlutavé koriginy, červenohnědý, na středu tmavohnědý, k okraji světlejší. Lupeny jsou v mládí dlouho světle žluté, potom s olivovým nebo okrovým nádechem. Třeň je 7–13 cm dlouhý, 0,4–0,7 cm široký, válcovitý, olivově žlutý, pak olivově hnědý, místy oděný rezavě hnědavými zbytky vláknitého vlna. Dužnina je v horní části třeně žlutá, jinde s olivovým nebo i rezavým nádechem, se slabou ředkovou vůní. Chuť mírná až trochu svíravá. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy vejčité elipsoidní, bradavčité, 8,5–10,5 × 5–6 µm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na rašeliništích a vlhkých až podmáčených půdách s porosty rašeliničku, v jehličnatých lesích, od podhůří až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku a borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM–SA, na rašeliništích. **POZNÁMKA:** Jedovatý. Velmi podobný a rovněž jedovatý **pavučinec rašeliničkový** (*Cortinarius chrysolitus*) má žlutoolivový klobouk více plstnatě vláknitý a bez výrazného hrbolu a lupeny tmavěji olivově až hnědě zbarvené.

PAVUČINEC PLAVOORANŽOVÝ

Blaustiel-Schleimfuß / Zaslónak śluzowaty
Cortinarius collinitus (Pers.) Fr. / Syn.: *Cortinarius muscigenus* Peck

POPIS: Klobouk má průměr 3–10 cm, zpočátku je polokulovitý, pak zvoncovitý až plochý, s tupým hrbolem, lesklý, za vlhka mazlavý, s okrajem v mládí podehnutým, ověšeným bílou koriginou, na okraji ve stáří hygrofánní, na temeni živě červenohnědý, jinak okrově rezavý až hnědooranžový, směrem k okraji jen hnědožlutý. Lupeny jsou v mládí bělavé, pak šedookrové, ve stáří až rezavě hnědé, husté. Třeň je 6–10 cm dlouhý, 0,8–1,5(–2) cm široký, válcovitý, nahoře suchý, bělavý, nafialovělý až okrový, modravě šedý, níže opásaný slizkým, světle fialovým, při zasychání okrovějícím velem, rozpraskávajícím do několika řad. Dužnina je bělavá, v bázi třeně okrově žlutá až hnědavá, s vůní nevýraznou. Chuť mírná. Výtrusný prach je žlutohnědý, výtrusy elipsoidní až mandlovitě, hrubě bradavčité, 12–15(–20) × 7–9 µm velké, hyfy pokožky klobouku s přezkami. **DOBA RŮSTU:** VII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých půdách, v jehličnatých lesích, častý od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dostí hojně ve smrčinách v SM, méně často v M. **POZNÁMKA:** Jedlý, ale snadno zaměnitelný. Podobný jedlý **pavučinec modroslizký** (*Cortinarius stillatitius*) postrádá přezky na hyfách. Další podobný a rovněž jedlý **pavučinec slizký** (*Cortinarius mucosus*) postrádá modrý odstín na třeni.

PAVUČINEC MODROSLIZKÝ

Honigschleimfuß / Zaslónak łzawy
Cortinarius stillatitius Fr. / Syn.: *Cortinarius pseudosalor*
J. E. Lange / *Cortinarius elatior* f. *pseudosalor* (J. E. Lange)
Quadr. et Lunghini / *Cortinarius integerrimus* Kühner

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, je polokulovitý, pak zvoncovitý až plochý, s tupým hrbolem, lesklý, za vlhka mazlavý, s okrajem v mládí podehnutým, ověšeným bílou koriginou, někdy zprvu nafialovělý, pak červenohnědý až hnědookrový, s olivovým nádechem. Lupeny jsou modravé až šedookrémové, s bělavým zoubkatým ostřím, pak béžové, ve stáří až rezavě hnědé, husté. Třeň je 6–10 cm dlouhý, 0,8–1,5 cm široký, válcovitý, naspodu tupě kuželovitý, nahoře i na bázi suchý, bělavý či krémový, opásaný slizkým, světle fialovým, při zasychání hnědnoucím velem, rozpraskávajícím do několika řad. Dužnina je šedobělavá, v bázi třeně světle žlutohnědá, s medovou vůní v bázi třeně. Chuť mírná. Výtrusy mandlovitě, bradavčité, 12–16 × 7–9 µm velké, hyfy pokožky klobouku bez přezek. **DOBA RŮSTU:** VII–IX(–XI). **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v jehličnatých i listnatých lesích, častý od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnatých i listnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně ve smíšených lesích v SM(–M). **POZNÁMKA:** Jedlý. Podobný jedlý **pavučinec plavooranžový** (*Cortinarius collinitus*) má přezky na hyfách. Další podobný a rovněž jedlý **pavučinec slizký** (*Cortinarius mucosus*) postrádá modrý odstín na třeni.

PAVUČINEC NATŘENÝ

Lilblättriger Schleimfuß / Zaslónak błękitnoblaszkowy
Cortinarius delibutus Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, zpočátku je polokulovitý, pak vyklenutý, nakonec plochý až vmáčklý, s okrajem v mládí podehnutým, ověšeným bělavými sliznatými vlákny kortiny, za vlhka velmi slizký a lesklý, slámově žlutý, žlutookrový, na středu až žlutohnědý, někdy s olivovým, vzácně i fialovým odstínem. Lupeny jsou v mládí šedofialové až modrofialové, pak rezavě až skořicově hnědé, se zoubkatým ostřím. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 0,5–2 cm široký, válcovitý, nahoře bělavý, někdy nafialovělý, na vrcholu suchý, pod sliznatým prstenitým páskem zdobený žlutookrovými slizkými pásy vela. Dužnina je bělavá, v horní části třeňe někdy šedofialová a v bázi třeňe světle okrová, se slabou vůní. Chuť mírná až nahořklá. Výtrusy skoro kulovité, bradavčité, 7–9 × 6–8 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, v listnatých i jehličnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont listnáčů, zejména buku a břízy, ale také jehličnanů, zejména smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v bučinách v SM–M, v bučině u Dolních Míseček vystupuje až do nadmořské výšky 1050 m. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobné druhy jako živěji zbarvený **pavučinec míhavý** (*Cortinarius vibratilis*) nebo bledší a jodoformem páchnoucí **pavučinec opršený** (*Cortinarius pluvius*) jsou výrazně drobnější a mají téměř bílý třeň.

PAVUČINEC MÍHAVÝ

Bitterster Schleimfuß / Zaslónak piekący
Cortinarius vibratilis (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 1,5–5 cm, zpočátku je tupě kuželovitý až vyklenutý, pak plochý s nízkým hrbolem, mazlavý, na okraji zprvu ověšený vlákny bělavé kortiny, hygrofánní, za vlhka živě žlutookrový až meruňkově oranžový, za sucha světle žlutookrový. Lupeny jsou v mládí bledě šedé až špinavě krémové, v dospělosti bledě okrové. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 0,4–1 cm široký, válcovitý, bílý, na vrcholu suchý, pod nevýrazným páskem za vlhka slizký. Dužnina je žlutavá až okrová, s nasládlou vůní. Chuť silně hořká. Výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, 6,5–8,5 × 4,5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, převážně na kyselých půdách, v jehličnatých lesích, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, případně i dalších jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve vlhčích smrčinách v SM–M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný a rovněž nejedlý **pavučinec opršený** (*Cortinarius pluvius*) je o něco drobnější a bledší, má při zasychání jodoformový zápach a menší, zejména užší výtrusy.

PAVUČINEC SLONOVINOVÝ

Weißer Schleimfuß / Zaslónak biały
Cortinarius eburneus (Velen.) Rob. Henry ex Bon

POPIS: Klobouk má průměr 2–4 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý, s tupým hrbolem, slizký, lesklý, s okrajem v mládí podehnutým a ověšeným slizkými vlákny bělavé kortiny, bílý, bělavý až krémový, žlutookrově skvrnatější. Lupeny jsou krémové, pak žluté, s bílým ostřím, nakonec rezavě hnědé. Třeň je 3–5 cm dlouhý, 0,5–1 cm široký, vřetenovitě kořenující, bílý, nahoře vločkatý a suchý, pod nevýrazným páskem za vlhka slizký. Dužnina je bělavá až okrově žlutavá, s nevýraznou vůní. Chuť hořká. Výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, 5–7 × 4–5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, v lesích na kyselých půdách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku a jedle, zřejmě i buku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M, zejména v supramontánních polohách. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný nejedlý **pavučinec kříšťalový** (*Cortinarius barbatus*) má větší plodnice, delší výtrusy (7,5–8,5 μm) a roste pod listnáči. Další podobný a rovněž nejedlý **pavučinec opršený** (*Cortinarius pluvius*) má žlutookrově až oranžově hnědavý klobouk, který je ale na samém okraji bělavý, a při zasychání má jodoformový zápach (na obrázku plodnice vpravo). Pavučinec slonovinový a pavučinec opršený vyrůstají často v horských smrčinách pospolu, například na dně Obřího dolu nebo u Tetřevích Bud.

PAVUČINEC DATLOVÝ

Olivblättriger Klumpfuß / Zasłonak zielonofioletowy
Cortinarius scaurus (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–6 cm, zpočátku je kuželovitý až vyklenutý, pak plochý, zpravidla se širokým hrbolem, s okrajem v mládí podehnutým a ověšeným olivově bělavou kortinou, trochu hygrofánní, slizký, olivově šedohnědý, tmavohnědě žíhaný či skvrnatý, na okraji šedoolivový, za sucha blednoucí. Lupeny jsou olivově zelené, hnědnoucí, pak rezavě hnědé, husté. Třeň je 4–8 cm dlouhý, 0,5–2 cm široký, kyjovitě hlízovitý, šedomodravý, níže se žlutozelenými, stářím hnědnoucími pásky vela a s obrubou hlízy též žlutozelenou. Dužnina je bělavá, hnědavě mramorovaná, v horní části třeně nafialovělá, s vůní po medu. Chuť mírná. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy mandlovitě, bradavčité, 9,5–11,5 × 6–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých půdách, v jehličnatých lesích, od pahorkatiny až do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnatých dřevin, zejména smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM–M, v supramontánních polohách častější, pravidelně například na dně Obřího dolu. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Velmi podobný je rovněž nejedlý **pavučinec postříkaný** (*Cortinarius herpeticus*), který má o něco větší klobouk bez olivových tónů a lupeny v mládí modravé s olivovým ostřím. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** VU.

PAVUČINEC OLIVOVĚ ŽLUTÝ

Olivgelber Weihrauch-Schleimkopf /
Zasłonak oliwkowochrowy
Cortinarius subtortus (Pers.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, s okrajem dlouho podvinutým a ověšeným v mládí šedoolivovou kortinou, vrostle vláknitý, mírně lepkavý, olivově žlutookrový až žlutohnědý, často tmavěji vodnatě skvrnitý. Lupeny jsou temně olivově šedé, potom olivově hnědé, ve stáří rezavě hnědé, řídké. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 0,8–1,8 cm široký, válcovitý až úzce kyjovitý, bělavý až šedookrový, nahoře zprvu s olivovým nádechem, níže s bělavými, stářím žlutookrovějšími pásky vela. Dužnina je krémová až bledě okrová, pod pokožkou klobouku a v bázi třeně světle olivová, v horní části třeně mramorovaná, s vůní aromatickou po kafru, kadidlu či pestřeci. Chuť nahořklá. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy vejčité, bradavčité, 7,5–9 × 5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých, vlhkých až podmáčených rašelinných půdách, v jehličnatých lesích, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont jehličnatých dřevin, zejména smrku, zřídka borovice, výjimečně snad i listnáčů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve vlhkých smrčinách v SM–M, pravidelně například na dně Obřího dolu. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Druh je charakteristický význačnými inkrustovanými cheilocystidami a pleurocystidami. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** VU.

PAVUČINEC BĚLOFIALOVÝ

Weißvioletter Dickfuß / Zasłonak liliowy
Cortinarius alboviolaceus (Pers.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–9 cm, zpočátku je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý se širokým hrbolem, s okrajem dlouho podehnutým, ověšeným v mládí kortinou, jemně vláknitě plstnatý, za vlhka trochu lepkavý, zprvu slídivě lesklý, světle fialově modravý, pak šedožlutý, šedohnědavý nebo až modravě šedavý, olysávající, nakonec až okrově či ryšavě hnědý. Lupeny jsou v mládí šedohnědé, s fialovým až šedomodravým nádechem a s bělavým ostřím, v dospělosti okrově až rezavě hnědé, husté. Třeň je 5–11 cm dlouhý, 0,5–1,2 cm široký, válcovitý, k bázi často kyjovitý, světle modrofialový až modrošedý, na vrcholu lysý, níže opásaný několika řadami bělavého vela, nabíhajícího ve stáří do žlutookrova. Dužnina je bělavá, v horní části třeně nafialovělá, v bázi třeně okrově žlutavá, s vůní nevýraznou. Chuť mírná. Výtrusy elipsoidní, bradavčité, 8,5–10 × 5,5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule, udáván je též z Austrálie. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na zásaditých i kyselých půdách, v listnatých lesích, často ve skupinách, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont řady listnatých dřevin, zejména břízy a buku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen roztroušeně, zejména v bučinách v SM(–M). **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **pavučinec modrofialový** (*Cortinarius malachius*) má hlízovitou bázi třeně, je intenzivněji modrofialově zbarvený a roste zejména pod smrky.

PAVUČINEC ODCHYLNÝ

Graubräunlicher Seidenkopf / Zastónak szarobrazowy
Cortinarius anomalus (Pers.) Fr. / Syn.: *Cortinarius
azureus* Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–8 cm, zpočátku je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý se širokým hrbolem, jemně vláknitě plstnatý, s okrajem dlouho podehnutým a ověšeným kortinou, zpravidla nehygrofánní, okrově hnědý až šedohnědavý, s modravým nádechem směrem k okraji. Lupeny jsou v mládí šedofialové, s bělavým ostřím, v dospělosti okrově až rezavě hnědé, husté. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, k bázi často rozšířený, modravě šedý, na vrcholu lysý, níže opásaný několika řadami okrově žlutého vela, v dospělosti dutý. Dužnina je v klobouku šedomodravě mramorovaná, v horní části třeně fialově modrá, v bázi třeně okrově žlutavá, s vůní nevýraznou až vtíravě nasládlou. Chuť mírná. Výtrusy široce elipsoidní, bradavčité, 7,5–9 × 5,5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule, též v Austrálii a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, přednostně na kyselých půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, často ve skupinách, od nížiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont řady listnatých i jehličnatých dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně zejména v bučinách v SM a ve smřčinách v M, včetně supramontánních poloh. **POZNÁMKA:** Jedlý, ale snadno zaměnitelný. Podobný, zpravidla statnější **pavučinec psi** (*Cortinarius caninus*) má hnědavé velum a typický pach po syrových bramborách.

PAVUČINEC ČERVENOŠUPINNÝ

Rotschuppiger Rauhkopf / Zastónak glinkowaty
Cortinarius bolaris (Pers.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–6 cm, zpočátku je skoro kulovitý, pak zvoncovitý, brzy plochý, s okrajem v mládí podehnutým, ověšeným v mládí bělavou kortinou, přitiskle rezavočerveně šupinkatý na bělavém až žlutavém podkladu. Lupeny jsou v mládí bledě žlutookrové, v dospělosti olivově hnědé, nakonec rezavohnědé. Třeň je 4–7 cm dlouhý, 0,5–1,5 cm široký, válcovitý, bělavý až žlutavý, pokrytý vláknitě vločkatým až šupinatým, zprvu našedlým velem, které se záhy zbarvuje do živě hnědočervené barvy. Dužnina je bílá, na řezu živě žloutnoucí, se slabou vůní. Chuť po chvíli svíravá. Výtrusný prach je světle skořicový, výtrusy vejčité, drobně bradavčité, 6,5–8,5 × 4,5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých až neutrálních půdách, ve smíšených a listnatých lesích, často ve skupinách, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont buku, vzácně i jiných listnáčů nebo i jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen dosti vzácně v bučinách v SM. **POZNÁMKA:** Jedovatý. Intenzivně červené zbarvení činí tento druh snadno poznatelným.

PAVUČINEC NÁRAMKOVITÝ

Geschmückter Gürtelfuß / Zastónak osłonięty
Cortinarius armillatus (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 5–12 cm, zpočátku je skoro kulovitý, pak zvoncovitý, vyklenutý až plochý, se širokým hrbolem, přitiskle šupinkatý, s okrajem dlouho podehnutým, ověšeným v mládí bělavou kortinou, slabě hygrofánní, cihlově červenohnědý, na okraji s červenavými útržky vela. Lupeny jsou v mládí bledě okrové, s bledším ostřím, v dospělosti rezavě až skořicově hnědé. Třeň je 7–16 cm dlouhý, 1–1,5 cm široký, válcovitý, zpravidla s kyjovitou bází, bělavý, pak nahnědlý, níže opásaný několika řadami oranžově až rumělkově červeného vela. Dužnina je špinavě krémová, hnědě mramorovaná, se slabou zemitou či ředkvovou vůní. Chuť mírná. Výtrusy široce elipsoidní až mandlovité, bradavčité, dextrinoidní, 9–12 × 6–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu celé severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, na kyselých půdách, ve smíšených a listnatých lesích, často ve skupinách, od nížiny, ale zejména pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont brýzy. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně v listnatých lesích v SM, jen roztroušeně v M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný **pavučinec Bulliardův** (*Cortinarius bulliardii*) má rumělkově až oranžově červenou pouze bázi třeně, klobouk má hnědý a dává přednost nekyselým půdám.

PAVUČINEC TMAVOHNĚDÝ (PAVUČINEC BRUNÁTNÝ)

Dunkelbrauner Gürtelfuß / Zasłonak brunatny

Cortinarius brunneus (Pers.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 4–10 cm, zpočátku je kuželovitý, pak zvoncovitý až ploše vyklenutý, s hrbolem, s okrajem ověšeným v mládí bělavou kortinou, hygrofánní, tmavě červenohnědý až černohnědý, za sucha naryšavěle okrovohnědý. Lupeny jsou v mládí fialově hnědé, se světlejším ostřím, v dospělosti okrově hnědé, purpurově hnědé až tmavě hnědé. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 0,7–2,5 cm široký, válcovitý, k bázi zpravidla zúžený, zprvu fialový až fialově hnědý, pak hnědý, s bělavou prstenovitou zónou, případně níže s dalšími bílými pásky vela. Dužnina je hnědá, ve třeni nafialovělá, sušením až hnědě černající, se slabou zemitou či ředkvovou vůní. Chuť mírná, trochu svíravá. Výtrusy elipsoidní, hrubě bradavčité, dextrinoidní, 8–10 × 5,5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně, zejména na kyselých, často vlhkých až podmáčených půdách, v jehličnatých lesích, často ve skupinách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Dosti hojně ve vlhčích smrčinách v SM, hojně zejména v supramontánních polohách v M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný je rovněž nejedlý **pavučinec močový** (*Cortinarius uraceus*), jehož pokožka klobouku po otláčení nebo i samovolně černá.

PAVUČINEC PŘÍBUZNÝ

Goldgelber Rauhkopf / Zasłonak żółtobrzegi

Cortinarius gentilis (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 2–5 cm, zpočátku je polokulovitý až kuželovitý, pak zvoncovitý, nakonec plochý s vyniklým hrbolem, jemně plstnatý, od okraje i jemně šupinkatý, v mládí na okraji pokrytý žlutým velem a ověšený žlutou vláknitou kortinou, hygrofánní, za vlhka oranžově, ryšavě, šafránově či rezavě hnědý, za sucha okrově hnědý až okrově žlutý. Lupeny jsou v mládí šafránové, se světle žlutým ostřím, v dospělosti rezavě hnědé, řídké. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, zprvu žlutý až žlutohnědý, od báze postupně hnědnoucí, se žlutým prstenitým páskem, níže pak pokrytý dalšími žlutými pásky vela. Dužnina je žlutavá až červenohnědá, s vůní syrových brambor, případně ředkvovou. Chuť mírná. Výtrusy široce elipsoidní, bradavčité, 7–9 × 6–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na vlhkých až mokřích kyselých půdách, v jehličnatých lesích, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont smrku, borovice, případně dalších jehličnanů. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Ve smrčinách v SM roztroušeně, v M místy i poměrně hojně. **POZNÁMKA:** Jedovatý. Podobný, statnější a jedovatý **pavučinec žlutoplavý** (*Cortinarius limonius*) má rovněž žlutavé velum, lupeny má ale hustší, klobouk žlutší a třeň hrubě vláknitý; je mnohem vzácnější.

PAVUČINEC BLANKYTNÝ

Rettichgürtelfuß / Zasłonak brązowordzawy

Cortinarius evernius (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 3–9 cm, je polokulovitý, pak kuželovitě zvoncovitý, nakonec plochý s nízkým hrbolem, s okrajem v mládí podehnutým, ověšeným bílou kortinou, hygrofánní, za vlhka tmavě purpurově, fialově až kaštanově hnědý, po oschnutí hnědookrový až světle okrový. Lupeny jsou v mládí červenavě hnědavé, s jemně zoubkatým světlým ostřím, ve stáří rezavě hnědé, řídké. Třeň je 6–15 cm dlouhý, 0,6–1,5 cm široký, válcovitý, k bázi zúžený, bělavě nafialovělý, namísto prstenu opásaný bělavým velem, rozpraskávajícím níže do několika řad, s bázi často fialovou. Dužnina je v klobouku hnědavá, ve třeni fialová, později všude vybledající, s vůní nevýraznou. Chuť mírná. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy elipsoidně mandlovitě, bradavčité, 9–11 × 5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky a na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých půdách, v jehličnatých lesích vyšších poloh, zejména od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont jehličnanů, hlavně smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v SM, místy i dosti hojně v M, ve vlhčích až podmáčených smrčinách, někdy i přímo v rašeliníku. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný **pavučinec štítkovitý** (*Cortinarius scutulatus*) je menší, fialovější a s ředkvovou vůní. Další podobný **pavučinec dvoubarvý** (*Cortinarius cagei*) má menší výtrusy a roste zejména pod listnáči. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** VU.

PAVUČINEC HROTITÝ

Spitzer Wasserkopf / Zaslónak ostrý

Cortinarius acutus (Pers.) Fr. / Syn.: *Cortinarius*

acutostriatulus Rob. Henry / *Cortinarius striatuloides*

Rob. Henry

POPIS: Klobouk má průměr 1–2 cm, zpočátku je kuželovitý, pak zvoncovitý, s víceméně špičatým, někdy i výrazně protaženým hrbolkem, výrazně průsvitně rýhovaný, na okraji zprvu ověšený bílým vláknitým velem, silně hygrofánní, za vlhka skořicově až ryšavě hnědý, za sucha okrově krémový. Lupeny jsou v mládí bledě okrové, s bělavě brvitým ostřím, v dospělosti rezavě hnědé. Třeň je 2,5–8 cm dlouhý, 0,1–0,3 cm široký, okrově hnědý, bíle vláknitě oděný. Dužnina je bledě krémová až okrově hnědá, s vůní po jodoformu, zejména v bázi třeně. Chuť mírná, trochu ředkvdová. Výtrusy vejčité mandlovité, jemně bradavčité, 7–9 × 4–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky, též na Novém Zélandu. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Dosti hojně, zpravidla na vlhkých až podmáčených kyselých půdách, v jehličnatých lesích, od pahorkatiny až do hor. Mykorhizní symbiont smrku. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve vlhkých smrčinách v SM–M, zejména v supramontánních polohách, dosti často i v SA. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Podobný, rovněž nejedlý **pavučinec zašpičatělý** (*Cortinarius fasciatus*) bývá o něco statnější, více červeně až vínově hnědě zbarvený, s delšími výtrusy a bez vůně po jodoformu.

PAVUČINEC NEVLÍDNÝ

Wohlriechender Gürtelfuß / Zaslónak pachnący

Cortinarius torvus (Fr.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 4–8 cm, je polokulovitý, pak vyklenutý až plochý, s okrajem dlouho podehnutým a ověšeným bělavou kortinou, vrostle vláknitý, mramorovaný vodnatými hnědými skvrnkami, v mládí na povrchu s bělavými vlákny vela, slabě hygrofánní, šedavě hnědavý až červeně šedohnědý, v mládí na okraji i nafialovělý, za sucha až špinavě žlutavý. Lupeny jsou v mládí nafialověle šedohnědé, v dospělosti purpurově hnědé až rezavě hnědé, řídké. Třeň je 5–10 cm dlouhý, 0,8–1,5 cm široký, válcovitě kyjovitý, na bázi zpravidla vřetenovitě zúžený a bíle plstnatý, nahoře lysý, nafialovělý, pak šedobělavý, s blanitým, špinavě bělavým, zprvu odstávajícím prstenem, níže potažený zprvu souvislým, bílým, téměř blanitým velem. Dužnina je špinavě bělavá, v horní části třeně nafialovělá, níže nahnědlá, s výraznou sladkou vůní jakoby po ovocném kompotu nebo zavadařících hruškách či jablkách. Chuť mírná. Výtrusný prach je rezavě hnědý, výtrusy elipsoidní, jemně bradavčité, 8–11,5 × 5–7 μm velké. **DOBA RŮSTU:** (VI–)VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V celém mírném pásu severní polokoule. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, místy i hojně, na středně kyselých až neutrálních půdách, v listnatých lesích, často ve skupinách, od nížiny až do hor. Mykorhizní symbiont zejména buku a dubu. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v listnatých lesích v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Pavučinec dobře poznatelný podle svého blanitého prstenu.

PAVUČINEC CHŘAPÁČOVITÝ

Dickblättriger Erlengürtelfuß / Zaslónak olszowy

Cortinarius helvelloides (Bull.) Fr.

POPIS: Klobouk má průměr 0,5–3 cm, je tupě kuželovitý až zvoncovitý, pak plochý, většinou s výrazným tupým hrbolkem, pokrytý okrově žlutým, vlnatě vláknitým až šupinkatým velem, na okraji zprvu ověšený vlákny stříbřité kortiny, hygrofánní, za vlhka olivově hnědookrový až ryšavě hnědý, za sucha žlutohnědý. Lupeny jsou v mládí šedofialové, v dospělosti purpurově hnědé, velmi řídké. Třeň je 2–10 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm široký, válcovitý, k bázi často zúžený, žlutavě hnědý až šedožlutý, v mládí s nafialovělým vrcholem, níže oděný žlutookrovými, vlnatě vláknitými pásky vela, od báze hnědnoucí, hrbolatý, často zkroucený, brzy dutý. Dužnina je hnědě žlutavá, u vrcholu třeně zprvu nafialovělá, v bázi třeně hnědá. Chuť mírná. Výtrusy elipsoidní, bradavčité, 8–10 × 5–6,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně až roztroušeně, na vlhkých půdách, podél potůčků a pramenišť, často ve skupinách, od pahorkatiny až vysoko do hor. Mykorhizní symbiont olše. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně v olšinách v SM–M, například v okolí Harrachova a Pecen pod Sněžkou. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Trochu podobný, o něco statnější **pavučinec šiškovitý** (*Cortinarius angelesianus*) má rovněž žlutavé velum, lupeny jsou ale v mládí jen modravě šedé, roste pod smrky a borovicemi a má kratší výtrusy. **STATUT OHROŽENÍ A OCHRANY:** EN.

PAVUČINEC ŠIŠKOVITÝ

Strubbeliger Gürtelfuß / Zasłonak szyszkwowaty
Cortinarius angelesianus A. H. Smith / Syn.:
Cortinarius strobilaceus M. M. Moser / *Cortinarius*
psammocephalus (Bull.) Fr. sensu auct.

POPIS: Klobouk má průměr 2–4 cm, zpočátku je kuželovitý, pak zvoncovitý, nakonec plochý s ostrým hrbolek, pokrytý žlutými až okrovými odstávajícími šupinkami, na okraji zprvu ověšený zbytky okrového vela, hygrofánní, za vlhka rezavě hnědý, za sucha až žlutookrový. Lupeny jsou v mládí bledě hnědavě šedé, s modravým odstínem, se žlutavým brvitým ostřím, v dospělosti rezavě hnědé, řídké. Třeň je 4–9 cm dlouhý, 0,2–0,6 cm široký, válcovitý, k bázi často zúžený, žlutavě hnědý až šedožlutý, žlutookrově vláknitě oděný, neúplně páskovaný, od báze hnědnoucí. Dužnina je žlutavá, v bázi třeně až hnědá. Chuť mírná. Výtrusy vejčité až široce elipsoidní, bradavčité, 7–8,5 × 4,5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném až subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Roztroušeně, na kyselých půdách, v jehličnatých lesích, často ve skupinkách, od pahorkatiny až do hor. Mykorrhizní symbiont smrku a borovice. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Roztroušeně ve smrčinách v SM, častěji v supramontánních polohách v M, například na dně Obřího dolu. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Trochu podobný, o něco drobnější a též nejedlý **pavučinec chřapáčovitý** (*Cortinarius helvelloides*) má rovněž žlutavé velum, lupeny jsou ale v mládí až fialové, roste výhradně pod olšemi a má delší výtrusy.

PAVUČINEC OLŠOVÝ

Duftender Gürtelfuß / Zasłonak olszynowy
Cortinarius alnetorum (Velen.) M. M. Moser / Syn.:
Telamonia alnetorum Velen.

POPIS: Klobouk má průměr 1–4 cm, zpočátku je tupě kuželovitý až zvoncovitý, pak vyklenutý až plochý, s hrbolem, hustě pokrytý bělavými až šedavými vlákny vela, na okraji zprvu ověšený bílou vláknitou kortinou, hygrofánní, za vlhka šedohnědý až červenohnědý, za sucha šedavý či hnědý. Lupeny jsou v mládí bledě šedohnědé, někdy s fialovým odstínem, s bělavým ostřím, v dospělosti rezavě hnědé, řídké. Třeň je 3–7 cm dlouhý, 0,3–0,8 cm široký, válcovitý, nahoře fialově šedý, s pomíjivým bělavým prstenitým páskem, níže pak hnědošedý a pokrytý bělavými až šedavými pásky vela, brzy dutý. Dužnina je hnědošedá, v horní části třeně nafialovělá, s nevýraznou vůní. Chuť mírná. Výtrusy úzce elipsoidní, bradavčité, 8,5–10,5 × 5–5,5 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–XI. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Vzácně, na vlhkých místech, v lesích i mimo les, často ve skupinách, od nížiny až do hor. Mykorrhizní symbiont olše. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Jen vzácně v olšínách v SM. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Poněkud podobný a rovněž nejedlý **pavučinec pelargoniový** (*Cortinarius flexipes*) má klobouk s drobnými bílými odstálými šupinkami a voní silně po listech muškátu.

PAVUČINEC PELARGONIOVÝ

Duftender Gürtelfuß / Zasłonak krętonogi
Cortinarius flexipes (Pers.) Fr. / Syn.: *Cortinarius*
paleiferus Svrček

POPIS: Klobouk má průměr 1–4 cm, zpočátku je kuželovitý, pak zvoncovitý, nakonec plochý s obvykle vyniklým hrbolem, hustě pokrytý bělavými, vláknitými, zpravidla odstálými šupinkami, na okraji zprvu ověšený bílou vláknitou kortinou, hygrofánní, za vlhka šedohnědý nebo i fialově až purpurově hnědý, za sucha kožově žlutavý. Lupeny jsou v mládí šedofialové až hnědé, v dospělosti purpurově až rezavě hnědé. Třeň je 4–10 cm dlouhý, 0,3–0,7 cm široký, válcovitý, zprvu fialový, odspodu postupně hnědnoucí, s pomíjivým bílým prstenitým páskem, níže pak pokrytý dalšími bělavými pásky vela, olýsávající, často s fialovou bazální plstí. Dužnina je fialová až hnědá, s význačnou pelargoniovou vůní. Chuť mírná. Výtrusy elipsoidní, bradavčité, 8–10 × 5–6 μm velké. **DOBA RŮSTU:** VIII–X. **CELKOVÉ ROZŠÍŘENÍ:** V mírném a subpolárním pásu Evropy a Severní Ameriky. **STANOVIŠTĚ V ČR:** Hojně na kyselých i neutrálních, často vlhkých až podmáčených půdách, v jehličnatých i listnatých lesích, od nížiny až vysoko do hor. Mykorrhizní symbiont smrku, borovice, břízy a dalších dřevin. **VÝSKYT V KRKONOŠÍCH:** Hojně ve vlhkých smíšených lesích v SM, velmi hojně v supramontánních smrčinách v M. **POZNÁMKA:** Nejedlý. Varieta bez fialových tónů a bez odstálých šupinek na klobouku bývá označována jako **pavučinec pelargoniový plevnatý** (*Cortinarius flexipes* var. *flabellus*).

TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK

AMYLOIDNÍ	barvící se v roztoku jodu (Melzerově činidlu) šedomodře až černě
ANAMORFA	imperfektní (nepohlavní) vývojové stadium, kdy se houba rozmnožuje nepohlavními výtrusy (konidiemi, chlamydosporami)
ANASTOMÓZA	příčná spojka mezi lupeny či lištami
AUTOLÝZA	rozklad způsobený vlastními enzymy
BAZIDIE	buňka v hymeniu stopkovýtusých hub, na které se tvoří pohlavní výtrusy, nejčastěji se 4 výtrusy (tetrasporické bazidie), někdy jen se 2 výtrusy (bisporické bazidie), obecně s 1–8 výtrusy
BAZIDIOLA	neplodný element v hymeniu podobného tvaru jako bazidie
BISERIÁTNÍ	uspořádaný ve dvou řadách
BŘICHATKOVITÉ HOUBY	houby s uzavřenými plodnicemi (gasteromycety); dříve samostatná systematická skupina
CYSTIDY	sterilní buňky v hymeniu nebo i na pokožce stopkovýtusých hub, které mívají pro určitý druh charakteristické znaky (nejčastěji tvar, velikost, obsah)
DEXTRINOIDNÍ	barvící se v roztoku jodu (Melzerově činidlu) žlutohnědě až červenohnědě
ENDOPERIDIE	vnitřní vrstva obalu plodnice u břichatkovitých hub (vnitřní okrovka)
EPIGEICKÝ	tvořící plodnice, které vyčnívají na povrchu půdy
EXOPERIDIE	vnější vrstva obalu plodnice u břichatkovitých hub (vnější okrovka)
GENERATIVNÍ HYFY	rozvětvená a přehrádkovaná houbová vlákna tvořící podhoubí i plodnice hub
GLEBA	plodná část v plodnicích břichatkovitých hub (teřích)
GLEOCYSTIDY	cystidy se zrnitým, kapkovitým až olejovitým obsahem (též označované jako gloeocystidy)
GUTACE	vylučování kapiček na povrchu plodnic některých hub
HALOCYSTIDY	hlavičkaté cystidy s olejovitým výměškem na vrcholu
HYFY	houbová vlákna

HYGROFÁNNÍ	pohlcující ve zvýšené míře vlhkost, takže vlhká plodnice bývá tmavěji či živěji zbarvená
HYMENIDERM	pokožka připomínající svou stavbou hymenium, tvořená palisádovitou vrstvou buněk
HYMENIUM	výtrusorodá, palisádovitě uspořádaná vrstva, tvořená u vřeckovýtrusých hub z vřecek a neplodných elementů (parafýz), u stopkovýtrusých hub z bazidií a neplodných elementů (bazidiol, cystid atd.)
HYMENOFOR	část plodnice, která nese výtrusorodou vrstvu
HYPOGEICKÝ	tvořící plodnice pod povrchem půdy
CHEILOCYSTIDY	cystidy na ostří lupenu (rourek)
CHLAMYDOSPORY	tlustostěnné nepohlavní výtrusy, které umožňují přežití houby za ztížených podmínek
CHRYSOCYSTIDY	cystidy se žlutým obsahem (pozorovatelným dobře v roztoku čpavku nebo hydroxidu draselného)
IMPERFEKTNÍ STADIUM	→ viz ANAMORFA
INKRUSTACE	zrnovitý nebo krystalovitý materiál na povrchu hyf či cystid
IXOTRICHODERM	trichoderm se želatinizovanými svrchními hyfami
KALYPTRÁTNÍ VÝTRUSY	výtrusy s odchlípenou vnější vrstvou stěny výtrusu
KAULOCYSTIDY	cystidy na povrchu třeně
KONIDIE	nepohlavní výtrusy, které vznikají na specializovaných hyfách zvaných konidiofory
KORTINA	pavučinovitý typ závoje (velum partiale) plodnic stopkovýtrusých hub
LAMPROCYSTIDY	tlustostěnné cystidy s vrcholem inkrustovaným (též označované jako metuloidy)
MERULIOIDNÍ HYMENOFOR	síťnatě žilnatý hymenofor
MYCELIUM	vegetativní tělo houby, složené z rozvětvených houbových vláken (podhoubí)
MYKOCENÓZA	houbové společenstvo
MYKORHIZA	vzájemně prospěšné soužití houby s kořeny dřevin nebo jiných rostlin
OKROVKA	obal plodnice břichatkovitých hub, zpravidla dvouvrstevný
PARAFÝZY	neplodná vlákna v hymeniu vřeckovýtrusých hub

PERFEKTNÍ STADIUM	→ viz TELEOMORFA
PERITHECIA	drobné kulovité či hruškovité plodnice vřeckovýtrusých hub (často usazené ve stromatu), na vrcholu s ústím pro uvolňování zralých výtrusů
PILEOCYSTIDY	cystidy na povrchu klobouku
PLEUROCYSTIDY	cystidy na ploše lupenů (rourek)
PLODNICOVÉ LŮŽKO	→ viz SUBIKULUM
PÓRY	ústí rourek u hříbových hub a chorošů
PŘEZKY	obloukovité výrůstky nad přehrádkami hyf u stopkovýtrusých hub
PYRENOAMYCETY	skupina vřeckovýtrusých hub tvořících perithecia
RHIZOMORFY	kořínkovité svazky hyf či silnější provazce mycelia
SETY	tlustostěnné sterilní elementy, přítomné nejčastěji v hymeniu či dužnině (např. u kožovkovitých hub – <i>Hymenochaetaceae</i>), které bývají jehlicovitě nebo kuželovitě špičaté, tmavě hnědé (někdy též označované jako chlupy či štětinky)
SKLEROCIUM	tvrdý, nejčastěji kulovitý, hlízovitý či protáhlý útvar obalený zpravidla tmavou pevnou kůrou, sloužící k přetrvání za nepříznivých podmínek
SPORY	pohlavně vzniklé výtrusy
STROMA	tvrdý, sterilní útvar z hustě propletených hyf se zanořenými nebo povrchovými plodnicemi, nejčastěji perithecií
SUBGLEBA	sterilní pletivo pod glebou
SUBIKULUM	myceliová podložka, na které se u některých hub tvoří plodnice (plodnicové lůžko)
TELEOMORFA	perfektní (pohlavní) vývojové stadium, kdy se houba rozmnožuje pohlavními výtrusy
TEŘICH	→ viz GLEBA
TRICHODERM	pokožka složená ze vzpřímených hyf
TVRDOHOUBY	→ viz PYRENOAMYCETY
UNISERIÁTNÍ	uspořádaný v jedné řadě
VELUM	obal plodnice u většiny stopkovýtrusých hub, kryjící celou plodnici nebo pouze hymenofor
VŘECKO	buňka vřeckovýtrusých hub, ve které se tvoří pohlavní výtrusy

CITOVANÉ PRÁCE

ANTONÍN, Vladimír. Encyklopedie hub a lišejníků. Praha: Libri, 2006. ISBN 80-7277-164-7.

FELLNER, Rostislav a Vítězslava PEŠKOVÁ. Effects of industrial pollutants on ectomycorrhizal relationships in temperate forests. *Canadian Journal of Botany*. 1995, 73 (Suppl. 1), 1310-1315.

HAGARA, Ladislav. Ottova encyklopedie hub. Praha: Ottovo nakladatelství, 2015. ISBN 978-80-7451-407-4.

HOLEC, Jan a Miroslav BERAN (eds.). Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2006. Příroda, 24. ISBN 80-87051-02-5.

HOLEC, Jan, Antonín BIELICH a Miroslav BERAN. Přehled hub střední Evropy. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2077-2.

REJSTŘÍKY

ČESKÝ	
Anýzovník vonný	82, 96, 100
Babka	174, 178
Baňka velkokališná	11, 20
Bedla hřebenitá	318, 320
Bedla kaštanová	320
Bedla krvavá	318
Bedla nažloutlá	318
Bedla Olivierova	318
Bedla šedohnědá	318
Bedla vysoká	316
Bedlovnice zlatá	314
Bělochoroš křehký	102
Bělochoroš modravý	102
Bělochoroš našedlý	98
Bělokosmatka polokulovitá	28
Bolinka černohnědá	12, 54
Boltcovítka ucho Jidášovo	66
Bránovítec jedlový	114
Brvenka modřínová	44
Březovník obecný	96
Cystidovka rybovonná	232
Čapulka bahenní	42
Čechratice černohuňatá	188
Čechratička čirůvková	278
Čechratka černohuňatá	188
Čechratka olšová	188
Čechratka podvinutá	188
Čepičatka bezpórá	334
Čepičatka hladká	220
Čepičatka hnědá	334
Čepičatka jednobarvá	220
Čepičatka jehličnanová	220, 342
Čepičatka mechová	220, 222
Čepičatka měřiková	220, 222
Čepičatka močállová	222
Čepičatka opýřená	332
Čepičatka prstovitá	332
Čepičatka pruhoaná	222
Čepičatka travní	220
Černolupen ježatý	318
Černolupen krvavý	318
Černorosol bukový	66
Čirůvka dvoubarvá	272
Čirůvka fialová	272
Čirůvka holubičí	268
Čirůvka kravská	268
Čirůvka májovka	288
Čirůvka masová	288
Čirůvka odlišná	266
Čirůvka osmahlá	268
Čirůvka sírožlutá	270
Čišovka smrková	38
Dřevnatka dlouhonohá	50
Dřevnatka parohatá	50
Dřevomor červený	52
Dřevomorka lesní	190
Ďubkatec pohárkovitý	74
Hadovka smrdutá	162, 164
Helmovka červenobřítá	246, 254, 256
Helmovka deskovitá	252
Helmovka dvojevonná	262, 264
Helmovka hladká	244
Helmovka hnědobřítá	256
Helmovka hnědopurpurová	254, 256, 260
Helmovka krvavá	254, 256, 260
Helmovka krvonohá	258, 260
Helmovka kuželovitá	248
Helmovka lepkavá	254, 264
Helmovka medonohá	258

Helmovka měnlivá	248
Helmovka mléčná	248, 258
Helmovka modravá	252
Helmovka napopelavělá	252
Helmovka narůžovělá	262, 264
Helmovka něžná	266
Helmovka obecná	264
Helmovka oděná	252
Helmovka oranžová	80
Helmovka podhorská	234
Helmovka růžová	254, 260
Helmovka ředkvičková	262, 264
Helmovka skvrnitá	242
Helmovka slizká	250, 254, 264
Helmovka slizká lepkavá	250
Helmovka smrková	244, 246
Helmovka Swartzova	80
Helmovka šafránová	258
Helmovka šedá	252
Helmovka šiškominlá	228, 232, 246
Helmovka tenkonohá	264
Helmovka tuhonohá	242, 244
Helmovka velkovýtrusá	13, 244
Helmovka vlasová	260
Helmovka zefírová	248
Helmovka zelenobřítá	246, 254, 256, 258
Helmovka zlatobřítá	244, 246, 254, 256, 258
Helmovka zoubkatá	262, 264
Helmovka žlutobílá	250
Helmovka žlutobřítá	244, 254, 256
Helmovka žlutohá	258
Hlinák červenající	108, 110
Hlíva hnízdovitá	274
Hlíva plátková	198
Hlíva plicní	196, 198, 234, 236
Hlíva pozemní	276
Hlíva rozpukaná	286
Hlíva ústřičná	196, 198
Hlíva ušatá	198, 234
Hlívička plátkovitá	198
Hlízenka Henningsova	40
Hlízenka sasanková	40
Hnědák Schweinitzův	100
Hnízdovka nacpaná	168, 324, 326
Hnojník inkoustový	214, 330
Hnojník obecný	320
Hnojník trpytivý	330
Holubinka akvamarínová	124
Holubinka březová	132
Holubinka černající	124, 288
Holubinka dceruščina	142
Holubinka dívčí	142
Holubinka doupňáková	126, 128
Holubinka drobná	12, 132
Holubinka fialovonohá	130
Holubinka fialovozelená	128
Holubinka hlínožlutá	130, 134, 138, 146
Holubinka hnědofialová	12
Holubinka chromová	138
Holubinka jahodová	140
Holubinka jitřenková	144
Holubinka jízlivá	136
Holubinka kolčaví	10, 126, 128
Holubinka křehká	132
Holubinka mandlová	126
Holubinka mokřadní	138
Holubinka nádherná	134, 142

Holubinka namodralá	126, 128
Holubinka olivová	140, 146
Holubinka Quéletova	136
Holubinka raná	142
Holubinka révová	138
Holubinka Romellova	140, 146
Holubinka rudonohá	136
Holubinka sluneční	130
Holubinka smrdutá	130
Holubinka trávozelená	128
Holubinka Turkové	144
Holubinka Velenovského	140
Holubinka vrhavka	132, 134, 142
Holubinka žlučová	130, 134, 138, 146
Hořčák	178
Housenice cizopasná	50
Housenice červená	48
Houževnatec hlemýžďovitý	120
Houževnatec přívázlý	112, 114
Houževnatec šupinatý	114
Houžovec hlemýžďovitý	120
Hrachovec hvězdovitý	168
Hřib dubový	168
Hřib dutonohý	184
Hřib hnědý	172
Hřib koloděj	170, 172
Hřib kovář	170
Hřib kříšť	170, 172
Hřib modračka	172
Hřib nachovýtrusý	176
Hřib osmahlý	172
Hřib peprný	176
Hřib sametový	174
Hřib smrkový	15, 168, 170
Hřib strakoš	182
Hřib žlučník	9, 178
Hřib žlutomasý	174
Hřibovec dutonohý	184
Hvězdovka červenavá	168
Hvězdovka smrková	166
Hvězdovka trojitá	168
Choroš černonohý	104, 106
Choroš měnlivý	104
Choroš poloplástvový	104
Choroš sírový	98
Choroš smolonohý	106
Choroš šupinatý	106
Choroš zimní	104
Chorošovec sírový	98
Chřapáč jamkatý	22
Chřapáč kališkovitý	20
Chřapáč pružný	20
Chřapáč rýhovaný	22
Jehnědka olšová	40
Jelenka obecná	36
Kačenka česká	24, 26
Káčovka penízková	52
Kalichovka hvězdovýtrusá	278, 286
Kalichovka Kalchbrennerova	80, 278
Kalichovka okoličnatá	214
Kalichovka oranžová	80, 278
Kalichovka porostnicová	80, 82
Kalichovka pozemní	276
Kalichovka rašelíníková	13, 276
Kalichovka spáleníštní	276
Kalichovka Swartzova	80
Kalichovka uhlová	276
Kalichovka vonná	278
Kalichovka zvonečková	266
Kališník běločerný	11, 20
Kalorka kopřivová	44
Klanolístka obecná	192, 196

Klihatka černá	36, 38, 66
Klouzek peprný	176
Klouzek sličný	7, 182, 184
Klouzek slizký	182, 184
Klouzek strakoš	182
Klouzek žlutavý	13, 182
Korálovec bukový	122
Kornatec Karstenův	104
Kornatec širožlutý	86
Kornatec světlý	92
Kornatka červená	124
Kornatka masová	124
Korovitka terčovitá	52, 54
Korovitka vakovitá	52, 54
Koronokyjka svícovitá	120, 164
Kořenitka nadmutá	24
Kořenovník vrstevnatý	116
Kosmatka štítovitá	28
Kotrč kadeřavý	88, 90
Kotrč Němcův	12, 88, 90
Kozák březový	178
Kožnatka Batailleova	370
Kožnatka dřevomilná	372
Kožnatka krvavá	372
Kožnatka polokrvavá	372
Kožnatka šafránová	370
Krásnorůžek lepkavý	62
Krásnorůžek rohovitý	62
Kropenatec motýlovitý	330
Kropenatec páskovitý	330
Kropenatec sířnatý	330
Kropenatec zvoncovitý	330
Kropilka rosolovitá	62
Kržiatička okurková	232
Kržatka bažinná	352, 354
Kržatka honosná	364
Kržatka oděná	352, 354
Kržatka ostnitá	364
Kržatka otrubičnatá	364
Kržatka plodomilná	366
Kržatka pomněnková	350
Kržatka průsvitná	364
Kržatka zimní	364
Křehutka bučinná	326, 328
Křehutka hnědošedá	326, 328
Křehutka pelyňková	328
Křehutka sametová	328
Křehutka vodomilná	326
Křemenáč březový	180
Křemenáč osikový	180
Kukmák bělovlunný	302
Kukmák okázalý	302
Kuřátečko hřebenité	70, 72
Kuřátečko popelavé	70, 72
Kuřátka přímá	120, 164
Kuřátka tuhá	164
Květňatec Archerův	166
Kyjanka hlínová	192
Kyjovečka hnědavá	194
Kyjovečka ostnovýtrusá	194
Lakovka ametystová	216
Lakovka dvoubarevná	216, 218
Lakovka horská	218
Lakovka laková	216
Lakovka obecná	216, 218
Lakovka statná	216, 218
Lakovka velká	218
Lakovka zakroucená	218
Lencovník plotní	84
Lesklokorka jehličnanová	116
Lesklokorka ploská	14, 112, 114, 116

Líha jilmová	286
Líha klubčítá	286
Líha srostlá	240, 282, 284
Límcovka měděnková	280, 336
Límcovka šupinatá	336
Lišák ryšavý	72
Lišák zprohýbaný	72
Liška Friesova	68
Liška nálevkovitá	68
Liška obecná	68
Lištička pomerančová	68, 190
Lošák ryšavý	72
Lošák zprohýbaný	72
Lupenopórka červenožlutá	176
Lysohlávka česká	350
Lysohlávka horská	352
Lysohlávka kopinatá	350
Lysohlávka plevnatá	352
Lžičkovec šiškový	120
Masenka rezavá	48
Mecháček hladký	82
Mecháček pozemní	276
Mechovka obecná	294
Mechovka šedá	294
Měkkouš kadeřavý	192
Míhavka vodní	42
Mísenka oranžová	30
Muchomůrka červená	306
Muchomůrka hlízovitá	308
Muchomůrka hnědožlutá	302, 304
Muchomůrka královská	306
Muchomůrka panterová	308
Muchomůrka porfyrová	310
Muchomůrka pošvatá	302
Muchomůrka růžovka	310
Muchomůrka ryšavá	304, 306
Muchomůrka slámožlutá	308
Muchomůrka šafránová	304 , 306
Muchomůrka šedivka	310
Muchomůrka šedopochvá	302, 304
Muchomůrka tlustá	310
Muchomůrka tygrovaná	308
Muchomůrka zelená	308
Muchomůrka žlutoolivová	304
Ohnivec rakouský	8, 32
Ohňovec izabelový	78
Ohňovec ohraničený	12, 80
Ohňovec olšový	78
Ohňovec osikový	78
Olšenka bažinná	352
Olšenka oděná	354
Opeňka měnlivá	220, 326, 342
Oříškovcec Bailův	24
Ostnáček dvoubarvý	94
Ostnatec křehký	122
Ostnateček křehký	122
Ostnateček okrový	90
Ostropórka rozlitá	96
Ouško kožové	30
Ostkovečka Höhnelova	88
Ostkovka Höhnelova	88
Ostkovka hrbatá	110
Ostkovka chlupatá	110 , 112
Ostkovka měkká	108
Ostkovka pestrá	12, 112
Ostkovka rumělková	108, 110
Ostkovka různotvará	100
Ostkovka řadová	102
Paluška červenoohá	194
Paluška rudonohá	194
Pařezník pozdní	196, 236
Patyčka rosolovitá	36
Pavučinec Batailleův	370

Pavučinec bělofialový	378
Pavučinec blankytný	382
Pavučinec brunátný	382
Pavučinec červenošupinný	380
Pavučinec datlový	10, 12, 378
Pavučinec dřevomilný	372
Pavučinec hercynský	368
Pavučinec hrotitý	384
Pavučinec chřápáčovitý	12, 384 , 386
Pavučinec krvavý	372
Pavučinec míhavý	10, 376
Pavučinec modroslizký	374
Pavučinec mokřadní	374
Pavučinec náramkovitý	380
Pavučinec natřený	376
Pavučinec nevlídný	384
Pavučinec odchylný	10, 380
Pavučinec olivově žlutý	10, 12, 378
Pavučinec olšový	386
Pavučinec pelargoniový	386
Pavučinec plavooranžový	374
Pavučinec polokrvavý	372
Pavučinec přibuzný	10, 370, 382
Pavučinec rašelinný	374
Pavučinec slonovinový	10, 376
Pavučinec šafránový	370
Pavučinec šiškovitý	384, 386
Pavučinec tmavohnědý	382
Pavučinec žlutoplavý	370 , 382
Pavučiník obecný	70
Pavučiník třásnitý	162
Pazoubek zelený	11, 36, 42
Pečárka císařská	312
Pečárka lesní	312
Pečárka velkovýtrusá	312
Pečárka zápašná	312, 314
Penízečka drobnovýtrusá	232
Penízečka šišková	232
Penízovka dubová	240
Penízovka hřebíkatá	238
Penízovka kořenující	228
Penízovka máslová kuželovitá	242
Penízovka mokřadní	286
Penízovka rašeliníková	286
Penízovka sametonohá	226 , 266
Penízovka skvrnitá	240
Penízovka smrková	228 , 232, 246
Penízovka splývavá	238
Penízovka širokolupenná	234
Penízovka věštecká	238
Pestřec obecný	36
Pevník dvoubarvý	122
Pevník horský	118
Pevník Chailletův	118
Pevník korkovitý	116 , 118
Pevník krvavějící	58, 94 , 116
Pevník smrkový	84
Pevníkovec tenký	84, 118
Pevníkovec ztlustlý	84, 118
Plaménka jedlová	342, 344
Plaménka nevonná	342 , 344
Plaménka olšová	342
Plaménka spáleníštní	340
Plaménka šedohlínová	340
Plesňák zemní	74
Ploníkovec měkký	82
Plstnateček severský	98
Přizátka buková	198
Přizátka olivově bílá	202
Přizátka pomrazka	200

Přizátka slonovinová	200
Přizátka tečkovaná	202
Přizátka terčovitá	200
Pohárovka obecná	168, 324, 326
Polnička lysá	344
Polnička raná	344
Polštářnatka březová	54
Popraška olivová	190
Pórnatice krvavějící	94
Pórnatka bledoplavá	86
Pórnatka pryskyřičnatá	86, 88
Pórnatka sítkovitá	86, 88
Pošvatka blanitá	304
Pošvatka hnědožlutá	304
Pošvatka obecná	302
Pošvatka oranžová	304
Pošvatka plavá	306
Pošvatka šedoblanitá	304
Prášivka šedivá	322
Psivka obecná	164
Pýchavka hruškovitá	322, 324
Pýchavka ježatá	324
Pýchavka obecná	322, 324
Pýchavka obrovská	322
Rážovka rumělková	48
Rážovka ruměnná	48
Rezavec lesknavý	76, 88
Rezavec pokožkový	74
Rezavec šikmý	76
Rezavec uzlinatý	76, 88
Ronivka podhorská	234
Rosoloklihatka čirá	38, 66
Rosolovka listovitá	58
Rosolovka mozkovitá	58
Rosolovka průsvitná	58
Rosolozub huspenitý	66
Rovetka cizopasná	288
Rozpuklec hruškovitý	162
Rudočechratka dvoubarvá	272
Rudoušek lesklý	296
Rudoušek utatý	296
Ryzec černohlávek	10, 160
Ryzec datlí	160
Ryzec d'ubkovaný	150
Ryzec hnědý	10, 154, 156, 158
Ryzec honosný	12, 150
Ryzec chlupatý	152
Ryzec kafrový	154, 156, 158
Ryzec kokoska	154
Ryzec kravský	152, 154
Ryzec kroužkatý	148
Ryzec lemovaný	12, 150
Ryzec lilákový	12, 152, 154, 156
Ryzec liškový	156, 158
Ryzec nasládlý	156
Ryzec olšový	158
Ryzec osténkatý	12, 152
Ryzec ostrý	12, 152, 160
Ryzec plstnatý	124, 162, 288
Ryzec pýřitý	152, 154
Ryzec ryšavý	10, 156
Ryzec scvrklý	148
Ryzec smrkový	152
Ryzec šeredný	146
Ryzec vonný	154
Ryzec zelený	146, 148
Řasnatka hnědá	18
Řasnatka lesní	18
Řasnatka měnlivá	18
Sametovka bezpórá	334

Sametovka hnědá	334
Sametovka hnojní	334
Sametovka prstovitá	332
Sírovec žlutooranžový	94, 98
Sířkovec dubový	98, 108
Sířkovec načervenalý	98, 108
Slizák lepkavý	186, 250
Slizák mazlavý	184, 186
Slizák skvrnitý	184, 186
Slizák švýcarský	186
Slizečka kořenující	228
Slizečka ocasatá	228, 234
Slizečka porcelánová	228
Slizečka slizká	228
Slizopórka nazelenalá	92
Sluka svraskalá	368
Slzečník síťnatý	332
Slzečník žloutkový	332
Slizivka dlouhonohá	224
Slizivka kořenující	226
Slizivka opásaná	224
Slizivka oprahlá	224
Smolokorka buková	100
Smrž obecný	24, 26
Smrž vysoký	24, 26
Strmělka anýzka	280
Strmělka aromatická	284
Strmělka čiškovitá	280
Strmělka kyjonohá	214, 280
Strmělka listomilná	282, 284
Strmělka mříženka	214, 280
Strmělka nálevkovitá	282
Strmělka přehrnutá	272
Strmělka srostlá	284
Strmělka štěničná	282
Strmělka vodopisná	284
Stroček trubkovitý	70
Suchoňřib osmahlý	174
Suchoňřib sametový	174
Suchoňřib žlutomasý	174
Svraštělka javorová	44
Šafránka červenožlutá	270
Šafránka ozdobná	270
Šamonie modrající	12, 180
Šedopórka osmahlá	92
Šiškovce černý	178
Špičička zvonečková	266
Špička cibulová	236
Špička česneková	236
Špička kolovitá	230
Špička obecná	230
Špička Wettsteinova	230
Špička Wynneové	230, 232
Špička žíněná	236, 240
Šťavnatka buková	198
Šťavnatka citronová	204
Šťavnatka granátová	206
Šťavnatka hořká	210
Šťavnatka krvavá	208
Šťavnatka kuželovitá	202
Šťavnatka liláková	214
Šťavnatka luční	212
Šťavnatka olivově bílá	200, 202
Šťavnatka ovčí	210
Šťavnatka papouščí	212
Šťavnatka pomrazka	200
Šťavnatka prostřední	204
Šťavnatka slonovinová	198, 200
Šťavnatka sněžná	212
Šťavnatka šarlatová	204
Šťavnatka tečkovaná	202
Šťavnatka terčovitá	200
Šťavnatka tmavošupinkatá	208

Šťavnatka veselá	210
Šťavnatka vosková	204, 206 , 208, 214
Šťavnatka vroubkovaná	208
Štětínáček bělavý	12, 196
Štítovka černolemá	298 , 300
Štítovka jelení	296
Štítovka sířnatá	12, 298 , 300
Štítovka stinná	298, 300
Štítovka Thomsonova	12, 298, 300
Štítovka vločkatá	12, 300
Štítovka vrbová	298
Šupinovka drobná	340
Šupinovka jedlová	344
Šupinovka kostrbatá	336
Šupinovka kozincová	338
Šupinovka ohnivá	338
Šupinovka olšová	342
Šupinovka opeňka	342
Šupinovka pařezová	342
Šupinovka slizká	336, 338
Šupinovka spáleníštní	340
Šupinovka šedohlínová	336, 340
Šupinovka zlatá	314 , 338
Terčka Henningsova	40
Terčka šišková	38
Terčovnice sířnatá	11, 26
Terčovnice žilnatá	26
Tmavobělka bradavčitá	274
Tmavobělka přibuzná	274
Tmavobělka žlutavá	274
Trámovka jedlová	84
Trámovka plotní	11, 84
Trámovka vonná	82
Trávnička hedvábitá	294
Trepkovitka Cesatiho	366, 368
Trepkovitka Kubičkova	366 , 368
Trepkovitka zploštělá	366
Troudnatec kopytovitý	13, 96, 112
Troudnatec pásovaný	10, 82, 96 , 114
Trsnatec obrovský	94
Třepenitka cihlová	346, 348
Třepenitka kořenující	346 , 348
Třepenitka maková	346 , 348
Třepenitka pomněnková	350
Třepenitka prodloužená	348
Třepenitka roztroušená	346, 348
Třepenitka svazčitá	346 , 348
Ucháč čepcovitý	22
Ucháč obrovský	22
Ucho Jidášovo	66
Ušíčko černé	32
Václavka smrková	226
Václavka tmavá	226
Vatovec obrovský	322
Vějířovec obrovský	94
Vláknice blizoučká	356
Vláknice Bongardova	360 , 362
Vláknice hnědá	356 , 358
Vláknice jelení	360, 362
Vláknice kuželovitá	362
Vláknice leskná	358
Vláknice mokřadní	356
Vláknice pavučinatá	358
Vláknice plisťovitá	80, 354 , 360
Vláknice potměchuťová	354, 360
Vláknice rozpraskaná	362
Vláknice špinavá	12, 362
Vláknice štětinatá	12, 360
Vláknice umbrová	356
Vláknice vlnatá	190, 354

Vláknice zašpičatělá	13, 356
Vláknice zemní	358
Vláknice žíhaná	202, 272, 342, 356
Voskovec douglaskový	194
Voskovec položelatinózní	194
Voskovička citronová	38
Voskovka citronová	38, 204 , 206
Voskovka granátová	13, 204, 206
Voskovka hořká	13, 206, 210
Voskovka krvavá	208
Voskovka kuželovitá	202
Voskovka liláková	214
Voskovka luční	212
Voskovka ovčí	210
Voskovka panenská	212
Voskovka papouščí	210, 212
Voskovka prostřední	13, 204
Voskovka Reidova	13, 206 , 210
Voskovka šarlatová	13, 204 , 206
Voskovka tmavošupinkatá	208
Voskovka veselá	13, 210 , 212
Voskovka vosková	204, 206
Voskovka vroubkovaná	13, 208
Závojenka hedvábitá	294
Závojenka hedvábná	292 , 294
Závojenka křížovýtusá	292
Závojenka lesklá	290
Závojenka podtrnka	288, 290
Závojenka štítovitá	292
Závojenka uhlazená	294
Závojenka vmáčklá	290
Zemnička zářivá	28
Zrnivka dlouhovýtusá	316
Zrnivka osinková	316
Zrnivka žraločí	314
Zvoneček uhelný	30
Zvonkovka žlutavá	32
Zvonovka hedvábná	292
Zvonovka křížovýtusá	292
Zvonovka pastvištní	292
Zvonovka štítovitá	292
Žampion císařský	312
Žampion lesní	312
Žampion velkovýtusý	312
Žampion zápašný	314
Žilnatka oranžová	90

LATINSKÝ

<i>Acetabula leucomelaena</i>	20
<i>Agaricus augustus</i>	312
<i>Agaricus sylvaticus</i>	312
<i>Agaricus urinascens</i>	312
<i>Agaricus xanthodermus</i>	312, 314
<i>Agrocybe erebia</i>	344
<i>Agrocybe praecox</i>	344
<i>Aleuria aurantia</i>	30
<i>Alnicola citrinella</i>	352, 354
<i>Amanita battarrae</i>	304
<i>Amanita crocea</i>	304 , 306
<i>Amanita excelsa</i>	310
<i>Amanita fulva</i>	306
<i>Amanita gemmata</i>	308
<i>Amanita muscaria</i>	306
<i>Amanita pantherina</i>	308
<i>Amanita phalloides</i>	308
<i>Amanita porphyria</i>	310
<i>Amanita regalis</i>	306
<i>Amanita rubescens</i>	310

<i>Amanita submembranacea</i>	302, 304
<i>Amanita vaginata</i>	302 , 304, 306
<i>Amphinema byssoides</i>	162
<i>Ampulloclitocybe clavipes</i>	214 , 280
<i>Amylostereum areolatum</i>	84, 118
<i>Amylostereum chailletii</i>	84, 118
<i>Annulohypoxylon fragiforme</i>	52
<i>Antrodia heteromorpha</i>	100
<i>Antrodia serialis</i>	102
<i>Antrodiella serpula</i>	88
<i>Aphanobasidium pseudotsugae</i>	194
<i>Armillaria ostoyae</i>	226
<i>Arrhenia acerosa</i>	276
<i>Arrhenia gerardiana</i>	276
<i>Artomyces pyxidatus</i>	120
<i>Asterophora parasitica</i>	288
<i>Auricularia auricula-judae</i>	66
<i>Auriscalpium vulgare</i>	120
<i>Baeospora myosura</i>	232
<i>Biscogniauxia nummularia</i>	52
<i>Bisporella citrina</i>	38
<i>Bjerkandera adusta</i>	92
<i>Bolbitius reticulatus</i>	332
<i>Bolbitius titubans</i>	332
<i>Boletinus cavipes</i>	184
<i>Boletus badius</i>	172
<i>Boletus calopus</i>	170 , 172
<i>Boletus edulis</i>	168 , 170
<i>Boletus luridiformis</i>	170, 172
<i>Boletus luridus</i>	170 , 172
<i>Boletus pulverulentus</i>	172
<i>Boletus reticulatus</i>	168, 170
<i>Bolinia tubulina</i>	54
<i>Botryobasidium subcoronatum</i>	70
<i>Bovista plumbea</i>	322
<i>Bulgaria inquinans</i>	36 , 38, 66
<i>Bulgaria pura</i>	38
<i>Calloria neglecta</i>	44
<i>Callorina fusarioides</i>	44
<i>Calocera cornea</i>	62
<i>Calocera viscosa</i>	62
<i>Calocybe gambosa</i>	288
<i>Calvatia gigantea</i>	322
<i>Camarops tubulina</i>	54
<i>Cantharellus cibarius</i>	68
<i>Cantharellus friesii</i>	68
<i>Ceriporia reticulata</i>	86 , 88
<i>Ceriporiopsis gilvescens</i>	86
<i>Ceriporiopsis resinascens</i>	86, 88
<i>Ciboria amentacea</i>	40
<i>Ciboria bulgarioides</i>	38
<i>Ciboria caucus</i>	40
<i>Ciboria henningsiana</i>	40
<i>Clathrus archeri</i>	166
<i>Clavaria argillacea</i>	192
<i>Clavaria militaris</i>	48
<i>Clavulina cinerea</i>	70 , 72
<i>Clavulina coralloides</i>	72
<i>Clavulinopsis helvola</i>	194
<i>Climacocystis borealis</i>	98
<i>Clitocybe ditopa</i>	284
<i>Clitocybe gibba</i>	282
<i>Clitocybe nebularis</i>	214, 280
<i>Clitocybe odora</i>	280
<i>Clitocybe phaeophthalma</i>	284
<i>Clitocybe phyllophila</i>	282 , 284
<i>Clitocybe sinopica</i>	282
<i>Clitopilus cystidiatus</i>	294
<i>Clitopilus prunulus</i>	294
<i>Coltricia perennis</i>	74
<i>Coniophora olivacea</i>	190

<i>Conocybe rickenii</i>	334
<i>Conocybe subpubescens</i>	332
<i>Coprinellus micaceus</i>	330
<i>Coprinopsis atramentaria</i>	330
<i>Coprinus comatus</i>	320
<i>Cordyceps militaris</i>	48
<i>Cordyceps ophioglossoides</i>	50
<i>Cordyceps parasitica</i>	50
<i>Cortinarius acutus</i>	384
<i>Cortinarius alboviolaceus</i>	378
<i>Cortinarius alnetorum</i>	386
<i>Cortinarius angelesianus</i>	384, 386
<i>Cortinarius anomalus</i>	380
<i>Cortinarius armillatus</i>	380
<i>Cortinarius bataillei</i>	370
<i>Cortinarius bolaris</i>	380
<i>Cortinarius brunneus</i>	382
<i>Cortinarius caperatus</i>	368
<i>Cortinarius collinitus</i>	374
<i>Cortinarius croceus</i>	370
<i>Cortinarius delibutus</i>	376
<i>Cortinarius eburneus</i>	376
<i>Cortinarius evernius</i>	382
<i>Cortinarius flexipes</i>	386
<i>Cortinarius gentilis</i>	370, 382
<i>Cortinarius helvelloides</i>	384 , 386
<i>Cortinarius hercynicus</i>	368
<i>Cortinarius limonium</i>	370 , 382
<i>Cortinarius sanguineus</i>	372
<i>Cortinarius scaurus</i>	378
<i>Cortinarius semisanguineus</i>	372
<i>Cortinarius stillatitius</i>	374
<i>Cortinarius subtortus</i>	378
<i>Cortinarius torvus</i>	384
<i>Cortinarius tubarius</i>	374
<i>Cortinarius vibratilis</i>	376
<i>Cortinarius vitiosus</i>	372
<i>Craterellus cornucopioides</i>	70
<i>Craterellus tubaeformis</i>	68
<i>Crepidotus applanatus</i>	366
<i>Crepidotus cesatii</i>	366, 368
<i>Crepidotus kubickae</i>	366 , 368
<i>Crucibulum laeve</i>	168, 324, 326
<i>Cuphophyllum pratensis</i>	212
<i>Cuphophyllum virgineus</i>	212
<i>Cystoderma amianthinum</i>	316
<i>Cystoderma carcharias</i>	314
<i>Cystoderma jasonis</i>	316
<i>Dacrymyces stillatus</i>	62
<i>Dacryobolus karstenii</i>	104
<i>Daedalea quercina</i>	98 , 108
<i>Daedaleopsis confragosa</i>	98, 108
<i>Datronia mollis</i>	108
<i>Dentipellis fragilis</i>	122
<i>Diatrype bullata</i>	52 , 54
<i>Diatrype disciformis</i>	52 , 54
<i>Diatrypella favacea</i>	54
<i>Discina gigas</i>	22
<i>Disciotis venosa</i>	26
<i>Dumontinia tuberosa</i>	40
<i>Elaphocordyceps ophioglossoides</i>	50
<i>Elaphomyces cervinus</i>	36
<i>Elaphomyces granulatus</i>	36
<i>Entoloma cetratum</i>	292
<i>Entoloma clypeatum</i>	288, 290
<i>Entoloma conferendum</i>	292
<i>Entoloma nitidum</i>	290
<i>Entoloma rhodopolium</i>	290
<i>Entoloma sericellum</i>	294
<i>Entoloma sericeum</i>	292 , 294
<i>Exidia nigricans</i>	66
<i>Flammula alnicola</i>	342
<i>Flammulaster carpophilus</i>	366

<i>Flammulaster muricatus</i>	364
<i>Flammulina velutipes</i>	226 , 266
<i>Fomes fomentarius</i>	96, 112 , 114
<i>Fomitopsis pinicola</i>	82, 96
<i>Galactinia badia</i>	18
<i>Galactinia sylvestris</i>	18
<i>Galactinia varia</i>	18
<i>Galerina graminea</i>	220
<i>Galerina hypnorum</i>	220 , 222
<i>Galerina marginata</i>	220 , 342
<i>Galerina mniophila</i>	220, 222
<i>Galerina paludosa</i>	222
<i>Galerina vittiformis</i>	222
<i>Ganoderma applanatum</i>	112, 114 , 116
<i>Ganoderma carnosum</i>	116
<i>Geastrum quadrifidum</i>	166
<i>Geastrum rufescens</i>	166 , 168
<i>Geastrum triplex</i>	168
<i>Gelatoporia pannocincta</i>	92
<i>Geoglossum viride</i>	42
<i>Geopyxis carbonaria</i>	30
<i>Gliphophorus laetus</i>	210 , 212
<i>Gliphophorus psittacinus</i>	210, 212
<i>Gloeophyllum abietinum</i>	84
<i>Gloeophyllum odoratum</i>	82 , 96, 100
<i>Gloeophyllum sepiarium</i>	84
<i>Gomphidius glutinosus</i>	184 , 186
<i>Gomphidius maculatus</i>	184, 186
<i>Gymnopilus penetrans</i>	342 , 344
<i>Gymnopilus sapineus</i>	342, 344
<i>Gymnopus androsaceus</i>	236, 240
<i>Gymnopus confluens</i>	238
<i>Gymnopus dryophilus</i>	240
<i>Gymnopus hariolorum</i>	238
<i>Gymnopus peronatus</i>	238
<i>Gyromitra gigas</i>	22
<i>Gyromitra infula</i>	22
<i>Hapalopilus rutilans</i>	108 , 110
<i>Hebeloma crustuliniforme</i>	224
<i>Hebeloma incarnatum</i>	224
<i>Hebeloma mesophaeum</i>	224
<i>Hebeloma radicosum</i>	226
<i>Helvella elastica</i>	20
<i>Helvella lacunosa</i>	22
<i>Helvella leucomelaena</i>	20
<i>Helvella rhodopus</i>	22
<i>Helvella sulcata</i>	22
<i>Hemimycena gracilis</i>	266
<i>Hericium coralloides</i>	122
<i>Heterobasidion annosum</i>	116
<i>Hohenbuehelia petaloides</i>	198
<i>Humaria hemisphaerica</i>	28
<i>Hydnotrya baillii</i>	24
<i>Hydnum repandum</i>	72
<i>Hydnum rufescens</i>	72
<i>Hydropus subalpinus</i>	234
<i>Hygrocybe ceracea</i>	204, 206
<i>Hygrocybe coccinea</i>	204 , 206, 208
<i>Hygrocybe coccineocrenata</i>	208
<i>Hygrocybe conica</i>	202
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	204 , 206
<i>Hygrocybe intermedia</i>	204
<i>Hygrocybe miniata</i>	208
<i>Hygrocybe mucronella</i>	206, 210
<i>Hygrocybe ovina</i>	210
<i>Hygrocybe punicea</i>	204, 206
<i>Hygrocybe reidii</i>	206 , 210
<i>Hygrocybe turunda</i>	208
<i>Hygrophoropsis aurantiaca</i>	68, 190
<i>Hygrophorus discoideus</i>	200
<i>Hygrophorus eburneus</i>	198, 200

<i>Hygrophorus hypothejus</i>	200
<i>Hygrophorus olivaceoalbus</i>	200, 202
<i>Hygrophorus penarius</i>	198
<i>Hygrophorus pustulatus</i>	202
<i>Hymenopellis radicata</i>	228
<i>Hymenoscyphus caucis</i>	40
<i>Hypholoma capnoides</i>	346 , 348
<i>Hypholoma dispersum</i>	346, 348
<i>Hypholoma elongatum</i>	348
<i>Hypholoma fasciculare</i>	346 , 348
<i>Hypholoma lateritium</i>	346, 348
<i>Hypholoma radicosum</i>	346 , 348
<i>Hypocrea contorta</i>	48
<i>Hypocrea rufa</i>	48
<i>Hyoxylon disciforme</i>	52
<i>Hyoxylon fragiforme</i>	52
<i>Hyoxylon nummularium</i>	52
<i>Hypsizygos ulmarius</i>	286
<i>Chalciporus piperatus</i>	176
<i>Chamonixia caespitosa</i>	180
<i>Chlorociboria bulgarioides</i>	38
<i>Chlorophyllum olivieri</i>	318
<i>Chromosera lilacina</i>	214
<i>Chroogomphus helveticus</i>	186
<i>Chroogomphus rutilus</i>	186
<i>Inocybe acuta</i>	356
<i>Inocybe assimilata</i>	356
<i>Inocybe bongardii</i>	360 , 362
<i>Inocybe calamistrata</i>	362
<i>Inocybe cervicolor</i>	360, 362
<i>Inocybe dulcamara</i>	354, 360
<i>Inocybe geophylla</i>	358
<i>Inocybe hystrix</i>	360
<i>Inocybe lacera</i>	354 , 360
<i>Inocybe nitidiuscula</i>	358
<i>Inocybe petiginosa</i>	358
<i>Inocybe proximella</i>	356
<i>Inocybe rimosa</i>	362
<i>Inocybe subcarpta</i>	354
<i>Inonotus cuticularis</i>	74
<i>Inonotus nodulosus</i>	76 , 88
<i>Inonotus obliquus</i>	76
<i>Inonotus radiatus</i>	76 , 88
<i>Ischnoderma resinatum</i>	100
<i>Kuehneromyces mutabilis</i>	220, 326, 342
<i>Laccaria amethystina</i>	216
<i>Laccaria bicolor</i>	216 , 218
<i>Laccaria laccata</i>	216 , 218
<i>Laccaria montana</i>	218
<i>Laccaria proxima</i>	216, 218
<i>Laccaria tortilis</i>	218
<i>Lacrymaria lacrymabunda</i>	328
<i>Lactarius acris</i>	160
<i>Lactarius aspideus</i>	150
<i>Lactarius blennius</i>	146, 148
<i>Lactarius camphoratus</i>	154, 156, 158
<i>Lactarius circellatus</i>	148
<i>Lactarius deterrimus</i>	152
<i>Lactarius glycosmus</i>	154
<i>Lactarius helvus</i>	154 , 156, 158
<i>Lactarius lignyotus</i>	160
<i>Lactarius lilacinus</i>	152, 154, 156
<i>Lactarius obnubilus</i>	158
<i>Lactarius obscuratus</i>	158
<i>Lactarius picinus</i>	160
<i>Lactarius pubescens</i>	152 , 154
<i>Lactarius repraesentaneus</i>	150
<i>Lactarius rufus</i>	156
<i>Lactarius scrobiculatus</i>	150
<i>Lactarius spinosulus</i>	152
<i>Lactarius subdulcis</i>	156

<i>Lactarius tabidus</i>	156, 158
<i>Lactarius torminosus</i>	152, 154
<i>Lactarius turpis</i>	146
<i>Lactarius vellereus</i>	124, 162 , 288
<i>Lactarius vietus</i>	148
<i>Laetiporus sulphureus</i>	94, 98
<i>Lachnea scutellata</i>	28
<i>Lachnellula willkommii</i>	44
<i>Lanzia henningsiana</i>	40
<i>Laxitextum bicolor</i>	122
<i>Leccinum rufum</i>	180
<i>Leccinum scabrum</i>	178
<i>Leccinum versipelle</i>	180
<i>Lentinellus cochleatus</i>	120
<i>Leotia lubrica</i>	36
<i>Lepiota castanea</i>	320
<i>Lepiota cristata</i>	318, 320
<i>Lepiota magnispora</i>	318
<i>Lepista flaccida</i>	272
<i>Lepista nuda</i>	272
<i>Lepista saeva</i>	272
<i>Leptopodia elastica</i>	20
<i>Leratiomyces squamosus</i>	336
<i>Leucoscypha vivida</i>	28
<i>Lichenomphalia umbellifera</i>	214
<i>Loreleia marchantiae</i>	80, 82
<i>Lycoperdon echinatum</i>	324
<i>Lycoperdon perlatum</i>	322, 324
<i>Lycoperdon pyriforme</i>	322, 324
<i>Lyophyllum connatum</i>	240, 282, 284
<i>Lyophyllum fumosum</i>	286
<i>Macrocyttidia cucumis</i>	232
<i>Macrolepiota procera</i>	316
<i>Macroscyphus tuberosus</i>	40
<i>Marasmius oreades</i>	230
<i>Marasmius rotula</i>	230
<i>Marasmius wettsteinii</i>	230
<i>Marasmius wynneae</i>	230, 232
<i>Maublancomyces gigas</i>	22
<i>Megacollybia platyphylla</i>	234
<i>Melanoleuca cognata</i>	274
<i>Melanoleuca verrucipes</i>	274
<i>Melanophyllum haematospermum</i>	318
<i>Melasmia acerina</i>	44
<i>Meripilus giganteus</i>	94
<i>Microglossum viride</i>	36, 42
<i>Mitrophora gigaspora</i>	26
<i>Mitrulela paludosa</i>	42
<i>Mitrulela phalloides</i>	42
<i>Molliardiomyces coccineus</i>	32
<i>Morchella conica</i>	24
<i>Morchella elata</i>	24, 26
<i>Morchella esculenta</i>	24, 26
<i>Morchella purpurascens</i>	24
<i>Morchella rotunda</i>	26
<i>Morchella vulgaris</i>	26
<i>Musciniupta laevis</i>	82
<i>Mutinus caninus</i>	164
<i>Mycena amicta</i>	252
<i>Mycena aurantiomarginata</i>	244, 246, 254 , 256, 258
<i>Mycena capillaris</i>	260
<i>Mycena cinerella</i>	252
<i>Mycena citrinomarginata</i>	244 , 254, 256
<i>Mycena crocata</i>	258
<i>Mycena diosma</i>	262 , 264
<i>Mycena epipterygia</i>	250 , 254, 264
<i>Mycena epipterygia</i> var. <i>viscosa</i>	250
<i>Mycena flavoalba</i>	250

<i>Mycena galericulata</i>	242 , 244
<i>Mycena galopus</i>	248, 258
<i>Mycena haematopus</i>	258, 260
<i>Mycena laevigata</i>	244
<i>Mycena maculata</i>	242
<i>Mycena megaspora</i>	244
<i>Mycena metata</i>	248
<i>Mycena olivaceomarginata</i>	256
<i>Mycena pelianthina</i>	262, 264
<i>Mycena pura</i>	254, 256, 260, 262 , 264
<i>Mycena purpureofusca</i>	254, 256 , 260
<i>Mycena renati</i>	258
<i>Mycena rosea</i>	254, 256, 260, 262 , 264
<i>Mycena rosella</i>	254 , 260
<i>Mycena rubromarginata</i>	246, 254, 256
<i>Mycena sanguinolenta</i>	254, 256, 260
<i>Mycena silvae-nigrae</i>	244, 246
<i>Mycena speirea</i>	264
<i>Mycena strobilicola</i>	228, 232, 246
<i>Mycena stylobates</i>	252
<i>Mycena viridimarginata</i>	246 , 254, 256, 258
<i>Mycena vitilis</i>	248
<i>Mycena vulgaris</i>	254 , 264
<i>Mycena zephrus</i>	248
<i>Mycetinus alliaceus</i>	236
<i>Mycetinus scorodonius</i>	236
<i>Mycolachnea hemisphaerica</i>	28
<i>Myxomphalia maura</i>	276
<i>Naucoria scolecina</i>	352 , 354
<i>Nectria cinnabarina</i>	48
<i>Nectria purpurea</i>	48
<i>Neobulgaria pura</i>	38 , 66
<i>Neogyromitra gigas</i>	22
<i>Neolentinus adhaerens</i>	112
<i>Neolentinus lepideus</i>	114
<i>Neottiella vivida</i>	28
<i>Nidularia deformis</i>	168, 324 , 326
<i>Nummularia tubulina</i>	54
<i>Octospora vivida</i>	28
<i>Omphaliaster asterosporus</i>	278 , 286
<i>Otidea alutacea</i>	30
<i>Oudemansiella mucida</i>	228
<i>Oxyporus obducens</i>	96
<i>Panaeolus papilionaceus</i>	330
<i>Panellus serotinus</i>	196, 236
<i>Paxillus involutus</i>	188
<i>Paxillus rubicundulus</i>	188
<i>Paxina leucomelas</i>	20
<i>Peniophora incarnata</i>	124
<i>Peniophorella pallida</i>	92
<i>Peziza aurantia</i>	30
<i>Peziza badia</i>	18
<i>Peziza carbonaria</i>	30
<i>Peziza cerea</i>	18
<i>Peziza micropus</i>	18
<i>Peziza nigrella</i>	32
<i>Peziza repanda</i>	18
<i>Peziza silvestris</i>	18
<i>Peziza varia</i>	18
<i>Peziza venosa</i>	26
<i>Phaeobulgaria inquinans</i>	36
<i>Phaeolepiota aurea</i>	314
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	100
<i>Phaeonematoloma myosotis</i>	350
<i>Phallogaster saccatus</i>	162
<i>Phallus impudicus</i>	164
<i>Phellinus alni</i>	78

<i>Phellinus tremulae</i>	78
<i>Phellinus viticola</i>	78
<i>Phellopilus nigrolimitatus</i>	80
<i>Phlebia radiata</i>	90
<i>Pholiota adiposa</i>	336, 338
<i>Pholiota astragalina</i>	338
<i>Pholiota flammans</i>	338
<i>Pholiota highlandensis</i>	340
<i>Pholiota lenta</i>	336, 340
<i>Pholiota scamba</i>	340
<i>Pholiota squarrosa</i>	336
<i>Pholiotina aporos</i>	334
<i>Pholiotina brunnea</i>	334
<i>Phylloporus pelletieri</i>	176
<i>Phyllotopsis nidulans</i>	274
<i>Physomitra infula</i>	22
<i>Piceomphale bulgarioides</i>	38
<i>Piptoporus betulinus</i>	96
<i>Plectania nigrella</i>	32
<i>Pleurocybella porrigens</i>	198, 234
<i>Pleurotus ostreatus</i>	196 , 198
<i>Pleurotus pulmonarius</i>	196, 198 , 234, 236
<i>Plicaria alutacea</i>	30
<i>Plicaturopsis crispa</i>	192
<i>Pluteus atomarginatus</i>	298 , 300
<i>Pluteus cervinus</i>	296
<i>Pluteus phlebophorus</i>	298 , 300
<i>Pluteus podospileus</i>	300
<i>Pluteus salicinus</i>	298
<i>Pluteus thomsonii</i>	298, 300
<i>Pluteus umbrosus</i>	298, 300
<i>Poculum henningsianum</i>	40
<i>Polyporus brumalis</i>	104
<i>Polyporus melanopus</i>	104, 106
<i>Polyporus squamosus</i>	106
<i>Polyporus varius</i>	104
<i>Porphyrellus porphyrosporus</i>	176
<i>Postia caesia</i>	102
<i>Postia fragilis</i>	102
<i>Postia tephroleuca</i>	98
<i>Psathyrella fagetophila</i>	326, 328
<i>Psathyrella fibrillosa</i>	328
<i>Psathyrella piluliformis</i>	326
<i>Psathyrella spadiceogrisea</i>	326 , 328
<i>Pseudoclitocybe cyathiformis</i>	280
<i>Pseudohydnum gelatinosum</i>	66
<i>Pseudoomphalina kalchbrenneri</i>	80, 278
<i>Pseudoplectania nigrella</i>	32
<i>Psilocybe bohemica</i>	350
<i>Psilocybe crobula</i>	352
<i>Psilocybe montana</i>	352
<i>Psilocybe semilanceata</i>	350
<i>Pterula subulata</i>	196
<i>Ptychoverpa bohemica</i>	26
<i>Pustularia catinus</i>	32
<i>Pycnoporus cinnabarinus</i>	108, 110
<i>Ramaria stricta</i>	120, 164
<i>Resinicium bicolor</i>	94
<i>Rhizina inflata</i>	24
<i>Rhizina undulata</i>	24
<i>Rhodocollybia butyracea</i>	242
<i>Rhodocollybia maculata</i>	240
<i>Rhodocybe gemina</i>	296
<i>Rhodocybe nitellina</i>	296
<i>Rhytisma acerinum</i>	44
<i>Rhytisma pseudoplatani</i>	44
<i>Rickenella fibula</i>	80 , 278
<i>Rickenella swartzii</i>	80
<i>Rigidoporus sanguinolentus</i>	94
<i>Ripartites tricholoma</i>	278
<i>Roridomyces roridus</i>	254, 264
<i>Royoporus badius</i>	106
<i>Rugosomyces carneus</i>	288

<i>Russula aeruginea</i>	128
<i>Russula aurora</i>	144
<i>Russula betularum</i>	132
<i>Russula brunneoviolacea</i>	144
<i>Russula claroflava</i>	138, 146
<i>Russula cyanoxantha</i>	126 , 128
<i>Russula emetica</i>	132, 134 , 142
<i>Russula fellea</i>	130 , 134, 138, 146
<i>Russula foetens</i>	130
<i>Russula fragilis</i>	132
<i>Russula grisea</i>	126 , 128
<i>Russula chloroides</i>	124
<i>Russula ionochlora</i>	128
<i>Russula mustelina</i>	126, 128
<i>Russula nauseosa</i>	142
<i>Russula nigricans</i>	124 , 288
<i>Russula nobilis</i>	134 , 142
<i>Russula ochroleuca</i>	130, 134, 138 , 146
<i>Russula olivacea</i>	140, 146
<i>Russula paludosa</i>	140
<i>Russula puellaris</i>	142
<i>Russula puellula</i>	142
<i>Russula pumila</i>	132
<i>Russula queletii</i>	136
<i>Russula rhodopoda</i>	136
<i>Russula romellii</i>	140 , 146
<i>Russula sardonias</i>	136
<i>Russula solaris</i>	130, 134
<i>Russula subrubens</i>	138
<i>Russula turci</i>	144
<i>Russula velenovskyi</i>	140
<i>Russula vesca</i>	126
<i>Russula violeipes</i>	130
<i>Russula xerampelina</i>	138
<i>Rutstroemia bulgarioides</i>	38
<i>Rutstroemia henningsiana</i>	40
<i>Sarcoscypha austriaca</i>	32
<i>Sarcosphaera coronaria</i>	20
<i>Sarcosphaera crassa</i>	20
<i>Sarcosphaera dargelasii</i>	20
<i>Sarcosphaera eximia</i>	20
<i>Scleroderma citrinum</i>	36, 192
<i>Sclerotinia tuberosa</i>	40
<i>Scutellinia scutellata</i>	28
<i>Serpula himantioidea</i>	190
<i>Schizophyllum commune</i>	192, 196
<i>Simocybe sumptuosa</i>	364
<i>Sparassis crispa</i>	88 , 90
<i>Sparassis nemecii</i>	88, 90
<i>Sphaerobolus stellatus</i>	168
<i>Steccherinum ochraceum</i>	90
<i>Stereum rugosum</i>	116 , 118
<i>Stereum sanguinolentum</i>	58, 94, 116, 118
<i>Strobilomyces strobilaceus</i>	178
<i>Strobilurus esculentus</i>	228 , 232, 246
<i>Stropharia aeruginosa</i>	280, 336
<i>Suillus flavidus</i>	182
<i>Suillus grevillei</i>	182 , 184
<i>Suillus variegatus</i>	182
<i>Suillus viscidus</i>	182, 184
<i>Tapinella atrotomentosa</i>	188
<i>Tarzetta catinus</i>	32
<i>Tephrocybe palustris</i>	286
<i>Thelephora terrestris</i>	74
<i>Trametes gibbosa</i>	110
<i>Trametes hirsuta</i>	110 , 112
<i>Trametes versicolor</i>	112
<i>Tremella encephala</i>	58
<i>Tremella foliacea</i>	58
<i>Tremella mesenterica</i>	58
<i>Trichaptum abietinum</i>	114

<i>Trichoderma viride</i>	48
<i>Tricholoma columbetta</i>	268
<i>Tricholoma sejunctum</i>	266
<i>Tricholoma sulphureum</i>	270
<i>Tricholoma ustale</i>	268
<i>Tricholoma vaccinum</i>	268
<i>Tricholomopsis decora</i>	270
<i>Tricholomopsis rutilans</i>	270
<i>Trichoscyphella willkommii</i>	44
<i>Tubaria furfuracea</i>	364
<i>Tubercularia vulgaris</i>	48
<i>Tylopilus felleus</i>	178
<i>Typhula erythropus</i>	194
<i>Veluticeps abietina</i>	84
<i>Verpa bohemica</i>	24, 26
<i>Vibrissea truncorum</i>	42
<i>Volvariella bombycina</i>	302
<i>Volvopluteus gloiocephalus</i>	302
<i>Xenasmatella vaga</i>	86
<i>Xerocomellus chrysenteron</i>	174
<i>Xerocomellus pruinatus</i>	174
<i>Xerocomus ferrugineus</i>	172, 174
<i>Xeromphalina campanella</i>	266
<i>Xylaria hypoxylon</i>	50
<i>Xylaria longipes</i>	50
<i>Xylospheera hypoxylon</i>	50
<i>Xylospheera longipes</i>	50

POLSKÝ

Aksamitówka złota	314
Baziówka Henningsa	40
Baziówka szyszkowata	38
Białogrzybówka igłowa	266
Błyskoperek guzkowaty	76
Błyskoperek podkorowy	76
Błyskoperek promienisty	76
Błyskoperek skórzasty	74
Boczniczek pomarańczowozółty	274
Bocznik łyżkowaty	198
Bocznik ostrygowaty	196
Bocznianka brązowawa	198
Bokówka biała	234
Bokownik wiązowy	286
Borowiczak dęty	184
Borowiczka niebieszczejąca	180
Borowik ceglastopory	172
Borowik klinowotrzonowy	172
Borowik oprószoney	174
Borowik ponury	170
Borowik szlachetny	168
Borowik usiatkowany	170
Borowik żółtopory	170
Bruzdniczek największy	294
Ciemnobiałka brodawkowanotrzonowa	274
Ciemnobiałka płowa	274
Ciemnoblaszek krwistozarodnikowy	318
Ciemnobocznik pachnący	364
Ciżmówka ciemnoblaszkowa	368
Ciżmówka płaska	366
Czarka austriacka	32
Czasznica olbrzymia	322
Czerniak klonowy	44
Czernidaczek błyszczący	330
Czernidak kotpakowaty	320
Czernidak pospolity	330
Czubajeczka brzuchatozarodnikowa	318
Czubajeczka cuchnąca	320
Czubajeczka kasztanowata	320
Czubajka kania	316
Czubajka Oliviera	318
Czyreń brązowozółty	78

Czyreń czarnoliniowy	80
Czyreń jabłoniowo-olszowy	78
Czyreń osikowy	78
Drewniak monetowy	52
Drewniak szkarłatny	52
Drobnokropka czerwona	48
Drobnousszczak czarnoostrzowy	298
Drobnousszczak czarnożyłkowy	300
Drobnousszczak fioletowoczarniawy	300
Drobnousszczak jeleni	296
Drobnousszczak pomarszczony	298
Drobnousszczak szarostopowy	300
Drobnousszczak zielonawoszary	298
Drobnoporek kruchy	102
Drobnoporek modry	102
Dwuzarodniczka cytrynowa	38
Dziełka pomarańczowa	30
Dzwonkówka gwiaździstozarodnikowa	292
Dzwonkówka jedwabista	292
Dzwonkówka kosmkowata	294
Dzwonkówka niebieskawa	290
Dzwonkówka ochrowa	292
Dzwonkówka szara	290
Dzwonkówka tarczowata	290
Fałdówka kędzierzawa	192
Gąbkowiec północny	98
Galaretek kolczasty	66
Galaretkówka przejrzysta	38
Garstnica wypaleniskowa	30
Gąska bukowa	268
Gąska gołębia	268
Gąska krowia	268
Gąska siarkowa	270
Gąska zielonozółta	266
Gąsówka dwubarwna	272
Gąsówka fioletowawa	272
Gąsówka rudawa	272
Gęśnica czerwona	288
Gęśnica wiosenna	288
Gęstoporek cynobrowy	110
Ggrzybówka fioletowawa	262
Ggrzybówka gołębia	264
Gmatwek dębowy	98
Gmatwica chropowata	108
Gniazdnica kulista	324
Gniazdkówka czerwona	28
Gnilica oliwkowa	190
Gnojanka usiatkowana	332
Gnojanka żółtawa	332
Gołąbek białozielonawy	128
Gołąbek błotny	140
Gołąbek brudnozółty	138
Gołąbek brunatnofioletowy	144
Gołąbek brzozy	132
Gołąbek buczynowy	134
Gołąbek czarniawy	124
Gołąbek czerwono-fioletowy	136
Gołąbek czerwono-nogi	136
Gołąbek fiołkono-nogi	130
Gołąbek fiołkowiezielony	128
Gołąbek jasnozółty	146
Gołąbek jutrenkowy	144
Gołąbek kruchy	132
Gołąbek kunowy	128
Gołąbek modrozółty	126
Gołąbek oliwkowy	146
Gołąbek olszowy	132
Gołąbek prązkowany	142
Gołąbek Queleta	136

Gołąbek Romella	140
Gołąbek skromny	142
Gołąbek śledziowy	138
Gołąbek słoneczny	134
Gołąbek śmierzący	130
Gołąbek szary	126
Gołąbek turecki	144
Gołąbek Velenowskiego	140
Gołąbek wąskoblaszkowy	124
Gołąbek wierzbowy	138
Gołąbek wyborny	126
Gołąbek wymiotny	134
Gołąbek żółciowy	130
Goryczak żółciowy	178
Goździenieczyk grzebieniasty	72
Goździenieczyk popielaty	70
Goździeniec gliniasty	192
Goździeniowiec miodowy	194
Gruzetek cynobrowy	48
Grzybiec purpurowozarodnikowy	176
Grzybolubka lepka	288
Grzybówka	242, 244, 246, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 260, 262, 264
Grzybówka borowa	248
Grzybówka cytrynowoostrowa	244
Grzybówka czerwonostrzowa	256
Grzybówka dyskowata	252
Grzybówka elastyczna	248
Grzybówka fioletowobrązowa	256
Grzybówka gładka	244
Grzybówka hełmiasta	242
Grzybówka krwawiąca	260
Grzybówka krwista	260
Grzybówka lepka	250
Grzybówka mleczajowa	258
Grzybówka modrooliwkowa	252
Grzybówka oliwkowoostrowa	256
Grzybówka plamista	242
Grzybówka pomarańczowoostrowa	254
Grzybówka popielata	252
Grzybówka rdzawoplamista	248
Grzybówka różowa	254, 262
Grzybówka różowawa	254, 262
Grzybówka skrzydlata	250
Grzybówka słuźowatotrzonowa	264
Grzybówka szafranowa	258
Grzybówka wielkozarodnikowa	244
Grzybówka wiosenna	246
Grzybówka włoskowata	260, 264
Grzybówka żelatynowoblaszkowa	254
Grzybówka zielonoostrowa	246
Grzybówka złototrzonowa	258
Grzybówka żółtobiła	250
Gwiazdosz czteropromienny	166
Gwiazdosz potrójny	168
Gwiazdosz rudawy	166
Hełmówka błotna	222
Hełmówka jadowita	220
Hełmówka mcholubna	222
Hełmówka mszarowa	220
Hełmówka murawowa	220
Hełmówka rdzawa	222
Hubiak pospolity	112
Chropiatka pospolita	74
Jamczatka wielkopora	108
Jamkówekczka żółtawa	88
Jamkówka różnokształtna	100

Jamkówka rządowa	102
Jeleniak sarni	36
Jęczyzek półkolisty	276
Kępowiec ciemnoszary	286
Kisielnica kędzierzawa	66
Klejek alpejski	186
Klejek czerwony	186
Klejówka plamista	186
Klejówka świerkowa	184
Kolczak obłączasty	72
Kolczak rudawy	72
Kołpaczek mierzwiowy	330
Korałówka sztywna	164
Koronica ozdobna	20
Korzeniowiec wieloletni	116
Kosmatek strzępiastobrzegi	278
Koźlarz babka	178
Koźlarz pomarańczowozółty	180
Koźlarz puchaty	180
Krążkówka żytkowana	26
Krowiak olszowy	188
Krowiak podwinięty	188
Kruchaweczka namakająca	326
Kruchaweczka ochrowoczarna	328
Kruchaweczka wąskoblaszkowa	326
Kruchaweczka włóknista	328
Kruchawica aksamitna	328
Kubecznik pospolity	326
Kubianka olszowa	40
Kurzawka ołowiana	322
Kustrzebka brunatna	18
Kustrzebka bukowa	18
Kustrzebka zmienna	18
Kustrzebkwce	32
Lakówka ametystowa	216
Lakówka drobna	218
Lakówka dwubarwna	216
Lakówka okazała	218
Lakówka pospolita	216
Lakownica brązowoczarna	116
Lakownica splaszczona	114
Lejkowiec dęty	70
Lejkówka buławotrzonowa	214
Lejkówka czerwonawa	282
Lejkówka lejkowata	282
Lejkówka liściowa	282
Lejkówka mączna	284
Lejkówka rzodkiewkowata	284
Lejkówka szarawa	280
Lejkówka wrzosowiskowa	214
Lejkówka zielonawa	280
Lejkownik kubkowatokapeluszowy	280
Lisówka pomarańczowa	190
Łopateczka mchowa	82
Łuskiak nastroszony	336
Łuskiak ognisty	338
Łuskiak słuźowaty	340
Łuskiak świerkowy	340
Łuskiak szafranowoczerwony	338
Łuskiak tłustawy	338
Łuskiak wypaleniskowy	340
Łuskiak żółty	342
Łuszczak zmienny	342
Łyczak późny	236
Łysak drobnotuskowy	344
Łysak plamistoblaszkowy	342
Łysiczka czarnobrązowa	352
Łysiczka czeska	350
Łysiczka drobna	352
Łysiczka korzeniasta	346
Łysiczka lancetowata	350

Łysiczka łuskowata	336
Łysiczka niebieskozielona	336
Łysiczka torfowiskowa	348, 350
Łysiczka zygzakowatotrzonowa	348
Łysostopek cierpki	238
Łysostopek cuchnący	238
Łysostopek pospolity	240
Łysostopek pozrastany	238
Łzawnik rozciekliwy	62
Maczuźnik bojowy	48
Maczuźnik nasiężrzały	50
Mądział psi	164
Małozerek zielony	42
Maślaczek pieprzowy	176
Maślak błotny	182
Maślak błotny	182
Maślak pstry	182
Maślak szary	184 , 242
Maślanka ceglasta	348
Maślanka korzeniasta	346
Maślanka łagodna	346
Maślanka wiązkowa	346
Miękusz rabarbarowy	108
Mitróweczka błotna	42
Mleczał bukowy	156
Mleczał ciemny	160
Mleczał dębowo-grabowy	148
Mleczał dołkowaty	150
Mleczał chrząstka	162
Mleczał kamforowy	158
Mleczał kokosowy	154
Mleczał kolczasty	152
Mleczał liliowy	156
Mleczał łuseczkowaty	152
Mleczał obrzeżony	150
Mleczał olszowy	158
Mleczał omszony	152
Mleczał ostry	160
Mleczał paskudnik	146
Mleczał płowy	154
Mleczał przydymiony	160
Mleczał rudy	156
Mleczał siarkowy	158
Mleczał świerkowy	152
Mleczał szaroplamisty	148
Mleczał wełnianka	154
Mleczał żółtofioletowy	150
Mokronóżka bukowa	234
Monetka bukowa	228
Monetnica maślana szarobrzazowa	242
Monetnica plamista	240
Muchomor brązowooliwkowy	304
Muchomor brązowooliwkowy	304
Muchomor czerwieniejący	310
Muchomor czerwony	306
Muchomor królewski	306
Muchomor mglejarka	302
Muchomor narcyzowy	308
Muchomor plamisty	308
Muchomor porfirowy	310
Muchomor rdzawobrzazowy	306
Muchomor twardey	310
Muchomor zielonawy	308
Muchomor żółty	304
Murszak rdzawy	100
Naparstniczka czeska	26
Napień rozpostarty	96
Nicówka ogórkowa	232
Niszczycza anyżkowa	82
Niszczycza jodłowa	84
Niszczycza płotowa	84
Niszczyczy iglastodrzewny	114
Okratek australijski	166

Olszóweczka miódowożółta	354
Olszóweczka szerokoblaszkowa	352
Opieńka ciemna	226
Pajęczowiec drobnozarodnikowy	70
Pałecznicza czerwona	194
Patyczka lepka	36
Pękacz gruszkowaty	162
Pępkogrzybówka wapieniolubna	278
Pępnik gwiazdzistozarodnikowy	278
Pępóweczka wątrobowcową	82
Pępówka torfowcowa	276
Pępownicza dzwonekowata	266
Pieczarka karbolowa	314
Pieczarka leśna	312
Pieczarka okazała	312
Pieczarka słomkowożółta	312
Pięknoróg największy	62
Pięknoróg szydłowaty	62
Pieniążkówka gładkotrzonowa	228
Pieniążnica szerokoblaszkowa	234
Pieniążniczka szyszkowa	232
Piestrzyca zatokowata	22
Pieprznik jadalny	68
Pieprznik pomarańczowy	68
Pieprznik trąbkowy	68
Piestrzenica infulowata	22
Piestrzenica olbrzymia	22
Piestrzyca białoczarna	20
Piórniczka rozgałęziona	196
Płachetka zwyczajna	368
Płaszczek gruzełkowany	104
Płomiennica zimowa	226
Płomienniczek owocolubny	366
Płomienniczek żółtobrzazowy	364
Pniarek obrzeżony	96
Podblaszek zrosły	284
Podgrzybek brunatny	172
Podgrzybek żeberkowany	174
Podgrzybek złotawy	174
Pochwiak jedwabnikowy	302
Pochwiak okazały	302
Polówka ponura	344
Polówka wczesna	344
Ponurnik aksamitny	188
Popielatek torfowiskowy	286
Porek brzożowy	96
Poroblaszek żółtoczerwony	176
Powłocznica cielistą	124
Próchnilcowce	52 , 54
Próchnilec długotrzonkowy	50
Próchnilec gałęzisty	50
Prószyk brudzący	36
Przyczepka falista	24
Purchawka gruszkowata	324
Purchawka chropowata	322
Purchawka jeżowata	324
Rozszczepka pospolita	196
Rumieniak czerwony	296
Rumieniak gromadny	296
Rycerzyk czerwonozioty	270
Rycerzyk oliwkowożółty	270
Siedzuń jodłowy	90
Siedzuń sosnowy	88
Siodłówka giętka	20
Skórniczek jodłowy	118
Skórniczek świerkowy	118
Skórnik krwawiący	118
Skórnik pomarszczony	116
Skórnikówka białobrzazowa	122
Skórowiec fioletowawy	84

Śluzopępka węglolubna	276
Smardz jadalny	26
Smardz stożkowaty	24
Smolucha bukowa	100
Soplówka bukowa	122
Spinka fioletootrzonowa	80
Spinka pomarańczowa	80
Sromotnik smrodliwy	164
Stożkówka brązowa	334
Stożkówka droбноowłosiona	332
Stożkówka gnojowa	334
Stożkówka wiosenna	334
Stroczek leśny	190
Strzępiak bury	356
Strzępiak jeżowaty	360
Strzępiak malutki	358
Strzępiak ostry	356
Strzępiak owłosiony	362
Strzępiak płowy	362
Strzępiak poszarpany	354
Strzępiak późny	358
Strzępiak słodkogorzki	360
Strzępiak stęchły	360
Strzępiak strzępkowaty	362
Strzępiak trapezowozarodnikowy	354
Strzępiak ziemistoblaszkowy	358
Strzępkoblonka włóknista	162
Strzępkoskórka biała	92
Strzykacz gwiazdkowaty	168
Stułka piaskowa	74
Świecznica rozgałęziona	120
Szaroporka podpalana	92
Szyszkolubka kolczasta	120
Szyszkowiec łuskowaty	178
Szyszkówka świerkowa	228
Tęgoskór cytrynowy	192
Tocznikowce	44
Trąbka otrębiasta	364
Truflica Bailia	24
Trzęsak listkowaty	58
Trzęsak mózgowataty	58
Trzęsak pomarańczowożółty	58
Twardnica bulwiasta	40
Twardówka anyżkowa	120
Twardziak lepki	112
Twardziak łuskowaty	114
Twardzioszek białawoliliowy	232
Twardzioszek czosnaczek	236
Twardzioszek czosnkowy	236
Twardzioszek igłowy	230
Twardzioszek obrożowy	230
Twardzioszek przydrożny	230
Twardzioszek szpilkowy	240
Uchówka skórzasta	30
Uszak bżowy	66
Uszko czarne	32
Wachlarzowiec olbrzymi	94
Wełniczka pasożytnicza	44
Wilgotnica czerwieniejąca	210
Wilgotnica czerwona	208
Wilgotnica jasna	210
Wilgotnica karminowa	206
Wilgotnica łąkowa	212
Wilgotnica liliowa	214
Wilgotnica nielepka	204
Wilgotnica papuzia	212
Wilgotnica purpurowa	208
Wilgotnica purpurowa	208
Wilgotnica śnieżna	212
Wilgotnica stożkowata	202
Wilgotnica szerokoblaszkowa	210
Wilgotnica szkarłatna	204
Wilgotnica włoska	206

Wilgotnica woskowa	206
Wilgotnica żółknąca	204
Włośnianka brunatna	224
Włośnianka długotrzonowa	224
Włośnianka korzeniasta	226
Włośnianka rosista	224
Włośniczka tarczowata	28
Włosóweczka nadrzewna	42
Wodnicha biała	200
Wodnicha gładka	198
Wodnicha kropkowana	202
Wodnicha oliwkowobiała	202
Wodnicha późna	200
Wodnicha tarczowata	200
Workotrząsak galaretowaty	54
Woszczyneczka obrzeżona	92
Woszczyneczka żółknąca	86
Woszczyneczka żywiczna	88
Woszczyznka siateczkowata	86
Wrośniak garbaty	110
Wrośniak różnobarwny	112
Wrośniak szorstki	110
Ząbczak kruchy	122
Ząbkowiec ochrowy	90
Ząbkówka gwiazdkowatokryształkowa	94
Żagiew ciemnonoga	106
Żagiew kasztanowa	106
Żagiew łuskowata	106
Żagiew zimowa	104
Żagiew zmienna	104
Zastonak biały	376
Zastonak błękitnoblaszkowy	376
Zastonak brązowooliwkowy	370, 374
Zastonak brązowordzawy	382
Zastonak brunatny	382
Zastonak cytrynowożółty	370
Zastonak glinkowaty	380
Zastonak hercyński	368
Zastonak krętonogi	386
Zastonak krwisty	372
Zastonak liliowy	378
Zastonak łzawy	374
Zastonak oliwkowoochrowy	378
Zastonak olszowy	384
Zastonak olszynowy	386
Zastonak osłonięty	380
Zastonak ostry	384
Zastonak pachnący	384
Zastonak piekący	376
Zastonak purpurowoblaszkowy	372
Zastonak śluzowaty	374
Zastonak szafranowy	370
Zastonak szarobrazowy	380
Zastonak szyszkowaty	386
Zastonak zielonofioletowy	378
Zastonak żółtobrzegi	382
Ziarnówka biała	314
Ziarnówka ochrowożółta	316
Ziarnówka żółtawa	316
Ziemica półkolistą	28
Zmiennoporek krwawiący	94
Żółciak siarkowy	98
Żyłaczka żółtobrazowa	86
Żyłak promienisty	90

NĚMECKÝ

Abgestutztes Fadenscheibchen	42
Aderbecherling	26
Ahorn-Runzelschorf	44
Alabaster-Keruling	58
Amiant-Körnchenschirmling	316
Anemonenbecherling	40

Angebrannter Rauchporling	92
Aniszählung	120
Apfelbaum-Tramete	100
Apfeltäubling	140
Aprikosen-Pfifferling	68
Aschgrauer Helmling	252
Ästiger Stachelbart	122
Astmooshäubling	220
Austernseitling	196
Bails Rasentrüffel	24
Becherkoralle	120
Behangener Glockendüngerling	330
Berglacktrichterling	218
Beringter Schleimrübbling	228
Beschleierter Zwitterling	288
Beutelförmige Gallertnuß	162
Birken-Hautporling	96
Birkenpilz	178
Birken-Reizker	154
Birkenrotkappe	180
Birken-Speitäubling	132
Birnenstäubling	324
Bischofsmuetze	22
Bitterer Saftling	210
Bitterlicher Trichterling	284
Bitterster Schleimfuß	376
Bittersüßer Risspilz	360
Blasiges Eckenscheibchen	54
Blaßer Violettmilchling	150
Blauender Saftporling	102
Blaufüßiger Risspilz	362
Blaugrauer Fichtenschichtpilz	84
Blaugrünfleckender Kahlkopf	350
Blaunuß	180
Blaustieliger Heftelnabeling	80
Blaustiel-Schleimfuß	374
Bleicher Rindenpilz	92
Bleigrauer Eierbovist	322
Blutblättriger Buntkörnchenschrimling	318
Blutblättriger Hautkopf	372
Blutender Nadelholz-Schichtpilz	118
Blutroter Hautkopf	372
Bogenblättriger Helmling	264
Böhmische Verpel	26
Brandiger Ritterling	268
Braunende Ziegenlippe	174
Brauner Fliegenpilz	306
Brauner Glockenschüppling	334
Braunfleckender Saftporling	102
Braungerieferter Häubling	222
Braunscheibiger Schneckling	200
Braunschneidiger Wiesenhelmling	256
Braunstielliger Lacktrichterling	218
Breitblättrige Glucke	90
Breitblättriger Holzrübbling	234
Brennender Blaßsporrübbling	238
Bruch-Milchling Maggipilz	154
Bruchwald-Samthäubchen	332
Bucheckern-Flockenschüppling	366
Buchenblatthelmling	260
Buchen-Eckenscheibchen	52
Buchengallertkreisling	38
Buchenlaub-Mürbling	328
Buchen-Schillerporling	76
Buchenspeitäubling	134
Buchenwaldbecherling	18
Buchenwald-Wasserfuß	234
Buchenzwergtäubling	142
Buckel-Tramete	110
Cortinarius limonius (Fr.) Fr.	370

Dehnbarer Helmling	250
Dickblättriger Erlengürtelfuß	384
Dickblättriger Schwärztäubling	124
Douglasien-Faserrandwachshaut	194
Duftender Gürtelfuß	386
Duftender Gürtelfuß	386
Duftender Rettichhelmling	262
Duftender Risspilz	360
Dung-Samthäubchen	334
Dunkelbrauner Gürtelfuß	382
Dunkelgezonter Feuerschwamm	80
Dunkelscheibiger Fäbbling	224
Dunkelvioletter Schleierling Dunkelvioletter Dickfuß	368
Dunkler Hallimasch	226
Dunkler Kohlennabeling	276
Dunkler Rasenrötling	292
Dunkler Tannen-Lackporling	116
Dünner Feuerschwamm	78
Düsterer Röhrling	176
Echter Pfifferling	68
Echter Rotfußröhrling	174
Echter Waldegerling	312
Echter Zunderschwamm	112
Eichenwirrling	98
Eingeschnittener Öhring	30
Elastische Lorchel	20
Elfenbeinschneckling	200
Erenkrempling	188
Erlen-Schillerporling	76
Erlentäubling	132
Espen-Feuerschwamm	78
Espenrotkappe	180
Europäisches Goldblatt	176
Fächerförmiger Erdwarzenpilz	74
Falber Weichritterling	274
Falscher Pfifferling	190
Feinschuppiger Moorsaftling	208
Fenchelporling	82
Feuerschuppiger Saftling	204
Feuerschüppling	338
Fichten-Reizker	152
Fichtensteinpilz	168
Fichtenzapfenhelmling	246
Fichtenzapfen-Stromabecherling	38
Filziger Gelbfuß	186
Flacher Lackporling	114
Flacher Schillerporling	74
Flammenstieltäubling	136
Flaschenstäubling	322
Flatterreizker	158
Flaumige Milchling	152
Fleckender Harzporling	86
Fleckender Lärchenschmierling	186
Fleischroter Zystidenrindenpilz	124
Fleischrötlicher Schönkopf	288
Flockenstielliger Hexenröhrling	172
Fransiger Wollrindenpilz	162
Frauentäubling	126
Frostschneckling	200
Früher Ackerling	344
Früher Risspilz	358
Frühlingsglockenschüppling	334
Fuchsiger Röteltlicherling	272
Gallentäubling	130
Gallertiger Gloeoporling	92
Gallertstacheling	66
Gebänderter Dauerporling	74

Gebänderter Hainbuchenmilchling	148
Gefalteter Nabeling	214
Geflecktblättriger Flämmling	342
Gefleckter Helmling	242
Gefleckter Rosasporrübling Gefleckter Rübling	240
Gefurchter Faserling	328
Gelbblättriger Hautkopf	370
Gelber Graustieltäubling	146
Gelbfuchsiges Tellerling	296
Gelblicher Rasenhäubling	220
Gelborangemilchender Helmling	258
Gelbschneidiger Helmling	244
Gelbstieliger Nitrathelmling	258
Gelbstieliger Zwergknäueling	236
Gelbwolliger Schirmling	318
Gemeine Schwefelporling	98
Gemeiner Filzkrempling	278
Gemeiner Gallenröhrling	178
Gemeiner Gurkenschnittling	232
Gemeiner Kugelschneller	168
Gemeiner Ohröffelstacheling	120
Gemeiner Orangeseitling	274
Gemeiner Rettichhelmling	262
Gemeiner Samtfußrübling	226
Gemeiner Schildborstling	28
Gemeiner Spaltblättling	196
Gemeiner Stinktäubling	130
Gemeiner Strubbelkopfröhrling	178
Gemeiner Tiegelteuerling	326
Gemeiner Violettporling	114
Gemeiner Wurzelschwamm	116
Gemeiner Zapfenrübling	228
Gemeines Gallertkappchen	36
Gemeines Stockschwämmchen	342
Geriefter Krüppelfuß	366
Geriefter Weichtäubling	142
Geschmückter Gürtelfuß	380
Geschmückter Helmling	252
Geselliger Glöckchennabeling	266
Geselliger Rasling	286
Geweihförmige Holzkeule	50
Gewöhnliche Hundsruete	164
Gifthäubling	220
Glänzender Schwarzborstling	32
Glatte Becher-Schichtpilz	82
Glimmertintling	330
Goldfarbener Glimmerschüppling	314
Goldgelbe Wiesenkeule	194
Goldgelber Raukopf	382
Goldgelber Zitterling	58
Goldmistpilz	332
Goldröhrling	182
Granatroter Saftling	206
Grasgrüner Birkentäubling	128
Graubräunlicher Seidenkop	380
Graue Blaßkoralle	70
Grauer Faltentintling	330
Grauer Feuerschwamm	78
Grauer Lärchenröhrling	184
Grauer Scheidenstreifling	302 , 304
Grauer Wulstling	310
Graufleckender Milchling	148
Graugezonter Risspilz	358
Graugrüner Milchling	148
Grauhäutiger Scheidenstreifling	304
Graustieliger Aderndachpilz	300
Grauvioletter Reiftäubling	126
Grobschuppiger Moorsaftling	208

Grobwarziger Flockenschüppling	364
Großer Bluthelmling	260
Großer Mehrläsling	294
Großer Rosa Täubling	144
Großer Scheidling	302
Großporige Tramete	108
Großsporiger Helmling	244
Großsporiger Riesenchampignon	312
Grubenlorchel	22
Grubiger Milchling	150
Grünblättriger Schwefelkopf	346
Grüne Erdzunge	42
Grüner Anistrichterling	280
Grüner Knollenblätterpilz	308
Grüngelber Ritterling	266
Grünlichgrauer Dachpilz	298
Grünschneidiger Helmling	246
Grünspanträuschling	336
Halbkugelige Borstling	28
Halsbandschwindling	230
Halskrausen-Erdstern	168
Harziger Sägeblättling	112
Harziger Wachsporling	88
Heide-Keule	192
Hirschbrauner Risspilz	362
Hohlfuß-Röhrling	184
Honiggelber Sumpfschnittling	354
Honigsaftling	206
Honigschleimfuß	374
Horngrauer Rübling	242
Igelstäubling	324
Jodoformtäubling	144
Judasohr	66
Jungfernellerling	212
Kaffeebrauner Scheinrichterling	280
Kahler Krempling	188
Kahler Sumpfschnittling	352
Kalchbrenners Scheinnabeling	278
Kammförmige Koralle	72
Kampfer-Milchling Zichorien-Milchling	158
Karbolchampignon	314
Kartoffelbovist	192
Kastanienbrauner Becherling	18
Kastanienbrauner Schirmling	320
Kätzchen Stromabecherling	40
Kegeliger Risspilz	362
Kegeliger Saftling	202
Keulenfußrichterling	214
Kiefernbraunporling	100
Kirschrote Spei-Täubling	134
Kirschroter Saftling	204
Klebriger Helmling	254
Klebriger Hörnling	62
Kleiner Nesterstern	166
Kleiner Schleimfußhelmling	264
Kleinsporiger Mehltrichterling	284
Knoblauchschwinding	236
Kohlenbecherling	30
Kohlenschüppling	340
Kohlentrichterling	282
Kokosflockenmilchling Blaßer Duftmilchling	154
Krause Glucke	88
Krauser Adernzähling	192
Kreuzsporiger Glöckling	292
Kronenbecherling	20
Knopfstiel-Blassporrübling	238
Krustenförmiger Steifporling	96
Kugelige Helmling	248

Kugelsporiges Stummelfüßchen	368
Kuhmaul	184
Kupferroter Gelbfuß	186
Langsporiger Körnchenschirmling	316
Langstielige Ahorn-Holzkeule	50
Langstieliger Fälbling	224
Langstieliger Knoblauchschildling	236
Lärchen-Krebsbecherchen	44
Laubholz-Harzporling	100
Lebermoos-Loreleia	82
Lederbrauner Erdschüppling	344
Lila Milchling	156
Lilablättriger Schleimfuß	376
Lilaschneidiger Helmling	256
Lilastiel-Rötleritterling	272
Lilastielsaftling	214
Löwengelber Rauhkopf	370
Löwengelber Stielporling	104
Lungenseitling	198
Mädchen-Täubling	142
Maipilz	288
Maronenröhrling	172
Mattweißer Zärtling	294
Mäuseschwanz-Amyloidsporäubling	232
Mennigroter Saftling	208
Mleczaj płowy	154
Mohrenkopf-Milchling	160
Moorröhrling	182
Münzenförmige Rindenkugelpilz	52
Muschelartiger Nabeling	276
Nadelstreu-Käsepilzchen	230
Narzißengelber Wulstling	308
Natternstieliger Schneckling	202
Natternstieliger Schwefelkopf	348
Nebelgrauer Trichterling	280
Nelkenschwindling	230
Netzaderiger Mistpilz	332
Netziger Wachsporling	86
Netzstieliger Hexenröhrling	170
Niedergedrückter Rötling	290
Nordischer Schwammporling	98
Nördlicher Höckerrindenpilz	104
Nördlicher Zinnoberschwamm	110
Ockerblättriger Glöckling	292
Ockerbrauner Trichterling	282
Ockerrötlicher Resupinatstacheling	90
Ockerweiße-Täubling	138
Ohrförmiger Weißseitling	234
Olivblättriger Klumpfuß	378
Olivbrauner Erlenmilchling	158
Olivbrauner Safranschirmling	318
Oliver Braunsporrindenpilz	190
Olivgelber Holzritterling	270
Olivgelber Weihrauch-Schleimkopf	378
Orange-Becherling	30
Orangefarbener Wiesenellerling	212
Orangefarbiges Brennesselbecherchen	44
Orangefüßiger Hautkopf	370
Orangegelbe Puppenkerneule	48
Orangegelber Heftelnabeling	80
Orangegelber Scheidenstreifling	304
Orangeroter Kammpilz	90
Orangeschneidiger Helmling	254
Österreichischer Prachtbecherling	32
Pantherpilz	308

Papageiegrüner Saftling	212
Papageitäubling	128
Parasol	316
Pechschwarzer Milchling	160
Perlpilz Rötender Wulstling Perlen-Wulstling	310
Pfefferröhrling	176
Pfriemförmiger Hörnling	62
Porphyrbrauner Wulstling	310
Postamenthelmling	252
Punktiersporiger Moosborstling	28
Purpurfäuliger Holzritterling	270
Purpurschneidiger Bluthelmling	260
Rauchblättriger Schwefelkopf	346
Rauhstiel-Weichritterling	274
Rehbrauner Dachpilz	296
Reifpilz	368
Reihige Braunfäuletramete	102
Rettichgürtelfuß	382
Riesenbecherling	18
Riesenergerling	312
Riesen-Lorchel	22
Riesenporling	94
Riesen-Staeubling	322
Rosa Rettich-Helmling	262
Rosaanlaufender Milchling	160
Rosablättriger Helmling	242
Rosaschneidiger Helmling	254
Roßhaarschwindling	240
Roßhaarschwindling Sandröhrling	182
Rostfleckiger Helmling	248
Rotbrauner Milchling	156
Rotbrauner Scheibenpustelpilz	48
Rotbrauner Semmelstoppelpilz	72
Rotbrauner Zitterling	58
Rotbräunlicher Scheidenstreifling	306
Rotbraunstieliges Sklerotienkeulchen	194
Rötender Blätterwirrling	108
Rötender Erdstern	166
Rötender Runzel-Schichtpilz	116
Rötender Saftling	210
Roter Heringstäubling	138
Roter Lackpilz	216
Rotfleckender Porling	94
Rötliche Kohlenbeere	52
Rotrandiger Baumschwamm	96
Rotschneidiger Helmling	256
Rotschuppiger Rauhkopf	380
Rotstieliger Ledertäubling	146
Rundknolliger Risspilz	356
Runzeliger Dachpilz	298
Safranroter Schüppling	338
Samtfuß-Holzkremping	188
Samtiger Dachpilz	300
Samtschuppiger Tannenflämming	344
Sandröhrling	182, 184
Schiefer Schillerporling	76
Schildrötling	290
Schleimiger Helmling	250
Schleimiger Wurzelrübling	228
Schlüpfriger Helmling	244
Schmalblättriger Faserling	326
Schmalblättriger Weißstäubling	124
Schmetterlings-Tramete	112
Schmutzbecherling	36
Schnallentragende Traubenbasidie	70
Schnieriger Buchenschüppling	338

Schönfußröhrling	170
Schopftintling	320
Schüppchen-Milchling	152
Schuppiger Kahlkopf	336
Schuppiger Sägeblättling	114
Schuppiger Stielporling	106
Schuppiger Torfmoosnabeling	276
Schwarzblauerer Röhrling	172
Schwarzflockiger Dachpilz	300
Schwarzfußporling	106
Schwarzfuß-Stielporling	106
Schwarzgezählter Rettichhelmling	264
Schwarzpunktierter Schneckling	202
Schwarzschnidiger Dachpilz	298
Schwarzweiße Becherlorchel	20
Schwefelgelber Rindenpilz	86
Schwefelritterling	270
Seidiger Risspilz	358
Seidiger Ritterling	268
Seidiger Schüppling	340
Semmelstoppelpilz	72
Sommersteinpilz	170
Sonnentäubling	134
Sparriger Risspilz	360
Sparriger Schüppling	336
Spatelförmiger Muscheling	198
Speisemorchel	26
Speisetäubling	126
Spindelsporiger Risspilz	354
Spitzer Risspilz	356
Spitzer Wasserkopf	384
Spitzkegeliger Kahlkopf	350
Spitzmorchel	24
Spitzwarzige Weißfäuletramete	88
Stachelbeer-Täubling	136
Stahlblauer Rötling	290
Starkgeriefter Sternsporling	278
Starkriechender Körnchenschirmling	314
Stattlicher Rotfuß-Röhrling	174
Steife Koralle	164
Stinkender Frühlings-Blaßsporrübling	238
Stinkmorchel	164
Stinkschirmling	320
Streuliebender Trichterling	282
Striegelige Tramete	110
Stromabecherling	40
Strubbeliger Gürtelfuß	386
Stummelfüßchen	366
Stumpfer Saftling	204
Sumpfgraublatt	286
Sumpf-Haubenpilz	42
Sumpf-Schwefelkopf	350
Sumpfmoos-Hautkopf	374
Süßlicher Buchenmilchling	156
Tannenblättling	84
Tannen-Kugelschwamm	54
Tannen-Reizker	146
Tannen-Schichtpilz Tannen-Amyloidschichtpilz	118
Tigelförmiger Kelchbecherling	32
Tintenfischpilz	166
Tonblaßer Schüppling	340
Tongrauer Tränenfäbbling	224
Torfmoos-Schwefelkopf	348
Totentrompete	70
Tränender Saumpilz	328
Trapezporiger Risspilz	354

Trockener Kahlkopf	352
Trockener Schneckling	198
Trompetenpfefferling	68
Twardzioszek białawoliowy	232
Ulmenrasling Ulmenseitling	286
Üppiger Olivschnitzling	364
Variabler Moos-Häubling	222
Verbogener Lacktrichterling	218
Violettbrauner Täubling	144
Violetter Lacktrichterling	216
Violetter Rötleritterling	272
Violettlicher Schwindling	232
Violettstieliger Pfirsichttäubling	130
Vollgestopfte Nestling	324
Waldfreund-Blaßsporrübling	240
Warzige Eckenscheibchen	54
Warzige Hirschrüffel	36
Warziger Drüsling	66
Wässriger Saumpilz	326
Wechselfarbiger Speitäubling	132
Weiden-Heringstäubling	138
Weißer Rasling Straßengraben-Ritterling	284
Weißer Schleimfuß	376
Weißflockiger Kahlkopf	352
Weißflockiger Sumpfhäubling	222
Weißgelber Helmling	250
Weißliche Borstenkoralle Borstenkoralle	196
Weißmilchender Helmling	258
Weißstieliger Ledertäubling	140
Weißvioletter Dickfuß	378
Wellige Wurzellorchel	24
Wieseltäubling	128
Wilder Haufschwamm	190
Winter-Stielporling	104
Wintertrompetenschnitzling	364
Wohlriechender Gürtelfuß	384
Wolliger Milchling	162
Wolliger Scheidling	302
Wurzelnder Marzipanfäbbling	226
Wurzelnder Schwefelkopf	346
Würziger Tellerling	296
Zäher Fadenhelmling	248
Zäher Saftling	210
Zarter Stachelrindenpilz	122
Zaunblättling	84
Zerbrechlicher Goldsaftlin	206
Zerfließende Gallerträne Gelbe Gallerträne	62
Ziegelroter Schwefelkopf	348
Ziegelroter Täubling	140
Zierlicher Scheinhelmling	266
Zimtfarbener Weichporling	108
Zinnoberroter Pustelpilz	48
Zitronenblättriger Täubling	136
Zitronengelber Erlenschnitzling	342
Zitronengelbes Holzbecherchen	38
Zitzen-Risspilz	356
Zottiger Ritterling	268
Zottiger Violettmilchling	150
Zungen-Kernkeule	50
Zweifarbiger Harz-Rindenpilz	94
Zweifarbiger Lacktrichterling	216
Zweifarbiger Scheidenstreifling	304
Zweifarbiger Schichtpilz	122
Zweisporiger Nitrathelmling	246
Zystiden-Mehlräsling	294